THOMAS GIFFORD

PRAETORIAN

OPERAŢIUNEA

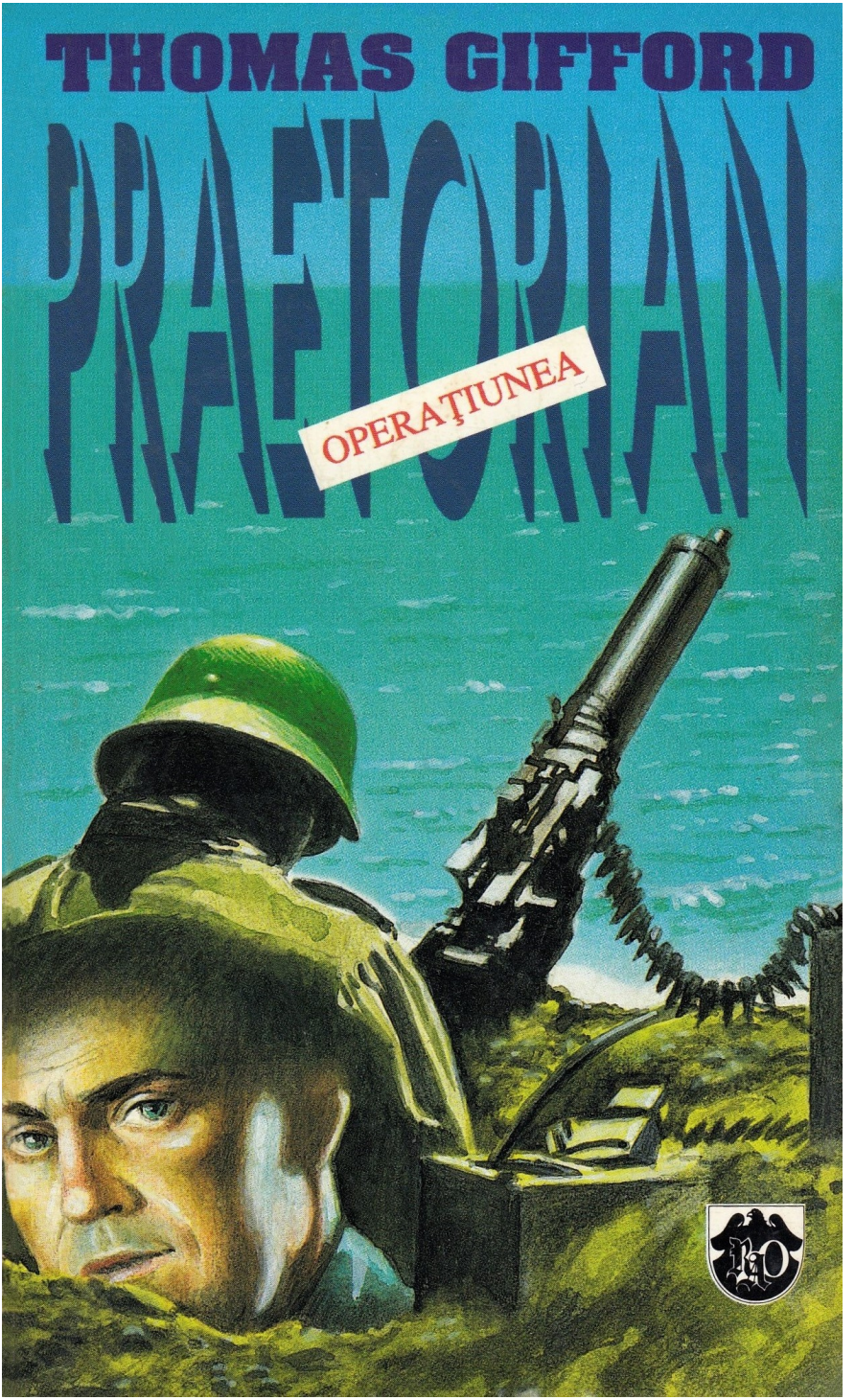

THOMAS GIFFORD

OPERAŢIUNEA PRAETORIAN

RAO 1994

THOMAS GIFFORD
Praetorian 1993

Londra anului 1940 – vremea întunericului. Armatele lui Hitler mărşăluiesc prin Europa şi în nordul Africii. Soarta imperiului britanic şi a civilizaţiei europene atîrnă de un fir de păr. În aceste împrejurări terifiante, primul ministru al Marii Britanii, Winston Churchill, pune la cale o operaţiune neaşteptată, sub numele de *Praetorian*. O misiune sinucigaşă, aflată sub semnul eşecului, antrenează destine individuale, tîrîndu-le violent în vîrtejul istoriei. Doi bărbaţi şi o femeie – pe care o iubesc amîndoi – vor plăti un teribil şi amarnic tribut acestor tragice evenimente, căci misiunea fusese trădată. Dorinţa de a-l descoperi şi ucide pe trădător devine obsesie, dezvăluind labirintul intrigilor politice şi al pasiunilor secrete. Adevăruri tainice ies la iveală despre resorturile primare care pun în mişcare istoria: sexul, puterea şi violenţa.

Fineţea introspecţiei şi observaţiei, galeria de personaje puternice şi memorabile impun *Praetorian* ca un roman al curajului, al conştiinţei şi ambiţiei.

Thomas Gifford este şi autorul romanelor *Asasinii*, *Factorul vînt rece*, *Omul din Lisabona*.

El trăieşte la New York.

Pentru Patricia

CUPRINS

NOTA AUTORULUI / 9

PARTEA ÎNTÎI
LONDRA. 1940 –1941 /13

PARTEA A DOUA
PARIS. VARA ANULUI 1927 / 201

PARTEA A TREIA
ANGLIA. 1942 / 387

PARTEA A PATRA
STILLGRAVES.
IARNA/PRIMĂVARA ANULUI 1942 / 479

PARTEA A CINCEA
TOAMNA 1942 / 593

NOTA AUTORULUI

Marea Britanie împreună cu tot ce este britanic mi-au cîştigat afecţiunea într-un mod cît se poate de cinstit. Acum o am în sînge. Străbunii mei – cei ce au purtat numele de Gifford, Maxwell şi Eaton – şi-au adus, fiecare în felul său, micul lor prinos, bătrînei patrii. Şi-au vărsat sîngele şi, în unele cazuri, şi-au lăsat zălog vieţile, semănate între Murmansk şi El Alamein. Deşi nu intenţionez să preamăresc războiul, am o consideraţie deosebită pentru înaintaşii mei Gifford, Maxwell şi Eaton, care şi-au făcut datoria. Cînd s-a întîmplat să mă aflu la Londra de Ziua Eroilor – şi mi s-a întîmplat adesea – m-am simţit tulburat profund atunci cînd veteranii, unii băţoşi şi cu un aer tineresc, alţii în baston sau în cărucioare cu rotile, au făcut trecerea în revistă şi au dat, scurt, onorul. Am aflat cine erau: Şobolanii din Tobruk. Oamenii care au avut de îndurat, şi au reuşit să supravieţuiască unor lucruri pe care eu nu le voi şti niciodată. Mulţumesc lui Dumnezeu! Şi totuşi, ceva în mine nutreşte un sentiment de invidie faţă de aceşti oameni.

Geoffrey Keyes, vice consul, a fost un erou care n-a supravieţuit decît în inimile concetăţenilor săi, fiind respectat chiar şi de inamicii germani. Geoffrey Keyes a condus actuala misiune – care l-a costat viaţa – şi care mi-a inspirat evenimentul central al acestui roman. În cartea mea, misiunea condusă de Max Hood se asemăna cu atacul desfăşurat de comandoul lui Keyes, în privinţa multor detalii fizice, ca şi a scopului ei iniţial. Nici unul dintre eroii mei n-are vreo replică în viaţa reală: în particular, nici unul nu seamănă în vreun fel cu eroul Geoffrey Keyes sau cu vreunul dintre cei care l-au însoţit. Eu sînt autor de ficţiune. Domeniul meu îl constituie lucrurile care s-ar fi putut întîmpla, deci fără consecinţe reale, şi care asigură succesul comercial al romancierului. Dar chiar dacă eram biograf, tot nu mi-aş fi îndreptat atenţia asupra vieţii lui Geoffrey Keyes ca subiect, pentru simplu motiv că sora lui, Elisabeth Keyes, a făcut de minune această treabă, cu „GEOFFREY KEYES“, carte publicată în Anglia de George Newnes Limited, în 1956. Este o lucrare care onorează nu numai subiectul, dar şi pe autor, ca şi pe tatăl fraţilor Keyes, amiralul flotei britanice, Sir Roger Keyes. Cred că familia

Keyes este un exemplu tipic al acelor familii care punctează istoria insulei lor, cu o regularitate reconfortantă.

La mai puţin de un an după ce tînărul Keyes îşi pierduse viaţa, Winston Churchill remarca faţă de amiral că Geoffrey fusese „un fiu minunat“. Amiralul răspunse:

— Care ar fi fost diferenţa dacă Geoffrey ar fi reuşit în misiunea lui?

Şi replica lui Churchill:

— Aş fi preferat decît să moară Rommel, să trăiască Geoffrey.

Rommel însuşi a comandat crucea de chiparos tînăr pentru mormîntul lui Geoffrey Keyes. Ea a fost trimisă familiei Keyes, în Anglia şi aşezată în altarul bisericii parohiale. Bătrînul amiral a murit în noaptea de Crăciun a anului 1945, apucînd să vadă cum războiul se îndrepta către un sfîrşit încununat de succes. Martor la moartea amiralului, Sir Walter Conian a făcut următoarea remarcă:

— Desigur că Geoffrey a fost acolo ca să-l ia de mînă.

Menţionez toate acestea deoarece este important să ne amintim asemenea lucruri, într-o lume care recunoaşte codul moral. Este un lucru pozitiv să ne amintim că odată, demult, a avut loc un conflict moral de mari proporţii, un război care merita nu numai să fie purtat, dar care trebuia să fie şi cîştigat. Nu exista nici o posibilitate pentru eroare, aşa cum a fost cazul de atunci încoace. Să fii o parte a unei asemenea întreprinderi – în care lumea atîrna de un fir de păr, suspendată între lumină şi întuneric, în timp ce bărbaţi şi femei îşi concentrau eforturile către găsirea unei ieşiri din coşmar – trebuie să fi fost un lucru formidabil, chiar dacă, în momentul acela, îţi dădeai sau nu seama.

OERAŢIUNEA PRAETORIAN este încercarea mea de a recrea vieţi trăite într-un moment al istoriei în care ştachetele erau mai sus decît au fost de atunci încoace. Toate acestea s-au petrecut cu mult timp în urmă, dar tot aşa de bine, se puteau petrece chiar ieri.

La un an după comando-ul împotriva lui Rommel, din noiembrie 1941, cel mai critic moment al celui de-al doilea război mondial tocmai se încheiase. La El Alamein, în deşertul egiptean, generalul Bernard Montgomery – cunoscut după aceea, în istorie, ca Montgomery de la Alamein – l-a întors pe Erwin Rommel,

Vulpea Deşertului şi pe al său Afrika Korps, înapoi, în Libia. Alexandria, Cairo şi Canalul de Suez n-aveau să cadă niciodată în mîini germane. Pînă la El Alamein, armatele lui Hitler nu pierduseră niciodată o bătălie importantă. După El Alamein, ele n-aveau să mai cîştige, niciodată, altă bătălie.

Acum, după ce s-au scurs cincizeci de ani, reprezentanţii şi veteranii tuturor armatelor angrenate în război, se întorc în deşert să-i cinstească pe cei căzuţi în acea bătălie groaznică. Aproximativ 14 000 de soldaţi ai Commonwealth-ului, în jur de 60 000 de germani şi italieni au fost ucişi, răniţi sau daţi dispăruţi definitiv.

El Alamein este un punct îndepărtat şi îmbibat de cruzime, aflat la o distanţă de două ore de Alexandria, pe drumuri accidentate şi la şase ore de Cairo, în caz că maşina îţi rezistă pînă la destinaţie. Cu toate acestea, cei care-şi amintesc, fac această călătorie în fiecare an, către cele trei monumente comemorative, ridicate în acel loc. Cimitirul britanic seamănă foarte mult cu o grădină de ţară, foarte atent îngrijită. Monumentul italian măreţ, avîntat, evocă o catedrală a antichităţii. Germanii au ridicat un monument descris de un observator recent ca fiind „de o elocventă austeritate, ca o fortăreaţă medievală“.

Deşertul, războiul, amprenta epocii în cel mai larg sens al său, au oferit un creuzet pentru cei ce şi-au trăit povestea vieţii, în acele zile îndepărtate. Am încercat să recompun în cuvinte cîte ceva din cele ce se vor fi petrecut aici. Dar n-am uitat nici o clipă că orice „creaţie“ a mea reprezintă doar un moment, o nălucă şi că în spatele perdelei de ceaţă a ficţiunii, se află o realitate care încă mai constituie un izvor de informaţii pentru aceia dintre noi ce fac efortul de a explora acest ţinut îndepărtat, trecutul.

THOMAS GIFFORD
New York City
1992

PARTEA ÎNTÎI

LONDRA. 1940 – 1941

1

Octombrie 1940. Furia „Războiului Fulger“ era la apogeu, dar cei din cercul lui Rodger Godwin îl ignorau atît cît se putea. Cuvîntul de ordine era „la dracu’ cu blestematul de Hitler“. Restaurantele, bodegile şi cluburile erau pline ochi în fiecare seară şi oamenii continuau să facă invitaţii la cocteiluri. La o asemenea petrecere, Godwin tocmai îl întîlnise pe Monk Vardan şi hotărîseră să cineze împreună. Aşa încît se îndreptau acum spre localul lui Dogsbody.

Ca totdeauna, întunericul era dens, dar luna împrumuta peisajului o stranie irealitate, ceea ce făcea ca hoinăreala să fie foarte plăcută, deoarece Luftwaffe nu-şi făcuse încă apariţia. Pietrele pavajului din Berkeley Square erau alunecoase din pricina frunzelor umede. Baloane de baraj mari, durdulii, pluteau la înălţime, deasupra oraşului, reflectînd lumina argintie a lunii. Aveau un aer blînd, asemeni unei turme de oi presărate pe o păşune ţesută din raze de lună. Porţiuni întregi de străzi erau izolate din pricina bombelor care săpaseră adevărate cratere şi a clădirilor incendiate ce se puteau dărîma oricînd, fără să prinzi de veste. Localul lui Dogsbody supravieţuise nevătămat şi, îndărătul uşii de stejar masiv, cu miner de bronz de forma unui cap de ogar jalnic, era întuneric. Ca în toate cluburile, vegheau o mulţime de luminiţe palide, reflectate de argintărie şi de obiectele din piele şi lemn. Draperiile pentru camuflaj păreau grele de parcă ar fi fost din zale. Dacă nu erai un obişnuit al casei, n-ai fi ştiut niciodată că aici era locul cu pricina.

După ce se aşezară la masă, Monk Vardan, se înfundă în fotoliul greoi, sculptat şi trecu, repede, în revistă, cu privirea,

adunarea din seara aceea. Potrivit planului lui Peter Cobra, proprietarul, nu găseai două scaune sau două mese la fel. Nimic nu se potrivea cu nimic. Un haos controlat. Vardan salută din vîrfurile degetelor, un gest la fel de subtil ca al celui care ofertează la licitaţia de la Sotheby. Purta o pălărie neagră, moale, o eşarfă de mătase albă, un costum de zi complet demodat, o batistă de mătase scoţiană roşie, băgată neglijent în buzunarul de la piept, iar în ochiul stîng avea înfipt un monoclu. În discul de sticlă se reflecta pîlpîirea lumînărilor. Monoclul era legat cu o panglică neagră care flutura.

— Sărbătoarea de Halloween, nu-i aşa? întrebă Godwin cu o voce răbdătoare, cu toate că simţea cum încep să-l învăluie ceţurile unei dureri de cap.

— Lasă-mă să ghicesc. Eşti sau Dracula sau Bertie Wooster. Eu n-am nimerit-o cu costumul meu.

Godwin îşi apăsa tîmplele. Vardan ceru un vin necunoscut şi scump, din pivniţă. *Chelarul* lui Cobra se ploconi mieros:

— Din cînd în cînd, spuse Vardan, afişez o anumită excentricitate ştrengărească. Asta se numeşte stil.

— Părerea mea e că se numeşte stil de homosexual.

— Tocmai de aceea nu ţi s-a cerut părerea, bătrîne. Voi, ziariştii prea aveţi multe păreri.

Privirea lui Godwin lunecă mai departe. Clyde Rasmussen stătea lîngă foc. Faţa îi era aproape la fel de roşie ca şi nărăvaşa sa claie de păr. În toţi aceşti ani care se scurseseră de la întîlnirea lor de la Paris din 1927, totul la Rasmussen se îngroşase, se schimbase, dar părul rămăsese aproape la fel. Se şoptea că omul se vopsea ca să-şi ascundă părul cărunt. Faţa de ţărănoi devenise puhavă din pricina senzualităţii şi a dezamăgirilor, totuşi nimeni dintre cei prezenţi n-ar fi văzut în el un personaj mai puţin celebru. Clyde Rasmussen şi formaţia lui erau şi acum, cum fuseseră timp de ani de zile, în topul preferinţelor publicului. Ardoarea din ochii lui arăta că se mai ocupa şi acum cu „vînătoarea“. Purta haine de seară. Era în compania a două fete care dădeau impresia că au ieşit seara cu un fel de unchi primejdios.

Vardan îşi plimba degetul arătător lung şi osos pe lîngă nasul ascuţit ca un cioc de pasăre, în timp ce ochiul sfredelitor îi

strălucea de după monoclu.

— Acum să atacăm miezul problemei. Pari să ai un necaz ascuns… Extenuare? Disperare? Războiul care te-a doborît?

— Sună ca reclama unui laxativ.

— Interesant. Las' pe voi, Yankeii. Deci, dacă nu e vorba de constipaţie trebuie să fie – Vardan plescăi cu încîntare, măsurîndu-şi lungimea nasului. O femeie. Sau, poate, femei. Specia eternă? Femme fatale? O cameristă? Vreo prospătură? O dragoste veche? Nu mă lăsa să bîjbîi, fiule, spovedeşte-te vicarului.

Sosi pateul, un vin roşu foarte pretenţios. Praful gros acoperea ca o mătreaţă umerii rotunzi ai sticlei. Godwin îi ceru lui Maurice, chelarul cel mieros, ceva rece, ceva cu gheaţă, pentru Dumnezeu. Trebuia neapărat s-o spună, atîta timp cît capul i-ar mai fi rămas la locul lui, legat de restul corpului.

— Monk, începu el, amintindu-şi cum Vardan venise la el, cu ani în urmă, cu povestea despre o fată însărcinată. Am ajuns la ananghie…

Se opri. Ce naiba putea să însemne asta?

— Ahh! Sună teatral, nu-i aşa? Vrei să ne exersăm limba cu puţină conversaţie?

— E vorba de o femeie.

— Şi ai nevoie să te spovedeşti. Dar prezenţa unei femei este, în mod normal, ca un fel de dopoţel, care împrăştie bucurie peste tot. Atunci de ce mina asta jalnică?

Restaurantul era aproape plin, un foc mîngîietor pîlpîia în cămin, barul din cealaltă cameră răsuna de zgomot, de frînturi de cîntec. Godwin zări trei oameni care stăteau în separeul tihnit din colţ şi, la vederea lor, simţi o lovitură surdă dar dureroasă în piept. Se întoarse, căutînd confortul în fleacurile debitate de Vardan.

— E vorba despre vreo creatură apetisantă?

— Nu chiar. O cunosc demult. Adică am cunoscut-o demult. Acum o cunosc din nou. (Oftă.) Nu mă pricep să-ţi explic. E o poveste complicată. Monk, mă tem că eşti singura persoană căreia îi pot spune.

— Dar cu vechiul tău prieten, Rasmussen, ce se aude? (Un zîmbet viclean.)

— Vezi tu… e şi el amestecat în povestea asta… Dar crede-mă, există motive serioase ca să-l lăsăm deoparte pe Clyde.

— Ia-o de bună, bătrîne. Nu cred că o cunosc…

— Ba da, o cunoşti. Şi-l cunoşti şi pe soţul ei.

— Ah, deşi întunecată, imaginea începe acum să devină din ce în ce mai clară.

— Ea este în camera asta.

Maurice sosi cu un pahar plin ochi cu gheaţă, gin şi o picătură de apă cu chinină. Godwin ar fi putut jura că-şi simte vasele de sînge din albul ochilor cum îi explodează şi sorbi din paharul cu gin.

— E în camera asta, acum cînd stăm de vorbă? Cu soţul ei?

Godwin făcu un semn aprobator cu capul. Îndrăzni să privească din nou, în speranţa că ea nu-i va surprinde privirea. Cilla şi Max Hood luau cina într-un colţişor tihnit cu dramaturgul emigrant Stefan Lieberman, un evreu german. Sau austriac. Sau, poate, francez. Godwin îl întîlnise întîmplător la o petrecere sau două. Se părea că Lieberman luase cu asalt lumea literară. Prînzise printre fotografi, la Ritz, împreună cu Noel Coward.

— Te gîndeşti să-i divulgi identitatea? Sau e numai un joc? Eu nu m-aş implica în el, pînă nu iese şi un premiu.

— Ea e aici. În colţ.

Vardan sfredeli cu privirea mulţimea din salon, dincolo de jocul de umbre şi lumini al focului din cămin. Gura i se întredeschise uşor, dînd la iveală nişte dinţi de cal lungi, uriaşi. Monoclul îi alunecă din ochi şi rămase atîrnat de capătul panglicii de mătase.

— Drace, exclamă moale, doar nu vorbeşti despre Cilla Hood… Da, da, nu poţi, nu-i aşa? Eşti un mare pişicher, bătrîne. Mare pişicher. Printre cei mai mari pişicheri din ziua de azi. Ciudată chestie… Cilla Hood. Ochii lui părăsiră faţa lui Godwin, apoi se concentrară din nou spre colţul cu pricina.

— Eşti un tip formidabil. Simt cum îmi creşte respectul pentru curajul tău. Totuşi, cam nesăbuit. Cred că asta ţi se trage din faptul că eşti american.

— Formidabil? Ce naiba vrei să spui?

— Cum altfel te poţi exprima despre cineva care pune coarne unei „legende“ cu chip omenesc? Un erou al Marelui Război? Un

om care a călătorit pe cămile, cot la cot cu Lawrence? Trebuie să fii nebun sau îndrăgostit lulea. Max Hood s-a specializat în omoruri cu credinciosul său pumnal.

— Ca şi cu mîinile goale, murmură Godwin.

— Un tertip. Moartea vine la urmă. Tu cum eşti, nebun sau îndrăgostit?

— Obsedat. Năucit de pasiune. Ştii ce sînt eu, în realitate, Monk? Sînt omul căruia i se-mplinesc visele…

— Ai putea face lucrul cel mai înţelept, în asemenea cazuri. Să renunţi la ea şi să scrii sonete închinate iubirii. Aşa, eşti la adăpost de orice necaz.

— Naiba să le ia de sonete. Eu pe ea vreau să pun mîna. Blestemată afacere. Deci, o cunoşti?

— *En passant*. Mai degrabă pe Max. Winston ţine teribil de mult la el. „Avem nevoie de mai mulţi oameni ca Max Hood!“ Asta e lozinca ce răsună la Numărul 10. Cred că în Hood se recunoaşte pe sine cînd era mai tînăr.

Monk se lansase devreme, în jurul vîrstei de douăzeci de ani, ca istoric, cu mai multe lucrări erudite, dar în anii din urmă, fusese atras de lumea politică. Dotat cu o anumită previziune, el o „cotise“, pe la mijlocul anilor ’30, către steaua lui Winston Churchill, cu toate că, pe vremea aceea, puterea marelui om scăzuse îngrijorător, aproape de cota zero, încît, cu ochiul liber, nu i se putea întrezări un viitor. Dar Monk intrase deja pe orbita destinului acestuia. Acum se dovedea că avusese un nas formidabil. Era un apropiat al primului ministru, dar gradul lui de apropiere forma obiectul disputei printre observatorii unor astfel de ranguri. El nu deţinea nici un post oficial. Godwin aflase, totuşi, că relaţia dintre cei doi bărbaţi avea o „greutate“ şi o „densitate“ pe care foarte puţini ar fi bănuit-o.

Vardan puse alături tacîmurile de peşte, îşi tamponă gura cu şervetul de un alb imaculat şi sorbi vinul.

— Îl cunosc demult pe Max Hood. Era o legendă la Eton, pe vremea cînd învăţam acolo.

— Ei bine, sînt îndrăgostit de nevastă-sa.

— Zici că vrei să pui mîna pe ea. Practic vorbind, ai avut-o sau nu? Te rog să-mi traduci.

— Ne iubim. Dar n-am ajuns la adulter. Nu încă… Mi-e greu să-

ţi explic. Avem un trecut Am cunoscut-o cu ani în urmă...

— Trebuie să fie foarte tînără...

— Atunci era şi mai tînără. O fetiţă. Ştii, Monk, povestea asta e mai presus de sex. Ne distrugem vieţile... Într-un fel, sexul e pe ultimul plan.

— Evident. Se spune că e o seducătoare desăvîrşită.

— Nu mă interesează. N-are importanţă. N-am mai întîlnit una ca ea.

— Atunci ai intrat în horă, bătrîne. Spune-mi ce ai de gînd, în mod clar, ca să mă laşi fără grai ca pe celebrul sfinx. Tăinuitorul tăcut al unui scandal. Pentru că *este* un scandal, *ştii* asta? Tu *eşti* Rodger Godwin. Ea *este* Cilla Hood. Mă aştept ca Max să te lichideze.

— Îl cunosc demult al naibii. Din ’27. N-ar dori să mă lichideze. I-ar părea rău...

— Ah, nu te baza pe asta.

Începură să răsune sirenele raiciului aerian, dar la Dogsbody părea că asta nu schimba nimic. Godwin nu dădea nici o atenţie. Afară, zgomotul infernal al exploziilor răsuna mereu în altă parte. În timpul raiciurilor, conversaţiile deveneau zgomotoase. Cînd, uneori, clădirea vibra pe fundaţia ei, făcînd să plouă cu praf din tencuiala tavanelor, pe măsură ce detunăturile erau mai aproape, privirile se încărcau de umbrele fugare ale unei panici evidente. Dar cuvîntul de ordine era să ignori totul.

Vardan spuse:

— Ei bine, există opinia că Dumnezeu i-a făcut pe soţi ca să putem avea pe cineva căruia să-i punem coarne. Dar mă-ndoiesc că El l-a avut în vedere pe Max Hood în situaţia de încornorat.

— Max înseamnă pentru mine mai mult decît atît... Mă dispreţuiesc pentru ceea ce-i fac eu lui. Dar Cilla... N-am mai simţit niciodată ceva asemănător. Mă simt ca şi cum moartea nu mă poate atinge, nici o bombă nu mă poate ucide. Cilla îmi ocroteşte viaţa, ea are puterea să-mi umple fiinţa... Dar, Monk, nu-mi poate ieşi din minte suferinţa care stă la baza acestui lucru. Max...

— După cîte înţeleg eu, totul e foarte simplu, spuse Vardan. Pe tine te chinuieşte faptul că-l trădezi pe Max Hood. Trădare. Una dintre pietrele unghiulare a ceea ce considerăm adesea ca fiind

„viaţa adevărată“. Ei bine, îţi dau veşti bune. Trădarea este moneda timpurilor noastre. Fie că ne-am afla în Bizanţ sau în Roma imperială, sau la începutul Renaşterii. Trădarea e peste tot. Toţi am fost trădaţi, iarăşi şi iarăşi. Am fost trădaţi de primul război mondial care s-a dovedit a fi fost doar primul act al războiului actual şi, cu siguranţă, n-a reuşit să deschidă lumii calea spre democraţie. Prosperitatea a fost spulberată în 1929. Conducătorii noştri ne-au trădat cu toţii. Istoria ne-a trădat. Dragostea ne-a trădat. În mod constant ne trădăm pe noi înşine, iar Dumnezeu ne-a părăsit, fără să ne lase adresa. Europa este o capelă mortuară… nimic altceva decît o adunătură de trădători, spioni, hoţi, escroci, cît poţi vedea cu ochii. Trădare… ei bine, a venit rîndul tău. Totul îţi stă la dispoziţie. Aşa că, fă bine şi obişnuieşte-te cu ideea, ăsta e sfatul meu… (Vardan ridică mîna încet, şi-o duse la cap.) Cred că se apropie. Ascultă. (Surîse.) Asta ar putea fi noaptea, bătrîne. Ascultă-i cum se-ndreaptă încoace…

Peter Cobra stătea între bar şi sufragerie, potrivindu-şi o ţigară în ţigaret. Dintr-odată, faţa lui îşi pierdu orice urmă de însufleţire, îşi duse şi el mîna la cap, punînd o mînă pe uşa turnantă. A fost amintirea pe care Godwin a luat-o cu el, ultimul lucru pe care l-a văzut înainte de căderea bombei.

Explozia a fost asurzitoare, o bubuitură, o izbitură şi un zgomot groaznic, într-un spaţiu închis. Oamenii se tîrau de-a buşilea pe duşumea, sticlăria se spărgea şi împroşca, pulverizată ca o furtună de zăpadă, mesele o luau la vale peste tot, greoaiele draperii de camuflaj, tălăzuite de suflul exploziei, fluturau sfîşiate în bucăţi. Scaunul lui Godwin se răsturnă pe spate şi masa îi ateriză deasupra capului; aerul era încărcat de un praf gros, înăbuşitor şi el simţi cum cineva îi căzuse pe mînă, apăsîndu-i palma pe cioburile împrăştiate, din belşug, pe covor. Încerca să-şi elibereze mîna, dar sticla îi sfîşia carnea. O femeie căzu în spatele său şi piciorul ei, strîns în ciorap, îi răsări chiar în faţa ochilor, îi văzu trupul încordîndu-se din toate puterile, ciorapul deşirîndu-se, pe măsură ce se lupta să se ridice de jos.

Zgomotul, a cărui intensitate fusese infernală, se stinse pe neaşteptate şi totul căpătă aspectul unei secvenţe dintr-un film mut. Godwin îşi dădu seama doar cu întîrziere că fusese, pe moment, asurzit de decibelii suflului exploziei. Îşi strecură privirea

printre gleznele femeii, observă că-şi pierduse un pantof şi văzu cum una dintre grinzi se desfăcea din tavan provocînd un adevărat duş de tencuială fină, apoi se balansă, lovindu-l pe partenerul lui Cobra, Santo Colls, în umăr, trîntindu-l la pămînt. Draperia pentru camuflaj atîrna sfîşiată, geamurile dispăruseră, iar pe stradă se vedeau focuri arzînd peste tot. Treptat, auzul îi reveni. Urechile îi fură asaltate de strigăte, de ţipete de durere sau de groază. Cobra mai şedea încă în faţa intrării. Abia acum ţinea în mînă una dintre uşile turnante. Balamalele dispăruseră de la locul lor.

Printr-o minune, luminile nu se stinseseră. Cîteva becuri se sparseră, cîteva lumînări se stinseră, ca şi cum un uriaş suflase în tortul de aniversare, dar mai era încă destulă lumină ca să poţi privi comod prin cameră. Colls reuşise, cu greu, să „navigheze“ prin acest dezastru şi acum arunca bucăţile de cărbuni aprinşi, înapoi, în cămin. Sam Balderston de la *The Times*, a cărui faţă şiroia de sînge din pricina unei tăieturi pe frunte, călca apăsat peste flăcările ce muşcau din marginile rochiei lungi ale unei femei. Godwin se eliberă, în sfirşit, de sub masă şi de sub femeia care-i stătea în spinare; aceasta, fie că leşinase, fie că fusese lovită puternic şi zăcea în nesimţire, sau era, pur şi simplu moartă. El se lupta să se ridice în genunchi. Unde era Cilla? Îşi croi drum printre scaune şi mese, printre sticlele de vin răsturnate şi printre trupurile omeneşti care tuşeau şi se tîrau, luptîndu-se să se ridice în picioare. O blondă frumoasă privea, neajutorată, cum perlele din şiragul pe care-l purta, se împrăştiau peste tot, mici bobiţe albe, ţopăind pe rochia neagră, ca să se piardă apoi în dezastrul de pe covor. Cilla… Trebuie s-o fi strigat pe nume în timp ce praful îl sufoca. Cilla…

Acolo, în colţ, Cilla stătea sprijinită de laturile separeului, cu faţa palidă, încadrată de părul scurt, aranjat de Louise Brooks, cu toate firele la locul lor şi privea în ochii soţului ei. Stefan Lieberman stătea pe podea, scuturîndu-se de praf cu mîinile lui mari, păroase. Un obiect oarecare îi făcuse o tăietură la cap şi acum se mişca cu precauţie din pricina rănii lipicioase. Cilla ieşi încet din separeu şi-şi puse mîna pe obrazul soţului ei, asigurîndu-l că e teafără, apoi îşi lăsă privirea să alunece prin cameră şi să se odihnească pe faţa lui Godwin.

Pe neaşteptate, ea începu să rîdă, trăgîndu-l pe Max Hood de mînecă şi arătînd spre Godwin. Totul părea că se petrece cu încetinitorul, ca şi cum, cu toţii, erau încă sub impresia şocului suferit. Hood se întoarse, cu o expresie întrebătoare pe faţă. La tîmplele acoperite de un păr negru de culoarea cărbunelui, se insinuau acum cîteva fire sure. Începu să surîdă cînd îl recunoscu pe Godwin prin perdeaua de praf şi fum. Arăta relaxat, gata pentru orice. Max Hood se afla exact acolo unde se simţea cel mai bine. În foc.

— Rodger, spuse ea, înclinîndu-se în faţă, în timp ce culoarea îi revenea în obraji, ce bine-ţi vine!

Ea arăta spre capul lui. La o distanţă de numai cîţiva metri, haosul era în plină dezlănţuire. Lumina lanternelor scormonea întunericul străzii. Acum, în restaurant, nu mai ardeau decît cîteva becuri. Godwin simţi că ceva nu era în regulă cu creştetul capului său, se întoarse spre oglinda montată în colţ, acum cam ciobită, dar încă la locul ei, în ramă. Aruncă o privire imaginii sale fragmentate, arătînd un chip ce i-ar fi fost foarte drag lui Mack Senet. Pe creştetul capului îi aterizase un şervet. Părea că poartă pe cap o pagodă în miniatură. Îşi apăsă cu mîna creştetul.

— Pare să fie exact accesoriul potrivit pentru o petrecere nocturnă, spuse el, ca şi cum nu fuseseră bombardaţi acum cîteva clipe, ca şi cum strada n-ar fi fost inundată de flăcări.

Hood „alunecă“ afară din separeu şi-l bătu pe spate pe Godwin, apăsîndu-şi palma cu afecţiune. Era mai scund decît Godwin cam cu cincisprezece centimetri, clădit ca un luptător de greutate mijlocie, antrenat, ca întotdeauna, pentru a fi în formă, ca Terry Hardy.

Godwin spuse:

— De cîtă vreme te-ai întors, Max?

Godwin îşi auzi sunetul propriei voci. Era disperat şi fals şi vinovat.

— De o lună, răspunse Hood. Intenţionam să te sun, dar ştii tu cum este. Intenţionam să te sun – voiam să aflu amănunte despre întîlnirea ta cu Rommel – a mers bine, nu-i aşa?

— Mi-a plăcut tipul.

— Da, da, este un tip plăcut. Am fost foarte ocupat, ştii. Am încercat să rezolv problemele noastre din deşert. Am fost o

singură dată la Stillgraves, pentru o săptămînă… Tu pari să fii potrivit pentru un scriitoraş sedentar.

Se uită în sus, spre Godwin, care, la înălţimea lui de peste 1,98 metri şi la greutatea de 112 kg, nu se simţea altfel decît potrivit. Sub ochiul stîng, Hood avea o mică cicatrice. Godwin fusese împreună cu el, demult, cînd fusese rănit. Un om îi înfipsese o sticlă spartă în ochi. Tot la Paris se întîmplase asta. Într-o noapte blestemată.

— Toată lumea e teafără, aici?

Godwin îşi plimba privirea de la Lieberman aflat pe duşumea, la Cilla. Trebuia să se controleze. Ca orice îndrăgostit în culpă, chinuit de secretul său, era sigur că era pe cale să se trădeze.

— Cilla?

Cum se putea împiedica să n-o atingă? În oglinda ciobită, văzu reflectîndu-se un foc care sfredelea întunericul străzii şi feţele celor de la serviciul Auxiliar de Pompieri, luptîndu-se cu tulumbele. Cineva trăgea în jos rămăşiţele draperiilor de camuflaj, rupîndu-le cu zgomot

— Rodger, iubitule, spuse ea, ridicîndu-se şi clătinîndu-se uşor, nesigură pe picioare, mă simt perfect. Max, ia te rog, prostia asta, de pe capul lui Rodger. Seamănă cu Chips Gannon cînd o imita pe regina Victoria.

Ocoli masa, ajunse lîngă el şi-i trase iute, chiar ea, şervetul de pe cap, apoi se lăsă în jos, îngenunche lîngă Lieberman, murmură ceva şi-i atinse capul. Godwin îi putu vedea sînii agitîndu-se în decolteul care-i alunecase în jos. Îi zări sfîrcurile şi-şi întoarse privirea în altă parte. În josul străzii, răsună altă explozie şi oglinda cedă definitiv, împrăştiind nenumăratele cioburi pe suprafaţa mesei.

Hood se întoarse, în timp ce fumul începuse să se mai împrăştie şi ajută un bărbat să se ţină pe picioare. Soţia lui plîngea, dar încerca să-şi ascundă lacrimile.

— Mă simt foarte bine, Hubert, spuse ea.

Dinţii femeii clănţăneau şi ea nu-i putea stăpîni. Bomba căzuse chiar adineauri şi ea îi supravieţuise.

— Niciodată nu m-am simţit mai bine, spuse ea, zîmbindu-i lui Hood, deşi n-avea nici cea mai mică idee cine era.

Era, pur şi simplu omul care-l ajuta pe soţul ei să se ţină pe

picioare, în noaptea în care bomba izbise localul lui Dogsbody.

Cilla atinse mîneca lui Godwin. Lieberman se ridicase şi se îndrepta hotărît către bar. Ochii ei scînteiau. Reuşise să treacă cu bine năuceala şocului. Acum îşi permitea să se bucure. El îi simţi mîna pe mînecă şi o privi în ochi. Ea vedea asta ca pe o scenă dintr-o piesă.

— Mă iubeşti, Rodger?

Acum cînd pericolul cel mare trecuse, cînd nemţii îşi jucaseră cartea cea mai tare a momentului, ea se puse în mişcare. Ridica, oare, ştacheta? Era stilul ei caracteristic, să treacă de la generalităţi, la lucruri foarte personale. Ce era, oare, mai de temut?

— Mă iubeşti, dragul meu?

Tonul vocii ei era perfect normal. Poate prea ridicat. Hood stătea cu spatele. Apucă, din nou, mîneca lui Godwin. Un dinte din faţă i se înfipse în proeminenţa buzei de jos. N-o văzuse de cinci zile. Acum ea nu făcea decît să provoace soarta: Max Hood ar fi putut-o auzi foarte bine.

— Te iubesc, şopti Godwin. Dar taci din gură, pentru Dumnezeu.

Ea îşi scutură capul, îşi perie praful din păr.

— M-am gîndit atît de mult, spuse.

Pe faţă îi apăru zîmbetul ei caracteristic de vulpe şireată.

— Ţi se citeşte pe faţă. N-ai ce-i face.

Peter Cobra veni spre ei, înalt, de o eleganţă aproape supranaturală. Bucăţile de tencuială căzută îl „împodobeau“ ca o glazură. Se descotorosise de uşă şi acum ţinea în mînă o sticlă de vin şi un tirbuşon. Fusese martor la dezastrul localului şi mulţumea lui Dumnezeu că cei dinăuntru erau din nou pe picioarele lor. Chiar în punctul unde căzuse bomba, nu se mai putea distinge nimic, pentru moment. Patronii de la Dogsbody fugiseră.

— Aşteptam noaptea asta. Tot ce am de spus este…

Îşi balansă braţul lui lung, măsurînd cu privirea întreaga scenă a dezastrului, sfîrşind cu o mişcare a degetelor către fiinţa înaltă şi gîrbovită a lui Max Vardan, care sprijinea un perete, ca şi cum el era singurul care îl mai putea împiedica să se dărîme. Cînd Cobra începu să vorbească, salonul fu cuprins de o linişte sinistră,

ca şi cum sunetele lumii exterioare erau purtate de vînt, înăuntru. Strada era luminată de focuri.

— Asta, spuse el, cere un Mouton Rothschild ’18! Doamnelor şi domnilor, sînteti invitaţii mei. Santo, în pivniţă! Vom bea pe săturate!

Acest moment a fost evocat peste ani, de către cei care au ţinut un jurnal şi care au văzut în scena cu pricina un simbol al nepăsării britanice, în mijlocul ploii de bombe. Remarca respectivă a făcut înconjurul Londrei cu iuţeala fulgerului. A doua zi, la prînz, toată lumea ştia ce spusese Peter Cobra. În seara următoare, în America, milioane de oameni auzeau acelaşi lucru la aparatele de radio din bucătării şi saloane, prin intermediul lui Rodger Godwin. Incidentul cu pricina a făcut subiectul uneia dintre cele mai memorabile emisiuni ale sale din ciclul „Războiul e un Iad“. Populaţia Londrei şi cea din străinătate au luat-o ca pe un fel de zeflemea, aruncată provocator în mijlocul situaţiei dramatice din stradă: *Doris, asta cere un Mouton Rothschild*. Şi astfel, fără veste, Peter Cobra devenise o legendă. Dacă n-ar fi spus asta, observă el la un moment dat, nimeni nu s-ar fi gîndit vreodată să-i ceară să-şi scrie memoriile. Primul volum, desigur, fusese intitulat: *Asta cere un Mouton Rothschild*.

În timp ce vinul era destupat şi turnat în pahare, în timp ce adunarea zguduită de eveniment se scutura de praf şi descoperea că rămăsese în viaţă, Max Hood îi făcuse semn lui Godwin din uşă, unde chiar şi placa de stejar masiv rămăsese intactă. Totul semăna cu o scenă dintr-o bătălie, ca şi cum Hood îşi conducea, din nou, oamenii spre încleştarea fălcilor morţii. Strada dogorea în punctele ei fierbinţi, flăcările îşi înălţau limbile pîlpîitoare, cărămizi se prăbuşeau din întunericul de deasupra, căzînd direct în flăcări şi împrăştiind scîntei care dansau în vînt asemenea unor licurici. Muncitorii de la A.F.S.[1] erau copleşiţi deoarece două clădiri se prăbuşiseră în josul străzii şi drumul era blocat de grămezi de cărămizi, de pietre scoase din pavaj şi grinzi de lemn, mormane uriaşe de mobilier distrus, care, doar cu cîteva minute înainte, împodobea apartamentele de deasupra magazinelor şi localurilor. O masă de sufragerie zăcea în mijlocul străzii, înclinată pe cele

[1] Air Force School (*n.tr.*).

două picioare care-i mai rămăseseră. Un om stătea pe bordura trotuarului, cu cămaşa şi pantalonii zdrenţe. Părea doar năucit şi atîta tot. La rigolă, un aparat de radio cu baterii zăcea răsturnat pe spate; muzica de dans mai răsuna încă, tare, Al Bowlly cîntînd „Stardust“. O clădire se scufundase, pur şi simplu, în ea însăşi şi devenise un hău întunecat, adăpost pentru mii de indivizi suspecţi, luminat de cîteva mici pîlpîiri ale focurilor provocate de incendii.

Max Hood stătea nemişcat, privind focurile.

— Ascultă, spuse el, ascultă… (Licăririle focurilor străpungeau întunericul ca ochii unor fiare sălbatice, pîndind printre ruine să sară la atac.) Se aude plînsul cuiva…

Era ca atunci, la Paris, aşa cum fusese în noaptea aceea de august a anului ’27. În mintea lui Godwin reînvie, într-o clipă, noaptea în care Sacco şi Vanzetti fuseseră executaţi în Massachusetts, iar Parisul înnebunise. *Ascultă, se aude plînsul cuiva*… Max Hood rostise exact aceleaşi cuvinte în noaptea aceea şi viaţa luase, pentru totdeauna, o altă întorsătură.

Unul dintre oamenii de la A.F.S., cu faţa aspră şi acoperită de funingine, pe sub casca de oţel, spuse:

— Aici, dă-ne o mînă de ajutor cu afurisita asta de tulumbă, amice. Fă-te util.

Găurile din tulumbă împrăştiau mici şi delicate arteziene, fîntîni de cristal, în lumina focurilor şi în fascicolele luminoase ale lanternelor şi ale farurilor. Tulumbele se încolăceau asemeni snopurilor de spagheti. Pînzele de flăcări din capătul străzii, în Soho Square, aruncau umbre lungi în direcţia lor. Cineva ridică tulumba şi o aşeză în spatele pompierilor.

Hood avea dreptate. Prin scrîşnetul flăcărilor, prin trosnetul clădirilor care se dezmembrau, prin sonorităţile muzicii de dans şi huruitul unui motor de ambulanţă… răzbătea sunetul stins al unui plîns, înăbuşit dar insistent.

Hood deschidea drumul prin întunericul sfîşiat ici şi colo. Mirosul gazului care răsufla cine ştie pe unde se făcea simţit ca şuieratul unui şarpe ucigaş. Stomacul lui Godwin se întorcea pe dos simţind acest miros. Ciudat, cum erau suficenţi numai cîţiva paşi în întuneric, printre ţevile de apă sparte care şiroiau, prin praful cărămizilor şi al tencuielilor căzute, prin mirosul de gaz, ca

să simţi că lumea reală a rămas undeva, în urmă. Dar aceasta era lumea reală. Trebuia să ţii minte lucrul acesta. Hitler o făcuse să capete realitate. Godwin făcu un pas greşit şi-şi juli un genunchi în ceva spart şi ascuţit. Hood se mişca cu băgare de seamă, dîndu-şi seama, foarte curînd, că, într-o clădire bombardată, orice putea deveni o capcană stupidă. El ştia mult mai multe lucruri despre o clădire bombardată, decît Godwin. Undeva, alarma de incendiu suna continuu, în caz că cineva nu observase că avusese loc un raici aerian.

N-a durat mult pînă să descopere femeia, printre dărîmături.

Părul ei blond era poleit de lumina reflectată de un foc din vecinătate, un foc modest, inconsecvent, conţinutul unui coş de hîrtii, care ardea mocnit. Avea în păr o panglică albastră, iar alături de faţa ei plină de zgîrieturi, era un morman de cărămizi sparte. Un braţ îi era liber, dar restul trupului îi era prins între dărîmăturile podelei. Numai capul, faţa îi erau vizibile şi cu toate că buzele i se mişcau, nu era în stare să articuleze nici un sunet, în afara unui suspin. Godwin îngenunche şi începu să sape în mormanul de cărămizi. Hood propti o porţiune a unui perete, ridicînd o grindă grea pentru a-l sprijini, apoi făcu o gaură în podină, suficient de mare pentru a se strecura prin ea şi a sări în pivniţă. Godwin deplasă cărămizile şi începu să vorbească blînd, adresîndu-se căpşorului blond. O văzu pe femeie clipind şi dînd din cap; continua să vorbească; auzi podina putredă cedînd, în timp ce Hood izbea în ea cu piciorul. Simţi mai puternic mirosul dezgustător al gazului, venind dinspre pivniţă şi îşi dădu seama că o conductă se spărsese chiar deasupra lui şi-l împroşca, fin, cu apă. Ieşi din acel loc, continuînd să se lupte cu blestematele de cărămizi. Şi cu apa cea nesuferită. Perfect. Femeia îl privi pe furiş, brusc înspăimîntată de schimbarea tonului în timp ce el ba înjura, ba gîngurea, adresîndu-i-se, apoi el auzi iar zgomotul ascuţit al plînsului şi-şi dădu seama că nu venea de la femeie, ai cărei ochi păreau goi, în timp ce clipirea lor devenea tot mai moale. Era plînsul unui copil. Cînd, în cele din urmă reuşi să dea la o parte cărămizile, deplasă uşor capul femeii, încercă să i-l aşeze mai comod şi-şi simţi degetele afundîndu-se într-o umezeală moale, acolo unde ar fi trebuit să fie cealaltă parte a capului. Femeii i se întîmplase ceva îngrozitor; ţeasta i se zdrobise. Ea încerca să-i

vorbească. Era pe moarte, o ştia şi voia neapărat să spună ceva. Copilul plîngea şi el îl auzi pe Max Hood întorcîndu-se prin gaura duşumelei, ca un sol din Hades.

— Copilul a supravieţuit dezastrului, strigă Hood de dedesubt. Ţinea copilul înfăşat în pătură, cu stîngăcie, dar cu mare băgare de seamă; umbrele îi jucau pe faţă în timp ce-i înmîna pachetul lui Godwin. Godwin se aplecă spre femeie, aşa încît ea să-l poată vedea.

— Fetiţa este teafără.

Păturica roz era mînjită de murdărie şi de praf.

— Se simte bine, foarte bine.

Femeia încerca să-şi ridice braţul dar abia reuşi să-şi mişte degetele. Renunţă să mai facă efortul. Ceva, poate viaţa însăşi, licări, pentru o clipă, în ochii ei aproape goi. Încerca să-şi vadă fetiţa prin întunericul care devenea tot mai dens. Ştia că nu va avea parte să-şi vadă fiica crescînd, trăindu-şi viaţa, găsind un soţ şi avînd copii; ştia că avea să piardă toate acestea, dar mai exista încă ceva ce-i putea da, înainte de a fi prea tîrziu.

— O cheamă… şopti femeia cu respiraţia întretăiată, ca şi cum ar fi fost în puterea unui miracol, cufundîndu-se ca într-o fîntînă fermecată a cărei apă îţi dădea putere, dar care acum, era complet goală. Este… Dilys… Allenby. Vă rog… nu uitaţi… vă rog… Dilys… Allenby…

Copilul trebuie să fi avut cinci sau şase luni. Obosise după „distracţia“ din seara aceea. Rochiţa îi era pătată, faţa murdară şi brăzdată de urma lacrimilor şi era pe jumătate adormită.

— Dă-mi-o mie.

Vorbise Cilla. Stătea în spatele lor.

— Dă-mi mie copilul, Rodger.

Se apropie neliniştită.

— Ai s-o scapi.

El îi puse în braţe pachetul.

— Fă cunoştinţă cu Dilys Allenby.

Cilla ţinea copilul strîns la piept. Micuţa faţă palidă părea o camee pe fondul catifelei negre.

Godwin îl privi pe Max Hood:

— Trebuie s-o scoatem pe maică-sa de aici.

Hood scutură capul imperceptibil.

— Nu mai are picioare. (Vorbea în şoaptă.) Aici e un adevărat abator.

Godwin îşi dădu seama că Hood era ud leoarcă, hainele-i erau îmbibate de sînge. Godwin îngenunche din nou lîngă femeie, îşi alătură faţa de a ei.

— Fetiţa dumneavoastră se simte foarte bine, doamnă Allenby. N-are nici o zgîrietură. Mă puteţi auzi? Va fi… foarte bine.

— O cheamă Dilys.

Ochii femeii erau aproape închişi, ca şi cum ar fi adormit.

— E… o micuţă… drăgălaşă… E… cuminte.

Reuşi să-şi ridice mîna cîţiva centimetri. El i-o luă, simţi apăsarea uşoară a degetelor; era la capătul puterilor.

— Ajutoarele trebuie să sosească, îi şopti Godwin la ureche. Va fi bine. Mai rezistă puţin. Dilys se simte bine; te aşteaptă…

Continua să-i şoptească; în cele din urmă degetele ei se înmuiară şi atunci ştiu că murise.

În timp ce părăsea clădirea, văzu o ambulanţă. Infirmierii transportau pe cineva, întins pe brancardă.

— Aici este o femeie moartă, spuse.

— Va trebui să-şi aştepte rîndul. Pentru moment îi „sortăm“ pe cei vii.

Se îmbrăcară în grabă ca nişte actori din *Hamlet*.

Cilla şi Max Hood stăteau în stradă, acolo unde clădirile supravieţuiseră dezastrului; în afară de ferestre care nu mai existau. Cilla legăna copilul, sărutîndu-i cu gingăşie creştetul capului, părul blond şi fin.

— Nu prea te-ai grăbit, Rodger, spuse Hood, cu un soi de nepăsare cîştigată pe cîmpul de luptă.

Hood arătă cu capul spre clădirea de unde tocmai ieşiseră. Godwin se întoarse, văzu prăbuşindu-se zidul singuratic din cărămidă, îngropînd-o sub dărîmături pe doamna Allenby.

— Doamne, Dumnezeule!

Hood se apropie, îşi puse mîna pe umărul lui Godwin:

— Se întîmplă, bătrîne. În fiecare afurisită de noapte.

Ţinea în mînă o ţigară neaprinsă, pe care o frămînta între degete.

— Haicieţi, eroilor. Poate că Peter mai are vreo sticlă sau două pentru noi.

Cilla avu un surîs forţat. Ţinea copilul la piept, cu grijă. Luară drumul înapoi, spre Dogsbody, călcînd peste tulumbele încîlcite, încercînd să ocolească, să nu stea în calea nimănui.

Un fotograf de la unul din ziare, care stătea afară, vorbind cu Peter Cobra, îi văzu venind. O recunoscu pe Cilla şi o strigă:

— Domnişoara Hood, domnişoara Hood, ignorînd faptul că era vorba de doamna Hood. Aici, domnişoară Hood.

Cilla privi spre el, strîngînd copilul la piept şi fleşul îşi făcu datoria.

— Ai nevoie neapărat de o poză reprezentativă, se adresă Cobra fotografului. Cu toţii am avut o seară turbată. De ce nu mi-ai face şi mie cîteva poze, Norman... „Un erou al oraşului, Peter Cobra, susţine că nu-l face pe el un pîrlit ca Hitler să-şi închidă localul Dogsbody“. Ne place declicul ăsta al tău, Norman.

Îşi luă o poză solemnă şi Norman, ascultător, apăsă din nou pe buton.

O echipă de brancardieri trecu pe lîngă ei. O infirmieră se opri lîngă Cilla. Începură să converseze. Hood se întoarse către Godwin.

— Studioului îi va surîde secvenţa asta, nu-i aşa? „Cilla Hood salvează un copil orfan dintr-o clădire bombardată“. Dacă n-ai priceput lecţia din seara asta, bătrîne, să ştii că ea se intitulează: „E o lume veche şi ciudată“. Hai să bem ceva.

Se întoarse spre Peter Cobra.

— Să nu te mai prind cu poşirca aia de vin vechi, roşu, pe care l-ai pescuit din fundul pivniţei. Acum ginul e indicat.

— Doamne, Max, remarcă rezervat Cobra, cerul gurii tale e un coviltir de căruţă. Şi în curînd vei fi feldmareşal.

— Sursele tale sînt îngrozitor de dezinformate, spuse Hood. Ce glumă! Feldmareşalul Hood!

— Feldmareşalul *Sir* Max Hood, mi s-a spus.

— Un gin simplu va fi suficient, Peter, spuse Hood.

Cilla dădu copilul infirmierei.

— Dilys Allenby. E clar? Pe tine cum te cheamă?

Asculta cu atenţie ceea ce-i spunea infirmiera.

— Şi cum aş putea să te găsesc?

Infirmiera răspunse ceva. Cilla spuse:

— Atunci am să te sun mîine, la numărul ăsta. Doamna

Allenby a fost omorîtă chiar acum. Vreau să fiu sigură că fetiţei îi merge bine.

— Desigur, domnişoară Hood.

— În cazul în care nu te-aş găsi, acesta este numărul meu de acasă. Poţi lăsa un mesaj cameristei mele, dacă eu nu sînt (Îi dădu numărul de telefon.) Şi-ţi mulţumesc foarte mult că ai fost aici. Dacă doamna Allenby ar şti, sînt sigură că pentru ea ar fi o mare uşurare.

De sus cernea o burniţă rece. Două blocuri de lîngă Ball şi Hoop ardeau. Santo Colls invită victimele raiciului să bea o cafea şi să mănînce nişte sandviciuri. Bucătarii lui începuseră deja să transporte farfurii şi castroane pe trotuar, unde aşezau scînduri sprijinite pe scaune – o bucătărie de campanie improvizată. Cobra dădu din cap aprobator, bînd vin direct din sticlă. Monk Vardan ieşi pe uşă, legănînd un platou uriaş cu sandviciuri.

— Am ajuns s-o văd şi pe asta, spuse. Chelner. Ultimul meu vis s-a împlinit.

— Ţi-ai găsit locul potrivit, nu-i aşa? spuse Cobra şi dispăru cu Max Hood în vechiul local.

Clyde Rasmussen, ţinînd de mijloc două fete în acelaşi timp, se plimba în josul străzii, cu fularul său lung atîrnîndu-i din cordonul hainei şi măturînd pe jos cu el molozul şi apa.

Vardan îi văzu pe Cilla şi pe Godwin şi spuse, trăgînd cu ochiul la tava lui:

— Pentru păcatele mele cele numeroase şi se întoarse de unde venise, în timp ce Colls îi dădea ordine în gura mare, adresîndu-se exclusiv unui dos în retragere.

Aroma cafelei atrăgea o mulţime de lume.

Cilla stătea în cadrul unei uşi, de partea cealaltă a străzii, iar burniţa care cernea de sus, îi strălucea pe faţă. Atinse mîneca lui Godwin şi-l trase spre un loc mai întunecos. Ochii ei îl urmăriră pe Vardan pînă ce acesta dispăru.

— I-ai povestit lui Monk despre noi? Nu ştiam că sînteţi prieteni atît de buni…

— Nu, nici vorbă, minţi Godwin.

— Mă bucur, spuse ea. Monk este un bîrfîtor.

— Las-o baltă, spuse el.

— Nu ţi-e dor de mine, iubitule? Nu tînjeşti de dorul meu?

Îşi strecurase mîna ei mică în mîna lui, privi în sus, spre el, iar ochii îi străluceau, reflectînd lumina focului.

— Eu tînjesc după tine, Rodger, te doresc atît de… Mă duc la culcare cu gîndul la tine şi apoi te visez, mă trezesc cu gîndul la tine… Oh, cum am ajuns să ni se întîmple toate astea?

— Vorbeşti ca-n filme, spuse el.

O mîngîie cu dosul mîinii pe obraz şi-i simţi moliciunea pufoasă.

— Cînd ne putem întîlni? Vreau să mă culc cu tine.

Se auzi o explozie înăbuşită, undeva, cu cîteva blocuri mai departe.

— Iubirea mea, iubitul meu…

— Vezi? Vorbeşti ca-n filme. *Iubiiitul meu*.

— Şi tu îmi spui „iubito“.

— Ştiu. Tu eşti aceea care mă faci să vorbesc ca-n filme. Cetăţenii statului Iowa m-ar renega.

— Dar noi nu ne aflăm în statul Iowa şi nici nu cred că vom ajunge acolo, aşa că termină cu sîcîiala asta. Cu privire la întîlnirea noastră, Rodger, trebuie să-ţi spun că… plec mîine la Stillgraves.

— Cam precipitat, nu-i aşa?

— Nu te supăra, iubitule. Şi de Chloe mi-e dor. Peste cîteva zile împlineşte trei ani şi i-am promis că mămica va fi acolo pentru petrecerea de ziua ei. Stillgraves este un loc cam sinistru şi deprimant pentru un copil. Cred că înţelegi, Rodger. Spune-mi că înţelegi…

— Desigur.

— Am să mă gîndesc la tine…

El oftă.

— O să-mi lipseşti îngrozitor.

— Crezi că pînă la urmă am să te împing în patul vreuneia dintre acele fete de la BBC?

— Nu se pune problema să fiu împins. Ar fi mai mult decît o pierdere de vreme.

— Ce nostim *poţi* tu să fii! Dar l-am auzit pe tata spunînd acelaşi lucru, la vîrsta de un an.

— De necrezut. Majoritatea oamenilor nu pot vorbi deloc la acea vîrstă, dar să mai şi glumească!

— *Eu* aveam un an, prostule, nu tata.
— Atunci ai o memorie dată naibii, murmură el.
— Am să-ţi scriu. Acum, sărută-mă, iubitule.
— Max ar putea să ne vadă…
— Sărută-mă, Rodger.

O săptămînă mai tîrziu el primi o scrisoare de la Stillgraves.

„Lucrurile nu mai pot continua, nu-i aşa, iubitule? Este ucigător pentru amîndoi. Totdeauna se lasă cu amînări, nu-i aşa, iubirea mea? Poate că noi doi n-am fost făcuţi pentru trădare. N-ar fi caraghios dacă s-ar dovedi că amîndoi sîntem chiar prea buni la acest capitol? Hai să-ncercăm să fim generoşi. Te iubesc. Cilla“.

După ce o citi, se aşeză la fereastra apartamentului său şi străbătu cu privirea Berkeley Square, pustie şi mohorîtă, în după-amiaza tîrzie, îngheţată. Odată cu seara care se lăsa, reapărea posibilitatea unui nou bombardament. La miezul nopţii, urma să intre în emisie. Trebuia să-şi scrie articolul. Dar se simţea golit pe dinăuntru şi, pentru o clipă, nemîngîiat. Încercă să găsească un nume pentru ceea ce simţea şi atunci îi reveni în minte discuţia cu Monk Vardan, în seara cînd localul lui Dogsbody fusese bombardat. Şi, deodată, îşi dădu seama despre ce era vorba. Monk spunea că toată lumea are „şansa“ să treacă prin asta şi că va veni şi rîndul tău. Ei bine, venise. Rodger Godwin fusese trădat.

2

Un an mai tîrziu.

Godwin trînti telefonul şi spuse:

— Rahat!

Rostise asta cu voce tare şi cuvîntul se rostogoli, făcînd înconjurul locuinţei înghesuite, iar în cele din urmă, se rostogoli şi se stinse. Ar fi dorit să aibă o fereastră ca să poată arunca ceva, orice, afară. Unde putea fi Cilla, pentru numele lui Dumnezeu?

Se ridică şi azvîrli o săgeată mare spre panoul cu chipul lui Hitler, pe care cineva de la Ministerul Aviaţiei i-l trimisese cu puţin timp în urmă. Săgeata ricoşă după ce izbi mustaţa ridicolă a Führer-ului, şi lovi scurt, piciorul lui Godwin. „Sfinte Doamne, gîndi el, dacă mă asculţi, de ce nu mă omori chiar acum? Să termin cu totul. A fost o zi afurisită, umilul tău servitor e gata de plecare…“ Ca de obicei, Dumnezeu nu asculta sau preferase să-l trateze, din nou, ca pe o jucărie. Era un joc de-a şoarecele şi pisica şi Godwin ştia cine este şoarecele. În orice caz, Dumnezeu era ocupat în zilele acelea; poate că făcea tărăboi pe frontul de est. Dumnezeu nu era consecvent. Nu puteai avea încredere în El. Nu era un partener cinstit.

Biroul lui Godwin, pierdut în măruntaiele învăluite în abur ale clădirii BBC-ului, era copleşit de dezordinea hîrţoagelor cu ştiri pe care le scria pentru ambele emisiuni de seară, una pentru Anglia, cealaltă pentru America. El încerca, de asemenea, să facă rost de ceva material bun de înregistrat, pentru portofoliu. În birou, atmosfera devenise înăbuşitoare, iar el stătuse închis acolo prea mult timp. Îşi simţea cămaşa udă leoarcă la subsuori şi lipită de corp. Ochii îi ardeau şi gîtul îl zgîria din cauza aerului fierbinte şi a numeroaselor ţigări pe care le fumase. Se aplecă, găsi săgeata şi, cu mare grijă, făcînd un conştiincios efort de auto-control, o înfipse din nou în figura lui Hitler. Reuşi s-o înfigă chiar sub ochiul stîng. Vîrful ascuţit intră în panou, apoi săgeata se înclină, asemeni unui liliac adormit, surprins de fascicolul luminos al unei lanterne. În curînd trebuia să cadă. Problema cu gravitaţia, despre care auzise atît de multe…

Îşi şterse de mînecă sprînceana strălucitoare din pricina broboanelor de sudoare. Mereu era cîte ceva în neregulă la sistemul de încălzire din subsolul al doilea. Ba era prea cald, ba prea frig. Trase telefonul spre el şi mai formă o dată numărul din Cornwall. În aşteptare, fredona „O privighetoare cîntă în Berkeley Square“, amintindu-şi de vremea cînd crezuse că se pronunţă *Berklee*, ca în Iowa, mai degrabă decît *Bar-clay*. Zîmbi stins amintirii. La celălalt capăt al firului, telefonul continua să sune. Începea să se însereze. Unde puteau fi? În cele din urmă, puse receptorul înapoi în furcă, privind bucăţelele de hîrtie, pe jumătate scrise, dar fără să le vadă. Biroul lui arăta ca o lădiţă în

care stătuse o pisică. De acum încolo, trebuia să ţină puţin lucrurile sub control.

Ştia că Cilla o luase pe Chloe şi plecase în Cornwall, la reşedinţa lady-ei Pamela Legend, pentru a-şi sărbători – dacă acesta era cuvîntul potrivit – cea de-a douăzeci şi noua aniversare. Nu-şi putea imagina prea bine atmosfera dintre Cilla şi mama ei, dar bănuia că era, probabil, destul de otrăvită. Dorea să-i vorbească, să-i audă sunetul glasului pe care niciodată nu se gîndise să-l descrie, dar pe care, pur şi simplu, îi plăcea să-l audă. O voce joasă, uneori din gît, dar limpede şi precisă alteori. Poate dacă ar fi fost actriţă, şi-ar fi cultivat vocea. Dorea să-i spună că se gîndea la ea, că o iubea şi-i dorea „La mulţi ani“. Voia ca, de ziua ei, să facă pentru ea ceea ce dorea să facă ea pentru el. Ea n-ar fi făcut niciodată, desigur, dar aşa era viaţa. În orice caz, era caracteristic pentru ea să devină, deodată, ocupată. Dar unde putea fi? Lady Pamela era, mai mult sau mai puţin, ţintuită în casă. Apoi mai era Fenton, cel mai bătrîn administrator şi majordom din Christendom, după cum gîndea Cilla; mai era şi doica… Cum era posibil ca nici unul dintre ei să nu fie acolo? Să se fi arătat Max pe acolo şi să-i fi trimis la plimbare? Nu, asta părea o idee extravagantă. Aşa că, ce se petrecea acolo?

În anul care se scursese de la bombardarea localului lui Dogsbody, relaţia lui Godwin cu Cilla devenise un fel de potecă sinuoasă şi chinuită. Deveniseră amanţi, împărtăşiseră momente de o încărcătură emoţională aproape de cataclism – de fapt, ăsta era stilul ei preferat – în locuri neverosimile, cum era Cairo. Îl trădaseră pe omul care avea încredere în ei amîndoi. Şi, într-un fel, legătura lor dăinuise. Uneori la bine, alteori, la rău. Rolul „celuilalt bărbat“ apăsa greu pe umerii lui Godwin. Rolul de trădător faţă de prietenul său Max Hood îi dădea senzaţia unei băi acide, care-i ardea conştiinţa ca un fier roşu, pînă la os. Totuşi, trebuia s-o aibă pe Cilla. Răbdase totul, deşi Godwin rămînea adesea într-un con de umbră, aşteptînd unele lucruri care-i scăpau de sub control, întrebîndu-se ce naiba se întîmplă.

Toate acestea erau preţul iubirii pentru Cilla Hood.

Godwin părăsi studioul după terminarea emisiunii pentru Anglia. Mai avea cinci ore de aşteptat pînă la emisiunea în direct

pentru America. Se spălă pe faţă, îşi schimbă cămaşa şi cravata şi, cînd se întoarse în birou, îl descoperi acolo pe Homer Teasdale, stînd pe marginea mesei de scris. Homer citea de zor, dînd iama prin toate scrisorile, telegramele, notele şi comunicările personale de toate soiurile, adresate lui Godwin. Homer Teasdale rămase aşezat, continuă să citească şi spuse:

— Pentru Dumnezeu, Raj, nu pot crede unele ştiri secrete pe care ai pus mîna. Cred că ar trebui să fii mai cu băgare de seamă. Te paşte închisoarea. Şi nu ţi-ar face nici o plăcere, Raj. De unde te-ai procopsit tu cu tot materialul ăsta?

Homer Teasdale îl privi pe Godwin, împingîndu-şi ochelarii cu rama de baga, spre rădăcina nasului. Era un bărbat voluminos, bine „împănat“, trecut de treizeci de ani, care se îmbrăca la Devlin şi Musgrave, la Oxford, se încălţa la Bracewell şi Jones, la Edinburgh, iar cămăşile şi le cumpăra de la Thomas Pink. Faţa lui semăna cu a unui ogar baset de rasă pură, iar vocea plată şi expresia deschisă erau o dovadă sigură că se trăgea din statul Indiana. Atitudinea şi stilul său aveau ca efect instantaneu încrederea şi ataşamentul din partea englezilor, aşa cum numai un anumit tip de americani reuşesc acest lucru în străinătate. Simpla sa prezenţă părea să demonstreze că onestitatea este, într-adevăr, cea mai bună politică. Dădea impresia că este un cîine uriaş, îmbrăcat în pantaloni. Era o figură în Londra. Acest lucru se datora în mare parte şi legăturilor sale cu Rodger Godwin şi cu Cilla Hood. Şi cu Archie Petrie. Şi cu Clyde Rasmussen. Şi cu Reg Hasledon. Şi lista lui continua, totuşi era genul de agent care îţi dădea întotdeauna senzaţia că tu erai singurul lui client din lume. Era un dar pe care ţi-l făcea. Era avocat, bancher, custode, reprezentant şi agent pentru mai multe persoane ale căror nume erau pe buzele tuturor. Atenţia pe care o dădea afacerilor clienţilor lui, trăda o minte organizată, o tenacitate care la alţii se topea cînd era vorba să fie în pericol şi un grad de devotament care i-ar fi trimis pe Damon şi Phythias să-şi caute laurii.

Godwin îi puse mîna pe umărul uriaş.

— Am eu sursele mele. Ştirile sosesc prin poştă. Nu-ţi mai face atîtea griji. Sus inima! Priveşte lucrurile astfel: Hitler ar putea apărea pe Regent Street, să ia masa la Café Royal, dar tu ai fi putut să nu-l observi. Vezi tu, lucrurile pot fi şi mai rele.

— Meseria mea este să-mi fac griji, Raj. Fără asta, aş fi pierdut. Iar tu mă plăteşti ca să-mi fac griji pentru tine. Dumnezeule, e cald ca dracu' aici jos, în seara asta. Ai observat ce căldură este? Apropos, foarte bună emisiunea ta. Un subiect înălţător. Un puhoi de veşti proaste făcînd ocolul lumii.

Vorbea dînd din cap în sus, asemenea unei păpuşi trase de sfori; apoi se dădea uşor, pe spate, privindu-şi în acelaşi timp nasul şi interlocutorul.

— Subiectele înălţătoare sînt domeniul meu. Dacă nemţii cîştigă bătălia în Rusia, atunci *nu e* decisiv, în termenii războiului total. Dar dacă Ivan îi burduşeşte pe nemţi, atunci *este* decisiv – războiul se va sfîrşi.

Godwin îşi împături trenciul pe braţ şi-şi agăţă umbrela Brigg de încheietura mîinii.

— Trebuie să fie adevărat. Aşa mi-a spus Cyril Falls de la *The Times*, la prînz.

— Ah, da, la Savoy. Te-am văzut în salon. Ai gustat ţiparul în aspic? Excelent. Pot să iau expresia ta ca pe o dezaprobare? Oftă din greu. Sper ca s-a digerat foarte bine.

— Mă gîndeam eu că asta ai mîncat la prînz…

— Nu, e vorba de emisiune. S-au spus lucruri îmbucurătoare acolo. Ceea ce mă face să-mi amintesc că am să-ţi dau veşti bune.

Homer continua să flecărească, încercînd să se strecoare în trenciul său, operaţie cam dificilă într-o cameră atît de mică şi neîncăpătoare pentru el. Godwin căuta să evite un braţ care se agita ca o moară de vînt.

— Băieţii de la reţea au aprobat misiunea de bombardare?

— Ascultă, hai s-o luăm pe-ndelete, punct cu punct, la un păhărel. Fac eu cinste cu cina de astă seară.

— Întotdeauna o „strecori" în nota mea de plată. Fii cinstit.

— Raj, eşti un tip cinic şi bănuitor. Uneori mi-e teamă pentru sufletul tău nemuritor. Mergem la Dogsbody?

Îşi croiau drum urcînd nesfîrşite scări înguste, către aerul proaspăt al Londrei şi către inevitabilul miros de igrasie.

— Unde în altă parte?

Masa din colţ fusese împinsă spre cămin, fiind izolată parţial

de restul camerei. De cele mai multe ori era rezervată îndrăgostiţilor, dar Peter Cobra prinsese din zbor privirea lui Godwin şi-i răspunse printr-o aprobare imperceptibilă din cap, ca un om care e pe cale să cumpere un Renoir la Sotheby. Ştia exact cînd Godwin se bucura de prezenţa cuiva. Izolarea relativă a mesei părea binevenită.

— Încearcă să nu faci de ruşine bătrînul stabiliment, murmură el.

— Ce-ai spus?

Homer era aproape aplatizat, încercînd să se strecoare în separeu. Cravata i se bălăbănea periculos de aproape de flacăra lumînării.

Godwin i-o prinse repede şi i-o scoase din foc.

— Simt în mine o oarecare nelinişte în seara asta. Adu-ne o băutura tare, Peter. Poate că va trebui să i-o arunc în faţă tipului ăsta.

— Atunci poate că ar fi mai bine un ulcior, spuse Cobra, făcînd cu ochiul.

— Ascultă, Raj, spuse Teasdale, executînd cîteva manevre laterale pentru a se debarasa de lucrurile din faţa lui. Priveşte problema din punct de vedere al reţelei. Eşti util şi valoros.

— Ca un stomac de porc? Ca un bob de soia?

— Ei nu vor să fii ucis.

— Sînt corespondent de război. Dacă Clark Gable ar fi fost corespondent de război, ar fi trăit asemenea momente? Cilla îi spusese odată că seamănă cu un Clark Gable uriaş, fără mustaţă, desigur, dar şi fără urechile enorme, iar el îi spusese că, prin asta, ea insinua că nu semăna deloc cu Clark Gable. Fără mustaţă şi fără urechi mari, ce mai rămînea ca asemănare? Ea spunea ceva despre sprîncenele care se împreunau uneori şi despre gropiţa din bărbie. Şi mai ce? Zîmbise răutăcios, cu gura ei ca de pisică, zîmbetul pe care i-l ştiau toţi, zîmbetul ei obişnuit, care ocupa tot ecranul unei săli întunecoase de cinematograf. Homer continua să vorbească.

— După părerea lor, tu nu eşti corespondent de război. Un corespondent străin, asta da. Dar nu de război. Asta pentru că Statele Unite nu sînt în război. Pentru tine poate că nu este o mare diferenţă, dar pentru băieţii din reţeaua de pe Madison

Avenue treaba asta este a naibii de importantă. Uită-te la cecurile astea substanţiale pe care le primeşti la fiecare două săptămîni. Ei semnează aceste cecuri. O fac cu un soi de precizie geometrică. Eşti tu, e cecul, sînt băieţii din reţea. Acum uneşte punctele.

În liniştea care-i înconjura, Godwin simţi că trebuia să-l oprească pe Homer să peroreze ca un comentator la un jurnal de actualităţi. Altfel va fi obligat să-l ucidă cu mîinile goale. Cobra sosi cu două pahare mari de Martini.

— Pînă aici, toate bune, murmură el îndepărtîndu-se.

— Homer, spuse Godwin cu blîndeţe, grija reţelei pentru mine este foarte înduioşătoare. La fel ca şi grija Sindicatului Ziariştilor Americani şi, aş putea spune, şi a lui *New York Journal Tribune*. Băieţi dulci, cu adevărat, cu familii şi cîini şi case cu peluze în Larchmont şi Rye. Dar ei nu pot să înţeleagă prin ce trecem noi aici. Ăsta e război, înţelegi? Cred c-ai observat.

Homer Teasdale rînji.

— Am observat că e război. Sînt sigur că ei au…

— Se pare că eu reuşesc să cuprind tot ce e în legătură cu războiul. Dacă n-aş face-o, lumea ar începe să rîdă. „Sărmanul Godwin a pierdut din vedere războiul?“ Şi în curînd i-ar asculta pe Reynolds şi pe Murrow, în locul meu. Iar în cele din urmă, cecurile mele ar înceta să mai sosească. Şi nu voi mai avea nevoie de serviciile tale, decît, poate, să dai drumul la gaze. Poate că băieţii de la reţea nu prea-mi ascultă emisiunile sau nu-mi citesc articolele din ziar. E posibil? Tu ce crezi?

— Ştii al naibii de bine, Raj, că băieţii îţi sorb fiecare cuvînt.

Surîse cu jumătate de gură, ceea ce reprezenta un maximum de posibilităţi pentru un ogar baset.

— Ai cele mai multe emisiuni de ştiri dintre toţi, mai multe decît Gabe Heatter sau Ray Swing sau Hans Kaltenborn… Eşti aproape la fel de mare ca… Amos şi Andy! Vocea îi coborîse pînă la şoaptă.

— Fir-ar dracu-al dracului! Trebuie să te relaxezi, Homer! Începe să iei zilnic pilule pentru digestie, apoi untura de peşte…

— Raj, e vorba de lucruri serioase!

— Perfect, Homer, lasă-mă să pun problema serios. Dacă – spun *dacă* – Amos şi Andy ar vrea să zboare, într-un bombardier,

deasupra Berlinului şi apoi să realizeze un spectacol pe tema asta, *atunci* aş spune că băieţii de la reţea ar avea dreptate. Şi aş fi de partea lor. Dar Amos şi Andy nu vor să zboare deasupra Berlinului într-un bombardier…

— Şi e foarte înţelept din partea lor!

— Cu toate astea, eu vreau. Ai priceput? Nimeni nu dă doi bani pe ceea ce au de spus despre bombardarea Berlinului unii ca Amos şi Andy, sau Fibber Mc.Gee şi Molly, sau Edgar Bergen şi Charlie Mc.Carthy. Dar lucru ăsta îl fac *eu*. Ministerul Forţelor Aeriene mi-a dat mînă liberă. Comandamentul bombardierelor spune că sînt exact omul la care se gîndeau. Vreau neapărat să plec în „plimbarea“ asta. Vreau să văd Berlinul arzînd. Şi apoi să povestesc ceea ce am văzut. Vreau să întorc pe dos America, fir-ar să fie!

— Ceea ce vrei tu, de fapt, prietene, spuse Homer, în maniera sa platâ şi măsurată, din Indiana, este să faci America să intre în acest război. Am dreptate?

— Începi să vorbeşti ca un izolaţionist, Homer.

— Eu nu sînt un izolaţionist, dar mare parte din americani sînt. Unii dintre băieţii reţelei s-ar putea să nu-ţi împărtăşească dorinţa de a împinge America în acest război. Ridică din umeri. Poate *însuşi* reprezentantul reţelei. Hector Crichton…

— Să-l ia dracu’. Implicarea Americii în război este ţelul pe care-l urmăresc făcînd tot ceea ce fac. Este modul meu de a lua parte la războiul ăsta blestemat.

Godwin sorbi îndelung din pahar, simţi cum ginul de Playmouth îl încălzeşte aproape instantaneu.

— Spune-mi un lucru, Raj. Gîndul de a bombarda Berlinul… nu te sperie al naibii de tare?

— Sigur că mă sperie. E firesc să te sperie, dacă nu eşti anormal.

— Atunci… de ce insişti s-o faci?

— E vorba despre un lucru pe care băieţii din reţea nu l-ar înţelege, Homer. Se numeşte conştiinţă. Mă străduiesc să trăiesc războiul prin toţi porii. Numele meu a ajuns pe buzele tuturor datorită acestui război. Ca Drano şi Saniflush şi Amos şi Andy.

— Tu erai mare şi înainte de război, Raj.

— Nu în felul ăsta. Tot ce cer este o afurisită de misiune de

bombardare...

— Eu aş fi prea înspăimîntat. Dar te înţeleg. Eşti un om onorabil, Raj. Am spus-o întotdeauna.

— Şi tu eşti un băiat de treabă, Homer, bătrîne. Nu-mi pasă ce spun unii.

— Sînt un băiat de treabă şi, uneori, cred că tu nu prea observi lucrul ăsta. Chelner, încă un rînd, te rog. Da, un tip pe cinste. Devotat pînă-n pînzele albe. Oftă, în timp ce sudoarea îi inunda gulerul. Dar, Raj, nu e treaba ta să împingi America în război. Reţeaua se va ocupa de asta numai în măsura...

— Ah, la urma urmei, nu eşti un tip de treabă. Îmi retrag cuvintele.

— Şi tu ai face mai bine să te obişnuieşti cu ideea că nu vei bombarda Berlinul. E nevoie să-ţi repet asta? Sau ai înţeles?

— Dar Quentin Reynolds merge. Intonaţia lui Godwin începea să semene cu cea a unui copil sîcîit.

— Din păcate, domnul Reynolds nu este clientul meu şi de aceea nu mă interesează.

Cina fusese servită, dar Godwin nu-şi putea aminti să fi mîncat ceva din ce se adusese la masă. Simţea că e gata să dea în ulcer dacă blestemaţii de băieţi de la reţea nu-l slăbeau. Îl privea pe Homer tamponîndu-şi gura şi ţinîndu-şi ambele mîini cu palmele lipite de masă. Homer avea stilul lui de a se organiza şi de a-şi ordona gîndurile. În mod obişnuit, asta însemna că „are carte bună”.

— Acum ascultă-mă, ascultă cu mare atenţie, fiindcă am să-ţi spun cum stau lucrurile, fie că-ţi place, fie că nu. Desigur că înainte de război erai foarte cunoscut, dar, pentru reţea, nu erai atît de valoros pe atunci. Războiul ăsta, Raj, Bătălia Angliei, interviul cu Rommel, te-au făcut cunoscut pe mapamond, prin emisiunile tale. Înainte de asta, lumea se gîndea doar la cărţile tale. Aveai un fel de contract de muncă în acord, cu reţeaua, înainte de declanşarea războiului... dar, pentru Dumnezeu, întîlnirea cu Rommel, Bătălia Angliei, transmisia ei de la faţa locului, ca un meci de fotbal, cu avioanele de luptă deasupra capului, toate astea te-au făcut celebru! Acum ei nu-şi mai pot permite ca tu să fii ucis!

Furat de emoţie, Homer mai sorbi o dată din cel de-al treilea

Martini al său, înainte de a-l da gata. Pentru că mai avea o emisiune la miezul nopţii, Godwin se limitase la două pahare. Ochii mari, căprui şi plîngăreţi ai lui Homer îi întîlniră pe ai lui Godwin.

— Te superi dacă-ţi termin eu porţia de Martini, Raj? Îi luă paharul şi sorbi din nou. Acum nu mai eşti corespondentul nostru special, eşti o vedetă ascultată în fiecare seară, de cinci ori pe săptămînă. Ai „contaminat“ toată ţara ca…

— Ca gripa?

— Da, principiul e acelaşi. Mai faci, cu regularitate, şi pe moderatorul la mesele rotunde ale corespondenţilor europeni, de duminică seara… Raj, ei nu pot şi nu vor să te lase să mori dintr-un capriciu şi, ca să ţi-o spun pe şleau, *nu-ţi poţi permite* să mori. Eşti pe cale să devii un om bogat. Al doilea motiv este, poate, singurul care contează într-adevăr. Contractul pe care l-ai semnat include o clauză bătută în cuie, asupra căreia reţeaua a insistat foarte mult: „clauza riscului inutil“ care, pur şi simplu, înseamnă că nu-ţi poţi asuma *niciun* risc. Bineînţeles că reţeaua este aceea care decide ce anume constituie „utilitatea“ sau „inutilitatea“. Sfatul meu este simplu. Nu-i provoca, nu li te băga pe sub piele, lasă lucrurile în voia lor. Oftă din greu. Mai încolo? Vom vedea. Poate că-i vei putea obliga să te lase să iei hotărîri pe cont propriu. Ridică din umeri.

— Îmi dai a-nţelege că sînt prizonier. Asta vrei să spui?

— Prizonier al propriului tău succes, al faimei tale. Bucură-te, pentru Dumnezeu! Să nu uit veştile bune despre care îţi vorbeam. E vorba despre audienţa ta la BBC. Stai bine pe scaun?

— Homer…

— BBC-ul spune că i-o iei înainte lui Reynolds! Şi că-l încui pe Priestley, ceea ce le convine de minune, pentru că au început să se cam sature pînă-n gît de Priestley…

— E cea mai populară voce din istoria BBC-ului. Nu este de loc de mirare că s-au săturat pînă-n gît de el…

— Mulţi spun că ar fi comunist. Dacă-i asculţi pe unii care lucrează cu el, cînd se apucă el să vorbească despre cum vor arăta lucrurile după război, începi să te întrebi…

Godwin scutură din cap.

— Ştii ce zic eu, Homer? Că băieţii de la reţea sînt peste tot la

fel. Legea lui Godwin.

Homer oftă.

Poate că ai şi tu dreptate.

— Dar eu ştiu să-i înfrunt pe afurisiţii ăştia. M-am şi gîndit cum să fac. E simplu. Să zicem că m-au pus cu botul pe labe în problema bombardării Berlinului. Foarte bine. Dar cînd se va ivi o nouă ocazie... n-am să le mai spun nimic ticăloşilor ăstora. Le voi spune după aceea. Vor fi atît de impresionaţi de toată povestea, oricare ar fi aceea, iar publicul meu o va mînca pe pîine, încît băieţii de la reţea nu vor face nici un fel de tărăboi. Nu-şi vor putea permite. Godwin zîmbi larg.

— Am învăţat un lucru, Raj. Să nu fii niciodată prea sigur de ceea ce vor face băieţii de la reţea. Uneori poţi fi prins în jocurile lor mărunte, manipulat de indivizi pe care nu i-ai cunoscut niciodată. Ca acest număr unu american, Hector Crichton, un izolaţionist pînă în fundul sufletului. Aşa că hai să procedăm în felul ăsta: mă voi preface că nu mi-ai suflat o vorbă despre mica ta strategie. Tu n-ai divulgat-o niciodată. N-am auzit nimic despre ea. Dar lasă-mă să te rog un lucru – n-o lua razna cu ideea asta a ta de a împinge America în război. Îţi distruge creditul pe care-l ai la Crichton. Înţelegi ce-ţi spun?

— Cum aş putea, Homer? N-am avut niciodată o discuţie pe tema asta.

Cînd se-ntoarse în apartamentul său din Berkeley Square, croindu-şi, obosit, drumul prin întuneric şi ceaţă, hotărî să mai facă o ultimă încercare la Cilla. Ziua ei de naştere practic trecuse şi el era supărat că nu reuşise s-o găsească. Supărat dar, în acelaşi timp, îngrijorat. Auzi cum se făcuse legătura, apoi auzi ţîrîitul telefonului. Era cît pe ce să închidă, cînd auzi vocea. Nu suna ca deobicei. Ceva nu era în regulă.

— Cilla! Unde naiba ai fost? La mulţi ani, iubito. Eram pe cale să înnebunesc, încercînd să dau de tine.

— Ah, Rodger! Iubitule! E atît de îngrozitor! Vocea îi suna de parcă ar fi fost răcită. Sau de parcă plînsese.

— Ce linie mizerabilă! Ce s-a întîmplat?

Se auzea un bîzîit şi întreruperi, ca în toiul unei vijelii.

— Mama, spuse Cilla. A avut un alt atac. Am dus-o la spital.

Nu se poate mişca, e în comă. I-am dorit moartea de atîtea ori şi acum... ah! La naiba, Rodger!

— Vrei să vin acolo?

— Aş da orice, iubitule. Dar ştii bine că este imposibil.

— Lui Max i-ai spus?

— Îi spun mîine dimineaţă. Abia m-am întors de la spital. Am lipsit ore întregi.

— Ce face Chloe?

— Ştie că bunica ei este bolnavă. Era acolo cînd s-a întîmplat. Doamne, nu ştiu ce m-aş fi făcut fără ea – e îngerul meu, Rodger. Ascultă, trebuie să dorm un pic. Simt cum încep să-mi pierd capul.

— Doamne, cît te iubesc! spuse Godwin.

— Ştiu, iubitule, ştiu.

O auzi cum îi trimite o sărutare prin telefon.

— Am să te sun cînd o să am noutăţi.

— Îmi pare grozav de rău, Cilla.

— Ştiu. Noapte bună, dragostea mea.

Godwin se aşează în camera întunecată, privind afară, spre Berkeley Square; era două noaptea şi ştia că în momentul acela chiar, mureau oameni în Rusia, iar alţii îşi aşteptau moartea, în deşert; era scîrbit şi obosit de băieţii din reţea şi ar fi dorit ca situaţia să fie alta în ceea ce-l privea pe el şi pe Max Hood; şi-i era tare dor de Cilla... dar lucrul la care se gîndea cel mai intens acum, era mama Cillei, lady Pamela Legend şi prima întîlnire pe care o avusese cu ea, în vara aceea, la Paris, în clădirea firmei Left Bank.

Trecuseră cîteva zile de la cina cu Homer Teasdale la Dogsbody, cînd Monk Vardan îşi făcu apariţia în biroul lui Godwin de la BBC. Flecăreala cu Monk se dovedi a-i schimba viaţa pentru totdeauna. Era genul de moment plin de semnificaţii pentru un ziarist profesionist, în care i se face rezumatul vieţii cuiva, dar, cu siguranţă, Godwin nu-şi putea da seama de asta atunci. Cîndva, în holul unui hotel, observase licărirea din ochii lui Hitler. Avusese „norocul“ acestei întîlniri pe vremea crizei din München. Prinsese, de asemenea, momentul critic cînd Churchill fusese desemnat să formeze un guvern. Văzuse pasiunea în ascensiune rapidă, într-o vreme cînd alţi oameni de vîrsta lui Churchill erau terminaţi. Dar cînd propria sa viaţă se legăna pe muche de cuţit, el nu-şi dădu

seama. A trebuit să vină Monk să tragă semnalul de alarmă.

Zilele se estompau, una după alta, într-un iureş continuu. Godwin petrecuse mai multe ore decît putea număra, gonind prin oraş, de la un briefing, la un prînz, de la un interviu, la un cocteil cu un amiral american oaspete şi, înapoi la radio, pentru a munci din greu. Apoi, înapoi la cină, cu un reprezentant de la Ministerul Alimentaţiei, care încerca să se asigure că în Marea Britanie nu se murea de foame, aşa cum se părea că se va întîmpla la Leningrad. Era o zi tipică pentru modul său de viaţă, o zi nici mai mult nici mai puţin nebunească decît celelalte. Tocmai asta era. Semăna prea mult cu celelalte. Dacă lucrurile ar fi decurs normal, în cele din urmă, s-ar fi tîrît pînă acasă, dar în loc de asta, epuizat şi cu durerea de cap după şampania de la ambasadă, îşi petrecuse noaptea la radio, în clădirea cea mare, avariată de bombe, din Portland Place; era prima noapte cînd nu se dusese acasă, din toamna trecută, cînd Herr Hitler dezlănţuise asupra Londrei mult discutatul său Blitz. Întors acolo, Godwin se pomenise, adesea, făcînd transmisii pentru New York, printre incendii şi ţipete şi explozii şi sirene care urlau pe străzile luminate de flăcări, ore întregi pînă-n zori, pînă la retragearea urgiei înapoi, peste Canalul Mînecii, sub răsăritul paşnic al soarelui.

Acum lucrurile stăteau altfel. Neamţul nu mai bătea la uşă şi bombele nu-i mai făceau bucăţi pe londonezi. Toată povestea se deplasase acum spre Rusia şi vechiul său prieten, Gabriel Heatter spunea, în Statele Unite: „Astă seară avem veşti proaste“. Bătrînul Gabe repeta asta în fiecare seară.

Godwin plănuia să-şi ia liber a doua zi, poate chiar două zile, ca să tragă la galere la cartea sa despre Blitz şi să mai ia puţin la bani mărunţi manuscrisul final al noii cărţi despre reacţia englezilor la apariţia recurentă a Friţilor, cum se descurcau aceştia – o mulţime de anecdote personale în maniera unui alt „trăgător la galere“, Quent Reynolds. Aşa încît, în loc să se ducă acasă, se înfundă în al treilea subsol, de unde se făceau transmisiile de paisprezece luni încoace, din august 1940. Se gîndea să tragă un pui de somn, să mai scrie cîteva comentarii şi să le înregistreze, în puţinele ore cînd studioul era numai al lui şi îl împărţea cu un inginer super-epuizat, din tura de noapte. Se

numea studioul B-4. Studioul era o parte a multiplelor schimbări pe care războiul, Blitz-ul, le operase asupra a ceea ce fusese cîndva ambianţa invariabilă a claselor sus puse, şi care constituise atîta vreme, blazonul BBC-ului.

Uşile mari de bronz erau singurele rămăşiţe care aminteau de felul cum arăta acel loc în dimineaţa în care se întorsese pentru prima oară, în 1935. Acum interioarele aranjate de către Arta Decorativă fuseseră făcute praf, peticite, cu panouri de oţel greu şi cu uşi etanşe, contra gazelor. Gărzi înarmate cu muniţie adevărată controlau permisele de liberă trecere. Pe coridoarele nesfîrşite patrulau voluntari cu puşti; afară erau, încă, depozitaţi saci cu nisip. Era un lucru fără sens să crezi că nu va fi nici un atac, numai pentru că, încă, nu fusese nici unul. Întrebaţi-i pe ruşi. Primiseră chiar şi asigurările pactului de neagresiune. Întrebaţi-i pe blajinii cetăţeni ai Leningradului.

Din marea sală de concert de la subsol fuseseră scoase scaunele şi-n locul lor, fuseseră puse saltele, transformînd sala în dormitor pentru angajaţi. Şi mai jos, acolo unde îţi putea arăta oricine „etajul argilei albastre“, al vechii Londre romane, muncitorii constructori distruseseră un studiou de vodevil. Acum se puteau vedea aici birouri, hărţi pe pereţi, teleimprimatoare, maşini de scris şi un adăpost pentru tun, loc care altădată fusese balcon. Niciodată nu trecuse cuiva prin cap ce balamuc ar fi ieşit dacă naziştii ar fi intrat în al treilea subsol. Ideea era să se deschidă focul de la balcon.

În această pivniţă subterană care putea provoca o adevărată claustrofobie celor mai curajoşi oameni, existaseră multă vreme pereţi falşi, care creau senzaţia de spaţiu deschis. Acum, chiar şi aceştia dispăruseră, acoperiţi de izolaţii fonice, pentru confortul celor care foloseau micile studiouri „de urgenţă“, construite de curînd, cum era, de pildă, B-4. Pentru stilul troglodit de existenţă al momentului, condiţiile erau foarte bune, mai ales atunci cînd obuzele şi gloanţele răpăiau deasupra capului, scuturînd tot praful din scheletul clădirii şi făcînd să-ţi zăngăne creionul din suportul de pe birou. Faimoasa Luftwaffe a lui Herr Goering avea în vedere clădirea radioului ca pe un obiectiv militar de primă mărime, fiind centrul de informare în masă al imperiului. Ei plănuiseră s-o bombardeze pînă-n temelii şi n-aveau de gînd, nicidecum, să dea

greş.

În timp ce stătea întins pe patul de fier, îl fură somnul pe neobservate. Amintiri ale Blitz-ului începură să prindă formă, insistent, în întuneric, urmărindu-l cu lovituri ascuţite; nu erau amintiri ale camaraderiei şi ale vremurilor bune, ci răcnete ascuţite de pe acoperişuri, în timp ce ticăloşii aruncau bombe – nu erau amintirile acelor drumuri precipitate la Savile Row, în speranţa că vechiul tău croitor mai supravieţuise o noapte, nu erau amintirile zilelor şi nopţilor de desfrîu, ci unele tare urîte. Amintirile morţii şi ale pierderii celor dragi, amintiri ale nopţii în care draga şi devotata Beth Kilbane era la biroul ei de sus, cînd blestematul UXB intră pe fereastra etajului al şaptelea şi făcu totul bucăţele… O noapte oribilă, una dintre cele mai rele. Beth, secretara şi producătorul lui – dubla funcţie fiind un rezultat ciudat al muncii în vreme de război – îl ajutase mult în hărţuielile cu cei de la reţea, care stăteau comod la New York, la distanţă de un ocean de locul catastrofei; Beth era aceea care murise aşezată la biroul ei, într-o ploaie de cioburi, şrapnele şi flăcări. În norul de fum şi de praf care cotropise totul, Godwin nu reuşise s-o descopere; îi găsise numai mîna şi o jumătate de braţ, pe care-l identificase după frumoasa brăţară din jurul încheieturii fine.

Nu mai avea nici un rost să încerce să-şi continue somnul. Îl aştepta prea multă lume acolo. Prieteni care nu mai erau. Îşi bălăbăni picioarele pe marginea patului îngust, cu pătură militară şi-şi strivi ţigara într-o scrumieră de la Ritz. Era aproape cinci dimineaţa. La răsărit, cerul avea o culoare cenuşie. Se gîndi la nemţii care stăteau treji, îngropaţi în zăpadă, la porţile Leningradului. Se gîndi la tovarăşul Stalin, cît era de scund şi cum îşi îndesa pantalonii în carîmbul cizmelor. Se gîndi la ivirea zorilor în deşertul nord african, unde Rommel părea să ţină *soarta* în palma sa. Se gîndi la primii beţivi din barul hotelului Shepheard din Cairo care discutau despre Vulpea Deşertului, înflorind şi mai mult legenda…

Godwin se ridică şi se îndreptă spre birou; privi notele pe care le redactase pentru cele două emisiuni pe care voia să le înregistreze. Frazele de încheiere începură să prindă contur în mintea sa. Să le pună pe hîrtie era simplu. Să trăieşti era, poate, mai greu, să trăieşti şi să mori. Împinse scaunul şi se aşeză la

maşina de scris uzată, rînduindu-şi materialul în timp ce bătea. Era conştient de zgomotul pe care-l făcea, un zgomot foarte pertinent într-o „peşteră“ aflată la o astfel de adîncime, sub Londra, sub Regent Street. Metroul de Bakerloo se auzea zăngănind în liniştea primelor ore ale dimineţii. Se auzea zgomotul sistemului de ventilaţie. Al boilerelor. Al generatoarelor, al tuturor sistemelor de siguranţă pentru cazul cînd o bombă ar fi lovit principalele surse de alimentare. La toalete era inundaţie, apa care se scurgea, susura prin conductele de deasupra. Beth Kilbane spusese întotdeauna că reţeaua de apă era o metaforă perfectă. Cînd războiul se va termina, în cele din urmă, toţi vor fi înecaţi într-un torent de rahat. Şi lumea va deveni, din nou, curată. Godwin spunea că sturzii Verei Lynn de pe stîncile albe de la Dover erau o imagine mai graţioasă, mai poetică. „Poezia, scumpul meu romantic, este irelevantă“ spusese ea şi n-aveai nici o şansă să o contrazici. În orice caz, totul făcea un tărăboi îndrăcit. Şi acum, desigur, relevanţa oricărui lucru nu mai avea nici un fel de importanţă pentru Beth Kilbane, care pierise pentru totdeauna.

Se uită la ceas. Îşi închipuia că inginerul aştepta, înghiţind turte uscate de ovăz cu ceai călduţ; timpul zbura, şpalturile îl aşteptau să le dea atenţie. Atît de multe lucruri îl aşteptau cuminţi, să le dea atenţie…

„Falsul Război a avut loc“ scria el, pronunţînd rar cuvintele, în timp ce le aşternea pe hîrtie şi ascultînd sporovăitul familiar al casetofonului, pe care-l luase cu el la Paris, cînd aspira să-şi facă un nume şi o situaţie, cu paisprezece ani în urmă, în 1927. „Aici, la Londra, am avut şi noi de furcă, o trebşoară numită Blitz-ul şi Bătălia Angliei şi acum, în timp ce majoritatea celor care ne aflăm de partea aceasta a Atlanticului, ne-am întors privirile spre răsărit, către fiara lacomă şi cotropitoare care mărşăluieşte prin stepele Rusiei, avem un alt război căruia, pentru moment, nimeni nu-i prea acordă mare atenţie. L-am putea numi şi Războiul Uitat, fiindcă, deocamdată, nu se prea aud împuşcături, dar e, totuşi un război, un afurisit de război, care nu seamănă cu niciunul din trecut şi continuă să se desfăşoare acolo, în deşertul nord-african… în locurile numite Cirenaica şi Libia şi Egipt. Chiar în momentele acestea este un Război în Aşteptare, un război care

cunoaşte un moment de acalmie, dar cînd începe să se-ncingă, cînd se înalţă baloanele, aşa cum se spune pe aici, atunci pe cai băieţi, fiţi tari… se apropie… Dar să stăm şi să judecăm puţin. Să ne punem întrebarea: ce aşteptăm noi, de fapt, să se-ntîmple?“

Cînd termină articolul, îl reciti pe-ndelete, cronometrîndu-l, suprimînd ici şi colo cîte un rînd, concentrînd exprimarea; oftă căci îşi dădu seama cît de vag, de inexact, de incomplet era detaliul, cînd încercai să rezumi mai multe luni de război, în deşert sau oriunde altundeva; în cel mai bun caz, rămîneai cu jumătate de porţie în farfurie, dar făceai tot ce-ţi stătea în putinţă şi încercai să nu ştirbeşti sensul evenimentelor. Încercai să păstrezi atmosfera reală. Era tot ce puteai pretinde, într-adevăr, să păstrezi atmosfera, astfel încît ascultătorii să nu confunde cămila cu un elefant. Era tot ce puteai face atunci cînd te băgai într-o treabă de mare generalitate şi cu un caracter înălţător.

Cu al doilea articol aproape că nu avu probleme. Era mai uşor, una dintre poveştile sale. „Războiul este un Bau-Bau“. Trebuia să facă astfel de articole. Sondajele făcute pe Madison Avenue dovedeau că audienţa le prefera tuturor celorlalte genuri de articole. Aşa că asta era situaţia, era cufundat în articolele lui pînă peste cap, oscila între Fred Allen şi Bill Shirer, încercînd să ţină, cît de cît, drumul drept. Asta îl făcea nervos. Băieţii de la reţea erau inflexibili, şi era greu, totuşi, să scoţi Londra din capul vreunuia dintre ei, deoarece băieţii ăştia erau grozav de amatori de astfel de lucruri, în timp ce luau masa de prînz la Jack şi Charlie sau la Taft şi de asemenea, le plăcea să-şi povestească reciproc istorioare de rahat, cu Winchell, în scaunele frizeriei Dawn Patrol. Băieţii de la reţea nu l-ar fi lăsat să scrie un articol despre felul cum găsise braţul lui Beth Kilbane cu brăţara-amuletă în praful şi fumul şi cioburile din clădirea radioului. Chestie de gust, spuneau ei, şi cînd le amintea că războiul fusese întotdeauna cam sărăcuţ în materie de gust, ei spuneau că s-ar putea să fie adevărat şi că, de fapt, poate că şi era, dar ei cunoşteau ascultătorii mai bine decît îi cunoştea el şi aceştia nu doreau să asculte cum fusese ciopîrţită o femeie tînără şi drăguţă, în timp ce-şi savurau cina la Westport sau Cedar Rapids sau Anaheim. Pe de altă parte, argumentau ei de la distanţă, „Războiul este un Bau-Bau“ era un bun aperitiv, informa lumea că, la urma urmei, lucrurile nu

stăteau chiar atît de rău, n-avea importanţă cît de rău stăteau ele în realitate. Aşa încît Godwin începu să bată articolul la maşină şi, îndată, i se aşternu pe faţă un zîmbet înţepenit, un rînjet „lumesc“, ceea ce spunea totul despre „Războiul este un Bau-Bau“, atunci cînd te gîndeai puţin la el.

Ştiri BBC. Clădirea Radio
S.U.A Transmisie pentru N.Y. Godwin
ora 6 p.m. 17 octombrie 1941 „Ducele de Bedford“

În timpul războiului, simbolurile sînt importante. Toată lumea o spune, deci trebuie să fie adevărat. Unii ar putea spune chiar, că războaiele se întemeiază, mai ales, pe simboluri. Mustaţa lui Herr Hitler este un simbol pentru noi. Ceva pe seama căruia putem glumi. Ca şi falca agresivă a Ducelui şi atitudinea de soldăţel de jucărie, cu pumnii lui mici, în şolduri. Se presupune că acea cruce răsucită, zvastica, apoi capul de mort, fulgerele insignei SS, toate acestea, înalţă spiritele naziştilor de pretutindeni. Sînt simboluri.

Noi ne-am găsit un simbol pozitiv acum cîteva săptămîni, cînd Churchill s-a întors de la o întunire cu F.D.R.[1] *în Newfoundland. Cînd bătrînul a ajuns înapoi, la Londra, pufăia dintr-un trabuc şi avea un baston cu măciulie aurită şi a făcut un anumit gest despre care se spune că a prins imediat. La gara King’s Cross, s-a întors spre mulţimea adunată acolo şi a făcut un semn în formă de „V“, cu degetul arătător şi cel mijlociu, depărtate. Mulţimea l-a aclamat. Un nou simbol se născuse.*

Acum urmează o ştire despre un simbol mai elaborat, în care unii şi-au rupt dinţii, o adevărată sursă de foc. Muncitori folosind aparate de sudură cu acetilenă au început să demonteze grilajele de la Buckingam Palace – Buck House, cum îi spunem noi, yankeii. S-a format un morman uriaş de drugi de fier. În jur de douăzeci de tone de fier, ceea ce înseamnă o mulţime de fiare, în orice limbă ai spune-o. Şi ce mare lucru, veţi întreba, care-i problema? Ei bine, s-au apucat să facă un tanc – da, aţi auzit bine, un tanc – care va fi botezat „Buckingam Palace”. Este o idee nemaipomenită pentru un simbol, încă un motiv, printre multe altele, pentru veneraţia pe care o poartă omul de pe stradă,

[1] Francis Delano Roosevelt (*n.tr.*).

regelui său. Şi un motiv în plus, pentru aceiaşi oameni de pe stradă, să ceară ca ducele de Bedford să fie ţinut ascuns... sau cel puţin, să fie internat, pe durata războiului.

Cum a ajuns noul duce de Bedford să fie amestecat în afacerea „Tancurilor din grilaje“? Ei bine, aşa cum a reieşit, el are o mulţime de grilaje personale în Londra, Dumnezeu să-i ajute şi a refuzat, pur şi simplu, ca grilajele lui să fie transformate într-un tanc, care, foarte probabil, trebuia să-i poarte numele. Secretarul particular, domnul Herbert Morrison, a privit în culori teribil de întunecate refuzul ducelui de a intra în acest joc, făcînd observaţia că „pe el îl interesează activităţile ducelui“. Observatori anonimi care aveau vederi mai puţin „circumspecte“, au scris cu vopsea cuvîntul „trădător“ pe statuia unui înaintaş al ducelui de Bedford, din Russel Square. Vorbind de la reşedinţa sa de la Wigtownshire, ducele a anunţat: „Nu sînt trădător“. Chestia asta ne-a luat o mare piatră de pe inimă, nouă tuturor. Şi, totodată, a fost o dovadă, în ochii unora, că va exista întotdeauna o Anglie şi nu numai atît, ci şi instituţia Excentricităţii Englezeşti şi a Minţilor Date Naibii, după cum pune problema lustragiul meu. Lucru care se adaugă la cea mai binevoitoare interpretare a comportării ducelui, aşa cum se pare că veţi auzi zilele acestea. Da, Războiul este un Bau-Bau, iar eu sînt Rodger G...

Cînd îşi termină înregistrarea, era aproape opt şi clădirea începuse să se umple de viaţă; undeva, deasupra, pe coaja planetei, soarele sau o reproducere rezonabilă a acestuia, încerca să strălucească. Monica Knowles, care preluase atribuţiile lui Beth Kilbane, îşi scoase repede capul dintr-un fost dulap pentru ustensile de curăţenie, care acum adăpostea un telegraf şi-i spuse că-l aştepta cineva în birou.

— Un preot, cred că aşa a spus. Poate un vicar? Făcu o mutră întrebătoare şi ridică din umeri, apoi zîmbi. Doar nu vin romano-catolicii peste noi, nu-i aşa?

Tonul ei dădea a-nţelege că nimic n-o mai putea surprinde. Dădu cu piciorul într-un morman de saci cu nisip, care, evident, fuseseră cîndva destinaţi altui loc şi care stăteau la uşa ei de aproape un an. Tocmai intra în ungherul ei tihnit, cînd telefonul sună. Godwin se pregătea şi el să coboare în propriul său birou. Un preot? Un vicar? Despre ce naiba vorbea Monica? Doamne

Dumnezeule, era vorba de mama Cillei, atacul o răpusese şi era nevoie de un preot. Cilla trebuie să-l fi chemat. Dar cînd dădu colţul, văzu că nu era nici un preot Era Monk[1] Vardan.

— Rodger, animal rar ce eşti! Cu puţin noroc, am pus mîna pe tine, în fine! Îţi tot telefonam acasă.

În timp ce vorbea, Monk făcea ocolul cămăruţei, holbîndu-se la fotografiile de pe pereţi. Godwin cu Roosevelt, Godwin cu Churchill, Godwin cu Hemingway, Godwin cu Priestey, Godwin la Paris cu Rommel, cu Arcul de Triumf înălţîndu-se în spatele lor, drept fundal.

Dar Godwin nu-i dădea atenţie. Continua să se gîndească la Cilla, întrebîndu-se ce-o fi cu mama ei, întrebîndu-se dacă ea insista la telefon, aşteptînd în zadar să capete amănunte din Cornwall. Poate că, acum, Max era acolo. Poate că plecase de la Stillgraves. Max avea acces chiar în miezul vieţii ei, accesul pe care-l are un soţ. Uneori, acest lucru aproape că-l înnebunea pe Godwin, faptul că trebuia să se mulţumească cu ce rămînea.

— Nu un preot, murmură Godwin. Un *călugăr*. Mintea omului e o treabă dezordonată… Ce s-a întîmplat? Ce-i cu tine aici? Credeam că primul ministru e în Chartwell. De ce nu eşti acolo, să-i goleşti scrumierele?

— Ai fost greşit informat. El e bine merci, la Numărul 10 iar eu plec la Cambridge, azi după amiază. Speram să te atrag mîine în „parohia“ mea. Vom prînzi împreună. Am să pun mîna pe un vin roşu cu totul inofensiv. Fac cinste cu o cină dacă tu poţi să te „rupi“ de la emisiunea ta de seara tîrziu. O masă pe cinste, carne de berbec, feţe simandicoase de flăcăi tineri şi înflăcăraţi, dornici de cultură, cu chipuri strălucitoare şi pline de speranţă.

— Să sperăm că războiul se termină pînă le vine lor rîndul.

— Ponegreşti floarea bărbăţiei britanice. Totuşi îţi trec cu vederea. Se va acorda şi un premiu pentru cine ghiceşte ce parte a berbecului mănîncă. Urmează vin de Porto şi nuci, servite în vechiul salon secret. Mai tîrziu, fumăm o pipă în apartamentul meu, lîngă un foc cinstit de cărbuni şi ascultăm şoarecii rozînd în pereţi… Deci, te poţi elibera?

— De ce nu? Merit doar.

Monk privi din nou fotografiile.

---

[1] Monk – călugăr, monah (lb. engl.) (*n.tr.*).

— Ce bună e asta!

Arătă spre fotografia lui Godwin cu Rommel la Paris.

— Nu mi-ai spus niciodată istoria fotografiei ăsteia. Tu şi Vulpea Deşertului.

— Pe atunci, nu era încă Vulpea Deşertului.

— Nu, era cuceritorul Franţei. Ce gîndeai despre el? Oh, am citit povestea. Orice om din lumea asta trebuie să fi citit interviul acela – aş îndrăzni să spun, una dintre marile tale izbînzi. Dar ce fel de om era?

— Un om destul de bun. Pentru el era atunci un moment ameţitor. Mă gîndesc că el credea, cu adevărat, că războiul se terminase. Credea că înfrîngerea Franţei pusese capăt războiului.

— Cu toate astea e un nazist, nu-i aşa?

— Da. Părea să creadă că era vorba despre ceva foarte asemănător unei glorioase organizaţii de Cercetaşi. Părea că nu-l interesează politica şi, într-adevăr, nu vorbea despre acest subiect.

Monk îşi drese glasul.

— Acum ne pune în mînă ciuberele cu porţia pentru prînz, în mijlocul deşertului, vicleanul naibii. Dar să ne vedem de treburile noastre. Ajunge cu reveria… Atunci, va fi nemaipomenit dacă vii cu mine. Pentru o fracţiune de secundă, păru că nu era sigur pe sine, ceea ce era ceva neobişnuit la el. Oftă. Dacă tu n-ai fi putut să te eliberezi… aş fi fost obligat să insist. Chestiune de viaţă şi de moarte. Rîse cam prea tare. Îşi dădu seama de asta. Şi Monk era omul cel mai puţin deprins să se supravegheze; secolele reuşiseră să-i anuleze îndoiala din genă. Da, există un lucru pe care trebuie să ţi-l „dezvălui“. E vorba despre cineva care doreşte să aibă o discuţie cu tine. Aşa că vino. Repejor. Şi vom discuta pînă-n pînzele albe.

3

Godwin conducea un mic Talbot-Sunbeam roşu, un coupé cu o urmă de lovitură în aripă şi cu un început de plesnitură în parbriz. Îl purtase aproape prin întreaga Europă, de la Marea Nordului pînă la Berlinul lui Hitler şi Madridul lui Franco şi la Sevilla, în timpul războiului civil şi la Pamplona şi la Lisabona, ajungînd pînă la „trambulina“ de pe care se sare din Gibraltar, în Africa. Maşina aceasta i se potrivea de minune. Îi amintea de Paris, de anii tineri, cînd abia începea să înveţe ce înseamnă viaţa şi aştepta să se îndeplinească promisiunile pe care i le şoptea viitorul la ureche; toate i se aşterneau la picioare, o frumoasă cîmpie nesfîrşită.

La plecare, vremea era frumoasă. Un cer albastru, strălucitor, munţi de nori albi, cu contur de purpură întunecată, ca desenul unui copil, în care toate au contur. O briză răcoroasă înviora strălucirea soarelui – iluzii de octombrie. Călătoria cu maşina prin Fenlands îi stîrnise întotdeuna un sentiment vag, rău prevestitor, îl făcea să se gîndească la catedrala Ely care se ridica în faţă, umedă şi rece şi bîntuită de stafii; părea că este veşnic îngheţată şi străbătută de ecoul zăngănitor produs de statuile sfinte, aşezate acolo cu sabia şi suliţa, demult, de către urmaşii lui Cromwell.

Încetini cînd un cîine pătat, care mîna din urmă vreo zece-douăsprezece oi, de-a curmezişul drumului, începu să latre la el. Apoi acceleră din nou. Trebuia să ajungă sus cît mai repede. Se stîrnise vîntul şi se făcea din ce în ce mai frig.

Ciudat cum Monk trecuse pe la el într-o dimineaţă atît de otrăvită de felul cum mergeau lucrurile cu Cilla. Monk era singura persoană care ştia ce era între ei şi Rodger nu-l spusese nimic timp de luni de zile. Nu-i vorbise nimic despre natura complicată a relaţiei dintre ei trei – triunghiul conjugal – despre stările ei de spirit extrem de schimbătoare, despre instabilitatea ei şi despre căldura apărută dintr-o dată, despre stările de deprimare adîncă şi despre veselia rîsului ei, cînd norii se împrăştiau şi sentimentul de vinovăţie, frica şi mînia îşi luau o mică „vacanţă“; pe drumul său spre Cambridge, Godwin nu-şi putea imagina cum reuşea să se descurce prin acest hăţiş. Uneori, un strigăt urca, voind să se elibereze: *Să terminăm, părăseşte-mă, lasă-mi puţină linişte!* Dar niciodată strigătul acesta interior nu-i tortura pe amîndoi în acelaşi timp, cînd erau împreună. Şi chiar dacă ar fi ajuns,

simultan, la această descărcare, dacă ea ar fi atins temperatura lor de aprindere emoţională şi ar fi fost aruncată de la unul la celălat, chiar dacă toate acestea s-ar fi întîmplat, ar fi fost, oare, ceva definitiv? Era, oare, situaţia lor, echivalentul Falsului Război? Sau era un lucru cît se poate de real? Împuşcături şi sînge pe pereţi? Singuri în întunericul unei nopţi zguduite de bombardamente, cu luni în urmă, începuseră să chicotească sub pături, rîzînd de propriile lor agonii şi frustrări. Ea numise conflictele lor „adevărata Bătălie a Angliei“. Pe vremea aceea păruse foarte amuzant. Pe drumul spre Cambridge, cum începuse ploaia, îl izbi, deodată, faptul că lucrurile nu stăteau nici pe departe aşa.

Se tîra spre Monk Vardan, care voia să-i ofere mese şi să vorbească despre femei şi despre încă ceva care era „o problemă de viaţă şi de moarte“. Cu toate acestea, nu mai era Monk Vardan cel năvalnic. El era mare pentru că păstra aparenţele. Dar, mai curînd sau mai tîrziu, trebuia să ajungă şi la această „problemă de viaţă şi de moarte“. Deci, ce naiba era atît de important? Godwin n-avea nici un fel de idee. Dar Monk Vardan, chiar dacă ar fi putut părea, la început, un dobitoc bătrîn, era genul de individ pe care-l subestimai pe propriul tău risc.

Cînd spuneai că Monk Vardan e un vechi „Etonian“, spuneai totul despre el. Englezii aveau o tendinţă de modă veche de a-şi lua bătrînele instituţii de învăţămînt foarte în serios; dar nimeni nu făcea acest lucru mai mult ca Vardan, care simţea că avea pentru Eton o consideraţie mai mare decît cea obişnuită. Godwin găsi această trăsătură în acelaşi timp amuzantă şi prostească, poate pentru că el frecventase o universitate de stat, lipsită de tradiţie; studiase la Harvard numai pentru că un unchi bogat, cunoscut sub numele de „Pus[1]“ Godwin – din pricina circumferinţei sale enorme – se gîndise că într-o zi, ar fi putut deveni bancher. Pus Godwin era el însuşi un bancher fără căpătîi, care avusese înţelepciunea să se simtă destul de legat de micul oraş Iowa, unde trăia şi dădea bani cu împrumut. S-ar fi putut să fie calea care l-ar fi dus pe Rodger Godwin spre o considerabilă avere, dar meseria de bancher nu-i surîdea deloc. În orice caz, fascinaţia pe care o putea exercita un vechi lăcaş de învăţătură era ceva greu de înţeles

[1] Puroi (lb. engl.) (*n.tr.*).

pentru Godwin. Poate dacă ar fi fost din Groton sau din Exeter sau din St. Paul, ar fi pătruns sensul acestui lucru. În opinia sa, Harvard sau Oxford sau Cambridge erau mai demne de luat în considerare. Totuşi, Vardan nu avusese niciodată prea multe de spus despre Cambridge, în timp ce Eton era mereu prezent, mereu tăinuit în cotloanele minţii sale.

Reprezentanţii de sex masculin ai familiei Vardan urmaseră studiile la Eton cu o consecvenţă neîntreruptă, de la începutul secolului al optsprezecelea, de la Rebeliunea Iacobină încoace şi cînd Vardan pomenise odată acest lucru în timp ce lua masa cu Godwin la unul din cluburile sale londoneze – era clubul White's – prima reacţie a lui Godwin a fost să se întrebe ce naiba fusese acea Rebeliune Iacobină. Oricare ar fi fost istoria aşezămîntului, Vardan simboliza tot ceea ce învăţase Godwin că reprezenta Eton-ul: corectitudinea şi exactitatea în orice făceai, numai pentru că erai *tu* cel care o făceai; şi orice spuneai, purtai, gîndeai, sau deveneai se supunea aceloraşi legi. Era o atitudine de încredere totală şi mergea mult mai departe decît simpla pasiune a unei moşteniri de familie. Puteai să nu fii prea strălucit, nici chiar foarte bogat, dar, cu ajutorul lui Dumnezeu, erai unul care a studiat la Eton şi era suficient ca să fii cunoscut în toată ţara. Pentru asta nu exista echivalent în America. Tinerii americani absolveau, de generaţii întregi, şcolile lor preparatorii, crezînd că erau cineva, dar rămîneau nişte mucoşi, fără să fi ajuns vreodată la ceea ce era esenţial. Era ceva insesizabil, aproape mistic şi Godwin era sigur că niciodată nu va înţelege aşa cum trebuie acest lucru. De fapt, chiar în persoana lui Monk Vardan era ceva mistic.

Godwin îl găsi ghemuit la fereastră, în camerele sale de la colegiu, cu un foc de cărbuni sfîrîind în căminul murdar de funingine, cu o carte deschisă, cu o imensă eşarfă cenuşie, înfăşurată de mai multe ori în jurul gîtului lung şi sfrijit.

— Bătrînă hermelină, bătrîn melc, unde naiba ai fost? Te-au atacat tîlharii în pădure?

Ploaia care lovea în cercevele, se scurgea din belşug pe peretele gros din spatele lui. Colegiul acesta era unul dintre cele mai vechi şi mai cenuşii specimene dintre cele treizeci şi unu de colegii ce alcătuiau universitatea Cambridge. Scara – camerele lui

Vardan se aflau la etajul al doilea – igrasioasă, mirosind a mucegai şi putreziciune, se răsucea acolo, în întunericul clădirii, de secole. Camerele lui Vardan erau confortabile, cu fotolii grele care flancau căminul, cu lampadare care dădeau o lumină gălbuie, cu un covor vechi şi scump cu frumoase desene englezeşti, cu un tavan jos pe care se încrucişau dîre înnegrite de fum, cu un bufet vechi pentru băuturi, cu ornamente, cu o găleată grea pentru cărbuni, cu biblioteci burduşite de cărţi, care dădeau pe dinafară, cu un birou vechi, greu de definit ca atare, cu hărţi înrămate şi cu un patefon cu un teanc de discuri îngrămădite în spatele lui.

— Monk, spuse Godwin, îmi pare rău că am întîrziat. Ai dreptate, fireşte. Tîlharii din pădure.

Vardan încuviinţă cu capul, cu un aer înţelept, deşirîndu-se din scaunul său de la fereastră.

— Aşa mă gîndeam şi eu. Ne mişcăm puţin?

Trase o umbrelă dintr-un suport de lîngă uşă şi porniră să se plimbe, străbătînd scuarul verde şi umed, pătat de frunze ude. Trecură pe sub clopotul de la poartă, ieşind afară, în stradă, unde erau înşiruite micile dughene ale librarilor, croitorilor, farmaciştilor şi băcanilor. Ploaia se mai potolise dar continua să cadă, insistentă şi rece, cu toate că cerul părea să se lumineze în direcţia mlaştinilor.

Prînziră într-un restaurant ale cărui ferestre dădeau într-un scuar aglomerat, unde piaţa era în toi. Plăcinte fierbinţi, franzeluţe îndesate, carafe pline cu bere, înţesau tarabele înclinate. Cîţiva studenţi strînşi în jurul mai multor mese din spate, discutau aprins un spectacol cu *Richard al III-lea*, pe care, se părea, voiau să-l pună în scenă în curînd.

— Trebuie să-ţi mărturisesc că sînt foarte tulburat, spuse Vardan, cu o înfăţişare perfect calmă. Am scris atît la *The Times*, cît şi vechii şcoli. Am fost dur. Mi se suie sîngele la cap, fir-ar să fie.

— Voi auzi o mică poveste de la Eton, care se apropie de noi pe lăbuţe catifelate de pisică? Godwin era amuzat de spiritul lui de previziune.

— E vorba de masca de gaze.

Vardan vorbea de parcă orice om civilizat trebuia să ştie la ce

se referea el.

— Ah, da, masca de gaze.

— Totul se leagă de tradiţie, nu-i aşa? Nu-l putem lăsa pe reptila aceea de Hitler să ne zdruncine temeliile modului nostru de viaţă. Am depăşit acum afacerea Blitz-ului. Şi totuşi jobenurile n-au reapărut. Repet, n-au reapărut. Este o ruşine şi o crimă şi o nenorocire şi eu spun că jobenurile trebuie aduse înapoi, în locul căruia îi aparţin de drept. Pe capetele ciufulite ale băieţilor de la Eton. Trebuie să-mi fac cunoscute tuturor opiniile. Era de cea mai bună credinţă, cînd spunea asta, dar, în acelaşi timp, un zîmbet fugar îi flutură pe buze.

Godwin încuviinţă din cap în timp ce-şi amintea. Făcuse o emisiune din ciclul „Războiul este un Bau-Bau“ despre criza de la Eton, cînd ameninţarea invaziei atinsese intensitatea maximă. Studenţii purtaseră jobenul ca pe un accesoriu obişnuit al uniformei lor. Cînd situaţia se înrăutăţise, apăruseră măştile de gaze, dar în rafturile vestiarelor nu era loc suficient şi pentru jobenuri şi pentru măştile de gaze. Şi astfel capitolul jobenurilor se încheie la Eton, cu toate că se promisese a fi doar o măsură temporară, pe durata ostilităţilor. Dar Monk Vardan avea bănuielile sale. Forţele răului lucrau din plin, iar acesta era deja un mic triumf pentru Herr Hitler: Jobenul care-i inspira teamă, dispăruse pentru totdeauna.

— Şi eu şi tata şi bunicul, toţi am purtat joben.

— Îmi dau seama ce simţi, Monk.

— Asta mă face să simt că nu mi-ar strica să am un fiu, spuse Vardan pe neaşteptate.

— După părerea ta, el n-ar purta, oricum, joben. Aşa încît te-ai putea scuti de multă bătaie de cap.

— Bine pusă problema. Şi apoi, băiatul ar avea nevoie de o mamă. (Făcu o grimasă.) Şi Monk de o soţie. Iată un gînd care te face să-ţi pierzi pofta de mîncare.

La masă, Vardan nu pomeni nimic despre implicarea sa în război, nimic despre Churchill şi lumea bună unde se luau hotărîrile importante, la un coniac şi un trabuc. Godwin ştia că Vardan făcuse, foarte des, vizite la Camera de Război, în subsolul clădirii de la Numărul 10, dar despre asta nu se suflase niciun cuvînt, Vardan insista să audă părerile lui Godwin despre război,

cum credea el că vor evolua lucrurile pe frontul de răsărit şi în Africa de Nord şi în zona Mediteranei, dacă auzise ceva despre posibilitatea de a avea o „super-bombă”. Godwin îşi expuse părerile clar şi concis. Situaţia nu era chiar atît de complicată.

— Da, spuse Vardan, situaţia a fost cam fioroasă în deşert.

— Ah, acesta ar fi un eufemism britanic? Wavel a făcut o treabă de ageamiu.

— Există două puncte de vedere asupra acestui lucru, vulpe bătrînă, două păreri diferite. Un adevărat dezastru, cînd au fost burduşiţi de Rommel. Al naibii de rău. Ne-a făcut praf din mers. Budincă?

Godwin refuză oferta de desert şi luă ceva ce se dovedi a fi apă fierbinte cu o părere de gust de cafea.

— Da, a fost groaznic acolo pentru cei pierduţi printre munţii de nisip. Zilele trecute m-am întîlnit cu sărmanul bătrîn Puffy Blacklands, la Ministerul de Război; abia se ţinea pe picioare. Fiu-său, Stringer, a păţit-o într-una din acele retrageri blestemate, din deşert. Rommel i-a făcut bucăţele.

Îşi aprinse o ţigară, tuşi.

— Ne-au făcut de petrecanie acolo, Rodger. Primul ministru şi-a dat seama că Wavell trebuia să se ducă acolo, trebuia făcut *ceva* şi nu puteam chema o altă armată să preia, îţi dai seama. Sărmanul Stringer. Îmi pare rău să spun că era dat naibii la şcoală, mare poamă. Foarte frumos băiat. *Foarte* frumos. Nu ştiu cum a nimerit el în mijlocul deşertului, în timpul războiului. Ar fi trebuit să stea în spatele unui birou şi să frece mangalul, oferindu-se pentru un ajutor ocazional şi de complezenţă. Acum toate astea nu mai au importanţă pentru el, pardon de expresie. Acum e mort, Stringer e mort şi-ngropat.

— Se mai întîmplă, în vremurile astea, spuse Godwin.

— Ca un guturai zdravăn, vrei să spui? Bine de tine, bătrînă nevăstuică. Gluma înainte de toate, ăsta-i cuvîntul de ordine. Hai să ne plimbăm. Aici fac curăţenie.

Nu se putea ghici încă pentru care motiv îl invitase Vardan la Cambridge.

Ploaia încetase şi băltoacele băteau în auriu în lumina soarelui de după amiază. Trecură din nou pe sub portalurile colegiului şi prin curtea interioară. Cîţiva bărbaţi în costume negre mergeau

grăbiţi, de parcă întîrziaseră la întîlniri. Viţa sălbatecă de Virginia strălucea ca o flacără pe pereţii vechi şi frunzele roşii, lucitoare, se risipeau învălmăşite, pe covorul de iarbă. Locul era o beţie de culori, generoase şi opulente.

Vardan se opri să vorbească unei perechi de studenţi care treceau pe acolo, înclinîndu-se uşor ca să audă, apoi chicoti satisfăcut şi se întoarse, indicînd drumul către rîul Cam. Godwin se gîndi că era un specimen perfect, care reprezenta rasa: cîţiva centimetri peste 1,98 m, tot numai oase, cu umeri înguşti, gîrbovit cînd stătea jos, înaintînd în salturi cînd mergea; mişcările lui erau spasmodice şi aparent necontrolate. Se simţea la fel de bine şi în largul lui, ca acasă, fie în costumul de vînătoare, fie în cel din catifea cord, fie în cel din *tweed* sau, eventual, în costumul de călărie. În ziua aceea, arăta foarte boţit, într-un costum vechi şi ponosit, cu mîneci roase şi pantaloni cu manşetă; cizmele-i erau murdare de noroi, ca şi vîrful umbrelei Brigg, pe care-o moştenise de la bunicul său.

Se plimbară pe malul rîului Cam, cu marile colegii împrăştiate în spatele lor; în razele oblice ale soarelui, întregul peisaj arăta poleit ca într-un vast, imaginar oraş al regelui Arthur. Focurile în aer liber ale toamnei fumegau, umplînd după amiaza umedă cu mirosul generos al frunzelor arse, pătrunzător în intensitatea lui nostalgică, ca un aluat franţuzesc din povestirile lui Proust. Soarele scînteia pe apă. Zgomotele oraşului se auzeau, undeva, pierdute, în timp ce ei se plimbau, lovind frunzele căzute, cu piciorul.

— Acum mă gîndesc la Puffy Blacklands, vorbi tărăgănat Vardan. A spus că te-a întîlnit întîmplător, ca şi pe Kim Philby şi pe Chips Gannon şi pe individul ăla, Murrow, la una din petrecerile lady-ei Astor, din seara trecută. Ce lume bună! Spunea că erai în cea mai grozavă formă, aproape la fel de strălucitor ca Philby dar nici măcar pe jumătate la fel de beat ca el. Vardan zîmbea, înţepînd frunzele căzute, cu umbrela.

— Mă mir c-a putut să-ţi povestească asta. Despre Kim vreau să spun. Omul ăsta e ca un bidon spart. Oricît ar da pe gît, niciodată nu reuşeşte decît să se afume puţin.

— Puffy spunea despre Kim că avea un burduf pe care l-a aruncat în hîrdăul unui palmier. Poate că tu plecaseşi deja.

— Întotdeauna pierd spectacolul la petrecerile de genul ăsta. Atunci trebuie să fi avut o emisiune de seară.

— Puffy mai povestea că Murrow s-a întors acasă aproape cu lacrimi în ochi. Un necunoscut îi criticase croitorul şi apoi, o femeie grasă se aşezase pe pălăria lui cea nouă. Puffy crede că Murrow e un tip cumsecade şi nu mai termină să spună că nici un cetăţean adevărat nu şi-ar lua, atît de în serios, hainele.

— Philby mi-a povestit una bună în seara aceea. Jura că e adevărat. Se părea că von Ribbentrop era în Anglia pentru scurt timp şi că avea o întîlnire cu Churchill, înainte ca acesta să fie chemat la Numărul 10, desigur. Von Ribbentrop încerca să-l convingă pe Churchill cît de inutil ar fi pentru englezi să rişte un război cu naziştii. El îi dădea înainte cu imensa maşină de război nazistă, cu Luftwaffe, cu Wermacht-ul, cu panzerele şi cu toate astea, în timp ce Churchill nu făcea decît să pufăie din trabuc şi să asculte. În cele din urmă, pentru a pune punctul pe „i“, von Ribbentrop anunţă că Germania *îi mai avea şi pe italieni*. Churchill a pufăit puţin mai lung din trabuc, apoi şi l-a scos din gură şi a spus: „Mi se pare corect. Doar ultima oară au fost aliaţii noştri!“

Vardan rîse, apreciind gluma şi acoperindu-şi gura cu mîna lui uriaşă, ca o labă.

— Trebuie să admit că asta e tipic pentru Winston.

— Philby spune că e adevărat, el era acolo. Von Ribbentrop a reacţionat cam lent, dar, în cele din urmă, nu s-a putut stăpîni să nu izbucnească în rîs.

— Un *poseur*[1] mărunt şi vicios. N-are dreptul la particula *von*.

— Aşa cred şi eu.

— E un porc. Se poate spune că Goering are atuurile lui, dar şi el este un porc. Toţi sînt. Ăştia fac numele porcului de ocară.

Vîntul devenise rece din nou şi la orizont se adunau nori care brăzdau lumina soarelui.

— Problema lui Murrow e că se crede afurisitul de Beau Brummell, asta e. Un simptom al unei hibe psihice ascunse.

— Poate că-i place să fie bine îmbrăcat, pur şi simplu.

— Dar tocmai aici e problema, nu-i aşa? Îl preocupă prea mult hainele. Tu, Rodger, ai fi fost mîndria vechii şcoli. Tu înţelegi corect problema.

---

[1] Vanitos (lb. franc.) (*n.tr.*).

— Asta pentru că se pare că nu pot găsi o curăţătorie decentă. Cea veche, în care aveam încredere, a fost bombardată şi nu s-a redeschis.

— Am să-ţi spun ceva: te-aş fi văzut Papă la Eton. Asta am spus-o unui număr foarte mic de persoane.

— Drăguţ din partea ta, Monk.

— Mai am şi acum jiletca mea de Papă. Brocart adevărat. Îmi venea foarte bine pe atunci. Şi acum îmi vine la fel de bine ca atunci, boier Godwin, şi ţine seama că sînt al naibii de bătrîn.

Se opriră să privească rîul. Pe deasupra lui trecea fumul purtat de vînt, aducînd cu el o adevărată povară de amintiri. Vardan îşi făcu palmele căuş şi-şi aprinse o ţigară. Părul blond începuse să i se rărească. Vîntul i-l răsfira iar el şi-l netezea mereu cu palma.

— Te întrebi, desigur, de ce te-am chemat aici.

— O chestiune de viaţă şi de moarte. Sigur, întrebarea mi-a trecut prin minte.

— Diseară vine cineva în oraş şi vrea să te vadă. Mi-a cerut să fixez întîlnirea. E un tip ocupat, ca şi tine; am avut multă bătaie de cap ca să aranjez întrevederea. Ai fost un băiat foarte de treabă că ai venit.

— Vreo istorioară?

— Aşa cred. Zîmbi misterios.

— Înţeleg că individul n-are nume.

— De ce s-o luăm în glumă? Va avea un nume în seara asta.

Îl bătu pe umăr pe Godwin. Vardan era un tip hîtru, sardonic care ţinea să-şi păstreze secretele. Îi plăcea să glumească pe socoteala altuia, cu atît mai mult cu cît acesta era prezent. Avea mai puţine iluzii decît majoritatea oamenilor, avea mai puţin respect pentru ceilalţi. Îi plăcea să creadă că vedea lucrurile în adevărata lor dimensiune. Dar cu ocazia întîlnirii lui cu Winston Churchill, ieşi la iveală o ciudăţenie a firii sale. Cu cît văzuse mai mulţi oameni cu o privire severă şi pătrunzătoare, cu atît căutase mai mult pe cineva demn de încrederea sa. În Churchill el îl descoperise pe eroul demn de devoţiunea sa. Erau unii care spuneau că Monk Vardan fusese transformat de iubirea lui pentru Churchill. Alţii spuneau că Monk Vardan îşi găsise un Hitler al lui.

Godwin era fericit că la Cambridge timpul se scurgea cu

mişcări leneşe. Dar, în timpul cinei, Monk devenise mai puţin liniştit. Spunea că nu putea suporta dîrdîitul academic la mesele elevate, aşa încît se îndreptară către un mic restaurant întunecos care mirosea a bere şi a porto, a carne de vită şi a cartofi, era îmbîcsit de fum şi de comis voiajori; aici se desfăşurau petrecerile ocazionale ale membrilor din Consiliul Colegiului sau ale studenţilor vizitaţi de părinţii lor.

În timp ce se îndreptau spre curtea interioară a colegiului, Monk îşi privi ceasul de aur cu capac, strecurîndu-l înapoi în buzunarul vestei. Chestiunile de viaţă şi de moarte începeau să se apropie. Noaptea devenise extrem de rece pentru luna octombrie, iar ploaia biciuia din toate părţile vechile clădiri gotice. Godwin îl urmă pe Vardan pe spirala scării, pe treptele înguste şi umede, spre camerele lui. Înăuntru era rece, pe la ferestrele adînc săpate în zid trăgea curentul, dar Vardan era obişnuit cu toate acestea. În zece minute, focul de cărbuni se învioră, împrăştiind o căldură care-i îmbie să se înfunde în fotoliile grupate pe covorul cel vechi ce purta cicatricile duşurilor ocazionale de scîntei. Erau trei fotolii. Două dintre ele erau întoarse unul spre altul, iar al treilea, aşezat între ele, era cu faţa spre cămin. Era evident că acesta era destinat oaspetelui. Pe masa de campanie aşezată între ei, era o tavă cu băuturi. Scotch, gin, coniac, un sifon, pahare grele şi încăpătoare de cristal şi scrumiere suficient de mari să omoare un om, ca în romanele Agathei Cristie. Vardan se lăsă să cadă în fotoliu, înconjurîndu-şi picioarele lungi cu braţul şi îndreptîndu-şi tălpile spre foc.

— Perfect, Monk, cît mai aşteptăm?

Vardan îşi consultă din nou ceasul cu capac.

— Jumătate de oră. Vine de la Londra. E o persoană foarte importantă.

Godwin încuviinţă din cap. Oaspetele misterios nu avea să ajungă înainte de orele unsprezece. Vardan privi focul.

— Spune-mi, eşti în continuare intim cu Cilla? Nu e o întrebare gratuită. Pur şi simplu, am nevoie să ştiu.

— Pentru ce?

— Va trebui să-ţi cer să ai încredere în mine pentru cîteva ore. Vei înţelege de ce, înainte de a părăsi locul ăsta.

— Nu sînt toate acestea prea încărcate de mister, insinuante

şi tainice, la adăpostul umbrelor, de parcă am fi studenţi în anul doi?

— Nu, întîmplător nu e aşa. Te vei convinge. Aşa că fii bun, care mai e situaţia între tine şi doamna Hood?

— Perfectă. Godwin oftă şi se frecă la ochi. Nu e cel mai simplu lucru din lume.

— Presupun că generalul Sir Max Hood nu ştie nimic în privinţa asta.

Godwin zîmbi, amintindu-şi de prezicerea lui Vardan, cu un an în urmă, cum că Max era destinat unor înalte onoruri. Apropiat cum era de primul ministru, informaţia lui nu fusese departe de adevăr. După experienţa lui Hood la Cairo, în lunile de iarnă ale anului ’41, aproximativ acum opt luni, primise demnitatea de cavaler şi rangul de general, dacă nu chiar de feldmareşal.

— Max nu ştie.

— O situaţie cam putredă pentru toţi cei implicaţi.

Godwin ridică din umeri.

— Ignoranţa poate fi o binecuvîntare.

— E un noroc faptul că ea e actriţă, sugeră Vardan. Toate acestea trebuie să fie un test pentru ea.

— Presupun. Încerc să nu-mi pierd prea mult timp gîndindu-mă la aceste lucruri.

— Nimeni n-ar face-o. Ea te face să suferi, nu-i aşa?

— Aşa se întîmplă întotdeauna cînd e vorba de dragoste, nu-i aşa, Monk? Le dă apă la moară compozitorilor de muzică uşoară.

— Eu mă gîndeam că dragostea înseamnă nopţi de iunie, lună, giugiuleli…

— Spune-i obsesie sexuală, dacă vrei. Orice-ar fi, uneori pare să fie singurul lucru care contează… *s-o ai*. Să-i spunem dragoste, pentru a păstra nuanţa discuţiei.

Vardan rînji asemeni unui lup.

— Nu sînt eu omul care să vorbească despre dragoste. Niciodată n-am făcut prea mulţi purici în dragoste. Muncă multă şi prea puţin cîştig, dacă sînt eu în măsură să judec bine lucrurile. Trebuie să ştii că am fost acuzat că sînt cam rezervat cînd se ajunge la capitolul relaţii personale. Rînjetul de dinainte căpătă o nuanţă vicleană în jurul ochilor.

— Asta întrece imaginaţia, nu-i aşa?

— Dacă spui tu, Monk…

— Ai mai iubit vreodată?

— Cred că da. O dată.

— Şi ce s-a întîmplat cu femeia aceea?

— Era un el, spuse Godwin. Nu era vorba de o dragoste bazată pe sex, desigur. Dar era dragoste. Devotament. Admiraţie. Tot ceea ce înseamnă dragoste.

— Da, meditä Vardan. Mă întreb ce înseamnă dragostea, la urma urmei.

— Cred că pot să-ţi răspund. Dacă te-ai înălţa pînă pe culmile ei, dacă ai muri, literalmente, pentru cineva, să mori ca să-l poţi salva, să mori în locul lui, atunci, în maniera mea simplă, copilărească, aş spune că asta e dragostea, indiferent dacă e vorba despre un bărbat, o femeie sau un copil, indiferent dacă sexul e implicat sau nu. Repet, sînt un copil în probleme de filosofie şi moralitate.

Simţea focul cald pe obraz. Cărbunele trosni; vîntul îngheţat mişca draperiile grele şi alerga de-a lungul şi de-a latul duşumelei de piatră.

— Pot să întreb cine era acest mascul, model de perfecţiune?

— Poţi.

— Atunci, cine era? Îmi stîrneşti interesul într-un mod ciudat. Gura i se răsuci în surîsul lui amical, cinic.

— Max Hood.

În ochii lui Vardan tremură o licărire, care putea însemna şi o pierdere a calmului afişat întotdeauna de el.

— Nu sînt sigur că nu m-ai pierdut, bătrîne.

— Mă aştept la asta. Nimeni de pe faţa pămîntului nu cunoaşte adevăratele relaţii dintre mine şi Max, afară de Max şi de mine… şi afară de, ei bine, nu e important.

— Extraordinar! Eşti plin de surprize. Afară de cine? De Cilla presupun.

— Eu nu i-am spus niciodată şi sînt sigur că nici Max n-a făcut-o.

— Ei bine, despre cine e vorba atunci?

— Monk, ce naiba vrei de la mine?

— Am nevoie să ştiu. Nu te-am chemat aici dintr-un capriciu. În seara asta, în camera în care stăm totul e confîdenţial, dar tu

trebuie să fii sincer cu mine.

— Ticălos viclean! L-ai făcut pe Max să vină aici! Dar în ce scop? Mă pot întîlni cu Max oricînd.

— Tu să-mi spui numai cine ştie ce a fost între tine şi Max Hood.

— Clyde Rasmussen.

— Ce? Clyde? Şeful formaţiei de muzică de jaz?

— Chiar el.

— Pentru Dumnezeu...

Tonul lui afişa o neîncredere teatrală.

— Clyde Rasmussen? Clyde *al nostru*? Tu, Max Hood şi Clyde Rasmussen.

— Asta a fost cu mult timp în urmă.

— Şi voi toţi deţineţi un secret pe care nimeni nu-l ştie.

Îşi lovi latura nasului său impozant.

— Ce-ar putea fi asta? E ca şi cum ai încerca să decodifici un text hitit scris în hieroglife... Poate că ai face lumină încercînd să-mi povesteşti.

— Nici o şansă. Nici una. Şi dacă întîlnirea din seara asta depinde de mărturisirea mea, ţi-aş spune că ţii în mînă un scandal social de proporţii majore. Întreabă-l pe Max cînd soseşte aici. Dar cu mine, las-o moartă, Monk.

În tăcerea care urmă, se auziră zgomote de paşi pe scară, în dosul uşii.

— În sfîrşit, exclamă Vardan bucuros. Musafirul nostru.

Se duse la uşă şi păşi afară; un suflu de aer rece şi umed umplu camera. Godwin privi focul din cămin, dorindu-şi să-i fi spus lui Monk ce ar fi făcut el cu „marea lui întîlnire“. De după uşă se puteau auzi voci joase, dar niciuna dintre ele nu era inteligibilă. Apoi se auzi o pereche de picioare coborînd scările. Şoferul cuiva? Uşa din spatele lui Godwin se deschise dintr-odată, scrîşnind din balamale. Un fum înţepător de trabuc amestecat cu mirosul ploii, învălui camera.

— Godwin! Frumos din partea ta c-ai venit!

Recunoscu vocea. Ar fi recunoscut-o chiar dacă nu l-ar fi întîlnit pe posesorul ei în vreo jumătate de duzină de ocazii. Se ridică instinctiv din fotoliul confortabil şi se întoarse ca să privească, prin ceaţa uşoară a fumului de trabuc, în ochii lui

Winston Churchill.

Numai fervoarea lui Monk Vardan şi nimic altceva, contribuise la formarea primei păreri a lui Godwin despre Winston Churchill. Acum, impunător şi părînd mai mare decît era în realitate, pătrunse grăbit în cameră, un bărbat de şaizeci şi şapte de ani dar debordînd de energie, cu un trabuc lung şi înfoiat în gură, purtînd uniforma Marinei Regale. Faţa îi era roşie şi netedă, capul pleşuv, iar buza inferioară, împinsă înainte, forma o proeminenţă elastică, pe care se odihnea trabucul. Îşi aşează chipiul marinăresc pe masă, se debarasă de haina pe care Vardan se grăbi s-o ia în primire şi-şi frecă mîinile, în timp ce se ducea să se aşeze lîngă foc. Purta o vestă albastră, marinărească, din bumbac, care-i acoperea pîntecele, o cămaşă albă şi o cravată în picouri, pe fond bleumarin cu alb. Avea un aer de o reală măreţie. Ar fi putut apărea undeva, pe o scenă, în rolul lui Churchill.

Schimbă cîteva fraze banale cu Godwin şi cu Vardan, făcînd observaţii caustice la adresa cinei groaznic de plicticoase, pe care tocmai o „suportase“ şi mormăind iritat ceva despre mizeria crescîndă a vremii de afară, în timp ce el şi şoferul se apropiau de Cambridge. Făcu o mică glumă pe seama lui Godwin, amintindu-şi ultima lor întîlnire şi-l mustră pe Vardan pentru condiţiile de viaţă spartane ale colegiului său.

— Ai avere, Monckton, spuse el şi sper că nu trebuie să-ţi reamintesc că n-o vei putea lua cu tine pe lumea cealaltă. Foloseşte o parte din ea aici, fii băiat bun. Nu te vom regreta deloc dacă strîngi la ciorap, Monckton, spuse el. Şi întorcîndu-se spre Godwin: De cele mai multe ori mă crede un măgar bătrîn dar, aşa cum i-am amintit de fiecare dată, cînd e vorba de salvarea omenirii, eu sînt singurul măgar bătrîn pe care-l cunoaşte!

Părea mai degrabă fără vîrstă decît bătrîn, dar, de fapt, Stalin era mai tînăr cu patru ani, Roosevelt cu opt, Mussolini, cu nouă şi Hitler, cu cincisprezece. Nu era atît reprezentantul unui alt soi de oameni, cît al unei alte generaţii. Godwin se gîndi că aceşti doi oameni, Hitler şi Churchill, lăsaţi singuri într-o cameră, ar fi avut prea puţine lucruri de discutat împreună. Poate doar despre desen şi pictură – amîndoi erau artişti – dar altfel păreau veniţi de

pe planete diferite.

Vardan remarcase odată, cu ani în urmă, că Churchill era ultimul mare om al Imperiului, ultimul erou victorian, căruia istoria îi încredinţase un rol triumfător şi tragic, în aceeaşi măsură. „El este singurul afurisit de reprezentant al acelei epoci, singura figură publică a clasei sale, îi spusese atunci Vardan, care n-a trădat bătrîna Anglie. Voi, americanii, vă tot încăpăţînaţi să-l înţelegeţi, dar mai bine aţi accepta studiile gata făcute. Cercurile guvernamentale şi blestematul de BBC vînd populaţiei ştiri liniştitoare ca, de exemplu, oameni demni de încredere care descarcă bunuri distruse de bombardament, de pe platforma unui autocamion, în Limehouse, şi-i rîd în nas lui Winston care încearcă să-i avertizeze în legătură cu Hitler. Ţine minte ce-ţi spun eu, Rodger, înainte ca războiul să se termine, toţi vom fi scufundaţi în sînge pînă la genunchi şi ei vor veni să-i plîngă pe umăr, iar el va trebui să-i salveze. Fii, te rog, atent la ceea ce se va întîmpla."

Pe vremea aceea, nu fuseseră mulţi cei care împărtăşeau părerile lui Vardan, dar el avusese dreptate întru totul. Mai tîrziu, în anii ascensiunii lui Hitler şi reabilitării lui Churchill, Godwin ajunsese să fie de acord cu aprecierea lui Vardan asupra acestui om. Din punct de vedere moral şi politic, el părea să se ridice ca un turn impunător deasupra rămăşiţelor civilizaţiei pe care jurase s-o apere; silueta lui se ridica atît de uriaşă, încît aproape că acoperea soarele şi-şi proiecta umbra în fiecare colţişor al ţării.

Churchill vorbise atît de convingător în decursul celor şaptesprezece luni de cînd devenise prim ministru, în mai 1940, încît cuvintele lui se înfipseseră, ca nişte gloanţe în perete, în conştiinţa colectivă a naţiunii. Godwin ştia pe dinafară o mulţime de astfel de cuvinte şi de fraze, le repetase la radio şi în coloanele ziarelor şi, în timp ce conversa atît de neoficial cu autorul lor, vegheaţi de strălucirea focului, îşi aminti o cuvîntare a lui Churchill în prima zi după căderea Franţei. Suna ca un poem, ceea ce o făcea uşor de reţinut.

Dar dacă dăm greş, atunci întreaga lume, inclusiv Statele Unite, inclusiv tot ceea ce am cunoscut şi am iubit, se va scufunda în prăpastia unui nou Ev al Întunericului, care va fi şi mai sinistru şi poate mai lung prin „contribuţia" luminilor unei

ştiinţe pervertite.

De aceea, să ne încordăm puterile, făcîndu-ne cu toţii datoria şi să ne comportăm astfel, încît dacă Imperiul Britanic şi Commonwealth-ul său vor dura o mie de ani, oamenii să mai spună încă: „Acesta a fost momentul lor de glorie“.

Godwin ajunsese la concluzia că, dacă soarta nu i l-ar fi scos în cale pe Churchill, Imperiul Britanic ar fi fost acum doar o măreaţă amintire.

Churchill rulă un trabuc proaspăt între degete, adulmecîndu-l cu o privire plină de satisfacţie. Vardan îi înmînă o cutie de chibrituri.

— Albii îşi pierd minţile în deşert, spuse Churchill, printre norii de fum albastru. De obicei, numim acest fenomen a deveni băştinaş, om de tufişuri. Ca în cîntecul acela al lui Noel „Cîini turbaţi şi englezi care ies în soarele amiezii“. Vă aduceţi aminte. N-are rost să negaţi. Soarele acela îţi coace, pur şi simplu, creierii. Cu mult timp în urmă, am fost şi eu pe-aproape. Îngrozitoare zile. Deşertul constituie o problemă pentru europeni. Întotdeauna a fost aşa. Tu ai stat o vreme la Cairo, Godwin. Ai călătorit prin deşert?

Clipi şi-şi aprinse trabucul, pufăi repede şi nori largi de fum îi înconjurară capul. Îşi împinse maxilarul inferior în faţă şi-şi răsuci un braţ pe spătarul fotoliului, ca şi cum s-ar fi ţinut singur în braţe, ca să se apere de tot răul pe care i-l putea face cineva.

— Nu destul de mult ca să înnebunesc de tot. Poate doar o isterie de moment, spuse Godwin.

Churchill încuviinţă din cap, chicotind.

— Asta-i o uşurare. Ne putem descurca dacă e vorba doar de puţină isterie, nu-i aşa? Pe buze îi trecu un zîmbet leneş, făcîndu-i faţa şi mai rotundă, aproape ca a unui bebeluş. L-ai întîlnit, vreodată, pe Lawrence?

— Da, l-am întîlnit odată. Nu cu mult înainte de accidentul pe care l-a avut. Cred că-l cunoaşteţi bine.

— Foarte bine. Am fost împreună, în Orientul Mijlociu, în ’21. Eu eram Consilier pentru Colonii şi l-am luat cu mine ca ghid şi ca prieten. El era consilierul meu oficial în probleme arabe. Mai tîrziu, a început să ne viziteze acasă.

„Casa“ era magnifica reşedinţă de familie, de la Chartwell.

— Un om interesant, remarcabil. Îmi plăcea foarte mult. Dar a avut, desigur, un sfîrşit trist. S-a spus că Lawrence însuşi şi-a băgat singur gîtul în ştreang, acolo. Cine ştie? Era deosebit de necomunicativ cînd era vorba de propriile sale gînduri, ceea ce aş zice că era o dovadă de bun gust din partea lui. Arabii se uitau la el ca la un zeu. Pentru unii zeu, pentru alţii, maniac. Ridică din umeri. Zilele acestea, gîndurile mele se îndreaptă foarte intens spre deşert.

Pufăi din trabuc.

— Ştiaţi că unii şmecheri spun despre mine că aş fi pe jumătate american? Acelora le voi spune că Groucho Marx e american – la asta nu prea au ce să mai replice! Şi tu eşti american.

Făcu o pauză.

— Desigur, sînt pe jumătate american.

Vorbea ca şi cum Godwin ar fi putut omite acest amănunt biografic despre mama lui Churchill care fusese americana Jennie Jerome, moştenitoarea unei averi considerabile.

— Da, spuse Godwin în cele din urmă. Ce se petrecea în realitate? Omisese, oare, un paragraf sau două?

— Deşertul, spuse Churchill încet. Şi America. Acestea sînt motivele pentru care ne-am întîlnit aici, în seara asta… Monk, vrei să fii atît de bun să ataci coniacul şi sifonul? Unora dintre noi le este foarte sete.

4

— Dificultăţile aventurilor noastre în Africa de Nord, continuă Churchill cu o voce blîndă şi abandonînd complet aerul de familiaritate teatrală, îşi aveau rădăcina în două probleme. „Cartea“ Greciei, în funcţie de care au fost stabilite regulile întregii acţiuni şi personalităţile lui Archie Wavell şi Erwin

Rommel.

Suflă fumul peste masă şi curentul îl aspiră într-un colţ întunecat al camerei, ca pe o pană uşoară şi albastră care dispărea treptat.

— „Cartea“ Greciei trebuia jucată odată ce Mussolini invadase Grecia cu un an în urmă. El încercă să-l impresioneze pe Herr Hitler care, aşa cum simţea el, nu-l trata cu respectul care i se cuvenea, aşa încît s-a pus în mişcare, trimiţîndu-şi armata în Albania şi mărşăluind apoi, spre Grecia învecinată. Pentru mine era o chestiune de onoare. Vedeţi voi, sărmanul bătrîn Neville insistase în aprilie ’39 să vină în ajutorul Greciei dacă aceasta ar fi atacată, un ajutor care consta atît din oameni, cît şi din armament. Nu s-a pus, niciodată, nici cea mai mică problemă, în ceea ce priveşte datoria mea faţă de greci…

Godwin se aşază mai confortabil, mai aproape de foc, cu un pahar de scotch în mînă. Cunoştea povestea, dar auzind-o din gura primului ministru, era o experienţă de cu totul alt ordin.

— Toţi cei care mă sfătuiau, continuă Churchill, spuneau că eram nebun dacă ţineam să ne respectăm cuvîntul. Aici, guvernul trecuse printr-o criză, Chamberlaine nu mai exista, eu nu mai eram dator să-i continui politica, puteam uita angajamentele noastre – imaginaţi-vă acest lucru. Au discutat, de asemenea, în contradictoriu, asupra faptului că singurele forţe pe care le puteam trimite în ajutorul Greciei, ar trebui să vină din partea armatei lui Wavell din Orientul Mijlociu. Era destul de adevărat, dar scăpau din vedere esenţialul: ne luasem *obligaţia*, ne dădusem cuvîntul. Eden îmi spuse că era o nebunie – aşa a spus – *o nebunie*. Mi-e teamă că Wavell a şi început să urzească planurile lui. Le-a spus oamenilor lui că sînt un nerod, că n-am înţeles situaţia pe care o avea de înfruntat faţă de armata italiană din Africa de Nord. Spunea că situaţia din Grecia se transformase în aşa fel, încît inamicul numărul unu devenise Timpul, mai mult chiar decît italienii. Frumoasă poveste, i-am spus, atunci ia-ţi picioarele la spinare! Scarmănă-i pe italieni pînă la sînge, înainte de a fi nevoie de forţele tale pentru Grecia, i-am spus. Pe scurt, grăbeşte-te, curăţă deşertul de italieni!

— Marea problemă cu Archie Wavell, desigur, este aceea că este un tip introvertit, închis în el însuşi, care-i urăşte pe

politicieni şi oricine nu este de acord cu el, nu este altceva decît un politician afurisit. Pentru un militar, în vreme de război, nu este o atitudine bine concepută, căci militarul – vrea nu vrea – lucrează pentru politicieni. Politicienii îi pun pe liber pe generali şi nu invers. Wavell e un tip dificil – avea acest obicei de a răspunde unor întrebări perfect rezonabile cu replici criptice, derutante sau, pur şi simplu, de a nu răspunde deloc. Este un maestru al tăcerilor îndelungi. Pauzele normale într-o conversaţie, aţi putea spune. Nu, Archie este un colonel destul de bun, îmbrăcat în haine de general.

Toată toamna lui ’40 a tot repetat oamenilor că-i stăteam în cale, că ţineam să-l înfurii, să-l fac să înnebunească şi presupun că o cam făceam, Godwin, din punctul lui de vedere. Churchill rîse şi scutură trabucul în scrumieră. Simţeam că e nehotărît. Voiam să-l pun în mişcare împotriva italienilor – începeam chiar să mă întreb dacă a scos-o vreodată la capăt într-o bătălie, adică dacă avusese vreo afurisită de *victorie!* Aşa încît l-am trimis pe Eden să stea de vorbă cu el – era ca şi cum vorbeai cu o statuie indiană – şi să mă ierte Dumnezeu dacă nu l-a fermecat pe Eden în aşa hal, încît să-l scoată aproape din izmene! Anthony mi-a spus că Wavell şi generalul O’Connor aveau un plan remarcabil. Şi, pe Zeus, aşa era. Anthony m-a lăsat torcînd cît şase pisici la un loc. Poate că Wavell şi O’Connor vor cîştiga, pînă la sfîrşit. Pe scurt, Godwin, am fost „copleşit“ de speranţă.

În Decembrie, O’Connor – un omuleţ viteaz şi hotărît – lovi ca un vîrf de lance. Avînd o armată mult mai numeroasă, el a atacat în maniera lui Attila, i-a nimicit pe italieni la Sollum şi la Trecătoarea Halfaya, a înaintat, înflăcărat ca o torţă, spre Libia şi a capturat Fort Capuzzo şi Sidi Omar. Bătălia era aprigă, dar O’Connor era omul potrivit pentru o asemenea sarcină, un adevărat războinic britanic. În decurs de o săptămînă, victoriile obţinute ne-au depăşit imaginaţia. Şi, în plus, a recuperat tunuri şi camioane italiene pe care le-am putut trimite în Grecia… a înaintat iar, a luat Bardia, urmată de marea victorie de la Tobruk. A fost o campanie măreaţă, cea pe care Wavell şi O’Connor o cîştigaseră… dar Wavell, în mod inevitabil, redeveni el însuşi, ba chiar se întrecu pe sine. Trebuia să înfruntăm situaţia în Grecia. Dar Archie a început, din nou, să bombăne şi să înjure, devenind o

adevărată pacoste. Insista să mă înveţe cum să-mi fac meseria – foarte obositor.

Totuşi O'Connor nu era terminat. Îţi aminteşti, Godwin, cum a împins armata o sută de mile spre vest, a trecut peste Tobruk şi a luat Derma, apoi a plecat în urmărirea rămăşiţelor armatei italiene? Apoi s-a terminat – pe şapte februarie italienii s-au predat. Pe Dumnezeul meu, ei înşişi se duceau să se predea! Patru sute dintre ei au venit la colonelul Combe de la regimentul 11 Husari şi s-au prezentat, pentru a fi luaţi prizonieri. Combe era atît de obosit, încît le-a spus „Veniţi mîine dimineaţă!" Îi sălta burta din pricina hohotelor de rîs, obrajii i se înroşiră, şi-n ochi îi apărură lacrimi. Le-a spus… să vină a doua zi dimineaţa… iar ei *aşa au făcut!* Îşi şterse ochii cu un deget noduros. Ce-ţi aminteşte povestea asta, Godwin? Ce?

Godwin zîmbi clătinînd din cap.

— Ce ar trebui să-mi amintească, domnule prim ministru?

— Războiul este un Bau-Bau! Începu să chicotească din nou. Ar trebui să foloseşti povestea asta, Godwin, aşa că ajută-mă, neapărat! Ia-o ca din partea unui bătrîn ziarist!

— Cu permisiunea Dumneavoastră, aşa voi face. Pot s-o atribui Dumneavoastră?

— Desigur. Familia colonelului Combe va fi foarte mîndră.

Churchill îşi întoarse trupul greoi în fotoliu.

— Monk, ocupă-te de foc, vrei? E un bărbat de treabă. Îşi privi rămăşiţele trabucului şi luă altul dintr-o cutie din piele de porc pe care o scoase din buzunarul vestei, îl adulmecă şi-i tăie capătul cu grijă. Apoi luă un chibrit.

— O'Connor era gata să dea asaltul la Tripoli. Acolo se ascunsese mareşalul Graziani. Wavell şi O'Connor adulmecau sîngele. O'Connor avansase cinci sute de mile şi luase 130 000 de prizonieri, patru sute de tancuri, o mie de puşti şi fortăreţele de la Bardia şi Tobruk… şi aici trebuie să vă spun că ne-a întîmpinat o mare ironie a soartei. Dacă n-aş fi ştiut perfect de bine că Dumnezeu este englez, aş fi început să mă îndoiesc. O'Connor avusese succese prea mari, fusese prea rapid!

Godwin încuviinţa din cap.

— Dar era într-o cursă contra cronometru, din pricina Greciei. Nu-i aşa?

Churchill ignoră întreruperea, adevărul supărător.

— Dacă ar mai fi lungit-o puţin, cu patru luni, de pildă, Hitler şi-ar fi angajat toate resursele în invadarea Rusiei… dar, slavă Domnului, italienii nu mai puteau contribui cu mare lucru. Două evenimente au deschis acum calea către distrugerea noastră, Godwin. Grecii şi-au jucat cartea, în cele din urmă, noul prim ministru ne-a cerut ajutorul… iar ca o plată pentru păcatele noastre, Herr Hitler l-a trimis pe Erwin Rommel să ne înfrunte în deşert.

Ploaia lovea acum şi mai greu în ferestre. Picăturile se strecurau în cămin, şi şuierau, transformîndu-se în abur în contact cu bucăţelele de cărbune. Rodger Godwin fusese urmărit prin deşert de armata lui Rommel; el cunoştea toată povestea. Dar auzind-o de la primul ministru, era cu totul altceva.

— Leul britanic ar fi putut urla şi sărbători victoria în deşert, dar Erwin Rommel, venise în Africa de Nord cu un bici şi cu un scaun, intenţionînd să îmblînzească leul. Cu un bici şi cu un scaun, cu o mare îndrăzneală şi cu voinţă de a înfrunta riscuri mari. El s-a hotărît să controleze războiul din deşert cu puterea voinţei proprii. Dacă Lawrence a fost primul zeu al deşertului din vremurile noastre, atunci al doilea era pe cale să se nască, pentru că asta a devenit acest mare războinic, Godwin, cu nimic mai prejos decît un zeu al deşertului… dar tu erai la Cairo şi ştii ce s-a întîmplat. Expediţia noastră în Grecia, a început în luna martie. Acum şapte luni. În mod inevitabil, capacitatea noastră de apărare era diminuată. Şi Rommel ne-a luat prin surprindere. Blitzkrieg! N-a mai aşteptat să-i sosească mai multe panzere, a sărit direct la gîtul nostru.

Godwin era fascinat de trăsăturile energice cu care Churchill nuanţa povestirea. Tot ce spunea el, era, în esenţă, adevărat. Dar nu constituia, neapărat, întregul adevăr. Fapt este că el lăsase forţele de apărare britanice, aproape descoperite, atunci cînd Rommel luase biciul în mînă. Şi Godwin putea jura că groaznica nereuşită a misiunii din Grecia care a culminat cu evacuarea a peste cincizeci de mii de soldaţi britanici şi cu ridicarea zvasticii pe Acropole, în mai puţin de două luni – putea jura că acest „amănunt“ nu-şi va găsi locul în povestirea primului ministru.

— Al-Agheila, Mersa Brega, Benghazi – toate au fost

îngenunchiate de furia lui cotropitoare. Vocea lui Churchill bubui ca tunetul care se rostogoleşte peste luncile din Cambridge. Nici Neame, nici O'Connor, nici Wavell nu l-au putut opri. Timp de o săptămînă de adevărat iad şi suferinţă, pe o distanţă de cinci sute de mile de teren accidentat, noi, englezii, ne-am tot retras într-o dezordine năucă, încercînd să scăpăm de atacul lui Rommel... A fost o glumă înspăimîntătoare. A fost numită Handicapul de la Bengazi şi Derby-ul de la Tobruk! Doamne, Dumnezeule, pe mine unul nu mă amuză de loc! Eram nenorociţi! Faţa i se întunecase, maxilarul ca din piatră dură deveni şi mai sever, cu ciotul umed al trabucului între buze. Neame şi O'Connor au fost amîndoi capturaţi de nemţi şi acum se află într-un lagăr de prizonieri, în Italia. Generali Britanici! Îl privi cu asprime pe Godwin. Rommel e un mare general, numai că e în tabăra adversarului. Dar la Tobruk a eşuat... Binecuvîntaţii mei Şobolani ai Deşertului au rezistat pînă la capăt, au fost asediaţi şi mai rezistă încă... Am aranjat să-i mai trimit lui Wavell încă două sute de tancuri, în convoi, prin Gibraltar, traversînd Mediterana, dar Rommel e încă o problemă mare pentru noi. În luptă ne-a dominat, la capitolul manevre ne-a dominat şi cînd Wavell era, în fine, gata de luptă, *în fine*, noi am lansat marea noastră contraofensivă: SECU*REA DE LUPTĂ*. Dar Rommel a făcut-o mici fărîme! Mici fărîme! Ce rost are să mai ţinem iarăşi socoteala dezastrului? Am avut un eşec. Wavell a avut un eşec. Groaznic. Alex Cadogan a spus-o cel mai bine: „Wavell şi alţii ca el nu sînt eficienţi împotriva lui Rommel. E ca şi cum m-ai pune pe mine să-l bat la golf pe campionul Bobby Jones cu treizeci şi şase de puncte." N-aveam de ales, înţelegi. Wavell *trebuia* înlăturat. L-am numit în locul lui pe Auchinleck. În timpul verii, nici o schimbare. Dar Hitler a atacat Rusia şi era la mîna lui Rommel. Auchinleck l-a numit pe Cunningham comandantul Armatei Deşertului Apusean. Ar putea fi omul potrivit, i-a făcut chisăliţă pe italieni în Africa răsăriteană... Ridică din umerii rotunzi, iar cravata cu buline i se legănă pe piept.

Era trecut de miezul nopţii dar el nu dădea nici un semn de oboseală. Godwin ştia că era efectul binecunoscutului lui „pui de somn" de după amiază. Primul ministru putea lucra toată noaptea şi o făcea deseori. Asemenea nopţi lăsau urme vizibile. Vardan îşi ascunse un căscat, se ridică şi-şi întinse picioarele lungi. Churchill

îl privea cu de-amănuntul pe Godwin. Acesta avea senzaţia deloc confortabilă că era evaluat în vederea unei sarcini care urma să se dovedească a fi mult prea grea. În mod sigur, primul ministru n-ar fi venit la Cambridge, în puterea nopţii, numai pentru a face rezumatul campaniei din deşert, pe care amîndoi o cunoşteau deja, destul de amănunţit. În afară de a oferi lui Godwin cîteva cuvinte celebre, pe care să le poată transmite nepoţilor, într-un viitor foarte îndepărtat şi, poate, cu puţine şanse, trebuia să existe şi un motiv serios. Churchill se foi în fotoliul său, încercînd să găsească o poziţie confortabilă pentru spinare. Fruntea, masivă şi strălucitoare, părea să se încingă la dogoarea focului. Toţi trei transpirau. Vardan întredeschise o fereastră, către furtuna de afară.

— Acum ne pregătim să începem o altă mare aventură, spuse Churchill. O mare ofensivă, peste mai puţin de o lună. N-aş vrea s-o văd eşuînd. Şi voi face tot ce pot ca să nu dea greş… totul, în limita puterilor mele. Operaţiunea CRUCIATUL. Vom distruge trupele blindate ale lui Rommel, îi vom elibera pe bravii Şobolani de la Tobruk, vom lua înapoi toate teritoriile din Cirenaica şi vom cuceri Tripoli… Vom face toate acestea, dacă vom putea dovedi soldaţilor britanici că Erwin Rommel *nu e un zeu!* Soldaţii britanici s-au angajat în cea mai umilitoare retragere din istoria Angliei şi trebuie să li se demonstreze că Rommel poate fi înfrînt. Iată pentru ce te afli tu aici, tinere prieten. Aş dori să faci ceva pentru mine, de fapt, două lucruri. Rînji fără pic de umor, cu faimoasa guşă şi cu maxilarul inferior, mai cumplite ca niciodată. Ai o sarcină a naibii de dificilă, tinere Godwin. Vreau să sprijini intrarea Americii în acest război mizerabil şi mai vreau să continui demonstrarea faptului că Rommnel e un om ca oricare altul. Va fi de lucru, nu glumă. Dar, mai întîi… Se aplecă în faţă – şi capătul trabucului îi străluci ca un foc al iadului în miniatură – atinse genunchiul lui Godwin cu degetul arătător şi-l fixă cu privirea. Dar mai întîi, vreau să profit de cunoştinţele tale deosebite. Sînt curios în ceea ce-l priveşte pe Rommel ăsta. Şi tu îl cunoşti. Am citit ce-ai scris despre el, anul trecut. Dar vreau mai mult. Vreau să-mi *vorbeşti* despre el. Povesteşte-mi cum ai ajuns să-l întîlneşti, spune-mi ce-ai gîndit despre el, cum l-ai evaluat. Zîmbi. Sînt numai ochi şi urechi.

Era în vara anului 1940. Franţa căzuse pe la sfîrşitul lunii iunie, ca şi cum fusese „călcată în picioare“ de un marfar în viteză. Naziştii deţineau acum controlul pe continent. Anglia rămăsese singură şi războiul aerian, numit Bătălia Angliei începuse. Goering declarase că nu era necesară o invazie sîngeroasă. Luftwaffe a sa îi va reduce la tăcere pe englezi chiar la începutul toamnei.

Rodger Godwin fusese martor la nimicirea Franţei, asemeni unui coş cu ouă peste care trece o tornadă. Fusese fascinat, ca toată lumea, atunci, de apariţia unui nou actor pe scena lumii, generalul Erwin Rommel, care comandase ceea ce presa şi politicienii botezaseră „Divizia Fantomă“. Divizia a şaptea de panzere a lui Rommel înaintase ca o „flotă fantomă“, lovind cu o iuţeală de necrezut. Pătrunzînd prin perdeaua de ceaţă şi ploaie, învăluind duşmanul, apoi îndepărtîndu-se, numai pentru a încercui şi a prinde în capcană, pe la spate, mai multe detaşamente şi dotări ale armatei franceze. În nici o bătălie din Europa nu se mişcase vreo armată atît de rapid, atît de decisiv. Francezii au crezut că au dat piept cu o forţă a naturii. Rommel era omul zilei. El pusese în practică teoriile strălucite, emise în cartea sa, devenită clasică *Infanterie greift an*,[1] care fusese publicată în 1937.

Godwin dorea o ştire senzaţională, care să fie transmisă înaintea tuturor. Conducerea ziarului dorea ceva măreţ şi nou, ceva ce nu mai apăruse în alte ziare. Godwin hotărî să pună mînă pe acest general Rommel, pentru un interviu. Îi pomeni despre asta lui Max Hood, care tocmai venea de la sau pleca la Cairo, nu ştiai nimic sigur în zilele acelea.

— Dar de ce Rommel? a întrebat Max. De ce nu te duci la Berlin să-l contactezi pe Goebbels, cu întregul lui stat major blestemat? Sau pe Goering – îi place atît de mult să vorbească.

— Ăştia sînt prăfuiţi, vorbind prin comparaţie. Rommel e tipul care exercită un nou gen de fascinaţie.

— Tu să glorifici un erou nazist! Nu prea-ţi stă în caracter!

— Acum toată lumea scrie despre tristeţea momentului, cînd Parisul a căzut în mîinile nemţilor care n-au nici un Dumnezeu. Noi

[1] Atacurile infanteriei (lb. germ.) (*n.tr.*).

simţim perfect această tristeţe, tu şi eu, Max. Dar acum, la ordinea zilei nu sînt francezii. Germanii sînt vedeta numărul unu. Mă tem ca lumea să nu înceapă să-i considere o blestemată de rasă superioară, exact aşa cum propovăduieşte Hitler! De neînfrînt. Şi ăsta este cel mai grav lucru care se poate întîmpla. Bătrîna Anglie urmează pe lista de menu a nemţilor…

— Pui problema corect. Eu îl cunosc.

— Îl *cunoşti* pe Rommel? Cum? Cînd?

— Îţi aminteşti cînd am părăsit Parisul, cu toţii, în ’27? Tu te-ai topit, Dumnezeu ştie unde, în maşinuţa aceea a ta, de care erai atît de mîndru. Eu am cumpărat o motocicletă şi am plecat să fac o plimbare. Într-o zi m-am pomenit în Alpii italieni. L-am văzut pe individ, retras la marginea şoselei – era un peisaj al naibii de frumos – şi lucrînd la motocicleta lui de două locuri, un monstru adevărat în comparaţie cu a mea. Motorul dădea rateuri la aprindere şi se oprea. Treabă periculoasă pe aceste drumuri de munte. M-am oprit să-i dau o mînă de ajutor şi am intrat în vorbă. Spunea că-i arăta soţiei locurile unde luptase în timpul războiului şi dintr-una într-alta, am început să ne întrecem în povestiri despre război… apoi a venit soţia lui care admirase pînă atunci priveliştea. Aşa i-am cunoscut eu pe Erwin şi Lucie Rommel. În seara aceea ne-am oprit în cel mai apropiat oraş, ca să cinăm şi am petrecut o seară lungă împreună. Lucie era însărcinată şi trebuiau să plece devreme, în zori, ca să fie mai siguri de drum, după cum spunea ea. Nişte oameni destul de drăguţi. N-am să uit niciodată cum o privea el. Era nebun după ea. Nu că l-aş condamna. Ea era o făptură brunetă, drăguţă, cu aer exotic. Cred că avea sînge polonez sau italian, cu toate că era nemţoaică get beget. Am rămas în legătură şi l-am revăzut în ’34… Pe atunci, fiul lor, Manfred, avea şase sau şapte ani. Drăguţ băiat! Foarte nostim – Rommel încerca să-l înveţe să fie curajos şi să înveţe să înoate, dar tînărul Manfred nu-nghiţea aşa ceva… Rommel se dovedea a fi subjugat de Lucie. Se uita la ea – purta o pălărie splendidă, arăta ca o reclamă şi-i spunea: „Cum zici tu, draga mea“. Suna destul de comic. Iar Lucie ştia că-l subjugase cu totul.

— Mai sînteţi în legătură?

— Războiul îngreunează mult contactele dintre oameni, dar eu spun întotdeauna că niciodată nu trebuie lăsată o calamitate, cum

e războiul, să despartă prietenii. Există posibilităţi de comunicare. Max Hood rînji ca un băieţaş mîndru că a făcut o glumă. Vrei să-l cunoşti?

— Să mă ia naiba, da! America nu e implicată, încă, în acest război. Sînt neutru. Poţi aranja treaba?

— Mă aşteptam la asta, bătrîne!

După cîteva săptămîni, Godwin a fost întîmpinat la frontiera franco-elveţiană de un tînăr ofiţer, cu o faţă plină de prospeţime, de la Divizia a şaptea de panzere. Îl salută pe Godwin cu o bătaie din pinteni, cu un zîmbet sincer şi cu o cascadă de fraze în engleză, în timp ce-l conducea spre un Daimler-Benz fără număr de înmatriculare.

— Pe mine mă cheamă Henry Harte. Cred că Heinrich, de fapt. Dar am copilărit în Long Island – aţi citit *Marele Gatsby*? Mi-am petrecut verile în ceea ce Fitzgerald numea Oul Răsăritean. Vă amintiţi luminile pe care Nick le putea vedea de pe doc? Ei bine, în fiecare vară vedeam luminile acelea. Apoi tatăl meu – e neamţ, iar mama americană – ne-a adus înapoi, în Germania. Tata e funcţionar în administraţie la I.G. Farben. El mi-a făcut rost de slujba asta, a tras nişte sfori. Nu vă jenaţi să-mi spuneţi să tac din gură, domnule. Nu prea am ocazii să vorbesc englezeşte şi vă imaginaţi că nici cu americanii nu prea mă întîlnesc. Dar fiind din New York, mi se dau unele treburi interesante, uneori. Ca asta de acum, domnule. Am petrecut cîtva timp cu Lindbergh cînd a venit să se întîlnească cu Goering… Cred că le place să mă folosească pentru că-i fac pe vizitatori să se simtă bine. Nu inspir chiar atîta teamă – nu corespund exact ideii de monstru nazist pe care şi-a făcut-o lumea. Nu e decît propagandă, desigur. Eu nu cunosc nici un monstru nazist. Îmi puteţi spune oricînd să tac, dacă vorbesc prea mult. Cred că v-am mai zis. Apropo, spuneţi-mi Hank.

— Ei bine, Hank, îmi pare bine că te-am cunoscut.

— Vă mulţumesc, spuse el.

Uniforma cenuşie şi chipiul înalt, cu cozoroc, erau nepotrivite cu persoana lui. Zîmbea ca puştiul de la colegiul din Long Island, cel care fusese odinioară.

După ce luară masa de prînz şi se îndreptară spre cîmpie, pe cer se adunaseră nori ce prevesteau o furtună de vară. Hank

Harte se dovedea a fi un minunat tovarăş de călătorie şi o sursă remarcabilă de informaţii.

— Mi-ar face plăcere, domnule, să vă fac o caracterizare a Generalului, dar trebuie să vă rog să-mi promiteţi că nu mă înregistraţi. Nu vreau să intru în belea; aici armata are, într-adevăr, reguli foarte stricte… Vreau să spun, că totul e foarte *strict*. Şi dacă intru în belea, fiind american, ştiţi, băieţii sînt geloşi pe mine şi pe slujba mea…

— Nu-ţi face probleme în privinţa asta, spuse Godwin, dar nu împinge prea departe rutina asta naivă, fiule. Ştii bine că ştiu că treaba ta constă în a-mi spune numai ceea ce şeful tău doreşte să ştiu. Şi dacă tu vrei să-mi spui ceva aşa, ca între doi oameni cinstiţi, care stau la bîrfă în străinătate, e perfect. Buzele mele sînt pecetluite.

— Bine. Cred că nu există pericolul să scăpaţi ceea ce nu trebuie.

— Spune-mi doar cum este el, spuse Godwin. Impresia ta.

— Foarte exigent, asta în primul rînd. Mă încurajează să sper. Cred că e un lucru foarte obişnuit la oamenii importanţi. Cel puţin aşa spune tata. Dar cu el însuşi e foarte dur. Vă spun, domnule, n-am mai văzut altul ca el… L-am văzut conducîndu-şi oamenii, dirijînd taluzarea unei căi ferate, strigînd ordine încoace şi-ncolo, comandînd să se tragă, în timp ce aceşti trăgători de elită – mi s-a spus că erau trăgători de elită *scoţieni*, luptînd de partea francezilor şi, Doamne, asta era ceva nou pentru mine – oricum, îi culcau la pămînt pe băieţii noştri, unul după altul, ca pe muşte. Cel mai al naibii lucru pe care l-am văzut vreodată: el nici măcar nu-i băgă în seamă! Altă dată, erau în toiul unei bătălii cu tancuri – adică eram speriat de moarte, şi-mi doream ca tata să nu se fi întors niciodată în Germania – şi Generalul observă că unul dintre tancurile noastre nu trage. Clătină din cap. Focuri de armă peste tot – mie mi-e teamă să nu mi se ceară să fac ceva, căci sînt gata să cer să mă retrag, să sap o groapă sau mai ştiu eu ce altceva, sînt paralizat de frică – dar nu, se ridică doar şi se îndreaptă furios, prin ploaia de gloanţe care biciuie văzduhul de jur-împrejur şi cînd ajunge la tancul acela, începe să ciocănească în turelă şi să-i înjure pe băieţii dinăuntru. Vroia să ştie de ce nu trag! Omul

ăsta parcă ar fi sub puterea unei vrăji. Gott mit uns![1]

Continuă să repovestească despre cel mai glorios moment al lui Rommel, cîştigarea decoraţiei „Pour le Mérite“[2] în timpul primului război mondial. O poveste mişcătoare. Godwin se gîndi că fiecare general ar trebui să fie atît de norocos încît să aibă un Hank Harte în suita sa. Era o adevărată maşină de făcut publicitate.

Ploaia bătea în apărătoarea de vînt şi în capotă, ricoşînd, în timp ce dibuiau drumul spre Paris, prin cîmpie. Totul părea atît de normal, în afara camioanelor încărcate cu soldaţi, care treceau cînd şi cînd. Fermieri, vaci, cîini care lătrau pe cîmp. Ce diferenţă era faţă de timpurile de dinaintea venirii nemţilor? Nici una. Peisajul nu se schimbase de loc din pricina lor.

— E foarte uman. Asta m-a surprins. Cu cît e nevoie să lupţi mai puţin, cu atît mai bine. Nu ucide pe nimeni dacă nu e necesar. E nemaipomenit cînd e vorba de şiretenie; îl face pe inamic să se predea făcîndu-l să creadă că n-are nici o şansă. Harte zîmbi.

— Face politică? întrebă Godwin.

Harte ridică din umeri.

— Nu cred. Nu chiar, aş zice. Aud că, la un moment dat, a fost implicat destul de mult în mişcarea socialistă, dar apoi, a venit Hitler… e foarte apropiat de Hitler. În primele şase luni am făcut parte din statul său major, înainte de a începe povestea asta în Belgia şi Franţa; el era în cercul Fürer-ului, îşi petrecea mult timp cu el…

— Despre Hiter ce părere ai?

Harte ridică din nou din umeri.

— A scos ţara asta din recesiune. Şi a făcut-o să-şi recapete mîndria şi încrederea în sine. Aşa că… Heil Hitler! Zîmbi. Rommel crede că e un tip de treabă. Acum Hitler nu se înţelege prea bine nici cu statul major şi Rommel ţine la el din pricina asta. Nu vă faceţi probleme, domnule Godwin, vă veţi înţelege cu el straşnic.

La Paris era o noapte apăsătoare, înăbuşitoare şi Harte insista să-l distreze, ca un cadou din partea Diviziei a şaptea de panzere. În timp ce-şi croiau drum pe străzile înguste şi aglomerate, Godwin sugeră ideea că, poate, ocupanţii germani ar putea fi

---

[1] Dumnezeu să ne apere! (lb. germ.) (*n.tr.*).

[2] Pentru merit (lb. franc.) (*n.tr.*).

destul de nepopulari printre localnici.

— Nu sînt sigur, spuse Harte. Oamenii îmi spun că nu e mare diferenţă acum, cînd germanii se află aici şi războiul aproape că s-a terminat pentru francezi. Nu e chiar atît de rău pe cît au crezut ei că va fi. Au descoperit că sîntem binecrescuţi, că apreciem cultura franceză. La urma urmei, domnule, Franţa va fi Franţa întotdeauna, nu-i aşa? Doar n-o să-i facem pe toţi să vorbească germana. Într-adevar, domnule, nu par să-i deranjeze prezenţa noastră chiar atît de tare.

— Daţi-le timp, Hank. Lăsaţi-i să vă cunoască.

— Foarte amuzant, domnule.

Pe Godwin îl obosise ziua cea lungă, dar nu voia să respingă ospitalitatea hotărîtă a lui Harte. Cînd privi în jur, observînd acel *quartier*[1], îşi dădu seama că ştia unde se afla. Mai fusese pe aici.

— Unde mergem, Hank?

— La Hot Jazz. O să vă placă.

Şi aşa se făcu, că Hank Harte îl prezentă pe Rodger Godwin lui Django Reinhardt, marele chitarist ţigan. Printre norii de fum şi acordurile muzicii, privind perindarea unui amestec pestriţ de parizieni şi germani în uniformă, care ascultau cu toţii „Out of Nowhere“, „In a sentimental Mood“, „Sweet Georgia Brown“, „Sweet Sue“, „Lady be good“ şi „Bugle Call Rag“, se închipuia la Paris, în localul lui Clyde, cu treisprezece ani în urmă. Totul părea cam la fel ca atunci. Bău prea mult vin şi rămase în local prea tîrziu, dar, mulţumită Domnului, Hank era acolo, gata să-l conducă înapoi, la Ritz. Odată instalat în camera lui, dădu drumul la robinetele de apă rece, îşi scoase hainele de călătorie, se aşeză în cada plină, cu geamul deschis, rugîndu-se să sufle o adiere de vînt şi adormi. Pentru moment, era tot atît de departe de lumea bîntuită de război, pe cît era de departe de Parisul anului 1927.

Rommel stătea la fereastră, la cartierul său general din Paris, privind Arcul de Triumf. Prin fereastra deschisă care ajungea pînă la podea, se strecurau zgomotele traficului, scrîşnetul frînelor şi ţipătul strident al claxoanelor. Buchete de flori umpleau mai multe vase, mirosul lor parfumînd discret briza de dimineaţă.

Rommel purta o tunică cenuşie, fără decoraţii, cizme de

[1] Cartier (lb. franc.) (*n.tr.*).

călărie şi agita un bici vechi de călărie, care era, în mod evident, un pretext, ca să aibă ceva de făcut cu mîinile. Îşi plesnea uşor, cu el, un picior. Era mic de statură. Un nas drept şi puternic, laba gîştei la colţurile ochilor de culoare închisă, scrutători şi curioşi, o gură mare şi foarte fermă şi o bărbie puternică. Părul îi era despărţit de o cărare pe partea stîngă şi pieptănat spre spate, lins, cu fire sure la tîmple. Părea un om de afaceri căruia îi merge bine, direct, fără alambicări, sigur pe sine. De fapt, chiar asta era, „afacerea“ fiind războiul.

Hank Harte îl prezentă. Rommel părăsi fereastra şi veni să dea mîna. Primele cuvinte pe care le rosti: „Spune-mi, ce mai face Max Hood?“

— Foarte bine, răspunse Godwin. Vă transmite complimente, desigur. Îmi spune că ar trebui să-ncercaţi să-l convingeţi pe Goering să-şi retragă Luftwaffe. N-are nici un rost.

— Are dreptate că n-are nici un rost. Dar dacă ajungem să ne înfruntăm cu englezii în aer, asta nu va însemna nimic pînă nu ne înfruntăm cu ei pe pămînt. Pe pămînt englez, aş adăuga. Şi ai putea să-i spui că dacă RAF ar înceta să bombardeze Berlinul, Goering ar putea fi făcut să priceapă înţelepciunea propunerii lui. Max a mai văzut astfel de lucruri, încît să-i ajungă pentru toată viaţa, nu-i aşa?

— Sînt sigur că a văzut, domnule. Dar, pe de altă parte, sînt sigur că v-ar spune că nu englezii au fost cei care au început.

— Nu, nu ei. Nu chiar. Dar dumneata ştii cine a început? Nu Hitler… Nu, ci omul care l-a ucis pe Arhiducele Franz Ferdinand la Sarajevo, el a început. Acesta e doar actul doi al primului război mondial. Sîntem, cu toţii, în ghearele istoriei, jucîndu-ne destinele la noroc. Cel puţin, aşa gîndesc eu în dimineaţa aceasta. Şi… Harte a avut grijă, cum trebuie, de dumneata? M-am gîndit că l-ai putea considera o surpriză plăcută.

— A avut foarte multă grijă de mine. M-a dus, seara trecută, să-l ascult pe Django Reinhardt.

— Distracţia favorită a lui Harte. Rommel îi zîmbi discret tînărului ofiţer. Şi pe mine a-ncercat să mă ducă să-l ascult. E ţigan, îmi spune Harte. O poveste despre mîna lui stîngă, arsă rău în foc; a trebuit să înveţe un nou mod de a cînta la chitară şi astfel, a inventat un nou gen de muzică. Am povestit aproximativ

corect, Harte?

— Generalul a povestit absolut corect.

— Soţiei mele i-ar plăcea mai mult decît mie. În familia noastră, ea este cea care are înclinaţii muzicale.

Privirea îi fugi către un grupaj de fotografii înrămate, aflate pe masa de scris ce-i servea drept birou.

— Max îmi spunea că voi fi subiectul condeiului dumitale, domnule Godwin. Îţi ştiu numele, desigur. Pe al dumitale, pe al lui Priestley şi pe al domnului mai în vîrstă, cu nume german – îşi trosni degetele ca şi cum ar fi comandat memoriei să se ascută – Hans Kaltenborn. Parcă ar fi un membru al statului major. Von Kaltenborn. Am spus bine, Harte?

— Exact, domnule.

— Harte îmi ţine evidenţa acestor lucruri. Kaltenborn a fost omul care şi-a făcut un nume, ocupîndu-se, de la New York, de criza de la München, din 1938. Au fost zile foarte tensionate, crede-mă. De mai multe ori am primit ordine să mă pregătesc pentru grevă. Dar, îmi cer scuze, n-am citit cărţile dumitale.

— Ei bine, sîntem la egalitate, spuse Godwin. Nici eu n-am citit cartea dumneavoastră.

Ochii lui Rommel se deschiseră larg.

— Chiar aşa, chiar aşa. Pe faţă îi trecu un surîs. Ştii, am descoperit că în cărţi zac îngropate sume surprinzătoare de bani. Chiar în tratate militare anoste, cum este al meu. Descopăr că am probleme de taxe, lucruri pe care un simplu soldat nu le anticipează niciodată. Hărţi, cafea şi cornuri fragede, *bitte*. Vino, stai jos, domnule Godwin. Vreau să vorbesc cu dumneata. Hai să începem.

— Am şi început.

— Da, aşa cred. Trebuie să fiu atent cum mă exprim.

Godwin se aşeză şi întoarse fotografiile înrămate spre el. Era o poză de studiou uimitoare, a unei femei graţioase, suple, cu părul şi pielea întunecate, cu ochii plini de lumină. Altă poză a ei, cu o pălărie de pai, cu un zîmbet provocator de Mona Lisa, pe buze, cu părul strîns uşor. O alta, în grădină, cu un braţ pe umărul unui băiat cu păr blond.

Rommel indică prima poză cu o lovitură uşoară a biciului său de călărie.

— Asta a fost făcută cînd a cîştigat un concurs de tangouri. Soţia mea e o dansatoare minunată.

— E frumoasă. Exotică.

— Are sînge polonez şi italian. Ea dansează iar eu nu – numai dacă pot evita acest lucru. Sînt un dansator indiferent, în cel mai bun caz. Întotdeauna mă simt caraghios. Pe ea am întîlnit-o la o serată dansantă a cadeţilor, în Danzig, cu mult timp în urmă. M-am îndrăgostit lulea, după cum îţi poţi imagina. Prima oară cînd am stat de vorbă, am descoperit că taţii noştri aveau aceeaşi profesie – erau profesori. Aşa că am avut îndată un subiect de discuţie, din plecare. Privi drăgăstos fotografia.

— Nu-mi puteam lua ochii de la ea. Asemeni tuturor tinerilor îndrăgostiţi, m-am străduit parcă, să mă fac de rîs cu totul. Max Hood mi-a povestit acelaşi lucru odată. Că s-a făcut de rîs faţă de o fată, în Paris. În cazul meu, am crezut că, deşi eram doar cadet în pregătire, aparenţa şi manierele mele vor cîştiga într-un mod miraculos, dacă purtam monoclu – şi l-am purtat cînd eram cu Lucie, de cîte ori am putut. Dar una dintre regulile cărora trebuie să li se supună cadeţii, spunea că ni se interzicea să purtăm monoclu, în toate situaţiile! Aşa încît, pe cînd stăteam într-o cafenea şi comandasem o cafea sau ceva dulce, unul dintre ofiţerii mei trecu pe acolo – eu mă luptam să-mi scot sticla de la ochi şi s-o strecor în buzunar, ca să nu fiu văzut şi mustrat. Ce idiot trebuie să-i fi părut ei…

— S-a măritat cu dumneavoastră.

Harte reapăru cu o tavă de argint pe care erau un serviciu de cafea şi cornuri fragede. Turnă cafeaua în ceşti şi ne servi.

— Aici o poţi vedea, continuă Rommel, în uniforma de Cruce Roşie din timpul războiului, iar eu arăt foarte dur cu Crucea de Fier. Aici iat-o cu fiul nostru, Manfred. E un băiat bun. Dar nu trag prea mare speranţă că va fi soldat. Nu pentru că eu aş vrea asta. Am patruzeci şi opt de ani, în noiembrie fac patruzeci şi nouă şi am avut parte de prea mult război în viaţa mea. Pentru un bărbat, ăsta nu e un mod de a-şi trăi viaţa, domnule Godwin. Dar nu poţi controla aceste lucruri. Am petrecut doi ani în abatorul în care noi, soldaţii şi politicienii am luptat să transformăm Franţa, aşa încît am toate motivele să urăsc războiul. Există un lucru asupra căruia Max Hood şi cu mine niciodată n-am căzut de acord – dar noi am

avut războaie diferite. Franţa m-a speriat pe mine iar deşertul l-a speriat pe Max. Dar nu ştiu exact în ce fel – mă depăşeşte. Ridică din umeri. Fiul meu m-a întrebat odată cum e războiul şi am descoperit că-mi lipseau cuvintele, ele mă trădau. Aşa încît m-am aşezat lîngă el şi i-am arătat o poză cu cai murind, clădiri dărîmate şi vaci moarte, cu picioarele în sus, cu oameni făcuţi bucăţi, braţe, picioare şi capete rostogolindu-se şi i-am spus că aşa arăta războiul. Cred că i s-a întipărit în suflet. A fost imposibil să-i transmit vreo idee despre oamenii bogaţi şi puternici care întotdeauna beneficiază de pe urma războiului, trebuie să aştept pînă cînd mai creşte, pentru această lecţie.

Rommel sorbi din cafeaua aburindă şi făcu un semn de aprobare din cap către Harte.

— Spune-i lui Rifleman Gertzbach că a început să facă o cafea mai bună.

— Cititorii mei vor dori să ştie, spuse Godwin, ce credeţi despre omul Hitler. Orice aţi alege să-mi spuneţi, eu voi reda cu acurateţe. Puteţi avea încredere în mine.

— Înainte de Hitler, să discutăm despre propriile mele simpatii politice, aşa cum au fost ele; nu fac politică, vă asigur, dar în trecut, s-ar fi putut să trec drept socialist. Eram, desigur, în dezacord cu clasele avute, cu vechea aristocraţie – acestea nu sînt secrete, domnule Godwin. Dar în momentele acelea, a venit Hitler… Cuvintele sînt sărace ca să pot descrie revărsarea de energie care a invadat un întreg popor. Poate că Roosevelt al vostru a avut acelaşi efect asupra americanilor; Hitler e un geniu politic, prima personalitate politică pe care am urmat-o… A instituit reforme radicale, planuri foarte revoluţionare. El a rezolvat problemele economice ale Germaniei. Asta nu se poate nega… şi nimeni altcineva n-ar fi putut reuşi. Nimeni din cei pe care-i cunosc eu, în orice caz. Da, el şi Franklin Roosevelt au în ei o putere magică. Într-o cameră, Hitler este o prezenţă gigantică. Apoi, începe să vorbească – foarte blînd, încet, dacă e ceva personal, cu un glas foarte puternic, dacă se adresează unui public larg; într-un fel, e irezistibil. Spun asta, nu pentru că o vei scrie, dar pentru că cred fiecare cuvînt din ceea ce spun.

Godwin încuviinţă din cap.

— De cînd îl cunoaşteţi?

— L-am întîlnit la Goslar, în ’34, la castelul Kaiserpfalz, dar numai în trecere. L-am putut cunoaşte puţin la raliul de la Nüremberg, în ’36. Sînt un sceptic, domnule Godwin, dar la Nüremberg am început să-mi dau seama, în întregime, de puterea personalităţii acestui om. În mod frecvent sînt numit arogant şi eu sînt un om mîndru, dar m-am simţit un om umil după tot ce am văzut şi am auzit la Nüremberg. După un an, a acordat atenţie cărţii mele şi mi-a scris o scrisoare foarte amabilă care demonstra că citise cartea. De asemenea, mi-a trimis un exemplar din *Mein Kampf*, cu dedicaţie scrisă de mîna lui. În concluzie, el a salvat Germania de la prăbuşire…

— Dar cu tot ce auzim despre tratamentul care se aplică evreilor, cum rămîne? Spuneţi că urîţi războiul. Totuşi, oamenii aceştia sînt civili neînarmaţi.

Rommel îl privi pe Godwin îndelung. Apoi, în cele din urmă, spuse foarte rar:

— Ceea ce se poate să fi auzit, este total neadevărat. Am fost la Varşovia, în ghetou, şi-ţi pot spune că, pur şi simplu, am evacuat oamenii, i-am trimis să muncească, în lagăre de muncă… cîtuşi de puţin inuman. Nu sînt eu genul acela de om, domnule Godwin. Noi n-am făcut nimic din ceea ce orice altă armată în situaţia noastră, ar fi făcut. Ei au luptat contra noastră pînă la ultimul glonţ, dar noi i-am înfrînt, i-am luat prizonieri – vorbesc despre polonezi, nu chiar despre evrei – şi i-am pus la muncă. Dacă aţi auzit altceva, sînteţi greşit informat. În ceea ce mă priveşte, eu nu sînt implicat în nici o decizie politică… Sînt doar o unealtă a guvernului, ca oricare alt soldat. Ca Max, de pildă. Am îndatoririle mele, mi le îndeplinesc.

Godwin spuse:

— Dar am auzit că tancurile dumneavoastră au tras în ambulanţe, aici, în Franţa.

— Sînt vinovat pentru asta şi niciodată nu mi-o voi putea ierta. O greşeală oribilă. Am văzut ce s-a întîmplat, am luat măsuri cît am putut mai repede, dar răul se petrecuse. Uneori, pe cîmpul de luptă, situaţia este foarte confuză… dar nu are rost să mă scuz pentru un asemenea lucru. Tot ce poţi face, este să nu laşi să se mai întîmple. Încă un motiv ca să urăsc războiul.

Se auzi un ciocănit în uşă şi Harte introduse o pereche de

fotografi în uniformă. Ei începură să ţăcăne, învîrtindu-se, în linişte, în jurul celor doi oameni.

— Poţi să continui, domnule Godwin. Făcu cu ochiul unuia dintre fotografi. Să ne închipuim că nu sînt aici. Sînt invizibili. Eu însumi sînt un fotograf amator, aşa încît le simpatizez munca. Te rog, continuă.

— Am auzit că lucrul de care sînteţi cel mai mîndru, este medalia Pour...

— ... le Mérite. Da, în direcţia asta, eşti bine informat.

— Cum aţi obţinut-o?

— Doamne... e atît de mult de atunci. Îşi dădu capul pe spate, adunîndu-şi amintirile. Apoi începu să vorbească, iar vocea i se schimba de la caz la caz; un povestitor care-şi cunoştea meseria.

Noiembrie, 1917. Alpii italieni. Italienii erau puşi pe fugă şi nimic nu-l putea opri pe Rommel şi pe oamenii de sub conducerea sa. Nici frigul, nici avalanşele de zăpadă, nici stîncile aspre nu i-au împiedicat pe oamenii lui să atace. Nici faptul că erau mai numeroşi – aceasta în ultimul rînd, deoarece numărul nu contează cînd eşti cel care ataci întotdeauna, în punctul şi în momentul în care toţi se aşteaptă cel mai puţin. Totul era să încercuieşti, să prinzi în capcană, apoi să surprinzi cu un torent de focuri de mitraliere, calculate să zdruncine psihicul chiar şi celei mai bune dintre trupele duşmane.

Îşi croiau drum de-a lungul unei viroage adînci şi înguste, către oraşul Longarone, care era axul întregii reţele italiene de apărare, din munţi. Drumul şerpuia mai întîi de-a lungul unei margini a viroagei, apoi, pe un pod mobil, periculos, se ajungea de partea cealaltă. Locotenentul Rommel îşi conducea oamenii săi spre un atac dincolo de pod, minînd podul, pe măsură ce îl treceau. După ce părăsiră valea, se pomeniră sub un foc concentrat, care venea din direcţia oraşului Longarone, aflat acum la numai jumătate de milă depărtare. Dar între ei şi oraş se afla rîul Piave. În timp ce Rommel examina cu atenţie trupele italiene care fugeau pe malul celălalt al rîului, exploziile dărîmau singurul pod existent. Prin ochelari, putu zări oraşul, cu străzile înţesate de soldaţi, de camioane militare şi de tunuri.

Nu era nimic de făcut decît să treci rîul sub ploaia focului

inamic. Rommel conduse una dintre companiile sale şi un pluton de tunuri, în josul rîului, traversîndu-l. Apoi altele şi altele îi urmară.

— Curajoşi oameni, îşi amintea el, după aproape un sfert de secol. Soldaţi eficienţi.

Pe la sfîrşitul după amiezii, se aşezară în apropiere de Longarone, blocînd drumul şi liniile ferate care ieşeau din oraş. Cum aproape o mie de soldaţi italieni încercau să fugă în josul drumului, în următoarele ore, oamenii lui Rommel îi învăluiră şi apoi acceptară cererea lor de a se preda. Dar la căderea nopţii, Rommel conduse un grup de douăzeci şi cinci de oameni dintre ai săi, pentru a inspecta fortificaţiile şi poziţiile defensive din oraş. Ştia că în Longarone erau aproximativ zece mii de soldaţi, dar avea nevoie de informaţii suplimentare.

Pe neaşteptate, se confruntară cu o baricadă de stradă şi cu cîteva tunuri. Rommel se retrase cu oarecare grabă, dar sub ploaia de foc a duşmanilor, toţi oamenii săi au fost ucişi, răniţi sau luaţi prizonieri… El era singurul care scăpase teafăr. Se furişa în întuneric, fugind înapoi, spre corpul principal al armatei sale. Îşi organiză din nou oamenii; de şase ori italienii îi distruseră poziţiile şi de şase ori Rommel ordonă mitralierelor să tragă, ceea ce permise oamenilor săi să se întoarcă pentru a acoperi poziţiile oraşului. Ştiind că duşmanul ar putea încerca să-l păcălească, să-l învăluie, ordonă foc asupra clădirilor care flancau drumul, inundînd cîmpul de luptă cu luminile caselor în flăcări. În timpul nopţii, sosiră întăriri pentru a completa micul său grup de soldaţi şi Rommel hotărî să treacă la atac în zori. Dar în zori, italienii se şi predaseră. În ziua aceea, Rommel făcu peste opt mii de prizonieri.

O lună mai tîrziu, Împăratul îl răsplăti pe locotenentul Erwin Rommel cu medalia Pour le Mérite… o cruce malteză de email, de un albastru electric, strălucitor, montată în aur, cu o panglică neagră cu argintiu. Puţini erau cei care o cîştigaseră şi se spunea adesea că a obţine această medalie, însemna să devii o legendă chiar în timpul vieţii.

— Dar eu nu sînt o legendă, domnule Godwin. Eu sînt ceea ce am fost întotdeauna. Un soldat util patriei mele.

— Sînt un laş, spuse Godwin. Nu înţeleg cum pot oamenii să facă asemenea lucruri… să treacă un rîu sub ploaia de foc a

mitralierelor – nu înţeleg acest gen de curaj.

— E un nonsens. Majoritatea oamenilor sînt în felul acesta. Dar cînd eşti supus testului, adesea lucrurile se petrec altfel. I-am spus fiului meu ceea ce le-am spus şi oamenilor mei: curajul e un lucru uşor. Pur şi simplu, trebuie să-ţi depăşeşti frica *prima oară*. Ţine minte asta, domnule Godwin. Îţi va fi de mare folos.

Mai tîrziu, au ieşit afară, cu fotografii pe urmele lor, iar Henry Harte a regizat fotografiile de la Arcul de Triumf. În ziua aceea, Parisul era cu adevărat oraşul luminilor. Şi Godwin capitulă în faţa lui. Se afla în puterea unui om care văzuse cu mult mai multe lucruri decît văzuse el, Godwin, vreodată. Presupunea că Rommel exercitase asupra lui un fel de vrajă. Era singurul om întîlnit de Godwin, care-l făcea să se gîndească la Max Hood. Singurul.

După amiază s-au îndreptat spre acel loc din afara oraşului pe care Rommel îl folosea drept cartier general de bază. Fusese aranjată o partidă de vînătoare de către unii dintre noii vecini ai lui Rommel, un gen de aristocraţi bogaţi şi cu titluri, ducele de cutare şi marchizul de cutare, care, evident, îl întîmpinaseră cu bucurie pe cuceritorul german. Focurile de armă erau elegante, iar păsările se purtară foarte corect, murind una după alta, în timp ce ajutoarele şi cîinii erau prototipul devotamentului slugarnic. Tîrziu, spre seară, norii coborîră, devenind apăsători ca şi umiditatea din aer şi cînd vînătoarea luă sfîrşit, Godwin se pomeni întorcîndu-se spre reşedinţa lui Rommel, însoţit de un bătrîn francez deşirat, cu umerii căzuţi, cu ochi trişti, de toate cele văzute în lume şi cu un zîmbet larg, forţat. Era proprietarul casei de alături. Fusese a familiei sale timp de mai multe sute de ani, cu mici întreruperi, în timpul revoluţiilor şi a altor evenimente neplăcute.

— Germanii. Oftă, aprinzîndu-şi o ţigară şi băgînd chibritul stins în buzunar. Germanii. Sper că vor insufla puţină fermitate concetăţenilor mei. Francezul de rînd are o înclinaţie înnăscută spre anarhie şi rebeliune. Lene. Auto-indulgenţă. Sînt o pradă uşoară pentru comunişti. Francezul de rînd se hrăneşte cu iluzia că este egal cu cei mai buni ca el. Germanii vor pune puţină ordine în viaţa lor. Francezii sînt ca nişte copii, pot fi destructivi într-un mod absurd, lipsit de raţiune, pot fi hărţuiţi, oscilînd între teamă şi disperare… Germanii vor rezolva aceste probleme.

Scoate un copil din ţarcul lui – e năucit şi zăpăcit de libertatea obţinută dintr-odată şi, în cele din urmă, va începe să urle şi să distrugă lucrurile din preajmă. Pune-l înapoi în spaţiul închis, dă-i jucăriile lui, dă-i o ocupaţie, fă-l să înţeleagă ce vrei de la el şi copilul se va purta aşa cum trebuie. Aşa stau lucrurile şi cu francezii. O infuzie de disciplină germană va insufla oarecare ţinută concetăţenilor mei şi va servi drept element de intimidare pentru cel mai mare rău existent – comunismul. În concluzie, domnule Godwin, Generalul Rommel nu este numai un tip pe cinste – poate deveni, foarte bine, chiar salvatorul Franţei. Un german! A se aprecia ironia, nu-i aşa?

În seara aceea, Godwin şi Rommel au cinat singuri, în timp ce oamenii lui se foiau pe la bucătărie şi prin toată casa. Ferestrele erau larg deschise, lumînările licăreau şi insectele bîzîiau în jurul lor. Masa fusese instalată afară şi felurile de mîncare le erau servite de Harte şi de ajutorii lui. Vinul era bun. Bufniţele ţipau în copacii întunecaţi şi din locul acela unde stăteau la masă, casa părea să strălucească dinăuntru, asemeni unei nave spaţiale foarte vechi, poposită în mijlocul cîmpului. Godwin mulţumi gazdei sale pentru ziua remarcabilă şi memorabilă în acelaşi timp, apoi spuse:

— Este o ruşine faptul că, mai curînd sau mai tîrziu, ţara mea şi a dumneavoastră se vor afla, din nou, pe poziţii de război.

— Sper sincer să te înşeli.

Rommel îşi aprinse o ţigară. Acordurile muzicii de Brahms venind din casă, ajungeau stinse pînă la ei.

— Acesta nu e războiul Americii şi, în mod sigur, nu vom avea nici un conflict cu America. Nu sîntem nişte monştri – trebuie să-i ajuţi pe americani să înţeleagă acest lucru. Noi îndeplinim destinul Europei, nimic mai mult. Istoria Europei este istoria războaielor pe care le-am purtat. Noi, europenii, sîntem o „familie“ belicoasă. Această tragedie între noi şi englezi este fără noimă, aşa cum se prezintă! Să ne gîndim puţin ce legături există între noi… incluzînd chiar familia regală engleză! Este aproape un război civil, un frate împotriva celuilalt! Şi ca şi cum asta n-ar fi destul de rău, acum apare şi ideea intrării Americii în conflict – e intolerabil! Noi germanii am ajutat America să se ridice din temelii! Am venit ca mercenari şi am luptat în războiul vostru de

Independenţă. Ne-am stabilit acolo… Şi acum să avem un alt război? Nu, nu trebuie să se ajungă aici.

— Cred că este inevitabil. Nu germanii hotărăsc, o ştiţi. Ci Hitler.

— Dar oamenii apar şi dispar de pe scena istoriei. De ce trebuie să moară mii, poate milioane de oameni, pentru politica unui om de care nu vă pasă? Nu, va fi o tragedie. În primul rînd, domnule Godwin, va fi o tragedie pentru Germania.

Se aplecă în faţă, bătînd toba pe masă cu degetul arătător, în timp ce scrumul trabucului se scutura pe faţa de masă.

— Dacă America este electrizată pur şi simplu, din punct de vedere economic, industrial şi moral, atunci nici o altă naţiune n-o poate înfrînge. Ca să spunem adevărul, dacă americanii vor, ei sînt, pur şi simplu, prea mari ca să se lupte cu cineva. Noi nu vrem război cu America. S-ar putea să cîştigăm o bătălie – două, ar trebui să ne bazăm pe forţele de pe mare, submarinele şi vasele de război, dar acest război n-ar putea fi dus mai departe. Noi n-am putea înfrînge America şi nimeni altcineva n-ar putea-o face, în vecii vecilor. Trebuie să-i faci pe cititorii dumitale să înţeleagă că noi nu vrem nici un conflict cu America… Putem ocupa Franţa. Dar imaginează-ţi că am ocupa America – ar fi ca şi cum am ocupa planeta Marte! Lucrul acesta nu e rezonabil. Dacă pleci de aici cu o imagine despre generalul Erwin Rommel, aceasta să fie următoarea: este un soldat realist, eficient şi cunoaşte limitele lucrurilor realizabile…

După terminarea trabucurilor şi a coniacurilor, Rommel se îndreptă înapoi, spre casă, cu musafirul său.

— Ai avut o zi lungă, domnule Godwin. Iar mîine am o mică surpriză pentru dumneata. Aşa încît, îţi urez să dormi bine la noapte. Mîine are loc comedia – este vorba de ceva la care nu te aştepţi.

Căldura se ridica, tremurătoare, din praful drumului, împrumutînd peisajului aparenţa unui miraj. Norii de praf atîrnau parcă, ridicaţi de valurile de căldură; praful stătea ca o chiciură pe crengile copacilor şi pe uniformele soldaţilor germani, care apăreau de după o cotitură a drumului. Deasupra ierburilor înalte de pe cîmp, bîzîiau muşte mari şi dansau fluturii. O turmă de vaci

aşezate de-a curmezişul drumului, privea în sus, spre cer, rumegînd îndelung, meditativă, în timp ce cîţiva fermieri care purtau pălării de pai stăteau de vorbă, trăgînd din pipă. Vacile nu dădeau atenţie cîmpurilor din jur unde panzerele zăngăneau din toate încheieturile, la vedere. Vacile erau în afara pericolului.

Satul care se întindea la cîteva sute de metri mai încolo, era apărat de un batalion foarte bine dotat, de soldaţi negri, din coloniile franceze. Scoteau strigăte şi se îndemnau unul pe altul, fluturînd puştile şi ghemuindu-se în dosul mitralierelor. Deodată, unul dintre ei, aflat în turnul unei biserici, strigă şi arătă îngrozit, către ceva anume, dînd alarma – panzerele îşi făceau apariţia.

Tancul aflat în frunte, execută o întoarcere şi se îndreptă ţintă către sat, apoi un adevărat val de tancuri îi urmă. Într-o maşină militară care flanca tancul din frunte, stătea Rommel, care ordona atacul. La comanda sa, tunul tancului vărsă foc şi după o mică pauză, clopotul din turnul bisericii satului, explodă, inundînd aerul cu o ploaie de bucăţele metalice.

Pe drum, trupele germane care se îndreptau spre sat, făceau dublu, ca timp; apoi se aruncară în şanţuri şi pe marginile acestora, în momentul cînd obuzele tunurilor ciuruiră drumul. Soldaţii au răspuns şi ei cu foc; dinspre sat se revărsă un şuvoi de foc şi valuri de fum; bătălia începuse…

O rachetă de semnalizare îşi făcu apariţia pe cer, o sirenă scînci, trezită la viaţă şi tancurile scrîşniră greoaie, tolănindu-se, în vederea unei pauze. Soldaţii germani se aşezară, îşi aprinseră ţigările şi-şi şterseră feţele brobonite de sudoare.

Echipa de filmare îşi aranja proiectoarele şi reflectoarele, invitîndu-i pe unii soldaţi să se machieze, ca să li se poată face prim-planuri. O altă maşină militară se grăbea să străbată cîmpul pînă unde se afla Rommel, care-şi părăsise locul şi-şi întindea picioarele. Un om care purta beretă şi pantaloni de călărie începu să-i vorbească; în jurul maşinii generalului se-nghesuiră şi mai multe proiectoare şi reflectoare. În cele din urmă, Rommel făcu un semn de aprobare din cap şi se urcă, din nou, în maşină, ţinîndu-şi mîinile în mănuşi de piele, pe apărătoarea de vînt, privind hotărît, dincolo de aparatul de filmat care începuse să meargă, către marele său destin şi către cel al Germaniei. Sau, mai precis, către vacile prea puţin interesate de ceea ce se petrecea.

Hank Harte clătina din cap la această scenă bizară şi se întoarse spre Godwin.

— Este ideea doctorului Goebbels, în întregime. Mii de soldaţi, tancuri, muncă. *Victoria din Apus*. Rommel fuge spre ea, ca o raţă spre apă. El joacă foarte natural. Îi place să regizeze scenele cu soldaţi, cum ar trebui să meargă şi ce expresie ar trebui să aibă.

Furnizorii apărură cu cafea. Prînzul fusese aranjat pe mese pentru oaspeţii de vază. Godwin şi Harte se duseră şi ei să-şi umple farfuriile. Ziarişti germani şi cîţiva francezi se adunară în grupuri, rîzînd şi făcînd glume pe seama spectacolului bizar.

Harte spuse:

— În concluzie, cum vă place şeful meu?

— E un tip pe cinste.

— Doamne, să nu mai repetaţi aşa ceva! Se pare că va fi foarte ocupat toată ziua. Îşi privi ceasul. Va trebui să plecăm foarte repede. Mai doriţi ceva înainte de plecare?

Godwin clătină din cap. Aştepta să se întoarcă la ceea ce trecea drept realitate.

— Am o mulţime de informaţii. L-am făcut pe bietul om să-mi povestească întreaga lui viaţă, noaptea trecută. Încă din copilăria lui bolnăvicioasă... a fost foarte generos cu timpul său.

— Nu e fraier, spuse Harte. Am aici un teanc de fotografii pentru dvs. S-a uitat prin ele înainte de a vă trezi dumneavoastră, azi dimineaţă. V-a scris dedicaţii pe ele. S-a simţit bine cu dumneavoastră, domnule.

Îi înmînă lui Godwin un mic plic.

— Mi-a mai dat asta, pentru dumneavoastră.

Godwin despături foaia de hîrtie şi o citi. Numai trei cuvinte:

Godwin

Danke!

Rommel.

— Mi-a spus să vă comunic că aşteaptă să vă reîntîlnească, atunci cînd totul se va termina. S-a gîndit că ar fi foarte plăcut să vă reîntîlniţi toţi trei: dumneavoastră, Max Hood şi Rommel. A spus că toţi trei puteţi depăna povestiri despre război. Apoi a rîs.

— Spune-i că voi avea grijă să primească un exemplar din ceea ce voi scrie. Max spune că are posibilitatea aceasta.

— Va fi foarte interesat, vă promit. Şi încă ceva... mi-a spus să

vă comunic că dacă ceea ce se toarnă acum ar fi un film produs la Hollywood, el ştie cine ar trebui *să joace* rolul lui Rommel. Humphrey Bogart! N-ar fi o idee rea să vă gîndiţi la posibilitatea asta.

— Are dreptate. Ar fi o alegere bună.

Ultima oară cînd Godwin îl văzu pe Rommel, camerele înregistrau, tunurile trăgeau, soldaţii negri fugeau în şir indian din sat, fluturînd braţele într-o pantomimă a capitulării, predîndu-se în faţa armatei lui Rommel. Din locul de unde privea Godwin, toate acestea aveau un aer absurd.

Cînd atacul ajunse la final şi se făceau pregătiri pentru reluare, Rommel îl zări pe Godwin, gata de plecare. Erau prea departe unul de altul pentru a putea vorbi, dar Rommel făcu un gest larg, aruncîndu-şi braţele în sus, în semn de nedumerire, către cei care filmau. Apoi îşi scoase chipiul înalt, de general, şi-l flutură în semn de adio.

Winston Churchill stătea liniştit, ca o broască mare, trăgînd rar din trabuc. Monk scormoni în focul din cămin şi mai aruncă nişte cărbuni în flăcări. Godwin aşteptă, sorbi îndelung, încercînd să străbată tot acest drum, înapoi, pînă în prezent. În sfîrşit, Churchill vorbi.

— Nimic mai interesant decît să te afli în prezenţa unui om al cărui caracter încerci să-l descifrezi. Deci, ţi-a plăcut tipul. Se opri, mestecîndu-şi trabucul. Tocmai invadase Franţa şi Belgia şi contribuise la distrugerea Poloniei; reprezintă cea mai inumană putere din zilele noastre şi-l admiră pe cel mai demonic om de pe faţa pămîntului – şi, totuşi, ţi-a plăcut.

Nori de fum îi încununară faţa îmbujorată.

— Nu-mi cer deloc scuze. Mi-a plăcut. E un om care-ţi produce o impresie puternică. E o realitate.

— Şi Henry Harte ăsta, îi era devotat?

— Îl adora, mai bine spus.

— Aceasta este impresia ta despre oamenii pe care-i conduce?

— Aş spune că oamenii lui îl respectă, sînt copleşiţi de veneraţie pentru el şi…

— Nu te sfii, tună Churchill.

— Aş spune că aceşti oameni cred că el este cel mai norocos om în viaţă. Harte mi-a mărturisit că el le poartă noroc, de parcă ar face vrăji. Dumneavoastră aţi spus că soldatul britanic, el însuşi, a ajuns să creadă că Rommel e un zeu. E posibil, domnule prim ministru, dar eu bănuiesc că există ceva şi mai important decît asta… *proprii lui oameni cred că el este un zeu*.

Churchill făcu un gest aprobator din cap.

— Şi ţie îţi place, spuse el gînditor. Asta face ca treaba pe care vreau s-o faci, să fie mai… „incomodă“ pentru mine. Dar, războiul e război, ăsta-i esenţialul.

— N-a sosit timpul să-mi spuneţi ce doriţi să fac?

Churchill îl privi pe Monk, îşi ridică sprîncenele, apoi vorbi cu o răceală deliberată.

— Vreau să-l ucizi pe Erwin Rommel.

Godwin simţi cum i se usucă gura şi-n acelaşi timp, cum i se deschide fără să vrea. Nu era posibil să fi auzit bine…

— Să te pun la curent, spuse Churchill, cu o mică surpriză pe care am „confecţionat-o“ pentru prietenul tău, invincibilul Herr Rommel. Să-ţi povestesc despre operaţiunea PRAETORIAN. Aşa cum am spus, unii dintre soldaţii noştri britanici iau drumul tufişurilor. Ştii ce vreau să spun, Godwin?

— Cred că ar fi mai bine să-mi explicaţi totul foarte amănunţit.

— Vreau să spun că ei încep să gîndească în maniera nomazilor din deşert, nu ca nişte englezi adevăraţi. Au început să spună că Rommel nu poate fi înfrînt. De ce nu? Pentru că aşa e scris! Înţelegi? *Pentru că e scris*… Lawrence mi-a spus odată o poveste despre o căpetenie cu care călărea şi care credea că totul e „scris“. Soarta, *kismet*, orice-ar fi fost, nu puteai să i te sustragi. Ce părere ai despre aşa ceva, Godwin?

— Cred că face abstracţie de voinţa liberă a omului. Cred că omul poate controla evenimentele pînă la un anumit punct. Dar desigur, dacă o face, atunci se va spune că aşa a fost scris. N-are rost să mai discutăm despre asta. Cunosc un om care a străbătut şi el, deşertul, călărind alături de Lawrence. El spune că Lawrence le învăţa pe căpetenii că nimic nu e scris…

— Nu chiar, îl întrerupse Churchill. El îi învăţa că există oameni care pot determina ceea ce este scris. Le arăta că T.E. Lawrence, de exemplu, putea scrie ceea ce trebuia să fie scris. Ei

bine, tinere Godwin, eu îi voi arăta soldatului britanic ceea ce este şi ceea ce nu este scris şi cine este cel care „scrie“. Nicăieri nu stă scris că Rommel este stăpîn pe deşert. Intenţionez să demonstrez acest lucru foarte clar. Mai departe, intenţionez să arăt exact cine „scrie“ ceea ce trebuie să se întîmple în aceste momente. Stă scris că Rommel va fi distrus şi Friţii măturaţi din deşert, ca în urma plăgii biblice însăşi. Ei pot întreba cum de ştiu eu că asta e scris... ei bine, eu am scris asta, domnule Godwin, şi aşa va fi! Nisipurile deşertului apusean vor fi mormîntul Friţilor. *Aşa e scris*.

— Şi despre mine ce aţi scris? întrebă Godwin.

— Să ne gîndim la poziţia ta. Eşti deja celebru şi poţi ajunge şi foarte bogat. Cărţi, emisiuni de radio şi conferinţe cînd totul se va termina. Toată lumea va fi a ta. Faima şi bogăţiile sînt, de pe acum, ale tale. Cu ce te pot răsplăti? Cu ce te pot tenta?... Ştiu! Te voi face un mare erou, Rodger Godwin. Cum îţi sună asta? Godwin al Africii de Nord!

— Mă sperie ca dracu'. Eroii au obiceiul de a fi ucişi. Nu e deloc genul meu.

— Eşti mult prea modest. Un flăcău zdravăn ca tine poate suporta, foarte bine, povara gloriei. Ce temperament ai, Godwin?

— Am simţul încheierii corecte a socotelilor şi o mare răbdare. Temperament? Sînt mai degrabă un flegmatic...

Vardan vorbi.

— E un băiat tenace. Nu e mai curajos decît orice om de lîngă el, dacă, bineînţeles, omul acela nu sînt eu. Aş zice că e bun în încăierări.

— Am de gînd să te fac să participi la istoria acestui război.

Churchill se aplecă înainte, cu mîinile pe genunchi, cu trabucul aproape consumat în gură, cu scrumul gata să se scuture pe jos.

— Am de gînd să-ţi ofer exclusivitate pe toată durata vieţii tale. Ţie, un american. Vei fi unicul corespondent care te vei ocupa de operaţiunea PRAETORIAN. Şi operaţiunea PRAETORIAN este una dintre cele mai îndrăzneţe „mutări“ ale războiului. Material potrivit pentru legende. Şi important – important pentru America, important pentru Franklin Roosevelt.

— Perfect. Acum să ne întoarcem la Rommel şi la mine. Partea înspăimîntătoare a trebii.

— Îl vom scoate pe Rommel din acest război. Şi vom atrage

America în el. Asta ţi se pare suficient de important pentru tine?

— Cum veţi proceda?

— Voi trimite un grup de comando în Africa de Nord. Vor avea ordin să-l ucidă pe Rommel. Aşteptă, cu o expresie prietenoasă pe faţă.

Godwin înghiţi în sec.

— Şi ce-i cu America?

— Vei spune uimitoarea poveste concetăţenilor tăi. Povestea eroismului, a hotărîrii şi a cutezanţei britanice. Franklin doreşte să intre în acest război dar are nevoie de un public cu o voinţă fermă, un val puternic al opiniei publice, care să convingă Congresul... şi operaţiunea PRAETORIAN este genul de acţiune pe care o poate folosi în acest scop. Roosevelt are nevoie de toate motivele pentru a lua problema în propriile-i mîini. Noi avem nevoie doar de vasele şi tunurile americane – avem nevoie de o armată americană care să se implice în acest război. Povestea ta va aprinde fitilul... şi America va fi proiectată drept în mijlocul acestui război. După operaţiunea PREATORIAN te vei întoarce în Statele Unite, te vei întîlni cu Franklin, vei ţine cîteva conferinţe şi vei sta cu el la o „flecăreală în faţa căminului“, vei avea scurte discuţii cu membrii proeminenţi ai Congresului, vei discuta cu propriii tăi congresmeni. De unde eşti? Din ce stat?

— Din Iowa.

— Ia te uită! Te vei întîlni cu senatori, de ce nu, chiar din Iowa – chiar în inima naţiunii. Vei vinde povestea englezilor şi a luptei lor izolate pentru salvarea omenirii din ghearele blestematului anti-Christ! Crede-mă, Godwin, va fi de folos. Mai mult decît ştii tu. Franklin e aproape gata. În timp ce tu vei fi la Washington, noi vom lansa uriaşa noastră ofensivă, CRUCIATUL. Îi vom înmormînta pe germani – timpul va face dreptate. Churchill radia cînd se întoarse spre el, ochii îi străluceau, inundaţi de încîntare, la gîndul planului secret pe care-l pusese la cale. Dumnezeule, mi-aş dori să am, din nou, vîrsta dumitale! Îţi dai seama, vreau un reportaj al unui martor ocular, de la omul care era în echipa aceea, cînd ne-am dus să-l vînăm pe Rommel.

— Aş dori mai multe lămuriri. Îmi sugeraţi că voi lua parte, cu adevărat, la misiune?

— În întregime, dinăuntru şi dinafară. O şansă ca asta o ai

doar o dată în viaţă. Nu-i aşa?

Godwin începu să rînjească. Parcă vedea faţa înnebunită a lui Homer Teasdale. Se gîndea la Hector Crichton şi la toţi băieţii din restul reţelei. Dintr-odată, misiunea de bombardare aeriană a Berlinului nu i se mai păru mare lucru. În comparaţie cu asta de acum, bineînţeles.

— Pari încîntat de idee, spuse Churchill.

— Mai mult decît vă puteţi imagina, răspunse Godwin. Pe de altă parte, am cîteva probleme: ochii ar putea fi mai buni, tălpile, deşi n-au platfus cu totul, au cunoscut şi zile mai bune, iar ideea de a face parte dintr-o echipă de comando mă sperie ca dracu'!

— Aminteşte-ţi ce ţi-a spus Rommel. Tot ce ai de făcut este să-ţi înfrîngi frica, prima oară. Eşti genul de individ care va face ceea ce trebuie să facă. Nu-i aşa, Monk? Este exact omul potrivit pentru „trebşoara" asta, nu-i aşa?

— Unicul, spuse Monk.

— Dar eu singur nu formez un comando, observă Godwin.

Churchill clătină din cap.

— Să nu-ţi treacă prin cap să te răzgîndeşti.

Plimbă încet lichidul de culoarea chihlimbarului închis, în jurul paharului, aşteptînd să se scurgă înapoi de pe pereţi.

— Vei fi în mîini extraordinar de bune. Cel mai bun om din lume conduce misunea. Vei fi la fel de teafăr ca acasă. Ai cuvîntul meu.

Godwin încuviinţă din cap. Întreaga idee, în imensitatea ei, începea să se aşeze. Avea senzaţia că dogoarea căminului începuse să-l topească.

— Cel mai bun om din lume. Bulldog Drummond?

— Unul incomparabil mai bun, spuse Churchill.

— Cine este?

— Max Hood, desigur.

Vardan îi zîmbea lui Godwin. Churchill îi zîmbea lui Godwin. Toţi zîmbeau, în afară de Rodger Godwin.

5

În săptămîna care urmă întîlnirii cu Primul Ministru şi cu Monk Vardan, Godwin dormi prost. Era, oare, pe cale să-şi ruineze viaţa, încercînd să ucidă un comandant de tancuri german, care, de fapt, îi plăcea? Şi care lupta ca un zeu? Era chiar atît de tembel? La ce se gîndise, cînd acceptase propunerea?

O făcea numai pentru a-i zăpăci şi pentru a-i enerva pe băieţii din reţea? Pentru că îi plăcea să şi-l imagineze pe Hector Crichton explodînd ca o rachetă? Merită să mori pentru asta? Care erau şansele de a scăpa cu viaţă?

Întotdeauna era la mijloc ambiţia. Şi cariera lui. Să faci mai bine, să faci mai mult; după război, lumea avea să fie un iad şi era bine să ai un punct de plecare. Avea să se scalde în bani şi urma să fie mai aproape de înalta societate decît puteau visa majoritatea oamenilor. Văzuse viitorul cu ochii minţii şi el se numea televiziune şi îndată ce războiul se va termina, hop în vagon, altfel trece trenul peste tine. Va fi un lucru bun să plece în deşert cu Max Hood şi să se întoarcă de acolo cu scalpul lui Rommel. Asta numai dacă nu era el ucis, încercînd să facă acest lucru.

Ambiţia pusese stăpînire pe el, cel puţin atunci, în mijlocul nopţii. Poate că întotdeauna îl subjugase, ţinîndu-l strîns, nedîndu-i drumul nici o clipă. Ei bine, aşa să fie!

Poate că aşa-i era scris.

Şi apoi, era războiul. Să cîştigi războiul. Asta nu depindea de Rodger Godwin, dar e al naibii de sigur că depindea de America. Operaţiunea PRAETORIAN îi va da şansa să acţioneze împotriva răului, împotriva diavolului. Şi era chiar diavolul. El îl privise în ochi şi ştia.

În septembrie 1938, la Hotel Dresen din Godesberg, în timpul a ceea ce a fost cunoscut mai tîrziu sub numele de Criza de la München, în timp ce Neville Chamberlain punea Cehoslovacia în braţele naziştilor, Godwin dăduse nas în nas, în hol, cu Adolf Hitler. Liderul nazist locuia în hotelul acela şi într-o dimineaţă, după micul dejun, Godwin trecuse prin dreptul intrării şi, pe neaşteptate, iată-l! Hitler purta un costum cenuşiu, la două rînduri

şi trecu cu paşi mărunţi pe covor, ţinîndu-şi mîinile în buzunarele hainei. Era singur şi părea adîncit în gînduri. Cînd privi în sus, ochii i se deschiseră larg, de parcă ar fi fost surprins să descopere altă fiinţă omenească în drumul lui. Îşi trase brusc braţul din buzunar şi se opri, în timp ce piciorul îi tresări uşor într-un spasm, ca şi cum ar fi avut un cîrcel. Îşi îndepărtă părul negru de pe fruntea palidă şi ochii străpunseră cu privirea faţa lui Godwin.

— Dumneata, spuse el, cu un ton plăcut, de conversaţie, atît de diferit de stridenţa şi emfaza la care Godwin fusese martor cu ocazia raliurilor festive. Te cunosc. Să nu-mi spui. Faţa dumnitale. Ah...

Îşi legănă rar, degetul arătător în faţa lui Godwin.

— Un ziarist... American! Corect?

— Da, domnule. Rodger Godwin.

— Desigur, Godwin. Crezi oare că englezii ăştia ne vor lăsa, pe toţi, să trăim în pace? În asemenea cauze, dumneata eşti judecător. Ochii lui Hitler se aprinseră de curiozitate, erau aprinşi de un foc ce venea din adîncurile fiinţei lui. Pentru un caricaturist, era un personaj ideal, cu mustaţa de vagabond *à la* Chaplin, cu părul care se zburlea. Semăna izbitor cu Karl Nasheim, care fusese redactor sportiv la ziarul „Clarion Eagle“ de la Godwin de acasă. Dar ochii lui Karl erau blînzi şi emotivi, ochi de băutor de bere, nici o asemănare cu ai lui Hitler. Merita să vezi ochii lui Hitler, cu propriii tăi ochi. Ardeau ca nişte torţe. Întrebarea lui părea foarte sinceră. Aşteptînd răspunsul lui Godwin, îşi plasă o mînă în şold, poza obişnuită a unui bulevardist şi se întoarse să se uite pe fereastră, în direcţia Rinului. În hol, în spatele lor, apărură cîţiva însoţitori. Mercedesul oficial aştepta.

— Cred, spuse Godwin, că vă vor da ceea ce doriţi.

Germana sa era groaznică din punct de vedere gramatical, era sigur de asta.

Hitler îl privi un moment, încercînd să descifreze sensul. Apoi zîmbi.

— Aşa cum am spus, pace. Englezii sînt oameni rezonabili. Avem multe lucruri care ne leagă de ei. Cu toţii dorim pacea. Poporul german cunoaşte suferinţa mai bine decît oricine. Aşa încît noi dorim pacea mai mult decît oricine, te asigur.

În acel moment, părea un german din clasa mijlocie, de vîrstă

mijlocie.

— Dacă facem pace, atunci va fi o treabă bună, domnule Godwin. Îţi doresc noroc, noroc nouă, tuturor.

Hitler întinse mîna şi i-o scutură cu căldură pe a lui Godwin, prinzîndu-i-o cu amîndouă mîinile; ochii febrili străluceau vizibil fără nici o legătură cu surîsul zgîrcit de sub mustaţa ca o perie. Însoţitorii se apropiară şi-i adresară lui Godwin priviri întrebătoare, apoi coborîră scara şi intrară în Mercedes.

Pînă atunci, Godwin îl văzuse pe Hitler numai o dată, de aproape, cînd răspunsese la întrebările reporterului. Godwin fusese unul dintre cei zece oameni, poate, cu carneţele de notiţe în mîini, cu toate acestea Hitler îşi amintea de el. Omul era de o banalitate perfectă, în aparenţă, un personaj al lui Sinclair Lewis din *Strada mare*, un agent de publicitate; dar în ochii lui îl vedeai pe bătrînul Nick, spiritul nebuniei şi al răului şi atunci banalitatea se ştergea. Acest înveliş omenesc era locuit de un duh al răului. Întîlnirea aceea îi clarificase şi-i definise personalitatea lui Hitler. El n-o uită niciodată şi nu încercă niciodată s-o descrie altcuiva. Ceea ce ştia era destul şi acest lucru îi oferea un reper în ceea ce privea războiul, în ceea ce privea soarta civilizaţiei. Uneori se întreba dacă cineva şi-ar mai aminti, după cincizeci de ani, pentru ce fusese declanşată toată agitaţia aceea. Faptul că o întreagă civilizaţie fusese în joc. După cincizeci de ani, mai putea avea cineva gînduri atît de profunde în legătură cu acele evenimente?

Max Hood urma să conducă operaţiunea. Gîndul îl făcea să ameţească, îi exalta frica din miez de noapte. Totuşi în conflictul său cu Max, acest gînd îl remonta. Nimic rău nu se va întîmpla, avîndu-l pe Max Hood drept comandant. Max mergea întotdeauna pînă la capăt şi întotdeauna se întorcea… Godwin se gîndi că-l va urma oriunde pe Max Hood.

Godwin mai aştepta încă veşti de la Max Hood, în seara cînd cinase cu Anne Collister şi cu fratele ei, Edward. Anne era o tînără englezoaică înaltă, elegantă, cu ochi albaştri şi cu păr auriu şi strălucitor, care reprezenta idealul unei familii dintr-un comitat englez – mica nobilime de ţară de altă dată – mult mai fidel decît Cilla cea brunetă şi solidă. Anne arăta ca desprinsă dintr-o reclamă pentru ultimul şampon miraculos, sau pentru o vacanţă

în districtul lacurilor. Avea o faţă în formă de V şi ochi inteligenţi, întotdeauna curioşi, cu o privire fermă şi senină. Dar, aşa cum s-ar fi exprimat tatăl ei, bancher în City, Anne era *sănătoasă!* Avea treizeci de ani, complexul ei era o limbă engleză perfectă, accentul şi vederile asupra vieţii la fel de corecte precum fuseseră cele ale tuturor generaţiilor Collister, vocea melodioasă şi foarte blîndă şi, în plus, era îndrăgostită de Rodger Godwin.

În ceea ce-l privea, Godwin ţinea foarte mult la Anne, îi plăcea enorm compania ei şi avea un profund sentiment de vinovăţie faţă de toată această relaţie. Anne era independentă şi nepretenţioasă din fire, dar descoperise tîrziu pasiunea sexuală şi, în felul ei timid, avea nevoie de atenţia lui Godwin, cînd era vorba de satisfacerea diferitelor dorinţe. El făcea tot ce putea pentru a-i arăta că nu era făcut să se căsătorească dar ea zîmbea cu un aer atotştiutor, în timp ce, în căpşorul ei, lua atitudinea lui drept o trăsătură a misticii romantice pe care o descifra în aura faimosului corespondent străin. Îşi închipuia că el va veni la momentul potrivit, numai dacă ea nu-l forţa. Cînd un bărbat se încăpăţînează să-şi păstreze independenţa, îi spusese mama ei, cel mai bun lucru este să-l uiţi cu totul şi să pleci. Dar dacă nu poţi, pur şi simplu, să te comporţi în mod raţional, dacă ţii neapărat să-l cîştigi, atunci niciodată nu face presiuni asupra lui. Anne nu era deloc sigură că mama ei ştia despre ce vorbea, totuşi cuvintele ei păreau să fie un sfat bun. Ea îi dădu lui Godwin libertate deplină. Cînd se gîndea la acest lucru, îşi închipuia că, precis, se întîlneşte cu alte femei, din cînd în cînd – la urma urmei, nu făcea parte, mai mult sau mai puţin, acest lucru, din personalitatea unui corespondent străin, îmbrăcat în trenci?

Unele aluzii vagi care dădeau de gol vederile Annei asupra acestor probleme, cum ar fi aura lui sau mistica respectivă, se strecurau întîmplător pînă la Godwin şi el simţea că, fiind o femeie atît de inteligentă, trebuia să fi făcut, desigur, un mare efort pentru a fi atît de imprecisă. Era cu adevărat, foarte potolită, bine crescută, o tînără femeie de gust şi integră, încercînd să pară versată. Godwin ţinea foarte mult la femeia care era ea în realitate, îi respecta şi îi admira gustul şi integritatea, găsea mişcătoare şi atrăgătoare acceptarea pe deplin conştientă a propriei pasiuni; într-adevăr, ar fi putut foarte bine să se

îndrăgostească de ea, dacă n-ar fi fost obsedat de orice era legat de Cilla Hood.

Aşa cum stăteau lucrurile, el îşi lua toate măsurile posibile pentru a evita s-o rănească pe Anne, dar, în acelaşi timp, încerca să afişeze o atitudine de detaşare, care, într-o bună zi, ar fi putut să-i mai potolească ardoarea şi, în cele din urmă, s-o facă să renunţe. Situaţia era paradoxală: el dorea din toată inima să fie cald, generos, iubitor pînă la adoraţie şi acest lucru era exact ceea ce merita Anne Collister. Dar toată această căldură, devotament şi adoraţie erau risipite în frămîntările sterile pentru acel ceva ce exista între el şi Cilla.

Cilla ştia, desigur, despre relaţia lui cu Anne, dar, de fiecare dată, o privea în alt mod. Cilla privea viaţa ca pe o tablă complicată de şah, „dar mult mai amuzantă“, aşa cum îi spusese ea lui Godwin. Dar el nu-şi putea imagina viaţa redusă la regulile unui joc. Anne Collister, la fel ca toţi ceilalţi, nu ştia nimic despre o relaţie a lui Godwin cu Cilla, care ar fi depăşit limitele unei simple prietenii. Gîndul la toată această încurcătură, îi dădea lui Godwin o senzaţie asemănătoare durerii de cap provocate de consumul ginului. Aşa încît, încercă să alunge acest gînd.

În momentul cînd Godwin o conduse pe Anne în salonul restaurant al hotelului Ritz, Edward Collister stătea la masă, concentrat asupra băuturii pe care o avea în faţă, cu coatele pe masă şi cu bărbia în palme. Era mai mare decît sora lui cu cîţiva ani şi mai scund cu cîţiva centimetri, un bărbat solid şi îndesat, cu faţa delicat cizelată, marcată vizibil de oboseala muncii în exces. Părul lui des, şaten închis, arăta de parcă ar fi fost pieptănat cu grebla şi o parte din el îi atîrna în jos, ascunzîndu-i ridurile frunţii. Godwin nu-l mai văzuse din vară, de la nunta unei cunoştinţe comune. Lunile care trecuseră lăsaseră urme considerabile. Terminase studiile la Cambridge pe la mijlocul anilor ’30, părăsind lumea academică pentru un post ministerial, în guvern. Sarcina lui era să supravegheze, să îndrume, să administreze perfecţionarea radarului, care oferise RAF[1] unul dintre avantajele sale decisive în războiul aerian din vara lui 1940.

Anne Collister îşi cerceta fratele cu o privire îngrijorată, furişată pe deasupra paharului de Xeres, încercînd să-i evalueze

[1] Flota Aeriană Regală (britanică) – (*n.tr.*).

starea.

— Eşti aproape mort de oboseală, Ned.

— Te rog, scuteşte-mă de lirismul tău, spuse Collister.

— Nu-i aşa că arată mort de oboseală, Rodger? Sînt atît de îngrijorată din pricina ta! Iar mama este înnebunită de grijă.

— Să-mi trimită o poză, să văd şi eu cum arată în starea asta, rînji el pe deasupra paharului cu Martini, privind cu un aer de implorare spre Godwin. Spune-i, Rodger. Toţi cei pe care-i cunosc arată la fel ca mine.

— Eu nu arăt aşa. Şi doar mă număr şi eu printre cunoştinţele tale, spuse ea. Şi nici Rodger nu arată ca tine.

— Ştii bine ce vreau să spun. Ai nevoie să evadezi. Ai nevoie de o vacanţă adevărată.

— Rodger, explică-i, te rog, e vorba de război…

— Ned! Vorbesc serios!

— Ei bine, am evadat, doar. La Cambridge.

— Cambridge nu înseamnă evadare, spuse ea. Am vrut să spun undeva, în străinătate.

— Annie, Annie… ascult-o ce spune, Rodger. *În străinătate*.

— Bermude…

— Dar eu nu sînt blestematul de Duce de Windsor! În străinătate este acum război, uită-te în jurul tău, surioară. Acum nu mai poţi da fuga nicăieri. Deloc!

— Ştii al naibii de bine ce vreau să spun, Ned!

Îi aruncă o privire tăioasă şi dintr-odată, faţa îi fu copleşită, mai întîi de supărare, apoi de regret.

— Te rog, nu glumi cu mine, Ned. Aşa cum procedezi, în curînd ai să te îmbolnăveşti.

Edward o ignoră, îşi goli paharul, îi făcu semn chelnerului să-i mai aducă unul şi rînji către Godwin.

— Femeile, spuse el. Femeile frumoase. Ţine minte asta, Rodge. Fiecare femeie frumoasă pe care o întîlneşti, ţine minte, a fost adusă de cineva, undeva, exact în situaţia asta. Este o a doua lege, după bătrîna lege a gravitaţiei. Apropo de legile ştiinţifice, m-am întîlnit cu un om de ştiinţă care crede că eşti straşnic, eşti cineva. Un tip straşnic.

— Nu mai spune! Nu cunosc prea mulţi oameni de ştiinţă!

— Adevărat? Nu te condamn. Mă refer la L.W. Winship.

Spunea că te ascultă la radio, în laboratorul lui. Nu-mi amintesc cum a venit vorba despre numele tău, dar e o realitate. Nu te-aş minţi tocmai pe tine.

Sosi noul lui pahar cu Martini şi îi mulţumi din cap chelnerului.

— Fii binecuvîntat, Antonio. Nu vreţi şi voi? Rodge? Anne? Haideţi, mai luaţi cîteva păhărele din băutura asta aducătoare de veselie.

— Nu, mulţumesc, spuse Anne. Iar tu ai băut destul… Antonio, vom da imediat comanda.

După ce Antonio se îndepărtă, Edward se întoarse spre Godwin.

— Ce m-aş face eu fără o surioară care să-mi facă găuri în cap? Nu, nu-mi pot imagina. Oftă. Da. L.W. Winship. Omul care are un mare viitor.

Căscă involuntar.

Godwin întrebă:

— Lucrează pentru tine?

— Pentru mine şi cu mine. E unul dintre cei mai buni din Anglia. Dar ştii, totul este foarte secret. E unul dintre cei mai buni, dintre cei mai străluciţi din generaţia lui. Cred că nu greşesc prea mult dacă spun că L.W. Winship este unul dintre oamenii care va repune pe picioare omenirea, după război. Dacă va mai rămîne ceva de pus pe picioare.

— N-a lucrat în domeniul radarului? încercă să afle, cu blîndeţe, Godwin.

Edward Collister era genul de om care pune mare preţ pe faptul de a şti mai multe decît oricine. Întotdeauna era bine să-i reînnoieşti încrederea în el.

— Da, da. Dar numai tangenţial. Acum lucrează la altceva. Mult mai important. Este primul pas către o nouă „mutare“… ca să-i spun aşa: bombardarea oraşului Coventry va aparţine unei alte ere, dacă totul merge bine în ceea ce-l priveşte pe Winship.

— Coventry, repetă încet Godwin.

Simţi palma lui Anne acoperindu-i mîna, pe masă. Era un gest inconştient, de proprietate.

— Da, e prima aniversare.

Anne clătină din cap, nervoasă.

— Înfiorător. Să bombardeze civili neînarmaţi… cum pot face

oamenii asemenea lucruri?

— R.A.F. bate în retragere, într-un fel, spuse Godwin. Bombardamentul de precizie aplicat obiectivelor militare s-a dovedit a fi un eşec total. Dacă cobori suficient de jos, în plină zi, pentru a vedea exact ţinta, asta se transformă într-o misiune de sinucidere. E pur şi simplu, o realitate. N-ai de ales, decît să faci oraşele una cu pămîntul…

Edward tuşi, îşi aprinse altă ţigară şi spuse:

— Bombardament terorist…

— După mine, asta e minunat! spuse Anne. Grozav! Gîndeşte-te la toată groaza pe care au băgat-o în noi! Dacă am distruge tot ceea ce înseamnă cultură germană, eu n-aş vărsa o lacrimă. Tu?

Ochii injectaţi ai fratelui ei clipiră din cauza fumului.

— Nu cultura germană ne nelinişteşte pe unii dintre noi, Anne. E vorba de femei, copii şi bătrîni, necombatanţi… politica momentului, la noi, este să nu se facă nici o distincţie, ucidem în masă…

Godwin spuse:

— Ăsta e războiul, nu-i aşa? Ce altceva se poate face? Să oprim bombardarea Germaniei?

— Cred că ştii, spuse Edward gînditor, că pierdem avioane într-un ritm nepermis de rapid.

— Da, ştiu, spuse Godwin.

— Dar cred că germanii trebuie făcuţi să *simtă* pe pielea lor acest război, insistă Anne. În mod sigur ei trebuie să accepte consecinţele acţiunilor lor. Nu mi-e ruşine să-mi asum părerea Bibliei: Ochi pentru ochi.

— Da, da, desigur, spuse Edward.

Cina fusese adusă dar el se mulţumea să ciugulească cîteva legume prost fierte.

— E foarte uşor să spui. Nemţii nu sînt buni de nimic, să-i omorîm pe toţi, dar nu despre asta e vorba. Rodger spune că n-ai de ales în afara bombardării populaţiei civile, dar nu se pune problema chiar aşa, n-am dreptate, Rodger? Unii dintre noi se îndoiesc de eficacitatea unui bombardament terorist – lăsînd cu totul deoparte problema moralităţii în treaba asta. Să-i distrugem psihic, îi aud spunînd pe unii. Dar germanii ne-au distrus psihic cu Blitz-ul lor? Desigur că nu. De ce ar fi germanii mai altfel decît

noi? Nu văd nici un motiv. Aşa că de ce să nu trimitem bombardierele noastre în Orientul Mijlociu, în Extremul Orient, în mijlocul bătăliilor care se desfăşoară zilnic în Atlanticul de Nord? Bombardierele noastre vor fi mai eficiente în oricare dintre aceste teatre de război. Aceasta este modalitatea de a-i lovi cel mai puternic pe nazişti şi de a-i ajuta pe ruşi, de exemplu... şi, în acelaşi timp, ne menţinem o parte din onoare, din acel *amour propre*[1] al RAF.-ului. Spre deosebire de inamicii noştri.

Edward îşi dădu la o parte părul din ochi, doar ca să aibă ce-i cădea înapoi. Renunţă.

Terminîndu-şi porţia de calcan şi aranjîndu-şi, cu grijă, tacîmurile, Anne spuse:

— Îţi faci prea multe probleme, Ned. Mereu te frămînţi cu gîndul de a face lumea mai bună. Eu îţi spun să începi s-o faci mai bună prin bombardarea germanilor pînă-i faci praf, ca să terminăm odată povestea asta. Nu-i aşa, Rodger?

Godwin ridică din umeri.

— Nu ştiu. Întotdeauna îmi place să pun problema în ambele feluri. Raţiunea îmi spune ceva, sentimentele, emoţiile mele, îmi spun altceva.

Ea zîmbi, indulgentă.

— Vrei să spui că ţi-ar plăcea să-i bombardezi pînă-i faci praf, dar să şi rămîi, în acelaşi timp, un mare umanitar.

— Presupun. Ceva în genul ăsta.

— Mai devreme sau mai tîrziu, spuse Edward, va trebui să alegi. Moralitatea sau reversul ei. Să alegi între ceea ce ştii că e bine şi ce ştii că e rău, din punct de vedere moral.

— Dar niciodată lucrurile nu se pot demarca în felul ăsta, Edward. Asta e problema. Nu mă refer la Hitler, evident. În cazul lui nu e vorba de alegere. Nici un om cu mintea întreagă nu poate alege o lume clădită de Hitler. Nici un om cu mintea întreagă nu poate dori ca America să stea deoparte. Nici aici nu e vorba de o alegere. Dar în privinţa *alegerilor*, există, întotdeauna, atît de multe puncte de vedere...

Edward Collister chicoti uşor, acoperindu-şi gura cu mîna, apoi dădu drumul la tuse.

— Oricine poate lua o hotărîre cînd lucrurile sînt demarcate

---

[1] Amor propriu (lb. franc.) (*n.tr.*).

clar, Rodger. Cînd totul e clar, nu mai e nici o problemă.

Anne îi lua apărarea.

— Dar Rodger e ziarist, Ned. Fii drept. El trebuie să privească ambele feţe ale medaliei – nu e un avocat care susţine una din cauze. Cred că-ţi dai seama.

Edward zîmbi stins.

— Aşa este, Rodger!

— În momentul ăsta, tot ceea ce trebuie să susţin eu, este intrarea Americii în război.

Edward aprobă din cap.

— Corect. Trebuia să acordăm ceva ajutor ruşilor, pentru numele lui Dumnezeu. Să privim lucrurile în faţă – ei luptă pentru noi. Noi nici măcar n-am dat ochii cu războiul ăsta…

— O, Ned! Asta-i o absurditate!

Anne clătină din cap.

— Am dat ochii cu el în deşert, dar altfel, ce-am spus e adevărat, insistă el. Noi n-am prea simţit ce înseamnă războiul, în comparaţie cu ruşii. Dacă Moscova cade, istoria ne va trece asta pe răbojul nostru, ştii doar. Ruşii aveau nevoie de un al doilea front, în vest, ca să li se uşureze efortul, iar noi am fost neputincioşi. Bătrîna noastră ţară a decăzut şi noi ne-am dovedit neputincioşi, fără dinţi în gură…

— Englezii n-au prea avut ce să facă, spuse Godwin.

— Crezi că asta va trebui să scriem pe mormintele noastre? întrebă Edward. „Englezii N-au Prea Avut Ce Să Facă, Odihniţi-vă-n Pace“. Nu, asta e o societate care s-a sinucis, sufocată de propria grăsime. „Moartă de gută“ – ăsta e epitaful.

Se înfundă, înapoi, în scaun, tremurînd, iar faţa îi devenise palidă.

Anne părea îngrijorată.

— Moscova va cădea? Aşa se pare, nu-i aşa?

Edward îşi aruncă braţele în sus, vorbind nerăbdător.

— Dacă Moscova cade, va fi un masacru aşa cum lumea n-a mai întîlnit. Duhoarea cadavrelor va ajunge pînă aici, la noi. La blestematul acesta de Ritz!

Îşi aprinse o altă ţigară şi privirea i se rătăci în sus, în spaţiu. Farfuria lui, aproape plină, era împinsă la o parte. Anne aşteptă îndelung, apoi, în felul ei de fată foarte bine crescută, încercă să

împingă conversaţia pe făgaşuri mai puţin dramatice.

— Mama îmi povestea ce a făcut Mary primăvara trecută. Mary este vechea noastră bucătăreasă, Rodger, o mîndreţe de bătrînică ţîfnoasă. Ea nu crede că germanii sînt oameni *serioşi*. De exemplu…

— Cine nu crede că germanii sînt serioşi? mormăi Edward.

— Mary, bucătăreasa noastră.

— Întotdeauna am spus că e nebună. Asta o dovedeşte tărăşenia cu budinca aia – ce era?

— Budincă de coacăze, spuse Anne.

— Da, budincă de coacăze. Nici o persoană cu mintea întreagă nu putea povesti aşa ceva unor copii impresionabili. Era nebună atunci şi e nebună şi acum.

— Ei bine, Mary pregătea unul din micile ei dejunuri celebre, pentru tata. Nu lipsea nimic, de la biscuiţi fierbinţi din făină de grîu, la scrumbie afumată şi la felul acela îngrozitor, cu rinichi, care-i plăcea tatei la nebunie…

— Dumnezeule, mai rău decît budinca de coacăze!

— … cînd germanii aruncară, pe neaşteptate, cîteva bombe incendiare, pe strada noastră. Una dintre ele a ricoşat pe acoperişul nostru, a căzut chiar în dreptul ferestrei de la bucătărie unde lucra ea şi s-a înfipt în coasta casei. Ardea ca naiba, vă daţi seama. Ei bine, Mary s-a enervat foarte tare că a fost întreruptă din ale ei. Aşa încît a pus mîna pe vasul cel mare cu budincă de ovăz, abia terminată şi l-a aruncat pe fereastră, ochind bomba, pe care a măturat-o de acolo! Ea nu s-a gîndit nici o clipă la bombă ca la o armă înspăimîntătoare de distrugere! Apoi i-a spus tatei că va trebui să se lipsească de porridge-ul lui – şi dacă vă puteţi imagina aşa ceva, nu i-a povestit niciodată tatei despre bombă! Gîndul la ea l-ar fi făcut să nu mai mănînce!

Edward părea înveselit.

— Bătrînului ticălos îi trebuie ceva mult mai *tare* ca să-l facă să nu mai mănînce!

Godwin îşi dorea să fi auzit povestea aceasta la vremea respectivă. Ar fi fost un număr straşnic pentru „Războiul e un Bau-Bau“. Nu mult după aceasta, părăsiră restaurantul. Edward se îndreptă, din nou, spre biroul lui, intenţionînd să mai termine cîteva mărunţişuri, înainte de a pleca acasă.

Godwin şi Anne se întoarseră la Hay Hill; burniţa se îndesise şi picura din burlane. Era ora unsprezece şi, într-o oră, Godwin avea de făcut o transmisie radio.

Anne surîse, stînd sub streaşină, lîngă el.

— Îţi mulţumesc pentru că mi-ai fost de un real folos în „lupta“ cu sărmanul Ned.

— N-a fost greu. Îmi place băiatul.

— Ştiu că ai stat ca pe ghimpi, că te grăbeai să pleci, Rodger. Întotdeauna ai privirea asta alunecoasă, de om fugărit, ca o vulpe care aude lătratul cîinilor. Te mai întorci la mine după transmisie?

— Ai dori?

— Doar ştii ce fată obraznică sînt. Întotdeauna *doresc* să te întorci. Dar mama vine în zori, cu vreun pretext de-al ei, aşa încît, poate îmi voi face cele opt ore de somn.

Zîmbi şi-l sărută cuminte, strîngîndu-se lîngă el.

— Ar trebui, neapărat. Şi eu mă simt dărîmat. Doar să-l priveşti pe Edward şi e destul ca să te epuizeze.

— Sînt foarte îngrijorată în privinţa lui.

Potrivi cheia în broască.

— Şi nu uita de petrecerea de la Dorchester, iubitule.

— Care?

— Cea cu filmul. Ah, ai şi uitat, Rodger, cu adevărat! Greer Fantasia. Editorul tău. Petrecerea pe care o dă în cinstea noului film al prietenei tale, doamna Hood? Ah, să-ţi fie ruşine, Rodger! Te-ai gîndit cum s-ar simţi ea, dacă n-ai veni?

Zîmbi din nou, îngăduitor. Părea că avea mult exerciţiu în direcţia aceasta.

— Da, desigur. Micuţa ei inimă ar fi sfîşiată. Dar n-am uitat, te asigur.

— Ai promis că vom veni.

— Desigur. Fii atentă, numele lui se pronunţă *Fan-ta-see-ya*. Nu *Fan-tazh-ah*. E foarte susceptibil.

— Am să-i spun Greer.

— Nu, şi la asta e susceptibil. Crede că asta ar aduce cu un nume de fată.

— Atunci individul e mult prea susceptibil pentru această lume dură.

— Spune-i tu asta.

Se apropie de el şi-l sărută din nou, dar ştia că era pe picior de plecare şi nu încerca să-i schimbe intenţia.

La radio, îşi revăzu textul. Nu avusese nevoie de Edward Collister pentru a-şi aminti de Coventry. În seara aceasta va vorbi Americii despre bombardarea unui oraş lipsit de apărare, acum aproape un an, amintind americanilor ceea ce se petrecuse atunci, cum englezii, fără a fi fost preveniţi, deveniseră vite de abator, la dispoziţia Luftwaffe. Dacă te gîndeai la cele petrecute, îţi dădeai seama că oraşul Coventry nu fusese un obiectiv cu puţine şanse de reuşită. Pe data de 14 noiembrie, Luftwaffe aşternuse un covor de bombe deasupra oraşului, lovind douăzeci şi şapte de uzine de război. În timpul bombardamentului izbucni o adevărată furtună de foc. Şaizeci de mii de clădiri fuseseră transformate în ruine, aproape şase sute de oameni fuseseră ucişi. Bărbaţi, femei, copii. Majoritatea arşi în asemenea măsură, încît erau imposibil de recunoscut, au fost îngropaţi într-o groapă comună. A doua zi, regele plecase la Coventry pentru a-şi întîlni supuşii, pentru a le împărtăşi jalea şi suferinţa. Godwin plecase într-acolo în aceeaşi zi şi făcuse un reportaj despre ceea ce credea el că erau cele mai reprezentative momente ale domniei lui George al V-lea. Intenţionase să-şi dedice transmisia oraşului Coventry, la un an de la ziua în care se pretrecuse dezastrul. Dar în acele zile, el urma să fie pe drum, pe drumul care ducea spre suprimarea lui Rommel. La acea dată trebuia să demareze operaţiunea PRAETORIAN.

Aşa încît, vorbi ascultătorilor despre Coventry chiar în seara aceea.

Se întoarse în Berkeley Square pe la unu şi jumătate. Se gîndea la operaţiunea PRAETORIAN, la Max Hood, la Monk Vardan, la Erwin Rommel şi se simţea extrem de obosit.

Rezemat de uşa de la intrare, îl aştepta un plic simplu, purtînd numele lui. Îl luă, intră în apartament şi aprinse lumina. Îşi aruncă trenciul pe spateaza unui scaun şi-şi prepară un gin cu apă tonică.

Sorbi din băutură, luă plicul şi-l desfăcu încet. Căscă şi despături foaia de hîrtie.

Lichidează-ţi afacerea cu femeia lui Hood, sau îi voi spune soţului ei. Dacă el nu te omoară, o voi face eu.

6

Era sufîcient de frig pentru ca ploaia să se transforme în gheaţă pe trunchiurile înnegrite ale copacilor din Sloane Square. Copacii erau reci şi lucioşi şi frigul umed îl pătrundea prin haine, făcîndu-l să se zgribulească. Godwin îşi trase pălăria pe ochi iar ploaia îi picura de pe boruri. Era trecut bine de ora unu. Sloane Square era liniştită, întunecată, pustie. Peste drum de Sloane Street, o limuzină Bentley de la studiou, lucind în umezeala nopţii, era parcată, dar motorul continua să meargă.

Cilla era în maşină cu Stefan Lieberman, iar lui Godwin îi îngheţa fundul, afară, în ploaie. Ea apăruse în toată splendoarea, la petrecerea pe care o dăduseră mai devreme Lily şi Greer Fantasia, pentru a sărbători lansarea filmului şi fiecare fibră a fiinţei ei radia strălucirea unei stele de cinema. Petrecerea la care, aşa cum promisese, o condusese pe Anne Collister, se dovedise a fi încărcată de tensiuni, aşa cum se aşteptase. Problema fusese Lily Fantasia însăşi, cu toate că-ţi era aproape imposibil să te superi pe ea. Ea era Lily Fantasia pur şi simplu, purtîndu-se în propria ei manieră, în ceea ce privea „Biroul ei Matrimonial“.

Avea un simţ al umorului ştrengăresc, neobişnuit pentru o femeie atît de frumoasă şi de tînără. Probabil că era atît de sigură în ceea ce privea înfăţişarea şi statutul ei, încît îşi putea permite s-o facă pe clovnul, ştiind că acest lucru nu făcea decît să-i mărească farmecul. Se bîrfea că ar avea doar douăzeci şi trei de ani; se căsătorise cu cinci ani în urmă cu Greer, soţul ei, editorul, care împlinea în curînd şaizeci de ani; coaforul ei spusese că, în mod sigur, avea optsprezece ani pe atunci – se cunoştea după calitatea părului. Vîrsta era numai o părticică din „misterul“ ei. De fapt, ea, în întregime, era un mister. Frumuseţea ei întunecată şi delicată, felul în care îşi purta strîns părul, ochii exotici, cu un aer egiptean, felul în care purta – cu o dezinvoltură perfectă – fabuloasele smaragde Fantasia. Nu toate, în acelaşi timp, desigur, dar destule pentru a-ţi atrage atenţia. În seara aceasta purta un pandantiv uriaş, montat în diamante, strălucind pe pielea întunecată, între sînii micuţi, rotunzi şi ţanţoşi. Se spunea că smaragdele au inspirat pe unul dintre celebrii romancieri

victorieni, Thackeray sau Trollope.

Nici un subiect nu era mai forfecat, deşi pe tonuri deosebit de joase, decît biografia ei, iar lui Greer Fantasia părea să-i placă să lase totul ascuns în spatele unei perdele de fum. Era portugheză şi se spunea ca Fantasia o descoperise jucînd un evantai extraordinar de roluri în veselul stabiliment pe care-l conducea Kate Outerbridge, pe strada „Elefantul şi Castelul“. Se spunea că n-a făcut decît două vizite la stabilimentul lui Kate, înainte de a se hotărî ca Lily să fie a lui. Se presupunea că făcuse un aranjament frumuşel cu Kate. La urma urmei, el o văduvea de unul dintre cele mai valoroase „bunuri“. Godwin ştia că multe dintre aceste lucruri sînt adevărate, deoarece s-a întîmplat ca el însuşi să facă cîteva vizite doamnei Outerbridge şi, în două-trei ocazii, a urmat sfatul bunei doamne să-şi petreacă timpul cu micuţa portugheză de şaisprezece ani, faţă de care Kate se arăta deosebit de „maternă“. Mai tîrziu, Kate îl asigurase pe Godwin că simţise o mîndrie de adevarată mamă la căsătoria lui Lily cu domnul cel distins. Considera că ea era aceea care aranjase totul. Odată, la puţin timp după căsătorie, Lily îi spusese lui Godwin că el, Rodger, era singurul bărbat din cercul lui Greer pentru care „jucase“, aşa cum se exprimase ea. Era o fată cu mult farmec şi discreţie. Ea nu-i ceruse niciodată lui Godwin să-i promită că va păstra secretul. Avea prea multă demnitate şi ţinută. Ştia că era greu să ceri aşa ceva.

Lily îl tîrîse pe ringul de dans. Era doar cu o ideie mai înaltă de 1,65 m. şi în timp ce se cuibărea în braţele lui, el putea privi peste mulţime, văzîndu-l pe Greer Fantasia cum flecărea cu Alaric Mottersby, regizorul filmului în care jucase Cilla şi pe care Greer îl finanţase. Mottersby purta un costum de catifea moale, *vert-bouteille*[1], fuma pipă, arătînd că era un artist, un creator, neîncorsetat de convenţia hainelor de seară, dar cu prea mult succes în lumea artei pentru a fi considerat un boem. Anne Collister sorbea şampanie în compania lui Homer Teasdale şi a însoţitoarei lui, o fată înaltă şi pieptoasă, pe care Godwin n-o cunoştea. La Homer nici o legătură nu ţinea vreodată, destul de mult, pentru ca lumea să-i poată cunoaşte partenera. Pe deasupra mulţimii, Anne surîdea luminos în direcţia lui Godwin. Pe

[1] O nuanţă a culorii verde (*n.tr.*).

neaşteptate, se simţi copleşit de un val de fericire pentru faptul de a o fi adus aici, de a-i fi dăruit atîta mulţumire.

— Anne e o făptură atît de drăgălaşă, spuse Lily Fantasia. Mult prea drăguţă pentru tine, desigur.

— E drăguţ şi faptul să aflu cum sînt apreciat.

— Te ţii bine, o ştii, Rodger? Şi nu mai eşti la prima tinereţe, nu-i aşa?

— Fir-ar să fie! Şi eu care credeam că exact acolo sînt! Oricum, ce ştii tu despre asta? Tu însăţi abia ai ieşit din scutece.

— Sufletul meu, spuse ea, privind încruntată, în sus, spre el, are o mie de ani.

— Atunci nu-l scoate la vedere şi nimeni nu va observa.

— Nu încerca să mă iei la-ntors, Rodger. Eşti un asemenea… *bărbat!* Ce-ţi trebuie ţie este o bună…

— Lily!

— O soţie bună! Atunci te vei simţi perfect. Cineva care să aibă grijă de tine. Cineva care să te aştepte seara, cînd te întorci acasă. Ar trebui să încerci, Rodger, vorbesc foarte serios. Lucrul ăsta îţi va face mult bine.

Muzica încetase şi el îi dădu drumul din braţe, dar ea nu se lăsa intimidată.

— Ca să fim cinstiţi, tu ai o fată perfectă care e pregătită şi te aşteaptă şi e absolut moartă să se mărite cu tine…

— Lily, sînt ocupat. Sub ochii noştri se desfăşoară un război.

— Care n-are exact nici o legătură cu nimic din ceea ce spun eu; bărbaţii, desigur, vor invoca orice motiv drept scuză… cu toţii ştim asta. Am cunoscut un bărbat care nu voia, în ruptul capului, să audă de căsătorie, pentru că avea datorii mari în urma neachitării taxelor. Scuza lui urma să dureze o viaţă întreagă. Ei bine, eu i-am venit de hac.

Erau unii oameni în Londra care considerau că preferinţa lui Lily Fantasia pentru expresii tari constituia cel mai mare şi singurul ei farmec. Greer îi spusese cîndva lui Godwin că ea îi adusese atîta fericire, încît, dacă ei i s-ar fi întîmplat ceva, el şi-ar fi pus capăt zilelor. Bombardamentul îl adusese în pragul nebuniei, de teama de a nu o pierde pe Lily.

— Şi cum i-ai venit de hac, Lily?

— I-am găsit o soţie foarte bogată, care să-i plătească

datoriile. Am făcut din el cel mai devotat soţ din Anglia. Poate chiar din Europa.

— Biroul Matrimonial al lui Lily Fantasia.

— Rîzi dacă vrei. Cere-ţi scuze. Dar Anne Collister e o piatră preţioasă, o comoară, iar eu, aşa cum poţi vedea, sînt o expertă în pietre preţioase.

Nu te puteai certa cu Lily. Dar bileţelul pe care i-l strecurase Cilla aproape de sfîrşitul petrecerii, îi salvase seara.

Dragostea mea,

Vino la Sloane Square după emisiunea ta şi după ce ai scăpat de domnişoara Collister. Te voi aştepta.

Cu dragoste, C.

Dar acum, în frig şi umezeală, Godwin era cel care aştepta. Începuse să se simtă al naibii de obosit de atîta aşteptare. Foarte rău că naziştii îl lăsaseră pe ticălosul de Lieberman să le scape printre degete. Frustrarea personală, reflectă el, te putea transforma într-un adevărat rahat şi presupuse că nu dorea cu adevărat ca Lieberman să cadă în mîinile naziştilor. Totuşi s-ar fi putut să fie şi puţin gelos. Lieberman scrisese scenariul filmului *Semiluna Ciuboţicii Cucului*, pe care-l sărbătoriseră în seara aceasta; mai scrisese şi o piesă, *Hainele cernite ale văduvei*, pentru care Cilla repeta acum. Zilele acestea fusese mereu lîngă Cilla, plutind în jurul ei ca un giulgiu… În plus, nu însemna că trebuia să-ţi placă un om, numai pentru că era persecutat, pentru că era un refugiat din calea crimelor monstruoase ale lui Hitler.

În cele din urmă, şoferul ieşi din maşină, cu o umbrelă neagră uriaşă şi deschise portiera din spate. Cilla coborî, în haina ei lungă de blană şi se postă sub umbrelă. Se aplecă spre spate, ieşind din cîmpul vizual al lui Godwin şi el presupuse că, în clipa aceea aplica, pe obrazul scriitorului, un sărut artistico-afacerist.

Mai aşteptă cîteva minute după ce Bentley-ul se puse în mişcare. Dorea să-i dea timp ei să urce în camera copilului şi s-o sărute pe Chloe cufundată în somn, asigurîndu-se că doica dormea şi ea în camera ei. Apoi traversă strada şi observă că ea lăsase uşa întredeschisă pentru el. Intră, îşi aşeză trenciul pe spătarul banchetei din hol şi pătrunse în biroul lui Max Hood,

căptuşit cu cărţi şi mirosind a lac de lustruit mobilă şi a legături din piele veche. Acolo se afla un glob uriaş care se transforma în bar dacă ştiai cuvîntul magic. Cilla îl aştepta şi ea ştia cuvîntul magic. Globul se deschise în spatele ei. Înăuntru se întrezărea luciul unui sifon. Ea surise leneş, turnă apă gazoasă peste scotch, veni cu paharul în mînă şi degetele ei le atinseră pe ale lui.

— Rodger, şopti ea, cu vocea-i comercială, voit sufocată, parcă au trecut o sută de ani.

Îşi simţi inima zbătîndu-i-se în piept la vederea ei, la sunetul vocii ei. I se mai întîmpla, din cînd în cînd, acest lucru, totuşi îl găsea întotdeauna nepregătit.

— Doamne, am avut o perioadă îngrozitoare, spuse ea şi mi-ai lipsit în fiecare minut.

Ochii ei străluciră, enormi, uşor oblici, ca de căprioară. Îşi dădu jos de pe umeri jacheta grea, de brocart. Purta brăţări de aur în formă de şerpi, care se încolăceau sus, pe braţele-i goale.

— Ia-mă-n braţe, pentru numele lui Dumnezeu!

O înconjură cu braţul, îi simţi căldura în timp ce se cuibărea strîngîndu-se lîngă el şi presupuse că asta era senzaţia pe care oamenii voiau s-o exprime atunci cînd vorbeau despre timpul care s-a oprit în loc. O simţi tremurînd lipită de el şi, dintr-odată, nu mai exista nici războiul, nici moartea, nici misiunea secretă de comando, nici Rommel, nici Max, nici trădarea. Doar Cilla. Îi ridică bărbia spre el şi îi văzu lacrimi de uşurare pe obraji. O sărută. Poate că aceasta va fi una dintre nopţile lor bune, cînd ea era iubitoare şi avea nevoie de afecţiunea lui, ea însăşi avînd nevoie să dăruiască tandreţe, siguranţă şi o afecţiune sinceră. Poate că în interiorul ei se declanşa un resort care o relaxa şi o făcea accesibilă. El nu ştia niciodată în ce dispoziţie o va găsi pe Cilla şi nesiguranţa aceasta îl înspăimînta, cu puterea ei de a-i otrăvi mintea. Dar exact cînd simţea că nu mai putea continua, ceva se declanşa în interiorul ei şi redevenea a lui, a lui în întregime.

Făcură dragoste în bibliotecă, pe covor, apoi ea îşi dădu jos ultimele haine, iar el o privi în timp ce urca scara. Era goală, cu furoul şi slipul atîrnate neglijent pe umăr. Spatele îi era atît de delicat şi de fragil, şoldurile robuste şi largi, picioarele solide şi puternice. El îi culese hainele, mai prepară încă două pahare de băutură şi o urmă sus, în dormitor. Dormitorul ei. Cel al lui Max

era de partea cealaltă a scării, dînd spre Sloane Street. Camera copilului era la capătul holului, iar vis-à-vis era camera doicii. Intră în patul ei, stinse lumina şi o aşteptă să iasă din baie. Cînd ieşi, silueta i se proiectă pentru moment în lumină. Îi spusese ceva ca să-l aţîţe, apoi veni şi se aşeză lîngă pat. Îl căută cu mîinile, îi întoarse faţa şi-l trase peste pîntecele ei plat, împingîndu-i gura în jos, spre coapse. Începu s-o sărute, cufundîndu-se încetişor în ea, apoi o ridică pe pat. Cînd, în cele din urmă, se întinseră epuizaţi, scăldaţi în sudoare, el deschise ochii şi rămase pe gînduri, studiindu-i profilul, linia înclinată a nasului, buza inferioară proeminentă, părul umed de sudoare şi lipit de fruntea plată.

Privirea ei fixa tavanul.

— Ce vom face?

Întrebarea, atît de simplă în aparenţă, se-ncovoia sub povara implicaţiilor.

— Divorţezi, e o opţiune, nu-i aşa?

— Dar tu ai mai vrea să te căsătoreşti cu mine?

— Da. Dar chiar dacă nu ne-am căsători, ce diferenţă…

— Ştii bine că aş divorţa de el numai pentru tine. Să fiu cu tine. Să mă căsătoresc cu tine, Rodger.

— Perfect.

— Dar, desigur… nu ştiu… Nu ştiu dacă aş putea divorţa de el. Nu ştiu ce se va întîmpla cu Chloe. Lucrul ăsta mă înspăimîntă. Iar Max ar muri dacă i-aş lua-o. Într-un fel, ăsta e lucrul care atîrnă greu în balanţă. Într-un fel sau altul. Pentru Max nu va mai fi niciodată ca înainte. Plîngea, dar cu un singur ochi şi el nu era sigur din ce cauză.

— Dar în ceea ce te priveşte pe tine? El te iubeşte…

— Nu e uşor să mă iubească cineva pe mine, Rodger. În ceea ce o priveşte pe Chloe, e altceva. Dacă aş pleca?

Ridică din umeri şi-şi trase cearceaful în sus, în jurul gîtului.

— Bănuiesc că s-ar simţi uşurat, eliberat. Odată ce s-ar obişnui cu noua situaţie.

Reluă apoi:

— Nu sînt o soţie bună.

— Nu mai spune lucrul ăsta. N-are nici un sens.

— Ba are. Ce vrei să spui? E adevărat. E pur şi simplu adevărat.

— Eşti prea aspră cu tine. Nu prea-ţi faci reclamă.

— Dar nu-mi fac reclamă pentru un soţ potenţial. Dacă cineva ar dori să candideze la această postură, atunci mi-aş revizui atitudinea.

— Bine, dar nu mai spune că nu eşti o soţie bună.

— Ascultă, tu eşti în măsură să ştii adevărul. Aşa încît, de ce mă tot opreşti să-l spun?

— Nu înţeleg ce găseşti tu atît de groaznic referitor la calităţile tale de soţie.

— Pentru că există *acest* adevăr! Mă culc cu cel mai bun prieten al soţului meu…

— Nu ştiu să fie adevărat aşa ceva. Sînt prietenul lui. Iar el este pentru mine mai mult decît un prieten.

— Sînt o soţie infidelă. Iar tu, un prieten infidel. Ce e mai rău? Ştii?

Se răsuci sub cearceaf, îngrămădindu-l între coapse.

— Mama spune că sînt o ticăloasă infidelă, pur şi simplu o cocotă şi insinuează că mă complac în situaţia asta.

— Isuse! Scuteşte-mă de opiniile şi de înţelepciunea maică-ti!

— Spune că sînt tot timpul în călduri, că, dacă trăiam în alte timpuri, aş fi fost tîrîtura satului şi aş fi murit la douăzeci şi doi de ani, de sifilis.

— Las-o naibii, Cilla. Ea crede că dacă eşti fiică-sa, trebuie să-i semeni întru totul. Să fii exact ca Lady Pamela.

— Dar uneori cred că poate să aibă dreptate. De multe ori are dreptate. Uneori mi se pare că întotdeauna am fost o mică cocotă.

Tăcu, îl privi, apoi închise ochii.

— Şi dacă aş fi? Tu mă cunoşti de atîta vreme… Şi tu ştii cum sînt, Rodger. Tu ştii… Într-adevăr, întotdeauna par *a fi* în călduri, nu-i aşa? Se pare că nu mă pot stăpîni. Uneori urăsc lucrul ăsta. Alteori, nu.

— N-ai nimic. Nu mai exagera cu dramatismul.

Ea îşi ţinu răsuflarea.

— Doamne, sper să ai dreptate. Dar tu nu ştii totul despre mine. Nu i-am fost niciodată credincioasă lui Max, ţi-am spus-o… chiar înainte de a împlini şase luni de la căsătorie…

— Să nu mai vorbim despre asta, Cilla. Asta a fost atunci, acum e acum.

— De ce trebuie, tot timpul, să caut altceva? Tu *mă ştii*, Rodger.

Aşteptă, apoi schimbă subiectul.

— Tu ştii că nu-i refuz, niciodată, nimic lui Max, nici acum, nici altă dată.

— Ştiu.

— Şi nici ţie nu-ţi refuz nimic.

— Ştiu. Refuzi numai ce vrei tu să refuzi. Eşti responsabilă pentru ceea ce faci. E treaba ta. Tu controlezi situaţia.

— Dar Pamela spune că tocmai asta e, spune că *nu pot* să mă controlez, chiar dacă vreau s-o fac. Îşi şterse ochii din nou.

— Binecuvîntat fie bietul ei suflet bătrîn, spuse Godwin, sperînd să abată conversaţia de pe acest făgaş. Ce mai face?

— E pe cale să-şi revină. Medicul spune că atacurile se vor repeta tot mai des, cu consecinţe tot mai rele, pînă-ntr-o zi, cînd… Pocni din degete sub cearceaf. Refuză să moară, numai ca să-mi facă mie în necaz, sînt sigură.

— Va muri într-o bună zi, în curînd.

— Ştii, ţin minte cum stătea acolo, pe alee, cînd s-a întîmplat, şi eu am fost aceea – asta e ciudăţenia – *eu* am fost aceea care *a văzut* întreaga ei viaţă trecîndu-mi prin faţa ochilor şi… şi era atît de trist, Rodger. Cu ochii minţii, am văzut întîi o fetiţă cu şorţuleţ, apoi o tînără femeie. Avea ochii mari şi nevinovaţi, în faţa vieţii care i se descoperea. Şi cîtă speranţă părea s-o aştepte acolo! Apoi am văzut-o zăcînd pe alee, pe Chloe fugind, în timp ce eu m-am gîndit la toate trei, în clipa aceea, toate trei împreună, ca într-o fotografie de familie, trei generaţii de femei din familia Legend. Una dintre ele se stingea şi doar acum o clipă fusese o fată, care avea toată viaţa înainte… şi, atunci, n-am vrut să moară! *Eu!* N-am vrut ca Pamela Legend să moară!

Îşi suflă nasul şi, în final, el îşi dădu seama că plîngea, dar încetişor, nu se anunţa pericolul unei dezlănţuiri.

— Fir-ar să fie, uneori mă gîndesc că o să-mi pierd minţile, Rodger! Nu pot suporta trecerea asta blestemată a timpului, iubitule. Niciodată nu se va opri în loc, pentru a fi savurat, pentru a te bucura de clipa prezentă sau pentru a fi măcar înţeles… Întotdeauna fuge mîncînd pămîntul, dărîmînd lucrurile în jur, ca să ajungă mai repede la următorul eveniment stupid. Şi poate că tu

nu vrei să pleci încă, de acolo de unde te afli… Urăsc *brutalitatea* timpului… Timpul e un tiran scîrbos, iubitule, pe care Cilla vrea să-l domolească pentru o clipă. Suspină. Pamela trebuie să fi crezut că nu va muri niciodată. Gîndeşte-te: cîndva a avut douăzeci şi nouă de ani, aşa cum am eu acum. Mi se pare că voi avea întotdeauna douăzeci şi nouă de ani, dar nu va fi aşa. Totul nu durează decît o clipă şi dacă pierzi ceva, e bun pierdut, nu-l mai poţi aduce înapoi… Max spunea întotdeauna că în deşert timpul nu există, nu există trecut, nici viitor, doar un prezent nesfîrşit, în care nu se poate petrece nimic, nimic nu se schimbă vreodată…

Îi scăpă un suspin şi el îi mîngîie obrazul, îi atinse părul. Ea îşi şterse, din nou, lacrimile.

— Nu va fi decît o clipire din ochi a timpului, simt cum clipirea asta blestemată începe chiar acum şi tot ce ştim noi în momentul ăsta va aparţine trecutului. Sîntem în ’41… după douăzeci şi nouă de ani voi avea cincizeci şi opt… ceva de neimaginat, nu-i aşa? Ce an va fi atunci? 1970. Rodger, poţi tu să-ţi imaginezi anul 1970?

— Cu puţin noroc, acest război se va sfîrşi.

— Da, Rodger îndrăznesc să spun că se va sfîrşi şi că, între timp, vor începe altele. În 1970, Rodger,… vei avea şaizeci şi cinci de ani!

El rîse.

— Dar dacă mor, mă îmbolnăvesc şi mor… Poate că micuţa Chloe va fi sătulă de mine, poate că va avea şi ea un soţ şi o fiică şi ea va vedea fotografiile mamei mele, ale străbunicii ei şi poate că Chloe se va enerva din cauza deranjului pe care-l produc cu moartea mea. Poate că va avea şi ea un iubit… Doamne, fă-mă să tac, Rodger. Te doresc, fă-mă să mă simt vie, Rodger, am nevoie de asta, am nevoie să mă simt vie şi nemuritoare, fie şi pentru o clipă…

Mai tîrziu, Godwin încercă în zadar să-şi amintească acel ceva pe care-l spusese Cilla despre mama ei, dar lucrul acela continua să-i scape. Orice-ar fi fost, chiar şi amintirea lui difuză, îl făcu să simtă, dintr-odată, un fior rece pe spinare.

— Mai eşti trează?

— Desigur, prostuţule. În voce i se mai ghicea încă un surîs zburdalnic.

— Astă seară ai spus ceva care m-a făcut să mă gîndesc că Lady Pamela ştie despre noi. Spune-mi că sînt nebun, că mă-nşel.

— Chiar trebuie să discutăm despre asta, Rodger? Acum?

— Scapă-mă de grija asta.

— Ei bine, mi-e teamă că nu pot. Cred că da, cred că într-adevăr, ştie.

— Crezi? De ce nu ştii ceva precis?

— Asta şi vreau să spun. Da, ştiu precis că ştie.

— I-ai spus tu? Nu înţeleg, i-ai povestit despre noi? Practic, este un secret de stat şi tu i-l spui unei femei care e numai pe sfert în toate minţile?

— Nu i-am *spus*. Evident.

— Nu pari prea afectată… şi doar e vorba despre căsnicia *ta*.

— Şi despre omul pe care – nu ştiu niciodată cum să spun – îl idolatrizezi? Îl venerezi? Mă întreb care dintre noi este mai interesat să păstreze secretul? Eu aş putea trăi fără Max…

— Este vorba şi despre cariera ta, în aceeaşi măsură. Adorata Angliei nu trebuie să-şi părăsească soţul. Dar asta e altă problemă. Ceea ce mă frămîntă pe mine în primul rînd, este următoarea întrebare: nu ţi-e teamă că va scăpa vreo vorbă în faţa lui Max? Numai ca să lovească în tine?

— Imposibil! Nu-ţi face griji, nu-i va spune niciodată *lui*. El e bărbat, iubitule, deci un duşman şi nimeni nu-şi spală rufele murdare în faţa duşmanului. Vorbesc serios, iubitule, ea îi urăşte pe bărbaţi, de aceea a ţinut întotdeauna să le facă viaţa insuportabilă, un adevărat iad.

— Dar ea ştie. Dacă nu i-ai spus tu, cum naiba a aflat? Întotdeauna am convenit, pentru a-l cruţa pe Max, pentru a ne cruţa *pe noi*…

— Dacă vrei neapărat să ştii, a ghicit, pur şi simplu. Odată, vorbeam despre tine şi ochii i se aprinseră în felul acela drăcesc pe care-l are ea… ştia. Asta-i tot.

— Dumnezeule, cînd s-au întîmplat toate astea?

— Ce importanţă are? Ea *ştia*. Afară de asta, e nebună de-a binelea…

— Perfect, perfect. Dar dacă cineva, nu binecuvîntata ta mamă, i-a spus lui Max despre noi? Ce s-ar întîmpla atunci?

Ea se cutremură şi fiorul care o străbătuse îl atinse şi pe el.

— Va trebui să ne descurcăm, nu-i aşa? S-ar putea să ne facă chiar un serviciu. Trebuie să acceptăm consecinţele actelor noastre.

Îşi îngropă faţa în pernă, apoi şi-o ridică spre el, curioasă să-i vadă reacţia.

— Da, dar eu nu pun doar o întrebare ipotetică.

— Ce vrea să-nsemne asta? Încerci să mă sperii?

— Vezi tu, mi s-a spus foarte clar ce mi se va întîmpla dacă nu încetez să mă mai întîlnesc cu tine… Cineva mă va ucide.

Ea înţepeni. Godwin putea auzi ceasul ticăind pe birou.

— Tu ai putea merge şi cu diligenţa, Rodger, dar ai un simţ al timpului formidabil. Despre ce Dumnezeu, tot vorbeşti?

Privind-o pe Cilla, după ce-i povestise despre scrisoarea pe care o primise – de fapt îi şi arătase foaia de hîrtie şi-i descrisese modul cum o primise – lui Godwin i se păru că arăta de parcă era pe cale să renunţe la un rol dintr-un film, pentru care nu se pregătise îndeajuns. Nu părea să ştie textul şi nu era prea sigură ce se întîmpla cu personajul, aşa încît singurele lucruri pe care se putea baza erau mimica ei, micile şiretlicuri, tehnica jocului. O privi cum îşi „compunea“ expresia feţei, renunţînd la aerul de stîngăcie şi de mirare, deoarece asta ar fi fost în contradicţie cu ceea ce cunoştea lumea drept stilul „Cilla Hood“. El luă aminte la cadrul familiar din jur, la umbrele împrăştiate de veioza de la capul patului, încadrîndu-i faţa, ca într-o scenă dintr-un film. Ea îşi umezi buzele cu limba. Era aproape gata pentru un „prim-plan“. Se dezlipi de el. În minte încerca să-şi croiască un drum prin hăţişurile problemei şi, eventual, să găsească vreo ieşire tainică. Era de presupus că scriitorii indicau întotdeauna, în scenariu, unde se află această ieşire secretă.

— Nu crezi că ar putea fi vreo glumă de prost gust?

— Nu prea cred, răspunse el.

— Dar pe cine poate interesa lucrul acesta? Aici e grozăvia! Cine s-ar putea gîndi că merită să ucizi pentru aşa ceva? Afară de… Oh, iubitule, afară de… Max, desigur…

— Întrebarea asta mă frămîntă şi pe mine, de cînd am primit anonima. Cine? Evident, nu e vorba despre Max… atunci cine? Singura concluzie inevitabilă este aceea că există cineva care ştie

şi căruia nu-i place chestia asta… cineva ne pîndeşte, Cilla.

Ea alunecă încet de sub cearceaf şi se ridică, rămase în picioare, goală, lîngă pat, cu piele de găină pe tot corpul, rozîndu-şi o unghie. Încet, cu mişcări studiate, ca un amnezic ce se luptă să-şi amintească cele mai simple acţiuni din trecut, ea îşi puse halatul. Capul îi era înclinat într-o parte, în timp ce stătea pe gînduri, trecînd în revistă, probabil, pe toţi posibilii autori ai scrisorii.

— Mi-ar putea distruge cariera, spuse ea, ca şi cum ideea ar fi devenit pentru prima oară palpabilă. Mi-ar putea distruge căsnicia. Şi te-ar putea ucide.

— Mă bucur că, în cele din urmă, sînt şi eu pe listă. Credeam că eşti gata să mă laşi deoparte.

— Cine? Cine ar putea fi? Nimeni nu ştie.

Se întoarse brusc spre el şi-l ameninţă cu degetul.

— Şi nu mai pomeni de Pamela că ţip şi mă arunc de la etaj, prin fereastra asta blestemată.

Stătea lîngă fereastră, privind strada spălată de ploaie.

— Ştiu, spuse ea moale. E simplu… e cineva care mă doreşte. Mă *doreşte*. Cineva, vreun fan al filmului, vreun colaborator, vreun individ din echipa de filmare, poate un actor, mai degrabă decît un fan… cineva care m-a pîndit, cineva care e *gelos*… Gîndeşte-te, Rodger. Nu e logic? Ce poate fi mai logic decît asta? Am cunoscut atîtea actriţe care au fost urmărite de admiratori nebuni… Merle a avut o problemă în genul ăsta şi Alex s-a îngrijit să-l reducă la tăcere… oameni nebuni. Nu se gîndesc decît la o relaţie sexuală, nu-i aşa? De-a lungul anilor am mai primit astfel de scrisori de la bărbaţi care-şi imaginau tot felul de fantezii sexuale cu mine. Le aruncam la coş şi le uitam. Erau inofensive. Dar acum este cineva care a mers mai departe. M-a urmărit, ne-a văzut împreună şi acum, a intrat în viaţa noastră…

El coborî din pat, se apropie de ea, dar o văzu că se crispează.

— Dumnezeule, şopti ea.

Privi peste umărul ei. Jos, în stradă, un Jaguar aluneca încet, ieşind din piaţetă şi luînd-o în jos, pe Sloane Street. Luă curba ca bătrînul pachebot Cunard, îndreptîndu-se spre chei.

— E Max, şopti ea cu respiraţia întretăiată. E Max.

Ea nu putu decît să se urnească cu greutate, cu mişcări puţine

şi lente. El uită aproape să se mai mişte. Dar ea îi arătă hainele, smochingul şi cămaşa, pantalonii negri cu bretele în culoare, atîrnînd de speteaza unui scaun. După ce el şi le adună, îi spuse:

— Îl pot împiedica să intre în dormitorul meu, dar în cazul în care n-am să pot, trebuie să te adăposteşti în „firida preotului“, chiar acum.

Într-o clipă, patul era aranjat, cuvertura aruncată deasupra, pernele umflate la loc şi o carte aruncată pe cearceaf, ca şi cum ar fi citit.

— Fuga, iubitule. Părea aproape un chicotit. E ca o farsă de alcov, nu-i aşa? spuse ea, ţinîndu-şi răsuflarea.

Îl împinse în faţa ei, spre holul întunecos, trecură de măsuţele, scaunele şi vazele cu flori, îndreptîndu-se către un spaţiu liber. Între un dulap înalt, cu o oglindă îngustă şi uşă sculptată şi colţul pe care-l formau pereţii coridorului, se afla o firidă largă de numai un metru şi ceva.

— A fost aici de secole, de cînd a fost construită casa, pe vremea reginei Victoria. Îi spuneau firida preotului, dar cred că era, de fapt, o altă nebunie victoriană – le plăceau culoarele secrete…

— N-avem timp pentru lecţii de istorie, Cilla…

Scăpă un pantof şi se luptă să-l pescuiască, fără să mai scape şi altceva. Îşi încordă auzul spre uşa de la intrare de jos, apoi spre zgomotul paşilor din hol. Cilla apăsă peretele, ceva modifică desenul tapetului înflorat şi, deodată, porţiunea din peretele de lîngă cabinet se dădu la o parte.

— Aş dori să te smotocesc puţin, iubitule.

— Zău, Cilla, ajută-mă…

— Să vedem, trebuie să fie o lumînare pe undeva.

Ea pipăia drumul prin întuneric. Plutea un miros deosebit, rînced, care trebuie să fi fost acolo din ziua în care se pusese temelia clădirii.

— Iat-o!

— Ale dracului pînze de păianjeni! Godwin scuipă, simţind firele pe faţă.

— Trebuie să fie şi vreun şoricel sau doi.

Aprinse un chibrit şi-l apropie de fitilul ondulat al unei lumînări, aflată într-un suport de aramă, cu mîner îndoit.

— Acum stai şi aşteaptă aici, pînă-l auzi că a urcat. Poţi lăsa uşa întredeschisă. Dacă pot, vin la tine cînd se linişteşte totul. Ascultă. De aici poţi auzi foarte bine. Nu ştiu de ce a apărut pe neaşteptate, dar voi încerca să-l culc. Trebuie să fie epuizat.

— Cilla…

Uşa din holul de la intrare se deschise cu zgomot. Max Hood sosise acasă.

— Trebuie să fug, iubitule. Uite, ai aici o carte bună de citit. Trollope.

Îi atinse obrazul cu buzele şi următorul lucru de care-şi dădu seama, fu uşa care se închise. Lumînarea pîlpîi şi-l făcu să se simtă ca şi cum ar fi fost prins în capcană, într-o căsuţă de turtă dulce. Cărămizile erau desprinse şi sfărîmicioase, cu bucăţi de mortar vechi îndesat printre crăpături, ca o glazură de prăjitură îngheţată. Era frig ca într-un cavou şi mirosul de rînced îl deranja. În momentul ăsta, simţul aventurii îl părăsise. Era ciudat cum totul părea mai degrabă caraghios, ridicol, ca o farsă de alcov, aşa cum se exprimase ea. Cu toate acestea, era atît de trist, atît de serios, atît de plin de suferinţă pentru toţi cei implicaţi în această problemă. Încercă să-şi alunge din minte aspectul acesta. Picioarele îi erau înfundate în stratul gros de pietriş. Ea avea dreptate, o farsă de alcov. Sau una istorisită de Fielding în romanele sale. Tom Jones prins în budoarul doamnei, cînd soţul soldat dă buzna pe uşă. Demnitatea lui – niciodată prea robustă – era în agonie şi se stingea încet. Numai Max Hood putea ieşi din acest episod cu fruntea sus. Împinse uşa puţin şi se încordă să audă sunetul vocilor. La început, auzi vocea ei, abia descifrabilă, apoi o voce mai joasă, a lui Max. Se părea că ea încerca să mute discuţia mai aproape de scara lungă şi răsucită care se înălţa din parchet. Apoi, vocea ei deveni mai clară, tonul indicînd faptul că a urmat salutul de bun venit, îmbrăţişarea, sărutul.

— Max, trebuie să fii mort de oboseală. De ce nu urci?

— Într-o clipă. Ştii cît mă chinuiam încercînd să dorm. Se pare că lucrurile nu s-au îmbunătăţit. Totuşi, nu-ţi face griji. Cum a fost petrecerea ta?

Godwin şi-l imagină stînd la picioarele scării, cu un pahar de scotch într-o mînă, cu un teanc de corespondenţă în cealaltă, privind în sus, spre soţia sa, care stătea pe a treia treaptă, cu

mîna sprijinită de balustradă. Capu-i era plin de operaţiunea PRAETORIAN, de soţie, de fîică-sa, plin de război, întrebîndu-se cum de nu-i plesnea pentru că nu putea dormi…

— Aşa cum au decurs lucrurile, se pare că a fost reuşită. Toată lumea a avut cuvinte de laudă pentru film, care este, hai să fim sinceri, cam anost. Am fost foarte tristă că n-ai putut veni.

— N-am avut încotro. Că veni vorba, s-ar putea să plec departe pentru o săptămînă sau două. Cu începere de săptămîna viitoare.

— Spune-mi că nu este nimic periculos, Max…

— Nu, nu, sigur că nu. Doar nişte manevre, instrucţie cu nişte recruţi. Eu sînt prea bătrîn pentru pericole.

— Tu ai să fii întotdeauna un individ „periculos” spuse ea. Întotdeauna am spus asta: soţul meu, Max Hood, e un tip al naibii de periculos.

El rîse.

— Chiar aşa şi sînt.

— Şi nu vrei să-mi povesteşti şi mie mai multe despre manevrele tale?

— Nu pot, bătrînica mea. Nu e nimic important. Cu adevărat.

— Cînd vorbeşti aşa, întotdeauna înseamnă că este exact pe dos.

— N-aş spune asta.

— Mi-ai lipsit la petrecere. Şi lui Lily şi Greer le-ai lipsit. Tuturor le-ai lipsit. Rodger a venit şi el şi arăta ca un suflet pierdut cînd a aflat că nu vii.

— Adevărat? E un tip grozav. De fapt, trebuie să-l întîlnesc pe Rodger zilele următoare.

— Da? De ce? Pot să vin şi eu? Sau e o discuţie între bărbăţi?

— Mă aşteaptă o discuţie foarte plicticoasă. Relaţii publice. Exact ăsta e subiectul, relaţii publice. Cum s-a simţit Rodger la petrecere? În afară de faptul că arăta ca un suflet pierdut?

— Bine, cred. A venit cu prietena lui, Anne Collister. Aceea cu dinţi foarte lungi şi picioare foarte mari. Adică o frumuseţe tipic englezească. Lily se gîndea că ei ar trebui să se căsătorească.

— Şi tu ce părere ai?

— Mă îndoiesc că Rodger e genul de bărbat care se căsătoreşte. Şi apoi, vreau să spun că tu ar trebui să te duci la

culcare.

— Cilla?

— Da.

— Mă gîndeam că aş putea veni în camera ta, astă seară.

— Max! Am spus eu că eşti periculos! Dar nu-i mai bine să vin eu la tine? Am putea face focul, îl aprind eu. Căminul nu are tiraj prea bun în camera mea. Grăbeşte-te, totuşi.

— Perfect. Vin imediat.

— Ai prefera o baie fierbinte mai întîi?

— N-aş zice nu.

— Adu-ţi paharul cu tine, atunci. Am să te frec pe spate şi-am să-ţi vorbesc despre petrecere…

Lui Godwin nu-i plăcea să tragă cu urechea, ura lucrul acesta şi se mira cum putea ea să facă jocul acesta, pe muchie de cuţit. Era al doilea lucru odios după acela de a trage cu urechea în timp ce doi oameni făceau dragoste. Poate că Monk avea dreptate. Poate că femeile aveau ceva în natura lor, pe care bărbaţii nu puteau spera să-l înţeleagă vreodată.

Era îmbrăcat din cap pînă-n picioare, cînd uşa „firidei“ se deschise larg. Ea stătea în faţa lui, în rochia de casă.

— Ai putut să auzi?

El făcu un semn de confirmare din cap.

— Cînd va urca, eu închid uşa dormitorului lui, să menţin căldura în cameră. El va fi în baie. Atunci poţi „executa“ o retragere discretă. Recunosc că a fost un moment dificil. Era cu respiraţia întretăiată, cu glasul redus la şoaptă.

— Ce vrei să spui?

— Trenciul tău e în holul de la intrare, pe spătarul banchetei.

— Dumnezeule, ai milă…

— Eram gata să-i spun că te-am chemat la un păhărel, după petrecere şi că trebuie să-ţi fi uitat trenciul acolo. Dar pe urmă m-am gîndit că, dacă ar fi dispărut dimineaţa, ce şi-ar fi închipuit? Chicoti. Dar în hol era întuneric şi n-a părut să-l observe, aşa încît n-am spus nimic.

— Dar dacă l-a observat?

— Nu l-a observat. Acum trebuie să fug la baie, să aprind focul. Ai auzit că va pleca pentru vreo săptămînă sau două?

— Da.

— Asta înseamnă că vom avea ceva timp la dispoziţie, nu-i aşa?

— Nu crezi că ar fi mai bine să te duci, să-ţi vezi de treabă?

— Te simţi bine, Rodger?

— Cilla, Cilla, ce întrebare!

— Tot ce-mi mai lipseşte acum, e Chloe care să iasă din camera ei şi să se învîrtească în hol. E uşor somnambulă. Mă duc. Te sun, iubitule.

Dispăru jos, în hol. El îi simţi gustul buzelor, în timp ce aştepta ca Max să urce scara şi să închidă uşa în urma lui.

Se scurse o mulţime de timp. Apoi, coborî. Lumina lunii reuşise să străpungă norii, desenînd umbre mari pe parchet. Duşumeaua semăna acum cu o tablă de şah uriaşă. Cilla era regina. Ce era Max? Regele, nebunul sau tura? În timp ce-şi culese trenciul şi-l îmbrăcă, în grabă, peste smochingul mototolit, cu cravata atîrnîndu-i neglijent, se simţi ca un pion şi presupuse că acesta era tristul lui noroc. Ploua din nou cînd străbătu Sloane Street.

— Rodger? Tu eşti, bătrîne? Godwin?

Se întoarse şi zări faţa rotundă şi îndesată de sub umbrelă. Timp de o clipă, nu-l recunoscu.

— Sînt eu, Sam. Sam Balderston, ce Dumnezeu?

Reporterul de la *The Times* se apropie.

— Iartă-mă, Sam. Nu te puteam vedea ca lumea, pe sub dihania asta uriaşă şi oribilă. Ce te-a făcut să ieşi din casă?

— O vizită la bătrînul cap sec, ce altceva? Dar tu?

— Am ieşit să fac o plimbare. Nu puteam să adorm.

— Ai ieşit din pat şi ţi-ai arborat smochingul? Rîse. Muşcă dintr-un trabuc. Eu am să te cred. Dar mulţi alţii nu te-ar crede.

— Eşti un bătrîn suflet de încredere. Mă îndrept spre Sloane Street.

— Atunci mergem împreună. Unde locuieşti?

— În Berkeley Square.

— Se pare că ai făcut o plimbare *lungă*, bătrîne.

Rînji prin norul de fum. Era un omuleţ gras, vesel şi lacom de cancanuri.

— Pui tu ceva la cale, Rodger. Te miros. Te-am văzut în seara asta la Dorchester, dar erai ambalat cu doamna Fantasia. Norocos

bandit mai eşti! Fir-aş al naibii, e o frumuseţe de femeie!

Străbătură piaţeta pustie, îndreptîndu-se spre Sloane Street.

— Sperasem să trec să-l salut pe Sir Max Hood, dar era cu nevastă-sa, în bal mare, în toiul nopţii. Trebuie să fi avut vreun motiv serios. Nu crezi, Rodger?

— Poate că ai dreptate, spuse Godwin.

Dintre toţi oamenii pe care i-ar fi putut întîlni, de ce îi picase tocmai Sam Balderston? Sam Balderston care nu te lasă în pace cu una cu două, pînă nu despică firul în patru.

— Sloane Square, cugetă Sam. Eu locuiesc în Blacklands Terrace. Am un mic apartament, foarte drăgălaş. Mă gîndesc că Max Hood stă chiar aici, pe strada asta.

Îi înfipse degetul mare în umăr.

— Ştiai asta, Rodger?

— Da, cred că ai dreptate, Sam. Chiar pe partea cealaltă a pieţei, dacă nu mă-nşel.

— Ei bine, nu e o coincidenţă?

— Oare, Sam? Nu văd care ar fi aceea.

— Sigur că este. Nu înţelegi? Tocmai vorbeam despre el, nu-i aşa? Şi n-am dat, întîmplător, unul peste altul? Practic, în faţa casei lui? Eu numesc asta o coincidenţă.

Rodger oftă. Plimbarea pînă la Berkeley Square urma să fie a naibii de lungă. Ce-ar fi fost să-l sugrume pe Sam Balderston şi să-l lase acolo, pe alee, ca să-l găsească măturătorii a doua zi? Dar asta părea totuşi o întorsătură neverosimilă a lucrurilor.

— La sfîrşitul zilei, cred că am putea foarte bine, să ieşim din beleaua asta, cu pielea negăurită şi cu scalpul unui mare şef, la cingătoare. Desigur, batem în lemn. Dar şansele noastre sînt destul de mari.

Max Hood era aşezat într-un fotoliu de club, cu încrustaţii din alamă. Focul răspîndea o lumină plăcută, încălzind încăperea. Barul în formă de glob era deschis. El îşi îndemnă oaspeţii să-şi prepare băuturile aşa cum le plăcea. Pentru el îşi pregătise un pahar mare, plin cu malţ, pe care-l sorbea de parcă ar fi fost coniac Napoleon.

Locotenent-colonelul Martin Jellicoe de la corpul de comando din Orientul Mijlociu urma să fie secundul lui Hood la comanda

operaţiunii. Era un bărbat scund şi îndesat, în jur de patruzeci de ani. Avea o constituţie total diferită de cea a lui Max Hood. Avea un nas roşu, ars de soare în permanenţă, sub care se zbîrlea o mustaţă groasă. Purta un costum din stofă moale şi stătea adus de spate şi pleoştit, lîngă globul-bar. Devenise o practică la el ca atunci cînd nu purta uniforma militară, să facă orice pentru a se distra, pentru a se simţi în largul său. Asta includea şi poziţiile relaxate, neglijente, de gigolo. Mirosea a colonie acrişoară. Pe sub costum, făcînd abstracţie de ţinuta lui gîrbovită, se ghicea o constituţie de fier. Individul avea şase răni făcute de gloanţe, după spusele lui Monk Vardan care era un cunoscător în materie şi care acum se odihnea comod, pe o canapea de piele, cu faţa luminată de flăcările căminului.

Godwin stătea la celălalt capăt al canapelei. Aşa cum se întîmplase şi în Africa de Nord, cînd se afla în deşert cu Hood, avea acum un sentiment amestecat, de anticipare a evenimentelor şi de teamă – teama de a fi implicat în război, de a fi mai degrabă un participant direct, decît un simplu reporter. Jellicoe privi gînditor cum se reflecta lumina focului pe pantofii săi lustruiţi cu cea mai mare grijă şi spuse:

— Al naibii să fiu dacă nu cred că ar fi *mai bine* să ieşim din treaba asta. Am făcut un legămînt serios să nu mă mai las împuşcat. Şi n-o să încep acum să-l respect, plecînd în misiuni sinucigaşe.

Monk Vardan îşi întoarse „caroseria“ lungă şi uşoară ca să-l privească pe Godwin.

— Acum încearcă să te bage pe tine în rahat, Rodger. Bătrînele nulităţi militare la lucru. N-am dreptate, Martin? Max?

— Nu-ţi mai face atîtea griji în privinţa lui Godwin. Hood dădu drumul unui zîmbet tăios, nu tocmai încurajator. Rodger şi cu mine am auzit clopotele de la miezul nopţii. Rodger nu va păţi nimic.

— Nimic împotriva lui Godwin, spuse Martin Jellicoe, trecîndu-şi un deget peste mustaţă. Totuşi nu sînt peste măsură de încîntat să-mi risc bătrîna carapace în ceea ce pare a fi, mai degrabă, o bombă publicitară. Ca atunci cînd Teddy Roosevelt l-a acuzat pe San Juan Hill în cazul William Randolph Hearst. Acolo mi se va scoroji faţa ca o coajă de copac, din pricina arsurilor. La fel şi ochii

şi nasul şi gura, mergînd prin apa rece şi încercînd să nu mă înec, cu blestemata de gardă personală a lui Rommel în coastă, gata să apese pe trăgaci. Şi pe deasupra, tîrînd după mine acele măşti de gaze nenorocite şi mari, ca şi ceilalţi băieţi desigur, dar în primul rînd, pe capul meu… Toate astea pentru un articolaş apărut într-un ziar. Mă întreb dacă merită.

— Cred că eu am fost inclus în plan ca un supliment de ultimă oră, spuse Godwin. Partea de publicitate a acestei afaceri nu e altceva decît un produs secundar.

— Permiteţi-mi să aşez lucrurile la locul lor, o dată pentru totdeauna, spuse Monk Vardan. Puteţi fi siguri că-l reprezint aici pe primul ministru. Principalul scop al operaţiunii CRUCIATUL este să elibereze Tobruk-ul şi să pună pe fugă armata lui Rommel, să-şi ia picioarele la spinare. La urma urmei, e rîndul lor. Deoarece operaţiunea CRUCIATUL se apropie, sînt în desfăşurare o mulţime de operaţiuni cu scopul subminării şi derutării inamicului – atît italienii care au cartierul general la Cirene, cît şi germanii, avînd cartierul general în josul drumului, la Beda Littoria. Brigadierul Reid şi sprintenul Stierling cu unităţile sale de paraşutişti îşi fac datoria. Ideea este să-l îndepărtăm pe Rommel de punctul fierbinte, să-l facem să privească înapoi, să-l facem să zărească fel de fel de lucruri în umbrele amăgitoare. Scopul nostru – obiectivul operaţiunii PRAETORIAN – este să nimicim capul bestiei, creierul, dacă vreţi. Pe Rommel însuşi. Şocul pierderii conducătorului, al arhitectului triumfului lor, îi va face pe inamici să intre în panică… şi înainte chiar, de a se dezmetici, CRUCIATUL le va sări în spinare, punînd la bătaie tot armamentul de care dispunem. Cea mai bună publicitate o va constitui eliberarea Şobolanilor Deşertului de la Tobruk şi înfrîngerea armatei lui Rommel. *Acesta* este planul urmărit de noi. Ideea implicării unui corespondent de război american a venit ulterior, ca un adaos. Este o idee bună, şi Rodger va avea rolul său. El are o audienţă uriaşă, atît la noi, cît şi în Statele Unite. Vrem să luăm taurul de coarne şi vrem ca succesul nostru să fie adus la cunoştinţa celui mai larg public posibil, prin intermediul vocii celei mai ascultate… Vrem să-l folosim pe Godwin ca să ne apropie şi mai mult de yankei, e atît de simplu… deoarece Anglia şi America trebuie să-şi unească forţele pentru a cîştiga acest război… Trebuie să

scoatem America din inerţie şi s-o aducem pe cîmpul de luptă…

Max Hood vorbi cu blîndeţe:

— Nu prea avem nevoie de o cuvîntare, Monk. Ne poţi considera printre convertiţi. Bănuiesc că toţi cei care ne aflăm în camera aceasta vrem ca Hitler să piardă războiul.

— M-a luat valul, nu-i aşa? Se întîmplă.

— A fost greşeala lui Martin să aducă problema în prim plan. Lui Martin îi place întotdeauna să-şi bage nasul în probleme care nu-l interesează în nici un fel. Numai „De ce?“ şi „Unde?” El uită că nu e decît un simplu soldat. Asta face parte din farmecul lui limitat.

Jellicoe rîse, înveselit instantaneu.

— Bine, bine. Las-o baltă, Monk. Ca să ne întoarcem acum la oile noastre, cum naiba realizăm noi tîlhăria asta, odată ce ne îndreptăm spre nenorocita aia de Beda-Littoria?

— Chiar aşa, spuse Max Hood. Cum o realizăm? Vei răsufla uşurat să auzi, dragă Martin, că am un plan. Vino încoace.

Se îndreptă către o masă lungă de bibliotecă care se întindea în faţa unui perete căptuşit cu cărţi.

— A sosit momentul *văzînd şi făcînd*.

Godwin încerca să înţeleagă ceva din hărţile şi fotografiile făcute în misiunile de recunoaştere. Unele dintre ele fuseseră confecţionate de Max cu şase săptămîni în urmă, cînd planul abia se punea pe picioare. Godwin încercă dar, în cele din urmă, nu-i mai putu urmări, iar fotografiile i se amestecară în minte. De undeva dintr-un ungher al casei, se auzea sunetul unui gramofon şi lui îi veni foarte greu să nu se gîndească la Cilla. Undeva, deasupra lui, ea făcea baie, sau citea, sau asculta discuri, iar muzica îl înghiţea de viu, pur şi simplu. Era ca şi cum ar fi făcut intenţionat, punînd o grămadă de discuri cu Hutch, favoritul lor, melodii pe care făcuseră dragoste şi asta pentru că ştia că Godwin era acolo. Prima oară îl ascultaseră cîntînd în micul club Joselli, din Paris, în Place Clichy. Era în 1927. El cîntase la pian, apoi interpretase melodiile lui Cole Porter, ştergîndu-şi, cu o batistă albă, frumoasa faţă neagră, lucitoare din cauza sudoarei. Leslie Hutchinson. Toată lumea îi spunea Hutch, chiar de atunci. Cîntase ca un înger. Ei doi erau pe cale de a se cunoaşte, neavînd

idee nici o clipă unde va duce acest lucru. Nici un fel de idee. Acum ea era sus, punînd discurile cu: „Ceaţă pe rîu“, „Praf de stele“, „Tot ce eşti tu“, iar Godwin era jos, luptîndu-se cu un pahar de scotch, în timp ce soţul ei le povestea cum vor proceda ca să-l ucidă pe zeul războiului din deşert.

Godwin îşi închipuise că atacul va presupune o simplă descindere rapidă de-a lungul plajei, demolarea cartierului general al lui Rommel şi uciderea, sau răpirea, după cum sperase el, în inocenţa lui. Apoi, fuga înapoi, la plutele de cauciuc care îi aşteaptau şi o vîslire rapidă către submarin. Ei bine, se cam înşelase de data asta.

Hărţile fuseseră executate de mînă, cu mare atenţie, indicînd drumul principal în interiorul uscatului şi punctele de retragere disponibile, în caz că ar fi apărut probleme. Primul era plaja îngustă din nordul Africii. Apoi, prima coastă povîrnită. După aceea, un drum dificil cu o lungime de cincisprezece mile, peste o colină stîncoasă, ciuruită de mici peşteri unde se adăposteau, pe vreme rea, caprele şi păstorii de capre. Şi vreme rea era din belşug, prin aceste locuri. Într-una din aceste mici peşteri, urmau să găsească „provizii“. Godwin era atît de ameţit de avalanşa de informaţii despre complexitatea acţiunii, încît nu şi-a mai bătut capul să întrebe despre provizii. Apoi, venea un alt povîrniş îndrăcit, cu care trebuiau să aibă de-a face. Şi, în fine, dar totul la timpul potrivit, venea oraşul. Un grup de clădiri albe şi curate, un turn pentru depozitarea cerealelor, barăcile poliţiei, cartierul general al lui Rommel. Vila lui Rommel, o staţie electrică, notată pe hartă cu cuvîntul „dinam“. Mai exista şi o parcare pentru maşini, dar, din păcate, ei nu mergeau cu maşina spre oraş. La cîteva mile în josul drumului care duce la Tobruk, exista un stîlp de comunicaţie care trebuia scos din funcţiune. Desigur că existau şi drumuri de retragere care i-ar fi condus înapoi, spre plajă. Dumnezeule! Toată această operaţiune îi părea lui Godwin la fel de complicată ca o invadare a întregii Europe, avînd ca scop deschiderea acelui legendar al Doilea Front.

Max Hood îşi umplu pipa cu tutun dintr-o cutie de forma capului vrăjitorului Merlin, o aprinse şi le arătă X-ul prin care era indicat cartierul general al lui Rommel, cu coada pipei din os negru, pe care se vedeau urme de dinţi.

— Este o clădire de protocol, cu trei etaje şi o aripă în spate. Cînd vom sosi noi, va fi, probabil, închisă. După mine, vila este locul cu pricina. Dacă avem puţin noroc, cînd vom sosi noi va fi în pat, cu un planton scheletic la uşă. Bineînţeles că nu se vor aştepta la vizita noastră. Intrăm şi apoi, nu mai avem de făcut decît o trebuşoară de cîteva minute.

Jellicoe vorbi, ca şi cum ar fi gîndit cu voce tare.

— Obişnuiam să numim lucrurile de soiul ăsta „o treabă murdară la răscruce de drumuri“. Ăsta a fost scopul tuturor misiunilor. Treaba murdară de la răscruce. Iartă-mă, Max, continuă.

— Dacă sîntem buni şi mai ales, norocoşi, nu vor mai exista supravieţuitori care să strige după ajutor. Centrul de telecomunicaţii va fi scos din funcţiune. Staţia electrică, idem. Nici un fel de lumină electrică. Le va lua ceva timp pînă se vor dumiri ce-au păţit. Dar atunci, noi vom fi înapoi, pe coline, la o distanţă cît mai mare.

Godwin spuse:

— Îmi pare rău dacă voi pune o întrebare prostească, dar cît va dura toată această poveste? Mie mi se pare că este vorba de o campanie de şase săptămîni.

— E o treabă de două zile. Ajungem acolo pe la miezul nopţii şi înaintăm pe uscat cît putem de mult, pînă în zori. Apoi, ne ascundem în micile peşteri, în timpul zilei. La lăsarea serii, ne facem treaba la centrul de telecomunicaţii. Pot să jur că vor privi acest lucru ca pe o perfidie a englezilor, fără nici o legătură cu vreun pericol potenţial pentru Rommel. Apoi ne ocupăm de „dinam“. Un grup scoate totul din funcţiune, în timp ce ceilalţi lovesc vila. Ne vom coordona. Cînd luminile se sting, intrăm. Toate acestea li se vor întîmpla prietenilor noştri germani, după aproximativ douăzeci şi patru de ore de la debarcarea noastră de pe submarine. Ne petrecem restul nopţii întorcîndu-ne la peşterile noastre, stăm acolo a doua zi, şi în noaptea următoare ne întoarcem pe plajă pentru plecare.

Max pufăi din pipă, aprinse un chibrit, şi dădu din cap spre Godwin.

— Nu ţi se pare nostim, Rodger?

Surîse afectuos.

— Nici măcar o zi pe plajă.

— Priveşte lucrurile în felul acesta: Vei fi pe uscat, vei putea face ceva. Întotdeauna mi-a plăcut acest aspect al misiunii de comando. Mi-e milă de sărmanii oameni din bombardierele de deasupra Reich-ului. Nu pot evita focul artileriei antiaeriene. Sînt acolo, în vînt şi în frig şi soarta nu este în mîinile lor. Trebuie să fie un sentiment înfiorător. Aşa gîndesc. Tu vei fi în siguranţă, Rodger. Îţi promit. Şi nu uita, *te cunosc*.

Jellicoe spuse:

— Ţine minte asta, Godwin. Fă aşa cum ţi se spune. Eşti gata de plecare. Eşti un băiat bun, sînt sigur, dar dacă nu te porţi cum trebuie şi-mi pui viaţa în pericol, te împuşc cu mîna mea, fără să clipesc. Nu am nimic cu tine, mă înţelegi. Dar ăsta e felul meu de a trata afaceri.

Zîmbi pe sub mustaţă şi pentru că-şi terminase partitura, sorbi din băutură, întorcîndu-se spre Hood.

— Acum, Max, mai vorbeşte-ne despre peştera aceea. Eu unul, urăsc peşterile. În special peşterile pline cu bălegar de capră. Cum poţi fi sigur c-o vom găsi pe cea mai bună?

— Mă crezi sau nu, Jelly, chiar mă gîndeam să mă ocup de această mică problemă. Dar hai să ne uităm puţin pe materialele astea, hărţi şi fotografii. Vom avea destul timp să le mai trecem în revistă pe drumul nostru către Alexandria, dar o revizuire în seara asta ne va ajuta să ni le întipărim în minte.

— Aşa cum te cunosc eu, spuse Jellicoe, ai să mai faci instrucţie cu noi şi cînd vom părăsi submarinul, în acele mici şalupe al naibii de periculoase…

— Mi-e teamă că, de data asta, nu.

— Şi de ce nu, dacă mi-e îngăduit să-ntreb?

— Eu nu voi fi pe submarin.

— Vii înnot? E de efect, bătrîne!

— Nu, vin pe deasupra. Puţin înaintea voastră, băieţi. Flota aeriană a deşertului mă va duce cît mai aproape de ţintă, apoi mă voi deghiza în arab. Sau, poate, în ofiţer italian. Voi găsi peştera, voi da semnalul submarinului pentru debarcare şi vă voi aduce acolo.

— Fir-ar să fie! spuse Jellicoe. Ai un haz grozav! Noi, încarceraţi în submarin, tu, afară, în vacanţă. Godwin, trebuie să

fii cu ochii pe omul ăsta, în fiecare minut. Pentru el întotdeauna, partea uşoară a trebii. Îmbrăcăminte de carnaval, relaţii cu localnicii, ceva mîncărică italiană gustoasă… Perfect. Max, haide să ne mai uităm o dată la fotografii şi la hărţi. Monk, poţi să-mi destupi sticla asta? Deşertul îmi provoacă o sete grozavă.

De la etajul de sus al casei, Godwin îl auzi pe Leslie Hutchinson cîntînd „Revii mereu ca un cîntec“. Era un cîntec atît de frumos, atît de trist… Începu să se întrebe dac-o va mai vedea vreodată pe Cilla.

Se plimbau în susul străzii Sloane, acolo unde-l oprise Sam Balderston seara trecută, cînd abia scăpase să nu fie zărit de Max. Acum, Roverul negru, lung, trimis de Numărul 10, se tîra în spatele lor, la dispoziţia lui Monk Vardan.

— Mai ai de semnat o singură fişă. Prin ea, guvernul Majestăţii Sale este absolvit de orice răspundere în cazul morţii tale. Nu putem fi acuzaţi dacă-ţi pierzi căpăţîna. Reţeaua ta nu ne poate da în judecată. Asta-i problema.

— Înţeleg. Unde este?

— În maşină. Iartă-mă că am lăsat-o la urmă.

— Toate astea te fac, mai degrabă, să te dezmeticeşti, Monk.

— Îndrăznesc să spun că războiul are, deseori, acest efect asupra oamenilor. Sper că nu voi avea niciodată ocazia să înfrunt războiul. Totuşi, ce aventură vei fi trăit, cînd totul se va termina! Vei avea o *pîine* de mîncat pentru tot restul vieţii. Godwin, omul care a întreprins un atac asupra lui Rommel! Eu nu voi avea niciodată de povestit aşa ceva. Te invidiez pentru asta.

— Tu vei avea de depănat povestiri despre Churchill. Fără-ndoială că, la bătrîneţe, vei scrie o carte.

Se plimbau tacticos, iar tocurile încălţărilor clipoceau pe pietrele umede ale pavajului. Godwin nu-şi putea desprinde gîndul de la Cilla care, la etaj, memora versuri în timp ce făcea baie. Vocea lui Hutch se auzea din cealaltă cameră. Niciodată nu-i fusese atît de acută conştiinţa faptului că nu voia să moară.

Godwin încercă să pară nepăsător, cînd vorbi din nou.

— Cum ţi se pare Max, Monk?

— Ce vrei să spui, exact?

— E schimbat.

— Presiuni. Tensiune. Călătorii. Războiul ăsta. Pune-le pe toate cap la cap. Toate acestea îşi pun amprenta. În plus, nu mai e tînăr. Care dintre noi este?

— Mă gîndeam că-n seara asta nu arăta bine.

— Adevărat?

Cuvîntul îi ieşi din gură în trei silabe distincte.

— Mie mi s-a părut acelaşi bătrîn Max. Se vaită că suferă de accese de insomnie. Nu e de mirare dacă te gîndeşti la toate prin cîte a trecut în ultimile două luni. Înainte şi-napoi la Alexandria, infiltrînd liniile lui Rommel. Pregătindu-se pentru ridicarea cortinei la acest spectacol cu totul special. Aş spune că e la capătul puterilor… ceea ce înseamnă că e gata de luptă. Gata de a ucide. La urma urmelor, pentru aşa ceva îl folosim.

Umbrela lui lovea în asfalt, alături de ei, asemeni bastonului unui orb.

— Asta face războiul, iată ce-am învăţat. Îi foloseşte pe oameni. Dar Max pare să fie un izvor nesecat. Este genul de maşină de omorît oameni, odată ce se porneşte, nu-i aşa?

— E cam dur ce spui, zise Godwin.

— Adevărat? Mi-a spus că ai avut motive să accepţi. Ah, mi-a mai spus şi altceva… spunea că e mai greu să fii gata pentru o astfel de aventură, în zilele noastre. I-am spus să nu-şi facă griji în privinţa asta.

— Trebuie să-i fi fost de mare ajutor cuvintele tale.

— I-am spus că totul devine mai greu, pentru toată lumea, azi. Nu voiam să-l mint pe Max Hood.

— Presupun că-i adevărat. Ne descurcăm.

— Iar Max mai mult decît atît. De aceea pregătirile lui sînt atît de meticuloase. Cînd era tînăr, putea improviza, se baza pe instinctele şi pe agilitatea sa, care-l scoteau din încurcătură. Cînd era tînăr nu ştia ce-i aia frica. Asta e periculos. Dă-mi un om care are o doză sănătoasă de frică, atunci cînd vine momentul să joace genul de joc al lui Hood.

— Ei bine, în cazul ăsta, cu siguranţă că eu sînt omul tău.

— Dar frica lui îi va face pe toţi să iasă cu bine din încurcătură. E cartea ta cîştigătoare în beleaua asta.

— Mă bucur că gîndeşti aşa. Eu cred totuşi că pare destul de dur în situaţii extreme.

— Jellicoe a mai fost cu Hood pe acest drum, înainte. Pare destul de încrezător. Ăsta e un semn bun. Stăteau în colţul lui Brompton Road. În stînga se desluşea Harrods. Roverul aluneca în spatele lor, pe strada întunecată şi pustie.

— Monk, crezi că e posibil ca…

— Nu te sfii, omule.

— Crezi că Max ar putea să ştie de Cilla şi de mine?

— Nu despre asta te întrebam eu întotdeauna?

— Ştiu, ştiu. Mă întrebam doar dacă… poate că asta îl apasă. Îl ţine treaz nopţile… A spus, oare, ceva care te-ar putea face să crezi că…

— Stai liniştit, bătrîne. Ai fi ştiut dacă Max descoperea.

— Cum, pentru numele lui Dumnezeu?

— Cum? Max te-ar fi omorît, evident.

— Dar ar face-o, oare?

— Te-ndoieşti?

— Nu. Presupun c-ar face-o.

— Deci n-ai pentru ce să-ţi faci griji. Acum intră în maşină şi semnează. În şase ore pleci spre Alexandria.

7

Primul om muri înecat, înainte chiar ca ei să pună piciorul pe plajă şi, la vremea aceea, Godwin socoti că acela fusese norocos. Traversaseră deja un adevărat iad. Moartea era o eliberare.

Orice altceva ar fi fost o eliberare. Orice altceva decît ceea ce făceau. Orice, numai să ieşi din submarin. Se numea *Kismet* şi într-adevăr, aceasta era soarta lui, destinul lui, nu exista nici o afurisită de îndoială în privinţa asta. Orice era mai bine să faci, chiar să te arunci în mare, să iei valurile în piept. Orice, numai să scapi de căldura aceea înăbuşitoare, de mirosul de sudoare, al tău propriu şi a celorlalţi, de sunetul picăturilor de transpiraţie care cădeau de pe trupuri pe podeaua de metal, regulat, ca bătăile

unui metronom. Zăceau în cuşetele lor strîmte sau chirciţi pe podea, ca nişte mingi chinuite de crampe dureroase, sub tuburile torpedo-ului sau îngrămădiţi la popotă, bolnavi şi epuizaţi, gata să-şi dea afară stomacul, în întregime, pentru că nu puteau fugi de mirosul oribil al propriilor vomismente. Ar fi dat orice să scape de aerul acela încins, de miros, de clătinările şi rostogolirile din pricina tangajului, de juliturile şi rănile provocate de ciocnirea cu marginile ascuţite şi căderile pe metalul dur, pentru că nu se puteau ţine pe picioare şi oricum, n-ar mai fi dat nici o ceapă degerată pe asta. Oricum, n-ar mai fi avut vreo importanţă, atunci cînd îţi doreşti moartea, cînd nu poţi respira aerul uscat şi arzător, cînd nu puteai fuma nici măcar o ţigară ziua întreagă, cînd navigai sub apă, şi nu exista nici o posibilitate de a se împrospăta aerul. Nu puteau fuma nici noaptea, cînd se ridicau la suprafaţă, deoarece Mediterana era furioasă, vînturile bătînd cu o viteză între patru şi opt noduri pe oră. Nu te mai puteai opri din vomitat, deşi nu-ţi mai rămăsese nimic în stomac, dar aveai, permanent senzaţia de greaţă şi te simţeai un mort pe picioare, îngrozitor de slăbit şi de deshidratat. Aşa încît, cînd primul om muri, în cele din urmă, înecat în mare, atunci cînd sosi momentul debarcării, el fu socotit norocosul grupului. Primul dintre cei „norocoşi“, dar nu ultimul.

Jellicoe veni la el în a doua noapte după ieşirea din „cuşca“ submarinului.

— Ai fost deasupra?

— Nu mă pot opri din vărsături. Nu mă mai pot ţine pe picioare.

— Pe de o parte, aerul curat îţi va face bine.

— Şi pe de altă parte?

Godwin simţi cum i se ridică stomacul. Îşi putea auzi clar mişcările intestinelor.

— Pe de altă parte, e al dracului de sigur că vei fi măturat peste bord şi nu te vom mai vedea niciodată.

— O cale uşoară de scăpare.

Jellicoe chicoti sumbru.

— Asta este ceea ce voiam să spun în legătură cu Max. Îţi aminteşti ce-am spus atunci? Întotdeauna, partea uşoară a trebii… bătrînul nostru şmecher. Gîndeşte-te la el, acum, Godwin.

Legănîndu-se pe spatele unei cămile… dansatoare cu văluri, gata să-i satisfacă orice capriciu… smochine, struguri, lucruri de-astea… Max, dragă… nu prea arăţi bine, bătrîne.

Îşi desprinse privirea de la tabloul mental pe care i-l făcuse lui Max şi vieţii lui plăcute, apoi îl fixă pe Godwin.

— Puţină durere de burtică, îmi închipui.

— Ce naiba înseamnă durerea de burtică?

— E în felul următor. Durerea de burtică este capătul tuturor lucrurilor, atunci cînd de douăzeci şi patru de ore nu faci altceva decît să vomiţi. Durerea de burtică îţi deschide cealaltă poartă. Sau, mai există posibilitatea ca cineva să-ţi dea lovitura de graţie. Dar sper că nu vrei să le ai pe amîndouă, în acelaşi timp. Să fim rezonabili.

Îşi duse un deget la nas apoi şi-l ciupi.

— Cum îţi place într-o misiune de comando? Crezi că ascultătorilor şi cititorilor tăi le va plăcea povestea necenzurată?

Mustaţa zbîrlită se mişcă dînd drumul unui zîmbet, apoi făcu stînga-mprejur, fără să mai aştepte un răspuns.

În noaptea aceea, Jellicoe descrise acţiunea propriu-zisă – treisprezece oameni, dintre care majoritatea se ţineau de burtă, dar încercau să ţină situaţia sub control, urmau să-l ucidă pe Rommel. Nici o aluzie la răpire. Se gîndiseră că era o nebunie.

— Va fi o treabă josnică, oribilă, domnilor. Un măcel. Noi sîntem ultimii de pe pămîntul ăsta pe care-i aşteaptă. Ideea este, dacă e nevoie s-o mai spunem, să vă lăsaţi la garderobă instinctul milei, cînd părăsiţi submarinul şi să vi-l recuperaţi la întoarcere. Aţi înţeles? Nici un prizonier, nici un supravieţuitor.

— Treabă murdară la răscruce de drumuri, nu-i aşa, colonele?

— Am fost în situaţia asta o dată sau de două ori, Pinkham.

— Şi noi am fost, domnule.

— Domnilor, vreau să vă atrag atenţia. Dacă eu cad înainte de a ajunge la acea răscruce şi dacă generalul Hood ar cădea şi el, atunci Pinkham va prelua conducerea operaţiunii. Hood şi cu mine am hotărît, între noi, acest lucru. Pinky, este el o probă de ţopîrlan… – aşteptă puţin, să se domolească rîsetele, – dar veţi fi pe mîini bune. Cum nu se poate mai bune, dacă se va ajunge la asta.

— Drăguţ din partea dumneavoastră s-o spuneţi, domnule,

zise Pinkham.

Cyril Pinkham, Bert Penrose, Brian Qualley, Alf Dexter, Reginald Smythe-Haven, Bill Cox, Anthony Jones, Jim Steele, Boyd Malvern, Ox Bester, Lad Holbrook, Jellicoe. Şi Godwin.

Godwin se cuibări sub un tub al torpedo-ului, închise ochii şi se lăsă purtat departe. Nu era nici adormit dar nici treaz. Treisprezece oameni, străini unul de altul, în cea mai mare parte, aduşi, majoritatea, din corpul de comando al Orientului Mijlociu, dresaţi să facă ceea ce li se cerea, să se implice într-o mare aventură, să omoare un om, să-i ia pe inamici prin surprindere şi să-i ucidă pe toţi.

Fuseseră instruiţi în Alexandria. Grupul principal făcuse instrucţie două săptămîni. Se presupunea că Jellicoe ştia ce făcea. Hood era pe uscat. Godwin era puţin mai mult decît o simplă încărcătură, asemeni „proviziilor“ care trebuiau aduse pe ţărm, din burta lui *Kismet*. Proviziile constau, în principal, din conserve de carne de vacă, pentru a potoli foamea excesivă şi exploziv cu fulmicoton, pentru a arunca totul în aer şi a fugi după aceea. Totul era ca explozibilul să fie ferit de umezeală. Conservele nu păţeau nimic.

Godwin şi Jellicoe se întîlniseră la sfîrşitul perioadei de instrucţie şi lucraseră două zile cu şalupele de cauciuc şi bărcile de salvare, obişnuindu-se să poarte centurile de salvare, învăţînd cum să folosească pompa cu pedala de picior pentru a umfla şalupele şi cum să manevreze aceste obiecte incomode, odată ce erau umflate. Te udai din cap pînă-n picioare făcînd aceste treburi. Se răsturnau tot timpul din şalupe, rîzînd în soare ca nişte puşti cu găletuşe de nisip şi lopăţele, aflaţi în vacanţă, pe plaja de la Brighton. Se împroşcau cu apă şi se zbenguiau nebuneşte, iar stropii de pe braţe păreau bobiţe de cristal, în lumina soarelui. Boyd Malvern observă că singurele lucruri care le lipseau, erau fetele şi beţişoarele de zahăr candel de la Brighton.

În ultima zi petrecută la Alexandria, executară un exerciţiu de debarcare, pe o plajă din apropierea oraşului şi totul ieşi perfect, fără probleme. Bill Cox spuse că asta arăta ce putea face un comando, dacă-l luai în serios. Totul merse strună, în afară de Steele, care se încurcase într-una din corzile împletite din iarbă ce ţineau şalupele una lîngă alta, ca mărgelele pe o aţă. Acest lucru

putea fi socotit un inconvenient, dar, per total, Jellicoe gîndea că nu e nici o problemă. Făcuseră o treabă bună şi erau gata pentru Rommel.

După douăzeci şi patru de ore, vremea rea, marea teribil de agitată, le distruseră moralul. Căpitanul vasului, Stanley Wardour, spuse că era o vreme neobişnuit de rea. Niciodată nu văzuse ceva mai afurisit în aceste ape. Ar fi trebuit să fie o croazieră de plăcere, cel puţin aşa zicea el.

În acea a doua noapte, în timp ce *Kismet* zăcea la suprafaţă, luînd el însuşi, aer şi reîncărcîndu-şi bateriile, izbit de valurile care cădeau pe suprafaţa lui ca de pe un vîrf de munte, în noaptea aceea, Bert Penrose stătea lîngă Godwin, trăgînd, prudent, dintr-o ţigară, în speranţa că nu-i va face mai rău decît îi era; îi împărtăşea gîndurile lui în legătură cu înrăutăţirea pronunţată a vremii. Era un tip slăbănog, arăta ca bărbatul din caricaturi, cu nevasta cea grasă. Avea o bărbie mică, retrasă şi palidă, cîteva şuviţe răzleţe de păr negru lipite de fruntea asudată, un nas ca un cioc de pasăre şi urechi mari. După opinia lui Jellicoe, avea „o mînă afurisită de expert în ceea ce priveşte explozibilul“.

— Ar putea să vă zboare molarii din gură, iar premolarii să nici nu aibă habar.

El îi împărtăşi lui Godwin că, atunci cînd situaţia se înrăutăţeşte – „aşa cum trebuie să fi fost pentru taică-meu, acolo jos, în mină, în noaptea aia cînd a fost explozia cea mare şi ei nu s-au obosit să-i scoată pe oameni de sub dărîmături, aşa că niciodată nu l-am mai văzut pe tata“ – lucrul care trebuie făcut este să te gîndeşti la filme, de preferinţă la cele amuzante.

— Acum tocmai mă gîndeam la unul din astea. Îmi ridică moralul. Mă scoate din stările mele. De exemplu, Jean Harlow aia, e o bucăţică bună, nu-i aşa, Rodge? Apoi mai sînt Myrna Loy, William Powell, unul dintre favoriţii mei, Spencer Tracy… Jean află că Powell, care e însurat cu ea, s-a căsătorit, de curînd, şi cu Myrna Loy. Jean a noastră se uită la ei, se uită la Tracy… eşti pregătit pentru lovitură, Rodge? Fii atent: se uită la Tracy şi zice… „Asta-i incendiere premeditată!“ Pare al dracului de indignată, dar se dă mare, mă-nţelegi. „Asta-i *incendiere* premeditată!“ Am simţit că-mi ia şi mie capul foc, Rodge, pe cuvîntul meu că aşa am simţit. Jean a noastră! „*Incendiere* premeditată!“ Constat că mă

ajută să mă gîndesc la tot felul de lucruri. Altele. Dacă doreşti, băiete, îţi dau voie să încerci şi tu. Te face să-ţi ieşi din stările tîmpite cînd lucrurile merg prost.

— Să-mi ies din stări… spuse Godwin. Pare tentant.

— Ştii, mă gîndeam la afacerea asta a noastră cu privire la Rommel. Într-o zi vor turna un film despre noi. Gîndeşte-te la asta, Rodge. Un film despre noi. Băieţii care s-au dus să moară pentru Rommel. Au făcut-o pentru rege şi patrie. Şi tu eşti yankeu! Totuşi, mă gîndesc că nu va fi un film prea vesel. Subiectul nu-i prea potrivit pentru o comedie: să te duci să omori un individ. Cu toate astea, va fi un film, ce mai! Un film sonor! Te face să te simţi umilit.

— Nu uita, Bert, că tu eşti adevăratul erou. Celălalt tip e doar un actor plătit foarte bine, căruia îi intră machiajul în ochi.

— Totuşi… cine vrei să joace în rolul tău?

— Robert Mongomery. Godwin rîse, uitîndu-şi stomacul pentru o clipă. Bert Penrose avea dreptate. Subiectul ăsta îl făcea să uite de necazuri.

— Sau Gary Cooper. Sau Joel Mc.Crea. Sau Gable. Poate Clark Gable.

— Tu ai să fii Gable. Eu vreau să fiu Gary Cooper.

— Bine că nu sînt Mickey Mouse, spuse Godwin…

Bert îl bătu pe umăr şi se duse să joace cărţi cu Smythe-Haven, Lad Holbrook şi Alf Dexter. Holbrook avea talentul de a-i lăsa, pe toţi de la bord, în fundul gol. Cînd se plictiseau de pocher, el sugera să treacă la alt joc, cîteva ture de „regi persani“, de exemplu. El era cel care cîştiga mereu, chiar şi la jocul ăsta atît de simplu. În cele din urmă, toată lumea se lăsă păgubaşă.

În ultima zi, înainte de căderea nopţii şi de debarcarea care se apropia, Jellicoe aduse o ceaşcă de cafea şi se aşeză lîngă Godwin, la masa de la popotă.

— N-ai mai luat parte niciodată la asemenea lucruri, nu-i aşa?

— Dacă o făceam, sînt al naibii de sigur că nu m-aş fi băgat în afacerea asta de acum.

Jellicoe chicoti.

— Eşti un tip cinstit, Godwin. Asta-i părerea mea despre tine. Fiind cam ageamiu, s-ar putea să nu ştii de scrisoare. Am dreptate?

— N-am nici o idee despre ce…

— Şi eu mă gîndeam că n-ai. Ei bine, e un lucru obişnuit pentru indivizi în situaţia noastră să scrie o scrisoare cuiva – soţiei, iubitei, mamei sau tatei, oricui, cui vrei tu – ca să fie trimis mesajul în caz că dăm de vreun necaz. În cazul în care lucrurile nu merg cum trebuie. Înţelegi?

— În cazul în care sîntem ucişi.

— Da. Sau făcuţi prizonieri. Sau răniţi… dar mai ales, în cazul în care sîntem făcuţi bucăţele. Da. Dacă ai pe cineva căruia ai dori să-i adresezi ultimul tău cuvînt, atunci bine, scrii scrisoarea, i-o dai căpitanului şi el se va îngriji să fie trimisă la destinaţie.

Tuşi cu stîngăcie, îşi trecu încheietura degetului peste mustaţă, într-un gest care-i devenise familiar lui Godwin.

— Desigur, vom proceda cum se cuvine. Eu am scris întotdeauna astfel de scrisori, ca toţi ceilalţi băieţi, de altfel, dar niciodată n-a fost nevoie să fie trimise. Dar să fie scrise, nu se ştie niciodată. Uite puţină hîrtie… Nu e obligatoriu, să ştii. Te las să-ţi faci treaba, bătrîne.

Iubita mea, preaiubita mea Cilla,

În fine, mi-am îndeplinit dorinţa să privesc războiul ăsta în faţă, de aproape, „din prima linie”. Dacă la început nu reuşeşti, aşa cum n-am reuşit eu să obţin aprobarea reţelei în privinţa operaţiunii de bombardare, vei insista, fireşte – numai că, data viitoare, nu vei mai discuta despre asta cu imbecilii de la reţea.

Nu-ţi pot spune unde mă aflu sau ce avem de făcut aici dar este suficient să-ţi spun că aceşti colegi minunaţi pe care-i am, o numesc „treaba murdară la răscruce de drumuri”. Nu-mi găsesc locul şi sînt speriat de moarte dar, aici, toţi sînt băieţi buni şi dacă vreunul mă poate scoate din nevoie, o va face.

Desigur, dacă primeşti scrisoarea, asta înseamnă că perspectiva e, cu siguranţă, macabră pentru Mudville Nine, dar tu nu ştii ce înseamnă asta, nu-i aşa, iubita mea? Ei bine, dacă primeşti rîndurile astea, înseamnă că acum sînt trecut pe lista celor dispăruţi. Va fi o despărţire destul de urîtă, acum cînd am descoperit că speram să trăiesc al naibii de mult.

Regret totul în ceea ce-l priveşte pe Max. Regret sincer, din toată inima şi din tot sufletul meu; dar asta este. Oricum însă,

trebuie să te am, oricare ar fi preţul. Probabil că toţi cei ce iubesc simt în felul ăsta, dar mă-ndoiesc. Noi sîntem suflete pasionate, Cilla, capabile de orice şi nu oricine este construit în acest fel. Noi nu sîntem oameni „comozi", tu şi cu mine, şi cred că avem nevoie unul de celălalt. Poate că şi meritǎm să ne avem unul pe celălalt. Poate că trădarea face parte din natura noastră, dar nu pentru orice şi într-un mod trivial, ci pentru iubire, pentru obsesia iubirii. Adevărul – trist sau altfel – este că aş fi comis orice act imaginabil pentru a te avea. Aş fi plătit orice preţ. S-a nimerit ca Max să fie preţul. Dacă ar fi să dau timpul înapoi, aş face la fel, de fiecare dată. Este o realitate cu care trebuie să trăiesc. Sau să mor dacă este cazul.

În momentul în care citeşti toate acestea, să ştii că am pierit. Eşti tînără, viaţa se aşterne minunată în faţa ta. Ai o fetiţă superbă, o carieră strălucită. Şi mai ai şi multe amintiri. O amintire a Parisului, demult. O amintire din Cairo. O amintire din Londra. Amintiri despre mine şi despre cum a fost cînd eram împreună. Îţi doresc să fie amintiri frumoase, pline de dragoste, fermecătoarea mea Cilla. Şi apoi, iubita mea, lasă-le să plece, lasă-le să se veştejească pînă cînd vor părea că s-au întîmplat altcuiva, ca şi cum le-ai fi citit într-o carte. Te vei schimba şi tu cu trecerea timpului, aşa cum trebuie să fie. Să nu te întristezi niciodată dacă vei descoperi, într-o bună zi, că l-ai uitat pe Rodger Godwin.

Pentru că voi fi murit cu tine în inimă şi cîndva, în Paradis, ne vom reîntîlni şi vom rămîne împreună pentru totdeauna.

Rodger.

Puse scrisoarea într-un plic pe care scrisese numele ei; apoi scrise o notă scurtă şi strecură atît nota cît şi plicul, în alt plic adresat lui Homer Teasdale. Dădu plicul sigilat căpitanului Wardour.

Timpul se înrăutăţi, se făcu mai frig, în timp ce se apropiau de plajă.

Stînd pe punte, îngheţat şi cu hainele umede, faţă-n faţă cu valurile, ascultînd şuieratul vîntului, Godwin abia dacă putea zări linia întunecată a coastei. Sub picioare, submarinul se

transformase într-un fel de reptilă uriaşă: un tub negru, tremurător şi alunecos în noapte, strecurîndu-se printre hule, atît de alunecos de parcă ar fi fost uns cu vaselină. În timp ce se luptau cu şalupele, ferindu-se, din toate puterile, să nu se înece, îl vedeau cum îşi schimbă direcţia în fiecare clipă. Fiecare şalupă era destinată să care doi oameni şi provizii, conservele de carne de vacă, explozibilul şi muniţia. Nu aveau de luptat numai cu valurile care se spărgeau zgomotos de puntea pe jumătate scufundată în apă, dar şi cu ploaia îngheţată care-i biciuia, pătrunzîndu-le pe sub gulerele colante şi îmbibîndu-le căptuşeala hainelor de ploaie. De fiecare dată cînd luai o gură de aer, inhalai şi o porţie bună de apă de Mediterana. Te înecai şi tuşeai întruna.

Undeva, în întuneric, presupuneau că se afla Max Hood care-i aştepta, făcîndu-le semn cu o lanternă, spre a le arăta drumul. Fără acest semnal, debarcarea n-ar avea nici o şansă, ar fi înaintat orbeşte, riscînd să eşueze pe stînci nevăzute.

— N-aveţi grijă, domnilor, Max Hood va fi acolo. Sarcina noastră este să fim gata pentru a ne lua el în primire. Acum la treabă.

Jellicoe se puse, el însuşi să muncească, ca şi cum ar fi vrut să le arate ce trebuia făcut cu adevărat.

Proviziile fuseseră legate strîns cu frînghii de şalupe, înainte ca acestea să fie umflate. Godwin acţiona pompa de picior, ţinîndu-se cu o mînă de singura sîrmă care ieşea afară şi, după un timp, încercînd să ţină şalupa dreaptă, cu cealaltă mînă. Oamenii erau aliniaţi cîte doi, în perechi, agăţîndu-se fiecare de scumpa lui viaţă, tăindu-se în sîrmă în lupta lor disperată de a împiedica şalupele să fie înghiţite de apă şi chiar de a-şi găsi, ei înşişi, mormîntul în marea furioasă.

Bill Cox, un om cărnos cu o barbă şi muşchi de Goliat, era epuizat de efortul de a face totul cu o singură mînă care-i era liberă. În cele din urmă, se aşeză în şalupa lui umflată şi începu să strîngă curelele cu care era legat mormanul de conserve. Un val îl lovi în piept, ca o minge rătăcită. Căzu pe spate, izbindu-se cu capul de puntea de metal. Dispăru, ca şi cum s-ar fi deschis trapa unei pivniţe şi l-ar fi înghiţit. Într-o clipă, oamenii au aprins mai multe lanterne, îndreptîndu-le spre marea spumegîndă şi au început să-l strige. Pentru o clipă, faţa-i albă răsări din întuneric,

ca o frunză palidă, luată de torent.

Jellicoe striga la el, din toate puterile:

— Intră în şalupă, omule, intră, agaţă-te, foloseşte blestemata aia de vîslă!

Dar marea îl şi luase cu ea.

Cox, împreună cu aproape douăzeci de kilograme de muniţie vitală, învelite în pelerine de ploaie, se îndepărtau de şalupă în timp ce mîna lui flutura către ei, într-un soi de adio patetic, iar gura i se deschidea mereu, inutil, fără să se poată auzi un sunet, în urletul vijeliei.

Godwin abia-şi auzi şi abia-şi recunoscu propria voce cînd răcni în urechea lui Jellicoe:

— Lasă-mă să mă duc să-l aduc. Valurile îl vor aduce, mai aproape, într-o clipă. Leagă-mă cu o frînghie împrejurul toracelui, mă duc spre şalupa lui... apoi ne tragi înapoi pe amîndoi...

— Valurile astea, băiete! Blestematele astea de valuri te vor izbi de carcasa submarinului şi te vor face bucăţi...

— Sînt un înotător destul de puternic. Dacă trebuie neapărat să se piardă un om, atunci cel mai bine este să fiu eu acela. Lasă-mă să-l aduc înapoi pe Cox. Haide, fir-ar să fie! Leagă-mă cu frînghia!

— Godwin, eşti nebun!

— Adu afurisita aia de frînghie!

Ţipa la Jellicoe. Zări din nou faţa lui Cox, îndreptată spre el, săltînd printre valurile înalte ca nişte turnuri. Simţi frînghia aspră strîngîndu-se în jurul lui, apoi îl coborîră, pe carcasa alunecoasă, în apă.

„Mor aşa cum am trăit, ca un idiot”, gîndi el.

Îşi propti picioarele în carcasă şi se împinse cu toată puterea. Simţi valurile cum se închid deasupra lui, simţi ca şi cum un ciocan l-ar fi împins tot mai adînc, în întunericul nesfîrşit, de parcă s-ar fi aflat într-un cuib de gheaţă neagră. Plămînii i se strînseră şi creierul ameninţa să-i explodeze ca o grenadă şi apoi, după ce mai rămase doar o secundă sau două pentru a fi prea tîrziu, ţîşni la suprafaţă, cu frînghia alunecînd ca un arcan uriaş pe pieptul său, frecîndu-se de articulaţiile braţelor, tăindu-i carnea, dar durerea nu dură mult, pentru că apa era atît de rece încît, foarte repede, orice altă senzaţie se estompa. Văzu lumina lanternelor

revărsîndu-se asupra lui şi valurile care se rostogoleau. Clipi furios şi observă şalupa, îl văzu pe Cox făcîndu-i cu mîna şi începu să înoate. I se păru că-i va trebui o lună întreagă de înotat din răsputeri, pentru a ajunge la şalupă, cu plămînii gata să-i explodeze şi creierul la fel, lipsit de oxigen. Cox îl pescui cu o singură mînă, aproape să cadă şi el în apă, dar, în cele din urmă, reuşi să-l tragă destul de bine în sus, astfel încît Godwin se pomeni atîrnat de margine, cu răsuflarea tăiată şi cu braţul înţepenit sub şalupă.

— Frumos din partea dumneavoastră să veniţi după mine, domnule, strigă Cox. Rînjea. Mi-e teamă că nu prea sînt un înotător grozav.

— Mi-e teamă că… acum… sîntem doi în situaţia asta.

Godwin simţi prima smucitură a frînghiei.

— Ţine-mă strîns. Ne vor… trage… înapoi.

Jellicoe rîdea, acolo, pe punte. Restul echipei părea, deasemenea, cu moralul ridicat, după acest incident. Tensiunea acumulată se topise. Îl băteau pe Godwin pe spate. Se petrecuse o adevărată minune. Se comportau într-un mod inexplicabil, ca şi cum ar fi fost un erou mai degrabă decît un imbecil pe jumătate înecat, care ar fi trebuit să ştie foarte bine că era cel mai irecuperabil din echipă. Jellicoe îl apucă de umeri şi-l scuturâ:

— Vei fi menţionat în curierul diplomatic, bătrîne. Poate-ţi obţinem şi o medalie sau ceva de genul ăsta. Ceva ce se dă civililor. Ai făcut o treabă a dracului de bună. Rîdea.

Godwin nu se putea opri din clănţănit. Îi intrase frigul în oase. Dar era şi şocul prin care trecuse. Orice-ar fi fost, nu se putea opri din tremurat.

— Haideţi, băieţi, îi chemă Jellicoe. Înapoi, la treabă! Ridicaţi explozibilul şi puneţi-l la loc sigur.

Salvarea lui Bill Cox se dovedi a fi partea uşoară a aventurii. Greul urma să vină de acum încolo. Începu în clipa cînd Cyril Pinkham arătă spre ţărmul îndepărtat.

— Semnalul, domnule! îi strigă el lui Jellicoe. Hood! El a dat semnalul, domnule!

Fiecare dintre şalupe se răsturnă cel puţin de două ori pe drumul de la *Kismet* spre ţărm, dar Godwin nu mai ţinea

socoteala, nici măcar nu mai observa de cîte ori căzuse în apă, nu făcea altceva decît să încerce să supravieţuiască, pentru ca ei să nu fie obligaţi să-i trimită Cillei scrisoarea aceea şi, deci, să se poată întoarce la Londra pentru a afla cine-l ameninţa cu moartea. Prefera o moarte relativ sănătoasă“, acestui coşmar al apelor îngheţate. Simţea că este gata să alunece înapoi, în apă, simţea cum îl învăluie frigul ca o cuvertură de gheaţă, strîngîndu-i inima într-o menghină şi începea să se lupte pentru a îndrepta şalupa şi a împiedica proviziile de muniţie să alunece de pe dana de acostare. Apoi intră înapoi în mizeria aceea de şalupă, aşteptînd să se răstoarne din nou şi să-l arunce, din nou, în apă. În aşteptarea inevitabilului, vîslea încercînd – evident fără speranţă, după cum se părea – să ajungă la lumina care se legăna în întunericul plajei. *Kismet* se îndepărtă, ceea ce făcea situaţia cu atît mai grea. Acum era aici, o cotă de nivel, un reper pentru ei, în clipa următoare, plecase şi te simţeai pierdut în mijlocul hulei, de unde nu puteai vedea linia ţărmului, nu puteai vedea semnalul lui Max Hood, nu puteai vedea submarinul. Celelalte şalupe traversau acelaşi coşmar. Putea auzi strigătele de frustare, de furie, de frică; putea zări trupul aruncat pe coama unui val şi apoi îngropat în clipa următoare. Apele erau împînzite de membrii grupului de comando şi toată lumea striga, încercînd să se ţină pe şalupe. Era o mizerie. Ultima oară cînd Godwin a pus băutură în gură, a ştiut că s-ar putea să fie pentru ultima oară; ar fi putut să se mai întoarcă o dată în sicriul de cauciuc, dar atunci jocul s-ar fi terminat. Gîndul îi trecu prin minte în timp ce se aruncă cu capul înainte, din ce în ce mai jos, în adîncimile dense, sufocante, zdrobitoare. Dădu slab din picioare, îndreptîndu-şi trupul, luptînd să iasă deasupra, simţind cum apa îl împinge la suprafaţă – apa cea întunecată, rece, uleioasă. Ieşi brusc la suprafaţă şi-l văzu pe Jellicoe cam la cinci metri mai încolo. Faţa lui îşi pierduse culoarea. Striga şi încerca să înoate înapoi, spre şalupă. Nu arăta grozav de bine. Godwin făcu cîteva tentative hotărîte să ajungă la el, apoi îşi dădu seama că, dacă nu se ţinea de şalupă, ar fi pierdut-o definitiv. Se luptă cu hula, pînă ce ajunse la şalupă. Se ridică din nou, adunîndu-şi toate puterile, ultimele, după cum simţea clar, reuşi cu greu, de parcă ar fi cîntărit cinci sute de kilograme şi-şi trase, silnic, picioarele peste bord. Era aproape

gata intrat în şalupă, cînd muniţia se împrăştie şi-i acoperi capul. Îşi simţi pielea plesnind ca o prună prea coaptă şi cînd, în fine, putu zări ceva, copleşit de durere, se aşteptă să-şi vadă capul plutind ca un grapefruit şi să nu şi-l mai poată recupera. În cele din urmă, simţi o căldură nefirească, apoi durerea care-i cobora pe la ceafă, pe gît, de-a lungul şirei spinării, ca un fier înroşit. Apoi altceva cald, sîngele, care-i şiroia pe gît. Un val prinse şalupa, o ridică şi mătură cutia cu muniţie în apă. Jellicoe o văzu, începu să bată apa, încercînd să ajungă la ea, renunţă, se întoarse la Godwin, făcîndu-i cu mîna. Îl chema în ajutor. Godwin începu să vîslească, apropiindu-se tot mai mult de Jellicoe. Putea zări, dar vederea era ultimul simţ, care-i mai rămăsese. Era amorţit, chiar şi arsura durerii pierise. Şuieratul vîntului şi zgomotul valurilor care se spărgeau, se rostogoleau, explodau, te împiedicau să auzi ceva, dar el nu credea că Jellicoe spunea mare lucru, altceva decît ceea ce ştia el. Faţa îi era cenuşie-vînătă. Atîrnat de plută, Godwin apucă, în cele din urmă, mîna lui Jellicoe care flutura frenetic, încercînd să i-o strîngă, dar, neputîndu-şi simţi propria mînă, i-o lăsă pe a lui Jellicoe. Se smuci, încercînd să-l tragă pe Jellicoe pe şalupă. În acest timp, auzi vocea lui Jellicoe: *afurisit ghinion, o durere de burtă, crampe la stomac, blestemăţia dracului*... Ochii lui Jellicoe continuau să i se dea peste cap, clipind, încercînd să fixeze, apoi rostogolindu-se din nou, astfel încît nu li se vedea decît albul, gura îi era deschisă şi apa neagră îi intra înăuntru. Un val îl lovi chiar în faţă. Era ca şi cum ţi s-ar fi prăbuşit în cap o clădire de patru etaje. Godwin simţi cum puterea picioarelor îl părăsea, îşi simţi gura izbită de cauciucul şalupei, simţi gustul sîngelui şi după ce valul se îndepărtă, Martin Jellicoe dispăruse.

După o oră, zăcea pe plaja tare ca cimentul şi spălată de valuri, avînd sînge în ochi, icnind ca să respire, asemeni unei creaturi ieşite de curînd din apă, care încearcă să-şi croiască drumul pe uscat, pentru prima oară. El spera ca ceea ce simţea în extremităţi, să fie viaţa. Apoi, îl văzu pe Cyril Pinkham îngenunchiat, smucind şalupa din valuri, cu ajutorul lui Boyd Malvern. Se aflau în josul plajei, la o distanţă de cinci sute de metri de semnal. Dar erau în viaţă.

— Pinkie, spuse Godwin, cu o voce răguşită şi tuşind ca să verse apa înghiţită.

— Domnule Godwin, răspunse Pinkham, îndreptîndu-se spre el, clătinîndu-se pe picioare. Sîntem toţi, domnule?

— Urăsc lucrul ăsta, spuse Godwin, ridicîndu-se cu greu în genunchi, astfel încît să stea faţă-n faţă cu Cyril Pinkham, ghemuit lîngă el. Pinkie, trebuie să-ţi spun… acum tu eşti comandantul.

Vîsliră cît de aproape putură, de revărsarea luminoasă şi bubuitoare, suficient de aproape ca să simţi cum se evaporă apa de pe obraji şi ţi se usucă genele. Max Hood îi adusese în josul plajei, trecuseră valurile furioase şi ajunseseră la un fort în ruine, ars, care veghea acolo din secolul trecut. Avea căminul intact şi un singur chibrit îl puse în funcţiune. În scurt timp focul alungă umezeala şi frigul îi atrase pe membrii grupului de comando, ca un magnet. Ploaia rece se scurgea prin găurile de pe acoperiş. Ox Bester făcu să treacă din mînă-n mînă o sticlă de rom pe care o adusese Hood. Vîntul şuiera strident printre vechile pietroaie. Oamenii vorbeau în şoaptă. Erau atît de epuizaţi, încît nu mai aveau nici glas.

Max Hood se aşează pe vine lîngă Godwin şi-i trecu o a doua sticlă cu rom.

— Povesteşte-mi despre Jelly. Eraţi împreună în şalupă. Ce s-a întîmplat?

— A fost groaznic. Nu puteam sta în porcăria aia de şalupă, tot timpul ne răsturnam. El nu se simţea bine. Spunea că are dureri de burtă…

— El şi durerile lui de burtă, spuse Hood încetişor.

— Am încercat să ajung la el, Max. M-am suit, din nou, în şalupă şi am vîslit, încercînd să ajung la el. Îl apucasem de mînă, eram atît de aproape…

— Nu e vina ta, bătrîne. Destinde-te. Acum s-a terminat.

— Îl ţineam de mînă, îl trăgeam înapoi, spre şalupă, apoi a venit un val blestemat şi l-a smuls de lîngă mine. Spre sfîrşit, îi slăbiseră forţele, Max, nu se mai putea ţine bine de mîna mea…

Hood îl bătu pe spate pe Godwin.

— Îşi trăise bine traiul, toţi spuneau asta. Făcuse şi unele lucruri rele în zilele lui.

— Cîţi ani avea?

— Patruzeci şi cinci, patruzeci şi şase. Cam al dracului de bătrîn pentru astfel de „distracţii“ şi de „jocuri“. Asta-i problema, Rodger. Unii dintre noi, ticăloşi bătrîni, nu ştim cînd să ne oprim, să nu ni se pună capac definitiv.

— Oricine se putea îneca acolo. Am fost norocoşi că nu ne-am înecat cu toţii. A fost nebunie curată.

Hood dădu din cap aprobator.

— A naibii de grea noapte, pentru toţi. Îmi pare teribil de rău pentru tot ce s-a întîmplat, bătrîne. Nu s-a prevăzut că va fi un asemenea coşmar. Planurile făcute de noi au fost perfecte. Ce-ţi mai face capul?

— Mai este, încă, la locul lui.

— Nu te-ai schimbat, bătrîne.

Hood chicoti şi sorbi lacom romul.

— Dă-le puţină zeflemea şi milă cînd se simt în rahat.

— Hemingway. Îţi aminteşti cînd l-am întîlnit noi jucînd tenis în grădina Luxemburg? Parcă a fost ieri. Zeflemea şi milă. Cît e de adevărat, cît e de adevărat! Vrei să ne mişcăm puţin, bătrîne?

— Nici nu vreau să aud!

Hood îl bătu cu palma pe spate din nou şi se duse spre următorul, care tremura din toate încheieturile.

Adunară la un loc şalupele dezumflate şi pompele şi se pregătiră să aducă proviziile. Godwin îşi imagină cu greu că treaba de azi noapte nu se terminase. Dar, bineînţeles, nu se terminase.

După ce au avut la dispoziţie o oră ca să se usuce la foc şi să-şi recapete, în oarecare măsură, simţul echilibrului pe uscat, Hood le atrase atenţia, bătînd cu ţeava unei puşti automate în zidul de piatră.

— Acum că v-aţi odihnit bine şi simţiţi, din nou, pămîntul sub picioare…

Murmure de dezaprobare, sincere dar înţelegătoare…

— ne aşteaptă o mică excursie de plăcere. Nimic serios, aproape cinci mile. Împărţiţi între voi proviziile, cît puteţi mai bine. Timpul ne goreşte. E trecut de miezul nopţii şi nu ne mai putem permite să călătorim cînd se luminează de ziuă. Deci, terminaţi-vă romul, domnilor şi uitaţi că sînteţi obosiţi. În cîteva ore veţi putea dormi ca nişte bebeluşi.

— Chiar aşa, domnule, rosti tărăgănat Smythe-Haven. Ne trezim şi plîngem la fiecare sfert de oră.

Ţara colinelor, aşa cum era numită, începea imediat după ce înaintară cu greu de-a lungul plajei. Hood cunoştea, într-o măsură, drumul, cu toate că era doar o întindere de stîncării, arbuşti pitici şi bolovăniş, care urca statornic, pînă cînd, în cele din urmă, ajungea în creasta unui povîrniş al coastei, la o înălţime de aproximativ şase sute de metri. Nu era un drum prea sinuos, dar panta era abrubtă, grohotişul ascuţit şi alunecos. Ploaia şi vîntul se ţineau scai de ei, temperatura scădea rapid, hainele atîrnau ude şi le tîrai prin noroi, picioarele erau numai julituri. Totul era groaznic. Godwin căra un pachet cu explozibil. Trebuiau să meargă la o lungime de braţ unul de celălalt. Dacă n-ar fi făcut aşa, s-ar fi pierdut unul de altul, ar fi rătăcit drumul şi întunericul i-ar fi culcat la pămînt, ca un trăgător de elită. Peretele de stîncă era presărat cu puţuri şi viroage, unele dintre ele mascate de arbuşti, altele transformate în şuvoaie repezi de apă de ploaie, bolborosind şi inundînd totul în jurul lor. Pe creasta povîrnişului, platoul se transforma imediat în deşert, iar deşertul rămînea aşa pentru vecie. Atît cît mai putea el gîndi, Godwin constată că era iadul pe pămînt, tot ce putea fi mai rău, oriunde ai fi privit, în jur. Nu se grăbea să se decidă, dar dacă i-ar fi fost dat să aleagă, ar fi preferat submarinul. Poate că uitase cît de rău fusese acolo. Poate că era pe punctul de a-şi pierde minţile. Nimeni dintre cei care ar fi putut să se afle la Londra şi să stea la un păhărel la Dogsbody, dar se aflau aici, nici o astfel de persoană, nu era pregătită pentru Bedlam. Se aflau la jumătatea drumului spre coastă, după două ore şi jumătate de „plimbărică“, cînd Godwin căzu.

Dumnezeule! Fie că era din cauza vîntului şi a ploii, a mocirlei de sub tălpi sau a epuizării, a neîndemînării sau a prostiei, oricare ar fi fost cauza, nu mai conta, odată ce ai căzut. Atunci era prea tîrziu. Încercă disperat să găsească ceva de care să se agaţe, o rădăcină sau o crăpătură. Obrazul aproape că-i atingea pantalonul omului din faţă, noroiul îi plescăia printre degete. Găsi o ieşitură netedă a stîncii, dar alunecă pe ea, simţind cum se duce pe spate, ca poliţistul din vîrful scării, într-unul din filmele cu poliţişti ale lui Keystone, bălăngănindu-se înainte şi înapoi, numai că el alunecă

în nisipul mocirlos. Pentru o clipă se gîndi că s-ar putea să cadă şi atunci îl auzi pe Ox Bester mîrîind în spatele lui cînd se loviră unul de altul. Simţi braţul lui Bester în jurul lui, încercînd să-l susţină, să-l împiedice să cadă, dar n-avea nici o şansă, era ca şi orb în întunecimea aceea şi cădea mereu, strîngînd la piept explozibilul. Se izbea de stînci din ce în ce mai des, simţea cum arbuştii îi zgîrie obrajii, aluneca mereu, încercînd, cu disperare, să pună piciorul undeva, oriunde, dar eşuînd regulat. Simţi cum se rostogoleşte, cu explozibilul în braţe, tot mai jos şi mai jos, pînă cînd, cu un strigăt brusc, se izbi de ceva tare. O durere scurtă îi fulgeră rinichii şi biciul vîntului îl părăsi instantaneu, ca sîngele care se scurge dintr-o arteră tăiată. Rămase acolo, cu răsuflarea oprită, simţind cum viaţa i se scurgea din el.

Clipi la strălucirea neaşteptată a luminii. Era îndreptată în jos, asupra lui, de la vreo treizeci de metri deasupra capului său. Umbrele se împrăştiau pe suprafaţa stîncilor.

— E mort!

Vocea strigase involuntar şi Godwin îşi scutură capul şi-şi ridică mîna, cu toată durerea ce-l copleşise.

— Sînt teafăr, strigă el şi o rafală de vînt îi împroşcă în obraz picăturile biciuitoare de ploaie.

Lumina se îndepărtă, întîlni săgeata unei alte lanterne, care strălucea undeva, mai în stînga.

— Nu tu, se auzi o altă voce slabă.

— Vezi dacă e mort.

Era, din nou, prima voce, venind parcă de la o distanţă de ani lumină.

Godwin se luptă cu noroiul şi cu stîncile. În cele din urmă reuşi să se ridice în genunchi, gîfîind, căutînd ceva de care să se agaţe, ca să se poată ridica în picioare. Cînd, în fine, se ridică, cu piciorul drept proptit într-un bolovan, îl văzu pe celălalt, prins în fascicolul de lumină. Îşi croia drum peste bolovanii uriaşi, spre locul unde zăcea trupul celui căzut. Era răsturnat pe spate, pe o muche ascuţită de stîncă, acoperită de un tufăriş de grozamă. Capul era răsucit într-o parte, cu ochii larg deschişi. Coloana şi gîtul, erau, în mod sigur, fracturate. Era Ox Bester care fusese cîndva fierar în Glasgow, constructor de vase. Acum era cel de-al doilea om care-şi dădea viaţa pentru operaţiunea PRAETORIAN.

— Rodger.

Era Max Hood care-l striga, calm, pe nume.

— Rodger, mă poţi auzi?

Godwin făcu un semn cu mîna.

— Adu pachetul cu muniţie pe care-l căra el. Îl văd de aici. E în faţa ta. La aproape şapte metri deasupra capului tău.

Godwin îl zări. Mai privi odată trupul neînsufleţit al lui Ox Bester. Voia să spună ceva, să-i adreseze un soi de adio, dar ce putea spune?

— Lasă-l, Rodger. Nu te mai poate auzi.

Vocea lui Hood străbătu şuieratul vîntului şi întunericul uleios al nopţii, de parcă i-ar fi citit gîndul. El se mai întîlnise cu astfel de lucruri. Ştia ce gîndeau oamenii în acele clipe. Ştia că voiau să-şi ia rămas bun.

— Avem nevoie de muniţie. Mişcă, bătrîne. Trebuie să stingem, odată, luminile astea.

Max Hood continua să-i vorbească, pînă ce, în fine, putu să urce şi să se afle, înapoi, printre ai lui.

8

Dimineaţa veni fierbinte, însorită, liniştită şi ei se treziră cu greutate, ameţiţi, conştienţi numai pe jumătate de locurile unde se aflau, pînă cînd, încet-încet, îşi veniră în fire. Mirosul caprelor părea să se ridice ca un abur din podeaua peşterii şi Godwin tuşi, clipind ca şi cum asta l-ar fi ajutat să-şi îndepărteze de el mirosul greu. Privi orbit strălucirea care inunda intrarea în peşteră. Jim Steele şi Brian Qualley trecuseră prin „exerciţii“ similare în marginea nisipoasă a deşertului şi cunoşteau toată flora şi fauna. Se furişară afară înainte ca ceilalţi să se trezească, unde-l găsiră pe Hood pregătind ceaiul deasupra unui foc aprins la gura peşterii sale şi plecară să culeagă o porţie de bobiţe de arbutus care erau aproape identice cu fragii. Aduseră ceaiul în căni de cositor şi

bobiţele, la peştera lui Godwin şi, împreună cu Penrose se aşezară turceşte, încercînd să ignore mirosul de capră, în timp ce-şi luau micul dejun.

— Arabii numesc aceste bobiţe fructele Domnului, spuse Qualley. E mult mai bine decît să mănînci rîme, deşi, dacă ţi-e foame cu adevărat, atunci o rîmă nu e chiar atît de rea. Nu-i aşa, Jamey?

Steele încuviinţă, rînjind. Amîndoi rînjeau în felul ăsta, în legătură cu aproape tot ce se întîmpla. În cursul zilei, Godwin nu mai auzi pe nimeni dintre cei rămaşi să-l mai pomenească pe Jellicoe sau pe Ox Bester. Era ca şi cum amintirea lor căreia i s-ar fi dat viaţă prin cuvînt, ar fi aruncat o umbră nefastă asupra trebii pe care o aveau de făcut, ar fi pus în primejdie întreaga operaţiune. Ei n-ar fi trebuit să existe niciodată.

Atenţi să se grăbească şi să adune la piept crengi de copaci şi tufe pentru a se camufla, Godwin, Penrose şi Alf Dexter fură desemnaţi să se întoarcă împreună cu Max, înapoi, pe buza coastei înalte. Acolo găsiră în morminte romane antice, care mai purtau încă însemnele romane, lăzi de lemn cu puşti mitraliere, tip Thompson. Porţile de piatră care duceau spre morminte, fuseseră lăsate întredeschise. Godwin privi inscripţiile romane şi-şi scuturâ capul pentru a da la o parte pînzele de păianjen şi fantasmele. Ceea ce simţea el în clipele acelea, nu era ceva neplăcut. Puteai să trăieşti sau să mori într-un astfel de loc. Într-adevăr, nu părea să fie mare diferenţă. Oamenii trăiseră şi muriseră aici de secole şi asta nu schimbase nimic. Automatele erau depozitate într-un mormînt, împreună cu cîteva capre aciuite aici, care aparţineau cumnatului ghidului Sanusi, angajat de Hood să le dea o mînă de ajutor. El stătea retras şi sfios, mîngîind una din capre, în timp ce ei cercetau puştile automate, apoi se ridică pentru a-i ajuta să le care în peşterile de pe platou. Hood îi explică lui Godwin că ghidul Sanusi, care purta o haină caraghioasă şi bleagă, cu o cîngătoare la spate şi încălţări făcute din bucăţi de cauciuc de şenile uzate, era un om deosebit de curajos. Deobicei, populaţia Sanusi le dădea de furcă italienilor, pentru că-i ajuta pe englezi cu promptitudine şi hotărîre. Cei prinşi erau atîrnaţi în cîrlige de carne de măcelărie, înfipte sub bărbie, între maxilare, expuşi în pieţe, în soare şi lăsaţi să atîrne acolo, pînă cînd

mureau. Sanusi îi urau pe italieni cu o pornire adîncă, sălbatică. Forţaţi să intre în armata italiană cînd Mussolini încercase să cucerească Africa de Nord, înainte de a cere ajutor germanilor, oamenii tribului Sanusi dezertaseră în număr mare, trecînd în armata lui Wavell, apoi în cea a lui Auchinleck. Mussolini încercase să pună în pradică un mare plan fantezist, în legătură cu Cirenaica. Timp de aproape douăzeci de ani avusese statut de ocupant şi fusese, mai mult sau mai puţin, pe picior de război cu tribul Sanusi. Pentru a-i împiedica să-şi părăsească ţara, fugind spre Egipt, Mussolini împrejmuise, cu un gard de sîrmă ghimpată, întreaga frontieră răsăriteană din Cirenaica. În prezent, printr-un lanţ interminabil de acţiuni brutale, membrii tribului Sanusi erau subjugaţi de pumnul de fier al mareşalului Graziani. Cînd li se oferea ocazia să-i ajute pe englezi, cei care nu erau împiedicaţi de frică s-o facă, răspundeau foarte prompt apelului. Hood se simţea în largul lui printre ei. Îi erau credincioşi. Niciodată nu l-ar fi trădat. Săptămînile trecute trăise printre ei, deghizat în negustor arab, mişcîndu-se în voie în spatele liniilor germane şi italiene. Acum treaba era aproape terminată.

Pe la prînz, un avion sanitar italian zbură pe deasupra, la o înălţime de numai două sute de metri, dar nu-i observă. În afara acestuia, n-au mai apărut alţi intruşi. Era un aer fierbinte şi încremenit şi Godwin avea impresia că nimic nu se mişca. Rareori se auzea vreun sunet sau se vedea vreo licărire în arbuşti, dar el nu le băga în seamă. Se întreba dacă se va mai întoarce vreodată acasă. Ultimele douăzeci şi patru de ore îl făcuseră să-i pese şi mai mult dar şi mai puţin decît înainte, de propria-i persoană, de propria-i soartă. Se simţea devenind o fiinţă înconjurată, copleşită de ceva enorm, indiferent, vast: era, oare, istoria? sau timpul? sau un soi de infinit orb care-i sorbea către o esenţă, către pustietatea spaţiului? Simţea că nu-i mai pasă de nimic şi privi acest lucru ca pe o importantă revelaţie. Aici nimic nu părea să mai aibă vreo importanţă: nici Cilla, nici Churchill, nici Monk Vardan, nici Homer Teasdale, nici localul lui Dogsbody, nici acel cineva care-i scria scrisori de amenințare. Aici nimic nu conta. Era aproape plăcut. Poate că era ca atunci cînd eşti foarte bolnav sau foarte bătrîn şi simţi că totul îţi scapă printre degete. El simţea, în clipa aceea, că s-ar fi putut lăsa cu totul, în voia soartei. Se întreba cum ar arăta

totul, dacă s-ar întoarce la Londra. Ar mai fi totul la fel de important?

Ghidul le pregăti un prînz întîrziat, din carne de capră friptă. Nu era prea gustoasă, dar se putea mînca foarte bine. Lad Holbrook spuse:

— Tocmai am cinat adineaori: o cataplasmă din seminţe de in.

Cu toate acestea, toţi erau veseli pentru că puteau mînca fără să vomite. Hood îi mulţumi ghidului şi-l trimise înapoi, la ai lui. Dacă era prins în prezenţa soldaţilor britanici atunci pedeapsa pentru toţi membrii tribului Sanusi ar fi fost groaznică.

După amiază tîrziu, Hood adună toată echipa în cea mai încăpătoare dintre cele trei peşteri. Unii fumau pipă, alţii, ţigări, iar alţii rumegau nişte carne de vacă din conserve. Godwin făcu ochii roată în jur, pentru a se asigura că numele şi feţele tuturor îi erau pecetluite în memorie. Boyd Malvern, Jim Steele, Bert Penrose, Reggie Smith-Haven, Tony Jones, Cyril Pinkham, Alf Dexter, Bill Cox, Lad Holbrook, Brian Qualley, Max Hood. Şi el însuşi. Dacă s-ar fi întors la datoria lui, ar fi depănat povestea lor, transformîndu-i într-o echipă legendară: oamnii care i-au venit de hac lui Rommel.

— Au intervenit unele schimbări în plan, domnilor, spuse Hood liniştit. Ne vom pune în mişcare îndată ce se întunecă. După ce misiunea va fi îndeplinită, vom beneficia de avantajul unei harababuri perfecte în tabăra duşmană. Ne vom întîlni cu călăuza noastră într-un loc pe care-l vi-l voi arăta în drum spre oraş şi ea ne va conduce în jos, cu mare băgare de seamă, prin albia unui rîu uscat, spre plajă, înapoi la fort, unde ne va aştepta *Kismet* ca să ne ducă spre casă. Din acest moment, în douăsprezece ore, vom părăsi aceste locuri. Acum, însă, ne stă în faţă problema celor douăsprezece ore.

Se aşeză, rezemat de peretele peşterii şi-şi încrucişă picioarele în faţa lui. Cu mişcări domoale, începu să-şi acopere faţa cu coajă de plută arsă şi, în timp ce vorbea, ceilalţi îi urmară exemplul.

— Alaltăieri, în timp ce voi, băieţi, „savuraţi“ croaziera pe Mediterana, continuă Hood, eu i-am adunat pe cîţiva dintre prietenii mei Sanusi şi am făcut o plimbare pînă la stîlpul de comunicaţii, aflat la o distanţă de douăsprezece mile în josul

drumului spre Tobruk. Nu pot spune chiar că l-am dărîmat, dar va fi inutilizabil pînă cînd ei vor obţine livrarea unei cantităţi de provizii. Şi Armata a Opta a lui Auchinleck poate întîrzia primirea acestor suplimente, timp de un mileniu întreg.

— Bună treabă, domnule, spuse Pinkham. Nu va fi nevoie, atunci, să ne împrăştiem prea mult.

— Exact. Am mai aranjat lucrurile în aşa fel, încît Rommel să-şi petreacă cea mai mare parte a timpului în vila sa. Şi, desigur, serile. Aşa încît putem uita aproape cu totul clădirea cea mare a cartierului general. Vom alcătui două detaşamente. Unul pentru „dinam“, o clădire greoaie aflată la picioarele turnului de depozitare a grînelor. Explozibil şi puşti automate. Noi ceilalţi, restul echipei, vom lua vila cu asalt. Grenade, puşti automate, carabine. Vom tăia cablurile telefonice. La vilă, toată lumea va fi adormită, în afara unei gărzi puţin numeroase. Cel mult doi oameni. Cînd auzim exploziile şi se sting luminile… Oftă. O facem.

Faţa lui era neagră. Noaptea se lăsa cu repeziciune.

— Acum detaşamentele. Penrose, tu vei plasa, evident, explozibilul la centrala electrică. Pinkham, tu iei conducerea grupului, în care intră Malvern şi Jones. Toţi patru veţi fi încîntaţi de treaba pe care o veţi face. Eu voi conduce detaşamentul care va acţiona la vilă, format din: Dexter, Qualley, Smithe-Haven, Helbrook, Steele, Cox şi Godwin. Acum am putea să şi încărcăm totul. Grenadele pentru ultimul grup. Explozibilul pentru primul. Rodger, cred că tu vei lua un Colt 45 şi grenade, nu o puşcă automată. Pentru asta îţi trebuie o oarecare obişnuinţă. Ai lucrat cu grenade la Alexandria, am dreptate?

Godwin încuviinţă din cap.

— Bine. Ai să stai lîngă mine. Tu şi cu mine vom intra împreună, ai înţeles?

Godwin încuviinţă din nou. Faţa îi dispăru sub coaja de plută. Se asigură că părul său castaniu deschis era în siguranţă sub cască. Toţi purtau pantaloni de culoare închisă, maiouri cu guler colant, de culoare bleu-marin închis. Timp de o oră deschiseră, controlară, împachetară din nou explozibilul, distribuiră armele şi muniţiile.

Ziua însorită se sfîrşise demult şi pe măsură ce după amiaza înainta spre seară, vremea se înrăutăţea. Hood nu-şi putea crede

ochilor. Era o vreme foarte urîtă, în ciuda tuturor previziunilor. Pe la ora şapte, începu să cadă o ploaie deasă şi temperatura scăzu rapid. Nu era nici o diferenţă faţă de noaptea trecută. Era tot ce putea fi mai rău pentru operaţiunea pe care o pregăteau.

Godwin stătea singur la intrarea peşterei, privind cum ploaia transformă luminişul într-un smîrc, cînd Max Hood veni lîngă el.

— Ai dreptate, spuse el, descifrînd expresia lui Godwin, pe faţa-i înnegrită. Dacă CRUCIATUL n-ar lovi mîine dimineaţă, nu m-aş fi gîndit să plecăm la noapte. Pentru Rommel n-are nici o importanţă cînd venim peste el. Dar acum totul depinde de CRUCIAT. Rommel trebuie să moară. Afrika Korps trebuie să fie năucită, demoralizată. Armata a Opta a lui Auchinleck se va pune în mişcare. Băieţii de la Tobruk trebuie să fie eliberaţi.

Privi ploaia nepăsătoare, noroiul care creştea într-un strat tot mai gros şi-şi aprinse o ţigară.

— Pentru asta au murit Jellicoe şi Ox Bester, pentru a respecta programul stabilit. Trebuie să plecăm, Rodger, fie că ne place sau nu.

— Pe mine mă frămîntă un singur lucru, spuse Godwin. Nu ştiu cum să spun… Mă simt ca o piază rea. Au murit doi oameni şi eu am fost implicat în ambele morţi.

Era o uşurare să poată vorbi cu cineva despre asta. Refuzul tuturor de a şti ce se întîmplase cu Jellicoe şi Bester îl urmărise ca o nălucă.

— Port ghinion, Max. Şi acum tu vrei să fiu alături de tine la noapte. Mă îngrozeşte lucrul ăsta. Nu vreau să-mi porţi mie de grijă, cînd tu trebuie să te gîndeşti doar la treaba pe care o ai de făcut. Nu-mi place asta. Totul e atît de diferit de felul cum mi-a prezentat Monk lucrurile…

— Ascultă, Rodger, nu te poţi învinovăţi în nici un fel pentru moartea lui Jelly şi a lui Bester. Ăsta e războiul. Lucrurile se întîmplă, e inevitabil, uneori merg prost. Dacă m-aş simţi răzpunzător pentru toţi cei care au murit sub comanda mea… ei bine, nu pot şi n-o fac. Asta este doar una dintre lecţiile războiului. Ne vom întoarce împreună. Ne vom întoarce acasă.

Pe Godwin îl dureau picioarele din pricina marşului din noaptea trecută. Acum, în noroiul care te trăgea în jos, picioarele-i cîntăreau tone, făceau ca fiecare pas să pară o veşnicie, făcută

din durere, ploaie torenţială şi acelaşi întuneric blestemat. Cel puţin nu trebuiau să urce o colină stîncoasă. Detaşamentul lui Pinkham era încărcat prea tare cu povara materialelor explozibile. Încărcătura fusese redistribuită pentru „excursie“. Ploaia, alunecările în noroi, înjurăturile înăbuşite, sunetele provocate de izbirea ţevii vreunei puşti de o cataramă sau un cîrlig robust, toate acestea făceau ca întunericul să devină aproape palpabil. Trebuiau să lase drumul complet liber, lucru care îi silea să meargă pe o cărare extrem de îngustă, devenită acum un rîu de noroi. Fiecare om trebuia să se ţină de teaca baionetei celui din faţa lui. Altfel, linia s-ar fi rupt şi s-ar fi produs dezastrul. Era o altă versiune a nopţii trecute. Şanţurile erau inundate de apă şi noroi şi presărate cu bolovani invizibili care creau gropi imense între ei, la fiecare cîţiva metri. Dacă ar fi avut cea mai vagă idee despre cît era de greu să-l ucizi pe Rommel… dar acum era prea tîrziu pentru asta.

Deodată, Steele alunecă sau se poticni, căzu în faţă, cu un strigăt înăbuşit şi alunecă în şanţ. Restul şirului se opri în loc şi aşteptă.

Un cîine începu să latre, un zgomot ca o tuse seacă, ca şi cum ar fi fost un ogar care trebuia să taie calea unei haite de lupi. Steele îngenunche în apa noroioasă, fiindu-i frică să mişte. Cîinele îi dădea înainte cu lătratul. Era la o distanţă de aproximativ cincizeci de metri de ei.

Într-o colibă se aprinse lumina. Uşa se deschise şi lumina se împrăştie prin uşa deschisă. Nimeni nu mai respira. Omul sfredeli întunericul cu privirea, bombăni ceva către cîine şi lătratul se stinse într-un scheunat, în timp ce omul îl pocnea cu o prăjină, cu o scîndură, sau ceva de genul acesta. Îl lovi din nou, răcni la el, apoi intră înapoi, în casă. Încremenirea şi răpăiala monotonă a ploii fură sfîşiate de zgomotul uşii trîntite. Încet, eliberînd un oftat îndelung, Steele apucă o mînă întinsă şi fu tras înapoi, pe făgaş. Şirul se puse, din nou, în mişcare. Hood se opri cînd ajunseră la o urmă de căruţă, un făgaş mai larg.

— Acest făgaş ne conduce direct la Beda Littoria. Sîntem la o distanţă de numai o jumătate de milă de ţintă. Acum ne oprim să fumăm o ţigară. Ultima verificare a armelor. Pinkie, adună-ţi oamenii. La o distanţă de aproximativ o sută de metri, de-a lungul

acestui făgaş, se află o bifurcaţie spre stînga. Te va conduce la turnul pentru grîne şi la centrala electrică. Noi mergem drept înainte, spre ţinta principală.

Totul se schimbă în timp ce înaintau pe făgaşul trasat de căruţă. Godwin realiză că cei care mărşăluiau tăcuţi, în întuneric, cu o clipă înainte, deveniseră, deodată, nişte oameni care mergeau, pur şi simplu, la lucru. Totul se schimbase: felul în care mergeau, modul cum respirau, felul în care arătau, văzuţi prin lumina difuză şi palidă a satului. Godwin simţi cum bătăile propriei inimi se îndesesc – senzaţia de sporire a energiei pe care ţi-o dă creşterea adrenalinei în sînge. Ploaia şi frigul erau înlocuite de tensiunea în creştere, ca centru de importanţă al serii. Ploaia nici nu mai conta. Continua să cadă, mai deasă, mai rece, dar nu mai conta. Singurul lucru pe care-l simţea Godwin era tensiunea, ascuţirea nervilor. Povara inimii. Ce ciudat era, cum se potriveau lucrurile: îşi simţea acum inima la fel ca atunci cînd o privea pe Cilla. Un alt motiv pentru care poţi asemăna războiul cu iubirea.

Pinkham îşi despărţi grupul lui de rest şi se îndreptă spre turnul pentru grîne, cea mai înaltă clădire din îngrămădirea de mici construcţii care alcătuiau Beda Littoria sau Sidi Rafa, aşa cum o denumeau arabii. Clădirea joasă, din beton, era ghemuită la picioarele turnului. Văzută de la distanţă, părea nesupravegheată. Pinkham se întoarse spre Hood şi Godwin. Un zîmbet îi lumina, cu strălucirea dinţilor, faţa înnegrită.

— O bucată de zăhărel pentru copii, domnule, spuse el. Ne vedem la vilă.

Se puseră în mişcare, urmărind linia cedrilor, chiparoşilor şi eucalipţilor, care marca drumul. Se îndepărtară de făgaşul de căruţe, ajunseră pe drumul principal, trecînd pe lîngă piaţa arabă cu felurite coşmelii şi prăvălii adăpostite în umbra turnului pentru cereale. Ploaia dădea impresia unei perdele sfîşiate, fluturînd sălbatec. Vîntul smulgea bucăţelele de hîrtie şi de îmbrăcăminte, împrăştiind totul în piaţa pustie.

Preffetura[1] cu patru etaje care adăpostea tribunalul local, staţia de poliţie şi birourile locale, dădea spre scuar. Aici se afla şi cartierul general german. Era întuneric beznă. În mijlocul scuarului se afla o fîntînă, ca o epavă înghiţită de ploaie,

[1] Prefectură (lb. it.) (*n.tr.*).

revărsîndu-se şi împroşcînd apa ce dădea pe dinafară. În partea cealaltă a scuarului, se afla tribuna de pe care vorbise, cîndva, Mussolini. Calea sa principală spre Egipt trecea direct prin acest scuar. Capela cea albă a Sfintei Fecioare dormea în întuneric. Preotul plecase, paracliserul fusese înrolat. Hood lucrase minuţios în misiunea sa de recunoaştere. În timp ce înaintau încet prin întuneric, părăsind scuarul, observară că vilele erau mult depărtate unele de altele. Toate erau clădiri moderne, din beton, construite de cuceritorii italieni.

— Aici, spuse Hood.

Oamenii se adunară în jurul lui. Trecuseră nouăsprezece minute peste miezul nopţii.

— Aceasta este vila. Rommel e înăuntru, domnilor. Să facem din vilă ultimul său loc de odihnă.

Hood îşi conduse oamenii spre gardul de sîrmă care înconjura vila. Îi făcu semn lui Cox care o tăie, la repezeală, cu cleştele. Se furişară în linişte pînă la covorul de iarbă care înconjura vila din trei părţi, iarbă care se agăţa, fără speranţă, de viaţă şi care se transformase între timp în noroi. În faţa vilei se afla un parcaj presărat cu pietriş. Se mişcau ca nişte stafii negre, de parcă pluteau, fără să atingă pămîntul.

Vila era întunecată, liniştită, aproape anormal de liniştită. Nu se auzea decît zgomotul ploii care intra în pămînt, izbea în ziduri, răpăia pe cortul gol al clopotului, acolo unde, în mod normal, stătea o sentinelă. Cortul era întins pe ţăruşi şi pînza, îmbibată de apă şi ruptă, flutura în bătaia vîntului. Probabil că sentinela găsise că acest loc era prea umed şi furtuna îl obligase să intre în vilă.

Cox se duse să taie firele telefonice.

Lad Holbrook îi spuse ceva repede lui Hood şi apoi pieri în umbrele dense din faţa clădirii.

Un singur soldat stătea pe post de sentinelă la poarta principală, la capătul aleii care ducea spre parcaj. Privea afară în ploaie şi în întuneric, traversînd aleea pentru maşini, cu indiferenţă, agale, întorcîndu-se apoi spre poarta care abia dacă atingea dimensiunea unei cabine telefonice. Deasupra intrării, în aleea pentru maşini, atîrna un bec. Se balansa cu furie în bătaia vîntului şi încheieturile lui scîrţîitoare arătau că aveau nevoie să

fie unse. În stradă, umbrele ţeseau adevărate goblenuri. Ploaia cădea grea şi picăturile dansau pe casca de oţel a sentinelei, în timp ce Holbrook înainta de-a lungul perdelei de chiparoşi care mărginea aleea. Era de-a dreptul hipnotic să priveşti ploaia lovind în cască, ricoşînd şi arcuindu-se strălucitor în lumină.

Scena trebuie să fi fost foarte la locul ei într-un film. Holbrook stătea liniştit, ascuns în întuneric, în spatele sentinelei, ca şi cum asculta ceva. Apoi păşi în lumină şi înfipse cuţitul. Făcu asta rapid, economic. Mîna stîngă zvîcni strîns în jurul beregatei, cuţitul pătrunse prin haina exterioară, se înfipse între coaste. Apoi sentinela, acum doar o carcasă neînsufleţită, deveni moale ca o cîrpă. Holbrook îl lăsă să cadă în umbra porţii de la intrare. Apoi dispăru şi el în umbra copacilor şi într-o clipă, era, înapoi, lîngă Hood. Godwin îşi întoarse privirea de la grămăjoara de straie neînsufleţite, de lîngă poartă.

Hood şopti:

— Nu prea-mi place cum arată totul aici. E din cale-afară de linişte.

Smithe-Haven se strecură lîngă Hood.

— De ce să ne dorim agitaţie, domnule? Nici că se poate mai bine decît cum este. E numai pentru că toată lumea doarme şi, aşa cum aţi spus dumneavoastră, sîntem ultimii oameni de pe pămînt pe care-i aşteaptă aici.

Hood încuviinţă, dar nu era prea convins.

— Să mergem prin spate.

Porni, iar centura din piele a grenadei scîrţîia în întuneric. Făcură înconjurul casei, controlară aripa dependinţelor care era lipită de clădire şi încercară uşor uşa din spate, care era încuiată.

— Qualley, plasează-te în spatele celor două remorci şi acoperă uşa din spate. S-ar putea să ai de-a face cu tipi care încearcă să fugă ca să scape cu viaţă. Ucide-i.

Qualley luă poziţie, dotat cu două automate, o centură de grenade şi două încărcătoare de rezervă pentru automate. Remorcile aveau pe ele frunza de palmier şi zvastica, însemnele lui Afrika Korps. Deasupra uşii din spate ardea un bec ce împrăştia, spre casă, o lumină palidă. Practic, era o ţintă.

Hood îi conduse de partea cealaltă a casei, printr-un gard viu. Se opriră la marginea covorului de pietriş. În faţa scărilor care

urcau spre verandă, erau parcate trei maşini militare.

— Acum încet, spuse Hood şi se aventură prin pietriş, privind în sus, spre casă, din locul unde erau parcate maşinile. Ambele ferestre de la parter aveau gratii de fier şi jaluzelele bine închise, pentru a se apăra de ploaie. Ploaia se scurgea în rîuri de pe acoperiş, căzînd cu zgomot, într-un ritm staccato, de la înălţimea celor trei etaje. În mijlocul faţadei se afla un mic portal. Cîteva trepte de piatră duceau pînă la acest portal, iar uşa se afla, probabil, la vreo doi metri şi jumătate distanţă de el.

Hood îşi privi ceasul.

— Cred că pe la ora asta au şi aruncat în aer centrala electrică.

— Sper că n-au avut necazuri, şopti Steele. Am fi auzit ceva împuşcături.

Ploaia izbea în rafale faţada casei. Godwin privi înapoi, spre poarta de la intrare. Sentinela era tot acolo, moartă de-a binelea.

În fine, Hood spuse:

— Ei bine, trebuie să vă spun. Flerul îmi spune că aici ceva nu-i în regulă. E prea multă linişte. Poate că au părăsit-o. Luăm cu asalt o casă goală. Sau poate fi altceva. Oricum, nu sînt pregătit să aştept pînă cînd îmi vine vreo inspiraţie. Să intrăm chiar acum. Dexter, dă-i un brînci uşii.

Toţi îl urmară pe Dexter, pe scări, pînă la uşă. Dexter vorbea perfect germana. Izbi uşa, nerăbdător, ca un ofiţer neamţ care e gata să dezarmeze pe cineva. Godwin simţi Coltul 45 apăsîndu-i greu mîna. Ar fi trebuit să se concentreze, în aceste clipe, dar n-o făcea. Era pe jumătate ameţit de ideea că lua parte direct la evenimente. Avea ceea ce-şi dorise şi, în momentul acela, realizînd adevărul, se trezi. Era, din nou, cu Max Hood. Era, în sfîrşit, implicat în vîrtejul războiului. Simţea că desăvîrşea o călătorie începută cu foarte mult timp în urmă.

Alf Dexter continua să strige. Spunea că era ud leoarcă şi voia să i se deschidă uşa neîntîrziat, altfel va găuri personal pielea cuiva dinăuntru.

Uşa se deschise şi în cadrul ei apăru un soldat german cu cască de oţel şi manta.

Dexter dădu buzna, pentru a ţine uşa deschisă de perete. Hood trecu pe lîngă Dexter, îl înghesui pe neamţ, înfigîndu-i Coltul

său 45 în piept.

— Unde e Rommel? mîrîi Dexter, în germană.

Ochii neamţului se căscară rotunzi, în spatele ochelarilor cu rame de sîrmă. Era foarte înalt şi solid, avea aproape doi metri, dominîndu-l pe Hood. Vederea unui grup de comando cu puşti şi feţe mascate păru că-l înspăimîntase. Godwin nu-l putea condamna pentru asta.

Pe neaşteptate, neamţul răspunse la întrebare, apucînd ţeava armei lui Hood cu o mînă uriaşă şi dînd-o la o parte cu o putere nemaipomenită. Îl izbi pe Hood de peretele coridorului îngust, şi-l pironi de perete, cu o asemenea forţă, încît tencuiala crăpă pînă sus, la tavan. La capătul coridorului lucea o lumină palidă, difuză. Dexter încercă să-l tragă înapoi pe neamţ, dar n-avea suficient spaţiu ca să poată face o pîrghie. Neamţul era uriaş, ca un atlet de performanţă şi lupta să-şi apere viaţa. Îşi balansă un braţ, greu ca o crupă de cal, execută un arc scurt în aer, sfîrşindu-l în obrazul lui Dexter. Dexter căzu. Sîngele îi ţîşni pe nas pe podea, în timp ce se lupta să respire. Hood încercă să ajungă la cuţit, dar braţul îi era răsucit şi imobilizat la perete. Godwin trecu la atac. Lovind de trei-patru ori cu furie, luptînd cu disperare. Soldatul german îşi scoase propriul său cuţit şi încercă să-l doboare pe Max Hood. Godwin ridică Coltul 45 spre faţa neamţului, roşie şi contorsionată de efort, de furie şi de frică, cu ochii ieşiţi din orbite, cu nasul roşu ca al unui clovn şi apăsă pe trăgaci. Faţa se împrăştie în mici fărîme. O explozie de sînge, de oase şi de creier păru să plutească asemeni unui nor. Prin el se cernea stins, lumina din capătul culoarului. Corpul omului, mort în picioare, se aplecă pe spate şi căzu. Acum blocase coridorul.

Hood îl ocoli şi-şi îndemnă restul oamenilor să intre înăuntru. Mîna lui stîngă, cea care-i fusese imobilizată la perete, îi atîrna, nefiresc de moale. Pardoseala era din piatră şi devenise alunecoasă din pricina sîngelui. Grupul inundă coridorul: Dexter, Smithe-Haven, Helbrook, Steele, Cox, Hood şi Godwin. Erau cam prea mulţi. La capătul îndepărtat al coridorului, acolo unde era lumină, cîteva scări de piatră duceau sus, la etaj. Pe coridorul pe care stăteau ei, se aflau mai multe uşi, toate încuiate. Hood îi făcu semn lui Godwin să-l urmeze spre scara din capăt. Restul băieţilor care umpleau coridorul, se uitau la Hood, aşteptînd instrucţiuni.

Clădirea revenise la încremenirea ei dinainte. În liniştea aceasta nu se auzea decît respiraţia şuierătoare a lui Dexter, prin nasul rupt. Aşteptară cu sufletul la gură, cu ochii strălucitori şi neliniştiţi, să li se hotărască soarta. Ce se întîmpla? Hood se întoarse către Godwin.

— Nu-mi place blestemata asta de...

Afară răsunară explozii, nu departe de vilă. Era centrala electrică. Dar lumina de deasupra scărilor rămase aprinsă. Vila îşi avea propriul ei generator.

Hood se întoarse brusc, spre Godwin:

— Ştiau că trebuia să venim, bătrîne. Erau pregătiţi să ne aştepte!

Toate uşile de pe coridor se deschiseră, ca la teatru şi soldaţii ţîşniră afară, cu puştile-n mînă, cu gurile deschise, scoţînd sunete guturale, ce se împrăştiau ca o ploaie de şrapnele. Uşa de la intrare era blocată. După vreo zece secunde de surpriză şi năuceală la vederea germanilor, Max Hood spuse tare:

— Fac ceva pe treaba asta împuţită! şi trase la întîmplare.

Un neamţ căzu urlînd şi, din momentul acela, începu un adevărat infern. Pereţii strîmţi părură că se fac mici fărîme, din cauza împuşcăturilor, a strigătelor, a gemetelor. O adevărată nebunie de zgomote, de ghionturi, de îmbrînceli, lucru la care Godwin nu s-ar fi gîndit niciodată. Cox se sprijinea de spatele lui şi-i simţi trupul zvîcnind cînd apăsă pe trăgaciul mitralierei. Godwin văzu gloanţele căzînd în spinarea lui Cox, ca nişte degete care-i agăţau firele pulovărului de culoare închisă, în timp ce pătrundeau în el, fără a-şi greşi ţinta. Cox căzu pe spate, mort. Hood împinse într-o parte trupul neînsufleţit şi-şi descărcă arma în pieptul unui neamţ. Gloanţele despicau pereţii în fîşii şi praful tencuielii umplea spaţiul îngust ca un gaz otrăvitor. Godwin simţi o durere ascuţită, privi în jos şi văzu o unghie care ieşea din tencuiala ruptă, sfîşiindu-i gamba. Apoi fu izbit de pardoseală, simţi o altă durere, ca un fier înroşit în foc, arzîndu-l în partea dreaptă, sub braţ. Îşi întoarse capul, care atingea aproape prima treaptă a scării. Încercă să respire fără să inhaleze praful de tencuială. Ştia că era gata să-şi dea duhul. Undeva, în profunzimea creierului său, simţea că sosise timpul, că într-un minut sau două se va termina totul. Nu se frămînta, pentru că nu

mai înregistra lucrurile în mod normal. Acestea nu erau gînduri. Erau, pur şi simplu, nişte lucruri pe care le ştia. Viaţa i se sfîrşise. Braţul îl durea. Omorîse un om. Hood trăgea cu automatul său. În curînd zgomotul va amuţi. Foarte curînd, nu se va mai chinui să respire. Clipea din cauza prafului. Din dreptul scării, de pe trepte, se auzi cum coboară spre ei zgomotul făcut de nişte cizme grele. De unde se afla, vedea bine cizmele şi treptele de piatră. Cizme cu ţinte, specific teutone. Restul personajului apăru şi el, în lumina slabă: genunchii, coapsele greoaie, o mînă pe lîngă corp. Mîna ţinea una din acele grenade cu mîner lung. Nu mai era nimic de făcut decît să-l ucizi. Godwin ridică Coltul 45 şi trase două focuri. Reculul îi provocă o durere arzătoare în partea laterală a corpului. Primul glonte lovi omul între picioare, al doilea în piept. Căzu pe spate, pe trepte. Grenada căzu, lîngă Godwin. El n-avea nici o idee cum funcţionau blestămăţiile acelea. Apucă mînerul grenadei şi o aruncă în sus, pe scări. În faţa ochilor îi apărură mai multe picioare şi cizme. La vederea grenadei care zbura în sus, spre ei, s-au întors din drum, urcînd înapoi, dar scara era îngustă şi cei din spate nu înţelegeau ce naiba făceau cei din faţă şi iarăşi se repetă scena cu poliţiştii lui Keystone. Era amuzant să-i priveşti. Grenada explodă, trimiţînd în jos o cascadă masivă de tencuială, făcînd o gaură mare în peretele din spate. În spaţiul închis, detunătura răsună asurzitor. Godwin simţi arsura şi ploaia de bucăţele de tencuială acoperindu-i faţa. Apoi ploaia adevărată, trimiţîndu-şi rafalele prin gaura din zid.

Se ridică şi încercă să-şi dea seama ce se petrecea în cei treisprezece metri de coridor care se transformaseră într-o grămadă enormă de trupuri, cuţite care străluceau, automate care trăgeau, pumni care pisau. Lupta era acum corp la corp. Îl văzu pe Hood în faţa lui, scoţîndu-şi pumnalul din pieptul unui om. Mîrîielile şi gemetele răsunau ca într-o cuşcă din grădina zoologică. Hood se întoarse brusc, ridică automatul şi trase în becul de deasupra capului lui Godwin.

Godwin simţi greutatea trupurilor şi mirosul de sudoare, de sînge, de praf de tencuială şi acel miros acrişor, cu totul deosebit, al prafului de puşcă. Îşi croi drum de-a lungul peretelui, căţărîndu-se pe trupurile îngrămădite pe pardoseală. Cine erau aceştia? Prieteni sau inamici? Era imposibil să ştii ce se petrecea, în

întuneric. Auzi afară focuri de mitralieră venind din spatele casei, apoi strigăte. Căzu în genunchi şi începu să se tîrască printre picioare şi cizme. Se aprinse o lanternă, apoi alta, măturînd coridorul, ca nişte reflectoare care caută bombardiere pe cerul nopţii. Tirul automatelor începu din nou, rafale scurte, focuri izolate. Un corp alunecă pe jos, în faţa lui, printre cizmele grele. Un glonte găurise gîtul omului şi-i zdrobise maxilarul, iar ochii îi clipeau des. Dantura falsă ieşise pe jumătate din ceea ce mai rămăsese din gură. Era Smithe-Haven. Godwin se tîrî spre trup, ştiind foarte bine că era prea tîrziu ca să-l mai ajute. Simţi degetele lui Smithe-Haven agăţîndu-se de picioarele lui, dar bietul om era pe moarte, sîngele i se scurgea în valuri din gîtul găurit.

Mai avea aproape zece metri pînă la uşa de la intrare. Continua să se tîrască în patru labe, iar palmele îi alunecau în bălţile de sînge de pe pardoseală. Muchiile tencuielii căzute îi deschidea noi răni în palmele care deveniseră carne vie. I se părea că se afla în acel coridor de o viaţă întreagă, dar ştia că trecuseră numai două, poate trei minute de cînd Alf Dexter se izbise în uşă şi ei intraseră pregătiţi pentru declanşarea acestui coşmar şi pentru uciderea lui Rommel. Cîţi dintre ei muriseră, oare? Îi văzu pe Cox şi pe Smithe-Haven murind chiar sub ochii lui. Îl pescuise pe Cox din mare şi-l adusese să moară în acest coridor, în care zgomotul exploziilor era asurzitor. Îşi pierduse răsuflarea dar uşa de la intrare nu mai putea fi departe.

Pe neaşteptate, se auzi o explozie în faţă. Flăcările străluciră în noaptea furtunoasă de afară. Una dintre maşinile aflate în parcaj explodase, colorînd întunericul în portocaliu şi roşu. Trebuia să fie Bert Penrose şi băieţii de la centrala electrică. Uşa de la intrare trosni. Germanii erau năuciţi şi unii dintre ei încercau să iasă afară. Godwin rămase pe loc, încremenit, simţi cizme strivindu-i spatele, înfigîndu-i-se în rinichi. Lîngă maşinile de afară văzu mai multe feţe. Buni băieţii, gîndi el. Afrika Korps păreau să fie răspîndiţi peste tot, în formaţii puternice. Băieţii din comando deschiseră focul cu automatele cînd germanii ţîşniră afară, pe uşă, fugind către poartă. Nu apucară să ajungă acolo, căzînd pe trepte sau pe pietrişul aleii. O altă explozie, o altă maşină înghiţită de flăcări. Bucăţele aprinse din caroseria distrusă zburau în întunericul nopţii, împrăştiind scîntei, ca la serbarea de 4 Iulie.

Godwin simţi împunsătura unei baionete în spinare, rămase nemişcat, auzi mormăieli în germană şi văzu fascicolul unei lanterne luminîndu-i obrazul. Se forţă să nu deschidă ochii. Cineva îl împinse cu cizma. Rămase ţeapăn, de parcă ar fi fost neînsufleţit. Omul se îndepărtă. Godwin se ridică pe coate şi-i trase două focuri în spate.

Coridorul era tăcut, luptele se mutaseră afară unde incendiul provocat de maşinile care ardeau, devenise violent. Zgomotele armelor şi răpăiturile gloanţelor erau punctate de ţipete. Godwin simţi o mînă pe umăr. Se gîndise că era, poate, singurul supravieţuitor din coridorul întunecat.

Max Hood spuse:

— Nu ţi-ai pierdut instinctul de a ucide. Un lucru al dracului de bun şi ăsta. Ai făcut treabă bună. Grenada de pe scări ţi-a dat superioritate absolută la scor.

— Ieşim de aici?

Gura îi era atît de uscată, încît abia putu să articuleze.

— Pentru moment, pare cam hazardat, nu-i aşa? Am pierdut un număr considerabil dintre ai noştri. Dexter şi Qualley sînt morţi, acolo.

— Cox şi Smithe-Haven de asemenea.

— Mi-e teamă că Holbrook îşi va pierde un braţ.

O figură omenească prin infernul pereţilor căzuţi şi al trupurilor ce zăceau peste tot. Era Lad Holbrook.

— Sînt rănit, domnule.

Îi vorbea lui Hood cu o voce monotonă. Urmările şocului se făceau simţite.

— Rommel a fost găsit?

— Uită-l pe Rommel, Lad, spuse Hood cu blîndeţe.

— Am aruncat o privire acolo, prin uşă. Au deschis jaluzelele şi au instalat o mitralieră grea, ca să „măture“ parcul. Propun să-i scoatem afară pe ticăloşi cu grenade. N-am nevoie decît de un braţ ca să-i arunc…

— Eşti invitatul meu, spuse Hood, la fel de blînd.

A treia maşină sări în aer, în parcaj.

— Ştiu că Penrose se distrează bine.

Hood se întoarse, ca să-l supravegheze pe Holbrook care se tîra în întunericul îmbibat de praf şi fum, cu braţul atîrnîndu-i

jalnic.

Holbrook se aşează în genunchi lîngă uşa care dădea într-una din camerele din faţă. Făcu un efort să se ridice în picioare şi reuşi să desprindă două grenade din centură. Îl deranja rău braţul schilodit. Godwin făcu o mişcare pentru a se tîrî înapoi să-l ajute, dar Hood îi puse mîna pe umăr, oprindu-l:

— Lasă-l, spuse, doreşte să dispară fără martori.

Holbrook trase siguranţele grenadelor, izbi uşa care se deschise larg şi aruncă grenadele în cameră. Se auzi un zgomot ca de încăierare, picioare care tropăiau, strigăte încărcate de panică. Holbrook se răsuci ca să se întoarcă spre coridor. Prin perete răsună răpăitul unei mitraliere grele şi el fu ridicat de suflu, izbit de zid şi proiectat, prin uşa deschisă, pe peretele opus. Grenadele explodară, sfărîmînd faţada vilei din partea aceea şi transformînd zidul coridorului într-o gramadă de moloz. În timp ce zidul se dărîma, Godwin şi Hood ieşeau pe uşa din faţă, către poartă, apoi coborîră treptele, pînă la alee. În gurile căscate unde fuseseră, pînă mai înainte, gratiile şi ferestrele, pe partea casei care dădea spre maşinile în flăcări, atîrnau două trupuri omeneşti. Maşinile erau încinse pînă la roşu, iar ploaia care cădea pe ele, făcea metalul să sfîrîie puternic şi să scoată fum. Godwin putea auzi aceste zgomote, printre împuşcăturile care nu mai conteneau şi strigătele puternice care împărţeau ordine.

Se ghemuiră lîngă trepte, încercînd să vadă ce se petrecea. Din maşinile incendiate, norii de abur se ridicau ca nişte baloane. În lumina orbitoare a flăcărilor apăreau, din timp în timp, figuri omeneşti. De la fereastra aflată de partea cealaltă a porţii, mitralierele vărsau limbi de flăcări. O mitralieră mare, ţinută cu două mîini era montată pe pardoseală. Un om – Godwin avea motivele lui să creadă că era Bert Penrose, care îşi evoca probabil în gînd casa, filmele lui preferate – ţîşni din spatele uneia dintre maşinile în flăcări. Mitraliera cea mare deschise focul iar el se răsuci şi căzu la pămînt.

Orbitoare, ca o duzină de rachete fosforescente, lumina inundă curtea din faţă. Strălucea şi lumina în jos, de pe acoperiş, argintie, ca reflectoarele dintr-o secvenţă de film. Cei din grupul de comando şi soldaţii germani încremeniră pentru moment, clipind, orbiţi de lumină. Mitraliera deschise focul din nou. Cyril

Pinkham şi Boyd Malvern fură prinşi la loc deschis. Mitraliera montată la fereastră trase în plin, transformîndu-i, într-o clipă, în păpuşi de cîrpă care zvîcneau, se răsuceau, în timp ce umbrele lor lungi dansau spasmodic. Apoi se întinseră la pămînt, ţepeni.

Jones se ridică din spatele uneia dintre maşinile în flăcări, care oferea singura acoperire. Avea automatul pregătit şi începu să tragă în luminile de pe acoperiş. Un neamţ lungit la pămînt trase în el cu o puşcă. Căzu în scoica încinsă a caroseriei arzătoare, împrăştiind pe cer o ploaie de scîntei, care deveniră mult mai vizibile pentru că ambele reflectoare de pe acoperiş se stinseră.

Steele stătea în genunchi lîngă Hood, iar Godwin de cealaltă parte. În întuneric, deveniră, pentru moment, invizibili. Steele şopti:

— Numai noi am mai rămas, domnule. Am fost lovit în picioare, domnule. Nu pot fugi. Nu mai sînt în stare, domnule. Îmi pare rău.

— S-ar putea să nu ne descopere timp de un minut, două. Trebuie să punem mîna pe a doua mitralieră. Hood arătă cu capul către ţeava care ieşea printre barele de fier.

— Lăsaţi-mă să fac puţin zgomot, spuse Steele. Puţină diversiune, cum s-ar zice. Voi, băieţi, faceţi treaba cealaltă. S-ar putea chiar să luăm cu noi cît de mulţi putem, nu-i aşa, domnule? Şi domnule…

— Steele?

— Am să vă văd încununat de glorie, domnule.

— Abia aştept, bătrîne, spuse Hood.

Steele se strecură în întuneric, cu spatele spre poartă.

— Minunaţi oameni, şopti Hood, toţi fără deosebire. Eroi, fiecare afurisit dintre ei, un erou.

Se întoarse spre Godwin.

— Stai lîngă mine. E foarte posibil să se fi dus la moarte ca să ne salveze nouă vieţile. Îţi pasă, Rodger? Îţi pasă dacă vei părăsi, vreodată, viaţa asta?

— Nu prea mult, Max.

— Ciudat, nu-i aşa? Oamenilor nu le prea place să se despartă de semenii lor. Problema e că mie nu-mi pasă deloc dacă trăiesc sau mor. Asta e o moarte frumoasă, nu-i aşa? Pentru rege, pentru ţară şi aşa mai departe. Un singur lucru, totuşi. Chinurile.

— Ce-i asta? întrebă Godwin.

Îi auzi pe nemţi ridicîndu-se de pe pietriş. Centurile şi armele lor scoteau micile sunete obişnuite.

— Ştiau că sosim.

— Dar e imposibil. Cum...

— Undeva e un spion, bătrîne. Nu-ţi dai seama? Aşa se întîmplă întotdeauna cînd îşi bagă coada blestemaţii ăştia de spioni. Oamenii buni sînt cei care se duc întotdeauna să moară. Dar nu e treaba noastră, nu-i aşa? Cel puţin, nu pentru moment.

Godwin îl simţi pe Hood punîndu-i o grenadă în mînă.

Metalul continua să şuiere în ploaie. Un om gemu de durere. Soldaţii înaintau pe pietriş, tot mai aproape, venind să inspecteze casa. Din cînd în cînd, se opreau lîngă trupurile semănate peste tot. Flăcările dansau deasupra maşinilor. Soldaţii îşi strigau ceva unul altuia, împingeau cîte un trup cu piciorul. Răsună o bubuitură puternică, un fel de lovitură de graţie. Şi ploaia continua să cadă în rafale.

Era un grup de vreo cincisprezece-douăzeci de soldaţi, care se mişcau încet.

Vocea lui Steele se auzi tare şi clar:

— Aici, băieţi! Nemţi blestemaţi şi împuţiţi!

Şi într-o succesiune rapidă, trei grenade aterizară şi explodară printre nemţi. Totul începea de la capăt. Nemţii fură trîntiţi la pămînt de suflul exploziei, năuciţi, apoi răspunseră, trăgînd focuri, la auzul vocii.

Hood se ghemui, fugind repede după colţul porţii. Godwin îl urmă, rezemîndu-se de perete, pînă cînd se opri lîngă fereastră. Hood arătă către fereastră cu capul şi trase siguranţa unei grenade. Godwin făcu acelaşi lucru cu grenada lui.

Hood numără tic-tac-urile, apoi intră sub fereastră şi aruncă grenada printre gratii. Grenada lui Godwin se lovi de o bară de fier, dar căzu totuşi înăuntru, în cameră. Exploziile care urmară imediat, umplură aerul cu bucăţele de zid şi de carne omenească. Hood fugi către perdeaua de chiparoşi. Godwin se desprinse şi el, ferindu-se în lături şi bălăbănindu-se pe picioare.

Aproape că făcuseră treaba. Mai erau oamenii de pe acoperiş. Erau trăgători de elită, antrenaţi să tragă în ţinte răzleţe. Împuşcăturile răsunau ca nişte pocnitori.

Hood mîrîi şi se aplecă în faţă ca şi cum s-ar fi poticnit.

Avea Coltul la îndemînă dar nu putea face nimic cu el. N-avea rost să răspundă cu foc. Gloanţele despicau noroiul.

— Piciorul, spuse Hood.

Se întinse pe marginea noroioasă a ceea ce fusese cîndva iarbă. Trupul îi zvîcni, ca şi cum ar fi fost lovit din nou. Glonţul îi sfîşie partea de jos a pulovărului gros.

— Fir-ar să fie, oftă el. Pistolul îi tremura în mînă. Întotdeauna am ştiut că se va întîmpla. Mai curînd sau mai tîrziu. Tuşi.

— Max...

Godwin îngenunche lîngă el. Nu mai avea rost, dar nu-l putea părăsi. Nu-l putea ridica din noroi. Nu l-ar fi putut căra prea departe ca să-l poată salva.

Alunecă în jos, simţi ceva ca un baros lovindu-i umărul şi se răsturnă pe spate. Ştia că fusese lovit. Pentru o fracţiune de secundă zări chipul Cillei, apoi imaginea pieri.

— Împuţită treabă, gîfîi Hood, cu răsuflarea întretăiată. Ne... aşteptau... Vino mai aproape, Rodger... Vreau să...

Godwin strînse din dinţi de durere şi se împinse înainte. Nu-şi mai simţea deloc umărul. Acum îl durea tot corpul. Începu să-l tîrască pe Max Hood către linia copacilor. Se uită în jos, la Max.

Max Hood zîmbea.

— Nu-i o moarte urîtă, totuşi... Ridică mîna.

Godwin zări un fulger şi ştiu că venea spre el, că era înghiţit de acea lumină...

9

Londra.

Cilla Hood îşi petrecea seara acasă în timp ce regizorul ei conducea o repetiţie tehnică cu *Hainele cernite ale văduvei*. Cinase cu Chloe în bucătăria caldă şi frumos mirositoare, unde doica se învîrtea de colo-colo. Apoi se îngrămădiră într-un fotoliu

încăpător, în faţa căminului, în bibliotecă, numai ele două şi Cilla îi citise fetiţei din Beatrix Potter. Fetiţa chicotise privind ilustraţiile, în timp ce asculta şi comenta din cînd în cînd, cu voce tare, mai mult prin interjecţii. Apoi flecăriră un pic, pînă cînd Chloe începu să caşte şi se pregăti de culcare.

Acum Cilla se lăfăia în baia fierbinte, gîndindu-se la lista de telefoane pe care doica le notase pentru ea, pe parcursul zilei. Stefan Lieberman, Homer Teasdale, Patricia Smith… cine naiba era Patricia Smith? Îi suna, oare, numele, ca glasul stins al unui clopoţel? Da, îl mai auzise undeva, dar acum nu-i spunea nimic, ca şi numărul ei de telefon, de altfel. Cînd sună la Teasdale, nu răspunse nimeni. Iar Stefan putea aştepta. Îl va vedea mîine, la repetiţie. Mai curînd sau mai tîrziu, trebuia s-o sune pe Patricia Smith, dar s-ar fi simţit mai bine dacă şi-ar fi putut aminti ce era cu numele acesta…

Sudoarea îi picura din belşug în baia fierbinte. Şi-o şterse de pe buza superioară. Părul i se lipise de fruntea transpirată. Genele i se împreunară, aproape să se închidă. Ce-ar putea să vrea Homer? Îi era teamă să spere că ar putea fi vreo veste de la Rodger. Dar din ce altă cauză ar fi putut-o suna? În ultimile trei săptămîni nu mîncase ca lumea, nu dormise ca lumea, nu fusese în stare să se concentreze nici o clipă, de atunci de cînd vorbise ultima oară cu Homer, în seara cînd telefonase, sperînd că o mai prinde înainte de a se băga în pat, sperînd că s-ar fi putut opri la ea pentru o clipă. Se arătase cam stîngaci şi timid, temîndu-se să n-o deranjeze, dar, într-adevăr, era ceva urgent, cu toate că n-avea nici o idee de ce era atîta grabă, dar înţelegi, avea o scrisoare trimisă de un mesager, din partea lui Rodger Godwin… Godwin, înţelegi, dorise ca el să-i spună doamnei Hood personal şi deoarece nu va mai putea comunica timp de cîteva săptămîni… În timp ce el se tot bîlbîia, ea îl îndemnă să ia un păhărel. Ce Dumnezeu se petrece, Homer? Voise ea să afle.

Era prima oară că auzise despre asta:

— Rodger a plecat într-o misiune specială şi a dorit să-ţi dau de ştire.

Trebuia să fi fost ceva ivit pe neaşteptate, din moment ce nu-i suflase ei niciun cuvînt?

— Da, e vorba despre cîteva săptămîni şi mi-a spus că, în nici

un caz, să nu-ţi faci griji…

— Dar unde e? întrebă ea. Trebuie să-ţi fi dat ceva detalii…

— Nu, chiar deloc. Sînt complet în afară şi încerc să-i calmez pe patronii lui, ceea ce nu-i deloc o treabă de invidiat, îţi mărturisesc.

— Cred că e ceva în legătură cu războiul, nu-i aşa? Ceva periculos şi secret…

— Să sperăm că nu e prea periculos, spuse Homer cu însufleţire.

— Mi-a povestit despre ideea aceea trăznită care îi venise, să plece într-o misiune de bombardare, numai pentru că alt găgăuţă a făcut-o…

— Reynolds. Quentin Reynolds.

— Nu despre asta e vorba, nu-i aşa? Nu despre o misiune de bombardare? Nu, nu poate fi, nu poate dura două săptămîni…

— Nu, nu poate fi asta.

Homer îşi terminase paharul şi era nerăbdător să plece. Ea ştia că era curios dar nu ştia nimic despre relaţia ei cu Rodger. Îi mulţumise şi nu mai auzise de el de atunci. Trecuseră trei săptămîni. Rodger depăşise termenul cu o săptămînă şi ea suporta greu nesiguranţa asta. Era obişnuită ca Max să nu-i dea nici o explicaţie în legătură cu absenţele lui, dar asta era altceva. O misiune de bombardare… dura o zi şi gata. Ce putea să dureze atît de mult? Ce s-ar fi putut întîmpla? Îl pierduse, oare? Zăcea, oare, în vreo groapă tristă? Cînd se gîndea la acest lucru, începea să tremure. Acum războiul o afecta aşa cum nu se mai întîmplase, nici chiar în timpul Blitz-ului.

Ieşise din baie somnoroasă şi stătea în bibliotecă în faţa focului, cînd auzi o maşină care oprise în faţa casei. De la fereastră, îl zări pe Homer Teasdale coborînd din maşină. Îl aşteptă cu uşa din faţă deschisă, în timp ce el urca scările.

— Homer, intră, spuse ea. Am încercat să te prind la telefon…

— Cilla, dragă, nu-mi place să pic pe neaşteptate, în felul ăsta.

— Nu fii caraghios. Intră şi încălzeşte-te puţin, în faţa căminului. Ai veşti de la Rodger? Spune-mi, pentru numele lui Dumnezeu, ce se întîmplă?

— Nu, n-am veşti.

Ea îi turnă un scotch şi la auzul cuvîntului *nu*, carafa lovi uşor

buza paharului de cristal. Era ca şi cum ar fi fost pe scenă. El spuse:

— Speram că poate tu ai vreo veste. Fir-ar să fie!

— Atunci cred că nu avem ce face altceva decît să aşteptăm.

Nu mai era nimic de adăugat. El o întrebă cum mergea spectacolul şi cînd tocmai se pregătea să-i răspundă, auzi paşi în faţă şi un ciocănit în uşă. Era Stefan Lieberman.

— Ah, dragă doamnă, un păhărel pentru un muribund! Sfîntă Cilla, răsplata ta te aşteaptă în ceruri! Ce naiba au repetiţiile astea tehnice, de-i împing pe oameni să bea tărie? Te-am trezit? O, Doamne, am făcut o boacănă, am căzut pe capul tău…

— Stefan, încetează cu pălăvrăgeala. Nu mă culcasem. Homer Teasdale a picat chiar acum, la un păhărel. Vino, te rog, să stai cu noi.

Teasdale era în picioare, lîngă focul din cămin.

— Ce mai faci, Lieberman? Vă deranjez cumva? Aveţi de discutat ceva în legătură cu teatrul?

Lieberman îl linişti, dînd din mîna cărnoasă, în semn de negare. Îşi scoase mănuşile şi fularul, alunecînd afară din haina cu guler de blană.

— Absolut deloc. Nu eram aşteptat. M-am gîndit, pur şi simplu, că aş putea apela la mila Cillei. Îmi făceam planul s-o plictisesc cu unele bîrfe din lumea teatrului şi cu o listă întreagă de plîngeri.

Primi un pahar de scotch de la Cilla.

Ea se ghemui în capătul canapelei adunîndu-şi rochia de casă sub picioare.

— Homer e îngrijorat din pricina lui Rodger Godwin.

Ochii lui Lieberman se lărgiră.

— I s-a întîmplat ceva? La BBC se spune că are o sarcină de rezolvat, ceea ce sună ca şi cum n-ar putea însemna nimic. Unde este?

Plimbă o privire întrebătoare de la Cilla la persoana uriaşă şi mototolită a lui Homer.

Teasdale privi încruntat în paharul său.

— A plecat acum trei săptămîni, spunînd că se va întoarce în două… Vreo aventură militară. N-a vrut să-mi spună. Nici un cuvînt. Mă întorc peste două săptămîni, asta e tot ce mi-a spus. Am tot încercat să-i calmez pe băieţii de la reţea. Se transformă

într-o adevărată slujbă zilnică, îmi ocupă toată ziua.

Cilla spuse:

— Nici de la Max n-am nici o veste. Trebuie să fi plecat amîndoi cam în acelaşi timp…

Lieberman spuse:

— Stai puţin, draga mea. Sînt împreună?

Cilla ridică din umeri.

— Nici asta nu ştiu. În orice caz, sînt obişnuită cu Max care lipseşte pe perioade mai lungi. Încercă să nu-şi arate neliniştea în legătură cu Rodger.

— Mă tem că în cazul lui Rodger, situaţia este mai îngrijorătoare. E un civil dat naibii.

Lieberman scoase din adîncul pieptului una dintre acele chicoteli supărătoare.

— În vreme de război, nu există civili. Crede-mă, eu ştiu.

Teasdale spuse:

— Ai trecut prin momente grele, nu-i aşa?

— Eu? Nu, nu, am scăpat… sau, mai degrabă, n-am fost acolo – e vorba de familia mea. Toate rudele. Bărbaţi, femei, copii. Naziştii nu fac deosebire de vîrstă sau sex. Nu, pentru mine a fost foarte uşor…

— Stefan, ştii că nu e adevărat. A fost supus la interogatorii, Homer…

— Cilla încearcă să mă scoată un erou. Au vrut să scriu nişte aberaţii pentru ei. Le-am spus da, fir-ar să fie, voi face tot ce vor. Trebuia să mă duc în Italia, să lucrez la un libret pentru o operă. Acasă lucrurile mergeau foarte prost şi compozitorul cu care lucram eu, un nobil italian foarte curajos, m-a scos din ţară şi m-am dus la Lisabona. Nu m-am mai putut întoarce niciodată. Numele meu figura pe lista lor, înţelegeţi.

— În ce iad am putut să transformăm lumea!

Teasdale îşi terminase paharul şi spuse că trebuia să plece. Dar conversaţia trena şi Cilla îşi privi ceasul. Lieberman căscă şi spuse că va vorbi cu ea mîine la repetiţie. În cele din urmă, bărbaţii plecară împreună şi ea rămase, din nou singură.

Duse paharele şi scrumierele la bucătărie, stinse luminile şi urcă scara. Se opri la capătul coridorului şi o auzi pe doică sforăind uşor în camera ei. Intră s-o privească pe Chloe care se

întorsese cu fundul în sus şi dormea în patru labe, înconjurată de menajeria ei de animale preferate.

Aşa cum făcea în fiecare noapte, se întinse pe pat, ascultînd şuieratul vîntului în cămin şi privind lumina lunii filtrată de crengile copacilor. Rodger, nebunul meu drag, de ce ai făcut lucrul ăsta îngrozitor de stupid? Mai eşti, oare, în viaţă? Sau eşti mort, pe undeva, iar eu nici măcar nu ştiu… Lacrimi fierbinţi îi scăldau perna. De ce să le mai şteargă? Ce importanţă mai avea? Te rog, vorbeşte-mi, Rodger, spune-mi că trăieşti… Trupul i se încordă şi se cutremură de suspine, pînă cînd nu mai avu lacrimi să mai plîngă. Îşi suflă nasul, se ridică din pat, se aşeză la fereastră, privind peisajul familiar, strada, colţul scuarului. Război blestemat…

Rodger. Max.

Poate că amîndoi au murit în războiul ăsta blestemat!

Cum va fi viaţa ei de acum încolo?

Fir-ar să fii, Rodger! Ce ai în căpăţîna aia? Max e soldat, măcar are o scuză. Dar tu ce scuză ai avut, Rodger? Cum îndrăzneşti să hotărăşti să te duci la moarte?

Plîngea iarăşi, de furie şi de frustrare.

Fără nici o legătură, numele şi identitatea Patriciei Smith îi răsări în minte.

Era infirmiera căreia i-o încredinţase pe micuţa Dilys Allenby, cu un an în urmă, în noaptea cînd fusese bombardat localul lui Dogsbody.

Ce-ar fi putut să vrea de la ea?

Dar întrebarea îi ieşi din minte şi, în cele din urmă, adormi, cu dorul, cu dragostea şi furia la adresa lui Rodger Godwin, care era ori mort ori în viaţă, cu amintirea verii petrecute la Paris, cînd el intrase în viaţa lor, a tuturor…

După o oră, auzi zgomot de paşi pe scări. *Ah, fir-ar să fie*… Făcu un efort să se trezească la realitate.

Sperase că nu va veni, dar ştiuse că o va face. N-ar fi putut pierde el această ocazie. Poate că aşa era mai bine. În felul acesta n-ar mai fi stat trează, cu neliniştile ei, cel puţin nu în cele mai întunecate ore ale nopţii.

El stătea în uşă. Îşi drese glasul.

— *Liebling?* Eşti trează?

— Desigur, sărmanul meu iubit. Grăbeşte-te, vino în pat, Stefan.

Va avea timp mai tîrziu să viseze la ce fusese cîndva, demult, la Paris.

PARTEA A DOUA

PARIS. VARA ANULUI 1927

10

Extras din prima formă, nepublicată, a romanului *Băiatul care poate părăsi Iowa* de Rodger Godwin,

Primul volum al *Trilogiei pariziene*, publicată de Boni şi Liveright, New York, 1930.

Clyde Rasmussen obişnuia să-mi spună că nu se ştia niciodată, că nu te puteai pronunţa niciodată. Pentru un om care se exprima cu greutate, avea obiceiul de a spune unele lucruri care-mi rămîneau întipărite în minte.

Clyde era cîntăreţ la trompetă, nu filosof, cu toate acestea, cu cît înaintez în vîrstă, cu atît părerile lui Clyde îmi par mai de bun simţ. Totuşi, era puţin probabil ca o lume recunoscătoare să-şi îndrepte vreodată atenţia asupra lui Clyde Rasmussen din Toledo, Ohio, ţinutul natal al lui *The Blade* şi al formaţiei Mudhens, mulţumindu-i pentru că a dat unele dintre marile replici. Cînta la trompetă ca arhanghelul Gabriel. Şi, faţă de mine, avea avans la Paris, aproape un deceniu.

Oricum, poate pentru că el era o ciudăţenie printre expatriaţii

snobi şi sofisticaţi, Clodbuster Clyde, cum îi spunea Hemingway cu un umor aprobator, cunoştea aproape pe toată lumea, în Paris. Era înalt, roşcovan, subţiratec şi-ţi dădeai seama imediat că e american. Era ascuţit, osos, trăsături incomode printre cei pe care-i cunoştea, oameni care-l adoptaseră şi care erau, cu toţii, rotunjori, liniştiţi şi calculaţi. Poseda, cel mult, o vagă rămăşiţă de înţelegere a lucrurilor sofisticate. Creştetul capului îi părea întotdeauna încununat de flăcările unei proaspete explozii, din pricina părului ţepos şi roşu care-i începea deasupra urechilor, ele însele înroşindu-se puternic la cea mai mică provocare. Nu, nu semăna deloc cu cei pe care-i cunoştea, cel puţin nu în aparenţă şi probabil că aceştia îl luau uşor în glumă, dar nu sînt foarte convins de asta. Oamenii păreau că-l îndrăgesc sincer. Poate din pricina felului cum cînta la trompetă. Asta era ceea ce-i tot aducea la clubul de pe Malul Stîng. Era tot ce sperau ei să găsească într-un american, un soi de desen animat perfect. Se născuse chiar pe 4 februarie, în aceeaşi zi cu Charles Lindbergh, dar cu cîţiva ani mai devreme.

Dacă nu l-aş fi cunoscut pe Swaine şi dacă Swaine n-ar fi fost uşor nebun, nu l-aş fi întîlnit niciodată pe Clyde, lucru care te duce la concluzia că, aşa cum ar fi spus Clyde, nu se ştie niciodată.

Pe vremea aceea, aveam douăzeci şi doi de ani şi venisem la Paris pentru că un prieten de-al meu de la Harvard mă asigurase că tatăl lui avea cunoştinţe şi relaţii care îmi puteau asigura o primire călduroasă la Paris *Herald*. Aşa cum am constatat după aceea, tatăl prietenului meu era înclinat să exagereze. „Relaţiile“ lui se reduceau la faptul că se ducea zilnic să cumpere ziarul din acelaşi loc al Parisului. Fiul fusese prea încrezător iar eu, un naiv de nelecuit. Primirea care mi s-a făcut a fost prea puţin călduroasă şi bineînţeles, nu exista nici o slujbă care să mă aştepte pe mine. Dar am perseverat, vînam cîte o treabă pe aici, pe-acolo, în pauza lor de prînz sau cînd părăseau birourile ziarului pentru vreun păhărel, după amiaza tîrziu. Le ofeream cu generozitate copii ale lucrărilor mele de la colegiu, fugeam de colo pînă colo, dorind să le fac cinste cu băutură, numai pentru a avea şansa să flecăresc cu ei, să demarez vînzarea lucrărilor.

După cîteva săptămîni de astfel de naivităţi, timp în care banii

mi se împuţinaseră alarmant, iar starea de spirit era în pragul prăbuşirii, insistenţele mele cinstite şi din ce în ce mai disperate, au produs o minune. A fost ca o creangă pe care norocul ţi-o scoate în cale, pe o apă vijelioasă. Ea m-a ţinut la suprafaţă, m-a salvat de la ceea ce ar fi putut deveni un alt soi de viaţă pentru mine. Un scriitor fugise cu o dansatoare de la *Folies Bergères*, lăsînd un post liber în echipa de la *Herald's*. Vestea mi-a fost dată de un redactor binevoitor dar ursuz de felul lui, care stătea la Dôme, într-un scaun de răchită, delectîndu-se cu un cocteil pe care i-l oferisem eu. Se numea Swaine. După ce îl trimise la plimbare pe mesagerul cu sufletul la gură, Swaine mă privi pe deasupra paharului, îşi aprinse o ţigară şi mă fixă, bărbăteşte, aşa cum vezi în filme.

— Ei bine, Godwin, spuse el, într-un fel de mîrîit de profesionist al presei, pe care, în mod sigur, se chinuise să şi-l însuşească, nu ţi se pare că ocazia asta e însuşi norocul care-ţi bate la uşă?

— Aşa mi se pare, domnule, am răspuns. Îmi tot răsuceam pălăria de pai în mîini, spunînd o rugăciune în gînd. Azi dimineaţă, la micul dejun, o rupsesem cu o fată cu care mă culcasem. Era doar o aventură minoră, trecătoare, niciunul dintre noi nu era implicat prea serios. Dar, practic, era mai mult decît atît, deoarece, în tot acest timp, locuisem la ea. O slujbă, un avans din partea lui Swaine, m-ar fi salvat pe moment.

— Dacă te angajez, nu mai vreau să-mi scrii tot soiul de flecuşteţe de genul celor cu care te ocupai la Harvard, spuse el. Sînt sătul de aşa ceva. Dacă faci o treabă, înţelegi… vreau să fie trăznet. Înţelegi ce vreau să spun, Godwin? Senzaţional. Asta place cititorilor.

— Pot s-o fac, am spus eu. Chiar dacă sînt tînar, lumea spune că sînt foarte bun. Dar spune-mi, te rog, de ce rubrică se ocupa omul dumitale?

— De muzică, în special. Newman face restul rubricii culturale.

Îmi aruncă o privire furişă, alunecoasă.

— Te pricepi la muzică?

— Eu? La muzică? La orice fel de muzică. Îmi place muzica, întotdeauna mi-a plăcut, încă de cînd eram un…

— Un rahat, desigur. Asta se înţelege. Un rahat. Ţine minte,

Godwin, Merle Swaine îţi spune că niciodată n-ai să faci mare brînză cu asta. Gîndeşte-te bine, poate ceva fleacuri de ale tale de la Harvard îţi sînt mai la îndemînă. Uite, de exemplu, diseară…

Scotoci în buzunar după o bucăţică de hîrtie, acoperită cu mîzgăleli făcute cu un creion moale, negru…

— Un afurisit de balet. Un lucru pot să-ţi spun: Merle Swaine nu-nghite baletul. Oamenii dau bani grei ca să vadă o adunătură de trăzniţi ţopăind. Pentru Merle Swaine e un lucru al naibii de ciudat. Oftă, nedumerit de ciudăţenia minţii omeneşti. Presupun că baletul te-aranjează de minune?

— Un unchi de-al meu e unul din acei trăzniţi care ţopăie-n draci…

Se aplecă peste măsuţa care ne despărţea şi-mi apucă mîna viguros.

— Ai într-adevăr simţul umorului, Godwin. Trebuie să-ţi spun că-mi plac oamenii de cultură care au simţul umorului. Dar să nu mă-nţelegi greşit… ocupă-te de balet şi scrie ceva pentru „peşti“, ceva ce nu-mi pot eu imagina nici de-al naibii. Dacă eu pot înţelege aiureala asta de balet, atunci înseamnă că nu face o ceapă degerată. N-ai decît să rîzi, băiete, dar asta e o regulă care n-a dat greş niciodată în cazul lui Merle B. Swaine.

Ar fi amuzant să descriu cum, în această manieră destul de neobişnuită, s-a născut un critic muzical. Oricum, nu chiar aşa. După cîte îmi aduc eu aminte, era vorba de baletul *Lacul lebedelor*, al cărui spectacol fusese şi cu o seară înainte. Despărţindu-mă de Swaine, după ce l-am tapat de cîţiva franci sub formă de împrumut şi înainte de a-mi face intrarea în teatru, în noul meu rol de critic muzical, am reuşit să găsesc două reviste care apăruseră, chiar în ziua aceea, în presa franceză. Le-am tradus cît am putut mai bine, subliniind cele mai importante observaţii critice şi m-am oprit, pentru o jumătate de oră, într-un anticariat unde am găsit două volume ferfeniţite, despre baletul rus. Am petrecut cîteva ore, studiindu-le cu minuţiozitate. De fapt, pe vremea aceea, baletul era la începuturile sale. În timp ce stăteam în faţa unei omlete într-o micuţă cafenea încinsă şi plină de fum, mi-am şi terminat de scris articolul. Am asistat la spectacolul de balet. Era pentru prima oară. Şi ca să fiu sigur că eram pe drumul cel bun, mă comparam mereu, în minte, cu

exemplul clasic al acelui critic care falsificase un articol despre o piesă anulată din pricina incendiului izbucnit la teatru. Cînd spectacolul se sfîrşi, mi-am putut estima articolul ca fiind suficient de sofisticat şi de criptic pentru a-i place lui Merle B. Swaine.

Eram conştient că acest lucru nu putea continua la infinit. După cîteva zile am audiat, din nou, două simfonii de Schubert. Apoi am fost la operă. Incredibil! Eram un impostor. Nervii mei erau tociţi. În orice moment puteam fi în pericol să mi se dea paşaportul, să fiu deportat sau Dumnezeu mai ştia ce i-ar fi putut face autorităţile franceze unui fals critic muzical care, pe deasupra, se întîmpla să fie şi american.

Cel mai important lucru în viaţa mea atunci era, să rămîn în Paris, cu orice preţ, dar a fi critic muzical era, pur şi simplu, o situaţie limită. Era ca şi cum aş fi încercat să-i conving pe oameni că pămîntul era plat.

Deprimat şi pradă unei panici care creştea pe zi ce trecea şi îmi strecura gheaţă în suflet, m-am pomenit stînd pe o bancă în Grădinile Luxembourg, la o distanţă respectabilă de locul unde se desfăşurau divertismentele de seară. Cel de atunci părea că va reuni un grup de suflători şi o mulţime de unguri. Combinaţia m-a izbit în mod deosebit, ca o prevestire de rău augur. În faţa mea, bătrînii jucau popice şi trăgeau cu sete din chiştoace de ţigări cît unghia degetului mare. Beretele lor albastre şi sacourile uzate din *tweed* mi s-au părut că reprezintă chintesenţa pariziană, ceva ciudat şi înduioşător. Cerul se înnorase, devenise de un cenuşiu palid şi o briză uşoară agita vîrfurile copacilor. Totul părea regizat cu mare grijă pentru a-mi spori melancolia.

Mă plimbasem prin grădini după un prînz împreună cu Swaine, pe care începusem să-l privesc mai puţin ca pe salvatorul meu şi mai mult ca pe un individ ce-mi inocula o nelinişte perfidă. Îmi pusese o mulţime de întrebări în legătură cu muzica. Printr-o paradoxală „răsucire“ a personalităţii, începuse să vadă în mine un soi de mentor cultural, o persoană căreia – spunea el – îi putea pune întrebări fără să se simtă complet idiot. Singura mea speranţă era să orientez discuţia în special către cele cîteva domenii pe care le păstorisem în ultimile săptămîni şi, chiar dacă îmi arunca, uneori, cîte o privire suspectă atunci cînd era evident că o „coteam“ prea brusc, părea, totuşi, să-mi ia în serios

comentariile. Pe scurt, devenisem protagoniştii unei farse intelectuale de prost gust.

La cafea, în timp ce traficul se vîntura asurzitor pe străduţa îngustă iar păsărelele ciripeau fără griji în platanii de pe margine, el începu să bată toba mărunt, cu degetele-i butucănoase, pe tăblia mesei, ca şi cum voia să mă facă atent. I-am fost recunoscător, în minte, că puteam lăsa baltă subiectul Djaghilev.

— Da, domnule Swaine?

— Jazz, spuse el.

— Ah, jazz! Da, jazz. Încercam să dau impresia că doar pronunţarea acestui cuvînt îmi şi trezea în amintire o mulţime de ore fericite petrecute pe genunchii lui Armstrong, la bordelul din New Orleans. Cu o pornire conştientă spre auto-distrugere, mă băgam tot mai adînc în rahat.

— King Oliver, am spus, dînd din cap aprobator, plin de importanţă că ştiam perfect despre ce vorbeam. Jelly Roll şi formaţia lui Red Hot Peppers…

Prin enumerarea celor cîteva nume, epuizasem, literalmente, tot ce ştiam despre subiectul în cauză.

— Chiar ai ascultat formaţia asta? La Chicago?

— În vacanţele de vară, cînd părăseam, colegiul. Părinţii mei aveau o locuinţă de vară lîngă Chicago…

Asta era adevărat, cu toate că, pe atunci, tot ce ascultam ca muzică se reducea la orchestrele de muzică de dans ale cîtorva cluburi din afara oraşului. Priveam fetele în rochiţele lor de vară, dădeam din cap spre Swaine şi-l minţeam mai departe.

— Eşti bun, eşti bun, mormăia el, privindu-mă ca un uliu lacom ce dă tîrcoale prăzii. Pe Dumnezeul meu, perioada de probă merge al dracului de bine. Newman a spus ceva despre cum o-ntorci tu din condei… a observat…

— Adevărat?

Newman, cel mai vechi din rubrica culturală, cu multă experienţă şi cunoştiinţe în domeniu, era omul de care mă temeam. Cred că mă „citea“ de la prima privire.

— Da. A spus că ceea ce scrii tu e un rahat, de la cap la coadă.

— De la cap la coadă? Înţeleg.

— Nu, nu înţelegi deloc! Asta înseamnă că *e bine*. Criticii,

oamenii de cultură întotdeauna îi urăsc pe alţi oameni de cultură. Ascultă aici, la Merle Swaine!

Îşi îndesă degetele mari în buzunarele vestei şi păru foarte încîntat de sine.

— Nu, nu, tu eşti omul meu, Godwin. Iar acum vei trece la jazz. Toate găurile alea de şoareci de pe Malul Stîng. Ia-le la rînd pe toate.

Mă bătu zdravăn pe braţ şi-mi spuse să nu ţin seama de Merle Swaine, dar pe riscul meu. Apoi am plecat.

Cu un sentiment tot mai apăsător că, pentru mine, sfîrşitul lumii se apropia cu paşi repezi, m-am oprit la librăria mea, am pescuit un volum care promitea să-mi reveleze misterele jazz-ului şi am găsit şi cîteva discuri ale lui Armstrong, importate din America. Acum trebuia să găsesc pe cineva cu un gramofon. Şi aşa se face că m-am pomenit pe banca unde m-am aşezat să-i privesc pe bătrînii care jucau popice în parc.

La un moment dat, o umbră lungă se desluşi pe alee şi se opri deasupra mea. M-am smuls din nefericita mea visare despre jazz, despre Swaine, despre miriapodul pe care-l găsisem la mine-n pat azi dimineaţă – pentru că mă mutasem într-un hotel ieftin cu o vedere fermecătoare către o conductă de scurgere şi cu zgomotul apei din canalul colector – şi am privit în sus, ca să descopăr imaginea perfectă a unui mocofan. M-a luat prin surprindere, amintindu-mi de personajul din desene animate căruia îi creştea întotdeauna fîn în păr şi purta pantaloni prea scurţi ce-i scoteau la vedere pantofii cu vîrfurile îndoite în sus şi gleznele păroase. Individul ăsta care se contura în faţa mea, nu arăta chiar ca personajul din desenele animate, descoperit într-o serie de cărticele pornografice comice. Mai degrabă întrunea, suficient de bine, caracteristicile esenţiale care-ţi evocau imaginea ideală a bădăranului.

— Pari a fi american, spuse afabil. Te deranjez dacă iau loc?

Se aşează la capătul celălalt al băncii.

— Un american pe care-l frămîntă ceva…

Faptul că lumea mă recunoştea atît de uşor ca fiind american, mă irita foarte tare.

— Sper că nu eşti vreunul dintre idioţii aceia care hoinăresc pe poduri, întrerupîndu-i şi plictisindu-i pe potenţialii sinucigaşi?

— Nici vorbă, răspunse, zîmbind liniştit. Sînt unul dintre acei idioţi care suflă în trompetă ca să-şi asigure pîinea… trompetă, corn, vreun pian micuţ, pus într-un colţ.

Îşi încrucişă picioarele lungi şi subţiri ca de păianjen şi apucă teancul de discuri de pe bancă.

— Uită-te la astea. Fireşte că mi-au atras atenţia. Mi-am zis că un american la Paris, cu un teanc de plăci de gramofon după el, e o persoană pe care ar trebui s-o cunosc.

Privi etichetele, dădu din cap, rînji larg, dînd la iveală nişte dinţi care nu ştiu cum erau aşezaţi, dar nu se prea întîlneau unul cu altul. Zîmbetul lui arăta ca un ştiulete jegărit, dar dinţii erau foarte albi.

— Clyde Rasmussen, se recomandă el.

Întinse mîna care ieşi mult prea lungă, din mîneca hainei sale ecosez. Haina nu arăta tocmai cum trebuie şi nici cămaşa în dungi maro cu alb. La fel pantalonii, prea şifonaţi ca să fie numai un capriciu artistic întîmplător. Pantofii maro scîlciaţi erau deformaţi în dreptul degetelor mari, loc unde pielea se jupuia vizibil. Totuşi, personajul nu arăta nevoiaş sau decăzut. Poate că nici nu-i păsa cum arăta. Împreună, trebuie să fi alcătuit o pereche foarte ciudată, eu în haina mea neagră, franţuzească, arătînd ca un novice la o firmă bancară şi Clyde arătînd aşa cum era el în realitate – Clyde.

— Rodger Godwin, am spus eu şi ne-am strîns mîinile.

Într-un sfert de oră, aflasem esenţialul unul despre celălalt. El era uşor mai bătrîn decît secolul în care trăiam, venise în Franţa ca infanterist în Corpul Expediţionar American şi fusese surprins de impresia pe care i-o făcuse ţara şi poporul francez. Întors în Statele Unite şi lăsat la vatră, rătăcise de la o orchestră la alta, şi petrecuse o vreme în Midwest, învăţînd să descifreze genul de muzică pe care simţea că-l are în el. Aşa a pus el problema, ca şi cum muzica exista deja, undeva, în el. Trebuia s-o treci prin labirindul artei şi al tehnicii, pînă cînd învăţai cum s-o scoţi la lumină.

— La fel stau lucrurile şi cu scriitorii, spuse el, cu un ciudat amestec de lene, în mişcarea prin care se întinse pe spătarul băncii şi de entuziasm, pe care-l puteai vedea sclipindu-i în ochi şi-l puteai auzi colorîndu-i glasul. Există ceva care a căpătat un

contur clar, în interiorul tău, dar tu nu-ţi dai seama ce este, n-ai trăit îndeajuns ca să afli cheia ce descuie această uşă. Am cunoscut tipi îmbrăcaţi în trenciuri, care pretindeau că sînt scriitori, poeţi sau mai ştiu eu ce, dar războiul a topit în ei acel talent, felul de a privi lucrurile şi drace, făcea să-i vezi… dar, desigur, cei mai mulţi dintre ei au murit. Dar nu chiar toţi. Parisul e împînzit de cei care n-au pierit, de scriitorii buni dar şi de cei de doi bani. Ăştia din urmă par să se simtă destul de prost că nu s-au dus pe apa sîmbetei.

Se bătu în piept.

— Aici este, dar, cu toate astea, n-ai nici o garanţie că vei găsi ceva aici, s-ar putea, foarte bine, să fie şi gol… Rîse scurt. Nu se ştie niciodată.

Zîmbi cu dinţii lui rari, puţin încurcat.

— Fapt este că nu ştii nimic despre muzică. Şi chiar mai puţin, despre jazz.

Am aprobat din cap, privindu-l cum atingea discurile groase cu vîrfurile late ale degetelor, aproape cu dragoste.

— Louis Armstrong e un început bun. Nu văd nici un motiv pentru care să nu-ţi putem face, foarte repede, o educaţie în sensul ăsta. Nu ştii niciodată, s-ar putea să te simţi, în domeniul ăsta, ca o raţă pe… Ascultă, intri în joc, Godwin? Poate iese ceva?

Îşi înclinase uşor capul. Părul i-o luase razna, dar ochii lui nu glumeau deloc. Aveau un aer întrebător, mă măsurau atent. Aveam să fim, elev şi profesor?

— Desigur, Clyde, am răspuns. Intru în joc, dar sper să ai răbdare cu mine.

— Acum vorbeşti ca o fecioară din Dubuque.

În timp ce ne îndreptam spre locuinţa lui, începu „lecţiile“ cu mine.

— Ce ştii despre jazz?

Scoase din buzunar un corn uscat, rupse o bucată şi începu să mestece, apoi mi-l dădu mie. Am scuturat discret o scamă din buzunarul lui, agăţată de corn şi am rupt şi eu un colţ. Îşi strecură bucăţica rămasă, în buzunar.

— Nimic, am răspuns eu. Paul Whiteman…

— Jean Goldkette?

Am clătinat din cap.

— Frank Trumbauer? Mezz Mezzrow?

— Îmi pare rău.

— Dar despre Bix trebuie să fi auzit.

— Ce?

— Bix Berderbecke. Presupun că ai auzit de Bix Berderbecke.

— Nu presupune nimic, Clyde.

Stăteam sub castani şi simţeam cum vîntul devine tot mai rece, pe măsură ce cerul se întuneca şi norii purpurii se îngrămădeau deasupra colinei Montmartre. Mestecam cu rîvnă pîinea uscată, aproape rîncedă.

— Ai dus o viaţă cam izolată, cavalere. Mă gîndeam că, acolo la Harvard, lumea e mai… *au courant*. Zîmbi pronunţînd expresia franceză. Pentru început, spuse el, reluîndu-şi plimbarea, oprindu-se să cumpere castane de la un vînzător ambulant, apoi rostogolind o pietricică în faţa lui, pînă cînd se sătură de acest joc, în ceea ce te priveşte, jazz-ul începe odată cu închiderea Storyville-ului din New Orleans, cînd muzicanţii s-au mutat în nord, la Chicago…

— Ce înţelegi prin închiderea Storyville-ului?

— New Orleans a devenit un port important în timpul războiului, explică el cu răbdare şi Secretarul de Război s-a interesat îndeaproape despre ceea ce se petrecea în Storyville, care e un cartier al New Orleans-ului. A ajuns la concluzia că soldaţilor săi nu le-ar fi priit prea mult… Înţelegi ce vreau să spun? O mahala! Au închis, deci, bătrînul Storyville şi muzicanţii – toţi negri – împreună cu fetele, s-au îndreptat pe Mississippi, spre Chicago… şi au început să-şi cînte muzica în acest oraş. Muzicanţii albi din Chicago erau fascinaţi de acest gen de muzică. Desigur că au început s-o maimuţărească în maniera lor, au încercat s-o cînte doar pentru ei. Au reuşit ei întrucîtva, dar mai bine nu mergea… Băieţii din New Orleans erau al naibii de buni, aşa încît se puteau gîndi să formeze o orchestră, de care băieţii din Chicago nu se puteau lipi. Puteau urmări, simultan, mai multe linii melodice, alternîndu-le – o adevărată „simfonie“ de motive muzicale, executate în acelaşi timp. O să auzi asta pe discuri. Oricum, albii nu pot executa aşa ceva. Eu, unul, nu pot încă. Aşa încît, ceea ce au făcut albii cu melodia respectivă, a fost ceva diferit. *Au lăsat ca fiecare să intre la rîndul său*. Ai priceput, Rodger? *La rîndul său*…

— Ca în cazul solo-urilor, am spus eu, timid. Clyde oftă şi dădu din cap.

— Solo-urile, acesta a fost punctul cheie în care jazz-ul din New Orleans s-a transformat în jazz-ul din Chicago. Într-un solo, poţi „construi“ ceva numai pentru tine, înţelegi? Diseară cînd voi pleca la lucru, mă voi bucura să cînt împreună cu toţi ceilalţi, fiecare dintre noi fiind o părticică dintr-un întreg, dar într-un solo se întîmplă ceva cu tine... încerci să fii în formă, să dai totul, stare care te pune în contact cu celălalt „eu“ care trăieşte în tine. Atunci cheia se potriveşte de minune în broască, o deschide şi muzica pe care o porţi în tine, la dracu', Rodger, e liberă, ai eliberat-o şi tu simţi lucrul ăsta!

Coji ultima castană şi o aruncă în gură.

— Eliberezi muzica din interiorul tău şi nădăjduieşti întru Domnul, să fie bună.

Ajunserăm la locuinţa lui, o mansardă la etajul cinci al unei clădiri, pe care el o numea „apartamentul de pe acoperiş“, dar, de fapt, era un loc surprinzător de plăcut. Fusese amenajat de o prietenă care trecuse cam zgomotos prin viaţa lui, cu vreun an şi ceva în urmă. Perne, fotolii canapele mov închis, cîteva draperii cu mărgele, oglinzi cu gravuri pe margini. O gamă întreagă de obiecte din bachelită, cu un luciu ce contrasta puternic cu persoana lui Clyde. El părea un străin, picat întîmplător în această cameră. Dar simţea o adevărată plăcere să-ţi indice anumite obiecte care-i plăceau în mod deosebit: un şeicăr strălucitor pentru cocteiluri, o lampă, o ramă de bambus în jurul tabloului unei tinere pe o plajă, cu palmieri drept fundal, o maşinuţă lungă şi groasă pentru cafea, de un negru strălucitor. Exista acolo şi un gramofon uriaş.

Se duse să umple paharele cu vin pentru amîndoi, iar eu m-am aşezat, în timpul ăsta, într-unul din cele două fotolii mov. Pe masă era un teanc de şapte cărţi. Printre ele, Hemingway şi Fitzgerald şi Wodehouse. Mă întrebam al cui era gustul pe care îl reflectau aceste cărţi. El îmi vorbea din bucătărie.

— Margaret era prea bătrînă pentru mine, spuse, dar eu n-o deranjam cu nimic, aproape niciodată. Ea era ceea ce se numeşte acolo, în Ohio, o femeie decentă, cu frica lui Dumnezeu. Al naibii de ciudat lucru cum s-a învîrtit ea în Paris să ajungă decoratoare,

dar, de fapt, nu ştii niciodată. Cred că în adîncul inimii ei era o saphică. O adora pe Nathalie Barney, aşa încît n-am fost surprins cînd am aflat că plecase să-i ţină companie unei prietene, la Clichy.

Reveni din bucătărie, aducîndu-mi un pahar greu şi turtit, cu buză groasă.

— Noroc şi pentru prietenii care nu sînt de faţă!

Am băut şi vinul proaspăt mi-a făcut gura pungă.

— Mă tem că e îngrozitor, dar e pe degeaba. Mi l-a dat un tip, aşa încît am face bine să-l dăm pe gît. Desigur că acum n-ai mai recunoaşte-o deloc pe Nathalie Barney, complet dezgustătoare faţă de cum era ea de încîntătoare cîndva… Margaret a adus-o la o petrecere aici. A stat preţ de vreo zece minute şi nu părea că ar avea de gînd să spună ceva, apoi l-a luat pe însoţitorul ei – un malac – şi a plecat.

— Cine a mai fost aici?

Începeam să-l văd pe Clyde Rasmussen într-o lumină nouă.

— Josephine Baker, cred, dar mie mi-era rău şi am stat în baie aproape tot timpul cît a durat vizita ei. Leslie Hutchinson – îl cunoşti? Hutch este cel mai bun cîntăreţ pe care l-am auzit vreodată. A cîntat un cîntec intitulat „Crimă la lumina lunii“, pe atunci în top. Ar trebui, într-adevăr, să scrii despre el, dar ajungem noi şi acolo, avem timp. Ascultă, am putea mînca la club, dacă n-ai nimic împotrivă. Aruncă-ţi o privire în bucătăria mea. Nu cred c-ai dori să mănînci ceva de acolo. Eu mă duc să fac o baie.

M-am dus la fereastră şi m-am aşezat pe pervaz; m-am sprijinit de firidă şi am scos capul afară. Acum cerul era purpuriu închis şi începuse să cadă o ploaie uşoară. Picăturile făceau zgomot căzînd pe ţiglele acoperişului, chiar lîngă capul meu. Ploaia curăţa praful din atmosferă, lăsînd în loc mirosul plăcut al verii. Un automobil trecu ca un gîndac pe strada îngustă de dedesubt, luminînd cu farurile lui galbene umbrela vînzatorului ambulant din colţ. Pe stradă trecu o fată drăguţă cu părul scurt şi roşcat, care purta doar o cămaşă uşoară. Privi spre fereastră, spre mine şi-mi zîmbi, în timp ce ploaia îi uda faţa. Îmi făcu cu mîna. Se apropie şi-mi strigă:

— Eşti spărgător? Sau un prieten de-al lui Clyde?

Vorbea engleza cu un puternic accent francez.

— Şi una şi alta, i-am răspuns. Prietenul lui Clyde, spărgătorul.

Avea gîtul lung, unul din acele capete mici, cum au francezii şi o gură cît o şură.

Rîse şi intră, legănîndu-se, în clădire. Am rămas să privesc ploaia care lovea coşurile de pe acoperiş, ascultînd zgomotele străzii, înăbuşite de ploaie şi mă gîndeam că era foarte posibil să nu fi fost niciodată mai fericit ca în momentul acesta, în interiorul acestui balonaş umed de timp, cu miros dulce de vară.

Clyde reveni, purtînd un frac execepţional croit care-i atîrna pe umerii ososi, cam cum ar fi arătat pus pe un umeraş în dulap. Încercase, fără prea mare succes, să-şi domolească părul lui roşu, dar avea, totuşi, un simţ proaspăt şi minunat al lucrurilor sofisticate. Am avut un mic recul şi el trebuie să fi observat asta.

— Nici un cuvînt despre ţinuta asta, cavalere. Adaugă puţină distincţie întregului şi dacă eu pot suporta s-o îmbrac, poţi suporta şi tu să mă priveşti.

Deschise cutia de os, aruncă o privire cornului auriu, strălucitor şi o închise la loc. Apoi scoase din dulap o altă cutie, o deschise şi-mi arătă un alt instrument strălucitor.

— Trompeta. Cînt la amîndouă dar, în curînd, am să părăsesc cornul. Trompeta îmi place mai mult. Are un sunet mai ascuţit.

Închise cutia şi extrase o umbrelă dintr-un suport de ceramică de forma unei bufniţe, aşezat lîngă uşă.

— Ia şi tu o umbrelă. Trec destui pe aici, aşa încît am o colecţie de umbrele. Nu, Bix e singurul care nu va renunţa la cornul lui, dintre toţi cei pe care-i cunosc… dar cîntă mai bine decît şi-ar putea închipui chiar Dumnezeu că se poate cînta. Sunetul cornului lui Bix Beiderbecke e mai apropiat de sunetul trompetei decît cel al trompetei însăşi, dacă înţelegi ce vreau să spun. Dar numai Dumnezeu a putut face un cîntăreţ ca el… şi l-a aruncat în Davenport, Iowa… Drace! Sînteţi, practic vecini, cavalere!

Ajunserăm la clubul Toledo. Numele îi era luminat cu becuri roşii şi albastre, dînd în vileag o vopsea care se cojea urît şi un desen primitiv cu o maşină ce da colţul pe două roţi şi un şofer în blană de raton la volan.

— Aici este, spuse el, păşind într-un coridor îngust.

Deasupra noastră, clădirea foarte veche, se înclina spre stradă, ameninţînd cu o prăbuşire iminentă care, totuşi, nu se produsese de atîtea secole.

Un jandarm cu arma la îndemînă trecu pe lîngă noi, ne salută, dar în vocea sa era o uşoară undă de ironie.

— Domnul Clyde, spuse, înclinînd capul.

Capul îi era prea mare pentru înălţimea lui, iar braţele prea lungi. Ochii îi ardeau parcă din interior, dedesubtul unor sprîncene groase şi negre. Ochi ca nişte focuri într-o peşteră. Îşi mîngîia *baton*[1]-ul. Îmi amintea de un răufăcător dintr-o melodramă.

— Ce mai face domnu' Clyde, în seara asta minunată şi ploioasă?

— Iau apă la galoşi, Henri, spuse el şi apoi, pe coridor, murmură către mine:

— Ăsta este exact cum n-ar trebui să fie un *flic*[2], ticălosul! Îi place să se lege de oameni bătrîni, de *fetiţele* de afară, în căutare de clienţi, de oricine e mai slab ca el... şi-a găsit şi un partener, Jacques. Urîtă cloacă, afurisită cloacă...

Pe mesele cu blat din marmură erau pete de Dubonet iar într-un colţ mergea un ventilator. Jaluzelele ferestrelor erau deschise şi înăuntru, părea că plouă la fel ca afară. *Curcanul* Henri stătea afară, în stradă, bătînd în palma stîngă cu bastonul şi urmărindu-ne prin fereastra deschisă, cu o privire lipsită de expresie. Clyde îşi scutură umbrela de apă şi se aşeză lîngă o fereastră. La fiecare cîteva minute, sufla cîte o pală de vînt şi picăturile de ploaie îmi udau faţa. Era o lumină difuză şi o atmosferă foarte plăcută. Mi-am scos haina şi am pus-o pe un scaun liber. Clyde îşi aprinse o ţigară. Fumul se înălţă spre tavanul scund, apoi se îndreptă spre fereastră, asemeni unui zvon sau unui hoţ. În cele din urmă, Henri se urni din locul acela.

Chelnerul se apropie de masa noastră, un individ oacheş, cu un satîr în loc de nas. Pentru o clipă, flacăra lumînării îi lumină faţa: mărul lui Adam era de culoare verzuie, acolo unde butonul de alamă care ar fi trebuit să-i ţină gulerul la locul lui – asta dacă ar fi purtat vreun guler – i se frecase de piele. Pe cămaşa albă avea pete de vin. Purta un sorţ lung, legat în jurul mijlocului.

---

[1] Baston (lb. franc.) (*n.tr.*).

[2] Curcan, jandarm (lb. franc.) (*n.tr.*).

— Domnu' Clyde, spuse el, aruncînd o privire unui grup de patru clienţi fercheşi care tocmai intraseră şi se scuturau de apă.

— Ce crezi tu că e mai bun, Jean. Sîntem la mîna ta.

— Sînteţi *pe* mîna mea. Prefer aşa, dacă doriţi. Voi găsi ceva acceptabil, domnu' Clyde. Nu vă temeţi.

Se îndepărtă tiptil şi trecu pe lîngă noii veniţi. La cină, Jean ne aduse boluri cu tocană de iepure, cu un pronunţat gust de sos de muştar, un platou de fasole verde gătită cu smîntînă, puţini cartofi prăjiţi, o salată de crudităţi, stropită din belşug cu ulei şi oţet, pîine crocantă fierbinte şi chifle moi şi o sticlă de vin de masă, fără etichetă. L-am felicitat pe Clyde pentru cină.

— Am vorbit cu bucătarul şef într-o zi, stînd în bucătărie ca să mai flecăresc puţin şi, la fiecare jumătate de oră se ridica şi se îndrepta spre fereastră. Era o zi luminoasă şi însorită. Stătea la fereastră un minut-două, apoi se întorcea şi continua conversaţia. În cele din urmă l-am întrebat ce făcea acolo. Avea afară un container mare cu bucăţi de iepure cufundate în sos de muştar, stînd în soare. Spunea că aşa procedase mama lui şi niciodată, nicăieri, tocana de iepure n-avusese un gust mai bun. Aşa încît, în zilele însorite, iepurele de aici n-avea egal. Ştiu, azi n-a fost prea soare dar ieri a fost o frumuseţe.

Am curăţat bine bolurile de ultimile resturi de tocană, cu bucăţelele de pîine, apoi am sorbit vinul cel anonim, ca să ne spălăm pe dinăuntru. După ce am terminat totul, Clyde îşi tamponă gura cu şervetul şi-şi trase scaunul.

— Odihneşte-te o oră, apoi urmăreşte săgeţile indicatoare şi spune tuturor la uşă că stai la masa mea. Cina mă priveşte pe mine. Vei face şi tu pentru mine, la fel, cu altă ocazie.

L-am privit îndepărtîndu-se, înalt şi stîngaci. Dar era ceva mai mult decît atît. Orice naiba era acel ceva, îl aveau stelele de cinema, dar şi Clyde. Niciodată nu-i puteai cunoaşte pe oameni cu adevărat.

La uşă se opri ca să stea de vorbă cu trei persoane care tocmai intrau: un bărbat butucănos, în jur de cincizeci de ani, cu o faţă rubicondă, îmbrăcat într-un costum cenuşiu închis, pentru care fuseseră folosiţi, probabil, nenumăraţi metri de stofă; o fată, adolescentă, după cum mi se păru mie, purtînd ceva ce arăta ca o uniformă de şcoală şi un bărbat îndesat, cu o figură dură, cu o

faţă dreptunghiulară, păr negru, pieptănat pe spate, în jur de treizeci de ani, cu toate că aerul lui dur îl făcea să pară mai în vîrstă. L-am privit pe Clyde cum ridică mîna fetei spre buze şi bătu din călcîie, milităreşte. Rîseră cu toţii, amuzaţi de acest ritual, probabil o glumă. În timp ce bărbatul cel gras îi vorbea lui Clyde, celălalt asculta, apoi îşi întoarse privirea către fată. Veniră să se aşeze la masa de lîngă mine şi Clyde dispăru în coridor.

— Minunat, am auzit-o spunînd pe fată, cu o voce joasă, voalată şi cu accent englezesc. Îmi place fereastra, vouă nu?

Bărbaţii dădură din cap aprobator şi fata privi fericită ploaia ce se cernea la fereastră.

Îşi traseră scaunele, se aşezară, îşi continuară conversaţia, dar prea încet ca să mai pot auzi ceva. Mi-am deschis cartea şi m-am apucat să citesc despre *ragtime*, dar atenţia continua să mi se îndrepte către vecinii mei. Bărbatul mai în vîrstă vorbea însufleţit, gîfîind uşor, iar celălalt asculta, cu o expresie enigmatică pe faţă. Din timp în timp, ridica din umeri, plasa cîte o exclamaţie-două, se încrunta. La un moment dat se aplecă, ajutînd-o pe fată să-şi pună puloverul pe umeri. Figura ei mai păstra încă ultimile rămăşiţe ale rotunjimii copilăreşti dar se vedea că intră în altă vîrstă, că e în creştere, lăsînd în urmă copilăria. Asculta, se juca discret cu şervetul şi-şi lăsa privirea să zburde ici şi colo. O dată, mă surprinse pe cînd o priveam, îmi zîmbi degajată, iar eu, ca un nătîng, îmi îndreptai, rapid privirea în altă parte.

Se vedea cît de colo că sînt obişnuiţii restaurantului. Cerură cu toţii iepure, iar fata lăudă cu glas tare aroma divină, atunci cînd li se aduse comanda. Jean zîmbi larg, spunîndu-i „the mademoiselle“.

În timpul mesei, bărbatul cel gras îşi lăsă lingura să cadă, cu o mirare prefăcută şi-l auzii spunînd:

— Colonele, să mă ia naiba dacă nu eşti exact genul de om care ar trebui să înţeleagă importanţa acestui lucru! În loc de asta, tu… nu ştiu, bătrîne, pur şi simplu, nu ştiu.

— Eu spun, pur şi simplu, replică bărbatul cel dur, cu o voce plată dar plăcută, că poziţiile fixe, amplasamentele fixe ale tunurilor, sînt ale naibii de riscante pentru pielea mea. Mobilitate. Lovesc şi fug şi lovesc din nou, a doua zi, asta mă aranjează, pe mine, Anthony.

Era cu spatele spre mine, nu-i puteam vedea faţa. Şi n-am mai putut auzi nimic din conversaţia lor.

Holul era întunecat şi mirosea fermecător a ploaie. Tencuiala era scorojită şi maronie, pete de rugină se scurgeau în rîuleţele statornice, din tavan pînă-n podea. Cineva scrisese cu vopsea neagră cuvintele *Le Club Toledo*. Săgeţile arătau ca şi cum fuseseră desenate în timpul Revoluţiei. La capătul coridorului lung, ardea un beculeţ deasupra unei uşi negre şi înguste, care se deschidea deasupra primei trepte a unei scări de piatră, reci şi umede. Scara se răsucea în spirală, pînă jos, unde se părea că domneşte un întuneric desăvîrşit, dacă nu reuşeai să descoperi comutatorul unui bec roşietic, aflat pe undeva, sub scară. Sub scară, pivniţa de vinuri cu rastele prăfuite, pe jumătate pline, se întindea pe sub arcadele bizantine. Pardoseala din pietricele netede de rîu, scrîşnea şi aluneca uşor sub picior. Unde naiba erau ceilalţi patroni ai jazz-ului? Incredibil: la celălalt capăt al cărării dintre rastele, mai era o uşă, un obiect masiv, din lemn de stejar, cu piroane mari de fier înfipte în el, pentru a alcătui un ciudat desen abstract. După acea uşă mai erau cîteva trepte ce dădeau într-o cameră lungă, joasă, aparent cioplită în stîncă, cu lumînări picurînd pe vreo douăzeci de mese cu blat de marmoră, pătate cu vinul a mii de lăutari. Pardoseala era din acelaşi pietriş mărunt. De-a lungul unui perete, se afla un bar din zinc, lung de aproximativ 12-13 metri; deasupra, grinzi groase de 30-40 cm, susţineau întregul Mal Stîng, din cîte ştiam eu. Un turc în costum de om de afaceri şi cu un fes cu ciucure, mă salută într-un limbaj indescifrabil, iar eu îi tot spuneam că sînt un oaspete al lui Clyde Rasmussen. Numele produse în persoana turcului o transformare miraculoasă. Flutură un zîmbet de zile mari la picioarele mele, pentru că se aplecase adînc şi mă conduse spre o masă din partea opusă barului, mă aşeză cu spatele la peretele de piatră şi cu estrada pentru orchestră în stînga mea, la o distanţă de aproximativ o treime din lungimea camerei.

— Un scotch sau un whisky pentru prietenul domnului Clyde?

— Whisky? Glumeşti!

— Da, desigur, spuse el cu un rînjet plin de mîndrie, cel mai bun whisky de dinainte de război. Băutura domnului Clyde.

— Atunci, whisky să fie, am spus.

Treceam în revistă sosirile, în timp ce mesele începeau să se completeze. Bărbaţii erau foarte arătoşi şi veseli, purtînd fanteziile zilei, devenite foarte populare, în timp ce femeile purtau rochii strălucitoare, în nuanţe foarte pale, de culoarea şampaniei sau a piersicei, umerii goi şi mici şaluri. Aparent, aşa cum spusese Clyde, cine trebuia, ştia să descopere acest loc. Iar whisky era excelent.

Trio-ul de la masa vecînă, de sus, din restaurant, reapăru şi fură aşezaţi tot la o masă vecină cu a mea. La lumina lumînărilor, faţa bărbatului gras era brobonită de sudoare iar ochii păreau şi ei umezi în orbite – ochi mici, mereu preocupaţi. Părea uimit, în continuare, de refuzul colonelului de a urmări ceea ce considera el a fi un proces logic. Fata mă privi în timp ce se aşeza la masă. De data asta, pregătit, i-am zîmbit în semn de recunoaştere, dar ea şi-a întors privirea, ca şi cum n-ar fi observat. Îmi plătea poliţa.

Tocmai îmi luam în mînă al doilea pahar cu whisky, întrebîndu-mă cînd va începe programul, cînd o femeie cu o înfăţişare ce-mi părea cunoscută, se apropie de masa mea. Era micuţă şi subţire şi avea un mers de dansatoare. Părul ei tăiat scurt, cădea într-o fermecătoare dezordine, pe ceafa gîtului ei lung. Am rînjit cu un aer stupid, recunoscînd-o pe jumătate şi întrebîndu-mă cine era. Ea mă întrebă dacă putea lua loc la masa mea.

— Îmi face o deosebită plăcere, am răspuns, ţinîndu-i scaunul.

— Mulţumesc domnule Spărgător. Zîmbi zburdalnic.

— Eşti fata din ploaie, care trecea pe stradă…

— Clothilde. Întinse mîna ei mică şi palidă.

— Rodger, am răspuns eu, luîndu-i mîna în mîna mea.

— Mă întrebam dacă vei fi aici, la masa lui Clyde. El are, uneori, un musafir sau doi… de exemplu, cei trei de acolo, englezii aceia. I-am văzut stînd aici, dar nu mi s-au părut prea simpatici. Dădu din umeri. Desigur că se explică multe prin faptul că sînt englezi.

— Ce sentinţă pur franţuzească!

— Dar englezii ce spun despre noi? Deci nu prea avem o „atracţie“ naturală reciprocă. Numai la nevoie, desigur. Soarta îi împerechează pe oameni în mod ciudat. Surîse afectat.

Faţa ei micuţă, însufleţită, în formă de inimă, îşi schimba

mereu expresia. Umerii ei înguşti şi oblici, se tot mişcau în fel şi chip, mîinile îi fluturau în toate direcţiile.

— Oricum, eu sînt jumătate franţuzoaică, jumătate austriacă, deci am două personalităţi. Un fel de Boş… şi un fel de Broască, aşa cum ne numeşte Clyde. În primul rînd Broască. Eşti un prieten al lui Clyde, din acel Toledo, despre care vorbeşte mereu? Toledo e în Ohio, nu-i aşa? Sau… destul de aproape, aşa-i? Pot să iau şi eu un pahar de whisky?

— Da şi nu.

— *Pardonez-moi?*

— *Oui*, poţi, bineînţeles să-ţi iei un whisky şi *non*, adică l-am cunoscut pe Clyde azi, în Grădinile Luxembourg.

Turcul observă semnul meu şi-i aduse nişte whisky. În timp ce-l sorbea şi-mi zîmbea cu îndrăzneală, i-am povestit despre situaţia dificilă în care mă aflam şi cum Clyde hotărîse să mă ajute.

— Îl ador pe Clyde, spuse ea, în cele din urmă. Ne culcăm împreună, dar nu e vorba de dragoste. Dar e drăguţ, foarte drăguţ. Un om generos. Îl ador.

Încercam să trec peste partea aceea neaşteptată, referitoare la sex.

— De cît timp lucrează el aici?

— El nu e angajat aici, Rodger, spuse ea, făcînd o mişcare uşoară ca şi cum ar fi fost sărutată de un individ timid, pronunţîndu-mi numele *Roge-air*. Clyde e proprietarul localului ăsta. E în întregime al lui. Clubul, restaurantul, totul.

Îşi apăsă fruntea, apoi îşi îndoi degetele unul după altul, ca şi cum ar fi numărat banii şi făcu cu ochiul.

— E un tip foarte deştept. Aşa spune el, *tip*. Ce fel de tip eşti tu, Rodger?

— Nu poţi scoate războiul în afara legii, Tony, bătrîne, oricît de mult ai dori asta. Într-adevăr, nu se poate.

Era vocea colonelului de la masa vecină, cel cu părul pieptănat lins, pe spate şi care scutura din cap, cu hotărîre. Acum era aşezat cu faţa spre mine. Un surîs amar, aproape imperceptibil, îi rămăsese, uitat, în colţul gurii. Faţa-i uscăţivă era tăbăcită şi cafenie, ca şi cum ar fi fost, multă vreme, bătută de vînturile şi arşiţa unor ţinuturi îndepărtate. Pe frunte, deasupra ochiului stîng, avea o cicatrice albă, de vreo şase centimetri

lungime, care se pierdea în linia groasă a părului, o brazdă lăsată de ţesutul cusut în grabă. Peste tot, în Europa, puteai vedea, încă, tot felul de cicatrici. Urmele unui război ce se terminase de aproape zece ani. Iar el era o „rămăşiţă“.

— Iartă-mă, i-am spus Clothildei, întorcîndu-mă, din nou, spre ea.

Continuase să vorbească.

— N-am fost atent la ce spuneai.

— Am întrebat dacă Clyde ţi-a povestit despre acest Beiderbecke?

— Da, puţin. Dădu din cap.

— Asta e bine. Înseamnă că te place.

Îşi puse mîna pe mîna mea.

— Dar şi mie îmi placi.

— Eşti dansatoare, nu-i aşa? Balerină?

— Se vede? Cum ai ştiut?

— Eu recunosc, întotdeauna, o dansatoare.

— Sînt şi model.

— Nu mă miră deloc. Eşti foarte drăguţă.

Îmi zîmbi cu două înţelesuri şi-mi apăsă mîna.

— Se spune că vor fi autorizate şase vase de război nou-nouţe, la sfîrşitul verii…

Vorbise din nou bărbatul cel gras. Tony.

— S-ar putea să ai perfectă dreptate, bătrîne. Pe de o parte să scoţi războiul în afara legii, pe de alta, să construieşti vase de război uriaşe.

— Asta te face să-ţi doreşti vremuri mai liniştite.

— Niciodată n-au existat, Tony.

— Ce, adică?

— Vremuri mai liniştite. N-au fost niciodată.

— Foarte bine atunci. Te rog, scuteşte-mă de comentarii obscure, băiete.

— Încep! Priviţi!

Era fata. Bătu din palme emoţionată cînd orchestra îşi făcu apariţia. O rază de lumină îi intră în ochi lui Clyde şi el şi-i feri cu cornul cel strălucitor, privind, pe furiş, mulţimea adunată. *El e proprietarul* localului…

Nu se ştia niciodată, nu-i aşa?

Fără nici o introducere, făcu un semn cu capul către orchestră şi muzica începu să răsune...

Nimeni nu-l înregistrase, niciodată, pe Clyde şi formaţia sa de la Clubul Toledo. Ruşinos şi păcat, pentru că erau foarte buni, un exemplu minunat al stilului Chicago. Faptul că l-am ascultat în seara aceea mi-a schimbat viaţa, deoarece m-a făcut să-mi retrăiesc primele impresii culese în peisajul parizian, pe Malul Stîng, în special. Recunoşteam, în ceea ce ascultam prima mea impresie adevarată asupra Parisului, prima limpezire în minte a motivelor pentru care venisem în capitala Franţei. Muzica lui Clyde şi *le cave*[1] unde cînta el şi Clothilde şi tocana de iepure şi englezii care vorbeau despre amplasamentele tunurilor şi Merle B. Swaine şi tipul care fugise cu dansatoarea de la *Folies* şi tot restul. Toate acestea îmi treceau prin minte alandala, în timp ce ascultam orchestra şi solo-urile bubuitoare ale lui Clyde. Tot ce ascultam noi, desigur, era inspirat direct din Bix Beiderbecke, singurul zeu din viaţa lui Clyde şi, paradoxal, motivul pentru care Clyde va fi, întotdeauna, mai mult un interpret decît un geniu creator, asemeni maestrului său. Clyde spunea întotdeauna că asta nu-l interesa, că singurul lui geniu consta în a trăi în lumea realităţii.

În orice caz, ceea ce am ascultat eu în seara aceea, a fost o revelaţie şi îmi mai răsună şi acum în urechi „Why Down Yonder în New Orleans”, primul solo interpretat la clarinet, după o introducere făcută la trombon, apoi sunetul cornului lui Clyde, înălţîndu-se solitar, unduitor, vioi, antrenant, apoi vibrafonul explodînd ca un tun de jucărie, spre sfîrşit, cînd sunetul tuturor cornurilor se ridică asemeni unui hohot, în timp ce Clyde se unduia ca o trestie legănată, din cînd în cînd, de o briză puternică, sprijinindu-se pe melodia celorlalţi.

Femeile se lăsară, primele, prinse de ritm. Capetele şi umerii săltau, vîrfurile degetelor băteau ritmul în mese, gurile se deschideau, spasmodic, înduioşător. Ritmul se răspîndi, inundînd sala, antrenîndu-i şi pe bărbaţi. Şi eu băteam ritmul pe genunchi, îmi legănam capul, dar simţeam ceva mai mult decît un simplu ritm. Era o formaţie adevărată, interpretînd muzică adevărată, nu muzică de promenadă. Cu inocenţa mea de pui ieşit din găoace,

---

[1] Peştera (lb. franc.) (*n.tr.*).

cred că am recunoscut prezenţa artei, nu doar spiritul boem care te îndeamnă să-ţi laşi părul lung şi care totuşi, nu lipsea.

Poate că momentul cel mai remarcabil a fost „încoronarea“ pusă de Clyde motivelor interpretate spre sfîrşitul primei părţi a concertului: melancolia solitară, obsedantă a melodiei „I’m Comming Virginia“, care făcu să amuţească murmurul monoton al conversaţiilor în jurul paharelor pline. Sunetul de jale al cornului se detaşa repede, strălucitor, încadrat de un fel de bocet elegant. Era ca şi cum rămăsese singur în camera cu tavanul jos şi cu pardoseala din pietricele de rîu, dorind să ne comunice să ne abandonăm visurile cît mai era încă timp… dorind să reuşească acest lucru, dar ştiind, în acelaşi timp, că dăduse greş, că nu putuse decît să ne ofere cîteva momente plăcute şi că nu reuşise să ne pregătească pentru ceea ce el părea să ştie că ne aşteaptă pe toţi. Era un fel de intimitate la care timiditatea mea mă împiedica să iau parte. Aş fi putut crede că, în momentul acela, Clyde ştia, cu adevărat, ceea ce ni se pregătea tuturor în vara aceea şi regreta faptul că nu avea destulă putere să ne-o spună, să ne prevină. Dar de fapt, noi eram cu toţii în camera aceea, auzeam cu toţii, iar eu unul am perceput, în spatele muzicii, acea sclipire discretă, acea aripă uşoară şi întunecată a durerii.

La un moment dat, Clothilde mă privi, între două melodii, îmi zîmbi într-un fel uşor, comprehensiv. Nu obţinu efectul scontat, pentru că avea una dintre cele mai dulci şi mai blînde figuri pe care le întîlnisem vreodată. I-am luat mîna.

— Îi place să mă vadă îmbrăcată ca pe o fetişcană de doisprezece ani, spuse ea încet, cu timiditate.

Îşi umezi buzele. Privi spre orchestră. Clyde îi vorbea unui coleg de lîngă el.

— Port ciorapi trei sferturi şi şorţuleţ, nimic altceva… El spune că asta mi se potriveşte de minune… Şi facem dragoste. Ţi-ar plăcea să vii în patul meu, domnule Spărgător?

— Ar trebui să fii ghicitoare.

— Asta înseamnă *oui?*

— Oui.

— Très bon. Zîmbi diabolic. Clyde nu se va supăra. E foarte generos, ştii?

Nu eram deloc sigur că ştiam ceva. Cu cît îl „descopeream“

mai mult pe domnu' Clyde, cu atît mi se părea că ştiu mai puţine despre el. Dar despre Clothilde nu aveam nici o îndoială.

11

În anul acela, sfîrşitul lunii aprilie era neobişnuit de cald şi toată lumea îşi amintea perioada aceea ca fiind o lună de vară. Totul s-a întîmplat în vara aceea. Cînd Rodger Godwin a întîlnit-o atunci pe Clothilde Devereux, el era un tînăr naiv. Cînd a părăsit-o şi, odată cu ea a părăsit şi Parisul, cîteva luni mai tîrziu, nu mai era un naiv, nu avea să mai fie niciodată un naiv. Lumea l-ar fi putut crede, uneori, naiv, dar greşea, tot aşa cum, adesea, se putea întîmpla să se şi supere. Clothilde făcea parte din procesul de schimbare prin care trecea el, o adevărată metamorfoză. Ea făcuse, pur şi simplu, tot ce putea face. Îl lăsase să se îndrăgostească de ea. Nu avea încă douăzeci de ani, dar era mult mai matură decît Godwin în ceea ce priveşte „şcoala vieţii", cum se spune. Clothilde era un curs intensiv de sofisticare. Şi nu-i dădu de ales altă posibilitate decît aceea de a se maturiza.

El nu avea experienţă sexuală. Ea se puse pe treabă să-i remedieze diferitele lipsuri, cu energia şi entuziasmul unui atlet olimpic. În decurs de aproximativ o săptămînă, era un alt om. Era foarte sigur că se îndrăgostise. Se simţea complet eliberat, un adevărat boem, aşa cum se obişnuia să se spună în Dubuque. Faptul că ea era „model", cîntăreaţă şi balerină făcea toată povestea şi mai incitantă. Nu orice băiat era suficient de bărbat să se îndrăgostească de o prostituată frumoasă şi tînără. Să-l ia naiba dacă nu era un destrăbălat adevărat. Asta îl făcea să simtă că aparţinea Parisului, ca şi ceilalţi din acest loc ciudat, nou pentru el. Era vrăjit cînd Clothilde îl lua la *bal musette*,[1] la dans, apoi la Dingo, la Jockey, la Dome şi la La Coupole, unde rămîneau

[1] Petrecere cîmpenească (lb. franc.) (*n.tr.*).

toată noaptea şi apoi o luau pe jos, spre Senat, sau treceau pe lîngă Notre Dame, în timp ce zorile îşi făceau simţită prezenţa, în nuanţe de roz şi cenuşiu. Ea îl făcu să simtă că era şi oraşul lui, în aceeaşi măsură. Într-o noapte i-a arătat majoritatea personajelor din romanul lui Hemingway, *The Sun Also Rises*[1] sărbătorit cu un an în urmă. Lady Duff Twysden care era Brett Ashley, Pat Guthrie care era Mike Campbell, Kitty Cannel care era Frances şi Harold Loeb care era Robert Cohn. Se spunea că un tip numit Donald Ogden Steward era prietenul lui Jake Barnes, Bill. Iar scriitorul Ford Madox Ford era, în mod evident, Braddocks, care, în roman, organiza petreceri la *bal musette*, în spatele Pantheonului. Jake Barnes era, desigur, Jake Barnes. Să-i întîlnească, să-i vadă prinzînd viaţă, toate acestea îl făcură pe Godwin să se simtă, pentru prima oară, în „inima evenimentelor“, pe o scenă unde lucrurile se petrecuseră în realitate şi acest lucru îl îmbăta de plăcere.

Dacă-şi petrecea noaptea în odaia Clothildei, dimineţile se trezea foarte devreme, doar după cîteva ore de somn şi asculta zgomotele oraşului care îşi începea, şi el, o nouă zi. Fiecare zi care începea era o nouă surpriză ce-l făcea prea nerăbdător ca să-şi piardă timpul dormind. O privea pe Clothilde dormind, cu căpşorul pe pernă, cu micul ei pumn sub bărbie, cu gura uşor întredeschisă, cu faţa ei tînără, dulce, vulnerabilă. Se întreba cum de putea să arate atît de liniştită, avînd o viaţă atît de complicată. Nu-i trecea prin cap că ceea ce observa el era miracolul mobilităţii numită tinereţe. Cum ar fi putut să ştie? El însuşi era atît de tînăr…

Era intrigat de cicatricea de pe obrazul ei, între ureche şi osul proeminent al obrazului: era în formă de cruce – ca o cruce creştină – săpată în piele. Nu mai văzuse niciodată aşa ceva. Dar n-o desfigura. Îi dădea chiar o oarecare expresivitate, asemeni unui semn particular al frumuseţii. Trebuia s-o fi durut îngrozitor cînd se rănise. Poate că era o „amintire“ din copilărie. Dar ceva nedefinit îl oprea s-o întrebe ce anume se întîmplase. Oricum, părea ceva foarte personal. Şi nu voia ca ea să creadă că el o găsea urîtă.

Se ridică din pat cît putu de uşor, fără să facă nici un zgomot,

---

[1] Şi soarele răsare (lb. engl.) (*n.tr.*).

se îmbrăcă şi, înainte de a ieşi, se aplecă şi-i sărută uşor cicatricea de pe obraz.

Dimineţile păreau întotdeauna la fel. Străzile erau, de obicei, spălate de ploaia din zori, aerul era curat şi dulce. Se vedeau peste tot ghivece şi hîrdaie cu flori, lalele şi geranium şi tot felul de corole colorate ale căror nume nu le cunoştea. Bătrîneii măturau marginile străzilor cu nişte mături vechi şi deteriorate ca şi ei, confecţionate dintr-un mănunchi de ramuri uscate, legate la capătul unei prăjini. Cafenelele pe care le vizitaseră în hoinărelile lor nocturne din ajun, erau acum deschise pentru micul dejun. Aroma cafelei prăjite se răspîndea pînă afară, unde chelnerii aşezau mesele, măturau şi udau din belşug caldarîmul, turnînd găleţi de apă.

Godwin se îndreptă spre Dome, cu un carneţel în buzunar şi cu cîteva ziare sub braţ şi se aşeză la una dintre mese de unde putea îmbrăţişa cu privirea atît colţul străzii cît şi Rotonda, luminate de primele suliţe aurii ale soarelui. Chelnerul îi aducea cornuri fragede şi cafea şi Godwin îşi deschidea stiloul mare, portocaliu, Parker-Doufold, începînd să-şi aştearnă pe hîrtie impresiile din noaptea trecută. Dacă avea ceva pentru Swaine, atunci scria materialul înainte de a se duce la redacţie să-l bată la maşină. Dacă nu, atunci încerca să surprindă imagini sau impresii asupra oamenilor şi locurilor pe care le vedea pentru prima oară. Scria despre formaţiile negrilor din unele cluburi populare, despre preţurile astronomice la care se vindeau picturile impresionişti lor, despre figurile moderne pe care le întîlnise în casa lui Clyde, despre ceea ce spuneau oamenii cu privire la politicieni, la Isodora Duncan, la scriitori şi pictori. Scrise o schiţă despre Jimmy Charters, cel mai bun barman din Paris, un fel de chintesenţă a Parisului pentru mulţi dintre cei pe care-i întîlnea. Swaine considera că asemenea materiale nu erau deloc rele, le publica şi lumea vorbea despre ele şi despre autorul lor. Scrise chiar şi despre Kiki însăşi, fără să poată bănui că, într-o zi, ea va deveni cunoscută peste tot drept Kiki din Montparnase şi-şi va scrie faimoasele ei memorii. Se înţelege că nimeni nu ştia nici că Rodger Godwin va deveni şi el celebru, într-o bună zi. Asta nu făcea decît să demonstreze faptul că, într-adevăr, nu se ştia niciodată.

Uneori, Clyde hoinărea, şi el, în josul străzii, trecea pe lîngă La Coupole şi se cuibărea într-un scaun, la masa lui Godwin. Îşi aducea şi el ziarele lui preferate şi stăteau împreună, fără a se deranja reciproc, pînă cînd Clyde dădea pe gît suficientă cafea, pentru a i se dezlega limba. Godwin cocheta cu ideea de a scrie o schiţă despre Clyde, cu toate că nu discutase despre asta nici cu Swaine, nici cu subiectul însăşi. Ceea ce conta era că Rasmussen era un tip pe cinste. Formaţia lui cucerise auditoriul şi restaurantul de la etaj prospera din cauza asta. Îi mărturisise lui Godwin că banii îi veneau grămadă. Cîştiga mai bine decît scriitorii, pictorii şi emigranţii cu care era prieten. Aceştia erau, şi ei, un cerc de oameni interesanţi. Toată lumea părea că-l cunoaşte, iar el cunoştea pe toată luarea. Îi vorbise lui Godwin despre un apartament în clădirea „lui“ şi se întrebase dacă acesta n-ar dori să se mute acolo. Apartamentul era mobilat, exista veselă şi ceva rufărie de pat. Godwin nu credea că-şi putea permite. Clyde credea că n-ar trebui să-l frămînte prea mult această problemă, deoarece el era sigur că se vor putea descurca într-un fel. Godwin se întreba cu cine ar fi trebuit să vorbească în acest sens. Cu proprietarul, e de părere Clyde. Şi unde l-aş putea găsi? întrebă Godwin. Chiar lui îi vorbeşti în clipa asta, spusese Clyde, cu unul dintre acele cunoscute rînjete ştirbe, înflorindu-i pe faţa de ţărănoi.

— Eu sînt proprietarul clădirii. Şi, deoarece ai să oboseşti, în curînd, să dormi la Clothilde, ai nevoie de un culcuş al tău, personal. Clyde se gîndea că o chirie de patru dolari pe săptămînă ar putea fi aproape onorabil şi, dacă ar fi unele săptămîni în care n-ar putea achita suma, asta n-ar fi un cap de ţară. Aşa încît Godwin se şi mută, la sfîrşitul săptămînii.

Într-o noapte, Clothilde se cuibărise, umedă şi moale, în braţele lui Godwin, cu spatele la el şi-i spusese că dorea ca el să ştie ce relaţii erau între ea şi Clyde. Godwin dădu din cap în semn de aprobare, în timp ce-i mirosea părul şi parfumul săpunului pe care-l folosea. Nu simţea nici un fel de gelozie cu privire la legătura Clothildei, iar pe Clyde, se vedea clar că nu-l interesa cîtuşi de puţin viaţa ei intimă şi rolul pe care-l deţinea Godwin în aceasta.

— Mi-e foarte drag domnul Clyde, şopti ea. Înţelegi? E ca un

tată şi ca un frate pentru mine, pentru că eu nu am nici tată, nici frate. Mă înţelegi? În felul ăsta îl iubesc eu. Şi fac tot ce pot ca să-i fiu pe plac... Clyde mi-a salvat viaţa. Cu adevărat! M-a găsit... într-o alee... Eram plină de sînge. M-a luat acasă la el şi mi-a salvat viaţa. M-a aşezat în patul lui, iar el dormea pe canapea, pînă cînd m-am refăcut. Înţelegi? Niciodată n-am să-l pot răsplăti îndeajuns. El e cel care se îngrijeşte de cursurile mele de dans. El e cel care-mi asigură masa la club. El e proprietarul clădirii în care stau, el îmi asigură un culcuş şi-mi cumpără haine... Mi-e foarte scump. Îl iubesc din tot sufletul, dar nu e ceea ce simt pentru tine. Spune-mi că înţelegi...

Godwin îi spuse că înţelegea şi chiar credea că înţelegea acest lucru, mai mult sau mai puţin. Era o lume nouă, curajoasă, minunată, toţi o spuneau mereu. Ce naiba, la Paris, tot ce se făcea, se făcea într-o manieră cu totul diferită.

După ce Clyde dădea pe gît primele două-trei ceşti de cafea, începeau să vorbească. Despre muzică, despre ceea ce scria Godwin, despre Paris. Clyde spunea:

— Doamne, Rodger, tu ar trebui să-i vorbeşti lui Hemingway despre toate astea. În prezent, e vedeta Parisului.

Arareori vorbeau despre Clothilde, dar, într-o dimineaţă, în timp ce Godwin se gîndea cum îi sărutase el cicatricea în formă de cruce pe obraz, Clyde făcu observaţia că n-o mai văzuse de vreo săptămînă.

— Cum vă înţelegeţi voi doi, cavalere? E drăguţă cu tine?

— Bine, ne înţelegem foarte bine.

Clyde încuviinţă din cap.

— Probabil că îi tai macaroana, dacă înţelegi ce vreau să spun. Te faci dispărut, cînd ea are chef de distracţie, nu-i aşa?

Godwin ridică din umeri. Nu dorea să discute despre asta. De aceea schimbă subiectul.

— Te adoră. Şi cred c-o ştii. Într-un fel, e un lucru trist. Spune că se simte ca un Sisif, îşi dă seama că niciodată nu va fi în stare să te răsplătească pentru tot, cu toate astea, încearcă mereu s-o facă.

— Da, e cam melodramatică. Ştii tu cum sînt femeile. La ele totul devine o dramă în toată legea. Va depăşi ea şi faza asta. Poate că nu-şi dă seama încă de faptul că-i voi fi întotdeauna

prieten, indiferent ce se va întîmpla. De cele mai multe ori, oamenii nu realizează astfel de lucruri. În special cei care au fost răniţi de viaţă şi abandonaţi.

— Spunea că i-ai salvat viaţa.

— Da, nu se ştie niciodată. Poate că aşa a fost. Zîmbi şmechereşte.

Pe partea lor era încă umbră, în timp ce, peste drum, Rotonde strălucea în soarele blînd al dimineţii. Dome începuse să se umple şi Rotonde era aproape goală. Cîndva, Rotonde fusese şi ea un loc foarte popular, poate mai mult decît atît. Pe atunci, administraţia comisese o enormă şi definitivă eroare. Într-o dimineaţă, o tînără americană stătea la soare, cu o cafea în faţă, citind ziarele şi fumînd o ţigară. Nu purta pălărie. Administratorul şi şeful localului o priveau cu groază amestecată cu o adevărată panică. O doamnă nu se aventura în Paris fără pălărie. Şi dacă, totuşi, o făcea, în nici un caz nu fuma. Un asemenea lucru nu se putea concepe. Dat fiind obsesia galică în ceea ce priveşte exercitarea autorităţii pînă şi în cele mai mărunte lucruri, cei doi s-au îndreptat spre fată şi i-au spus să înceteze pe loc. Tînăra americană, uluită de jignirea celor doi imbecili, obiectase. Dialogul începuse să se încingă, devenind aproape războinic. Între timp, se adunaseră o mulţime de spectatori, aproape toţi fiind de partea tinerei. Cei doi francezi refuzară să-şi revizuiască atitudinea. Cu toate acestea, fata nu se dădu bătută. În cele din urmă, îşi adună lucrurile şi se mută pe cealaltă parte a străzii, la Dome, însoţită de noul ei anturaj care o susţinuse. Era, oare, de acord Dome s-o primească în calitate de clientă? Desigur, mademoiselle. Şi astfel, istoria cartierului s-a schimbat irevocabil. De atunci, americanii şi englezii erau văzuţi întotdeauna la Dome, lăsîndu-i pe scandinavi, ruşi, nemţi şi alte neamuri, să se orienteze spre Rotonde. Hemingway însuşi scrisese despre crema societăţii din Greenwich care era uneori văzută la Rotonde, dar toţi ştiau că lucrurile nu stăteau chiar aşa. Clyde îi relatase lui Godwin întîmplarea cu pricina, iar acesta din urmă o transformase într-o mică schiţă pariziană pentru Swaine. Ori de cîte ori dădea peste ea, Swaine spunea că ar trebui să scrie o grămadă de astfel de istorioare, pentru noua rubrică intitulată „Nopţi pariziene“. Într-o dimineaţă Godwin întrebă:

— Ce-i cu semnul acela pe faţa ei?

— Semn?

— Crucea aceea de pe obraz. Care e istoria ei?

— Cred că la asta se referea ea cînd spunea că bătrînul Clyde i-a salvat viaţa. E unul dintre lucrurile acelea obişnuite, nu e cine ştie ce de spus despre asta...

— Cum? Eşti nebun? Ce s-a întîmplat?

— Ei bine, semnul acela în formă de cruce de pe faţa ei se numeşte *croix de vache*[1]. I-ai văzut pe derbedeii, pe apaşii de aici. Se consideră nişte duri, cuţitari, se îmbracă în negru, şi mie mi se par nişte tîmpiţi oarecare, ceea ce nu sînt, pentru că sînt drăguţi, adică... sînt oarecum violenţi, ca indienii apaşi, cred. Cînd unul dintre derbedeii aceştia crede că o femeie l-a trişat cu un alt tip, adică i-a fost necredincioasă, atunci o bate măr şi-i crestează pe faţă, cu cuţitul, crucea aceea... asta e ceea ce i s-a întîmplat într-o noapte micuţei noastre Clothilde, acum cîţiva ani, cînd avea, cred, vreo şaptesprezece, optsprezece ani. Aşa am găsit-o eu, zăcînd pe o alee. Încasase o mardeală zdravănă, iar tipul o crestase cu cuţitul... Atunci am ajutat-o eu. La naiba, e o fetişcană drăgălaşă... şi nu-i o cîntăreaţă rea, *o şanteză*. Am învăţat-o cîteva noţiuni de frazare a melodiei, cu trompeta. Rînji. Asta-i povestea, nu-i mare lucru, cavalere.

— Ştii cine i-a făcut asta?

— N-a spus niciodată. O vreme a fost tare speriată, de aceea am făcut-o *proprietatea mea*, ca să se ştie, evident. Vreau să spun că e liberă ca pasărea cerului. Şi tu ştii asta. Dar i-am lăsat pe toţi să creadă că e prietena mea de suflet. Ideea că ar putea fi atacată din nou, îmi face rău de-a dreptul. Derbedeul acela nu s-a mai arătat, iar ea n-a dat în vileag niciodată cine era.

— Aş vrea să-l omor, spuse Godwin.

Era atît de fragilă. O vedea ghemuită în pat, micuţă, cufundată în somn.

— N-are rost să te bagi în mocirlă, cavalere. Acum totul s-a terminat, i s-a pus cruce. Uită. Ea se simte bine acum. Ia spune, nu-i aşa că te-ai îndrăgostit de ea?

— De ce nu?

— Dumnezeu s-o apere, e o tîrîtură, o ştii. Pentru mine e cel

---

[1] Crucea vacii (lb. franc.) (*n.tr.*).

mai scump lucru din lume, n-aş suporta să spună nimeni un cuvînt rău la adresa ei şi m-aş lupta pe viaţă şi pe moarte ca s-o apăr, dar tu probabil că n-ai prea mare experienţă cu fete de factura asta… Faptul că se vînd le afectează într-o privinţă pe fetele astea, unora dintre ele le vine destul de greu şi se simt foarte triste în inima lor. Clothilde face parte din această categorie. A avut momente dure în viaţa ei şi s-ar putea să-i frîngi inima, asta e părerea mea. Nu cred că vrei să fii tu acela care adună cioburile. Dar tu eşti liber să faci ceeea ce crezi tu că e mai bine, cavalere. Eu nu fac acum decît să gîndesc cu voce tare, asta-i tot.

— Nu-ţi face griji pentru mine, spuse Godwin.

Ştia că Clyde îi relata adevărul gol-goluţ, dar al naibii să fie dacă voia să-l audă.

— Mă descurc eu.

— Nu mă îndoiesc nici un moment, cavalere.

Dar problema era că Godwin începea, evident, să se descurce din ce în ce mai puţin. Nu-l deranja faptul că micuţa Clothilde plătea în natură. Era în stare să înglobeze acest aspect în noua configuraţie a vieţii sale, ca şi cum ei toţi ar fi fost personajele unuia dintre romanele pariziene. Mai degrabă, începuse să-l deranjeze acel amestec format din ataşamentul lui emoţional tot mai pronunţat, faţă de Clothilde şi devotamentul ei de sclavă faţă de Clyde. Godwin dorea să-i spună că exagera, că Clyde nu aştepta de la ea aşa ceva, dar o privise, îi văzuse faţa micuţă şi solemnă, cu acea cruce săpată în obraz şi privirea plină de grijă – pentru el, pentru Clyde, pentru oricine, se părea, în afară de ea însăşi – şi nu se îndurase să pună degetul pe rană. Ea simţea ceea ce simţea pentru Clyde şi poate că avea dreptate. Nu poţi şti niciodată. Dar Godwin era cel care venise prea tîrziu. Şi el era cel pe care spunea ea că-l iubeşte, într-un fel cu totul diferit de cel în care-l iubea pe Clyde.

În unele seri, destul de frecvent, Godwin observa dispariţia lui Clyde, după ultima parte a programului. Un semn de salut cu mîna, un zîmbet şi dispărea. Se spunea că ar avea o prietenă misterioasă, într-un loc neştiut de nimeni, o afacere scandaloasă. Se presupunea că era soţia cuiva. Nimeni nu punea întrebări indiscrete. La urma urmei, exista un cod, în astfel de situaţii. Existau nişte reguli.

Clothilde îşi petrecea serile tîrzii la club, cu Godwin, după ce acesta sosea de la vreun spectacol de operă, un balet sau vreun concert. În timp ce el era plecat la lucru, ea lucra, de asemenea, servind vreun client sau doi, între cină şi ultima parte a programului lui Clyde, cînd se întîlnea cu Godwin. Cînd o vedea în lumina difuză a clubului-cavernă, cînd venea să-l sărute, simţea gustul pastei de dinţi pe buzele ei, o uşoară senzaţie nisipoasă pe limbă, atunci ştia de ce avusese atîta grijă să se spele pe dinţi, pentru el. Trupul îi era, de asemenea, îmbăiat proaspăt, pudrat şi parfumat, iar cearşafurile de pe pat fuseseră schimbate. Asta făcea parte din viaţa ei, făcea parte din „înţelegerea“ încheiată între ei şi Godwin încerca să nu se frămînte pentru acest lucru. Şi, în cea mai mare parte, reuşea.

Clyde.

Clothilde îl iubea, iar Godwin era, şi el, al naibii de sigur că-i plăcea tipul şi-i era recunoscător pentru tot ajutorul şi confortul pe care i le oferise. Dar Clyde pătrundea în viaţa lui în cele mai ciudate moduri.

Pe de o parte, Clothilde era foarte preocupată de dispariţiile tîrzii din noapte ale lui Clyde, de zvonurile despre femeia misterioasă. Nu vorbea prea mult despre asta, dar Godwin îi putea citi pe faţă frămîntarea. Privirea uşor distratăă, încruntarea sprîncenelor perfect creionate. Era, oare, geloasă? Sau era, poate, din motive inexplicabile, îngrijorată din cauza hoinărelilor lui nocturne?

Pe de altă parte, el părea să-şi aibă locul lui în viaţa lor intimă. Ea îi arătase, plină de cochetărie, unele haine cu care îi plăcea lui Clyde s-o vadă îmbrăcată, cînd erau în doi. Godwin încercase să rîdă de ele, dar ansamblul se dovedea foarte incitant. Era îmbrăcămintea unei fetiţe de şcoală. O bluză de marinar albă, lungă, peste o fustă plisată, cochetă, tot marinărească. Ciorapi albi trei sferturi. Devenea brusc un copil de doisprezece-treisprezece ani, subţirică şi băieţoasă, dar trupul era molatec, de femeie. Îşi lăsa fusta să cadă şi rămînea doar în bluza cea lungă şi în ciorapii trei sferturi, poza pentru el, zîmbind timid, seducîndu-l metodic. Iar Godwin pierdea orice noţiune cu privire la ceea ce se întîmpla cu el. Era dragoste, senzualitate, dorinţă, adoraţie? Mai conta oare, ce era? Se gîndea că, poate, trebuia să conteze, dar

plăcerea era plăcere, cum era *să te gîndeşti* să despici firul în patru? Orice ar fi fost, era exact la celălalt pol faţă de concepţiile metodiste ale tinereţii lui.

Într-o noapte, Clyde o dorise după ultima parte a concertului. Godwin se minună de subtilitatea manierelor, de cît de normal şi de lin se desfăşura totul, ca şi cum Clyde nu dorea să rănească sentimentele cuiva. Dacă Godwin s-ar fi enervat, atunci însemna că ar fi încălcat codul. Trebuia să ştii cum să te comporţi. Godwin ştiuse întotdeauna. O sărută pe Clothilde înainte de plecare şi ea îi şopti că-l va trezi cînd se va întoarce.

Dar Godwin nu fusese în stare să lase lucrurile în voia lor. Singur, în camera ei întunecată, stînd pe marginea patului lor, se uita de-a lungul aleii la fereastra luminată a apartamentului lui Clyde. Era cald şi, în josul străzii, cineva cînta la acordeon. Clothilde stătea la fereastră, cu coatele sprijinite de jardinieră cu florile roşii de geranium care păreau negre în întunericul nopţii, cu lumina venind din spate, dinspre cameră. Era aproape sigur că ea îl vedea. Stătea la fereastră şi fuma. Clyde se mişca în spatele ei, începu să-i sărute părul. Ea rîse şi se întoarse spre el. Purta un fel de blazer şcolăresc, cu o monogramă pe buzunarul de la piept. Clyde se apropia de ea. Ea dispăru sprintenă din dreptul ferestrei şi Clyde o urmă. Era un joc. Puţin mai tîrziu, lumina se stinse. Pentru Godwin nu mai avea importanţă. Ştia exact ce se întîmplă acolo.

Cînd, în cele din urmă, adormi, ea nu se întorsese acasă încă. Cînd se trezi, era ghemuită lîngă el şi-i păru că visase tot ceea ce se petrecuse în ajun.

Într-o după amiază, după o întîlnire cu Swaine şi înainte de a se hotărî să revadă un ansamblu de balet din provincie, Godwin urca gîfîind spirala abruptă a scării ce ducea spre apartamentul Clothildei. Locuia acum în apartamentul lui, de vis-à-vis, dar continua să-şi petreacă cea mai mare parte a zilei la Clothilde. Pentru că ea îi purta de grijă şi pentru că dorea să-şi petreacă cît mai multe ore fericite, lipsite de griji, cu el, renunţase la ceea ce numea uneori „orele ei de model“. Godwin îi era recunoscător pentru aceste mici favoruri. În acea zi, totuşi, momentul ales pentru a veni la ea era nepotrivit, dacă nu chiar nefericit.

Pe cînd urca ultimele trepte, văzu uşa apartamentului ei deschizîndu-se larg, lovindu-se de perete şi un bărbat înalt, voinic, asudînd din plin în cel mai călduros ceas al zilei, care ieşi brusc în hol. Bretelele îi erau la locul lor dar cămaşa îi atîrna sub forma unor fîşii umede. Îşi ţinea haina sub braţ. Părul îi era în neorînduială. Ochii mici îl pironiră scurt pe Godwin. Aveau în ei o pîlpîire stinsă care parcă ascundea ceva. Apoi trecu rapid pe lîngă el, întorcînd capul. Cobora scările cu greutate, ca şi cum i s-ar fi defectat frînele şi şi-ar fi pierdut controlul.

Clothilde stătea în bucătărie, făcea gargară şi scuipa în chiuvetă. Purta un halat de casă chinezesc, cu dragoni roşii, fără cordon. Era deschis în faţă. După ce termină treaba la chiuvetă, se întoarse spre el. Îi văzu sînii mici şi ascuţiţi, pielea îmbujorată, coapsele rotunde.

— M-ai speriat, spuse, cu respiraţia tăiată. Faţa i se topi într-un nepreţuit zîmbet franţuzesc. Sînt atît de bucuroasă că eşti tu!

Pe masă erau bani, lîngă o vază cu flori. Luă un prosop de pe suport şi se întoarse uşor într-o parte. Se duse în spatele ei, lipindu-se de şoldurile rotunde. Era atît de excitat încît nu se putea opri chiar dacă ar fi vrut.

Ea se şterse cu prosopul între pulpe.

— Spune-mi că nu eşti supărat pe mine…

— Nu sînt, şopti.

Îi cuprinse sînii cu palmele.

— Viaţa ta îţi aparţine.

Ea îl împingea cu şoldurile. Termină de şters cu prosopul.

— Nu ştiam că vine. M-am trezit cu el aici, din senin. A fost foarte insistent. Întotdeauna a fost… un client foarte serios. Înţelegi, Rodger?

— Te doresc. Chiar acum.

— Eşti caraghios, Rodger. Chestia asta te excită, nu-i aşa?

Şoptea, respirînd, dintr-odată, greu. Îşi închise halatul la piept. Pielea îi era roşie pe şolduri.

— Îmi trage palme la fund, oftă ea. Dar nu mă doare. Trebuie mai întîi să-mi facă asta, pentru ca altfel nu e pregătit, nu poate să… E ca un băieţaş rîzgîiat…

Se aplecă în faţă, peste masă, jucîndu-se cu bancnotele. Îşi depărtă picioarele, sprijinindu-se de masă. Cînd el începu, ea îşi

întinse mult braţele, apucînd cu degetele marginea opusă a mesei, iar respiraţia i se transformă în gemete adînci, cînd el începu să se mişte ritmic. Murmura, printre gemete, anumite cuvinte pe care le repeta mereu, pînă cînd totul se termină. Apoi o ridică, un pachet moale, fără apărare. Schimbară sărutări, o legănă pe pieptul lui şi o duse pînă la pat. Se lungi alături de ea şi văzu cum zîmbea cu ochii închişi, în timp ce el îşi plimba buzele pe aşa numita „cruce de vacă“.

Mai tîrziu, ieşiră la o cafenea şi băură o *café au lait*[1], mestecînd cu poftă pîinea fragedă şi proaspătă. Ea se simţea în siguranţă, iar el ştia că nu s-ar fi supărat dacă-i pomenea despre bărbatul din hol. Nu putea suporta s-o rănească. Poate că era dragoste. Ştia că era prea tînăr ca să fie sigur.

— Mi s-a părut cunoscut, spuse el. L-am mai văzut undeva. Cred că şi el a avut aceeaşi impresie, văzîndu-mă.

— Da, l-ai văzut. Vine la Toledo. Îşi aduce prietenul împreună cu fata aceea. Cei trei englezi.

— Desigur, ăsta e! Îl cheamă Tony sau cam aşa ceva. Iar celălalt bărbat e maiorul sau colonelul…

— Colonel, spuse ea. Nu-l cunosc nici pe el, nici pe fată. Numai pe Tony Dew-Brittain. El e – cum îi spun ei? E atît de insuportabil de englezesc…

Îşi apăsă buzele cu unghia vopsită în roşu închis.

— Nobilime de ţară. Ridică din umeri. Presupun că asta înseamnă că are pămînt. E o familie veche. El e foarte mîndru de lucrul ăsta. Cred că nimeni în afară de chinezi nu-i preţuieşte atît pe strămoşi. Sau poate japonezii? Shintoism.

Întotdeauna spunea lucruri care-l luau prin surprindere. Shintoism, pentru numele lui Dumnezeu! Trebuia să se intereseze despre ce era vorba.

— Îl cunosc de aproape un an. Nu pot spune că mi-e prieten, dar atunci ce este? E un om trist, cred. E nefericit cu soţia pe care şi-a ales-o. Aşa cum sînt mulţi bărbaţi, n-am dreptate? Mă plăteşte bine. Şi e foarte expeditiv, iar pe deasupra, e uşor de mulţumit. Ceilalţi doi, colonelul şi eleva aceea… El nu vorbeşte despre ei. După cît am observat eu – ridică din umeri – nu se prea simpatizează.

---

[1] Cafea cu lapte (lb. franc.) (*n.tr.*).

Cînd era pe punctul de a pleca la spectacolul de balet, ea îi luă mîna.

— Rodger… vrei să nu mă mai văd cu el? Vrei să mă schimb? Spune-mi cum vrei tu să fac, Rodger.

El îi atinse obrazul cu cicatricea.

— Vreau să fii doar Clothilde a mea. Oricum ai fi, oricum te-ai schimba, pentru mine eşti tot tu.

— Te iubesc cu adevărat, Rodger.

În seara aceea mintea nu-i stătea la balet. Dar nu din cauza lui Tony Dew Brittain se frămînta el. Se gîndea la Clyde. Se întreba dacă, în seara aceea, ea se va duce la Clyde.

Swaine stătea la cafenea, aşezat confortabil, relaxat, cu pălăria lui de panama aruncată pe un scaun liber. Fruntea-i palidă se înroşea văzînd cu ochii în soarele amiezei. Mînecile cămăşii vărgate erau suflecate, dînd la iveală nişte braţe albe, aproape fără pic de păr, grase şi cu pielea întinsă, gata să plesnească. Se uita cruciş, în sus, la un bărbat cu o înfăţişare de bufniţă care purta ochelari. Acesta, cu un aer năucit pe faţă, nu-şi privea pur şi simplu interlocutorul, ci-l examina cu mare atenţie. Apoi, bărbatul acela înalt îl examină, cu o evidentă curiozitate, pe Godwin, care se apropie, îşi consultă ceasul şi se aşează la masă. Swaine mormăi un fel de prezentare, ceva despre Iowa care face cunoştinţă cu Ohio, iar tipul cu faţa de bufniţă îi dădu mîna şi se scuză că trebuia să plece, făcu un pas înapoi, dădu peste un chelner, apoi dispăru în grabă mare.

— Ce-i cu omul din Ohio? Cine-i arătarea asta?

— E cel mai bun redactor de ştiri din Paris, iată cine e. Îl cheamă Jim Thurber. Tot încerc să-l angajez, să-l fac să plece de la zdreanţa aia a colonelului Mc.Cormick, ediţia pariziană a lui *Chicago Tribune*. Dumnezeule, ce adunătură de diletanţi e acolo! Mc.Cormick n-ar trebui să citească niciodată rahaturile lor afurisite, ar trebui să-i dea afară pe toţi. Elliot Paul – romancier, Eugene Jolas – poet, diletant dar nu prost, nu prost deloc. Dar acest Thurber e un geniu în prelucrarea ştirilor. Poate face treaba întregii echipe, dacă trebuie. Stai jos, stai jos. Tu chiar erai în cunoştinţă de cauză cînd ai scris articolul tău?

— Desigur că nu. Am tras cu urechea la ce vorbea lumea la

deschidere şi am pus pe hîrtie ce am auzit. Păreau să ştie ce se petrecea acolo.

— Exact ceea ce nu ştii tu, fiule. Trebuie să schimbăm foaia. Merle Swaine s-a gîndit la asta şi cînd Merle Swaine gîndeşte, cei puternici se înclină în faţa lui. Ia aminte la ce spun eu.

Probabil că Swaine avea doar vreo patruzeci de ani, dar avea părul rar, lung şi cenuşiu, faţa brăzdată de riduri, mai avea şi vreo zece kilograme în plus şi-i plăcea să facă pe bădăranul. Lui Godwin i se părea la fel de bătrîn ca Matusalem. Bătrîn şi înţelept.

— La ce te-ai gîndit?

— Merle Swaine s-a gîndit la Rodger Godwin şi la viitorul lui. Eşti ambiţios? Vrei să ajungi cineva? Astea sînt întrebările pe care şi le-a pus Merle Swaine. Ai fost vreodată testat?

— Da, da şi nu cred că e ceva de capul meu. Am abia douăzeci şi doi de ani.

— Ei bine, puţini flăcăi de vîrsta ta au trecut rahatul ăla de test, acum cîţiva ani.

Clipea în lumina soarelui.

— Fir-ar să fie, asta a fost acum zece ani. E o poveste veche. Tu ai un fel de fler căcăcios. Nu ştiu exact ce este, dar îl simt cînd citesc articolaşele alea ale tale despre succesele muzicale. Oamenilor le plac pentru că sînt scrise pe limba lor…

— Poate pentru că nu ştiu mare lucru în domeniul ăsta şi scriu întotdeauna ce spun alţii…

— N-are importanţă. E amuzant să le citeşti. Ating o coardă din pieptul lui Merle Swaine. Aşa că-ţi dau mînă liberă să scrii despre prietenul tău, Rasmussen. Am întrebat şi eu pe ici pe colo, e într-adevăr aşa cum mi se spune, are o anumită autenticitate, o tentă personală, potrivit acestor tîmpiţi, şi autenticitatea e un lucru foarte important în zilele noastre. Mă forţez şi eu să umplu pagina culturală, fiindcă băieţii lui Mc.Cormick nu fac altceva decît blestemata aia de aiureală culturală.

Trase o ţigară franţuzească din pachet şi o aprinse. Chelnerul îi aduse lui Godwin cafeaua.

— Hai, puştiule, mănîncă-ţi omleta cu *fines herbes*[1].Merle Swaine are planuri mari în ceea ce te priveşte. Ai să mai auzi tu multe pe tema asta.

---

[1] Ierburi care se pun în mîncare, pentru a-i da gust (lb. franc.) (*n.tr.*).

În timp ce-şi mînca omleta cu *pommes frites*[2] şi bagheta crocantă, ascultă, cu uimire crescîndă cum Swaine devenea tot mai expansiv. Soarele străbătea cupola albastră a cerului, făcînd să alunece pe urmele lui cîţiva nori pufoşi. Îi trecu prin cap că făcuse ceva demn de luat în seamă, din moment ce Swaine îl anunţă că are de gînd să facă ceva din el. Din el, care, hai să fim serioşi, era un pîrlit de mocofan din Iowa, un artist de rahat, un vînzător de pene jumulite şi, pe deasupra şi al dracului de mîndru de toate astea.

— Haide să-ţi spun acum pe ce picior dansezi, fiule şi poţi lua ca literă de Evanghelie. N-are importanţă dacă e adevărat sau nu. Putem spune că adevărul e relativ. Uită, deci, adevărul. Nu există un asemenea lucru. E adevărat ceea ce spunem noi că e adevărat, pentru că noi sîntem cei care scriem în ziare şi toată lumea ştie că trebuie să fie adevărat, din moment ce scrie în ziar. Să ţii minte întotdeauna, fiule, asta e legea, prima lege a acestei afaceri. Acum să revenim la oile noastre – să-ţi spun pe ce picior dansezi. Te afli în Parisul anului 1927, inflaţia a scăpat de sub control, francezii s-au săturat pînă-n gît, în Germania, nemţii s-au săturat pînă-n gît, iar italienii îl au pe cap pe căcănarul ăla de Mussolini care-i conduce… Dar aici nimeni nu se sinchiseşte pentru că aici e Paris, care-i cel mai tulburător oraş din lume. Iar eu îţi dau ţie, o floricică proaspătă care priveşte totul pentru prima oară – şansa să scrii despre toate astea şi să devii celebru. Desigur, lucrul ăsta te va distruge, în aceeaşi măsură, dar e treaba ta să alegi.

Îşi scoase o basma roşie, uriaşă din buzunarul de la spate şi-şi suflă nasul zgomotos.

— Merle Swaine pune rămăşag pe Paris. Merle Swaine face prinsoare că s-ar putea să stăm pe un butoi de pulbere, din punct de vedere cultural, mă înţelegi ce vreau să spun. Pe de altă parte, îi avem aici pe toţi sonaţii, beţivii, afemeiaţii care scriu şi vorbesc unul despre celălalt. Au pus pe picioare o întreagă industrie afurisită, un angrenaj perfect, destinat în întregime scopului de a se face celebri unul pe altul… Eu cred că tu ai destulă şmecherie din asta împuţită în tine, ca să intri în gaşca lor. Războiul ţi-a scăpat, dar majorităţii acestor găgăuţă le-a scăpat. De aceea face

[2] Cartofi prăjiţi (lb. franc.) (*n.tr.*).

Hemingway atîta tam-tam pe socoteala lui. El a făcut războiul iar ei nu şi pentru Dumnezeu, el îi va face să plătească. Aşa că nu-ţi face griji în privinţa războiului. Tu nu faci parte din acea blestemată de Generaţie Pierdută de care mi-e greaţă şi am obosit să aud. Tu faci parte din generaţia următoare. Vă vom spune Generaţia Găsită… iar tu poţi fi acela care găseşte Generaţia Pierdută, e o idee, *au fost pierduţi dar acum au fost găsiţi şi omul nostru, Godwin, este cel care i-a găsit*. Înţelegi, asta-i ideea mea. O putem folosi. Vezi cum încep să se lege lucrurile cînd îţi pui mintea la contribuţie?

În noaptea aceea, Rodger Godwin se apucă serios de scris. Despre Paris, despre Clyde şi Clothilde, despre *curcanul* Henri căruia îi plăcea să-i ciomăgească pe bieţii cerşetori şi se dovedi că Swaine avusese dreptate din nou. Totul începea să se lege cînd îşi punea mintea la contribuţie. Swaine începea să ia, pur şi simplu, proporţii legendare. Personalitatea lui umplea mintea lui Godwin ca un balon pe care-l umfli într-o cabină telefonică. El încuraja, ocăra, redacta, sugera, aplauda, batjocorea, se alarma, dispreţuia, îţi pretindea şi uneori spunea că nu e rău, că eşti pe cale să prinzi şpilul, în timp ce Godwin lucra la schiţa despre Clyde şi despre lumea de la Clubul Toledo.

— Găseşte-ţi nota personală, spunea Swaine. Eşti pe-aproape, eşti gata s-o descoperi. Găseşte-ţi vocea ta proprie, distinctă şi-ţi vei afla norocul, fiule.

Într-o zi, Swaine îşi măsura biroul în lung şi-n lat, în maniera sa distrată. Cînd Godwin îşi vîrî capul pe uşă ca să-l întrebe de ce era trist şi îngîndurat, Swaine îl trase înăuntru şi închise uşa trîntind-o cu putere.

— Nungesser şi Coli au dispărut.

— Nişte prieteni de-ai tăi?

Numele îi sunau ca un clopoţel îndepărtat.

— Prieteni de-ai mei? Doamne Iisuse Hristoase, da, sînt prieteni de-ai mei! Dar nu aici este problema. Iisuse, dar ce ignorant ticălos mai eşti!

Privi faţa lipsită de expresie a lui Godwin şi aruncă o cutie cu clame pentru hîrtii, peste capul lui, în colţ, unde se împrăştiară peste tot, ca nişte mici gloanţe ce ricoşaseră.

— Merle Swaine are faţă de struţ care-şi ascunde capul în

nisip! Sau şi mai şi, de găgăuţă cu capul în nori, lipit direct de un fund roz bonbon! Aşadar, ai pus mîna pe o gagicuţă franţuzoaică şi scrii o ditamai poveste despre amicul tău. Şi ce dacă? Asta îţi dă dreptul să te lepezi de neamul omenesc? Trebuie… *trebuie*… să te intereseze fiecare afurisit de lucru! Asta e prima lecţie, nu-ţi poţi permite să scapi din vedere nici cel mai mărunt lucru! Trebuie să iei în seamă întreaga astă lume împuţită! Nungesser şi Coli! Bun venit pe planeta Pămînt, fiule! Acum, Merle B. Swaine îţi va spune cîteva lucruri şi tu ai face bine să-l asculţi…

Toată iarna şi toată primăvara, interesul public pentru un zbor transatlantic New York-Paris, crescuse în progresie fantastică. Ideea părea irealizabilă şi încercările părură să-i întărească în credinţa lor pe cei ce se îndoiau. În 1919, numai cu o decadă în urmă, un pilot britanic şi pasagerul lui american efectuaseră, practic, un zbor nonstop, dar acesta se desfăşurase pe ruta cea mai scurtă – de la Newfoundland pînă în Irlanda, adică pe un traseu mai scurt de două mii de mile, în şaisprezece ore. Aterizaseră forţat într-o mlaştină de turbă şi informară lumea că fusese o experienţă de coşmar, un iad îngrozitor de gheaţă, ceaţă şi perturbări atmosferice.

Zborul New York-Paris urma să străbată o distanţă de două ori mai mare şi se estima, ca durată, la treizeci şi cinci-patruzeci de ore. Proiectele avansate păreau să nu fi atins parametrii unui avion capabil să efectueze un asemenea zbor. Totuşi, oamenii încercau în continuare.

Căpitanul Charles Nungesser şi căpitanul Francois Coli erau gata să facă încercarea, într-un biplan Levasse, *L'Oiseau Blanc*[1], care avea un motor de cinci sute de cai putere, cel mai puternic motor construit vreodată. Îşi calculaseră şansele şi rămăseseră pe poziţie, adică hotărîţi şi bravi, chiar dacă aveau de gînd să zboare în ceea ce piloţii şi inginerii spuneau că este direcţia nepotrivită, Paris spre New York, contra vînturilor puternice, mai degrabă decît ajutaţi de ele. Singura lor grijă era greutatea aparatului: cinci tone şi jumătate. Dacă puteau să urnească de la pămînt *L'Oiseau Blanc*, erau siguri că puteau străbate drumul pînă la New York. Intenţionau să „arunce", pur şi simplu, acest angrenaj greoi

[1] Pasărea albă (lb. franc.) (*n.tr.*).

şi rezistent la vînt, peste ocean. Nu aveau nevoie să aterizeze la New York. Aeroplanul era etanş, impermeabil, din construcţie. Intenţionau să „amerizeze“ în portul New York, chiar în faţa unui alt dar al francezilor… Statuia Libertăţii.

În timp ce Godwin era absorbit de propriile sale preocupări, Swaine devenise obsedat de şansele pe care le aveau Nungesser şi Coli. Ţinea la ei ca oameni, îi admira ca pe nişte aventurieri neînfricaţi. Vedea în ei nişte oameni demni de admiraţia lui, ceea ce era aproape o nouă experienţă pentru Merle B. Swaine. Îşi petrecu toată ziua de sîmbătă cu ei, în hangar, pe aeroportul Le Bourget, pustiu şi bătut de vînturi, în timp ce ei îşi făceau ultimile pregătiri dinaintea zborului.

Swaine se pomeni gata să plîngă, ceea ce era o altă premieră, în timp ce privea, în semiîntunericul cenuşiu, motorul uriaş, accelerat la maximum. Avionul greoi ţopăia pe iarba moale, ca un burete. Swaine icni, cînd aparatul se ridică la vreo doi metri şi ceva deasupra ierbii, se lipi din nou de pămînt, apoi ţopăi din nou. Avionul era prea greu. Nu reuşeau să-l ridice de la pămînt. Swaine îşi şterse ochii, aştepta izbitura dureroasă, alunecarea avionului într-un şanţ… dar, în ultima secundă, împotriva oricărei logici, Nungesser reuşi să-l ridice cu „nasul“ în sus. Swaine îl urmări cu privirea pînă cînd deveni cît o gămălie de ac, ce dispărea treptat, pe cerul cenuşiu, spre nord-vest.

— Duminică la prînz, spuse Swaine, prăbuşindu-se în spatele biroului său pe care era un talmeş-balmeş desăvîrşit, au fost văzuţi părăsind coasta Irlandei, îndreptîndu-se spre ocean. Luni, adică ieri, am fost informaţi că au fost văzuţi deasupra lui Newfoundland, îndreptîndu-se spre New York.

Îl privi pe Godwin şi spuse sarcastic:

— Ai observat, oare, cum se dansa pe străzi noaptea trecută? Cum şampania curgea ca… ca… şampania? Ei bine, asta pentru că o pereche de francezi au făcut ceea ce era, aparent, imposibilul… Dar nu, tu erai mult prea ocupat ca să observi, am uitat.

Se ridică şi se îndreptă spre fereastra deschisă, încercînd să ia o gură de aer. Îşi tampona fruntea arsă de soare cu basmaua lui roşie.

— Acum, calendarul lui Merle Swaine spune că e marţi şi nici un semn de la ei... în prezent trebuie să fi rămas fără combustibil. Tot ce putem face este să aşteptăm şi să vedem dacă cineva descoperă epava... Un coşmar, Godwin. Merle Swaine face pariu că, sută la sută, băieţii sînt pierduţi. Oftă din rărunchi, privind pe fereastră.

Supărarea lui pentru lipsa de informare a lui Godwin se amplifica, în timp ce se gîndea la cei doi aviatori dispăruţi şi la un nebun de american, pe nume Lindbergh, care era pe cale să le urmeze exemplul.

Sesizînd atmosfera, Godwin se ridică şi începu să se îndrepte spre uşă. Swaine era, aparent, pierdut în gînduri îndepărtate. Turnul Eiffel focaliza un torent de lumină solară, care se revărsa printre norii purpurii. Cînd Godwin ajunse la uşă, Swaine spuse, privind în continuare pe fereastră, Parisul:

— Schiţa aia a ta despre Rasmussen e prea bună pentru zdreanţa asta de fiţuică a noastră. Şi prea afurisit de lungă. Aşa că am trimis materialul lui Arthur Honan. Îi place. Îl ştii pe Arthur?

— Nu... Şi dacă şi ăsta se pregăteşte să zboare peste Atlantic, nici nu vreau să aud de el.

— Iisuse, mă îngrijorezi, Godwin. Încerc să te fac un... ascultă, Arthur Honan este redactor şef la revista *Europa*. New York, Londra, Roma, Paris. *Marea revistuţă*...

— Ştiu, am priceput. Dar Honan e obişnuit cu... scriitori adevăraţi... Gide, Cocteau, Fitzgerald, Gertrude însăşi, Ford... Eu...

— Îi place povestea ta. Ceea ce ai scris pînă acum. Prima jumătate.

— Adevărat? Îi place...

— Vrea s-o termini. El e de părere că ai surprins exact *lumina şi spiritul vremii şi al locului*. Aşa se exprimă el. E atît de căcănar încît nu se poate muta naibii din apartamentul ăla al lui, plin de parfumuri, de astrologi, de draperii trase. E un găgăuţă de primă clasă, după părerea lui Merle Swaine. Trebuie să fie urnit dintr-un loc în altul. Sau cărat cu tron cu tot. Vreau să spun că este un spectacol dezgustător. Dar e deştept şi nu mă pot împiedica să-mi placă tipul. Te va face celebru dacă-l vei lăsa. Vrea să termini povestea. Nu-i pasă cît de lungă iese. Ăsta-i genul de tîmpiţi din

care face el parte. Nu mă-ntreba pe mine... mă depăşeşte. S-a născut bogat, poate asta explică totul.

— Bine... să mă întîlnesc cu el? Vrea să discutăm despre schiţa mea?

— Mon Dieu! Niciodată nu se întîlneşte cu scriitorii pe care-i publică decît ca să-i umilească, dacă e cazul. Îi urăşte de-a binelea pe scriitori. Nu-i doreşte în preajma lui. Lui îi place numai scrisul în sine.

Se întoarse la biroul său, scotoci printre hîrtii, pînă dădu de un plic.

— A trimis asta pentru tine. Godwin luă plicul Se tăie la deget cînd îl deschise şi cecul căzu pe duşumea.

— El numeşte asta una dintre Camaraderiile de Călătorie Honan.

— Mai lucrez, în continuare, pentru tine?

— Desigur, Godwin, desigur.

Cecul era în valoare de cinci sute de dolari, în franci.

— E cam greu să-ţi vină toate aşa, deodată.

Godwin descoperea sensul expresiei „lacrimi de fericire“.

— Aşa este. Dar ştii cum e, fiule. Adesea – împotriva planului dumnezeiesc în privinţa universului – se mai întîmplă şi ceva bun. Acum du-te să-ţi termini povestirea şi vei mai căpăta un cec exact ca ăsta. Şi, Godwin – Merle Swaine te felicită.

— Rodger Godwin îţi mulţumeşte.

— Ieşi afară! Du-te şi te-mpuşcă! Sînt ocupat.

Godwin lucra într-o furie orbească, zi şi noapte, scriind, rescriind, gîndind, plimbîndu-se de-a lungul Senei în orele de dinaintea zorilor, refăcînd materialul iarăşi şi iarăşi, pînă cînd simţi că era bine, pînă cînd îşi percepu nota personală în el. Nu mai muncise cu atîta hotărîre şi rîvnă din perioada cînd încerca să-şi croiască drumul la *Crimson*, de la Harvard şi-şi petrecuse, la fel, ore întregi, în miez de noapte, scriind. Uita să se bărbierească, o vedea foarte rar pe Clothilde, care zîmbea întotdeauna, văzîndu-i activitatea furibundă şi-l încuraja. Pe Clyde îl vedea şi mai rar. Doar o dată se oprise să-i pună cîteva întrebări. Odată ce se concentrase asupra definitivării materialului, era momentul să fie singur, să-şi facă treaba, să se lupte cu paginile albe.

Programul lui Clyde era dezordonat. Avea obiceiul să dispară după masa de prînz. Făcea cu ochiul şi rînjea, ceea ce însemna că era vorba de o fată. Tot ce ştia Godwin despre afacerea asta era că fata nu era Clothilde, care – deşi habar n-avea – juca un rol din ce în ce mai important în schiţa despre Clyde şi lumea de la Clubul Toledo. Făcea doar aluzie la comportamentul ei sexual. Un cititor cunoscător ar fi tras, însă, propria sa concluzie. Dar faţa ei solemnă cu surîsul neastîmpărat şi cicatricea în formă de cruce, orele de dans şi felul cum se răsucea, dintr-odată, în piruetă cînd se strecura pe străzile aglomerate ale Malului Stîng, grija pe care o avea faţă de pantofii ei de poante, cîntecele pe care le cînta uneori împreună cu formaţia, engleza ei cu un accent încîntător, exteriorul ei fragil şi voinţa de oţel din interior, felul în care o găsise Clyde zăcînd pe alee, după ce a fost bătută şi stigmatizată… Totul era real. În timp ce scria, putea auzi muzica răsunînd în *peştera* pe care o vedea în minte, putea închide ochii şi-i apărea faţa lui Clyde care se apleca şi se balansa, în timp ce sufla în cornul lui, printre norii de fum albastru şi gros, putea simţi parfumul Clothildei şi gustul gurii ei. Uneori îşi freca ochii obosiţi şi se gîndea la englezul Tony, greoi, cu faţa rubicondă, care-i trăgea Clothildei palme peste fund, pînă cînd termina...

Se întreba dacă vreunul dintre eroii lui ar avea ceva de obiectat cu privire la portretele pe care le făcuse. Poate doar *curcanului* Henri ar fi putut să nu-i placă, dar el n-ar fi aflat niciodată, într-un fel sau altul. Dacă nu le plăcea, la naiba cu ei! El scria despre oameni reali, dintr-un loc real şi n-avea de ales. Scria despre ei pentru că era acolo, în maniera în care un pictor îşi folosea modelele. Să-i ia naiba, erau *proprietatea* lui din punct de vedere artistic, îi revendica aşa cum un explorator revendică un teritoriu virgin, aşa cum Hemingway pusese stăpînire pe Lady Duff Twysden şi cercul ei. Într-un fel, derulîndu-şi vieţile prin ochii lui Godwin, prietenii lui îşi pierduseră dreptul la intimitate, la vreun secret în viaţa lor. Dar, oricum, el îi făcea să devină celebri. Poate nu chiar celebri, dar oamenii din Paris, din Londra, din New York aveau să citească despre ei… şi ei îi vor citi opera lui Rodger Godwin. El era, într-un fel ciudat, creatorul lor. O idee căreia îi rămăsese credincios de-a lungul anilor. El îi crease, pe hîrtie, pentru cititorii lui. Apoi le insuflase viaţă şi-i făcuse să trăiască.

Era un sentiment plăcut. Orice ar fi gîndit ei despre felul cum fuseseră folosiţi, nu-l interesa.

Godwin termină schiţa în noaptea de joi, 19 mai şi trecu pe la terasa de la Dome, unde-l găsi pe Swaine stînd cu Thurber şi cu un alt bărbat numit Nesterby care scria materiale sportive pentru Swaine. Campania de debarcare a lui Thurber continua în mod evident. Swaine insistă ca Godwin să rămînă cu ei. În timp ce aştepta să-i sosească minunata bere alsaciană pe care o comandase, Nesterby continuă să vorbească despre campionatele de tenis, contestate la Saint-Cloud. Cînd Nesterby se apucă să intre în amănunte, Thurber se aşeză tăcut, mulţumit că nu trebuia să vorbească deloc. Godwin apăsă plicul în palma lui Swaine.

— Aş dori să citeşti asta, domnule Swaine. Să-mi spui ce părere ai. Tu hotărăşti ce să facem cu ea. Dacă crezi că e bună pentru Honan, atunci expediază-i-o.

Thurber murmură:

— Arăţi la fel de obosit pe cît mă simt eu. Nu vărsa berea aceea.

Godwin încuviinţă din cap. Mîna îi tremura şi ochii-i ardeau de nesomn dar, în acelaşi timp, simţea că face parte din societatea acelor oameni de la masă, care ştiau, cu adevărat, ce făceau. Îl tratau ca pe un egal al lor şi Swaine vorbea despre revista *Europa* a lui Honan care tocmai achiziţionase o piesă care avea să-l plaseze pe Godwin pe orbită. Comandară un alt rînd ca să toasteze pentru succesul lui şi, în cele din urmă, pe jumătate adormit, se îndreptă, clătinîndu-se pe picioare, dar fericit, spre casă.

Dimineaţă, în timp ce mai dormea adînc, se auzi un ciocănit în uşă. Era Hélène, bătrîna zdravănă, cu mustaţă albă, pe care Clyde o angajase ca portăreasă a clădirii. Era vorba de un telefon urgent din partea lui Swaine. Godwin îşi aruncă pe el rasa de profet de doi bani şi coborî scările în fugă, în picioarele goale, la telefonul de pe biroul Hélènei, aflat în cuşca de la intrare. Ea se întoarse la bidonul ei cu apă şi la jardinierele cu geranium de pe trotuar.

— Godwin la telefon, mormăi el, căscînd.

— Chiar acum am primit veşti de la New York, zbiera Swaine la telefon. Chiar acum a părăsit Roosevelt Field. Este aeropurtat

nebunul ăla blestemat! Acum e pe drum!

— Cine a părăsit? Despre ce vorbeşti?

Avea, oare, vreo legătură cu Honan?

— Cine? Cine să fie, pentru numele lui Dumnezeu? Charlie Lindbergh cu *Spirit of St. Louis* al lui, iată cine! Se îndreaptă spre Paris şi ştii ceva? Merle Swaine simte că puiul ăla de căţea va reuşi. Şi dacă reuşeşte, fiule, vom trăi cea mai fantastică poveste din viaţa noastră! Omul îl muşcă pe cîine. Omul reuşeşte imposibilul. Yankeul vine încoace, fiule, yankeul e pe drum!

Cînd Swaine se mai potoli, Godwin spuse:

— Mi-ai citit schiţa?

— Iisuse, oftă Swaine. Actori şi Scriitori! Da, sigur că ţi-am citit-o. E grozavă, plină de lumină şi farmec şi de pulsul vremii. Toate rahaturile astea, la un loc. Primul lucru pe care l-am făcut azi dimineaţă, a fost să trimit un băiat s-o ducă la biroul lui Honan.

— Crezi, într-adevăr, că o să reuşească?

— Nu văd de ce naiba să nu reuşească. Biroul lui Honan e doar la şase case de aici.

— Nu, Lindbergh. Va reuşi?

— Tot ce pot să spun este că Merle B. Swaine aşa simte.

Godwin se băgă, din nou, în pat. Îşi închipuia că nimeni nu va mai auzi vreodată de acest Lindbergh.

La amiază, cineva bătu, din nou, în uşă. Cine naiba mai putea să fie?

— Godwin!

Cineva răcnea la el.

— E timpul să te scoli! Azi e o zi a dracului de mare! Ridică-te şi înviorează-te!

Era Clyde care se simţea deosebit de voios.

12

Clyde proiectase o ieşire la iarbă verde şi n-aveai nici o şansă s-o eviţi. Regizase totul pentru a fi un adevărat eveniment.

Campionatele de tenis ale Franţei ajunseseră în semifinale, la Saint-Cloud şi Clyde nu voia să rateze meciul cel mare al întregului turneu: americanul Big Bill Tilden contra francezului mărunţel dar iute ca o săgeată, René Lacoste. Va putea, oare, miniaturalul jucător de tenis să înfrunte serviciul lui Tilden, căruia nu i se găsiseră pînă acum replici pe măsură? Clyde avea un pumn întreg de bilete, iar Godwin, în timp ce făcea baie şi se rădea, se şi gîndea la acest meci ca la o istorioară colorată despre americani la Paris, adunaţi să-şi încurajeze idolul.

Se dovedi că inventivul Clyde organizase o adevărată petrecere, minuţios elaborată, pentru ziua respectivă, al cărei centru de greutate se concentrase în direcţia mijloacelor de transport: un Rolls Royce galben, mare, decapotabil şi foarte încăpător, care fusese fabricat la comandă, pentru prietenul său Anthony Dew Brittain, englezul solid, cu faţa roşie, pe care Godwin îl ochise în seara întîlnirii cu Clyde şi după aceea, dăduse nas în nas cu el, în uşa apartamentului Clothildei. Maşina, cu coşurile pentru picnic, cu scaunele ei rabatabile, era baza acestei „acţiuni”, pentru că putea transporta atît de mulţi pasageri. Conducea şoferul lui Dew Brittain care, totodată, indica locurile din maşină, aranjîndu-i pe toţi în ordine de bătaie. Erau: Dew Brittain însuşi, Clyde, Godwin, Clothilde – a cărei prezenţă a fost, evident, o surpriză pentru Dew Brittain, acesta părînd să se înroşească pînă-n vîrful urechilor cînd o văzu cu Godwin şi cu Clyde – tînăra fată şi bărbatul îndesat cu cicatricea de şrapnel, cei care fuseseră prezenţi la club în acea primă seară.

Scăldat de un soare strălucitor, pe un cer inundat de lumină, Rolls-ul galben se îndreptă spre intrarea de la stradă a lui Clyde. Clyde îi prezentă tuturor pe Godwin şi pe Clothilde. Pe moment, Dew Brittain păru să-şi piardă cunoştinţa. Clothilde era foarte demnă, ca o adevărată doamnă, dar nu prea distantă. Fata se numea Prissy şi era fiica lui Dew Brittain. Celălalt bărbat era colonelul Max Hood.

Drumul spre Saint-Cloud păru destul de lung. Conversaţia luă cu asalt urechile lui Godwin ca ciripitul păsărelelor care zburătăcesc şi se bat prin copaci, scuturînd florile. Încerca să

izoleze crîmpeie din aceste conversaţii încrucişate, să şi le întipărească în minte, pentru a le transcrie mai tîrziu.

— Care este scopul artei din zilele noastre?

Dew Brittain începea să transpire, plimbîndu-şi privirea de la un interlocutor la altul.

— Să-l provoace pe burghez. Nu să fie frumoasă, plăcută, ci doar să provoace o iritare blestemată, asta este. Dadaism. Suprarealism… Civilizaţia noastră e muribundă, cel puţin, din punct de vedere… Nu suprarealismul este cauza, dar, fir-ar el să fie, este un simptom…

Nimeni nu părea să aibă chef de o discuţie serioasă. Expresia de pe faţa lui Dew Brittain oscila între supărare şi o deznădejde vagă.

— Ultimii mari inovatori au fost Impresioniştii. Preţurile nici nu mai pot intra în discuţie, evident. Mă bucur că am cumpărat ceva lucrări cînd se mai putea. Manet, primul impresionist… Cînd a murit el, soţia mea, îşi aduse brusc aminte de ceva, în legătură cu Manet, dar nu-şi putea aminti ce anume… Întoarse cu faţa un tablou aruncat sub scară, în spatele unui closet, îl aduse şi mi-l arătă: *E un Manet*, spuse ea. *Manet mi l-a dat*… dar greşea, în parte. Aşa face maică-ta Prissy, nu? Era un Monet pe care Manet îl dăruise sorei ei şi acea soră îl lăsase în casa noastră. Dar înţelegeţi ce vreau să spun. Frumos tablou, nu-i aşa, Prissy?

Godwin era cam nesigur cu privire la cea ce voise să spună Dew Brittain.

— Le-ai încurcat, tată, spuse fata.

Faţa îi era încadrată de păr negru şi des, tuns scurt, urmărindu-i linia maxilarului. Se aplecă să caute în coş o cutie cu limonadă. Linia oblică a cefei continuată cu cea a gîtului lung, forma o săgeată perfectă. Purta o rochie albă, fără mîneci, fără guler, cu garnitură de dantelă din acelaşi material, la gît.

— Claude Monet este cel care a murit de curînd. Manet l-a inspirat pe Monet, iar Monet l-a inspirat pe Zola… Era un *Manet* cel pe care *Monet* l-a dăruit sorei mamei…

Zîmbi foarte discret, fără a se adresa cuiva în mod special.

— Tata îi confundă întotdeauna pe cei doi.

— Fapt este, spuse Dew Brittain cu o undă de blîndeţe şi de mîndrie pentru cunoştinţele fiicei sale, că amîndoi erau nişte

pictori ai naibii de buni.

Fata reluă:

— Monet a fost un bun prieten a lui Clemenceau. La moartea lui Monet, sicriul lui foarte simplu a fost cărat cu o şaretă de ţară, iar doi ţărani din satul lui, îmbrăcaţi cu haine de sărbătoare, l-au coborît în groapa lui din cimitirul satului Giverny. Clemenceau mergea, singur, în urma sicriului.

Era foarte gravă, acaparată de atmosfera povestirii ei.

Clothilde o cîntări scurt, cu o privire vioaie.

— E frumos să ştii şi să poţi povesti atîtea lucruri. Te felicit.

— Asta îl face pe Monet să pară real, spuse fata. Nu-i aşa? Uneori oamenii uită că marii artişti, marii oameni, în general, nu sînt decît oameni. Cred că nu trebuie să uităm aspectul ăsta, nu-i aşa?

— Sînt exact de aceeşi părere, răspunse Clothilde, cîştigată complet. E păcat, doar, că Monet n-a fost un pictor mai bun.

Cele două fete, între care era o diferenţă doar de cîţiva ani, chicotiră la unison.

— Dar şi el se vinde foarte bine, spuse Dew Brittain.

Fata întîlni privirea Clothildei şi amîndouă oftară. Godwin avea sentimentul că toţi făceau parte din aceeaşi familie, plecată într-o excursie de sfîrşit de săptămînă.

— Un Rousseau – portretul unui ţigan – a ajuns la jumătate de milion de franci, zilele trecute.

Dew Brittain îşi şterse fruntea cu o batistă uriaşă de olandă.

— Îmi pare rău să vă spun, dar arta nu mai e artă. Acum a devenit negustorie, să nu uitaţi asta. Respira zgomotos. Cel care a reuşit să priceapă acest joc, e un om făcut! Am dreptate, Max?

— Nu mă pricep deloc la artă, Tony. Şi nici tu. Te pricepi la negustorie. Eu mă încred în judecata lui Prissy cînd e vorba de tablouri.

— Mamei îi plac Modigliani şi Braque şi Picasso, spuse fata.

— Dar ţie îţi plac?

— Destul. În special Modigliani.

— Asta mi-e de ajuns, Prissy, spuse Max Hood.

Dew Brittain servi lumea cu pate şi cu castraveţi *cornichon*[1]. Mai avea un borcan de muştar şi pîine. Treceau pe sub castanii

[1] Castraveţi foarte mici, care se pun la murat (lb. franc.) (*n.tr.*).

masivi, care se scuturau.

— Pate belgian, spuse, foarte bun, domnule Godwin. Gustaţi.

În timp ce Godwin unse o felie de pîine cu pate şi o garnisi cu un castravecior, Prissy făcu un semn şi exclamă:

— Vai, tată!

— Acum, acum, spuse tatăl, stăpînindu-şi rîsul.

— Am să-i spun, zise fata, întorcîndu-se spre Godwin.

Ochii îi erau atît de mari, de un căprui atît de misterios şi de catifelat, încît Godwin se simţi uşor jenat, ca şi cum ar fi fost prins spionînd-o. Probabil că toţi erau impresionaţi în acelaşi fel, prima oară cînd o priveau în ochi.

— Domnule Godwin…

— Spune-mi Rodger. Te rog.

— Perfect, Rodger. Pateul belgian este una dintre micile glume ale tatei. Lui îi place. Dar cred că oamenilor ar trebui să li se spună adevărul. E un amestec de carne. Jumătate cal, jumătate iepure. Ştii ce înseamnă asta?

— Ce?

— Un cal la un iepure.

Un zîmbet subţire îi juca în colţurile gurii. Faţa îi era în formă de inimă, avea sprîncene groase şi întunecate, pometii înalţi. Cîndva, urma să devină o mare frumuseţe. Era frumoasă încă de pe acum.

— Trebuie să gust? întrebă el.

— Cred că trebuie, nu-i aşa?

Stătea foarte liniştită, cu mîinile odihnindu-i-se în poală. Braţele bronzate contrastau cu rochia albă.

— Dacă nu guşti, vei fi considerat îngrozitor de laş. Mi se pare destul de gustos. Are şi fistic în compoziţie. Dar e, totuşi, carne de cal, pentru că, – ridică din umeri cu un gest fugar, tipic galic, – nu trebuie să uităm că sîntem în Franţa.

Clyde şi Hood vorbeau despre meciul de tenis, mestecînd pîine cu pate. Clothilde îi făcu fetei cu ochiul, apoi privi spre Dew Brittain.

— Înţeleg că eşti la curent cu toate micile şmecherii ale tatălui tău.

Îi zîmbi dulce clientului ei, care-şi întoarse privirea, scotocind după ceva în coş.

Godwin îşi mînca pateul. Mîncase o mulţime de carne de cal de cînd se afla la Paris. Aşa cum spunea fata, picase în Franţa şi trăise ca atare.

— Cînd vom ajunge la terenul de tenis, spuse Dew Brittain, vreau să ne concentrăm, cu toţii, asupra acestui meci important. Va fi o mulţime nemaipomenită. Se spune că vor asista cam cinci mii de oameni. Max pariază pe Tilden. Dumneata ce zici, domnule Godwin?

— Tilden. E ca şi Babe Ruth…

— Eu înclin spre Lacoste. Profesionalism, viteză, tactică.

Hood spuse:

— Serviciul lui Tilden îl va pune la pămînt. Dar, desigur, în Franţa se poate întîmpla orice.

Mulţimea parcă strălucea, albă, orbitoare, în lumina soarelui. Cei doi jucători se mişcau ca nişte mecanisme de ceasornic, bine unse. Godwin jucase puţin tenis, dar niciodată nu privise un meci de zile mari. Îl sorbea, pur şi simplu, se îmbiba de toate momentele cheie, făcîndu-şi însemnări în minte şi regretînd că nu-şi adusese hîrtie şi stilou. Îl avea în stînga pe colonelul Hood şi în dreapta pe Prissy, Clothilde lîngă ea, apoi Clyde şi Tony Dew Brittain.

Hood îi spuse lui Godwin că-i citise cîteva articole în *Herald*.

— Cum te descurd cu Parisul, domnule Godwin? Cum ţi se pare?

— Pentru mine, totul e o noutate. E ca şi cum aş trăi un roman. Ca să vă spun adevărul, nu mi-am închipuit niciodată că voi găsi oameni ca cei pe care i-am întîlnit aici. Ei trăiesc într-o lume în care arta şi scrisul sînt lucruri despre care se vorbeşte mereu, în legătură cu care se nasc dispute… e ca şi cum te-ai afla în centrul lumii. Dumneavoastră cum vi se pare, colonele?

— Cred că este un loc destul de plăcut. Eu vin din nord, de la Zidul lui Adrian, în apropiere de frontiera cu Scoţia. Nu te poţi adapta, fireşte, într-un mediu ca acesta… totul pare puţin frivol pentru un tip mohorît, aspru, cum sînt eu. Dar învăţ, în continuare… Oraşul Luminilor, da… E ceva cu care începi să te obişnuieşti.

— De cît timp sînteţi aici?

— Am sosit acum o lună. Dar am mai fost pe aici, bineînţeles.

— Unde locuiţi?

— Sînt destul de norocos, sînt oaspetele lui Tony. Are cîteva case, nu prea departe de Grădinile Luxembourg. M-a instalat într-una dintre ele, pe perioada cît stau aici. E foarte confortabil. Tony e un tip tare de treabă. Iar fata lui e încîntătoare. Foarte matură pentru un copil – cred că ai băgat de seamă pe drum. Cred că a moştenit o anumită verbozitate de la mama ei.

Hood se cufundă în tăcere, concentrîndu-se asupra meciului, care era o confruntare pătimaşă, o luptă pe viaţă şi pe moarte. În încremenirea generală, erau destul de aproape de teren, pentru a auzi şuieratul ascuţit al mingilor lui Tilden. Godwin îi putea auzi pe cei cinci mii de spectatori icnind la unison cînd Tilden servea mingea. Dar Lacoste reuşea să-i facă faţă de cele mai multe ori, alergînd de-i scăpărau călcîiele, cînd într-o parte, cînd în alta, lobînd mingile, dînd voleuri scurte sau dînd mingea la rasul fileului. din rever, chiar în picioarele lui Tilden. Era o bătălie între forţă şi şiretenie. În cele din urmă, Lacoste nu mai avu nici o şansă şi primul set se termină cu 6-4 în favoarea lui Tilden.

— Scuză-mă, Rodger.

Era Prissy. Aşteptase pînă ce Hood îşi croise drum prin mulţime, pentru a se întîlni cu un vechi prieten, căci se zăriseră de la distanţă.

— Pentru care dintre *journaux*[1] scrii?

— Paris *Herald*. Îl citeşti?

— Voi începe de mîine. Despre ce scrii?

— Muzică, balet, artă, în general. Prima seară cînd te-am văzut era…

— În localul lui Clyde. Mi-aduc aminte. Tuturor ne place foarte mult muzica lui Clyde. Chiar şi mamei mele, cînd o putem găsi, fireşte.

— Clyde este omul care m-a salvat. A început să mă instruiască în domeniul jazz-ului. El este cel care m-a făcut să mă intereseze Parisul, cu adevărat.

— *Moi aussi*[2]. Este un profesor neîntrecut. Ştii multe lucruri despre vioară, de exemplu?

---

[1] Ziare (lb. franc.) (*n.tr.*).

[2] Şi pe mine, la fel (lb. franc.) (*n.tr.*).

— Tot ce ştiu este că-mi place foarte mult cum sună. Foarte emoţionant.

— Îţi place, cu adevărat?

Faţa îi străluci dintr-odată, ochii căprui deschis deveniră, din nou, enormi.

— Mă bucur. Eu cînt la vioară. Tata şi doamna Javert cred că sînt un geniu. Dar nu sînt, se înţelege. Asta ar dori ei să fiu, dar sînt, deja, prea vîrstnică pentru aşa ceva. Mult prea vîrstnică. Dar dacă voi studia foarte mult încă patru ani, cred că voi putea să cînt… destul de bine. Tata a avut grijă – cu ajutorul doamnei Javert – să iau ceaiul cu cîţiva compozitori: Milhaud, Satie, Poulenc.

Îi prinse privirea goală, fixată în ochii ei enormi, cu irisul pătat cu verde.

— N-ai auzit niciodată de ei, nu-i aşa? Îmi pare rău, vorbesc prea mult. Tata îmi spune că sînt o gură spartă, cînd o iau razna în felul ăsta.

— Sînt sigur că ar trebui să ştiu cîte ceva despre toţi.

— Aş putea să-ţi povestesc despre ei, într-o zi. N-ar fi plăcut?

— Dacă poţi să-i vii de hac ignoranţei mele…

Ea dădu din cap în semn de încuviinţare.

— Îţi place să pescuieşti?

— Nu prea m-am ocupat cu aşa ceva.

— Dar aş putea să-ţi vorbesc despre compozitori în timp ce pescuim. Clyde mă ia uneori cu el la pescuit, pe Sena. E foarte amuzant. Îmi vorbeşte despre muzică, despre pescuit, despre tot felul de lucruri. Ai vrea să vii şi tu, din cînd în cînd?

— Desigur, am să pescuiesc şi eu.

— Uneori vizităm şi standurile cu cărţi şi tipărituri, de pe malul Senei. Eu îi vorbesc despre favoriţii mei. Avocaţii lui Daumier… Dar cu tenisul cum stai? Joci?

— Doamne, mă copleşeşti cu întrebările!

— Iartă-mă. Sînt o gură-spartă.

— Am jucat o vreme. La colegiu. Ridică din umeri.

— Unde?

— Massachusetts.

— La ce colegiu?

— Harvard.

— Clyde spune că „întotdeauna poţi să recunoşti o persoană care a studiat la Harvard, numai că nu prea ai ce să cunoşti la ea“.

Chicoti încîntată de această butadă pe care, altfel, n-ar fi avut niciodată ocazia s-o plaseze.

Godwin rîse, oarecum încîntat. Se vedea că ea dorea atît de mult să fie prieteni…

— Cred că amicul Clyde are dreptate.

Hood se întoarse la locul lui, lîngă Godwin. Tony Dew Brittain se aplecă înainte şi îi strigă fiică-sii:

— Uite-te la meci, Priss. Pentru asta am venit aici. Nu-l deranja pe domnul Godwin. N-o să mai ai ocazia să-l vezi pe Tilden, aşa că priveşte-l. Uite-te cum serveşte. Încearcă să înveţi ceva.

Faţa îi era cărămizie, în soarele arzător.

— Da, tată.

Îl înghionti uşor pe Godwin şi murmură:

— Nu voi putea niciodată să servesc ca Tilden, oricît de atent aş privi.

Se aplecă în faţă, cu coatele pe genunchi, cu bărbia în pumni, privind cu toată atenţia de care era în stare.

Cu îndemînare, reflexe extraordinare şi cu mingi îndrăzneţe, Lacoste reuşi să egaleze scorul în cel de-al doilea set, la 5-5. Era suficient pentru a-l face pe Godwin să-şi dorească să fie un cronicar sportiv, asemeni lui Bill Shirer de la *Tribune*.

Hood spuse:

— Un meci destul de bun. Se munceşte nu glumă, acolo. Joci? Îmi tot caut un partener. Tony nu mai poate. Inima lui nu mai e ce-a fost

— Joc ceva.

Prissy se aplecă spre ei:

— Să joace şi el cu noi? Colonelul îmi dă lecţii. Spune că vrei, Rodger.

— Dar...

— Doar un meci amical, spuse Hood.

Faţa i se înroşise peste bronzul mai vechi. Cicatricea părea mai albă.

— Te rog, Rodger, spuse Prissy, privindu-l pe sub pălăria de pai, cu boruri largi şi cu panglică albastră la spate, ca o codiţă de

zmeu.

— Mulţumesc. Desigur. Mi-ar face plăcere.

Hood dădu din cap.

Bun băiat.

Tilden îşi înteţi jocul în cel de-al unsprezecelea ghem, ajungînd la 6-5. Serviciul în forţă îşi dădea roadele. Replicile lui Lacoste îşi pierduseră elasticitatea, mingile aveau mai puţină acurateţe. Tilden atacă cu lovituri ca de tun, făcînd să explodeze, pur şi simplu, terenul de zgură. Cîştigă meciul cu 7-5, în două seturi strînse.

La ieşirea din stadion, în înghesuiala şi îmbrîncelile mulţimii, cu razele oblice ale soarelui în ochi, Tony Dew Brittain avu un atac de cord.

Godwin era cu Clyde şi cu Clothilde la cîţiva paşi în urma celorlalţi, cînd Dew Brittain se clătină, se sprijini de Hood, în timp ce obrazul lui îşi pierdu roşeaţa, devenind cenuşiu ca cimentul ud. Se agăţă de mîneca lui Hood, genunchii i se înmuiară. Gura i se deschidea şi i se închidea sacadat, ca a unui peşte la suprafaţa apei. Hood îl duse pînă la o bancă şi-l ajută să se aşeze. Se prăbuşi pe spate, ca şi cum puterile l-ar fi părăsit complet. Prissy îngenunche lîngă el. Căută, calmă în buzunarele jachetei lui. Godwin, în picioare, îl privea, întrebîndu-se dacă nu cumva era pe cale să-şi dea sufletul. Transpirase abundent, cămaşa i se îmbibase de sudoare. Hood îi desfăcu gulerul şi cravata. Prissy găsi flaconul cu pastile şi-i băgă una în gură, vorbindu-i cu blîndeţe. El dădu din cap. Valurile mulţimii se scurgeau acum mai domol, privind înspre ei în acel mod rece, care cîntăreşte totul, atît de caracteristic francezilor, ca şi cum ar fi fost gata să-l anunţe ce şanse de supravieţuire are. Prissy se întoarse spre ei, pierzîndu-şi stăpînirea de sine pentru o clipă:

— *Allez, allez!*[1]

Îşi agita mîinile spre ei, ca o femeie care alunga păsările din uşa fermei. Spectatorii ridicară din umeri şi-şi văzură de drum, ca şi cum ar fi spus: *lasă-l să moară, atunci, nu ne priveşte pe noi*. Se întoarse lîngă tatăl său. Clipea pentru că razele soarelui îi intrau în ochi, dar arăta mai bine, avea o privire normală. Prissy se întoarse şi privi în sus, spre Godwin.

---

[1] Hai, hai! (lb. franc.) (*n.tr.*).

— Se va simţi bine. Se mai întîmplă cîteodată, dar are, în permanenţă, medicamentul la el. Te simţi mai bine, tată?

— Mă simt ca un prost afurisit, răspunse, cu o voce răguşită şi slabă. M-a plesnit dintr-odată.

Îşi mişca braţul foarte încet, ca să se ferească de soare.

— V-am stricat ziua. Mă simt îngrozitor de prost.

Clothilde spuse:

— Să vă aducem ceva? De băut? Să chemăm un doctor?

Se uita în jos, spre el, cu o privire plină de afecţiune. Îl cunoştea într-un fel complet diferit faţă de toţi ceilalţi şi el îi zîmbi. Avea încredere în ea. Era un client bun şi asta conta.

— Nu, nu, mă simt foarte bine. Bătrîna mea inimă, ce vrei. Dar ar trebui să vă întoarceţi la „tabără“, nu-i aşa?

Privi spre Hood.

— Mergem împreună, spuse Hood.

— Te suim în maşină.

Se uită în jur, îl văzu pe Claude, şoferul, pe partea cealaltă a străzii, lîngă Rolls-ul galben.

— Godwin, vrei să-i spui să aducă maşina aici? Ne-ar fi de mare ajutor.

Godwin zbură într-acolo, predînd mesajul şi cînd se întoarse, Prissy zîmbea radioasă, sărutîndu-l apăsat, pe obraz, pe taică-său.

Clyde chicoti către Godwin:

— Îl are pe bătrînul Tony la degetul mic. Face un atac de cord, ea îi pune o pastilă sub limbă… şi e Florence Nightingale. Dorinţa ei e poruncă pentru el. Femeile, cavalere, femeile! Ar trebui să înveţi, neapărat, că nu e de glumit cu ele, băiete.

— Imaginează-ţi-o cînd va fi mare!

— Va *provoca* atacuri de cord, cavalere.

Se îndepărtă de tatăl ei, cu mîinile la spate, zîmbind foarte liniştită, ca şi cum îşi ordona gîndurile în minte, potrivit unui plan.

— Tata a spus că noi putem lua *bateau-mouche*[1] înapoi, iar colonelul va merge cu el în maşină. Ai mai mers cu *bateau-mouche*, Rodger? E atît de plăcut! Nu-i aşa, domnişoară Devereaux? Vezi toate luminile Parisului, apoi se cîntă şi se dansează… te rog spune că vii cu noi.

Privi în sus, aşteptînd cu nelinişte, ca şi cum ar fi existat vreo

---

[1] Vaporaş cu care se fac plimbări de agrement pe Sena (*n.tr.*).

îndoială. Pentru ea era atît de important! Era încă o fetiţă.

— Nu voi pierde ocazia, spuse Godwin. Dacă tatăl tău n-are nevoie de tine, Prissy.

Clyde îi cuprinse umerii cu braţul şi o scutură.

— Ţi-am spus eu că e de-al nostru. Bătrînul Rodger e gata la orice.

Stăteau pe punte privind Parisul care se îndepărta în lumina începutului de seară. Repere luminoase, familiare, străluceau pe acoperişuri, pescarii cu năvoadele şi undiţele lor, se îndepărtau pe Sena întunecată, îndrăgostiţii se plimbau tacticos, strîns îmbrăţişaţi. De pe ringul de dans le ajungea la urechi sunetul acordeonului şi al viorii. Beculeţele colorate, înşirate pe sîrmă, înconjurau vaporaşul. Lui Godwin îi aminteau de lanternele japoneze de la clubul sătesc unde se desfăşurau seratele dansante, din afara oraşului Chicago, cînd el era numai de-o şchioapă. Parcă fusese vara trecută. Clyde fuma o ţigară, bătînd ritmul cu piciorul.

— Hai să dansăm, spuse plimbîndu-şi privirea de la Clothilde la Prissy Dew Brittain. Cine începe?

În cele din urmă, Clothilde spuse:

— Promiţi să cruţi picioarele partenerei?

— Îmi voi da toată silinţa.

Părăsiră puntea către locul unde se vedeau sclipind mai multe lumini colorate şi unde lumea dansa, învăluită într-un nor de fum. Clyde cu trabucul lui ieftin făcea parte din peisaj, ca o rămăşiţă din vremurile lui Lautrec, la Moulin Rouge.

— Vrei să intrăm?

Godwin privi dintr-o parte, spre fată.

Ea clătină din cap.

— Îmi place aici, afară. E un peisaj ideal.

Arătă înspre noaptea care-i înconjura din toate părţile.

— Priveşte secera lunii. Nu-i aşa că Parisul e frumos? Aici mă simt bătrînă, adultă. Tata spune că am un suflet bătrîn. Mă întreb ce poate să însemne asta?

Se aplecă peste parapet şi privi cum se oglindea luna în apa întunecată.

— Oare tatăl tău se va simţi bine?

— Desigur. Nu-ţi face griji. Într-o bună zi, unul din aceste atacuri îi va fi fatal, nu-i aşa? Dar deocamdată, nu e cazul.

— Desigur că ştii cum să-l îngrijeşti.

Ea oftă.

— Nu cine ştie ce, într-adevăr.

— Felul cum i-ai alungat pe mocofanii aceia – *allez, allez!* – a fost foarte reuşit. O voce autoritară. Am fost impresionat. Cîţi ani ai? Dacă nu te deranjează întrebarea mea, Prissy. Vreau să spun că, de fapt, asta nu e treaba mea.

— Paisprezece. Nu mă deranjează. Vezi, sînt mult prea bătrînă ca să mai fiu un copil minune. Dacă eram cu cinci ani mai tînără, da, dar acum nu mai e cazul.

— Dar îţi place să cînţi la vioară.

— E uşor să-ţi placă ceva la care eşti destul de bun, nu-i aşa? Îmi place aproape orice, dacă nu trebuie s-o fac de mîntuială. Urăsc acest lucru.

Zîmbi şi ochii îi străluciră, reflectînd luminile colorate. Godwin privi în depărtare şi văzu luminile dansînd în apă, lîngă secera lunii.

— Mi-e teamă că iau totul în serios.

Devenise gînditoare dar se scutură îndată.

— Tenisul, *par exemple*[1]. Să nu-l crezi nici pe colonelul Hood. E serios cînd e vorba de tenis. E serios în privinţa tuturor lucrurilor – e un om trist. Şi singuratic…

Zîmbi strălucitoare, un zîmbet cam fals, pe undeva, gîndi el, ca şi cum ar fi încercat să-şi depăşească o anumită parte întunecată a caracterului. Cum reuşise, oare, să pară atît de ambiguă, în parte copil, în parte nu?

— Vorbeşte-mi despre colonelul Hood, o rugă el.

Îşi ridică privirea spre el.

— E un mare erou de război. Tatei îi place compania lui şi are încredere în el. Uneori vorbesc despre mama. Ştii ce spune tata despre colonelul Hood? Cred că este semnificativ.

— Ce spune?

— Spune că Hood e pierdut fără război! Că-l aşteaptă pe următorul să izbucnească pe undeva şi atunci îşi ia tălpăşiţa! Ce zici de asta?

---

[1] De exemplu (lb. franc.) (*n.tr.*).

— Ai dreptate. Asta sună foarte trist.

— Tata spune că prietenul lui, colonelul Hood este, prin natura lui, un erou. Un erou de profesie, fără un război neapărat. Şi mai spune că nimic nu e mai trist decît un erou care să nu aibă ocazia să-şi dovedească eroismul. E ca şi cum ai fi şomer şi fără scop în viaţă. Nu ştiu ce este de făcut în cazul lui. Cred că e păcat de colonelul Hood, dar, oricum, nimic nu e mai rău decît un război, desigur… Nu pare să existe o soluţie prea plăcută pentru problema colonelului Hood, nu-i aşa?

Clothilde şi Clyde se întoarseră. Clyde vorbi cu fata şi cu tînăra femeie – aşa le categorisise Godwin în mintea lui – îşi privi ceasul, pentru că, în curînd, trebuia să fie la club. Godwin îi privea. Vitalitatea lui Clyde le învăluia, le lumina feţele. Notre Dame se contura în faţă, apoi Ile de la Cité cu luminile sale orbitoare şi cafenelele de pe Malul Stîng.

Clothilde o sărută pe fată pe amîndoi obrajii. Se părea că părerea ei iniţială despre ea se schimbase radical. Pleca la club cu Clyde şi Godwin spuse că s-ar putea să treacă şi el mai tîrziu. Rămase cu fata pe celălalt mal, vis-a-vis de Notre Dame.

— Ce ai vrea să faci acum?

— Trebuie neapărat să mă duc acasă, să mă asigur că tata se odihneşte.

— Unde staţi?

Ea arătă cu degetul.

— Nu departe de Grădinile Luxembourg.

— Te conduc, domnişoară Dew Brittain.

— Eşti foarte amabil, domnule Godwin.

Zîmbi, avînd aerul că flirtează. Avea faţa întunecată, semănînd cu un animal micuţ, cu ochii imenşi catifelaţi.

Godwin găsi un taxi şi călătoriră în tăcere, privind viaţa care forfotea în jurul cafenelelor şi pe stradă. Godwin nu mai cunoscuse o asemenea fată. Presupunea că asta se referea la fizicul ei, dar se gîndea, în aceeaşi măsură şi la tot ce însemna fiinţa ei. Şi era atît de penibil de tînără! O puştoaică, un copil abia, dacă te gîndeai mai bine. Totuşi avea *acel ceva*. Cînd, după mulţi ani, o cunoscu pe Anne Lindbergh, a fost izbit aproape în mod dureros de frumuseţea ei, de trăsăturile ei fine, miniaturale, pe un ten întunecat, care-i împrumuta înfăţişarea unui mic animal

splendid, liniştit şi interiorizat. Îşi dădu seama imediat că Anne Morrow Lindbergh îi reamintea de Priscilla Dew Brittain şi era aproape la fel de frumoasă.

Cînd ajunseră la zidul care împrejmuia casa, ea îi dădu mîna şi spuse:

— Noapte bună, Rodger şi-ţi mulţumesc foarte mult.

— Noapte bună, Prissy.

— Dac-ai şti cît de urît îmi e numele ăsta – Prissy! Sună ca un adjectiv, nu ca un nume! Nu e, pur şi simplu, îngrozitor, cumplit?

— Deloc…

— Eşti prea amabil ca să recunoşti. M-am gîndit mult la treaba asta. Priscilla. E o catastrofă de nume. De ce rîzi?

— De felul cum vorbeşti. Îngrozitor, cumplit, catastrofal!

— Asta pentru că trăiesc tot timpul printre adulţi. Cu copiii nu mă simt bine. Clothilde ar fi o prietenă simpatică... dar… *numele meu*. Cred că am găsit soluţia. Ce părere ai de Cilla? Îmi place mai mult cum sună. Cilla Dew Brittain? E bine?

Se uita în sus la el, pe sub borul de pai.

— Spune-mi că-ţi place…

— Cred că e frumos, spuse Godwin.

— Ce bine-mi pare că-ţi place! Eşti noul meu prieten şi eşti atît de drăguţ!

În mod cu totul spontan, se ridică în vîrful picioarelor şi-l sărută pe obraz, ţinîndu-şi cu o mînă pălăria.

— Nici tu nu eşti rea, spuse el.

— Şi bagă de seamă ce bine se potriveşte cu alte nume. Simţea că voia să-l tachineze.

— Ia să vedem… Cilla Godwin? Sau Cilla… Hood? Sau Cilla… Rasmussen? Sfîrşi enumerarea într-un hohot de rîs. Nu, ultimul niciodată!

Chicoti veselă şi el o privi cum dispare pe uşă în timp ce zăvorul se închise în urma ei.

Îşi simţea sufletul uşor dezorientat, dar fericit, în timp ce se îndepărta de locuinţa familiei Dew Brittain, fluierînd şi contemplînd distrat o vagă promisiune de aurora trandafirie ce-şi trimitea lumina palidă peste acoperişuri şi peste vîrfurile dese şi întunecate ale copacilor. Singur cu gîndurile lui, se hotărî să nu se mai alăture grupului de prieteni de la Clubul Toledo. Pentru

moment nu suporta ideea aerului fierbinte din subsolul acela, fumul şi muzica zgomotoasă. Ca să fie sincer, nu dorea să dea ochii cu Clothilde şi să rişte să nu meargă acasă la ea. N-avea chef de nici un fel de risc în noaptea aceea; ziua fusese minunată şi voia să-i păstreze parfumul încă o noapte.

Dar speranţele lui se dovediră fragile.

Se gîndea la felul în care Clothilde se răzgîndise şi se ataşase de fiica lui Dew Brittain. Se întreba cum ar putea rezista cineva la farmecul şi frumuseţea solemnă a fetei. Era ceva inefabil în felul în care părea să oscileze între seriozitate şi dorinţa manifestă de a fi copilăroasă şi fericită. În fiinţa ei coexistau ambele porniri. Asta făcea micuţa ei faţă întunecată, în formă de inimă, atît de irezistibilă. Părea să-ţi ceară, în tăcere, să-i acorzi atenţie, mai mult chiar, simpatie, lucru pe care nu-l mai citise pe faţa cuiva, pînă atunci. Ce ştia ea despre viaţă? Desigur, el însuşi ştia atît de al naibii de puţin despre viaţă! Privind-o, erai impresionat de acea privire tensionată, de acei ochi obsedanţi, de dorinţa de a place, îmbinată cu nevoia de a se comporta după gustul ei.

La un moment dat, Godwin auzi un geamăt ciudat, un fel de gîlgîit amestecat cu suspine. Sunetul se repetă cînd dădu colţul pe sub copertina cu dungi verzi şi albe a lui Corre, un breton care era măcelarul cartierului. Briza răcoroasă a nopţii făcea să fluture pînza de cort pe care era pictat un cap auriu de cal, pe fondul dungilor. Godwin mai fluiera încă melodia „Ce-mi faci tu mie”, dar se opri, auzind cum cineva icnea şi vomita, în întuneric. Văzu o siluetă prăbuşită între o pubelă de gunoi şi o jardinieră grea de geranium.

Omul era îngenunchiat, probabil beat, dar în momentul cînd îşi ridică privirea dintre flori, unde vomitase, lumina îi dădu la iveală pielea julită, însîngerată şi crestată adînc. Faţa i se umflase ca o roşie coaptă care plesnise. Nasul îi era turtit, pielea pometţilor crestată, o sprînceană despicată, urechea stîngă plină de sînge. Cînd Godwin se apropie, se ascunse, din nou, în întuneric, ridicînd cu greutate braţele, pentru a se apăra de noi lovituri.

Godwin îl recunoscu. Era vînzătorul ambulant de castane, şchiopul care lucra cîteva străzi mai încolo. Îi lipsea jumătate de picior şi purta un fel de aparat special, ataşat de ciot, cu o rotiţă ce-i înlocuia laba piciorului. Godwin nu prea-şi imagina cum o

rotiţă să fie mai bună decît un piron gros sau o proteză, dar era o ciudăţenie pe care o notase şi o introdusese într-o povestire la care lucra, despre dimineţile atît de specifice din cartier. Acum rotiţa şi aparatul pe care-l purta de obicei zăceau lîngă jardinieră. Cineva îl bătuse groaznic, îi smulsese rotiţa şi axul ei şi-l jefuise. Bietul om arăta prin semne toate acestea, luptîndu-se să-şi mişte buzele pline de sînge, pentru a vorbi. Godwin îl ajută să se ridice, recuperă rotiţa şi-l ajută să şi-o monteze. Cînd Godwin se oferi să cheme poliţia sau să-l însoţească la *préfecture*[1], omul se feri din nou, clătinînd puternic din cap, bîlbîind necontenit numele *Henri*. Godwin înţelese imediat. Era vorba de *curcanul* Henri, jandarmul. El era cel care-l bătuse şi-l jefuise. Lui Henri i se dusese buhul în cartier, dar Godwin nu apucase încă să vadă cu proprii ochi o mostră a „îndemînării“ lui.

Godwin ajută omul să se ţină pe picioare, îl sprijini, ca să-i dea puţină vlagă. Observă că plîngea şi pe obraji lacrimile i se amestecau cu sînge. Oricum Godwin nu-l mai putea ajuta cu nimic. Îl întrebă dacă l-ar putea duce la un spital sau acasă, dar omul continua să refuze, clătinînd din cap şi smiorcăindu-se. Printre buzele sparte, sîngerînde, continua să repete un singur cuvînt: *merci, merci*. Se tîra, şchiopătînd, în josul străzii, adăpostit de întuneric, gemînd uşor, din cînd în cînd.

Un vecin din cartier îi spuse lui Godwin că vînzătorul ambulant îşi pierduse piciorul în Flandra, în timpul primului război mondial.

Urcă scara, simţindu-se, dintr-odată, epuizat şi demoralizat din pricina stării în care se afla vînzătorul de castane şi a împrejurărilor care-l aduseseră aici. Poate c-ar fi trebuit să-i dedice o întreagă povestire lui Henri…

Sub uşă găsi un plic gros, galben închis. Cu oboseală în suflet, îl deschise.

Rodger Godwin

Povestirea Dv. despre Clyde Rasmussen, superbă! Eşti mai matur decît vîrsta pe care o ai. „Managerul” d-tale, Merle B. Swaine (ce-o fi vrînd să însemne acest „B“?), îmi spune că eşti un puişor. Cu toate acestea, d-ta vezi Parisul aşa cum aş vrea eu să-l pot vedea – dar nici acum, nici altădată n-am putut. Port, din

[1] Prefectură (lb. franc.) (*n.tr.*).

naştere, un suflet obosit şi mă voi ruga pentru d-ta să nu devii niciodată obosit sau blazat sau sofisticat. Scriitorii cam aşa ajung. Vreau mai mult de la d-ta. Păstrează-ţi nota personală. Cred că-ţi dai seama că, în cazul d-tale, scrisul este personalitatea d-tale. Marshall Hacker de la Boni & Liveright, Publishers, New York, se află la Paris, pentru o lună sau mai mult. Îmi împărtăşeşte părerea despre scrisul d-tale şi intenţionează să scoată o carte pe baza povestirilor pe care le-ai scris. Îmi sugerează BOULEVARDIER sau, mai prozaic, SCHIŢE PARIZIENE, ca titluri posibile şi-ţi cere părerea în această privinţă.

Va lua legătura cu d-ta.

Tinere, joacă-ţi cartea cinstit şi eşti un om făcut!

A. Honan.
Revista Europa.

Godwin citi scrisoarea de mai multe ori. Lucrul de căpetenie era să-i sesizeze importanţa. Simţea că aici se află punctul crucial al vieţii lui. Poate că i-ar fi trebuit ani de zile să-nţeleagă ce se întîmpla, cum toate amintirile vieţii lui prindeau contur, dar încerca să-şi menţină limpede fluxul memoriei.

Cînd ieşi din baie, auzi un ciocănit la uşă. Îşi îmbrăcă halatul şi străbătu sufrageria micuţă, ştergîndu-şi părul cu prosopul.

În uşă apăru colonelul Hood. Purta maiou de tenis, un sac alb, umflat, un pulover care-i atîrna pe umeri, mînecile cămăşii albe suflecate, dezvelindu-i braţele pe jumătate. Avea în mînă două rachete şi o cutie de mingi de tenis.

— Ne-am înţeles să jucăm puţin tenis. Eu joc întotdeauna sîmbătă… şi, *voilà*[1], azi e sîmbătă dimineaţa. Prissy a spus că nu există moment mai potrivit ca ăsta. Ce zici?

— *Bonjour, m'sieur!*[2]

Era vocea cristalină a Priscillei, care-l urmase pe Hood sus, pe scară. Ducea o pungă de hîrtie şi o sticlă cu frişcă.

— Am adus cornuri proaspete şi brioşe. Frişca e pentru cafea. Tot ce trebuie ca să te corupem să spui *„da"*. Dar nu pari să fii

---

[1] Iată (lb. franc.) (*n.tr.*).

[2] Bună ziua, dom'le! (lb. franc.) (*n.tr.*).

gata încă. Aş putea prepara cafeaua în timpul ăsta. Pot? Ai *sucre* [3]?

— Da, desigur, aşa cred. Intraţi, vă rog. Văd că ţi-ai adus şi vioara.

Dădu mîna cu Hood, introducîndu-i în apartamentul lui, fericit că Clothilde nu era acolo.

— Ştiu, spuse ea răbdătoare.

— Ne pare rău că te-am luat prin surprindere, spuse Hood, aşezînd cele două rachete într-un suport pentru umbrele, ieftin şi strîmt.

— Se pare că e o ocazie prea bună pentru a fi ratată. O dimineaţă superbă.

— Iar tu, spuse Godwin, întorcîndu-se spre fată, ai de gînd să ne delectezi cu un acompaniament la vioară?

— Se vede că eşti, într-adevăr norocos – n-am de gînd. Am lecţia de sîmbătă cu doamna Javert. Întotdeauna îl plimb pe colonel spre Grădinile Luxembourg, apoi o şterg la lecţie.

Se şi duse să prepare cafeaua în bucătăria micuţă. Fierbea apa şi punea cafeaua cu linguriţa în aparat. Godwin privea cutele fustei ei albe, mulîndu-se pe formele rotunde şi abia perceptibile ale trupului ei de paisprezece ani, zîmbi şi-şi scutură scurt capul, cînd Hood îi surprinse privirea. Godwin socotea în minte diferenţa de vîrstă dintre el şi Cilla. Era cu vreo şapte-opt ani mai tînără decît el, dar simţea că amîndoi erau mai maturi dar şi mai tineri decît vîrsta pe care o aveau. Ea promitea să devină genul de femeie care te acaparează şi te face s-o doreşti ca un nebun. Te-ar face să treci prin chinuri cumplite. Godwin nu ştia prea multe despre femei, dar percepuse genul acesta. În timp ce se îmbrăca în ceva ce aducea a costum de tenis, ea terminase de preparat cafeaua. Pe masa micuţă erau aşezate farfurioarele, ceştile, tacîmurile şi un bucheţel de flori pe care-l adusese de acasă. Găsise chiar şi şerveţelele. Colonelul muşcă dintr-o brioşă. Ea scoase şi cîteva fructe dintr-un săculeţ şi le aşezase într-un castron. Îl servi pe Godwin cu o ceaşcă de cafea aburindă, cu frişcă deasupra.

— *Sucre? Oui?*

— Desigur, ai ghicit. Cum se simte tatăl tău?

---

[3] Zahăr (lb. franc.) (*n.tr.*).

— Bine. A dormit buştean, apoi s-a deşteptat, ocărînd furios. Asta e una dintre glumele lui. E foarte jenat cînd i se întîmplă aşa ceva.

— E un norocos, spuse Godwin.

Ochii ei erau la fel de enormi, o catifea cafenie în lumina dimineţii, reflectată prin fereastră. Ea îşi plimba privirea de la Godwin la Hood, cu un surîs larg. Aşa cum îşi ţinea ceaşca de cafea cu amîndouă mîinile, îşi arăta adevărata vîrstă.

— Cu toţii sîntem norocoşi, nu-i aşa? Precis că sîntem cei mai norocoşi oameni din lume. Nu eşti de aceeaşi părere? Eu aşa gîndesc.

O privire îndepărtîndu-se. Soarele pîrjolea terenurile de tenis de la Grădinile Luxembourg.

— Tare drăgălaşă mititica, nu-i aşa?

Hood se juca, făcînd să-i ţopăie mingea pe corzile rachetei. Cicatricea de pe frunte i se încreţise.

— Parcă ar avea o mie de ani, spuse Godwin. În fetiţa asta s-a acumulat înţelepciunea secolelor.

— Ai multă experienţă la femei, nu-i aşa? Cel puţin aşa se spune despre americani. O experienţă serioasă în ceea ce priveşte femeile.

— Dacă te referi la americanul din faţa ta, atunci e vorba doar despre o experienţă modestă.

— Mă crezi fraier, bătrîne?

— Cîtuşi de puţin.

— Ei bine, nici eu nu mă prea pricep la femei. Întotdeauna am fost prea preocupat cu tot felul de probleme afurisite. Viaţa de soldat. Genul de femei pe care le întîlneşti în ţara asta poate fi… dubios, este, poate, cuvîntul pe care-l căutam. Apoi – chicoti el – există faimosul sistem şcolar public, britanic. Dar eu nu sînt o victimă a bolii englezeşti, aşa cum e numită prin părţile acestea. Jucăm puţin, domnule Godwin?

— Spune-mi Rodger.

— Perfect, Rodger. Se pare că prietenii mei îmi spun Colonelul. Sau Max, uneori îmi spun şi Max.

Ridică din umeri, îndepărtîndu-se de fileu.

— Spune-mi cum vrei tu, Rodger. N-are nici o importanţă, nu-i

aşa?

Hood juca „economic“, dur, lovind mingea vioi, mişcîndu-se cu rapiditate, dar cam rigid. După ce se familiarizară cu terenul plin de praf iar Godwin simţi corzile bine întinse şi după ce se încălziră bine, Hood începu să-i întoarcă mingile lui Godwin jos, la picioare, locul cel mai nepotrivit pentru ca un jucător înalt să le poată lua. Lacoste făcuse acelaşi lucru cu Tilden. Apoi, Hood schimbă tactica, trimiţînd mingile în tot terenul, cînd în faţă, cînd în spate, dar fără să pară, vreun moment, că face un efort deosebit. În zece minute, Godwin îşi dădu seama că era în inferioritate absolută. Trebuia să se hotărască dacă să joace dur, încercînd să fie, cît de cît, competitiv. De ce naiba să nu încerce? Singura lui speranţă era forţa brută care, însă, n-ar avea, niciodată, şansa să cîştige în faţa colonelului Hood. Dar situaţia deveni amuzantă, cînd Godwin lovi puternic şi mingea se duse într-un colţ, mult prea departe ca Hood s-o mai poată ajunge. Dar aceste momente erau rare, suficiente doar pentru a-i menţine lui Godwin demnitatea neatinsă. Cînd se apucară să ţină scorul, acesta deja era 6-2, 6-1, 6-2, pentru colonel. Cu toate acestea, fusese o întîlnire bine venită şi amîndoi răsuflau din greu cînd meciul se termină. Costumele lor de tenis erau înroşite din cauza prafului de zgură, de parcă erau vopsite.

Se aşezară pe o bancă, la umbră. Hood îi întinse un prosop pe care-l scoase din sac.

— Bună treabă, Godwin, va trebui să nu te slăbesc din ochi. Tot ce-ţi mai trebuie este puţină voinţă. Ai nevoie de puţină vlagă.

— Sunt nerăbdător. Mă agit prea mult.

— Greşelile tinereţii. Vrei să cîştigi totul dintr-o dată, de la început. E ca în viaţă, nu-i aşa? Tînărul este cel nerăbdător, dar, paradoxal, bătrînul este cel căruia nu-i ajunge timpul. Iar ţie îţi lipseşte instinctul de a ucide. Priveşti tenisul ca pe un joc. Am putut observa asta cînd m-ai fugărit în colţ, apoi m-ai lăsat să-mi revin. *Fair play*, de ce nu?

Venind de la el, suna ca o acuzaţie tristă. Nu era în vederile lui Hood să priveşti tenisul ca pe un joc. Dar războiul ce este, dacă nu un joc?

— Trebuie să mai jucăm.

Într-un fel, simţea că-l dezamăgise pe Hood.

— Am nevoie de exerciţiu.

Hood dădu din cap aprobator.

— Prissy mi-a spus că ai făcut războiul. Te deranjează dacă pomenesc despre asta?

— Să mă deranjeze? Nu, nici vorbă. Aş zice că tu erai prea tînăr cînd a avut loc acel eveniment.

— Da. Aveam nouă ani cînd a început.

— Adevărat? Nouă ani. Ai fost al naibii de norocos că ai scăpat. Totuşi, cred c-ai să-i simţi din plin, gustul, celui care vine. Nu va dura prea mult. Poate că vreo zece ani.

Zîmbi cu jumătate de gură la gîndul acesta.

— Cel care vine? Dar se presupunea că acel război va pune capăt tuturor războaielor.

— Da, aşa este. Următorul nu va fi decît a doua jumătate a primului război mondial. Toată lumea simţea nevoia unei perioade de odihnă, atunci, în 1918. Dar germanii sînt un neam care se reface repede, iar noi, învingătorii, am aranjat în aşa fel încît ei să nu aibă nimic de pierdut dacă încep din nou. Ar fi trebuit să-i tratăm omeneşte sau să-i trecem prin foc şi sabie. Legea de bază a războiului. Dar aşa cum au decurs lucrurile, noi le-am făcut viaţa mizerabilă. Nu, nu vor avea nimic de pierdut. Dar, desigur, toţi ceilalţi, vor avea *ceva* de pierdut. Aşa încît germanii vor începe din nou, iar noi toţi va trebui să luptăm, din nou, împotriva lor.

— Dar germanii nu pot mobiliza nici o armată, spuse Godwin. Le este interzis. Aşa încît, cum speră ei să declanşeze un nou război?

— Aşa cum am spus, sînt un neam cu resurse nesecate. Iau totul mult prea în serios. Desigur, genul de înfrîngere pe care au suferit-o ei – în special la masa tratativelor – poate face pe oricine să moară de rîs.

Îşi şterse faţa cu prosopul, apoi şi-l duse la ochi.

— Vor găsi ei o modalitate. Va depinde de noi, însă – vom avea, oare, curajul şi înţelepciunea să-i oprim? Rămîne de văzut.

— Prissy spune că ai fost un erou.

Hood rîse, cu gura înfundată în prosop, apoi îşi şterse faţa pentru ultima oară şi îngrămădi prosopul alături.

— E o fată frumoasă dar foarte tînără şi foarte impresionabilă. Crede că-i înţelege pe adulţi şi, uneori, s-ar crede că aşa este, dar

de fapt, fata asta are multe de învăţat.

— Aveam un unchi, care a venit cu AEF[1].

— Infanterist. Cum s-a descurcat cu războiul?

— Nu ştiu.

— N-a vrut să vorbească despre asta?

— N-a putut. A fost ucis în septembrie, 1918.

— Ruşinea naibii.

— Unde ai făcut războiul?

— Călare pe o cămilă, bătrîne, în cea mai mare parte a timpului.

— Ce vrei să spui?

— Ştii… nişte animale mari, al naibii de urît mirositoare, prost dispuse, pot străbate distanţe mari fără să bea apă, întotdeauna par să rînjească diabolic… cu cîte un picior în fiecare colţ, pe scurt, o cămilă.

— Dar unde, asta vreau să spun…

— În deşert. Am fost acolo cu T.E. Lawrence.

Se ridică.

— Hai să mergem. O aştept întotdeauna pe Prissy la Fîntîna Medici. Ai văzut-o?

— Mă tem că nu.

— Ar trebui. E cel mai frumos lucru din Paris.

Apa fîntînii era încremenită ca sticla, pe faţa ei se odihneau frunze galbene şi verzi, muşchiul creştea ca o catifea verde, iar Parisul era şi el, la fel de încremenit, ca şi cum, deodată, şi-ar fi ţinut, răsuflarea colectivă. Priscilla Dew Brittain privea apa fîntînii. Cutia viorii se odihnea pe o bancă de piatră. Clyde Rasmussen privea şi el, tăcut, de partea cealaltă a fîntînii. Ea stătea cu spatele la Hood şi la Godwin care se apropiau. Lumina soarelui străpungea, cu tăişul razelor, norii din înalt. Copiii se jucau săltînd în cerc şi cîntînd, cu voci înalte, subţirele. Două călugăriţe îi vegheau. Clyde şi Priscilla păreau că n-au nimic să-şi spună unul altuia. Clyde mesteca gînditor un fir de iarbă.

— Clyde, spuse Godwin. Ce coincidenţă! Trebuia să fi venit pe terenul de tenis. Împreună, i-am fi oferit colonelului un joc decent.

— Nu e chiar o coincidenţă, cavalere, răspunse Clyde. Deseori

[1] American Earth Force – Infanteria Americană (*n.tr.*).

am întîlnire aici cu bătrîna noastră Prissy, după ce-şi termină lecţia, şi-i ţin un soi de seminar.

— O meditaţie, spuse ea. Aşa încît l-am adus aici. Spune că-l cunoaşte pe singurul om din Paris care face o îngheţată ca lumea. Chiar acum îi spuneam să ne ducă şi pe noi, nu-i aşa, Clyde?

— Ca să fiu sincer, e ca la mama acasă, răspunse Clyde.

Dar în timp ce plecau în căutarea omului cu îngheţată, Godwin simţi că ceva nu era în ordine. Poate că era ceea ce simţise cînd se apropiau de fîntînă, ceva în legătură cu Clyde şi cu Prissy. O atmosferă îngheţată. Se certaseră? O tratase, oare, Clyde ca pe un copil, îi retezase vreo pornire de entuziasm sau era altceva? Niciodată nu-i văzuse atît de rezervaţi. Sau poate că totul se petrecea doar în mintea lui. Poate că totul era în ordine. Dar era absolut sigur că lucrurile nu stăteau chiar „ca la mama acasă“.

O lăsară pe Priscilla acasă, cu tatăl ei, care avea cîţiva prieteni în vizită. Printre ei se afla poate şi soţia sa, lady Pamela Legend, mama fetei. Priscilla îi mulţumi lui Clyde pentru îngheţată şi tuturor pentru că o conduseseră acasă. Godwin o privi închizînd poarta curţii, întrebîndu-se dacă era, cu adevărat, doar o fetiţă, la urma urmei, o adolescentă care nu încerca să ţină pe nimeni sub control. Avea un aer atît de solemn cînd se odihnea, era atît de dulce, se bucura atît de mult pentru lucruri mărunte, cum era, de exemplu, îngheţata aceea.

— Aţi observat-o?

Clyde îşi plimba privirea de la Hood la Godwin. Îi rămăsese o mică urmă de îngheţată în colţul gurii.

— Are în ea toate şiretlicurile femeieşti în legătură cu care m-a prevenit bătrîna mea încă de cînd eram un puşti.

— Hood spuse:

— E atît de pitoresc atunci cînd vorbeşte ca un ţărănoi! Care este echivalentul american?

— Mocofan, răspunse Godwin. Ceafă arsă de soare.

— Nu sînt niciodată prea sigur ce vrea să spună atunci cînd vorbeşte ca un mocofan.

— Am să-ţi explic ce vreau să spun, colonele. Vreau să spun că avem în faţă o fetişcană de paisprezece ani. Trei bărbaţi în toată firea o escortează în tot Parisul, să-i caute îngheţată, *sticlindu-se* la ea ca nişte somnambuli, aşteptînd-o... şi ea îi

părăseşte în faţa porţii. Dacă ăsta nu e rezultatul şiretlicurilor femeieşti, să nu-mi spuneţi mie Clyde Rasmussen!

— Şi eu îmi puneam întrebări în ceea ce o priveşte, spuse Godwin. Uneori am impresia că *am citit-o*...

Hood spuse:

— Dar, bătrîne, abia ai cunoscut-o ieri.

— Dar îţi intră pe sub piele al naibii de repede, răspunse Godwin.

— Rodger, spuse Clyde, ai să descoperi în curînd, că e cea mai rapidă mititică din cîte ai văzut tu vreodată, în arta băgatului pe sub pielea bărbaţilor. Clasă internaţională.

Hood rîdea.

— Voi amîndoi! E un copil! Doar un dulce copil care creşte într-o societate de adulţi. Clătină din cap. După voi doi, s-ar zice că seamănă cu Kiki!

— Nu, asta e imposibil, răspunse Godwin, încercînd să rîdă în sinea lui. Pentru că, aşa după cum ştim cu toţii, Clothilde e Kiki.

— Fir-ar să fie!

Clyde îl bătu pe umăr:

— Nu-i grozav? Nu-i aşa că viaţa e grozavă? Ce zi, ce zi!

Poarta se deschise, scîrţîind din balamale, în mijlocul acestei veselii generale.

Ea stea în poartă, zîmbindu-le. Ţinea în mînă un aparat de fotografiat.

— Zîmbiţi, vă rog, spuse ea.

Godwin gîndi: „E cel mai frumos lucru pe care l-am văzut vreodată. Mai frumos decît Fîntîna Medici“.

Clic.

13

Godwin voia să treacă pe la redacţie, să verifice dacă lui Swaine nu-i trecuse prin cap să-i dea ceva de lucru pentru

sîmbătă seara. Clyde şi colonelul Hood îl însoţiră numai ca să vadă sediul redacţiei lui Paris *Herald*, despre care Godwin îi asigurase că nu e nimic deosebit. Era o după amiază caldă de sîmbătă şi Parisul mirosea a castani şi a tot felul de flori.

În birou, ferestrele erau larg deschise şi ventilatoarele mari şi negre agitau aerul fierbinte înainte şi înapoi, în camera pe jumătate goală a redacţiei de ştiri. Cel care lucra la redactarea ştirilor nu era Thurber şi Godwin avea îndoieli dacă acesta va călca vreodată pe acolo.

Biroul lui Swaine era în capătul camerei ce amintea de o peşteră. Uşa era deschisă şi prin peretele de sticlă umbra lui Swaine se vedea mişcîndu-se înainte şi înapoi. Se auzea ţăcănitul cîtorva maşini de scris. Cîţiva reporteri purtînd mînecuţe, priveau pe fereastră şi fumau. Îşi doreau să fie la Saint-Cloud, la campionatele de tenis de dublu.

— Intraţi, spuse Godwin. Vi-l prezint pe şeful meu.

Cînd îşi băgă capul prin uşa deschisă, văzu silueta scurtă şi îndesată, cu umeri rotunzi, a lui Swaine, care stătea lîngă fereastră. Purta vesta lui obişnuită, cravata strîmbă îi ieşea de sub un guler vechi, gata să se desprindă de cămaşă. Vorbea la telefon.

— Merle Swaine nu dă nici o ceapă degerată, Hercule. Ai înţeles, băiete? Pariez cînci sute de dolari că americanul va reuşi.

Dădu din cap nerăbdător către interlocutorul de la capătul firului şi-i făcu semn lui Godwin să intre, ridicînd din sprîncene către ceilalţi doi care-l urmau.

— Exact, Broscoi *imbécile*[1] şi adulterin! Merle Swaine e bun la aşa ceva, întotdeauna a fost bun şi va fi. Merle Swaine pariază numai pe un lucru sigur! Ce? *Oui, oui*, secătură mizerabilă! *Couchon!*[2]

Izbucni în rîs, pe neaşteptate.

— Şi ţie la fel, Hercule!

Trînti receptorul în furcă şi-şi privi oaspeţii.

— Tipograful meu din Paris. Cinci sute de marafeţi contra unei cote de zece la trei. Am o slăbiciune pentru sumele barosane care încep cu cinci. Prima regulă a pariurilor la jocurile de noroc este să

---

[1] Neghiob (lb. franc.) (*n.tr.*).

[2] Cochon – porc (lb. franc.) (*n.tr.*).

nu te bazezi pe noroc. Asta este ceea ce-l zăpăceşte pe orice tembel care pariază – norocul! Mergi numai pe un lucru sigur! Asta e regula lui Merle Swaine. Cine dracu mai sînt şi drăgălaşii ăştia, Godwin?

Godwin îi prezentă. Buza inferioară a lui Swaine ieşi în faţă şi dădu din cap admirativ.

— Măiculiţă, ia-mă-ncet! Rasmussen, parcă te-aş cunoaşte! Tînărul Godwin, aici de faţă, s-a dovedit a fi scriitor – împotriva tuturor legilor probabilităţii – şi a scris ceva destul de frumuşel despre dumneata. Etală faţă de musafirii săi un zîmbet sever. Ce părere ai despre asta?

— Dumnezeiaşule, spuse Clyde, jucîndu-şi cu hotărîre, rolul de mocofan. Nu mai lipsea decît tîrşîitul picioarelor. N-am citit. Bătrînul Rodger e un soi de tip demn de toată încrederea. M-am dat cu totul pe mîna lui. Cîtă vreme e în stare să-mi pronunţe numele corect.

— Şi colonelul Max Hood.

— Merle Swaine e mîndru să dea mîna cu omul care…

— Şi eu mă bucur să te cunosc, bătrîne. Te ţii de pariuri. Ia spune, e vorba de cai?

— De data asta nu, colonele.

Sudoarea curgea în pîrîiaşe pe faţa lui Swaine, cămaşa îi era îmbibată şi-i atîrna pe umerii rotunzi. Îşi dădu la o parte de pe frunte părul rar şi sur.

— Arunc şi eu cîţiva marafeţi pe valul istoriei. Zîmbi şiret.

— Nu mai spune! Trebuie că ai un simţ al prevederii nemaipomenit.

— Merle Swaine va dovedi valul istoriei, pentru că dacă nu-l dovedeşti, eşti înghiţit de el, înghiţit fără să laşi nici o urmă după tine.

— Despre ce dracu’ tot vorbesc indivizii aştia? Clyde rînjea.

— D-l. C.A. Lindbergh, cunoscut şi sub numele de Valul Istoriei. Ceea ce înseamnă, desigur, să călătoreşti prin aer. I-am spus lui Godwin ieri – adică am ţipat chiar, la tine, nu-i aşa, Rodger? Îi spuneam că C.A. Lindbergh e pe cale să reuşească. Şi reuşeşte, vine încoace!

— Ah, pilotul, spuse colonelul. Ai vreo veste despre el?

— Simţi un fel de înrudire, nu-i aşa, colonele?

Swaine îl privi cu atenţie.

— Singur, acolo sus, pe cerul nopţii, trebuie să fie cam ca în deşert, asta-l face pe om să se simtă foarte mic şi al naibii de singur.

— Acolo nu eşti singur, spuse Hood. Ai deşertul şi cămila ta. Zîmbi cu buzele strînse. Domnul Lindbergh are cerul nopţii, avionul lui şi stelele. Nu, nu e singur. Numai că e într-un altfel de loc, asta-i tot. În afara timpului – eu ştiu, am fost acolo. Şi nu eşti deloc singur.

— Singur sau nu, l-am reperat! Am primit telegramele, au început să sosească azi dimineaţă şi el vine încoace.

Flutură hîrtiile telegramelor.

— A aterizat în Irlanda! L-au reperat deasupra oraşului Valentia, în Irlanda… la dracu! A reuşit! Acum e doar o chestiune de pilotare! Şi Lloyd îşi menţine în continuare cota de zece la trei, pariind că nu ajunge la Paris! Poţi crede asta? Iisuse Cristoase, ăştia *merită* să-şi piardă şi chiloţii de pe fund!

Se îndreptă către o hartă desfăşurată pe masa lui lungă. Îşi puse degetul pe un punct.

— Aici e Valentia.

Cu celălalt arătător, căută şi indică Parisul.

— Parisul e aici. O distanţă păduchioasă de şase sute de mile. Dacă-i ajunge combustibilul… e o chestie sigură, colonele. Face o sută de mile pe oră.

Îşi scoase ceasul de buzunar şi-i desfăcu capacul.

— E patru. Va fi aici pe la zece. Beţi whisky scoţian, băieţi? Haideţi, trăgeţi-vă scaunele şi să toastăm pentru C.A. Lindbergh din Minnesota. Vom avea veşti în timp ce străbate Anglia. O va traversa chiar de aici.

Arătă spre Plymouth.

— Godwin, vezi dacă poţi face să meargă afurisitul ăla de ventilator, vrei? Sînt pe cale să fac un atac din cauza aburilor.

Godwin urmări cablul.

— Nu e băgat în priză, domnule.

— Doamne, fiule, bagă-l în priză şi să bem ceva. Valul istoriei ne ridică pe creasta lui. Trebuie să fim gata! Rînji şi-şi lipi o ţigară de buza inferioară.

— Bogat, domnilor. Sînt pe cale să devin un om bogat…

La şase sosi o telegramă. Lindbergh fusese văzut deasupra oraşului Plymouth, îndepărtîndu-se spre Canalul Mînecii, către Cherbourg, către Franţa.

Dăduseră gata sticla de scotch.

— E timpul să mergem, spuse Swaine. Se ridică şi-şi împinse scaunul turnant, scîrţîitor, lîngă pervazul ferestrei.

— Ce naiba v-a apucat? spuse Clyde. Staţi un pic, unde mergem? Am pe cap un bar de noapte care mă aşteaptă în seara asta!

— Nu tu, lătră Swaine, încheindu-şi vesta şi trăgîndu-şi în jos mînecile suflecate ale cămăşii. Nu vreau să fiu brutal, dar ultimul lucru de care am nevoie acum, e un cîntăreţ la corn. Godwin eşti gata de plecare?

— Pentru ce să fiu gata?

— Aşa cum îţi spuneam, e cel mai mare eveniment din viaţa ta. Evenimentul secolului! C.A. Lindbergh e în drum spre Bourget şi noi la fel! Trebuie să-şi pună bebeluşul pe pămînt cam în patru ore – trebuie să fim acolo cu mult timp înainte. Vrei să vii cu noi, colonele?

— Cu plăcere, răspunse el.

— Perfect, atunci.

Swaine se îndreptă spre uşă.

— Mallory! Fă-ne rost de două taxiuri. Tu şi cu Philpot luaţi unul şi vezi dacă-l poţi face să nu-şi uite aparatul de fotografiat! Destinaţia Le Bourget! Dickens, tu rămîi aici ca să prelucrezi ştirile şi să faci telegramele. Ai grijă să fie trimise la timp. Godwin şi cu mine ne întoarcem dacă putem, dacă nu, vom telefona. Ai grijă să fie linia liberă. Trebuie să punem mîna pe ştirea asta pentru noi, dar, mai întîi, trebuie s-o transmitem la New York.

— Serviciul Telegrafic de Presă? Telegraful Western Union?

— Da, ambele. Şi Mallory, vreau să dai o fugă, ultima, ca să foloseşti Telegraful Comercial. Poate nimeni altcineva nu se va gîndi. Acum fă rost de taxiuri!

Ieşiră din birou, coborîră scările şi ieşiră în stradă, unde Mallory chemase două taxiuri mari, zgomotoase. Philpot era acolo cu aparatele de fotografiat.

— Ce epave, mormăi Swaine. Taxiurile împuţitului de Marne!

Urcaţi, urcaţi, vrem să ajungem acolo, aşezaţi-vă comod! Vreau să mă uit bine la pasărea asta. Pasăre? Da, una pe cinste! Dacă Lindbergh coboară din ceruri, e ca şi o pasăre.

Se sufoca pe bancheta din spate. Hood se întoarse spre portieră şi coborî geamul. Swaine se încruntă.

— Dă-i bice! îi strigă şoferului, care ridica, semnificativ, din umeri şi intră în vîrtejul traficului parizian.

Traversară Porte de la Villette şi se blocară într-o masă compactă de vehicule. Godwin deschise uşa şi se urcă pe scara maşinii. Şoseaua cu două benzi spre Le Bourget dispăruse, ca şi cum ar fi fost înlocuită de un parcaj îngust şi nemaipomenit de lung. Cît putea vedea cu ochii, maşini bară la bară, tîrîndu-se din cînd în cînd înainte, apoi scrîşnind din frîne. Răsunau claxoane din toate direcţiile. Nu mai putea fi vorba de Lindbergh. Maşini, camioane, motociclete cu ataş. Pînă la micul aerodrom improvizat care deservea Parisul, erau patru mile. După părerea lui Godwin, s-ar fi putut, foarte bine, să fie şi patru mii de mile.

— Fir-ar al dracului să fie, spuse Swaine.

— Nu ştiam că sînt atîtea maşini în Paris, spuse Hood.

— Poate că se va da drumul. Poate că e vreun accident undeva, în faţă.

Swaine îl privi pe Godwin.

— Ai al dracului de multe de învăţat, bobocule. Cînd vorbeşti, se aude vocea afurisitului de optimism tineresc. Ţine minte întotdeauna, accident sau nu, acolo, în faţă, lucrurile nu devin deloc mai uşoare. Este ceea ce numim noi viaţă, fiule. Acolo, în faţă, întotdeauna te aşteaptă ceva mai rău. Ascultă aici, la Merle Swaine.

Oftă şi-şi şterse faţa. Să distribui înţelepciune era o treabă al naibii de grea.

— Iisuse, s-ar putea să avem de aşteptat un pic.

Nu părea deloc optimist.

— Băieţele dragă, stai tu afară, pe scară şi cască ochii.

Gulerul i se ofilise de tot, ca o frunză de salată.

Două ore de aşteptare şi avansaseră abia două mile, aproximativ. Mulţimea care se învîrtea în jurul maşinilor creştea în mod constant. Colonelul Hood se cam săturase.

— Să vă povestesc ce mi-a spus odată T.E. Lawrence,

domnule Swaine. În faţa noastră se întindeau aproape patru milioane de mile de nisip arzător al deşertului.

— Dumnezeu' meu! spuse Swaine.

— Mă fixă cu ochii aceia ai lui – bănuiesc că ştiţi ce ochi avea Lawrence.

— L-am întîlnit odată, aici, la Paris, după război, cînd venise să vorbească acelei comisii. Nu voi uita niciodată ochii aceia, niciodată… Ştii, pînă atunci n-am avut idee că era un filfizon atît de mic de statură, îmi venea cam pînă aici.

— Mic de statură, da, spuse Hood, dar nu era deloc filfizon, domnule Swaine.

Claxoanele urlau, nerăbdarea ajunsese la punctul de fierbere, oamenii se plimbau pe marginea drumului cu sticle de vin.

— Nu e lipsă de respect, te asigur. Doar că statura lui m-a surprins. Deci ce ţi-a spus în timp ce priveaţi tot acel nisip arzător?

— Pentru orice muritor, deşertul nu poate fi traversat. Nu poţi spera aşa ceva. El m-a fixat cu acei ochi ai lui şi mi-a spus, Max, hai să facem o plimbare. Şi am făcut-o. Am traversat deşertul.

— Hai să facem o plimbare, repetă Swaine, cu un ton confidenţial. Nu sînt sigur că înţeleg ce vrei să spui cu asta, colonele…

— Hai să facem o plimbare, omule, spuse Hood, ieşind din taxi. Plăteşte-i şoferului şi să mergem la plimbare. Asta, dacă vrei să ajungi la Le Bourget înaintea lui C.A. Lindbergh. Hai, Godwin, bătrîne, o luăm pe arătură.

Mii de persoane avuseseră aceeaşi idee, revărsîndu-se, ca un val omenesc, spre aerodrom, ca şi cum ar fi fost *valul istoriei* al lui Swaine. Godwin nu mai văzuse în viaţa lui atîţia oameni la un loc, înghesuindu-se, împingîndu-se, răcnind, rîzînd, ca o maree uriaşă ce pleca, exact în acelaşi moment, să-şi petreacă vacanţa anuală. Pînă ajunseră la aeroport, mai trecuse o oră. Era nouă trecute. A doua zi, Godwin află că poliţia estimase mulţimea la jumătate de milion de oameni şi el nu avu nici un dubiu. Dacă te aflai în interiorul acestei mulţimi, te luptai cu ea, nu puteai vedea întreaga masă de oameni, dar era o mizerie: fierbinte, lipicioasă, haotică. *La gendarmerie*[1] era la faţa locului, în forţă, cu

[1] Jandarmeria (lb. franc.) (*n.tr.*).

bastoanele pregătite, amestecîndu-se printre oameni, strigînd şi împingînd, încercînd în zadar să controleze fluxul şi refluxul. După un timp, erau absorbiţi de năvala mulţimii. În cele din urmă, cînd un soi de panică începuse să-i îngheţe curajul, zări soldaţii de pe marginea aeroportului, loc destinat militarilor. Veneau cîte doi, cu baioneta fixată la armă şi, pentru o clipă ţinură mulţimea sub control, deoarece începea să se reverse pe pista de iarbă unde trebuia să aterizeze *Spirit of St. Louis*.

Swaine pufăia şi transpira din belşug, fluturînd legitimaţiile lui de presă în faţa gărzii care forma un cordon în faţa barăcii enorme care era terminalul. Se strecurară în silă prin uşă, într-o cameră plină de fum şi supraîncălzită, care era mai zgomotoasă decît nebunia de afară. Swaine îşi croi pîrtie cu o superbă indiferenţă, pentru a-l saluta pe prietenul său şi se îndreptă către barul ţinut de o pereche de tipi ursuzi, care distribuiau carafe cu *vin ordinaire*[1] şi sandviciuri. Isadora Duncan bea şampanie şi stătea de vorbă cu Shirer de la *Tribune*. Swaine se opri să-l întrebe pe Shirer cum dracu' făcea un reporter sportiv ca să „confecţioneze" o poveste adevărată. Shirer spuse că nu se putea trăi doar pe seama lui Bil Tilden, apoi au ajuns să vorbească despre yankei şi Babe Ruth, despre lucruri legate de Statele Unite şi Swaine se făli cu pariul său pe Lindbergh.

Afară se întunecase aproape şi lumea era iritată, privind încordată spre cer, de cîte ori se auzea zgomotul unui avion. Reflectoarele de pistă se aprinseră. Dar nu era Lindbergh, ci un avion militar care se întorcea din patrulare.

Mallory ajunsese şi el, lăsîndu-l pe Philpot la marginea fîşiei de iarbă a pistei, cu trei aparate de fotografiat atîrnate de gît. Mallory, un bărbat la vreo patruzeci de ani, cu un păr des ca un tufiş, şi o expresie îngrijorată pe faţă, clătină din cap.

— Nici o veste de cîteva ore, şefule. Ştii ce cred eu? Cred c-o să luăm plasă. Se repetă povestea cu Nungesser şi Coli. Rapoarte false. Probabil că Lindbergh zace acum pe undeva *adormit* definitiv… Îmi pare rău s-o spun, dar aşa se pare că stau lucrurile.

Swaine spuse:

— Aşa să-mi ajute Dumnezeu, Mallory, dar eşti un idiot! Merle B. Swaine şi-a pus toate economiile rămăşag pe capul lui

---

[1] Vin ieftin (lb. franc.) (*n.tr.*).

Lindbergh. Merle B. Swaine o face doar cînd e vorba de ceva sigur. Reuşita nu poate fi pusă la îndoială. Merle B. Swaine nu poate, repet, nu-şi poate permite să piardă.

Mallory le aruncă o privire încărcată de mîhnire lui Godwin şi lui Hood.

După ce se îndepărtă de terminal, îşi croi drum prin mulţime, apoi se opri la marginea fîşiei de iarbă.

Deodată, mulţimea începu să se liniştească. Se făcu auzit zgomotul unui alt avion, în întunericul albastru, devenit aproape negru, de deasupra capetelor. Luminile pistei clipiră. Fascicolul luminos al proiectorului străpunse întunericul, măturînd înălţimile, în căutarea sursei acelui zgomot. Cineva gîfîi lîngă ei.

— Acolo! Uite-l! Dumnezeule, ce avion mic!

Se năpusti descriind un arc larg, strălucind ca o monedă de argint zburătoare în vîrful luminos al reflectorului, mai jos şi mai jos, înclinîndu-se uşor deasupra copacilor din capătul îndepărtat al pistei. Swaine îşi încrucişase degetele. Apoi avionul se aşeză graţios pe sol, printre rîndurile de reflectoare care şuierau şi fumegau.

Mulţimea începu să se tălăzuiască spre pistă, în vreme ce avionul se afla, încă, la vreo sută de metri distanţă. *Spirit of St. Louis* îi dobora, pur şi simplu, cu emoţia pe care le-o provoca. Dădeau din mîini, ţipau de bucurie, urlau, iar Godwin se lăsa, şi el, luat de val. Îşi simţi braţul strîns ca într-o menghină. Bliţurile aparatelor de fotografiat începură să pocnească, asemeni unor focuri de artificii. Godwin se întoarse. Era colonelul Hood.

— Ai grijă, îi strigă el. Elicea te poate face bucăţele… nebunii ăştia ar putea fi ucişi.

— Dar el îi vede, va opri avionul.

— Nu poate, spuse Hood. Avioanele nu au dispozitive de frînare. Nu sînt ca maşinile. Trebuie să ruleze pînă cînd se opresc.

Godwin îi zări pe Philpot cu Swaine şi Mallory, îndepărtîndu-se către centrul pistei.

Oamenii alergau nebuneşte spre avion, spre elicea strălucitoare.

În mod miraculos, elicea se opri la timp şi micul aparat argintiu îşi încetă şi el rulajul, la o distanţă de vreo zece metri de Godwin şi de Hood. Mulţimea ajunsese la avion. Oamenii se

căţărau pe el ca nişte lăcuste, lovind, smulgînd, împingînd soldaţii şi numeroşi *gendarmes*[1] care nu-i puteau opri. Haos.

În cele din urmă, Lindbergh scoase capul prin fereastra carlingei, pe sub aripă. Părul îi era ciufulit şi zîmbea, mirat, năucit de o asemenea primire.

Imaginile din mintea lui Godwin începură să se învălmăşească, îi era greu să le ţină în frîu: zgomotul, luminile, mulţimea înfierbîntată, figura de băieţandru din lumina reflectoarelor.

Swaine avusese dreptate întru totul, iar Godwin nu-l prea crezuse. Lindbergh reuşise. Era evenimentul secolului.

Lunga noapte a sosirii „zburătorului“ abia începuse. Pînă acum nu se mai petrecuse aşa ceva. Dar momentul acela, acea fărîmă suspendată în timp care se întipări în mintea lui Godwin pentru tot restul vieţii sale, nu-l privea pe Lindbergh ci pe colonelul Max Hood.

Cu coada ochiului, Godwin îl văzu zîmbind şi se întoarse spre el. Colonelul Hood îi zîmbea lui Lindbergh ca şi cum ar fi existat între ei o comunicare intimă ce se încrucişa deasupra capetelor acelei mulţimi zgomotoase, complet ieşite din minţi. Zîmbetul părea să fie îndreptat spre creierul, spre acea esenţă misterioasă a omului Lindbergh.

Pe faţa lui Hood alunecau liniştit lacrimi strălucitoare.

Godwin trebuie să fi părut mirat, fiindcă Hood se întoarse spre el şi spuse:

— E ceva să fii erou, bătrîne, e ceva totuşi.

După ani de zile, Godwin spunea că se scriseseră multe despre sosirea lui Lindbergh şi, vorbind în calitate de martor ocular, atît cît putea el să-şi dea seama, erau corecte. Orice s-ar fi putut întîmpla atunci şi poate că şi cea mai mare parte s-au şi întîmplat în noaptea aceea, la Le Bourget. Jumătatea de milion de oameni erau de nestăpînit, năuciţi şi fericiţi. Lindbergh avusese noroc să scape cu viaţă şi cu micul lui avion mai mult sau mai puţin intact. Lucrurile luaseră o întorsătură comică, de operetă, cînd un tînăr pe nume Wheeler fusese escortat, contra voinţei lui, la ambasadorul Herrick, care era acolo, pentru a-l primi. Herrick insista să creadă că tînărul era Lindbergh, dar acesta era foarte

[1] Jandarmi (lb. franc.) (*n.tr.*).

ferm pe poziţie, în ceea ce priveşte identitatea lui. Insista să le spună că numele lui era Harry Wheeler. În cele din urmă, Herrick se lăsă convins, dar dacă Wheeler era Wheeler, unde era Lindbergh?

Escortat spre alt hangar, de către o gardă înarmată, Lindbergh fusese smuls din calea „furtunii“ şi pus la adăpost.

Pe la unsprezece, Swain deveni nerăbdător să se întoarcă la Paris şi să înceapă să-şi redacteze materialele. Situaţia transportului era, din nou, imposibilă. Jumătate de milion de oameni trebuia să se întoarcă în oraş. Swaine nu putea suporta, dar n-avea încotro şi trebuiau să se întoarcă pe jos. După ce făcuseră deja cam două mile de la Le Bourget, găsiră un taxi. Swaine smulse din buzunar o hîrtie de o mie de franci, o flutură pe sub nasul şoferului cu mesajul că viteza era, în momentul acela, lucrul cel mai important.

Ca prin minune, erau înapoi, în Paris, în birourile redacţiei, pe la miezul nopţii. Colonelul Hood se oferi să împrumute un termos de la cafeneaua din colţ, pentru a face cafea. Swaine îi luă braţul lui Godwin.

— Cînd Mallory o să ajungă aici, *dacă* o să ajungă, o să scrie nişte chestii secundare, cîteva ore de zbor în comparaţie cu săptămîni cît durau călătoriile pelerinilor, rahaturi dintr-astea. Şi poate şi despre interesul manifestat de mulţime, blocajul traficului, totul exprimat în cifre, bineînţeles, poate şi ceva interviuri luate unor poliţişti. Eu mă duc să fac rubrica celor mai importante ştiri ale zilei. Tu, fiule, vreau să scrii despre *cum a fost*. Înţelegi? Despre sentimentele pe care ţi le-a stîrnit evenimentul, despre gîndurile care ţi-au trecut prin cap, despre gustul sandviciurilor, despre întîlnirea cu Isadora Duncan, despre nebunii ăia care alergau, să intre în blestemata aia de elice, despre puştiul acela, Wheeler, despre privirea pe care o avea Lindbergh… E genul de rahaturi pentru care tu ai talent. Vom folosi materialul aici, la Paris şi Dickens îl va trimite la New York, unde probabil că-l vor folosi şi ei. Ai la dispoziţie cam jumătate de oră… şi ascultă, puştiule, scuipă tot ce ai în tine. Nu mai pupi tu niciodată o asemenea pleaşcă.

Pînă aseară la orele 10:24, se spunea adesea că Parisul,

Oraşul Luminilor, aparţinea lumii.

Acum el aparţine unui tînăr yankeu ciufulit din Minnesota, cu un zîmbet molipsitor şi curajul unui obuz omenesc. Iar el, prieteni, aparţine secolelor. Oamenii obişnuiau să cînte că vin yankeii, vin yankeii... Ei bine un yankeu e aici, printre noi şi nimic nu se poate compara cu el. Ne-au dat statuia Libertăţii. Acum noi le-am înapoiat datoria, cu dobîndă pe deasupra. Credeţi-mă, eu ştiu, am fost acolo.

Era introducerea articolului lui Rodger Godwin despre Lindbergh. Swaine avea, din nou, dreptate, desigur. Îi oferea un loc pe hartă, vorbind din punct de vedere jurnalistic. Cînd articolul apăru la New York, ca şi la Paris, Godwin deveni un nume care trebuia luat în seamă. Honan şi Marshall dădură din buze; erau acolo, puteau să facă ei treaba, înaintea lui. Şi cînd acelaşi condei apăru într-o povestire despre alt american din Midwest, cel a cărui muzică îi captivase pe parizieni, atunci şi numele lui Clyde Rasmussen era pe buzele celor mai importante figuri din Paris.

Swaine citi articolul despre Lindbergh în drum spre telegraf şi nu putu scoate un sunet. Putea fi mîndru că pusese mîna pe un alt învingător, dar n-ar fi recunoscut niciodată lucrul ăsta. Tot ce a avut de spus a fost:

— Asta va fi citit de milioane de oameni.

Aşteptă ca entuziasmul să i se „răcească“.

— Asta te va aşeza pe drumul spre glorie.

Făcu o altă pauză.

— Încearcă să nu ţi-o iei în cap cu totul.

Era unu şi jumătate cînd Swaine îi dădu afară din birourile lui *Herald*. Îl aştepta pe Mallory care intră cu Philpot. Acesta îşi scrise articolul şi plecă la reşedinţa ambasadorului Herrick, în Place d’Iene, unde era sechestrat Lindbergh. Philpot se luptă îndelung să se ţină treaz, lucrînd la developarea filmului împreună cu Swaine personal.

— Ai făcut o treabă de zile mari, îi spuse Swaine lui Godwin. Ascultă puţin ce-i pe străzi! Ai putea să te duci şi tu. Serbarea va ţine toată noaptea. Dumnezeule, gîndeşte-te! Cinci mii de dolari! Domnilor, spuse el cu un gest de concediere generoasă, Merle Swaine vă mulţumeşte că aţi fost alături de el în această zi a

zilelor. Afară cu voi! Merle Swaine va sta treaz la cîrmă, în orice clipă a nopţii acesteia. N-aveţi de ce să vă temeţi.

După ce-l părăsiră, Godwin şi Hood rătăciseră fără scop, fără să se agite, fără să vorbească prea mult, ascultînd rumoarea celor ce sărbătoreau evenimentul, după ce părăsiseră Le Bourget. Îi priveau cum beau şi cum se învîrteau în căutarea barurilor din Montparnasse. Dingo era supraaglomerat dar Hood propuse să intre, totuşi, pentru un coniac. Apoi o porniră din nou, trecură pe lîngă măturătorii de străzi şi florăresele care se întorceau pe la casele lor şi pe lîngă negustorii de bijuterii ieftine. Un bărbat stătea în colţ şi mesteca cioburi mici de sticlă pentru cîţiva gologani. În colţurile gurii avea spumă roşie.

Godwin spuse:

— E un neamţ. Am vorbit cu el. Spunea că mestecatul sticlei e viaţa lui.

Se îndepărtară de străzile principale aglomerate şi descoperiră o cafenea pustie, deschisă încă, o pată de lumină în întuneric. Cîteva scaune cu spetează din sîrmă împletită, răsfirate pe trotuar, maşina de făcut cafea şuierînd înăuntru şi nori de aburi ridicîndu-se peste poliţele din lemn pentru ţigări. Barmanul avea ochii obosiţi. Se simţea mirosul cornurilor proaspete şi fierbinţi pe care le cocea pentru micul dejun, numai cu cîteva ore înainte. Se înfundară în scaune şi comandară cafea şi două farfurii cu cornuri fragede, cu dulceaţă de *framboise*[1]. Le înghiţiră ca nişte căpcăuni. Godwin îşi simţea oboseala în oase, căsca de-i trosneau fălcile, dar cafeaua îl readuse la viaţă. Colonelul Hood îşi aprinse o ţigară şi se lăsă pe spate, în scaun.

— O zi de neuitat, spuse el.

— Tenis, Fîntîna Medici, Cilla care ne-a făcut cafea. Cilla şi îngheţata ei, scotchul bun din biroul lui Swaine.

— Cum i-ai spus?

Hood îl privea printre şuviţele de fum ale ţigării.

— Cilla. Ea spunea că nu-i prea convine numele de Prissy sau Priss sau Priscilla… se gîndea că Cilla e o variantă foarte bună a numelui ei de botez. Dar ţi-aş fi îndatorat să nu-i spui. S-ar putea să se simtă jenată.

— Nu-ţi face griji. Îmi place fata foarte mult şi ştiu că n-a dus-o

---

[1] Căpşuni (lb. franc.) (*n.tr.*).

bine deloc lîngă Mămica şi Tăticu, într-un fel sau altul. În special lîngă Mămica. Are o slăbiciune pentru tine. Mă bucur foarte mult pentru asta, pentru că pari un tip la locul tău. E o fiinţă singuratecă. Mă are pe mine şi pe Clyde dar… are nevoie de prieteni. A ajuns la acea vîrstă critică – nici copil în toate privinţele, dar nici femeie, desigur. Maică-sa ori o ignoră complet, ori îi dă un exemplu foarte rău. Taică-său, un tip destul de cumsecade, e un om cam slab, care ar trece complet neobservat dacă n-ar exista arătoasa lui soţie, o femeie de proastă calitate. Ea i-a făcut o porcărie. A atentat la virilitatea lui, l-a „jefuit”, mai bine spus. El a răspuns provocărilor ei devenind un vînător de fuste, un client al oricărei lepădături de prostituată, toate astea în încercarea – cel puţin aşa se crede – de a se convinge că mai e, încă, bărbat. Pe undeva, căutarea asta disperată de a-şi menţine respectul pentru propria-i persoană, îl va ucide.

Oftă încet. Ochii lui reci, cenuşii, erau de nepătruns. Ochii unui erou, după cum presupunea Godwin, dîndu-l puţin de gol. Fuseseră vreodată, ochii lui Hood, nişte ochi de băieţandru ca ai lui Lindbergh? Cunoscuse el, vreodată, bucuria care strălucea pe faţa pilotului, cînd acesta privise mulţimea de la fereastra carlingii avionului său? Poate că nu. Poate că tocmai acest lucru îi adusese, atunci, lacrimi în ochi.

— Priscilla se străduieşte atît de mult să facă totul cît mai bine. Vrea să fie fericită, vrea să-i facă fericiţi pe toţi cei din preajma ei. Aşa după cum poţi să-ţi dai seama, e un lucru foarte complicat. Aşa încît… mă bucur că-ţi place fata. Îţi place?

— Da. Are ceva anume… cum ar putea să nu-i placă cuiva? Vrea să pară atît de vulnerabilă. Se străduieşte foarte mult în direcţia asta. Şi acest lucru face să-ţi bată inima pentru ea.

— Exact. Trebuie să te felicit pentru sensibilitatea ta.

Sorbi ultima înghiţitură de cafea.

— E ciudat, dar… aceasta este, într-adevăr, o conversaţie de noapte tîrzie, nu-i aşa? Eram gata să spun că e ciudat, dar uneori, sînt pe jumătate încredinţat că o iubesc. Sînt un caraghios, desigur. Presupun că asta mi se trage dintr-o stare de imaturitate emoţională.

— Vei avea de aşteptat un pic, nu-i aşa?

— Aşteptarea nu e o problemă. Sînt un om foarte răbdător.

Partea grea va veni după ce aşteptarea se va încheia şi va sosi momentul să acţionez, momentul să dau cărţile pe faţă… atunci se va pune problema stăpînirii de sine, nu-i aşa? Cînd vine timpul să acţionezi, întotdeauna e o chestiune de stăpînire de sine.

— Desigur că stăpînirea de sine nu constituie o problemă pentru tine.

— Prietenul tău, Merle B. Swaine, avea dreptate. Ai tot optimismul tinereţii de partea ta. Desigur, adevărul este că pot eu să am toată stăpînirea de sine din lume, dar asta n-o va face să spună *da*.

Godwin era surprins de propria lui linişte faţă de ceea ce spunea Hood. Nu părea deloc ceva deosebit să discute despre ea în aceşti termeni, chiar dacă avea numai paisprezece ani. Poate că Hood nu făcea decît să dea glas propriilor sale gînduri care-i scormoneau mintea de cînd o cunoscuse pe fată. Desigur că Hood o cunoştea şi o cunoştea cu adevărat, iar ei erau doar doi indivizi care stăteau şi discutau, în miez de noapte, despre o femeie frumoasă. O fetişcană, asta era.

Oricum, era doar o flecăreală de miez de noapte.

Nu însemnă mare lucru.

Erau mai degrabă prieteni decît simple cunoştinţe cînd părăsiră micuţa cafenea, în întunericul nopţii. Strada liniştită mirosea a cafea şi a cornuri fierbinţi. În copaci zburda briza răcoroasă a nopţii, împrăştiind şoapte, ca o bîrfă furişată printre frunze. Se împrieteniseră dintr-odată, în ciuda diferenţei de vîrstă: Hood trebuie să fi avut treizeci şi ceva de ani, chiar treizeci şi şase sau treizeci şi şapte. Cu paisprezece sau cincisprezece ani mai vîrstnic decît Godwin. Şi totuşi, asta se simţea, deveniseră prieteni.

Acesta este rezultatul discuţiilor despre femei. E o temă pe care oricînd o poţi dezbate cu alt bărbat. Povestiri despre război. Povestiri despre femei. Îi apropie pe bărbaţi. Presupunea că asta ar trebui să-i spună ceva, dar nu voia să privească lucrurile în felul ăsta. Oricum, el nu prea ştia mare lucru despre femei. Toţi păreau să-l creadă plin de optimismul tinereţii pînă-n vîrful unghiilor şi poate că aşa şi era, poate că ei aveau dreptate. Dar el era convins că nu putea exista pe lume ceva care să aducă mai puţin cu un

război, decît Cilla Dew Brittain.

Depăşiseră colţul care l-ar fi condus pe Hood acasă dar el dăduse din cap, spunînd că nu era încă tentat să se retragă.

Godwin zări prăvălia măcelarului de cai, cu copertina ei vărgată verde cu alb şi cu capul de cal auriu şi-şi aminti de noaptea precedentă, de omul bătut.

— N-o să-ţi vină să crezi ce am văzut chiar aici, noaptea trecută.

Hood îi puse degetul pe buze.

— Stai, ascultă...

Godwin nu auzea nimic.

Hood o luă repede după colţ, în umbrele lăzilor de gunoi. Godwin îl urmă în întuneric, de-a lungul zidului. Ceva sări cu iuţeală; o pisică străbătu ca o săgeată strada îngustă, unde se opri şi-i privi alene, obraznic, lingîndu-şi laba. În capătul aleii de peste drum ardea o lumină gălbuie, palidă. Pisica se îndreptă într-acolo, se furişă, apoi dispăru.

Se auzi un plîns înăbuşit, un suspin, mai mult decît un geamăt.

Hood arătă cu capul spre intrarea în alee.

— Stai aici în întuneric, şopti. Cineva e pe cale să fie omorît în aleea aceea.

— Ce tot spui acolo?

— Se simte după sunetul acela. E un sunet umed. Un sunet al morţii.

Se urniră din loc, spre partea opusă a aleii.

În capătul aleii bolovănoase, unde drumul se închidea într-o fundătură, zidurile se îngustau şi se curbau ca şi cum ar fi fost gata să se prăvălească în orice clipă. Doi oameni cu bîte şi *batons* [1] cărau lovituri îndesate în ceea ce părea să fie o grămadă de haine vechi, întinse, una peste alta, pe pietre. O făceau cu metodă, izbiturile îndesate ale bastoanelor căzînd ritmic peste omul întins la pămînt. Geamătul încetase dar cei doi continuau bumbăceala ca şi cum ar fi fost nişte automate şi nu se puteau opri, trebuiau să-şi continuie mişcările mîinilor. O ţinură aşa pînă cînd se lăsară pe spate, sprijiniţi de zid, epuizaţi.

Godwin şopti:

— Trebuie să-i oprim.

---

[1] Bastoane de poliţişti (lb. franc.) (*n.tr.*).

— Nu.

— Trebuie!

— E prea tîrziu. Taci.

Cel mai înalt dintre cei doi oameni împinse muşuroiul de jos cu cizma, apoi lovi în el cu sălbăticie, în hohotele de rîs ale celuilalt.

— Dumnezeule, ştiu cine sînt!

— Şi eu, spuse Hood. Aşteaptă.

— Dar trebuie să-l ajutăm.

Godwin îşi simţea gura atît de uscată, încît abia putea să pronunţe cuvintele. Îi venea un gust amar de la bilă şi simţea cum i se întoarce stomacul pe dos.

— Nu-i putem lăsa…

— Taci, te rog. Cei doi întoarseră spatele muşuroiului neînsufleţit şi-şi aranjară cu grijă chipiurile înalte şi rotunde cu cozorocurile scurte. Îşi neteziră uniformele pe trup, două umbre omeneşti în lumina difuză a aleii. Foarte calmi, se îndepărtară de acel trup, luînd-o spre intersecţia aleii cu strada. Îşi mai potriviră o dată chipiurile pe cap. Lumina din colţul străzii căzu blînd pe feţele lor. Sudoarea strălucea. Unul dintre ei avea un cap masiv, ca o sculptură a Olmecilor şi-şi ştergea faţa cu o batistă mototolită. Avea braţe prea lungi, ca de gorilă. Celălalt era mai scund, îndesat, cu umeri largi. Godwin privea din umbră faţa omului cu cap uriaş. Sprîncene ca nişte drugi de fier, ochi adînciţi în orbite.

— E Henri, şopti Godwin.

— Şi Jacques. Poliţişti.

Vocea lui Hood avea o intonaţie ca şi cum tristeţea condiţiei umane îl copleşea în acel moment. Cei doi *curcani* stăteau la intrarea în alee, aruncîndu-şi din cînd în cînd privirea în susul şi-n josul străzii înguste. În spatele lor, pisica începuse să inspecteze mormanul de zdrenţe din capătul aleii.

— Nu-i putem lăsa să plece aşa.

Hood nu răspunse, dar clătină din cap. Ce era cu el? Ce fel de erou era omul ăsta? Godwin o luă înainte, dar mîna lui Hood îl opri ferm.

Henri şi Jacques se întoarseră şi trecură pe lîngă măcelărie, iar umbrele lor se întinseră-n lungul străzii. Dădură colţul şi se făcură nevăzuţi.

— I-am avut în mînă, i-am prins asupra faptului.

— Trebuia să stăm liniştiţi. Hai să vedem ce-i cu victima.

— Să stăm *liniştiţi?* Lui Godwin îi tremurau genunchii.

Mormanul de haine nu mişca. Pisica fugise puţin mai încolo şi-i privea.

Godwin călcă pe ceva şi se sprijini de zid să nu cadă. Privi în jos. Proteza cu rotiţa la capăt zăcea la picioarele lui. Godwin se împletici printre boarfe.

Hood îngenunche lîngă trupul celui căzut. Se uită în sus la Godwin care se apropia.

— Fii atent la sînge. Pisica a călcat în el. Vezi, urme mici de lăbuţe...

Pisica îşi lingea o lăbuţă.

— Nu cred că vrei să priveşti prea de aproape ce-i aici, bătrîne.

— E mort.

Hood dădu din cap.

Godwin se aplecă. Pricepu cu greu ceea ce vedea acolo. Apoi văzu un ochi în băltoaca întunecată de lîngă zid. Se dădu înapoi, simţind că este gata să leşine. Aleea se învîrti cu el. Se îndepărtă cîţiva metri, îşi apăsă fruntea de zidul aspru şi vomită.

Hood îl luă de braţ şi-l scoase înapoi, în stradă.

— De ce au făcut... se auzi Godwin murmurînd cu o voce răguşită.

În gură avea un gust groaznic. Scotch combinat cu vin, cu şuncă şi cafea.

— Doar fiindcă... nu-i plătea?

Respira cu lăcomie aerul curat şi simţi o briză răcoroasă care-l înviora.

— L-au ucis doar ca să facă puţin sport, spuse Hood încet. Te simţi bine?

— Sport?

— Sau ca să nu-şi iasă din mînă.

— Dumnezeule, ar fi trebuit să facem ceva!

Godwin simţi pe obraz lacrimi fierbinţi de furie. Îşi şterse ochii apăsat, cu mînie. Îşi îndreptă trupul şi înghiţi chinuit.

— De ce n-ai...

— Ar fi putut să ne omoare şi pe noi. Am văzut asta destul de

des. Sete de sînge. Aveau chef să omoare. Noi nu. Erau ca într-o beţie.

— Iisuse, nu-ţi pasă?

— Am văzut o mulţime de oameni omorînd şi o mulţime de oameni murind. Pofta de a ucide se hrăneşte din ea însăşi. Parcă ar fi fost dopaţi să ucidă…

Godwin se smulse de lîngă Hood.

— Ştiu totul despre lucrurile astea, bătrîne. E genul de lucruri pe care trebuie să le înveţi. Trebuie să-ţi stăpîneşti emoţiile. Să priveşti. Să aştepţi. Să ai răbdare.

— N-ai făcut nimic! *Tu* puteai face ceva! Cum naiba te poţi suporta!

Spre mirarea lui, Hood rîse, un sunet fragil în tăcerea care-i înconjura.

— Uneori mă întreb şi eu. Acum să mergem.

Godwin păşi în faţă. Capul i se învîrtea, se clătina pe picioare. Nu se mai putea controla, îşi simţea mirosul greu ca şi pe cel al hainelor grase, pline de sînge, murdare şi puturoase ale cadavrului. Ştia că e pe cale să vomite din nou, în curînd. Se bălăbăni pe picioare, în jurul lui Hood.

— Ticălosule!

Căzu. Apoi privi în sus. Ce-şi închipuia el că face? Hood îl ridică.

— Hai, băieţaş. S-a terminat. Ai să te simţi bine. Nu eşti tu croit pentru astfel de lucruri. Aşa că uită. Uită totul.

— Ce afurisit de erou mai eşti şi tu!

Hood rîse din nou şi sunetul păru că venea de departe.

— Hai, pisoi, strigă peste umăr. Pis, pis, vino-ncoace, pisoiaşule…

Hood, Godwin şi pisica cu lăbuţele mînjite de sînge ieşiră în strada liniştită.

A doua zi, Godwin transformă crima într-un articol de ziar. Îl intitulă: „Cum se face rost de o pisică într-un mod periculos“. În America s-a publicat dar Swaine spunea că la Paris era „prea aproape de foc“. Swaine spuse:

— Dacă public istorioara asta, te trezeşti mort a doua zi, în aceeaşi alee.

După ani de zile, cînd povestirea a fost publicată în *Trilogia*

pariziană, Ernest Hemingway pe care nu-l cunoscuse bine niciodată, îi scrise o notă foarte scurtă: *„Chestia aceea despre pisica cu labele mînjite de sînge, nu e prea rea. Prea des, însă, ai un stil supraîncărcat. Mai uşor cu adjectivele şi adverbele. Dacă pisica mai trăieşte, dă-i o sardea din partea lui Ernie.“* Nu se deranjase s-o semneze.

14

După noaptea aceea în care fusese martor la măcelărirea vînzătorului ambulant şchiop, Rodger Godwin învăţă să recunoască gustul cenuşei. Încîntătoarea şi mişcătoarea noapte a sosirii lui Lindbergh, cursa spre aerodrom şi felul în care avionul ţîşnise din întunericul nopţii şi coborîse deasupra copacilor, cursa tensionată înapoi, spre Paris şi spre redacţie, scrierea întregii povestiri în cea mai mare grabă şi sub tensiune, relaxarea la micuţa cafenea de la periferie, cu Max Hood – totul se transformase în cenuşă din pricina crimei aceleia şi gustul era amar şi respingător. Bucuria şi plăcerea acelei nopţi erau pierdute pentru vecie. Spre deosebire de pasărea Phonix, strălucirea acelei nopţi nu mai avea să renască vreodată.

Dar nu numai crima aceea încerca Godwin s-o uite – fără pic de succes, de altfel. La fel de tulburător, dar într-un fel mult mai subtil, fusese refuzul lui Max Hood de a acţiona împotriva ucigaşilor, cei doi *flics*. Era o altă experienţă nouă pentru Godwin: dezamăgirea faţă de comportarea unui erou. În primul rînd, niciodată nu mai venise în contact cu un erou, de orice fel ar fi fost el şi în nici un caz cu un erou al primului război mondial care fusese cu Lawrence în deşert. În al doilea rînd, cu toate că n-avea nici un fel de idee ce-ar fi trebuit să facă exact Hood în noaptea aceea, fusese izbit de lipsa de implicare a eroului în ceea ce se petrecuse sub ochii lor. Max Hood era rece ca un peşte. Asta era concluzia la care ajunsese.

Aşa încît Godwin încerca să uite, cufundîndu-se în noua lui muncă, înfruntînd Parisul cu legitimaţia de la *Herald's* care-i permitea accesul peste tot, pentru interviuri, zăbovind în umbrele marelui oraş, privind şi gîndindu-se la maniera în care ar putea surprinde totul pe hîrtie. Îşi observa cu atenţie prietenii şi „punea la o parte" frînturi din viaţa lor, pentru mai tîrziu. Trăgea cu urechea la viaţă. Nu se putea împiedica să nu vadă, să nu audă şi să nu-şi îmbogăţească inventarul. Asemeni unui proprietar de magazin, avea nevoie de inventarul său, povestiri pe care să le scoată la lumină.

După cîţiva ani, totuşi, ziua acea îi rămăsese în minte nu datorită lui Lindbergh şi nici uciderii vînzătorului ambulant. Ziua aceea însemna, mai degrabă, îngheţata cu care se delectaseră cu toţii, hoinărind prin Paris cu Priscilla Dew Brittain, ei trei – Hood, Clyde şi Godwin – stînd în stradă, în faţa porţii cînd aceasta se deschisese şi ea îi „prinsese" cu aparatul ei micuţ de fotografiat; era flecăreala din cafeneaua de cartier, în mijlocul nopţii, cu mirosul de cafea tare şi pîine proaspătă care-i învăluia, şi Max care era gata să admită că, să fie al naibii dacă nu era pe jumătate îndrăgostit de fata aceea, Prissy, de numai paisprezece ani. Erau amintiri frumoase şi, cu timpul, le ştergeau pe cele dureroase, ceea ce era destul să te facă să fii recunoscător pentru aceste mici binecuvîntări.

Amintirea cea mai bine păstrată era, probabil, strălucirea zîmbetului fetei, licărul pe jumătate nerăbdător, pe jumătate plin de speranţă din ochii ei enormi şi întunecaţi, felul în care colţurile gurii ei fremătau sau se răsuceau în sus, revelîndu-i, într-o clipă, esenţa fiinţei ei tinere. Pe cît de vulnerabilă era ea, totuşi îi ţinea pe toţi în mînuţa ei delicată, le controla acţiunile, dispoziţiile sufleteşti şi, uneori, chiar vieţile, ca şi cum îi pusese să se învîrtească şi apoi trebuia să-i menţină în starea asta, asemeni farfuriilor din vîrful prăjinilor subţiri, din binecunoscutul număr de circ.

Deoarece vremea caldă se stabilise definitiv la Paris în vara aceea, ea îşi făcu obiceiul să servească ceaiul de după amiază, în grădină. Pentru tatăl ei, ea era stăpîna casei, un om de nădejde, calm şi reconfortant, o odihnă binevenită pentru Dew Brittain care, potrivit lui Max Hood, era obişnuit să fie torturat şi umilit de

către soţia sa – o soţie mulţumită, în aparenţă, să rămînă absentă. Cel puţin la suprafaţă, nu răzbătea nimic în fata aceasta, care să amintească de tatăl sau de mama ei şi Dew Brittain părea să înflorească sub ochiul plin de grijă al fiicei sale. Ea îşi lua foarte în serios toate îndatoririle. Lua, de fapt, totul foarte în serios. Jocul de tenis cu Godwin şi cu Hood pe care-l asasina să-i dea lecţii iar el i le dădea de bunăvoie; lecţiile de vioară, lungile discuţii cu Clyde despre muzică… totul.

Dar cea care ocupa primul loc în gîndurile lui Godwin nu era Priscilla Dew Brittain, ci Clothilde. Era îndrăgostit pentru prima oară şi chiar complicaţiile deosebite pe care le presupunea dragostea pentru Clothilde erau, în particular, încîntătoare, mai puţin ancorate în realitate. De exemplu, ocupaţia ei de bază, care continua să-l înnebunească cînd se gîndea la ea. Îşi impuse să nu alerge sus pe scări, la ea, pe neaşteptate. Nu voia să rişte să dea nas în nas cu un alt client, voia să-l lase-n pace pe Tony Dew Brittain să-şi consume pasiunea. Dar ocupaţia în sine, îl deranja totuşi. Cu cît trecea mai multă vreme de cînd o cunoştea, cu atît Clothilde lua noi dimensiuni. Rămase evazivă în privinţa trecutului ei, în special cu privire la crucea crestată în obraz, dar şi prezentul îşi avea propriile lui surprize. Promitea, într-adevăr, să fie o bună dansatoare şi vocea ei mică, fără suflu, tipic franţuzească, poseda un timbru pe care el nu-l mai auzise niciodată. Avea talent.

De asemenea, ştia o grămadă de lucruri despre viaţă, cu mult mai multe decît Godwin, cu toate că era cu trei-patru ani mai tînără decît el. El îi zîmbea tot timpul. Dar ea îl împiedica să-şi ia succesul rapid prea în serios. La asta se pricepea mai bine decît Swaine, totuşi pe el nu-l deranja niciodată. Era o binecuvîntare. Cînd îi mărturisi că o iubeşte, ea chicoti încîntată şi cînd îi atinse crucea de pe obraz, închise ochii, îşi întoarse capul şi deveni rigidă, mută. Şi ea, ca şi Godwin, fusese fascinată de Priscilla şi de viaţa ei în casa cea mare, ascunsă în dosul zidului, sub castanii uriaşi.

Priscilla se ataşase şi ea de Clothilde, se gîndi s-o invite acasă la ceai sau la o cafea, unde puteau fi singure, să discute. Priscilla era foarte discretă dar nu se putu abţine să nu pună întrebări despre un subiect care începea să-i domine imaginaţia. Bărbaţii. Îi puse întrebări despre Clyde şi despre Godwin, ca şi despre toţi

ceilalţi bărbaţi pe care Clothilde îi cunoscuse. Nu făcu niciodată vreo aluzie cum că ar şti că fata era o prostituată. Clothilde se întreba chiar, dacă ştia acest lucru. Important era doar că Clothilde era suficient de tînără pentru a discuta cu ea şi suficient de vîrstnică să fi avut unele experienţe practice cu privire la subiectul în discuţie.

Clothilde îi povesti lui Godwin despre una dintre discuţiile de început avute cu Priscilla, în timp ce stăteau pe terasa de la Le Dome şi beau cafea, într-o după amiază tîrzie, privind perindarea trecătorilor. Godwin scrisese toată noaptea, luase o mică pauză după amiază şi-şi petrecuse cîteva ore cu Swaine, la redacţie. Întrerupse povestirea Clothildei cu o scuturare a capului.

— Stai puţin – sper că nu începi să-i dezvălui micile secrete intime care ne privesc doar pe noi. Şi prin asta înţeleg *pe mine*. Spune-i ce vrei despre tine, dar pe mine să nu mă amesteci. Bărbatului îi place să aibă micile lui secrete.

Îi zîmbi pe deasupra ziarului pe care-l frunzărise în căutarea ultimelor rezultate ale meciului de baseball din Statele Unite. Lindbergh nu mai domina ziarele chiar atît de năvalnic ca la început şi era o uşurare să te întrebi cum de alte subiecte mai reuşeau s-o facă.

— Vrei să ai secrete faţă de micuţa Priscilla? De ce? Eşti atît de prost! Ce crezi tu c-aş putea să-i spun?

Îl tachina în legătură cu sexul şi lui îi plăcea.

— Ar trebui să-ţi fie ruşine de tine! Cu adevărat, iubitule! Trebuie să-ţi spun că te adoră – pur şi simplu te adoră.

— Haida de, spuse el.

Îşi aminti felul în care fata spusese Cilla Godwin şi se simţi flatat.

— Copiii trec prin astfel de faze. E un şoc. Dar pe mine să nu mă amesteci.

— Dar îmi e foarte dragă, spuse Clothilde. Sînt caraghioasă dacă-mi este puţin milă de ea?

— Nu ştiu. Şi eu am simţit acelaşi lucru, uneori… Cred că, probabil, ea doreşte să ne facă să simţim în felul ăsta. E o nebunie să simt ce simt în legătură cu un copil… dar mă miră faptul că gîndim, cu toţii, la fel, în ceea ce o priveşte şi, totodată, facem ceea ce doreşte ea. Dădu din umeri. Perfect, deci sînt

sonat. Dar întrucîtva o găsesc amuzantă…

— Bărbaţii văd întotdeauna femeile într-o lumină romantică, chiar şi pe cele foarte tinere. Rîse cu blîndeţe. În special pe cele foarte tinere.

— Tînără? Dar tu însăţi eşti, practic, un copil.

— Asta o ştiu şi eu, prostuţule.

— Ia te uită despre ce vorbim noi! Priscilla… Cilla…

— E singură, Rodger. N-are nici o femeie mai vîrstnică în preajmă, căreia să-i poată vorbi… pe nici una de la care să poată învăţa. S-a ataşat de mine. E firesc.

— Mai vîrstnică? Eşti cu numai cinci ani mai mare ca ea şi, oricum, tu n-ai avut o mamă căreia să i te adresezi. Unde e mama ei? Ştie cineva?

— Nu trebuie să ne confunzi, pe mine cu mica Priscilla. În cazul meu situaţia e foarte diferită. Eu abia dacă am observat că-mi lipsea o mamă, pentru că îmi lipsea totul, în aceeaşi măsură. Şi n-am avut decît o singură cale ca să încep să-mi umplu acel gol imens, aşa încît asta e ceea ce am făcut. Dar fetiţa asta, Cilla a noastră – mi-a vorbit despre ideea ei în legătură cu un nume, pedeapsă cu moartea dacă spun cuiva – ea are tot ce vrea, cel puţin tot ce se poate obţine cu bani. Şi unele lucruri care nu se pot obţine cu bani, lucruri care vin numai de la Dumnezeu… va deveni uluitor de frumoasă într-o bună zi…

— De acolo de unde stau eu şi e marţi, mi se pare că joi este acea zi.

— Ai grijă, mă faci geloasă.

— Frumuseţea ei nu e chiar un secret.

Îi făcu semn chelnerului să-i mai aducă o cafea. Teancul de farfurii creştea.

— Şi are mare talent la vioară. Şi e foarte inteligentă, în caz că n-ai observat.

— Şi-i place foarte mult îngheţata, tenisul şi să flirteze cu mai mulţi bărbaţi în toată firea. O fată emancipată.

— Da, flirtează, e adevărat. Înţelegi de ce?

— Am senzaţia că nu crezi că înţeleg…

— Doreşte din tot sufletul, cu disperare, să fie adultă. Are *nevoie* să fie adultă, are nevoie de cineva care s-o ajute… taică-său nu-i prea este de folos… cînd a început să-i vină ciclul, mi-a

povestit cît de înspăimîntată a fost – îţi poţi imagina, se simţea atît de singură. N-avea pe nimeni s-o îndrume, să-i fie aproape. Încearcă cu atîta disperare să înţeleagă totul cu propriile puteri… aşa încît îmi pune întrebări despre viaţă, despre bărbaţi, despre tine şi despre Max Hood şi despre Clyde.

— Ia spune-mi, ştie despre tine şi tatăl ei?

— Sigur că nu. Uneori eşti atît de idiot! Ea nu e pregătită pentru genul ăsta de deziluzii atît de serioase. Ea nu ştie încă faptul că povestea cu bărbaţii e o poveste a deziluziei.

— Lasă gluma. Poate că ar trebui s-o iei cu binişorul.

— Poate că ea nu ar trebui să înveţe niciodată. Nu trebuie să abandonezi niciodată speranţa. Dar e curioasă în ceea ce priveşte viaţa. Cine o poate condamna pentru asta?

— Sînt de acord. Deci, care-i povestea cu mama asta a ei, lady cum o cheamă?

— Nu ştiu prea multe, dar în legătură cu mama ei circulă ceea ce numeşte Tony, o poveste vulgară şi şocantă pe care îşi dă toată silinţa s-o întreţină. Mica Cilla nu ştie dacă trebuie să fie ca mama ei… strălucitoare şi rea întru totul… şi încearcă din greu, să joace acest rol. De fapt, nu înţelege nimic şi, mai puţin decît orice, ceea ce se aşteaptă de la ea. Aşa încît, ea e acum sufletul lui Tony, încercînd s-o înlocuiască pe maică-sa într-un fel sau altul, încercînd să-i cruţe sentimentele tatălui ei.

— Fir-ar să fie, spuse Godwin, cu un oftat, eu continui să cred că a aranjat lucrurile în aşa fel, încît să se afle în centrul vieţii noastre, a tuturor…

Dar, desigur, el nu ştia mai mult decît ceilalţi despre asta şi nici nu judeca lucrurile atît de dur cum tot încerca să spună. Mai tîrziu îşi dădu seama, pentru prima oară, că, pe atunci încerca, probabil, să pozeze. Mult mai tîrziu înţelese că o poză sau alta devenise însăşi natura sa, ajunsese să-i definească personalitatea. Cînd oamenii realizează aşa ceva, o numesc imagine proprie. Dar orice nume ar purta, era exact modul în care se desfăşurau lucrurile.

Dar toate aceste reflecţii apărură mult mai tîrziu în viaţa lui. Pentru moment, erau, cu toţii, doar nişte copii care se jucau cu cel mai formidabil balon de săpun, fără să fie conştienţi că se putea sparge în orice clipă. Mai tîrziu Godwin avea să scrie despre toate

acestea: cum Hitler îşi şi începuse opera infernală, împrăştiindu-şi veninul, cum marele crah din ’29 era pe cale de a izbucni, îngenunchind întreaga planetă. Boom-ul de după război începuse deja să fie sugrumat. Dar era reconfortant să trăieşti în lumea unui Lindbergh, Babe Ruth sau Merle B. Swaine, care-ţi promiteau o şansă pentru întreaga viaţă.

Clothilde era şi ea îngrijorată în legătură cu Clyde Rasmussen. Începînd cu cea mai fragedă vîrstă, viaţa ei fusese atît de grea, atît de brutală, încît ar fi fost foarte de înţeles s-o apuce pe oricare dintre cele mai rele căi. Tratată cu sălbăticie de un şir întreg de monştri, n-ar fi surprins pe nimeni faptul ca ea însăşi să devină un monstru. Godwin se gîndea că, dacă fata n-o apucase pe această cale, era cea mai evidentă dovadă că exista, cu adevărat, un Dumnezeu.

Atunci cînd nu încerca să fie mama şi sora mai mare pentru Priscilla Dew Brittain, se întreba ce-ar fi putut să facă să-l împiedice pe Clyde Rasmussen să facă, din nou, prostii. Dorea să-i împărtăşească lui Godwin îngrijorarea ei, dar subiectul, privindu-l pe Clyde, era foarte delicat. Primul lucru pe care-l observase ea, era că pe Clyde nu-l mai interesa să se culce cu ea: asta îi convenea pentru că ştia că Godwin se frămînta din pricina atenţiei pe care i-o acorda Clyde ei. Godwin încerca pe cît posibil să pară că nu-l deranja acest lucru, dar implicaţiile lui – bazate pe performanţele din trecut ale lui Clyde – îl făceau să sufere. Dacă Clyde nu se culca cu ea, atunci cu cine o făcea? Se punea problema manierei de abordare a acestui subiect. Dacă avea de gînd să-l discute cu Godwin care-l iubea pe Clyde ca pe un frate, atunci trebuia să facă abstracţie de persoana ei. Aşa încît aşteptă pînă cînd avu oarecare dovezi în locul unei simple intuiţii nesigure.

Clothilde nu avea idee despre ceea ce ştia Godwin în legătură cu necazurile lui Clyde din trecut, cu privire la mica lui slăbiciune. Era, oare genul de lucruri care se discută între bărbaţi? Cum putea ea să ştie? Nu putea şti *totul* despre bărbaţi. La urma urmelor, n-avea decît nouăsprezece ani.

I se ivi ocazia într-o seară, la Clubul Toledo. Ea şi Godwin părăsiseră camera ei sufocantă pentru a lua o gură de aer proaspăt, răcoros. Dar norii se îngrămădeau deasupra

acoperişurilor şi coşurilor de fum, aşa încît nu găseai nici o adiere de aer proaspăt. Peste toate plutea mirosul ploii care ameninţa să înceapă în curînd. Luminile cafenelelor erau difuze, cu halouri, din cauza umidităţii din aer. Pe stradă, aveai senzaţia că mergi pe sub apă. Uneori, Clubul Toledo, săpat adînc în piatră, ca o peşteră, se comporta ca un frigider natural, rămînînd răcoros, oferindu-ţi o infuzie de sănătate cînd coborai în întunericul zgomotos de sub Malul Stîng. Ploaia începuse să răpăie pe frunzele copacilor, chiar cînd părăsiră strada şi intrară. Au simţit îndată primele adieri de răcoare, chiar de la intrarea în coridorul cel lung.

Jos era o înghesuială de nedescris. Grupuri compacte de americani şi englezi care citiseră povestirile lui Godwin despre Clyde şi despre Clubul Toledo, în *Herald*. Deoarece Swaine îl îmboldise să scrie din ce în ce mai multe întîmplări din propria viaţă, Godwin pomenise mai des despre club, descriindu-l ca pe un loc obişnuit de popas în peregrinările lui de somnambul, în mijlocul vieţii de noapte a Parisului. Efectul imediat fusese atragerea unui număr uriaş de turişti, ceea ce era în favoarea lui Clyde. Aceştia cheltuiau bani cu nemiluita şi erau entuziasmaţi de şeful american al formaţiei. Se vorbea despre o nouă afacere – realizarea unor înregistrări sub etichetă americană. Un hotel celebru din New York îşi trimisese un reprezentant pentru a-l aduce pe Clyde Rasmussen acasă, viu şi nevătămat. Clyde începuse să-şi dea seama de influenţa scrisului lui Godwin, nu numai în Paris, dar şi la *New York Herald*.

— Puterea presei, spunea el, cu unul dintre acele zîmbete largi şi ştirbe care-i erau proprii. Pana este mai puternică decît sabia.

Era, evident, pe drumul care ducea spre vîrful piramidei.

— Uite-o, şopti Clothilde. *L'Africaine*[1].

Negresa stătea la o masă de lîngă orchestră. Lîngă ea erau doi bărbaţi, dar ea era tăcută, părînd că le ignoră prezenţa. Cei doi s-ar fi putut să fi venit acolo pentru înregistrări. Sau poate că unul dintre ei era reprezentantul hotelului din New York. Era masa lui Clyde, rezervată pentru musafiri deosebiţi. Fata era subţire şi purta o rochie neagră foarte simplă, strînsă pe corp. Părul îi era tăiat foarte scurt, aproape băieţeşte. Avea braţe lungi şi subţiri şi pielea neagră şi strălucitoare, ca abanosul lustruit, era foarte

[1] Africana (lb. franc.) (*n.tr.*).

întinsă pe pomeţii deosebit de proieminenţi. Fruntea îi era înaltă şi bombată, iar buzele, privite din profil, arătau pline, dîndu-i un aer bosumflat. Părea să nu aibă piept deloc. Dacă o priveai superficial, aşa cum stătea aşezată la masă, singurele amănunte care-i trădau sexul erau cerceii de aur, un colier din mărgele montate în aur şi o brăţară lată, din aur, care-i strîngea braţul.

Clothilde şopti conspirativ:

— Ea este cea cu care l-am văzut. De mai multe ori. Se plimbau pe malul Senei, pe lîngă dughene. La cafenele. Ca şi cum i-ar fi arătat Parisul. Tu ai fost prea ocupat ca să bagi de seamă.

— Trebuie să fie fata cuiva, spuse Godwin. Poate că a vreunuia dintre muzicieni. Nu cred că are mai mult de douăzeci de ani. Uită-te la ea. N-are nici o formă feminină... ar putea fi băiat.

— Dar e fată. Şi e noua cucerire a lui Clyde.

— O negresă? Nu înţeleg.

— Aici nu e Ohio, Rodger.

— Şi nici Iowa.

Ea ridică din umeri.

— Negresele sînt la mare preţ pentru mulţi bărbaţi. În special la Paris. *Exotique*[1]. Tu-l ştii pe Clyde...

Îi căuta ochii, cu o expresie întrebătoare pe faţă. Îşi aprinse o ţigară şi se aplecă în faţă, cu un cot sprijinit de masă. Purta o beretă aşezată şmechereşte. Crucea de pe obraz era umbrită.

— Vrei să spui, negrese?

— Fete tinere, răspunse ea încet.

— Desigur. Îi place ca ele să *arate tinere*.

— Ce naiv eşti!

Se aplecă spontan şi-l sărută pe obraz.

— Cînd arată tinere e foarte bine pentru Clyde. Dar să fie foarte tinere, în realitate, e şi mai bine. E o slăbiciune. Un fel de boală. Oftă şi dădu drumul unui nor de fum albăstrui. Înţelegi ce vreau să spun?

El dădu din cap. Nu-i plăcea să se gîndească la asta.

— Dar o fată poate fi prea tînără. Fata asta de aici poate fi băiat, aşa-i? Vreau să spun că... ce-ar putea să-l atragă la ea, la prima privire? Nu, greşeşti. Precis greşeşti.

---

[1] Exotic (lb. franc.) (*n.tr.*).

— Doisprezece, treisprezece. E destul de coaptă.

— Poate că lucrează la vreuna din casele acelea, spuse el.

— Poate fi foarte scumpă. Cred c-ar putea fi vreun model.

— Dar Clyde îşi poate permite. Şi-*o* poate permite.

— Dar dacă nu lucrează într-una din casele acelea… dacă e fata cuiva… îşi muşcă buza. Mă tem pentru Clyde. Mă tem că va avea necazuri din nou.

— Ce vrei să spui? Ce necazuri?

— Nu ştiu…

— Clothilde, spuse el.

— Anul trecut a avut ceva necazuri. Dacă fata asta lucrează într-una din casele acelea, atunci nu se întîmplă nimic. Dar dacă într-adevăr e fata cuiva – îşi îndreptă arătătorul spre el, mimînd ţeava unui pistol – bang, bang, ca anul trecut.

— Bang, bang, ca anul trecut! Despre ce naiba vorbeşti?

— Să nu-i spui că ţi-am spus. Promite-mi.

— Bine, bine.

— Cînd se bagă în chestii din astea, îşi pierde capul. Anul trecut a fost cu fiica unui om de afaceri american. A întîlnit-o aici, la club şi s-au împrietenit cu toţii. Spunea că fata l-a sedus ca să-l pedepsească pe taică-său. Poate că aşa a fost, cine ştie? N-are importanţă. Era un copil. Tatăl a descoperit toată tărăşenia. Fata era o mică perversă. Oftă grăitor, cu o ridicare din sprîncene. Sau nu – poate că avea motivele ei personale. Dar îl acuza pe taică-său pentru ceea ce făcuse ea… Taică-său, fireşte, puse mîna pe puşcă şi se duse după Clyde, trase două focuri, făcînd praf tocul uşii şi speriind de moarte mai multe persoane. Apoi încredinţă „cazul“ celor doi *curcani*.

— Henri şi Jacques.

Simţi cum îl străbate un fior de uimire amestecat cu groază.

— Exact. Tatăl le-a spus ce-i făcuse Clyde fiică-si. Viol. Răpire.

Îşi aprinse, nervoasă, altă ţigară. În timp ce povestea, îi tremurau degetele.

— Îi cunoşti pe Henri şi pe Jacques? Ştii ce fel de oameni sînt?

Godwin dădu afirmativ din cap. Îi cunoştea mai bine decît putea ea să-şi închipuie. Dar acesta era secretul lui. Al lui şi al lui Max Hood.

— Într-o noapte l-au pîndit. Şi i-au tras o mamă de bătaie. I-au

spart nasul. I-au despicat buza. N-a mai putut cînta luni de zile. Asta l-a speriat cel mai tare… A venit la mine, cînd copoii erau pe urmele lui. Am crezut că vomită sînge, dar totul era de la buză.

Se cutremură la amintirea acelei imagini.

— I-au spus c-a avut noroc. C-au să-l castreze dacă se mai întîlnea cu fata aceea. Se ştie că ei nu ameninţă în vînt. Aşa încît… Oftă din rărunchi. Cine ştie ce mai e şi cu mica negresă? Poate că aparţine altui bărbat… unul gelos care e cu ochii pe ea…

Îşi încrucişă braţele peste piept, ca într-o îmbrăţişare, ca pentru a se apăra de o lume plină de primejdii.

— Dacă se întîlneşte cu fata asta, dă de dracu' din nou. Rodger, mi-a salvat viaţa şi acum mă tem foarte tare pentru el. Dar nu ştiu ce-aş putea face. Ce pot să-i spun? M-ar urî mai mult decît orice pe lume, pentru că-i aduc aminte de slăbiciunea lui…

Mai tîrziu, după ce Clyde terminase prima jumătate din partea a doua a concertului, Godwin şi Clothilde părăsiră clubul, şi urcară scările. Afară ploua cu găleata şi totul era umed şi lipicios. Căldura se prelingea ca un sirop, se revărsa în noapte ca un parfum demonic. Copertinele de deasupra capetelor lor se umflau ca un pîntece de femeie însărcinată, gata să plesnească.

Godwin o trimise pe Clothilde acasă, singură. Umbrela ei micuţă sălta ca o floare luminoasă, în noapte. Ploaia bătea tamburina pe mesele goale de pe terasele cafenelelor şi mulţimea se revărsa prin culoare, afară, în ploaia torenţială. Fumul ţigărilor năvălea afară prin toate deschizăturile şi Godwin auzi, în josul străzii frînturi de muzică de dans, cîntată la acordeon. Un *bal musette*. Trupuri asudate dansînd îmbrăţişate, degete încurcîndu-se într-o strînsoare înfriguratã. Clătină din cap şi traversă în grabă strada îngustă pentru a se adăposti în uşa întunecată a unei tutungerii, unde o copertină zdrenţuită flutura cu încăpăţînare în faţa lui. Strada era pustie. Apa şiroia şi gîlgîia în rigole. Un *pissoir* pustiu de la picioarele unui bloc, stătea în ploaie ca o sentinelă stingheră. În curînd aveau să apară taxiurile pentru a culege mulţimea care părăsea Clubul Toledo. Şoferii de taxiuri ştiau întotdeauna ce se petrecea, îl cunoşteau pe Hemingway, pe Kiki, pe Josephine Baker şi pe Fitzgerald. Fie că era de crezut sau nu, un membru de la *Académie* în persoană vizitase pivniţa, *le cave*, adică Clubul Toledo, cu cîteva săptămîni în urmă. Godwin privea

cum se cernea ploaia în deschizătura uşii, întrebîndu-se ce aştepta acolo.

Îndată ce mulţimea începu să se reverse, taxiurile o înghiţeau ca nişte păsări de pradă. Godwin se dădu cîţiva paşi înapoi, către *pissoir*, şi se urcă într-unul condus de un bărbat foarte gras, cu o mustaţă de morsă. Godwin îi spuse să aştepte şi omul mormăi ceva, se afundă apoi în scaunul care scoase un oftat deznădăjduit şi dădu drumul unei rîgîieli. Mirosea de parcă acel *vin ordinaire* îi ieşea prin pori şi prin haine, din adîncurile fiinţei lui puhave.

Godwin pîndea ieşirea. În cele din urmă, apăru şi Clyde, înalt, cu umerii largi, purtînd o jachetă albă de frac, la două rînduri. Sub braţul îndoit, o purta pe tînăra fată, ca pe o păpuşă, gata să-i alunece în buzunar. Se uita în sus la el, în timp ce vorbea cu ultimul dintre binevoitorii care doreau să se poată lăuda că vorbiseră cu Monsieur Clyde şi fuseseră atît de aproape de acea micuţă de culoare, însoţitoarea lui, încît o puteau atinge.

În faţa intrării lunecă un taxi care se opri. Clyde ieşi în ploaie, deschise uşa şi o urmă pe fată, în maşină.

— Urmăreşte taxiul acela, spuse Godwin.

Şoferul scoase o exclamaţie scîrbită dar ambală şi, în zăngănitul tăblăriei, luă curba.

Taxiul lui Clyde se îndreptă spre rîu, apoi traversă, trecînd de Notre Dame, către Malul Drept, unde Godwin pierdu noţiunea locului unde se afla. Cunoştea l'Etoile şi Arcul de Triumf, spălate de ploaie, dar mai departe nu vedea decît o reţea de străzi laterale, întunecate şi mustind de apă, pînă cînd taxiul din faţă trase în faţa unei clădiri masive în stilul secolului al optsprezecelea, transformată acum în bloc de apartamente. Şoferul lui Godwin opri şi el, cu un oftat puternic şi începu să-şi sugă măselele, în timp ce Godwin aştepta atent. Va intra, oare, Clyde acolo, ca să-şi petreacă noaptea? Ce se întîmpla?

În cele din urmă, uşa taxiului se deschise, Clyde ieşi, o ajută şi pe fată să coboare şi o conduse spre intrare. Stătură de vorbă un moment, sub copertina îngustă. Apoi fata îi întinse mîna, Clyde i-o sărută scurt şi ea intră în clădire.

Clyde se întoarse la taxi şi se îndreptă spre casă.

Godwin coborî din taxi cîteva case mai încolo şi porni, prin ploaie, spre apartamentul său, sperînd că nu şi-a deranjat

proprietarul.

Se îndoia că ar exista cineva – nici chiar Henri sau Jacques – care l-ar castra pe Clyde pentru că i-a sărutat mîna fetei într-un mod atît de cast. Afară de asta, Godwin nu era sigur că demersul său de detectiv dovedise mare lucru.

Într-o dimineaţă, Godwin se întîlni cu Hood într-o cafenea micuţă, nu departe de Grădinile Luxembourg. Îşi aduseseră cu ei rachetele de tenis. Pe un al treilea scaun îi aştepta o plasă de sfoară, cu mingi uzate. Hood citea *Herald*, concentrat asupra unui nou articol al lui Godwin despre o moştenitoare americană care vizita Parisul. Ea dansase goală pe o masă, într-un bar de mahala, pe unde hoinărea împreună cu mai mulţi prieteni de ocazie. Un francez, un spaniol, un englez şi un grec, deşi, pînă la urmă, se topise în întunericul nopţii cu un marinar din Marsilia. Angajase o formaţie de cîntăreţi negri pentru a o însoţi în escapadele ei prin oraş. Parisul era fascinat de ea. Oamenii spuneau că noaptea aparţinea Amandei, americana.

Într-o seară îi fusese prezentată lui Godwin, îl luase pe sus timp de cîteva zile, iar el se lăsase antrenat, intrînd în suita ei, ca unul dintre curteni. Pentru el era un material foarte preţios. Pe cît era de vulgară şi de proastă calitate, pe atît era de sinceră, de neprefăcută, iar în rarele clipe de odihnă, atît de dulce.

— Dacă nu poţi să te distrezi şi să fii neruşinat la optsprezece ani, Rodger, atunci cînd mai poţi s-o faci? – remarcă ea, sărutîndu-l, în întunericul unui taxi.

În cele din urmă, Godwin pusese capăt hoinărelii fără rost şi scrisese „cronica“ aventurilor ei, într-o suită de trei articole intitulate: „Fata care nu era Cenuşăreasa“.

Cînd sosi cafeaua lui Godwin, Hood ridică şi el capul.

— Citeam despre prietena ta, Amanda. Tare obosit trebuie să te simţi!

Rodger aprobă din cap.

— E un subiect gras pentru mine. Tînără, americană, cu prea mulţi bani. Am cunoscut o mulţime de fete cărora le plăcea să pretindă că aveau stilul Amandei, dar asta are curajul să spună că-i dă dracului de bani şi aşa şi face.

— Înţeleg că ţi-a cam plăcut.

— E aşa cum trebuie. Nici un pic de creier, numai instincte. Înclinaţie pentru picanteriile vieţii, cum s-ar spune.

— Cred că te afli într-un moment hotărîtor pentru tine. Lasă-mă să-ţi dau un sfat, nu face vreo prostie.

Max aruncă pe masă ziarul împăturit.

— Ca de exemplu? Godwin simţi cum se zbîrleşte.

— În cea mai mare parte, scrisul tău este inteligent. Plin de viaţă, nerăbdător să vadă lucrurile într-o lumină proaspătă… pentru că *tu vezi* totul pentru prima oară. Alegi exact lucrurile de care au nevoie cititorii tăi, te autodefineşti aşa cum te vor privi ei. Vrei ca ei să-şi facă o idee exactă. Aşa încît trebuie să priveşti lucrurile corect.

— Şi crezi că n-o fac?

— Îmi aduc aminte cum am fost eu cînd m-am pomenit în deşert pentru prima oară, am întîlnit prima cămilă, l-am cunoscut pe Lawrence… totul era nou, limpede şi strălucitor. Am înţeles ce mi s-a întîmplat… înainte de a şti, credeam că o cămilă e cea mai mare eroare dumnezeiască, uram deşertul, credeam că Lawrence era complet nebun, un om care exultă de plăcere provocîndu-şi durerea sau suportînd-o din alte surse. Tot ce vedeam, devenea rău şi crud, îmbibat de sînge…

Vocea îi era foarte joasă, fără pic de emoţie. Îşi sorbi cafeaua şi împinse ziarul la o parte. Aşa cum era îndoit, numai articolul lui Godwin era vizibil.

— Apoi, totul s-a schimbat din nou. Am început să privesc lucrurile într-un mod realist, aşa cum erau ele de fapt. O cămilă era o cămilă, Lawrence era un om curajos care-şi îndeplinea misiunea, dar, desigur, cam obsedat de ea. Şi ceea ce făceam noi merita osteneala, trebuia făcut, era o parte a unui plan mai vast – îmi pare rău, n-am talent să povestesc despre toate astea. Dar mă uit la tine, văd felul în care viaţa ţi se schimbă pe negîndite şi nu vreau să faci vreo prostie… cum ar fi aceea de a lua lucrurile în rău.

— Mă descurc foarte bine, spuse Godwin. Cel puţin, după cîte ştiu eu.

— Nu mă refer la *asta*. Arătă spre articolul despre Amanda. Astea sînt fleacuri.

Godwin simţi cum i se urcă sîngele în obraji, ca şi cum l-ar fi

pălmuit cineva.

— Eşti critic? Nu ştiam.

— Oricine poate fi critic, obişnuieşte-te cu gîndul. O mulţime de lume îţi va spune cît de minunate şi de colorate sînt toate aceste prostii despre Amanda. Dacă-ţi pleci urechea, nu eşti numai un fraier de duzină… eşti pierdut, chiar înainte de a începe.

— Cu ceea ce am scris aş putea înfrunta părerea oricui. Am pus pe hîrtie povestea Amandei exact aşa cum trebuie, nu mai am ce discuta.

— Cu atît mai bine pentru tine! Dar s-ar putea pune întrebarea, la ce bun? La ce-ţi servesc toate astea? De ce să-ţi iroseşti talentul pe un subiect sub nivelul tău? Ai picat în povestea asta ca orice găgăuţă care cască gura la ea. Te-a impresionat proasta asta de fată, fără sare, fără piper care ar trebui trimisă la culcare nemîncată. Doamne, Dumnezeule, unde sînt părinţii ei? Îşi numără dividendele? Cumpără America de Sud? Fata dansează goală, beată, jucîndu-se cu o adunătură de prinţişori cu sînge albastru, ca şi cum ar călări nişte ponei… şi Rodger Godwin, cu ochii holbaţi şi sărăcuţ la minte, cade în transă.

— Nu eşti corect.

— Fir-aş al naibii! Sînt foarte exact şi tu ştii asta. Nu eşti un reporteraş trimis să umple un spaţiu de ziar cu o prostie oarecare. Nu eşti stenograf al evenimentelor. Swaine ţi-a indicat să ataci un teritoriu complet diferit – ţi-a spus să scrii ceea ce gîndeşti şi ceea ce simţi. Eşti cel mai norocos om din lume – ai priză la cititori pentru orice-ţi trăzneşte prin cap să scrii. Cu siguranţă nu eşti ziarist, oricît şi-ar forţa cineva imaginaţia.

— Dacă nu sînt ziarist, atunci ce crezi tu că sînt?

— Uită-te în jurul tău, omule! Trezeşte-te! Eşti scriitor! Nu se ştie de unde, din vreun izvor misterios, ascuns în fundul sufletului tău sau al strămoşilor tăi, te-ai izvodit scriitor. Asta nu înseamnă că eşti din cale afară de strălucit, sau, Dumnezeu ştie, înţelept, nu, nimic altceva decît, pur şi simplu, norocos şi talentat. Ai fost omul potrivit în momentul potrivit. Niciodată în viaţa ta nu vei mai avea un astfel de noroc.

— Şi ce naiba te doare pe tine?

— Tu. Nu vreau să-ţi iroseşti şansa. Nu vreau să te văd devenind un cronicar mărginit la rubrica mondenă. *Cartea*

morţilor – ăsta e scopul tău? Zîmbi încet privind faţa îmbujorată şi năucită a lui Godwin.

— Nu acolo e locul unui bărbat. O ştii la fel de bine ca şi mine. Nu te lăsa sedus!

— Te-ai aprins al dracului de tare!

— Nu chiar, bătrîne. Ce am eu de pierdut? Dacă eşti genul care latră la fiecare toantă mică ce se scaldă în şampanie şi-şi vîntură tîţele în public – atunci nu reprezinţi cine ştie ce pierdere. Dacă ai o bază solidă, dacă eşti un bărbat adevărat, atunci vei putea suporta ceea ce-ţi spun eu. Dar a venit vremea să alegi. Şi eu nu fac decît să-ţi indic opţiunile.

Bătu cu degetele în ziarul de pe masă.

— Rahaturi ca astea… sau impresii personale despre Paris, adevăratul Paris. Articolul despre Lindbergh – a fost o treabă cu care se poate mîndri un bărbat. Prostia asta – vei fi deştept dacă o vei lăsa de o parte. Şi chiar c-ar trebui.

— Mă faci să mă minunez, Max. Chiar aşa. Ştii ce eşti tu? Eşti un cowboy.

— Un cowboy?

— Toate chestiile astea despre ce e bine şi ce se potriveşte unui bărbat! *Tu* ar trebui să fii bărbat! Un bărbat face tot felul de lucruri. Gîndi: „Un bărbat ar fi trebuit să aibă grijă de Henri şi de Jacques în noaptea cînd l-au omorît pe bătrîn, în aleea aceea“.

— E o chestiune de onoare, de mîndrie. O chestiune referitoare la misiunea care te face să fii ceea ce eşti. Desigur, eşti liber să fii orice altceva. Dar atunci nu vei călători alături de mine, cowboy-ule!

— Cine naiba ţi-a spus că vreau să călătoresc alături de tine? Am bătut tot drumul ăsta pînă la Paris ca să mă înveţe un englez legea Vestului? E nebunie curată!

— Nu, e viaţă, bătrîne. Jucăm un pic?

Godwin nu şi-a amintit niciodată meciul de tenis din ziua aceea, dar, în schimb, n-a uitat niciodată ceea ce-i spusese Max Hood. Trebuia doar să se obişnuiască puţin cu ideea.

I se părea că în fiecare zi cunoştea oameni noi. Scria fără întrerupere, stînd în barul de la parterul blocului unde erau birourile ziarului. Îşi cizela însemnările, transformîndu-le în fraze

coerente. Dormea cît mai puţin posibil, ca şi cum ar fi fost sub efectul unui drog care făcea somnul nenecesar.

Într-o seară, grupul format din Tony, Priscilla, Clothilde, Merle B. Swaine şi un alt reporter, un tip de la *The Times*, numit Sam Balderston, se îndreptă spre localul lui Joselli, în Piaţa Clichy, pentru a-l asculta pe Leslie Hutchinson cîntînd la pian şi din gură, cu o voce neobişnuit de catifelată. L-au ascultat cu unele dintre noile lui piese: „Among My Souvenirs“, „My Heart Stood Still“, „My One and Only“, tangoul „Jalousie“, „’Swonderful“, „Thou Swell“, „Side by Side“, „Strike Up the Band“... Godwin nu mai auzise şi nu mai văzuse niciodată un asemenea artist, o voce atît de pură şi de încărcată de mister...

În drum spre casă, după ce au făcut un scurt popas la o cafenea, Priscilla făcu în aşa fel încît să rămînă singură cu Godwin, în timp ce Clothilde mergea alături de Tony, în faţa lor.

— Cred că tata s-a cam ataşat de Clothilde, spuse Priscilla. Ţi s-ar părea o legătură nelalocul ei, în ceea ce-l priveşte?

— Ca să fiu sincer, cu cine te împrieteneşti...

— Ştiu că voi doi, Clothilde şi cu tine, sînteţi prieteni. Acum, tu mă cunoşti, nu sînt răutăcioasă. Dar între tine şi ea nu e ceva serios, iar pentru el ar fi atît de bine.

— Cine ţi-a spus că între noi nu e ceva serios?

Priscilla chicoti, apoi şopti:

— Tu nu eşti serios cu adevărat decît în ceea ce priveşte strict persoana ta.

— Ce vorbeşti? Cine ţi-a spus asta?

— O să te mire cîte lucruri sînt eu în stare să ghicesc. Dar acum e vorba despre tata. Ieşirea din seara asta i-a făcut bine, ai văzut cît de mult i-a plăcut compania Clothildei. Asta e numai din pricina mamei, desigur, e ca o piatră de moară legată de gîtul lui. Ai auzit multe lucruri în legătură cu mama?

— Nu prea. Cineva a folosit cuvîntul *vulgar* la adresa ei.

— Cam asta e şi părerea mea, spuse ea.

În faţa porţii îl mai reţinu un moment.

— Luăm şi mîine ceaiul împreună, Rodger?

— Dacă am să pot.

Ea surîse pe furiş. O briză uşoară adia printre crengile copacilor.

— Ai să poţi. Iei ceaiul cu mine şi joci biliard cu tata.

Se întoarse spre Clothilde.

— Noapte bună, Clothilde.

Tony Dew Brittain zîmbi admirativ faţă de comportamentul „adult“ al fiică-si. Îi făcu cu ochiul lui Godwin, cu un aer îngăduitor. Părea că uitase cu desăvîrşire întîlnirea aceea cu ghinion din faţa uşii Clothildei. Ca şi cum ar fi fost vorba despre alţii. Godwin se întreba cît de des se întîlnea acum cu Clothilde, dar îşi şterse repede din minte această preocupare. Oricum, ce importanţă avea?

În vara aceea, Godwin deveni un musafir asiduu al casei Dew Brittain, unde-şi petrecea după amiezile. Casa părea întotdeauna umbroasă şi liniştită, indiferent ce se petrecea în Parisul din afara zidurilor. Venea şi Hood aici, deseori. Jucau biliard sau stăteau de vorbă, fumînd, sorbind coniac cu sifon sau limonadă şi ascultînd bîzîitul insectelor din grădină. Undeva, în casă o auzeau pe Priscilla care exersa la vioară şi, din fericire, cînta minunat. Poate că undeva, cu totul în altă parte, un alt grup de trîndavi îl asculta pe Fritz Kreisler făcînd aceleaşi exerciţii. Cîntecul ei emana o căldură neobişnuită la o persoană atît de tînără. Cînd nu exersa la vioară, avea un anume fel al ei de a se mişca prin camerele spaţioase, curate şi luminate difuz, îmbrăcată în rochiţele ei de vară, schimbînd apa la flori şi interesîndu-se, din cînd în cînd, dacă bărbaţii nu aveau nevoie de ceva reconfortant. Godwin îl pîndea pe Hood, observa cum o urmărea cu privirea. În acele momente, pe faţa lui se aşternea o umbră ce trăda o anume deznădejde. Sau era, poate, dorinţă? Ştia foarte bine că Max Hood se deosebea, în majoritatea privinţelor, de tot ce întîlnise el vreodată.

Dew Brittain şi Hood ieşeau cîteodată împreună, pentru a-i vizita pe agenţii de bursă, pentru a merge la curse sau pentru a se întîlni cu oameni de afaceri. Atunci Godwin şi Priscilla ieşeau în grădina cu fîntîna arteziană, se aşezau comod în scaunele de pînză şi citeau. Godwin citea *Roşu şi Negru* pe care ea o şi citise, desigur, iar acum se lupta cu *Middlemarch*, cu Trollope şi cu Thackeray. Cîteva pisici de casă leneveau în jurul lor, dînd impresia că dădeau o luptă grea să nu adoarmă dintr-o clipă în

alta. Se mişcau doar atît cît să prindă o rază de soare, apoi se întindeau şi căscau prelung. În jurul bazei fîntînii arteziene, se zărea praful care se înălţa uşor. Păsărelele zburătăceau cînd în soare, cînd sub copacii umbroşi. În cea mai mare parte a timpului, Godwin scria, iar Stendhal era dat la o parte. Simţea de fiecare dată cînd ea începea să-l privească lucrînd, dar asta nu-l deranja.

Şi el o privea, ba chiar, uneori, nu-şi mai putea lua ochii de la ea. În parte, pentru că ştia ce gîndea Hood despre ea, în parte, pentru că el însuşi încerca să ghicească ce anume era acel ceva care o făcea să aibă atîta putere asupra lor şi în sfîrşit, pentru că o găsea din ce în ce mai frumoasă, cu fiecare zi care trecea. Îi aducea ceai la gheaţă şi-l surprindea măsurînd-o cu privirea. Atunci zîmbea, de parcă îi dădea permisiunea s-o privească oricît de mult voia. Uneori îi privea genele – erau neobişnuit de lungi. Alteori uduirea părului proaspăt tuns, unghiul pe care-l forma părul întunecat ce-i acoperea, în parte, urechea şi obrazul, ca un vîrf de iatagan. Uneori, apariţia ei, ca o părere, plutind în evantaiul de lumini şi umbre al casei, era suficientă pentru a-l determina pe un bărbat să facă orice… chiar să scrie un poem.

Întotdeauna îi cerea să-i citească ceea ce scria. Stătea cuminte, ascultînd cu atenţie, dînd din cap sau încruntîndu-se cînd el îi citea despre Hemingway, despre Hutch sau despre Chevalier, sau despre un grup de americani care jucau baseball în parc, supravegheaţi de privirea ocrotitoare a lui Victor Hugo.

Într-o după amiază, după ce stătuse noaptea pînă tîrziu, iar ziua fusese fierbinte fără o boare de vînt, Godwin aţipise aproape, lăsînd să-i alunece pe genunchi *Roşu şi Negru*, cînd sunetul vocii ei îl trezi din amorţeală. Vorbea despre mama ei. Fără să aibă vreun motiv special. Începu să vorbească, despre ea, pur şi simplu.

— Pe mama o cheamă lady Pamela Legend. E dintr-o familie foarte veche din Buck. Ea pretinde că-şi dispreţuieşte originea, dar n-o uită niciodată. Asta face parte dintr-un joc pe care-l practicăm noi, englezii.

— Buck? Ce înseamnă asta?

— Din Buckinghamshire. Familia Legend din Buckinghamshire e intrată în legendă. E o glumă foarte plicticoasă, dar lady Pamela, în fundul sufletului ei, o tratează cu cea mai mare

seriozitate. A existat un Legend pe vremea lui Wellington, altul pe vremea lui Nelson, iar un alt Legend şi-a condus cei şase sute de oameni în Valea Morţii şi cine mai ştie pe unde. A existat chiar şi un Legend care a făcut războiul la Jenkins's Ear. Legenda lady-ei Pamela nu e chiar atît de „distinsă"... dar ea refuză să facă deosebirea între faimă şi notorietate. *Eu* ştiu asta foarte bine şi n-am decît paisprezece ani. E foarte frumoasă şi înclinată spre ceea ce oamenii numesc „indiscreţii". Asta face lucrurile cam greu de suportat pentru tata. Bietul om! El este atît de blînd! Cineva a spus odată că „sîngele bătrînului Tony e atît de subţire încît nu-l interesează de fel cine-i înghesuie nevasta, dacă nu trebuie neapărat". S-a crezut că eu n-am auzit toate astea, dar a spus-o un vechi prieten de familie din ţinutul nostru. Nu eram sigură ce însemna asta, pînă cînd am crescut puţin mai mare.

— Nu cred că e prea plăcut nici pentru tine, nici pentru tatăl tău.

— Lumea îi găseşte întotdeauna scuze lady-ei Pamela... O indiscreţie e o tragedie, două, sînt o nenorocire, dar dacă le faci cu nemiluita, atunci devin *stilul tău*. Max Hood mi-a spus asta. Nostim, nu-i aşa? E adevărat, Rodger?

— S-ar putea să fie. Dar eu nu mă prea pricep.

— Eşti ranchiunos?

— Sînt genul care trăieşte şi-i lasă şi pe alţii să trăiască. Sînt un comod.

— Acum un an, Tony s-a întors acasă şi a prins-o pe lady Pamela asupra faptului – noi ştim ce înseamnă asta, nu-i aşa? – cu vărul ei, Marc Legend, pe masa de biliard. Asta s-a întîmplat la reşedinţa noastră, Belgravia House. Tony a făcut mare tam-tam atunci... Eu dormeam sus şi am auzit tot zgomotul acela. M-am uitat pe fereastră şi l-am văzut cum îi arunca în stradă, pe ea şi pe Marc, în Eaton Square. Stătea în uşă şi striga la ea. Spunea că e „o tîrîtură, cu nimic mai brează decît cea mai ieftină cocotă..." Nu m-am putut stăpîni să nu privesc scena aceea. Mama stătea pe trotuar şi plîngea – de furie, sînt sigură – rochia îi era ruptă, iar Marc avea o mutră îngrozitoare şi răcnea mereu că tata îi spărsese ochelarii...

Vocea Priscillei era blîndă şi nu părea prea tulburată, de parcă ar fi povestit ceva cu care era obişnuită de multă vreme. Cu toate

acestea, povestea era atît de tristă, venind din partea unei fiice, încît Godwin nu mai fusese în stare să se uite la ea. Îşi mută privirea asupra mişcărilor peste măsură de prudente ale unei pisici care pîndea, din umbră, o pasăre.

— În cele din urmă, cînd s-a oprit din plîns, s-a uitat în sus, spre tata şi a spus: *„Nu sînt ieftină, Tony iubitule, crede-mă şi, pe deasupra, sînt cea mai bună pe care o vei avea tu vreodată!”* Apoi şi-a ridicat privirea şi m-a văzut la fereastra dormitorului cum îi priveam. A început să-mi facă cu mîna, ca la o festivitate regală, ca şi cum nu se întîmplase nimic rău sau neobişnuit. Dar în Eaton Square se aprinseseră cîteva lumini, oamenii auziseră zgomotul... Ea a intrat în Bentley-ul lui Marc şi şi-au luat tălpăşiţa. A fost ultima oară cînd i-am văzut...

Cînd, în fine, tăcu, Godwin o privi din nou. Pe obraz îi străluceau două lacrimi, pe care ea nu le şterse, ca şi cum nu le-ar fi simţit. Dintr-un impuls firesc, el se apropie şi i le şterse cu vîrful degetelor. Ea îi prinse mîna, şi-o lipi de obraz şi el simţi şiroaiele de lacrimi calde. Apoi veni şi îngenunche lîngă scaunul lui, îşi odihni capul pe pieptul lui şi suspină. El se porni să-i mîngîie părul des, repetîndu-i mereu, cu voce şoptită, că va fi bine, că totul va fi bine.

15

Rodger Godwin era foarte sigur că, pe la sfîrşitul petrecerii de Ziua Bastilie, la familia Dew Brittain, începuse să ghicească cum stăteau lucrurile. În noaptea aceea totul se schimbă dintr-odată. Totul se raporta acum la petrecere. Toate se întîmplaseră Înainte de petrecere şi După petrecere. Şi în timpul desfăşurării ei, toată lumea fusese de părere că era cea mai frumoasă noapte din vara aceea. Ca nici o alta.

Cu siguranţă că era marea reuşită a Priscillei. Nu numai că juca rolul de gazdă, de stăpînă a casei, alături de Tony Dew

Brittain, dar ea însăşi organizase petrecerea, trimisese invitaţii scrise de mîna ei, comandase toate decoraţiunile şi florile, controlase menu-ul şi personalul de serviciu să-şi facă datoria. Era superbă, strălucitoare. Lui Godwin i se păru uimitoare, ca şi cum ar fi lăsat în urmă, dintr-odată, copilăria, devenind femeie, produsul – un produs rafinat – unui misterios ritual de transformare.

Cînd Godwin intră, din stradă, ea stătea în dreptul porţii, în grădină. Printre copaci şi în interiorul casei, erau montate lanterne japoneze care, văzute prin transperantele deschise, îşi amestecau strălucirea cu aceea a lumînărilor. Silueta ei se profila pe fundalul acesta strălucitor. Părul scurt îi acoperea puţin gîtul graţios. Saluta pe toată lumea, cu gesturi timide. Cineva cînta la pian. Briza moale şi caldă purta melodia pînă la el. Lanternele se balansau uşor, de parcă o mînă nevăzută le dirija mişcarea în ritmul muzicii. Godwin îi luă mîna şi o simţi umedă de emoţie.

— Ce fericită sînt că eşti aici! Spune-mi că totul va ieşi bine, Rodger! Aş vrea să nu mă fi avîntat în aşa ceva… Crezi că va ieşi bine?

Purta o rochie de mătase mov, foarte scurtă, cu bride la umeri. Şoldurile care începuseră să i se rotunjească, căpătînd forme feminine, făceau ca rochia să i se lipească de pîntecele plat şi să se muleze strîns pe coapse. Dar vîrsta, crudă încă, o trăda, cei paisprezece ani ai săi o făceau să nu fie sigură pe ea, în întregime. Rămăsese încă, una dintre acele fiinţe încîntătoare, care mai oscilează între jocul de-a adultul şi realitatea acestei vîrste.

— Totul va fi minunat. Fii sigură, îi spuse Godwin.

— Sînt prea nervoasă ca să stau locului. Nu vrei să intri şi să te prezinţi singur pianistului?

Zîmbi şi se duse să întîmpine un nou venit.

Avea să reuşească, fără îndoială; trebuia să aibă încredere în ea. La pianul cel mare din salon stătea Hutch în persoană; cu faţa netedă, zîmbetul discret şi accentul său englezesc, părea personificarea stilului, a spiritului scînteietor şi sofisticat. Mulţi parizieni trebuie să şi-l fi dorit ca oaspete la petrecerea lor, în acea seară deosebită – totuşi Cilla fusese aceea care reuşise să pună mîna pe el. Îi făcu cu ochiul lui Godwin cînd ea îi aduse o

cupă de şampanie.

— Frumoasa domnişoară Dew Brittain, spuse Hutch, se pricepe cu siguranţă, să organizeze o petrecere. Ea *lansează* o petrecere. Îţi spun eu, Raj, că se va vorbi mult despre felul cum o fetiţă…

— Sper să fie aşa, spuse ea, roşind.

Mai tîrziu, cînd casa începuse să se umple, Tony Dew Brittain se apropie de Godwin, care stătea rezemat de o balustradă, în spatele uşilor franceze, privind musafirii care dansau în acordurile pianului.

— Te distrezi bine, Godwin? Unde-ţi este prietena? Clothilde?

— Vine îndată. E la un păhărel, în oraş, cu nişte vechi prieteni.

— Gata-gata să plesnesc de mîndrie pentru fiica mea.

— Nu te condamn. Totul i-a reuşit de minune.

— Maică-sa şi cu mine făceam o treabă de amatori… Cine ar fi crezut că Priscilla va fi aceea care va reuşi să organizeze ceva demn de a-ţi da osteneala? Viaţa e plină de surprize. În cazul ăsta, e o surpriză plăcută. Nu-i aşa că ţi-e dragă Prissy?

— Foarte dragă.

— Uneori sînt îngrijorat.

— Pentru Priscilla?

— Într-un fel, da. E vorba despre inima asta a mea. Aş vrea să mai rezist pînă cînd se face mare şi începe să trăiască pe picioarele ei. Atunci va moşteni o grămadă de bani. Nu va mai avea nevoie de bătrînul ei tată. Apoi, pffft! Ce importanţă mai are? Dar n-aş vrea s-o las singură atît timp cît e încă un copil. Aşa încît mă frămînt. Dar seara asta e o minunăţie. I-a reuşit întru totul, nu-i aşa?

Mulţi dintre musafiri îi erau complet necunoscuţi lui Godwin, dar el se bucura să-l vadă pe Merle Swaine, care-l remorca pe ziaristul cel gras, cu faţa rotundă şi cu ochelari de la *The Times*, Sam Balderston. Balderston avea un aer îngeresc şi viclean totodată, semănînd în mod straniu cu o vulpe. Ochelarii i se murdăriseră şi pe cravată îi căzuse ceva lipicios. Lui Godwin îi amintea de un funcţionar de la asigurări, de la el de acasă. Balderston cunoştea bine Parisul şi întotdeauna se referea, cu dispreţ, la francezi, numindu-i „broaşte“. Îi plăcea mult să discute despre politică, un subiect care, pe vremea aceea, atrăgea prea

puţin interesul lui Godwin. Flancată de Swaine şi Balderston, care se îndreptau spre Godwin, păşea Clothilde.

— Uite pe cine am pescuit! Balderston rînji viclean. Regina broaştelor a ta!

Ea îl privi pe Balderston ca şi cum n-ar fi înţeles o boabă englezeşte, îl luă pe Godwin de braţ şi-l sărută cu pasiune, pe gură.

— Am întîlnit-o chiar în faţa uşii, spuse Swaine. Transpira din belşug. Lucru mare, luminile astea colorate din copaci, spuse el, lăsîndu-se luat de valul petrecerii. La ora asta din noapte, Sam e de găsit, de obicei, pe sub vreun scaun de bar. M-am gîndit că ar trebui să vadă şi el cum se comportă, în străinătate, afurisita asta de societate englezească. Omul nu e decît un netrebnic murdar de cerneală pe degete. Balderston aruncă o privire prin salon.

— Hristoase, asta-i fata lui Dew Brittain?

— Gazda noastră, spuse Godwin.

Clothilde aprobă din cap, că aşa era.

— Desăvîrşită, nu-i aşa?

— Îţi ia piuitul, ca să mă exprim *elegant*. Cînd o vezi, îţi vine în minte că ar fi bună de pictat.

Balderston rînjea cu gura pînă la urechi.

— Trebuie să mă duc să schimb o vorbă cu tînăra doamnă. Cineva ar trebui să-i facă nişte poze.

Îl urmăriră cu privirea cum se „rostogolea“ şi Swaine oftă din rărunchi.

— Piatra de moară de gîtul lui Merle Swaine, spuse el.

Clothilde cînta acompaniată de Hutch şi cînd îl luă pe Godwin la dans, evoluă cu atîta măiestrie, încît îl făcu să se simtă aproape în largul lui pe ringul de dans.

— Nu ştiu să dansez decît dansuri lente, spuse el. La Charleston nu mă prinzi.

Clothilde rîse de el.

— Demnitatea îţi dă multă bătaie de cap, *m'sieur*[1]*!*

Godwin stătea în picioare în umbra scării privindu-i pe cei aşezaţi pe trepte la picioarele lui, cînd îl văzu pe Max Hood intrînd şi ţinîndu-se liniştit de o parte, ca un simplu spectator la

[1] Dom'le (lb. franc.) (*n.tr.*).

petrecere. În lumina strălucitoare a lumînărilor, protejat de distanţa dintre el şi musafirii de la picioarele lui, în timp ce Hood nu-l observase încă, Godwin avu sentimentul că-l vedea pe Erou pentru prima oară.

În acel moment, Hood era aproape neobişnuit de chipeş. Îmbrăcat ireproşabil, cu un smoching perfect croit şi cravată neagră, uşor bronzat după îndelungi meciuri de tenis şi partidele de pescuit şi de călărie în Bois de Boulogne. Dar exista, totuşi, un amănunt care-l făcu pe Godwin să rînjească în faţa acestei imagini: Max Hood era perfect dar, la urma urmelor, avea problemele lui. Godwin coborî scările şi se îndreptă spre Hood cu un sentiment pe care nu-l putea defini decît sub numele de „frăţie". Îşi dădea seama că suna prosteşte, *era* ceva prostesc, dar ştia că nu se putea împiedica să simtă altfel şi al naibii să fie dacă ştia de ce.

Hood era o enigmă. Era atît de tăcut, de liniştit în sinea lui, încît te atrăgea, te făcea neputincios şi, în acelaşi timp, complice la secretul său, stabilind un fel de complot enigmatic. Efectul pe care-l avea asupra lui Godwin era să-l facă să-şi dorească aprobarea lui Max Hood în tot ceea ce făcea. Numai aşa se simţea bine. Îşi dorea să fie demn de prietenia lui Max Hood. Dorea să-l *cîştige* pe acest om. Şi, în timp ce nici una dintre aceste aspiraţii nu părea să fie realizabilă, Hood părea, totuşi, să-l considere pe Godwin prietenul său. Godwin nu-şi căpătase acest statut; i se conferise, pur şi simplu, fără a-l fi cîştigat. Totuşi, Godwin dorea să şi-l cîştige prin propriile-i forţe, dorea ca Max să vadă şi să înţeleagă acest lucru. Dar cum?

Se antrenară în conversaţie, băură şampanie şi discutară mai deschis decît o făcuseră vreodată pînă atunci. Şi chiar cînd se despărţiră, Godwin continua să-l aibă în faţa ochilor şi să-l păstreze în minte. Toată seara Hood rămase singur, un observator tăcut, jucîndu-se uneori, cu pisicile, în grădină. Faţa lui părea o mască de nepătruns. Ceva îl rodea pe acest om.

La un moment dat, îl văzu cu coada ochiului cum se apropie de Priscilla şi începu cu ea o conversaţie însufleţită, semănată cu glumele obişnuite, felicitînd-o, cu siguranţă, pentru petrecerea organizată de ea. Ea îl asculta cu atenţie. Zîmbetul lui era la fel de neutru ca întotdeauna. Apoi o invită la dans şi ea primi. Se mişcau

foarte lent, urmărind muzica şi nu păreau să-şi spună mare lucru. El privea cu un aer hotărît, peste umărul ei, fără a-şi schimba, deloc, expresia, dar o ţinea strîns, nu *prea* aproape – la urma urmei, nu era decît o puştoaică, nu o femeie în toată puterea cuvîntului. Cînd dansul se termină, ea îi zîmbi timid iar el îi mulţumi cu o plecăciune uşoară şi, ca şi cum ar fi ridicat un val vrăjit, concentrarea ei de pînă atunci se topi, redevenind gazda dinainte.

Godwin îi ascultă pe Swaine şi pe Sam Balderston cum discutau despre calităţile baseball-ului şi ale cricket-ului, cînd simţi că cineva îl trage de braţ. Era Priscilla care îl luă cu ea. Era aproape miezul nopţii şi petrecerea era în toi. Ochii ei străluceau. Godwin văzu cum se reflecta în ei lumina lumînărilor. Era fericită, deşi mai era încă neliniştită şi puţin nervoasă, dar în sensul bun al cuvîntului. Reuşise. Petrecerea ieşise exact aşa cum şi-o dorise, ba chiar mai mult decît îşi imaginase.

— Nu e prea îngrozitor? Spune-mi Rodger. Ochii-i erau larg deschişi.

— E senzaţional, domnişoară Dew Brittain şi tu ştii asta.

— E drăguţ, nu-i aşa?

Îşi îndreptă umerii şi privi zglobie în jur, redevenind subit o fetiţă care rămăsese trează tîrziu, în noapte.

— Toată lumea se distrează şi eu mă simt grozav din cauza asta. Sînt atît de bucuroasă pentru tata… M-a lăsat chiar să beau un pahar de şampanie.

— Cilla.

— Îţi mulţumesc pentru că în seara asta mi-ai spus Cilla. Ochii ei imenşi scînteiară.

— Cilla, chiar în clipa asta, trebuie să-ţi spun ceva – nu, lasă-mă să-ţi spun. Eşti atît de, atît de… eşti frumoasă. Eşti… altfel decît toată lumea pe care am cunoscut-o vreodată. De fapt, sînt puţin năucit cînd te privesc. I se tăiase răsuflarea şi-şi dădea seama foarte bine cît de lipsit de tact era.

— Ce drăguţ eşti că-mi spui asta. Puţin ameţit şi foarte dulce. Dar dacă sînt atît de… prezentabilă… atunci de ce nu-ţi place să dansezi cu mine?

— Nu mă prea pricep la dans.

— Eu sînt groaznică, nu ştiu să dansez deloc. Ne vom face că

dansăm, Rodger. Te rog, mai dansează cu mine o dată!

Îl conduse în grădină, sub lanternele japoneze şi dansară puţin pe dalele prăfuite, lîngă fîntîna arteziană, în locul unde îşi petreceau atît de des după amiezele, citind. Hutch cînta unul dintre cîntecele îndrăgite în zilele acelea, mîngîind cuvintele.

Crimă la lumina lunii,
Un alt mister.
Cupidon ne va găsi vinovaţi
De iubirea cea mai înfocată...

— Max Hood este complet cucerit de tine.

— Ştiu.

— Ştii?

— O fată simte asemenea lucruri.

— Ţi se întîmplă des?

— Desigur că nu, Rodger. Am numai paisprezece ani, prostuţule. Dar cred că e vorba chiar despre unul dintre lucrurile acelea.

— Care lucruri?

— Unul dintre acele lucruri cu care te naşti, dacă eşti fată.

— Mi-a spus... nu cred c-ar trebui să spun...

Nu era sigur de ce îi spunea ei toate acestea. Poate doar ca s-o încălzească. Dar nici despre asta nu era sigur. Poate că voia s-o împiedice să-l rănească pe Max Hood. Poate că şampania era cea care vorbea în locul lui.

— Înţeleg. E timid. N-a prea avut de-a face cu femeile. Ai cunoscut-o pe soţia lui?

— *Soţia lui?* Care soţie? Ai spus *soţie?* Hood?

— Cred că e bolnavă. A fost internată într-un sanatoriu în Elveţia.

— Tuberculoză?

— Nu prea sînt speranţe, din cîte am auzit.

— Dar e o ruşine... totuşi. Max are anumite sentimente pentru tine.

— E-n ordine, Rodger. Arăţi atît de îngrijorat!

— E suficient de bătrîn ca să-ţi fie tată!

— Dar nu mi-e tată. Şi, la urma urmei, ce importanţă are

vîrsta? Nu eşti prea romantic, după părerea mea. N-are nici măcar patruzeci de ani.

Îl necăjea, în glumă.

— Nu vîrsta *lui* mă îngrijorează pe mine, Cilla.

— Atunci…

— Vîrsta *ta*.

— Nu-ţi face griji, Rodger. Totul e-n ordine. Şi Max Hood e un gentleman perfect. Poţi avea încredere în el.

Apoi murmură, cu capul lipit de pieptul lui.

Crimă la lumina lunii
Un alt mister…

La vreo oră după aceea, cînd trecuse de unu noaptea, Max Hood apăru din întunericul grădinii, cu un aer neobişnuit de îngrijorat. Colţurile ochilor şi ale gurii trădau o expresie chinuită, iar faţa îi era scăldată de sudoare. Zărindu-l pe Godwin, îşi netezi repede, părul cu mîna şi-şi şterse fruntea, revenind, întrucîtva, la realitate. Cu un efort de voinţă, îşi reluă înfăţişarea normală, afîşînd unul din acele zîmbete studiate, aproape perfecte. Enigma lui era din nou, la locul ei.

— Ascultă bătrîne, ai văzut-o pe gazda noastră? Pe Prissy? Mă gîndeam că am stat destul şi am încercat s-o găsesc ca să-i mulţumesc pentru această petrecere remarcabilă… dar mi-e imposibil să dau de ea. Am căutat-o peste tot. De fapt, bătrîne… Clătină din cap şi-şi umezi buzele. Nu e de găsit.

— Trebuie să fie ea pe undeva. Ai căutat-o la bucătărie?

— Nu m-am gîndit.

— Acolo trebuie să fie. Hai să vedem.

Urmîndu-l pe Hood pe culoarul spre bucătărie, singurul gînd care-l urmărea pe Godwin era că Hood avea o soţie! Ideea i se părea de neconceput. Max Hood avea o soţie în Elveţia, o soţie bolnavă, tuberculoasă şi ea era pe moarte… Nu se ştia niciodată, într-adevăr. Dar de ce nu vorbise niciodată despre ea? Şi ce naiba avea de gînd, pe jumătate îndrăgostit de Priscilla, aşa cum era, din moment ce avea o soţie, pe moarte sau nu? Godwin se gîndi că i-ar putea vorbi lui Clyde despre asta, el care era obişnuit cu comportamentul oamenilor în această parte a lumii. El ar fi putut să „interpreteze“ situaţia.

N-o găsiră pe Priscilla nici la bucătărie, nici sus, în dormitoare,

nici în pivniţa de vinuri. Tony juca biliard şi bea coniac cu Sam Balderston. Le sugeră, foarte natural, că, probabil, se dusese să-şi pudreze puţin năsucul. Sau poate că şampania i se urcase la cap şi se ascunsese să tragă un pui de somn pe undeva pe unde ei nu se gîndiseră s-o caute.

Godwin îl urmă, din nou, pe Max Hood pe scări, la etajul al doilea, apoi pe scara îngustă şi întunecoasă, spre etajul al treilea.

— Stai o clipă, spuse Godwin, cu respiraţia întretăiată, sprijinindu-se de perete.

Acolo sus nu era nimic altceva decît un întuneric de nepătruns.

— Nu e acolo, sus. E atît de cald acolo încît poţi frige un curcan.

Instantaneu, sudoarea începu să i se scurgă pe la colţurile ochilor, provocîndu-i mîncărimi. Cămaşa i se umezi şi i se lipi de spinare. Îl apucă de braţ pe Max Hood. Era ca şi cum te-ai fi lovit cu mîna de un drug de fier.

— Ea nu e acolo, sus, Max.

Nu-i putea zări faţa lui Max în întuneric, dar i se păru că a auzit ceva. Îşi încordă auzul.

— Ce s-a întîmplat, Max?

Max Hood suspina, un sunet înăbuşit, umed parcă, vocea lui şopti în întuneric.

— Am făcut ceva rău, Rodger. Am făcut ceva îngrozitor de rău şi de necivilizat. Şi acum nu ştiu ce să fac, mă înţelegi? Înţelegi ce vreau să spun, bătrîne?

— N-aş putea spune că înţeleg.

Voia să scape din întunericul acela paralizant. Mirosea a camfor, a flori uscate, a şoareci, miros pe care-l recunoscu pentru că-i amintea de podul casei părinteşti, în zilele fierbinţi de vară.

— Să plecăm de aici, Max. Nu pot să respir.

Coborîră în grabă treptele înguste.

Îşi simţi umărul prins puternic într-o menghină.

— Fir-ar să fie, Max! Nu văd nimic!

— Tocmai asta e, bătrîne.

Hood continua să vorbească în şoaptă, în tăcerea ce-i înconjură. Pianul se auzea de undeva, de foarte departe.

— Ce vrei să spui, Max? Ce s-a întîmplat? Care-i problema?

— Problema e întunericul. M-am făcut de rîs. Şi nu vreau să discut despre asta, la lumină. Îşi înghiţi pe jumătate un suspin. Nu sînt un laş. Îţi dau cuvîntul meu în privinţa asta. Voi face ceea ce e nevoie să fac. Nu voi da, niciodată, bir cu fugiţii din faţa datoriei. Dar asta… asta e… Am făcut ceva îngrozitor… într-adevăr, trebuie să-mi cer scuze… dar partea nostimă este că nu prea ştiu cum… un prost afurisit, mi-am pierdut controlul… fir-ar să fie! Tuşi. Acum îmi pare al naibii de rău că te amestec în treaba asta. Trebuie să încerci să mă ierţi, bătrîne… Mă simt un prost din cap pînă-n picioare. Am văzut bărbaţi care nu puteau suporta mizeriile ofiţerilor. Acum mă simt exact în acelaşi fel.

— Ascultă, nu ştiu despre ce vorbeşti şi, ca să fiu sincer, Max, nu mai rămîn nici o clipă aici. Acum coboară treptele astea, încearcă să-ţi revii şi…

— Pentru numele lui Dumnezeu, Rodger… am sărutat-o. Am *sărutat-o!*

— Pe cine? Doar nu vrei să spui… vai, Max.

— Pe Priscilla. M-am plimbat cu ea prin grădină, ne jucam cu pisoii, ea ţinea unul dintre ei lîngă obraz şi pisoiul îi lingea obrazul… Pe moment, am simţit că înnebunesc. Nu mi s-a mai întîmplat niciodată aşa ceva. Nu-mi pot explica.

Începea să se calmeze şi Godwin îl conduse pe scări, pînă la coridorul etajului al doilea. Lumina lui se filtra prin ferestre, la ambele capete ale acelui culoar lung. Hood avea înfăţişarea unui om care suferise un şoc. Uluit, neînţelegînd ce se întîmpla cu el.

— Am luat pisoiul şi l-am lăsat pe bancă. Ea mă privea destul de mirată. Apoi i-am luat faţa în mîini şi am sărutat-o pe gură… a fost ca săgeata unui fulger care m-a străbătut instantaneu… M-am simţit dintr-odată teribil de excitat şi ea şi-a data seama… Apoi am încetat s-o sărut, m-am dat înapoi – trebuie să fi arătat ca fantoma de la operă, rămăsesem fără grai după ce făcusem ceea ce făcusem… Ea mă privea şi eu îi spuneam în neştire că-mi pare rău, că-mi pare groaznic de rău… Şi ştii ce a spus ea, Rodger? N-ai să crezi. A spus: *Nu-i nimic, Max, nu fii supărat*. Vreau să spun, ce fiinţă!

Hood stătea rezemat de un dulap înalt din lemn de pin, clătinînd din cap.

— Bine, spuse Godwin. Las-o baltă. A înţeles. Nu e supărată pe

tine… Şampania e de vină, asta e, Max. Noapte de vară, dans, o petrecere, şampanie.

— Dar n-am vrut să mă opresc, spuse Hood încet. Se comporta ca o femeie în toată firea, gura ei era gură de femeie, a trebuit să mă abţin… *O doream*. E un copil!

Rosti ultimile cuvinte cu un glas răguşit. Era la capătul puterilor. Cel puţin pentru moment.

Godwin nu-şi putea veni în fire. Dar era adevărat. Max făcuse ceea ce făcuse şi se simţea puternic zguduit de acţiunile sale. Poate că se gîndise şi la soţia lui. Dar partea cea mai proastă era că Cilla era un copil.

— Şi acum n-o pot găsi, spuse Hood. Ce a făcut? Unde a plecat? Trebuie s-o găsesc.

— Ascultă-mă, Max, nu cred că arde chiar aşa. Acum eşti foarte tulburat. Nu eşti tu însuţi. Dacă aş fi în locul tău aş lăsa-o în pace. În noaptea asta, vreau să spun. Ea ştie că te-ai simţit prost şi asta e de ajuns. Ca să-ţi spun adevărul, eu cred că micuţa noastră Priscilla e mai matură decît ne dăm noi seama. Sînt sigur că înţelege. Pot să jur că nu-ţi va purta pică nici măcar o clipă. Doar e vorba de o petrecere, ce Dumnezeu! Nu face atîta caz, Max. Nu e chiar atît de grav.

— Ba e foarte grav, Rodger. Tu nu înţelegi. Ea poate că înţelege, dar tu nu.

Îşi aprinse o ţigară şi flacăra îi lumina faţa, reflectîndu-se în privirile lui abătute.

— Acum nu mai pot rămîne singur cu ea. Pur şi simplu. Simt c-aş începe iar, aş merge chiar mai departe… Nu-mi pot permite riscul. Nu înţelegi? Dacă vreau să-mi păstrez intacte eventualele speranţe în ceea ce o priveşte, nu le pot distruge acum. Înţelegi?

Godwin aprobă din cap, întrebîndu-se dacă, într-adevăr, înţelegea ceva. Dar poate că totuşi înţelegea. Ceea ce pricepuse însă acum era că Max Hood era mult mai mult decît „pe jumătate îndrăgostit“ de Cilla Dew Brittain.

Într-un fel, nu-l puteai condamna pe bietul om.

Godwin avea unele motive pentru care nu putea părăsi petrecerea. Poate că simţea în aer un soi de vrajă care prindea totul în mrejele ei.

O mare parte dintre invitaţi simţiră şi ei că nu puteau pleca în noaptea aceea, într-atît de seducătoare era muzica şi şampania şi compania în care se aflau şi sclipirile lumînărilor care pîlpîiau în adierea brizei de seară. Godwin stătea singur în grădină, sub lumina lanternelor japoneze viu colorate, filtrată de crengile copacilor. Îşi trecea alene degetele prin blana moale a unui pisoi, cînd o zări, din nou, pe Cilla. Trebuie să fi fost aproape trei dimineaţa şi el era somnoros, simţind cum i se îngreunează pleoapele. Fîntîna şopotea lin şi sunetul apei era adormitor. Mintea îi hoinărise nestingherită. Auzi poarta dinspre stradă scrîşnind şi scîrţîind uşor ca şi cum ar fi deschis-o cineva. Ea intră în curte.

Faţa îi era palidă în lumina alburie a lunii. Îşi dădu la o parte o şuviţă rebelă, din colţul ochiului. Îl zări pe Godwin şi zîmbi veselă, apoi îşi acoperi gura cu mîna, ca pentru a-şi ascunde un căscat neaşteptat. Se sprijini de fîntînă, cu faţa la el.

— Ţi-e somn, spuse ea.

— Te simţi bine?

— Desigur. Ce vrei să spui?

— Max şi cu mine te-am căutat peste tot, pînă acum.

— Pentru ce?

El ridică din umeri.

— Max voia să-ţi spună noapte bună şi să-ţi mulţumească pentru petrecerea reuşită. Era îngrijorat văzînd că nu te putem găsi.

— Ah!

Degetele i se încleştară pe marginea vechii fîntîni.

— Eşti sigură că te simţi bine? Eşti palidă.

— Sînt uşor năucită. Plecă ochii. Toate emoţiile astea... nu prea aveam experienţă în privinţa asta.

— Dar unde ai fost?

Se tot gîndea cum o sărutase Max, îi rămăsese în minte imaginea lui ţinîndu-i faţa în mîini. Nu ştia ce să creadă despre toată întîmplarea. Era unul din acele lucruri foarte delicate.

— Îmi era foarte cald. Toate lumînările acelea, mirosul de ceară topită... şampania. Trebuia să ies, aşa că m-am strecurat afară. Era prea multă lume, aşa încît nu m-am gîndit că se va băga de seamă. M-am plimbat puţin, am stat în parc...

— Meritai să te relaxezi puţin, spuse Godwin.

Se ridică şi o îmbrăţişă scurt.

— Şi pentru mine a fost o noapte *grea*.

Ea se întoarse şi se îndreptă, alături de el, spre poarta care dădea în stradă. Stăteau unul lîngă altul, cînd zăriră o figură cunoscută care venea spre ei.

Era Clyde Rasmussen.

Făcu un gest larg cu mîna spre ei.

— Salut cavalere. Cum merge talmeş-balmeşul tău, iubito? Am ajuns prea tîrziu?

Îl bătu pe spate pe Godwin şi o sărută în grabă, pe frunte, pe Priscilla.

— E o reuşită extraordinară, spuse Godwin. Amîndoi sîntem copleşiţi.

— Foarte bine, mai prelungiţi-o puţin. Sînt un om care munceşte, ştiţi doar.

— Mai ai o groază de timp la dispoziţie, spuse ea. Intră şi bea un pahar cu şampanie. Hutch mai este încă aici.

— Diavolul ăla. Un rînjet larg şi ştirb.

— Ăla să vă ia pe amîndoi, spuse Godwin.

— Rodger, tu eştî? Credeam că dormi.

Era Clothilde care trecea pe lîngă fîntînă.

— Credeam că ai plecat fără mine.

— Am venit fără tine.

— Dar nu scapi tu atît de uşor!

Îl sărută pe obraz.

— Ce reuşită! se adresă Priscillei.

— Nici unul dintre noi n-o va uita vreodată, spuse Godwin.

— Lasă-mă să intru şi eu în temă, înainte să devină o amintire, spuse Clyde. Condu-mă, te rog, spre epoca de aur, tînără doamnă.

Priscilla se conformă. Apoi Clothilde îl luă de mînă pe Rodger Godwin şi-l conduse acasă, în pat. Dar cînd, în cele din urmă, veni timpul să şi doarmă, ultimile lui gînduri se îndreptară către Max Hood.

După noaptea aceea, Godwin crezu că înţelesese totul, dar de fapt, nu înţelesese încă nimic.

Într-un anume fel, se cam plictisise de întregul lor grup. Îl oboseau, cu adevărat şi nu ştia exact cum să procedeze cu fiecare dintre ei. Era, în primul rînd, Max Hood cu dragostea lui, cu ruşinea şi cu disperarea lui, toate în legătură cu Cilla; era Clyde cu pasiunea lui pentru fete tinere, acum, pentru mica *Africaine* misterioasă, care putea sau nu putea, din cauza elanului lui, să-l bage în mare încurcătură. Într-un fel cu totul ciudat îl îngrijora Cilla care era sufletul vieţii lor, al tuturor; rolul ei ambiguu de fată-femeie îl epuiza pentru că nu ştia cum să se comporte, nu ştia cît o costă pe ea acest rol. Aşa încît se ţinea, pe cît putea, mai departe de întregul grup, de casa cea elegantă cu pisoii şi fîntîna ei arteziană şi cu teancurile de cărţi de pe scaunele de pînză din grădină. O vedea numai pe Clothilde, concentrat asupra muncii lui, scria mii de cuvinte pe zi despre Paris şi locuitorii lui şi despre felul în care vedea el toate acestea.

Prînzul cu Marshal Hacker de la Boni & Liveright Publishers dură aproape patru ore. Semnarea contractului îi dădu lui Godwin un sentiment sărbătoresc. Străbătu lungul drum spre casă, intră în coridorul care-i devenise atît de familiar, după ce se asigură că n-o va întîlni pe Clothilde acolo şi hotărî să-l invite pe Clyde la un păhărel. Istoria cu Marshal Hacker, cu Fouquet şi Boni & Liveright, ca şi cea a contractelor, pur şi simplu, nu mai putea aştepta. Era evidenţa însăşi, proba concretă că vara aceasta nu fusese pentru el o halucinaţie prelungită.

Bătu cu hotărîre în uşa lui Clyde, apoi intră furtunos şi-l strigă pe nume.

— Clyde. Clyde, unde… Simţi cum i se moaie genunchii, ca şi cum ar fi fost lovit cu un par în cap sau ar fi făcut, subit, un atac de cord, sau ar fi văzut cel mai îngrozit lucru din lume. Inima i se oprise şi simţi că sîngele îi fuge din obraji. Apoi puse stăpînire pe el o imensă stingherealâ. Voia să fugă, dar parcă îi crescuseră rădăcini în podea. Simţi cum stomacul îi sălta ca un ascensor în cădere liberă. Se simţi scăldat într-o sudoare rece. Toate acestea se petrecură într-o clipă.

Clyde era gol, îngenunchiat pe podea, cu spatele la Godwin. Faţa îi era îngropată între picioarele unei femei, ale cărei coapse îi apăsau obrajii. Degetele ei îi greblau părul ţepos, trăgîndu-l cu

putere spre ea. Singurul sunet care se auzea era respiraţia ei, un sunet chinuit, din gît, care puncta tăcerea, în timp ce ea se împingea apoi se retrăgea brusc în fundul canapelei pentru a se împinge, din nou, înspre el.

Godwin avea impresia că privea scena asta de multă vreme. Căldura zilei intra în valuri prin fereastră, perdelele fluturau uşor, camera era întunecată şi mirosea a flori.

Ochii ei îi întîlniră pe ai lui Godwin. Dar nu putea fixa ceva decît în parte, îi luceau de dorinţă, obrajii îi erau în flăcări, sînii mici, goi, cu sfîrcuri mari, dezvoltate, erau congestionaţi de căldura actului. Era la limita orgasmului, îndreptîndu-se rapid spre el şi în timp ce Godwin o privea, ochii ei se întoarseră de la el, privind în gol. Înainte ca el să poată fugi, înainte de a putea face ceva, orice, ea ajunse la apogeu, apoi se destinse cu un mic geamăt, muşcîndu-şi buza pentru a-şi înăbuşi ţipătul, în timp ce trupul îi vibra frenetic, ca şi cum era nerăbdătoare să termine cu totul, dar nu-şi putea încetini sau ignora mişcarea. Gemu, trăgînd nesăţioasă aer în piept. Ochii ei enormi se întoarseră încet spre Godwin, în timp ce spasmele se răreau pînă cînd încetară cu totul. Îşi acoperi goliciunea cu un halat, se retrase în fundul canapelei, şi-i şopti blînd ceva, lui Clyde. Îşi acoperi triunghiul întunecat şi umed şi-şi trase picioarele sub ea, subit pudică şi sfioasă, în timp ce Clyde se lăsa în jos, istovit, aşezîndu-se pe podea, cu un prosop strîns pe pîntece, cu gura şi faţa strălucitoare. Îl zări pe Godwin şi mormăi; înjură, dîndu-şi ochii peste cap, ca şi cum ar fi cerut îndurare Atotputernicului.

— *Merde,* şopti el, fîr-ar să fie…

Cuvintele îi scăpau. Se aşeză într-o poziţie piezişă, ciudată, ca o păpuşă mare, stricată.

Godwin îşi întoarse privirea spre femeia de pe canapea, rugîndu-se să se întîmple o minune, rugîndu-se ca ea să nu se afle acolo, să nu fie tocmai ea, Priscilla Dew Brittain.

Stăteau laolaltă în camera întunecată, fiecare dintre ei ferindu-şi privirile de celălalt, fiecare dintre ei încremenit în învelişul îngheţat al şocului, de parcă o teribilă explozie îi orbise şi-i asurzise, lăsîndu-i neputincioşi. Godwin îşi simţea creierul complet golit. Pentru moment, nu înţelegea cum de era posibil ca

cei doi prieteni, în care avusese încredere, să-l trădeze. Ceea ce se întîmplase între Priscilla şi Clyde nu avea nici o legătură cu el. Cel puţin, pînă ce apucase să intre pe această uşă. Dar se simţea, subit, foarte singur. Nu era foarte sigur că-i cunoştea pe aceşti oameni. Presupunea că va afla, în curînd, totul despre ei, dar pînă atunci, nu era prea sigur.

Priscilla se duse în bucătărie, stoarse nişte lămîi şi aduse o cană mare cu limonadă şi pahare, pe o tavă. Apoi, o auziră din nou în bucătărie, cum spărgea, cu un cuţit, cuburi de gheaţă. Godwin îşi goli, dintr-o suflare, primul pahar, apoi începu să soarbă din al doilea, încercînd să-şi ordoneze gîndurile… încercînd, mai degrabă, să-şi *contureze* un gînd. Mai curînd sau mai tîrziu, unul dintre ei va începe să vorbească, dar pe moment, toţi rămîneau tăcuţi, transpirau, frămîntaţi, de îndoieli. Cînd ea vorbi, glasul ei îi destrămă într-un mod neplăcut sentimentul singurătăţii ce-l învăluise pînă atunci.

— Nu fi supărat pe Clyde, Rodger. Întîi de toate, trebuie să înţelegi. Eu sînt de vină. Cu mine se întîmplă ceva care, într-adevăr, nu e-n ordine. Sau, poate, e… altceva. Cred că semăn cu mama. Nu-mi dau seama. Uneori mă simt atît de optimistă… apoi totul mi se întunecă şi mă simt pierdută.

Clyde îşi îmbrăcase pantalonii şi cămaşa. Îşi trecea degetele prin părul în dezordine.

— La naiba, Rodger, tu ştii mai bine. Ea încearcă să mă scoată din rahat. Multă vreme m-am aflat la ananghie. Nu asculta ce spune ea. Dumnezeule, e un înger, o nevinovată, un înger demn de toată încrederea. Eu sînt vinovatul. Ştii şi tu, la fel de bine ca şi mine, pentru numele lui Dumnezeu. Mă cunoşti doar. Nu mă pot stăpîni. Uită-te la ea, Rodger. E un copil minunat. Eu sînt de vină, întotdeauna eu sînt de vină, n-o asculta pe ea…

Priscilla clătină din cap, calmă. Ochii ei păreau două peşteri întunecate, enigmatice. Godwin nu putea vedea bine ochii aceştia imenşi, de culoarea cafelei cu lapte, dar îi văzu linia graţioasă a gîtului, cînd se întoarse spre el.

— Adevărul gol-goluţ este că eu l-am îndemnat… el era un getleman perfect, orice ar spune acum. Am fost nebună. Voiam să se întîmple… trebuie să mă crezi. Şi apoi, nu m-am mai putut opri. Ascultă-mă, Rodger. *Acum nu mă mai opresc*. Nu mă… *nu pot*. Şi

nici Clyde nu se poate opri acum. Poţi, Clyde? Poţi să te opreşti? Vrei, cu adevărat, să te opreşti?

În vocea ei se simţea un uşor tremurat, dar nu cine ştie ce. Era atît de calmă, încît Godwin se cutremură.

Clyde spuse:

— Cineva ar trebui să mă facă să mă opresc. Cineva ar trebui să-mi găurească pielea cu un glonţ şi să mă vindece definitiv... fir-ar să fie, pe drumul pe care am apucat eu, mi-ar face un mare serviciu.

Godwin spuse:

— Dacă Max Hood ar afla, să fii al naibii, desigur că el te-ar face să te opreşti.

Clyde rîse zgomotos.

— M-ar omorî şi apoi ar dormi liniştit. Am auzit eu cum este, am auzit cum s-a purtat în deşert.

— Da, te-ar face să te opreşti. E foarte îndrăgostit de Priscilla.

— Încetaţi! strigă ea. Vă rog, încetaţi! Nimeni nu va afla şi nimeni nu va omorî pe nimeni. Nimeni n-a aflat pînă acum şi acum avem...

— Ce vrei să spui cu „pînă acum”? Adică asta nu e prima...

Godwin se opri. Cînd prinzi pe cineva cu ceva rău, nu e niciodată pentru prima oară, nu-i aşa?

— De cît timp durează treaba asta?

— De cîteva luni, spuse ea. Imediat după ce ne-am cunoscut... cu mult timp înainte de a descoperi tu.

— I-am aruncat doar o privire, cavalere. Încearcă să înţelegi, încearcă să intri în pielea mea... cu slăbiciunea pe care o am eu. Totuşi, de data asta, e o mare diferenţă... de data asta sînt îndrăgostit. O iubesc. Nu e prea mică pentru a fi iubită... şi o voi aştepta, bătrîne. Mă auzi ce spun?

— Iisuse, Cilla! spuse Godwin. Toată lumea te aşteaptă. Max, Clyde, se va face o coadă... totuşi, *aşteptare* nu mi se pare cuvîntul cel mai potrivit pentru ceea ce face Clyde.

Clyde se întoarse către Priscilla.

— Ai spus că acum avem ceva. Ce anume?

— Acum nu mai sîntem singuri cu secretul nostru. Avem un aliat. Pe cineva care să ne ajute. Îl avem pe Rodger... e cu totul altceva.

Godwin oftă. Ce mai era de spus?

Priscilla făcea baie. Clyde îşi îmbrăca fracul pentru a se duce la club.

— Ajută-mă puţin să-mi închei butonii aştia, vrei, cavalere? Ia ascultă, cum stai, amice? Vreau să spun, mă urăşti pentru ceea ce s-a petrecut? Pentru ceea ce i-am făcut ei?

— Vai Clyde! Cum aş putea să te urăsc? Nici măcar nu pot să te condamn. Tot ce pot să fac e să mă uit la ea… Dar, să mă ierte Dumnezeu, eşti nebun. Ai să-ţi distrugi viaţa în mod sigur şi poate şi pe a ei…

— Pe a ei, nu, cavalere. În mod sigur nu. Tu nu-ţi dai seama… ea poate să-şi poarte singură de grijă. Poate că încă nu-şi dă seama, dar e clădită din aceeaşi rocă dură ca şi megaliţii de la Stonehedge.

— Henge. Stonehenge.

Godwin se dădu înapoi. Acum butonii erau încheiaţi. Respiraţia lui Clyde mirosea a coniac.

— Foarte bine, deci îţi ruinezi propria viaţă. E destul de trist.

— Ştiu, ştiu. Aş putea s-o mierlesc. Tony… nu ştiu ce mi-ar face dacă ar afla. Şi Hood. Mă trec fiorii. Nici măcar nu pot să mă *gîndesc* ce mi-ar face. Prostul naibii nu ştie dacă e tatăl, fratele sau pretendentul fetei… Şi nu glumesc, cavalere – dacă ea mă părăseşte, jur în faţa lui Dumnezeu că mă omor. Nu sînt nebun, Rodger, dar mai bine mort, decît fără ea. O iubesc pe fata asta. Mă potrivesc cu ea, cavalere, eu… eu…

— Şi cu negresa aceea cu care eşti mereu, ce e?

— Un paravan. A fost ideea lui Prissy. Spunea că ar trebui să avem un paravan. Dacă s-ar afla că am o nouă cucerire, asta ne-ar pune puţin la adăpost.

— La toate se gîndeşte fata asta!

— Are *grijă* de mine, Rodger. Ce să-i faci?

Îşi mai potrivi o dată cravata neagră.

— E cel mai desăvîrşit exemplar pe care l-a avut vreodată această bătrînă ţară, băiete. Oftă privind feţele lor în oglindă. Ce vei face acum în privinţa noastră, amice?

— Să fac? Nu ştiu ce voi face.

— Eşti alături de noi, sau împotriva noastră? Ce poziţie alegi?

Era rău pentru ea, era rău pentru Clyde, dar ce se putea face? Viaţa ei, viaţa lui. Desigur că aveau dreptul să-şi trăiască viaţa aşa cum credeau de cuviinţă. Clyde era pe picioarele lui – putea înfrunta consecinţele. Ştia al naibii de bine ceea ce făcea. Dar Priscilla era, în mod evident, un copil, jucîndu-se de-a copilul cel rău, în maniera adulţilor. Ce putea să facă Godwin ca s-o ajute, s-o facă să înţeleagă cît de periculos se comporta, cît de mult rău putea să-şi facă sie însăşi?

— Ca să-ţi spun cinstit, Clyde, nu ştiu nici eu.

— Acum depindem amîndoi de tine, bătrîne cavaler. Sîntem în mîinile tale. Dar cred că înţelegi lucrul ăsta. Du-o tu acasă, vrei? Tony şi Max s-au dus să joace golf la dracu-n praznic, la Versailles sau la Saint-Cloud sau dracu' ştie unde. Se întorc tîrziu.

— Cum poţi face aşa ceva, Clyde? E doar un copil.

— Ei bine, e şi nu e. Şi cînd e vorba de fete – vreau să spun *fete* – mă comport ca un consumator de opium, ca un toxicoman, o am în carne, în sînge. Lucrul ăsta o să mă distrugă, Rodger. Oricum, să nu fii prea dur cu ea. Văd că a înfruntat totul destul de bine, faptul că ai văzut-o în postura asta şi tot restul… Chiar dacă vrea să arate că ia totul în uşor, să nu crezi că nu face un efort pentru asta. În sufletul ei e foarte rănită. Procedează şi tu cum e mai bine, băiete. Vorbim mai tîrziu. Fă ceea ce trebuie să faci.

Îl bătu pe Godwin pe spate.

— Nu sînt în situaţia să cer favoruri.

Godwin şi Cilla făcură o plimbare lungă pe malul Senei discutînd banalităţi, traversînd spre Ile de la Cité, unde se aşezară pe o bancă, sub copaci. Frunzele erau pudrate cu pelicula de praf a verii. Cîţiva bărbaţi în cămăşi de lucru, în salopete sau veste, stăteau înşiraţi pe mal, la pescuit. Fumau, aşteptau şi-şi supravegheau undiţele, de parcă timpul nu avea nici o valoare pentu ei. Ea privi liniştită trecerea lină a unui *bateau-mouche*, ale cărui lumini se reflectau în apa întunecată, asemeni unor diamante uriaşe.

— Îţi aminteşti seara cînd ne întorceam de la meciul de tenis? Ea zîmbi acelei amintiri, privind vaporaşul. Tu şi cu mine am discutat atunci pentru prima oară… Vocea îi era foarte scăzută. Am sentimentul că te cunosc de foarte multă vreme, Rodger. Şi tu

simţi la fel, în legătură cu mine?

— Desigur. Am setimentul că te cunosc dintotdeauna.

— Te deranjează dacă am să fiu foarte sinceră?

— În momentul ăsta, lipsa de sinceritate ar fi ridicolă.

— Ei bine... ai fi putut fi tu. Sau ar fi putut fi Max Hood. Aveam de gînd să încep cu cineva, poate chiar cu unul dintre voi doi. Şi dacă aş mai fi aşteptat puţin, s-ar fi putut să fie.

— Cu oricine dintre noi, fie cu Max, fie cu mine, ar fi fost, poate, mai logic decît cu Clyde.

— Aşa crezi tu? Eu nu. Dintr-un anumit punct de vedere, probabil că logica nu contează prea mult. Trebuia să fac ceea ce am făcut. Faptul că s-a nimerit să fie Clyde a fost cel mai bine venit – el este cel care mă interesează cel mai puţin. El nu mă iubeşte, trebuie să înţelegi asta şi desigur că nici nu are de gînd să se omoare.

Purta un şorţuleţ şi o pălărie de pai, cu panglica ce-i atîrna la spate. El îi privea profilul, buzele fin cizelate, linia oblică a nasului. Avea dreptate, desigur. Dacă l-ar fi ales pe el, s-ar fi aruncat nerăbdător cu capul înainte. În minte, îi reveni imaginea lui Clyde îngenuncheat în faţa ei, pulpele ei tari ţinîndu-l ca într-un cleşte, îi auzi respiraţia întretăiată, trădîndu-i dorinţa nesăţioasă. În clipa aceea simţi că voia s-o sărute. Era şi el om.

— Clyde nu ştie că am şi eu o minte, un suflet sau chiar un simţ al umorului. Pe el îl înnebuneşte, pur şi simplu, vîrsta mea şi trupul meu, felul cum arăt... *Eu* însămi nu însemn nimic altceva pentru el. Din pricina asta trebuia să fie Clyde. În adîncul sufletului, el nu înseamnă nimic pentru mine, după cum eu nu însemn nimic pentru el. Ştiam că nu va fi şocat, nici măcar tulburat, înţelegînd ceea ce voiam eu. Ştiam că mai avusese experienţe în acest sens...

— De ce spui că *trebuia* să fie Clyde?

— Pentru că *trebuia* să fie cineva. Ţi-am spus, Rodger, cu mine *ceva* nu e-n ordine. O, Doamne, nu mă face să-ţi explic. Uneori mă gîndesc că dacă aveam cîteva prietene cu care să pot discuta aceste lucruri, aş fi descoperit, poate, o altă cale ca să pot înfrunta toate acestea... Vreau să spun că poate n-aş fi ajuns atît de departe... Clyde nu e primul, înţelegi.

— Cilla, te rog.

— Nu, trebuia să mă *spovedesc* cuiva. Niciodată n-am putut vorbi cu nimeni despre asta. La şcoală, cînd aveam doisprezece ani, profesorul de franceză… cred că eram complet lipsită de ruşine. Avea o soţie şi un copilaş bolnav. Era tot timpul, foarte trist. Părea un osîndit. La început voia doar să mă privească… nu putea crede ce i se întîmpla… Îşi zîmbi sieşi. Spunea că eu sînt dovada că, în cer, trebuie să existe un Dumnezeu. Apoi a fost profesorul de muzică din Elveţia, vara trecută. Uneori era foarte brutal şi mă obliga să lucrez foarte serios la vioară, dar trebuia să-i vin eu de hac… Întotdeauna începe cînd îmi dau seama că nu se pot abţine să nu se uite la mine… La început, nu puteam înţelege de ce era aşa, voiam să descopăr cauza…

Godwin întrebă:

— Cîţi ani aveai atunci?

— Treisprezece. Pe vremea aceea, era la şcoală o fată mai mare decît mine, avea optsprezece ani. Trebuia să înţeleg şi eu ce era lucrul acela pe care bărbaţii îl doreau atîta de mult. Tot ce făceam, ea şi cu mine, era foarte plăcut, foarte gingaş – nu era nimic rău, Rodger. Ea îmi spunea să nu-mi fac griji, pentru că nu făceam rău nimănui… Ea era foarte drăguţă cu mine, m-a învăţat atîtea, mult mai multe decît bărbaţii. Aşa încît, Rodger, nu-l condamna pe bietul Clyde… chiar dacă asta te face să mă urăşti, chiar dacă nu te mai poţi uita la mine fără să-ţi provoc dezgust, te implor, nu-l condamna pe Clyde pentru asta. Dacă tu crezi că e un lucru îngrozitor, asta e treaba ta. Dar nu sînt o persoană îngrozitoare, nici eu nici Clyde şi nimic din tot ce s-a întîmplat nu e din vina lui Clyde.

— Chiar dacă e greşeala ta, el ar fi trebuit să te oprească. E evident că tu nu ştii ce faci.

Ea rîse încet de indignarea lui cinstită.

— Ba ştiu foarte bine. Tocmai asta e. Trebuie să merg pe drumul meu. Asta-i tot. Nu există nici un motiv pentru care să nu-mi urmez calea.

Mirosul acru al ţigărilor pescarilor ajunse pînă la ei, un miros aspru, neplăcut. Ceva sări şi împroşcă apa.

— Problema este că trebuie să încetezi. Nu e prea tîrziu, nu eşti însărcinată.

— Nu fii vulgar.

— Nu fii atît de proastă! Vulgar. Doamne, Dumnezeule! Părerea mea este că nimeni nu ştie… aşa încît nu forţa mîna destinului. Altfel, te îndrepţi către autodistrugere.

— Nu vreau să spun că-i desconsider pe cei mai în vîrstă decît mine, dar nu ţi se pare că eşti îngrozitor de melodramatic? Adică, într-adevăr, ce-i atît de îngrozitor? De ce spui că mă autodistruge? Nu sînt o fată de la ţară, înapoiată şi analfabetă, care, cu adevărat, nu ştie ce face… el nu-mi face nimic împotriva voinţei mele. Eu sînt ce sînt, iar el este ceea ce este. Nu ne poţi schimba. Eu nu vreau să încetez… asta nu *înseamnă* nimic… e chiar un lucru foarte interesant. Sînt aceeaşi persoană ca în ziua cînd ne-am cunoscut.

— Ei bine, eu sînt un băiat de la ţară, din Iowa şi nu pricep. Orice fată pe care o cunosc, de acolo, din ţinutul meu, ar ţipa, ar plînge şi ar cere iertare.

— Eu sînt altfel. Asta vrei tu să fac?

— Cred că nu.

— Totul e-n ordine. Tu eşti prietenul nostru. Nu sînt prea implicată emoţional în treaba asta. Clyde şi cu mine sîntem ca nişte parteneri de joacă, nu înţelegi?

— Se pare că tu nu înţelegi, Cilla. El nu e partenerul tău de joacă. Clyde e îndrăgostit de tine.

— Sper că nu crezi *asta!* E atît de prostesc! Îi place trupul meu, asta-i tot. Lui îi place ceva ce-mi aparţine mie. Vai, Rodger, încerc să te fac să înţelegi… Vreau ca tu măcar, dintre toţi, să nu fii prostuţ în privinţa asta. Vreau să fii aliatul nostru, prietenul nostru. Ne poţi ajuta… ne poţi ajuta să ne petrecem timpul împreună, tu poţi fi al treilea – persoana în care putem avea încredere şi cu care putem discuta despre asta, tu poţi încerca să-l împiedici pe Clyde să clacheze cînd se va sfîrşi… În septembrie mă întorc la şcoală, la Geneva sau poate, înapoi, în Anglia. Va începe un nou an, prieteni noi, prieteni vechi, munca serioasă la vioară… Clyde va trebui să se obişnuiască şi să se descurce. Tu îl poţi ajuta. Se va gîndi că are nevoie de un prieten.

— De asta poţi să fii sigură. Va avea nevoie de un prieten. Dar te iubeşte, fie că-ţi place, fie că nu, fetiţo.

Zîmbi melancolică. Briza îi flutura panglica şi ea îşi apăsa cu palma pălăria, ca să nu-i zboare.

— Dacă aşa e... Ridică din umeri. Dragostea e un soi de capcană îngrozitoare, nu-i aşa, Rodger? Vine şi pleacă. Eu n-am încredere în ea. Nu cunosc pe nimeni căruia să-i fi adus ceva bun. Uite-te la sărmanul meu tată... Totuşi, cîndva, vreau să mă îndrăgostesc, vreau să cred în dragoste. Tu nu? Zîmbi uşor. Dar ce aş putea să ştiu eu acum? Am doar paisprezece ani...

— Din gura copiilor...

— Ce înţelept din partea ta că înţelegi lucrul acesta!

Îi întoarse zîmbetul şi se simţi ca un idiot, rînjind fără sens.

— Cînd ai intrat în cameră...?

— Da?

— Cînd ne-ai văzut... ţi s-a părut că eram frumoasă în timp ce făceam lucrul acela? Sau era ceva urît, îngrozitor?

— Pentru numele lui Dumnezeu, Cilla!

— Ţi s-a părut că eram frumoasă?

— Da, da, desigur.

— Te excita ceea ce vedeai?

— Taci din gură, Cilla!

— Bărbaţii sînt un mister. Dar *ţi-ar plăcea* să faci asta cu mine, nu-i aşa?

Privea în sus, spre secera lunii care apăruse pe cer, pe neaşteptate.

Godwin o privi, apoi îşi întoarse privirea spre nicăieri.

Ea spuse:

— Mi-ar conveni să ştiu că ţi-ar plăcea. Nu-ţi face griji. Îmi eşti prea drag. De acum încolo nu mai putem fi prieteni apropiaţi. Eu cred că dragostea distruge prietenia. Am început să mă simt teribil, îngrozitor de obosită de sărmanul Clyde, din toate punctele de vedere imaginabile, cu excepţia unuia. Dar chiar şi acela... Vreau să se termine vara asta odată! Cel puţin acest aspect al ei. Adică *aspectul* Clyde. Totuşi vreau să fac lucrul acela cu el... ştii ce-mi place cel mai mult? Cînd mă priveşte... Te rog, ajută-ne şi apoi... Godwin clătină din cap.

— La urma urmei, de ce mă interesează pe mine toate astea? După ce vara asta se va termina, n-am să-l mai văd pe nici unul dintre voi, niciodată.

— Acum iar te prosteşti. Am impresia că bărbaţilor le plac, întotdeauna, vorbele mari, sentinţele îngrozitoare. Adevărul este

că vom şti unul de celălalt, tot restul vieţii.

— Nu cred că aşa e în viaţă. Ne vom despărţi, vom apuca fiecare pe drumul său şi ce va fi, va fi.

— Cum? Tu crezi că ştii cum e viaţa? Nu eşti nici măcar cu zece ani mai mare decît mine şi te crezi o autoritate în materie de viaţă? Numai pentru că eşti scriitor, de aceea ştii atît de multe? Îl necăjea. Uite că iar eşti prost. Sînt sigură că eu m-am gîndit la toate astea mult mai mult decît tine.

— Nu vreau să mă cert cu tine, Cilla.

— Asta e bine. Crede-mă, toată viaţa vom rămîne în legătură, va fi ca un dans sau ca un vis, un vis care se repetă. Vom continua să ne vedem, vom trece prin toate etapele vieţii noastre şi vom continua să ne cunoaştem unul pe altul. Citeşte-l pe Dickens, pe Tolstoi, pe Trollope şi pe Thackeray. Găseşti totul în cărţile lor. Şi să nu-ţi închipui că totul se termină odată cu moartea, pentru că nu e aşa…

Se plimbau de-a lungul Senei, privind refelectarea luminilor pe valurile unduitoare.

— Cilla, eu mă dau bătut. Nu ştiu nici măcar de unde să încep să mă gîndesc la acest lucru. Sau la tine.

— Ţine minte doar, că eu sînt ceea ce sînt. Şi voi rămîne întotdeauna aşa. Niciodată nu ne schimbăm cu adevărat. Tu eşti un inocent fără leac, decent, cinstit, ca un personaj din *Barchester Towers*. Max Hood e un erou, care cară după el povara aceasta enormă a caracterului, onoarei şi responsabilităţii – toată asta îl pune la pămînt. Max se gîndeşte la lucruri cum ar fi, de exemplu, Dumnezeu, onoare, codul lui moral… Seamănă perfect cu Tolstoi. Clyde e o victimă a slăbiciunii… *Slăbiciunea* lui. Aşa se autodefineşte el – fetele tinere, ele vor fi veşnica lui scuză. Mai tîrziu, se va apuca de băutură – îi place să-şi tîrască osînda peste tot, ascunsă în fundul sufletului. Parcă a ieşit dintr-un roman al lui Fitzgerald, nu ţi se pare? Iar eu sînt ceea ce sînt.

— O descendentă spirituală a lady-ei Brett, a lui Hemingway.

— Nu cred. Citeşte *Bîlciul deşertăciunilor*. Acolo mă vei recunoaşte, aşa cred.

— Becky Sharp?

N-avea cum să nu zîmbească, gîndindu-se la exactitatea percepţiei ei. Trebuia să-i recunoşti Cillei această calitate. El o

surprinsese făcînd dragoste cu Clyde, îşi revenise imediat din şoc şi acum îi dădea lecţii de intuiţie literară asupra propriilor lor vieţi. Ea ridică din umeri, jucăuşă.

— Gîndeşte-te puţin. Aducătoare de necazuri. Tentaţii. Curiozitate. Dorinţa de a fi în centrul atenţiei. Nu mă privi atît de mirat, Rodger. Mă cunosc doar. Ştiu cine şi ce sînt. Trebuie doar s-o depistez pe lady Pamela în mine, asta e tot.

Se opriră la parapet, se sprijiniră de el, uitîndu-se unul la altul. Godwin se gîndi: Doamne, ajută-mă. Spuse:

— N-am mai cunoscut pe nimeni atît de plin de viaţă.

Era stîngaci, dar, la urma urmei, era exact ceea ce voia să exprime.

— Eu cred că toţi sîntem foarte plini de viaţă.

— E greu de crezut, după tot ce am vorbit în seara asta, că vom muri vreodată, că vom dispărea. Mă uit la tine, Cilla şi nu înţeleg cum se va putea, vreodată, să încetezi să mai exişti… nu tu, într-un fel nu tu… lucrul ăsta mă sperie, dar cred că aş fi de acord să mor chiar acum, dacă prin asta tu ai putea continua să trăieşti…

— Credinţa mea fermă este că nu vom înceta niciodată să existăm.

— Ce vrei să spui?

Îi luă mîna şi-l privi în ochi, ridicîndu-şi capul.

— Încearcă să ţii minte ce-am să-ţi spun acum, Rodger. Nu ştiu de unde-mi vine, dar am sentimentul că întotdeauna am ştiut lucrul ăsta. Este secretul universului şi ţi-l voi împărtăşi, ca să devină al tău. Ascultă-mă…

Viaţa este veşnică
Şi dragostea nemuritoare
Ceea ce numim Moarte
Este numai Orizontul
Dincolo de care nu putem vedea.

Este tot ceea ce ai nevoie să ştii şi dacă vei găsi adevărata dragoste – dacă un asemenea lucru există – atunci, cu atît mai bine.

Godwin fu copleşit de un val de emoţie.

— De ce naiba mă simt atît de trist?

Dorea s-o ţină în braţe, s-o sărute, să-i simtă parfumul părului. Ce dracu’ se întîmpla?

— Pentru că eşti un romantic incurabil. Ca şi cum i-ar fi ghicit fiecare gînd care-i trecea prin minte, îl sărută. Gura îi era moale, caldă şi umedă. Îi înlănţuise gîtul cu braţele, în timp ce sărutul se prelungea. Apoi şopti:

— Nu fii trist.

El nu-şi imaginase niciodată că viaţa – sau o fiinţă omenească – putea fi atît de complicată, de fermecătoare, de ispititoare. După mulţi ani, avea să reflecteze la aceasta şi avea să înţeleagă că acea clipă cînd gustase căldura blîndă a serii pariziene, lăsîndu-se sărutat de o fată de paisprezece ani, fusese clipa cînd adevărata sa viaţă, viaţa unor posibilităţi imaginate, bărbăţia lui, începuse cu adevărat.

16

În timp ce luna august se apropia, precedată de cei doi emisari ai ei, căldura şi umezeala, Godwin făcea mari eforturi să nu se gîndească la Clyde şi la Priscilla.

Îl foloseau, dar el ştiuse că aşa vor face şi nu se plîngea. Ar fi putut spune „nu”. Dar situaţia nu-l deranja. Era prea complicată pentru el, sau prea tulbure, prea coruptă sau prea irelevantă pentru propria lui viaţă. Dar ei se foloseau de el. Conspira împreună cu ei. Îi acoperea. Le crea condiţii ca să poată continua. Le dădea de ştire cînd drumul era liber. Ce coşmar!

Petrecea mai mult timp cu Max Hood sau cu Hood şi cu Tony Dew Brittain, cărora le plăcea să rămînă în oraş cînd mulţi parizieni se îndreptau spre plajele Atlanticului sau la ţară. Jucau golf. Se duceau la curse la Longchamps şi Godwin cumpără o pipă, un obiect foarte arătos, îmbrăcat în piele, cu un cal care sare, imprimat în aur, pe coadă. Jucau tenis în Grădinile

Luxembourg.

Tot timpul erau ocupaţi cu aceste variate şi plăcute îndeletniciri. Godwin ştia că Priscilla şi Clyde erau împreună, încercînd, probabil să pună capăt legăturii lor, tot ce era mai rău pentru sărmanul Clyde.

Era un lucru al naibii de greu să nu se gîndească la ceea ce făceau ei, să se gîndească numai la treaba sa cotidiană, în timp ce era urmărit de imaginea fetei oferindu-şi trupul bărbatului care pătrundea în ea.

Căldura afecta pe toată lumea cu excepţia lui Max Hood. Deşertul îl făcuse imun. Niciodată nu părea să se încordeze. Mişcările îi erau concentrate, dense, dar, în acelaşi timp fluide şi atunci cînd lovea mingea de golf, balansul corpului era categoric şi rapid, iar precizia venea de la sine. Godwin care era cu cincisprezece centimetri mai înalt, avea un balans mai lung, mai vertical şi fusese învăţat de timpuriu să-şi deplaseze corect greutatea corpului, folosindu-şi masa considerabilă la lovirea puternică a mingii. Îl întrecea pe Hood în mod regulat, dar bărbatul mai scund recîştiga, de fiecare dată, terenul pierdut. În general, erau parteneri potriviţi, dacă luai în consideraţie întregul meci de golf. În timp ce Godwin era leoarcă de sudoare şi epuizat la sfîrşitul unei partide, Hood arăta de parcă s-ar fi întors de la promenadă.

Calmul lui începuse să devină un afront pentru Rodger Godwin. Calmul său şi amintirea criticii pe care Hood o făcuse scrisului său cu cîteva săptămîni în urmă. Se părea că, de atunci, se întîmplaseră o mulţime de lucruri, dar Godwin nu-şi putea şterge din minte acea dimineaţă. Deţinătorul Cărţii Morţilor. Alege, spusese el, fii bărbat... Dar Godwin continua să păstreze în amintire şi felul în care îi priviseră împreună pe cei *doi curcani*, pe Henri şi pe Jacques, omorînd un om şi apoi dichisindu-se cînd totul se sfîrşise. Îşi amintea cum Max Hood îl oprise, îl trăsese înapoi şi-i lăsase pe criminali să plece.

Şi totuşi Max Hood era cel care-l obliga să fie bărbat. Lucrul acesta îi crea o stare de spirit groaznică şi gîndul îi stăruia în minte într-o după amiază cînd se duse să joace tenis cu Max Hood în Grădinile Luxembourg. Terenul era fierbinte, umed şi plin de

praf. Nici chiar jucătorii de *boules*[1] nu erau prezenţi la locul lor obişnut. Deasupra Fîntînii Medici bîzîiau roiuri de insecte. Terenurile erau pustii. Max îl aştepta.

— E al naibii de cald, Godwin. N-ar trebui să jucăm.

— Nu-i nimic. Hai să dăm cîteva mingi.

Cămaşa lui albă i se lipise deja de spinare. Îl durea capul din cauza căldurii şi a soarelui. Ar fi putut să-şi dea chiar duhul pe terenul de tenis plin de praf.

Primul set dură puţin. Hood juca în maniera lui Lacoste. Dar Godwin nu-i prea călca pe urme lui Tilden. Cum ar fi reacţionat Max Hood dacă ar fi ştiut de Cilla şi de Clyde? Godwin se dădu înapoi şi privi chiorîş, în soare, zărind un roi de puncte negre. Simţea cum creştea în el sentimentul frustrării. Ce se alesese din viaţa simplă, lină, de fiecare zi?

Primele trei jocuri erau un fel de repetare a primului set, dar apoi, Godwin îşi intră în ritm şi simţi cum cordajul subţire al rachetei crescuse parcă atingînd dimensiunile unei tobe bas. Mingea îi venea în rachetă cu o regularitate ideală, trimisă înapoi cu o lovitură puternică şi fermă.

— Bine jucat, strigă Hood cînd mingea izbi terenul la picioarele sale, ridicînd un nor de praf. Acum ai atins eficienţa ta obişnuită, bătrîne.

Apoi Hood continuase.

— Acum şansa e de partea ta, Max, îi strigă Godwin. Încă un joc şi m-ai bătut, ticălosule!

Hood rîse. Cămaşa îi era leoarcă, părul i se încîlcise, iar faţa îi era acoperită de un strat de sudoare amestecată cu praf.

— Godwin, mă termini.

— Nu uita de deşert, amice. Te va salva.

Imediat după ce ajunseră la egalitate, Hood mai luă un punct.

Jocul următor dură aproape o veşnicie. Godwin simţea că îi tremurau picioarele ca piftia. Braţul îi părea ca un adevărat baros. Max simţea şi el acelaşi lucru, mişcîndu-se ca o insectă prinsă în capcana hîrtiei de muşte. Pantofii de tenis i se îngreunaseră, plini de praful de pe teren. Între două puncte cîştigate, zîmbea întotdeauna:

— Lovitură bună pentru America, îi strigase lui Rodger Godwin

---

[1] Sfere, bulgări (lb. franc.) (*n.tr.*).

şi vocea-i răzbătea atenuată de valurile de căldură.

Întrecerea dura atît de mult pentru că cei doi bărbaţi erau de mult epuizaţi. Godwin nu era foarte sigur de ce mai rămînea pe teren. Dar nu se putea opri. Simţea că lupta aceea devenise foarte importantă. *Pe viaţă şi pe moarte*...

Dar nu mai avea să reziste prea mult. O ştia şi Hood, putea să vadă şi el acest lucru.

Apoi, dintr-odată, mingea zbură în faţa lui, planînd ca mirajul unui colibri, ca şi cum ar fi fost legată cu o aţă. Se gîndi că era pe punctul de a pierde chiar acum încă o lovitură. Încă o lovitură straşnică.

Mingea pluti, o putu vedea cum se răsuceşte în aer, acoperită cu un strat gros de praf, ca o căciuliţă pe un cap chel. O gaură neagră mişcîndu-se în lumina orbitoare a soarelui. Hood trimitea mingile la fileu, ca să-şi termine partenerul. Îi zîmbea de partea cealaltă a fileului, incitat de luptă, de efort, de mirosul fiarei ucise. Rodger Godwin duse braţul în spate, îşi potrivi racheta, izbi mingea cu capul, apoi simţi cum i se taie respiraţia şi icni zgomotos, în timp ce mingea se lovea de corzile rachetei.

Clipea din pricina picăturilor de sudoare care-i înţepau ochii şi următorul lucru pe care-l zări se petrecu mult prea rapid pentru a vedea bine. În cîteva fracţiuni de secundă, mingea îl lovi cu putere pe Hood în faţă. Sîngele îi ţîşni pe nas, văzu cum racheta îi căzu din mînă, alunecînd încet în praf, apoi Hood se încurcă în fileu în timp ce sîngele îi picura în neştire, în praf...

Cînd Godwin ajunse la fileu, văzu sîngele ţîşnind la picioarele sale. Avu senzaţia că se afla în capătul unui tunel lung şi întunecat, zărind numai cîteva luminiţe, cît gămălia de ac. Capul i se învîrtea. Se temu să nu cadă cu faţa în praful terenului. Dar nu-i păsa prea mult.

Hood îşi ridică privirea cu mare încetineală. Sîngele îi umpluse gura şi dinţii i se înroşiseră. Rînjea.

— A dracului de bună minge a fost asta, spuse.

Îşi linse sîngele cu limba. Îşi şterse buza de sus cu mîna şi aşa plină de sînge cum era, o ridică pentru a da mîna cu Godwin. Acesta i-o luă şi, astfel, jocul se încheie.

— În ceea ce mă priveşte, mi-e de ajuns, spuse Hood.

— Să-i spunem scor egal?

— Spune-i cum vrei.

Godwin abia mai putea vorbi.

— Am să-ţi spun ce s-a întîmplat, spuse Hood, ştergîndu-se de sînge. Numai bărbaţii sînt în stare de aşa ceva. De aceea a fost atît de bună mingea asta.

Îl bătu cu palma pe spate pe Godwin, în timp ce se tîrau de-a lungul fileului. Pe cămaşa umedă rămase urma mîinii murdare de sînge.

— Învăţ, Max, învăţ.

Se aşezară pe o bancă, privind terenurile pustii care se coceau în soarele după amiezii tîrzii de vară.

— Pe viaţă şi pe moarte, continuă Godwin. Picioarele îi tremurau şi el nu le putea opri.

— Exact, spuse Hood. Chiar şi după ce am lăsat de o parte mingile şi restul, jocul continuă. Cred că înţelegi ce vreau să spun, nu-i aşa, bătrîne?

Godwin ştia exact ce voia să spună. În vara aceea, la Paris, în fiecare afurisită de zi învăţai cîte ceva nou.

Cînd sosi luna August, Merle Swaine le făcu o surpriză, închiriind o casă la ţară, în Bretagne, nu departe de coasta stîncoasă şi sălbatică. Îi spuse lui Godwin să se ducă acolo să se odihnească… şi să scrie cîteva articole lungi pe care le pregătise. „Ia-ţi micuţa prietenă, dansatoarea sau cîntăreaţa sau ce dracu este, ia-o acolo şi petreceţi-vă o vacanţă pe cinste.“

Godwin se duse şi o luă şi pe Clothilde cu el. Scria, se prăjea la soare şi făcea plimbări în răcoarea nopţii, pe stîncile de pe ţărm. Dar imaginile celor ce se întîmplau la Paris nu i se puteau şterge din minte. Era gata să-i povestească totul Clothildei, apoi reflectă mai mult la aceasta. Ce rost avea? Ea nu avea nevoie să ştie.

În cea de-a doua săptămînă, Swaine îi vizită. Îşi cumpărase o maşină nouă, sport şi voia să le facă o surpriză. Părăsiseră Parisul doar de zece zile, dar Godwin se desprinsese complet de ambianţa lui. Swaine spunea însă că, în aparenţă, nu era „tipul de om de la ţară“. Adusese unele ştiri proaspete şi Godwin le devora, pur şi simplu, ca şi cum fusese exilat pe altă planetă, nu doar în Bretagne. Babe Ruth îşi continua cursele între Paris şi casă, într-un ritm alarmant şi Godwin se întreba dacă Marshall Hacker se

mai afla încă la Monte cu Willie şi ţinea legătura cu George H. Ruth, peste ocean.

Toţi trei stăteau afară, învăluiţi în lumina argintie a lunii, ascultînd canonada valurilor care se izbeau de stînci. Sorbeau vinul pe îndelete cînd, deodată, Clothilde pomeni numele lui Max Hood.

— Cred că mi-a căzut fisa, spuse Swaine, în timp ce vinul îi picura pe piepţii cămăşii. Am noutăţi despre Max. Un om ursuz, ascuns, Max ăsta al nostru. Îmi ajung la urechi fel de fel de lucruri despre Max Hood.

— Ca de exemplu? întrebă Godwin prompt.

— Se pare că fratele Hood este un soi de agent britanic. E omul de legătură al francezilor în afacerea cu un nou armament, cu amplasarea tunurilor, cu aeronave cu bombe de mare tonaj la bord, noi tancuri, artilerie… totul ultra secret. Dar, ca să fiu sincer, cine ştie dacă e ceva important? Aşa cum se prefigurează lucrurile acum, posibilitatea vreunui război pare foarte îndepărtată. Totuşi, *ultra secretul* trebuie menţinut. Şi, apropo, se şopteşte că ar exista şi o doamnă Hood! Ce spui de chestia asta?

— Am auzit şi eu zvonul ăsta, spuse Godwin.

— A apărut de undeva, ori din Dordogne, ori de la Deauville, ceva cu D, dar acum am încurcat borcanele. Se pare că Max nu dă pe dinafară de bucurie din cauza asta. Va trebui s-o cunoaşteţi. Amîndoi. Are ochi ca de stăncuţă şi gheare ca de vultur.

— Ce încîntător, murmură Clothilde.

— E romancieră, spuse Swaine, cu un dispreţ ce-i ieşea prin toţi porii.

— Una dintre acele doamne romanciere. Are un nume de genul Euterpe sau Eulalie. Un nume al naibii de enervant – Esmé, mi-am adus aminte. Dumnezeule! *Esmé*. N-ai altceva de făcut decît s-o urăşti. Hood trebuie să fi fost beat în ziua cînd a luat-o de nevastă. Lumea spune că personajele romanelor ei sînt luate din viaţa reală, cel puţin aşa spune omul nostru cel cult, cum naiba-l cheamă şi pe ăsta… Newman. El spune că are o mulţime de admiratoare. Lesbiene, făcu el cu ochiul, complice. Îi sînt foarte devotate. Altceva? Ah, da, călătoreşte cu o spanioloaică, titrată şi foarte sclifosită. Newman jură că li s-a dus buhul că sînt amante…

Swaine „radia“ în lumina lunii şi întinse paharul spre a-i fi

umplut din nou. Rîse zgomotos.

— Max pare îngrozit de toată povestea asta dar îşi ţine gura al naibii de consecvent, aşa încît nu poţi fi sigur de nimic. Esmé Hood. Max al nostru a pus mîna pe o adevărată *comoară*, copii!

— Spune-mi, interveni Godwin, e bolnavă? Am aflat că are tuberculoză şi se află în sanatoriu în munţi.

Swaine ridică din umeri.

— Felul cum o descrii, pare mai degrabă desprins dintr-una dintre cărţile ei tîmpite. Nu este chiar ceea ce se cheamă o femeie robustă, dar nu arată nici ca una cu plămînii franjuri.

Întors la Paris, Godwin primi un telefon de la Hood, pentru a se întîlni într-o seară tîrziu, la Dingo, ca să bea un păhărel împreună. Hood arăta obosit, congestionat şi cu pleoapele tivite cu roşu. Bău cu mai multă nerăbdare decît îi era obiceiul. Îi povesti lui Godwin despre Esmé şi despre Carmen şi vocea îi tremura puţin. Nu atît de supărare cît din cauza frustrării şi a neliniştii.

— Afurisită femeie, spuse Hood, atingîndu-şi mustaţa de parcă, pe moment, s-ar fi îndoit că mai era la locul ei. Am încercat s-o determin să accepte divorţul. De ani de zile tot încerc. Mă hărţuieşte, mă ironizează. Nu mai e de suportat, pur şi simplu, dar cred că nu există decît o singură cale pentru a pune capăt acestei poveşti şi eu nu sînt încă pregătit pentru asta.

— N-aveţi copii, din cîte înţeleg.

— Copii? Dacă ar fi avut, i-ar fi înecat ca pe pisoi. Mi-e groază să-mi imaginez cum ar fi putut arăta descendenţii ei… Ah, tinere prieten, să fii foarte circumspect cînd este vorba despre imprudenţele tinereţii. În apărarea mea, nu pot invoca decît faptul că, pe vremea aceea, nu părea să fie un monstru.

Faţa lui frumoasă îi fu umbrită de un rînjet.

— Unul dintre secretele mele dureroase, asta este Esmé. În cea mai mare parte a timpului încerc să-mi imaginez că niciodată n-am întîlnit-o, că nu m-am căsătorit cu ea.

— Spune-mi, e bolnavă?

Rîse cu asprime.

— Asta o ştii de la Tony?

— Nu, de la Priscilla. A auzit ceva în genul ăsta.

— Sărmana Prissy. Da, i-am spus lui Tony şi ea trebuie să fi

fost, întîmplător, pe acolo. Esmé mi-a *spus* că e pe moarte... a fost ideea ei mondenă.

— Pare o nebunie, spuse Godwin.

— Şi, colac peste pupăză, mă gîndesc la Prissy tot timpul. Să mă ia naiba dacă ştiu ce să fac. N-ar fi trebuit s-o sărut niciodată.

— Dacă aş fi în locul tău, nu m-aş mai gîndi deloc la asta.

— Dar tu, spuse Hood, n-o cunoşti cum o cunosc eu.

— Probabil că nu, răspunse Godwin.

Şi Clyde Rasmussen i se adresă lui Godwin pentru ajutor şi mîngîiere.

— Ştii foarte bine cît apreciem, Cilla şi cu mine, tot ce-ai făcut pentru noi. Dar, de cînd ai plecat la ţară, a fost un adevărat infern. În primul rînd, căldura asta nenorocită. Scuză-mi franceza mea, dar în unele zile e prea cald ca să te mai culci cu o femeie. Niciodată nu m-am gîndit că ar putea să-mi iasă din gură lucrul ăsta. Tony stătea mai mult pe acasă. Apoi, blestemăţia aia de nevastă a lui Hood! Trebuie să fi fost înnebunit ca un purice beat! Oftă. Aşa încît Tony nu l-a putut avea pe Max drept partener de joc. Problema este că am impresia că Hood bănuieşte ceva despre Prissy şi despre mine...

— Mergi prea departe cu imaginaţia. Hood e prea ocupat cu ale lui.

Pe faţa lui Clyde se citi îndoiala.

— Nu, miroase el ceva. De fiecare dată cînd ne întîlnim, mă întreabă dacă am văzut-o pe Priscilla. Şi mai are şi privirea aceea rece. N-am încredere în el.

— Stai puţin. Tu eşti cel care nu eşti demn de încredere...

— Ştii ce vreau să spun. Omul îmi bagă frica în oase.

Tăcu, privindu-l pe Godwin în faţă.

— A fost un iad de cînd ai plecat tu, cavalere. Prissy o să-ţi povestească şi ea. Ai văzut-o de cînd te-ai întors?

— Nu.

— Sper să n-o pedepseşti pentru păcatele mele.

Îi făcu cu ochiul lui Godwin, dar faţa lui de ţărănoi era plină de tristeţe.

— N-am văzut-o încă.

— Ascultă, te poţi opri la ei mîine după amiază, ca să-l vezi pe

Tony? Ea va pleca la lecţie, aşa încît putem petrece o oră împreună… dacă tu îl poţi întreţine puţin pe bătrînul Tony. Poţi să faci asta pentru noi, cavalere?

A doua zi după amiază, trecu să-l vadă pe Tony Dew Brittain. Îl găsi moţăind, afară, la umbră. Nu arăta prea bine, dar, din cauza căldurii, a umidităţii şi a atmosferei apăsătoare, nimeni nu se putea lăuda că arăta prea bine. La puţin timp după sosirea lui Godwin, apăru şi Max Hood care li se alătură. El părea singurul care mai avea oarecare rezerve de energie. Gulerul cămăşii îi era proaspăt şi tare, costumul din in alb era scos ca din cutie, iar pantofii albi, perforaţi, fără o pată. Nu mai arăta obosit.

Dew Brittain remarcă aerul degajat al lui Hood şi întrebă, referindu-se la doamna Hood şi la prietena ei.

— Fetele pleacă din oraş?

Hood zîmbi şters.

— Aşa ar trebui să se întîmple. Dar, din păcate, nu. Aşa încît m-am hotărît să mă detaşez de problema asta.

Conversaţia se tîra leneşă. La un moment dat, Hood intră în casă şi se întoarse cu un pahar înalt, plin cu un lichid limpede. Cînd trecu pe lîngă Godwin, îi lăsă în nări un miros uşor. Hood bea gin cu înghiţituri lacome. Mîinile-i trădau o anumită nervozitate, dar altfel, nu era vizibil vreun alt efect al unei sănătăţi afectate.

După amiaza se scurgea liniştită. Umbrele înaintau pe bîjbîite către mijlocul grădinii şi insectele începură să bîzîie desupra lucrurilor. Godwin consideră, în sinea lui, că le acordase destul timp îndrăgostiţilor. Gîndul la ei făcea să i se întoarcă stomacul pe dos, dar nu-l putea alunga cu nici un chip. Cînd, în fine, reuşi să se ridice din scaun, auzi scîrţîitul balamalelor porţii dinspre stradă. Priscilla se întorsese acasă, moleşită de căldură. Purta o fustă roz cu alb şi o bluză care-i scotea în evidenţă faţa şi braţele bronzate şi sănătoase. Avea în mînă vioara şi caietul de partituri şi le adresă un salut vesel, strigînd ceva peste umăr, în timp ce urca cele cîteva trepte, pentru a se pierde în întunericul casei. Tony Dew Brittain care se mai sprijinea încă de scaunul său, privi în sus, spre Godwin şi spre Hood.

— Nu ştiu ce m-aş face fără fata asta. Datorită ei mă simt un om fericit.

Stăbătînd alene strada liniştită, Godwin pomeni de cîteva ori numele Priscillei şi Hood spuse:

— Să ştii că ai avut dreptate în privinţa acelui episod pe care l-am avut cu ea. În cele din urmă, am încercat să mă scuz şi nostimada este că nici măcar nu sînt sigur dacă-şi amintea ce se întîmplase. N-a făcut decît să mă privească indiferentă şi a spus ceva despre seara minunată pe care o petrecuse. Apoi începu să-şi amintească amănunte în legătură cu petrecerea. Femeile. Cine poate şti ce se petrece în mintea lor?

— Încep să cred că e mai bine să nu ştim.

— Cred că ai dreptate. Pentru moment nu prea e în apele ei.

— Adevărat?

Se întrebă în sinea lui: Ceva în legătură cu Clyde? Să bănuiască, oare, ceva?

— Da, e vorba de cîteva lucruri. Tu ştii cum a luat-o Clyde sub aripa lui protectoare, ca un frate mai mare. Îi vorbeşte mereu despre muzică, despre obligaţia de a exersa zilnic, despre intimitatea care se creează între muzician şi instrumentul său. Ceva cam în genul relaţiei dintre soldat şi arma sa, cred. Devii una, cum se zice. Ea spune că e, într-adevăr, foarte sofisticat în ceea ce priveşte teoria muzicii şi cîte şi mai cîte. Am senzaţia că a cam abandonat-o în ultima vreme. Se pare că nu prea mai calcă nici pe acasă pe la ea. Înţeleg că omul îşi are viaţa sa personală, fata aceea neagră cu care e văzut mereu, apoi exigenţele clubului… Nu vreau să spun că-l condamn, în nici un caz, dar sincer să fiu, cred că tînjeşte după acele flecăreli despre muzică… asta ar fi unul dintre lucrurile care o frămîntă acum, apoi mai e şi problema aceea cu maică-sa, lady Pamela – se pare că ameninţă să-şi facă apariţia… va fi la fel de binevenită ca o viperă sub cămaşă. La fel de binevenită ca şi nevastă-mea. În orice caz, circulă zvonul că lady Pamela s-ar întoarce la Tony în vara asta, ca să încerce să pună lucrurile pe linia de plutire. Eu i-am spus că ar trebui să-i dea un picior undeva, dar el tot mai crede că şi-ar putea reveni, devenind o mamă decentă pentru Priscilla. Rămîi uluit cît de orb poate fi un bărbat cînd e vorba despre o femeie, nu aşa? Pamela e o pedeapsă, pur şi simplu, nu greşesc cînd spun asta. Cum de nu-şi dă el seama? Oamenii rămîn aşa cum sînt. Ai observat lucrul ăsta? Nu se schimbă cine ştie ce, nici măcar cînd

capătă puţină personalitate.

Godwin aprobă din cap. Ar fi trebuit s-o asculte pe Priscilla.

— Vreo schimbare în bine, la tine acasă? Era dudat, dar simţea că-i pare rău pentru Max Hood.

Hood rîse.

— Nu, nu fac decît să încerc. Cînd ai de-a face cu Esmé, începi să-ţi fie dor de sînge şi de urletele din tranşee. Şi dac-o mai pui la socoteală şi pe creatura aia spaniolă… Dar nu vreau să te plictisesc cu toate astea, bătrîne. E laptele meu vărsat şi n-are nici un rost să plîng acum după el. Dacă ai puţin noroc, poate că nu vei avea ocazia să le întîlneşti.

În acel august, Turnul Eiffel se cocea, pur şi simplu, perpelindu-se în valurile de căldură. Oraşul părea pe jumătate adormit în încremenirea fierbinte, prins de o toropeală lîncedă. Dar, pe neaşteptate, se trezi la viaţă, vibrînd de emoţie, cu ocazia unei demonstraţii în sprijinul lui Sacco şi Vanzetti, a cărei dramă se consuma la mare depărtare, în Boston. Parizienii erau ferm convinşi că cei doi italieni fuseseră condamnaţi după o judecată sumară, pentru tîlhărie armată şi crimă, fiindcă erau străini şi anarhişti. Poate că aveau dreptate. Cum data execuţiei se apropia, în întreaga Europă se organizau demonstraţii. În Parisul relativ pustiu în momentul acela, te puteai încurca, fără veste, într-un grup de demonstranţi răguşiţi, care fluturau pancarte. Lui Godwin acest lucru i se păru destul de curios. Începea să ia contact cu înflăcărarea politică a europenilor.

În Paris era acea perioadă a anului cînd oraşul era înecat în valuri de căldură, totul era parţial paralizat, iar negustorii erau mai morocănoşi ca de obicei. Florile se veştejeau, se scuturau şi se uscau în ghivecele din ferestre. Cîinii scoteau limba de un cot, moţăind la umbră. Cafenelele erau încă pline, dar flecărelile se auzeau numai în engleză. Acelaşi lucru era valabil şi pentru Clubul Toledo: afacerile mergeau bine dar nu mai era chiar Parisul dinainte.

Pe Rodger Godwin îl stăpînea o stare permanentă de nervozitate. Era ca o febră mocnită care nu se putea declanşa în afară, ca să te pună la pat. Primi un cec de la Marshall Hacker, aşa încît înţelese că avea ceva bani în bancă. Începu să se

gîndescă la posibilitatea de a-şi cumpăra un mic automobil. Pusese ochii pe un model sport, roşu, englezesc, de două locuri. Se gîndea la posibilitatea de a scăpa puţin de valul de căldură şi de a putea dormi liniştit noaptea, la oarecare distanţă de oraş.

Pentru prima oară de cînd o cunoştea, Clothilde era nefericită. Voia să se debaraseze de viaţa ei de prostituată ocazională. Încerca să-şi găsească o slujbă în vreun bar, unde să poată cînta şi dansa în spectacolele de noapte, dar nu era uşor. Lucrurile nu mergeau bine. Noaptea, se ghemuia în braţele lui Godwin şi plîngea. Căldura era prea apăsătoare, cleioasă. Abia se putea mişca. Se oferi s-o ajute cu bani şi lucrul ăsta o făcu să plîngă şi mai tare. Spunea că, începînd din toamna aceasta, nu mai avea de gînd să se culce cu bărbaţi, pentru bani. Îl întrebă pe Godwin ce se gîndea el să facă. Îi simţi genele lungi gîdilîndu-i pieptul. N-avea nici o idee, nici un răspuns şi lucru ăsta îl agasa.

Meciul de box fusese ideea lui Clyde Rasmussen.

De bilete le făcuse rost un tip care era un fan al jazz-ului şi un obişnuit al clubului. Clyde îşi acordă o seară liberă, închirie o formaţie de „negrişori“ care să-i ţină locul şi-i invită pe Hood şi pe Godwin la o seară „între bărbaţi“. Era de părere că puteau petrece cîteva ore împreună, fără companie feminină.

Meciul de box se desfăşura în cadrul unui *bal musette* „reprofilat“, unde ringul fusese instalat în grabă sub o lampă mare care atîrna pînă jos, asemănătoare celor de deasupra meselor de biliard, dar mai mare. De fiecare parte, fuseseră instalate cîte douăzeci de rînduri de scaune, iar în spatele lor mai era loc destul pentru mulţimea ce se înghesuia, în picioare. În jurul lămpii roiau nori de insecte şi din cînd în cînd se auzea cum se lovesc şi troznesc în clipa în care se apropiau prea mult de bec şi se frigeau. Încăperea era îmbîcsită de fum albăstrui de ţigară şi de pipă şi duhnea a sudoare şi a vin borşit. Îşi găsiră locurile împingîndu-se prin mulţime, pînă în faţa ringului, chiar lîngă cel care bătea gongul.

Godwin era foarte ocupat, făcîndu-şi însemnări în minte, înregistrînd tot ce vedea: insectele care zumzăiau în lumină, sticla de bere alsaciană în mîna omului cu gongul, mustaţa umedă şi ofilită a arbitrului, scăunelul cu trei picioare care se clătina

nesigur cînd vreun luptător se prăbuşea între reprize, chiloţii leoarcă de sudoare care atîrnau ca nişte costume de baie grele de apă, hîrdăul în care se scuipa, buretele din care picura apă înroşită de sînge, ciorapii negri, scurţi, rulaţi peste pantofii de sport din pînză de in, picioarele netede, spîne, mănuşile de box grele ca nişte saci cu ciment ud, împroşcarea de sudoare şi sînge, cînd una dintre mănuşi izbea faţa adversarului, sîngele scuipat printre dinţii sparţi...

Principalul meci se desfăşura între doi luptători de categorie uşoară, un sportiv scund din Monaco, cu părul tuns perie şi un marinar din Marsilia cu ţeasta rasă şi strălucitoare. Marinarul care avea un trup de om tînăr şi o figură încruntată şi dezamăgită de fochist de cincizeci de ani, îl puse la colţ pe monegasc, în dreptul frînghiilor, în repriza a treia, îi rupse o coastă cu un upercut de stînga şi, în timp ce bietul om icni şi se aplecă în faţă, îi sparse nasul cu o directă de dreapta. Sîngele ţîşni în aer ca un curcubeu de sfîrşit de lume, împroşcînd faţa lui Godwin şi mînjind cămaşa lui Hood, ca explozia unui foc de mitralieră. Monegascul căzu în genunchi şi se ghemui la podea cu faţa în jos. Sîngele murdări pînza de in pătată şi alunecoasă, în timp ce mulţimea urla şi tropăia. Buretele zbură printre frînghii şi ateriză la picioarele arbitrului ca un peşte mort.

Pe faţa lui Godwin şiroia sîngele amestecat cu sudoare, în timp ce-şi croiau drum înapoi, prin coridorul creat de mulţime, către noaptea înăbuşitoare de afară.

Godwin simţea o uşoară greaţă, dar nu putea să nu recunoască faptul că savurase fiecare minut al meciului.

Făcură o scurtă haltă la un păhărel, apoi coborîră spre rîu, sperînd să profite puţin de briza răcoroasă a apei. Speranţele nu li se împliniră, dar ei îşi dădură toată silinţa să se simtă bine. Godwin încercase să-şi şteargă sîngele de pe faţă, dar simţi cum rămăşiţele se uscau, transformîndu-se într-o coajă care-i strîngea pielea obrazului. Îşi continuară plimbarea în lungul digului. Sunetul muzicii de dans se stingea în urma lor. Scurtară drumul, luînd-o pe străduţele ce se desprindeau de malul rîului, printre petele ciudate de lumină din colţuri, apoi reintrară în întunericul dens, brăzdat de zborul liliecilor din clopotniţele vechilor biserici.

Pe neaşteptate, un crîmpei din trecutul apropiat le izbi

urechile ca un expres în viteză. Venea dintr-o fundătură întunecată.

Un strigăt de ajutor, un suspin. Un sunet slab, întretăiat.

Hood se opri, ridică mîna, şi-o făcu pîlnie la ureche, ascultînd atent.

Geamătul înăbuşit, umed parcă, se auzi din nou. Un sunet nearticulat ca al unui animal muribund.

La celălalt capăt al aleii scurte şi înguste, văzură o siluetă întinsă la pămînt. Era un om. Godwin văzuse, nu demult, exact acelaşi lucru, într-o altă alee întunecată. Avu senzaţia că întîmplările respective, cea din amintire şi cea din prezent, îl ţintuiseră pe loc.

Omul încerca din răsputeri să se tîrască pe pietrele sparte, să iasă din conul de lumină albăstrie care, în clipa aceea, părea că vine de la o distanţă de mii de mile.

Hood alergă spre forma aceea omenească, ghemuită şi străbătută de convulsii. Clyde îl urma la o oarecare distanţă, neştiind prea bine ce se întîmplă.

Omul era mort dar n-o ştia încă.

Godwin veni şi el chiar lîngă victimă, dar rămase, totuşi, la o parte. Nu suporta să se apropie prea mult.

Omul se răsucise pe spate. Hood îngenunche lîngă el. Mirosea îngrozitor, ca într-un abator. Clyde icni dintr-odată, se întoarse cu spatele scoţînd un strigăt ca de om care se sufocă, se sprijini de zid şi vomită tot din el, dar spasmele continuară o vreme.

În fine, Hood se ridică şi se dădu un pas înapoi, continuînd să privească acel cadavru.

— Pleacă de aici, i se adresă lui Godwin. E mort. Nu se mai poate face nimic. Se îndreptă încet către lumina albăstruie.

De acolo de unde stătea, Godwin zări aburul care se ridica din trupul mortului. Chiar şi în căldura aceea a nopţii de vară putea exista abur. Se apropie, se uită în jos, spre faţa umflată, cu ochi care nu mai puteau să vadă. Obrajii erau puhavi. Un braţ atîrnat arăta ca un cîrnat prea strîns în ambalajul lui. Dădea impresia unui balon umflat la maximum. În cele din urmă, cămaşa i se deschise, nasturii săriră cît colo, iar pieptul i se bombă puternic.

Fusese bătut pînă cînd plesnise. Aburul. Lui Godwin îi trebui puţin timp ca să-şi dea seama ce se întîmplase. Îşi îndreptă

privirea spre mijlocul trupului, de unde ieşea acel abur.

Trupul umflat se desfăcu în bucăţi.

Fusese bătut sălbatic, pînă cînd îşi dăduse duhul, bătut pînă cînd pîntecele inflamat explodase, împrăştiindu-i măruntaiele, care atîrnau din cavitatea golită, ca un şarpe contorsionat.

Godwin se îndepărtă de cadavru şi-l auzi pe Hood şoptindu-i numele. Veni lîngă el, în capătul aleii, peste drum de lumina albăstruie.

Hood arătă cu degetul spre petele de sînge de pe bolovanii de la intrarea aleii pavate cu cărămidă. Apoi îşi ridică ochii spre lumina albastră.

Strălucea deasupra uşii din dos de la *préfecture de police*[1].

Postul de poliţie.

17

Dimineaţa de 24 august aduse confirmarea oficială a condamnării la moarte a lui Sacco şi Vanzetti. Pasiunile se dezlănţuiau şi circulau zvornuri despre izbucnirea mai multor răscoale antiamericane. Toată lumea părea că plănuieşte o astfel de răscoală, aştepta să se alăture vreuneia de acest soi, sau, cel puţin, îşi alegea din vreme un locşor confortabil de unde să poată privi demonstraţia respectivă. Godwin încerca să-şi imagineze ceva care, desfăşurîndu-se la Paris, să poată determina o reacţie puternică în Statele Unite. Chiar ideea în sine era hilară.

Întîmplarea făcu ca exact în seara aceleiaşi zile familia Dew Brittain să dea o nouă petrecere, ca un fel de premiu de consolare pentru cei care mai zăboveau, în acel august fierbinte, la Paris. Ocazia era un recital de vioară al Priscillei. Ideea aparţinea, totuşi, lady-ei Pamela Legend. Părăsindu-şi rolul de *femme fatale*[2],

---

[1] Prefectura de poliţie (lb. franc.) (*n.tr.*).

[2] Femeie fatală (lb. franc.) (*n.tr.*).

mama Priscillei apăruse de undeva, dintr-un loc care începea cu D, hotărîtă să-şi asume un rol mai domestic, acela de soţie şi de mamă. Lumea nu înţelegea din ce motive adoptase ea această stratagemă, deşi toţi îşi imaginau că toată cheltuiala era suportată de un anume buzunar bine stabilit. Fie că banii erau ai lui Tony şi, în acest caz, ea se întorsese pentru că nu mai avea un chior, fie că banii erau ai ei şi-i folosea pentru a-şi *cumpăra* revenirea în sînul familiei. Oricum, toţi erau de părere că banii erau mobilul.

În noaptea aceea, adierea primejdiei plutea în aer. Străzile erau înţesate de lume, agitate de o frămîntare neobişnuită, se fluturau lozinci şi steaguri, protestîndu-se vehement, în apărarea lui Sacco şi Vanzetti. În aer se simţea o umezeală caldă, ca o promisiune a ploii ce urma să vină. Zgomotul produs de mulţime se ridica deasupra valului încremenit al căldurii, părînd că se naşte chiar din acesta.

Petrecerea era una dintre acelea care străluceşte din toate punctele de vedere şi uneori aproape că te orbeşte. O mare parte dintre invitate purtau rochii lungi şi majoritatea bărbaţilor erau în frac. Luminile străluceau de-ţi luau ochii şi toată acea adunare părea să plutească suspendată într-un balon uriaş şi fragil. Esmé Hood era foarte înaltă. Părea aproape o fantomă, cu ochi enormi, conturaţi cu negru, cu pielea palidă ca pergamentul. Era atîrnată de braţul rigid al spanioloaicei – Carmen. Hood era văzut adesea de partea cealaltă a soţiei lui, cu toate că ea nu părea să bage de seamă. Godwin era convins acum că Esmé Hood *era* bolnavă, poate chiar pe moarte. Lady Pamela era o femeie de o cu totul altă factură: mică de statură, cu o gură mare, cu buza de jos plină şi proeminentă, cu aceiaşi ochi căprui cu privirea liniştită pe care-i avea şi Priscilla. Părul negru şi strălucitor îi era tăiat scurt, părînd lustruit. Era foarte iute, încîntătoare, de o vioiciune impresionantă. Faţă de Godwin se arăta extrem de apropiată, stabilind repede o relaţie amicală cu el, foarte recunoscătoare pentru influenţa benefică pe care o avea asupra fiicei ei.

— E o uşurare pentru ea să aibă pe cineva cu care să vorbească despre cărţi şi despre scriitori, e atît de precoce pentru vîrsta ei, iar în ce ne priveşte pe noi doi, pe Tony şi pe mine, sîntem aproape nişte analfabeţi. Familii de boiernaşi de ţară, ce

vrei. Ignoranţa este dreptul nostru prin naştere şi-i rămînem credincioşi toată viaţa.

Diamantele îi străluceau orbitor în lumină. Dădu drumul unui hohot de rîs argintiu, încîntător.

Godwin încerca să-şi imagineze ce simţise Priscilla în noaptea aceea cînd mama ei plecase cu Marc, vărul ei sau ce-o fi fost, în timp ce Tony striga la ea în liniştea nopţii de pe strada Belgravia. Cum mai puteau oamenii să stea din nou împreună după o asemenea despărţire? Pentru Godwin era ceva straniu, imposibil de înţeles. Cu toate acestea, el era scriitor, devenit, de curînd, un scriitor de succes, cu bani în bancă. Dintre toţi cei pe care-i cunoscuse la Paris în vara aceea, doar lady Pamela era cea care-l făcuse să fie nesigur pe el însuşi şi pe primirea călduroasă a cititorilor. Înţelegea al naibii de bine că Lady Pamela era singura fiinţă cu care nu avea nici o punte de comunicare.

Priscilla cînta frumos. Uimitor de frumos. Se aşezase la piciorul scării, adresînd adunării un surîs grăbit, pentru ca apoi să „dispară", absorbită de muzică. Era acompaniată la pian de un tînăr, cu o înfăţişare ce-ţi amintea de d'Artagnan. Programul era de factură romantică: Ceaikovski, Paganini, ca şi alte piese încărcate de vraja tristeţii. Swaine se simţi obligat să-i atragă atenţia lui Godwin să închidă gura, atunci cînd recitalul ei se sfîrşi. Godwin nu mai întîlnise pe cineva care să te poată face să uiţi de tine, aşa cum făcuse Priscilla Dew Brittain, acum cîteva clipe.

Swaine rînjea la el, iar fălcile i se revărsau peste guler.

— Deci puştoaica nu-i rea. Începu să chicotească. Ar trebui să te vezi cum arăţi. Relaxează-te, omule. Puştoaica nu-i decît un scripcar şi atît.

Profesoara ei, o femeie mai în vîrstă, cu mustaţă albă, îmbrăcată într-o rochie neagră cu guler înalt, împodobit cu o camee, după moda secolului trecut, spuse:

— Cîntă de parcă ar fi foarte bătrînă şi ar fi văzut o mulţime de lucruri la viaţa ei, devenind foarte îngăduitoare cu viaţa, cu soarta. Ea pare să înţeleagă viaţa. Uneori mi-e teamă pentru ea. Poate că niciodată nu va mai fi la fel de înţeleaptă ca acum, draga de ea...

Priscilla veni spre Godwin doar pentru o clipă. Ochii îi erau şi mai mari, lichizi şi strălucitori. Nu schimbară nici o vorbă. El o

îmbrăţişă, strîngînd-o la piept cîteva clipe şi cînd, în fine, se desprinse de el, Godwin îi şterse lacrimile de pe obraz. Nu putea ghici ce simţea ea în acele momente. Înţelegea doar că niciodată nu va şti cu adevărat şi că nu va putea afla decît ceea ce lăsa ea să se vadă în seara aceea. Apoi, deodată, dispăru, acaparată de maică-sa, de taică-său şi de prietenii lor. Godwin înţelese că, în orele ce urmau, nu va mai putea fi singur cu ea, nu se va mai putea bucura de atenţia ei întreagă.

Clyde trebui să plece devreme, imediat după recitalul Priscillei, deoarece clubul era înţesat de lume şi se mai aflau acolo şi cîţiva băieţi care voiau să facă înregistrări. Transpira din belşug şi avea ochii injectaţi. Godwin o căută din ochi, puţin neliniştit, pe Clothilde, care, din nou, avea să ajungă tîrziu. Era vorba de un client şi ea întîmpinase posacă această întîlnire, jurînd că se săturase pînă-n gît de „viaţă“. Avusese o audiţie de mare succes pentru un angajament la un bar de noapte de pe Malul Drept. Dacă-i reuşea să obţină slujba, atunci putea pune cruce trecutului ei. Godwin simţi mîna lui Clyde pe umărul său şi damful dulceag şi greţos de absint. Clyde îl trăgea grăbit după el.

— Haide, cavalere, ieşi împreună cu mine. Mi-e inima grea, fir-ar să fie, aşa spunea bătrîna mea mamă… *Mi-e inima grea, Clyde, îmi frîngi inima*. Acum înţeleg ce voia ea să spună…

La cîteva blocuri după ce părăsiseră casa lui Dew Brittain, Clyde începu subit să suspine şi se sprijini cu spatele de un copac. Îşi acoperi ochii cu palmele, ştergîndu-şi, cu sîrg, lacrimile.

— Sînt într-o pasă groaznică, ştii totul doar… ea mi-a intrat în sînge, nu mai pot face nimic, nu mă mai pot împotrivi şi… ştii foarte bine tot ce face Clothilde pentru tine? Ei bine, am început s-o învăţ pe Priscilla toate lucrurile acelea. Îţi imaginezi cît contează asta pentru un bărbat? O fată ca Prissy? Fir-ar să fie!…

Se smiorcăi şi-şi trecu mîna uriaşă prin părul roşcovan şi rar apoi încercă să se liniştească, dar renunţă imediat.

— Ce-am să mă fac, prietene? Nu pot să renunţ la ea…

— Ce s-a întîmplat? Se întoarce la şcoală?

— În privinţa asta m-aş putea descurca, găsesc eu un mijloc…

Sorbi cu nesaţ, aerul cald şi umed. Tună din nou şi cascade fierbinţi de fulgere brăzdau cerul pînă la orizont.

— Am s-o văd, nici o şcoală din lume nu mă poate opri s-o văd. Nu, de mine e vorba… Mi s-a oferit o grămadă de bănet să mă duc la New York. Ei spun că vor da localului Roof Garden de la Hotelul Cleveland acelaşi nume ca al clubului de aici… Clubul Toledo al lui Clyde, la Cleveland; ei cred că va fi foarte reuşit. E un hotel mare, cavalere, pe Lexington… o mulţime de bani, înregistrări, orice afurisit de capriciu pe care mi l-aş putea dori. Afară de Prissy. Aşa încît nu am decît o singură posibilitate…

Începea să-şi revină, îşi netezi haina şi-şi şterse faţa cu basmaua cea roşie, ridicolă. Godwin trebuia să întrebe, pentru că nu-şi putea imagina răspunsul.

— Ce *poţi* să faci?

— Vreau să vină cu mine!

— Cilla? Percepu mirarea din propria-i voce. Vrei ca Cilla să plece la New York? Dar, Clyde, nu are decît paisprezece ani. Nu e o micuţă vagaboandă din Ozarks. Cum ai să procedezi?

Clătină din cap.

— Trebuie să-mi vină mie vreo idee. La naiba, am s-o răpesc… dar Hood, Dmnezeule, ştiu bine ce va face. Mă va urmări, mă va ucide, pentru că ticălosul ăsta are crima în sînge – nu cred că nu observi asta, prietene.

— Clyde dragă, n-o să meargă. Ea nu pleacă la New York cu tine. Ia spune, i-ai vorbit despre treaba asta? Trebuie s-o faci, trebuie să vezi ce părere are ea. Iar în ceea ce-l priveşte pe Hood, nu trebuie să-ţi faci griji. De Tony să te temi şi numai Dumnezeu te poate ajuta să scapi teafăr din mîna lady-ei Pamela. N-ai nevoie să ţi-o faci duşmancă.

— N-am nevoie să aud toate astea din gura ta, cavalere. Ceea ce am nevoie de la tine este doar o mînă de ajutor.

— Te-am tot ajutat pînă acum al naibii de substanţial, mai mult decît ar fi trebuit.

Regretă pe loc ceea ce spusese, dar n-avea nevoie de lecţii de la Clyde Rasmussen.

— N-am nevoie să te aud spunîndu-mi că ţi-ar trebui o mînă de ajutor de la mine. *Ai avut* tot ajutorul din partea mea, prietene. N-am nici o obligaţie să te ajut acum, într-o altă etapă a acestei nebunii.

— Atunci, asta e părerea ta în privinţa asta?

— Eu cred că ideea ta de-a o lua cu tine la New York e de-a dreptul nebunească, e o nebunie numai să te gîndeşti la aşa ceva.

— Şi eu care te credeam prietenul meu… prietenul *nostru*.

— Asta şi sînt şi încerc să-ţi dau un sfat bun.

— Şi nu te sfieşti deloc, pentru Dumnezeu! Ştii ce cred eu, cavalere? Cred că o vrei aici… că vrei tu însuţi să te dai la ea!

Avea o privire grea, faţa îi devenise foarte palidă.

— Ei bine, Clyde, nu dau două parale pe ceea ce crezi tu. Eşti beat, te-ai îmbătat cu absint şi ţi-ai ieşit din minţi şi…

Clyde ridică brusc mîna dreaptă spre capul lui Godwin. Acesta i-o prinse ca pe o minge în zbor şi i-o împinse în jos.

— Nu te-ntinde la caşcaval mai mult decît îţi dă mîna, amice. Te previn în mod cinstit, Clyde. Nu cred că doreşti să te lupţi cu mine, cu adevărat, îţi promit…

Clyde îşi plecă ochii, îşi frecă mîna.

— Dumnezeule, Rodger, te-ai schimbat, ai devenit un ticălos…

— Nu ştii ce vorbeşti. Ne vedem mîine.

Godwin îi întoarse spatele şi plecă. De după un bloc din spatele lui, îl auzi pe Clyde Rasmussen, primul său prieten pe care şi-l făcuse la Paris, cum striga după el. Glasul îi străbătea chinuit prin valul dens al căldurii, prin vîntul încărcat de umezeala care se juca printre crengile copacilor.

— Godwin… eşti un ticălos… ştii asta? Godwin… eşti un mincinos şi un trădător, afurisitule… Godwin…

În cele din urmă, tunetul îl sili să grăbească pasul.

Cînd se reîntoarse la petrecere, reproşurile lui Clyde îi mai ardeau încă urechile.

Îl găsi pe Swaine transpirînd ca un adevărat porc în călduri, făcîndu-i cu mîna din celălalt colţ al camerei.

— Vino încoace, e un coşmar întreg ce se întîmplă la ambasada americană. Broaştele s-au răsculat! Oameni plini de temperament! Zîmbi fericit, cu un aer de atotcunoscător. Se ridică baricade. Am trimis un fotograf acolo. Hai să mergem şi noi.

— Sacco şi Vanzetti? întrebă Godwin cînd ieşiră în stradă.

— Sînt al naibii de sigur că e vorba de Babe Ruth, fiule, spuse Swaine. Trebuie să punem mîna pe un taxi. Dar uite-l pe Hood, a găsit el unul, vine cu noi!

După două ore şi jumătate, sleiţi de isteria care se dezlănţuise

în jurul ambasadei, toţi trei se întoarseră în propriul lor *quartier*, la o cafenea greu de descris, de pe terasa căreia puteai, dacă-ţi întindeai gîtul, să vezi uşa de la intrare a Clubului Toledo. Beau bere rece şi Godwin părea că nu-şi putea stăpîni bătăile inimii. Avea sentimentul că i se injectase o substanţă care-i afectase puternic echilibrul interior.

Toţi trei erau leoarcă de sudoare, cu respiraţia grea, cu picioarele tremurînd din cauza alergăturii. Ori încotro priveai, puteai observa un amestec paradoxal de optimism cu furie în creştere, toate acestea alimentate cu prea mult vin. Indivizi care, în mod obişnuit, erau calmi din fire, îşi exprimau sentimentele de revoltă cu privire la nedreptatea care se comisese peste ocean şi înainte de a şti precis ceva, înainte de a înţelege lucrurile ei înşişi, răcneau şi erau gata să pocnească pe oricine.

În timp ce stăteau pe terasă, ploaia începu să cadă, în fine, udîndu-le mesele şi părul. Picăturile mari şi grele ţopăiau pe pavajul străzii, formînd imediat băltoace. Era o ploaie caldă şi murdară, dar oricum, ploaie. Te simţeai ca şi cum ţi s-ar fi dat, pe loc, vacanţă. Înainte de asta, oamenii discutau nervoşi, dar odată cu ploaia, zgomotul vocilor iritate păli şi începură să răsune acordurile a două cornuri şi bătăile unei tobe, venind dintr-un colţ. Cîteva persoane din mulţimea adunată pe terasă, începură să danseze şi să strige. Mulţimea aflată de cealaltă parte a străzii li se alătură şi, pe neaşteptate, strada se umplu de perechi de dansatori al căror număr creştea mereu, ca o cantitate din ce în ce mai mare de lichid care inundă la nesfîrşit străzile umede de ploaie.

Muzica se auzea tot mai tare şi Godwin se pomeni tîrît în stradă de un val de petrecăreţi care ţipau şi cîntau asurzitor. Hood stătea într-un colţ, impasibil, privind. Swaine rîdea zgomotos, înconjurat de cîteva fete drăguţe care dansau şi strigau, ridicîndu-şi fustiţele.

Hood părea singurul om de pe stradă care nu se amuza deloc. Gîndul îi era în altă parte. Poate că era supărat din pricina lui Esmé. Poate că era îndrăgostit de Cilla. Poate avea dreptate Clyde că Max începuse să bănuiască ceva în legătură cu el şi cu Cilla. Godwin îl privea şi se întreba ce se petrece în spatele acelei feţe fin cizelate, cu un aer atît de îndepărtat. Se gîndea la Max Hood şi

la secretele vieţii lui, cînd atenţia îi fu atrasă de ceva zărit cu coada ochiului, ceva neobişnuit.

În umbra din colţ, stătea o femeie, sprijinită de un platan, acoperindu-şi faţa cu o mînă. Purta doar un slip albastru deschis. Se ţinea de acel copac, iar în ochii ei se putea citi o disperare sălbatecă. La început, Godwin crezu că se mînjise cu ruj pe faţă, dar suprafaţa era prea mare. Culoarea aceea roşie aprinsă se putea vedea şi în păr şi pe piept şi pe slip şi nimeni nu-i dădea atenţie. Era mînjită toată cu sînge. Ploaia îi lăsa dîre roşii de apă amestecată cu sînge, aşa cum stătea nemişcată, singură şi rănită. Pe piele îi curgeau şiroaie, de parcă trupul îi era din ceară şi se topea încet.

Era Clothilde.

O duseră acasă la Godwin, pentru că apa caldă curgea mai bine la el, iar ea spunea că-i era teamă să se întoarcă în camera ei. Buzele îi erau umflate şi sparte, obrazul cu cicatricea în formă de cruce era tumefiat, iar pielea tăiată adînc. Vorbea cu mare greutate. Unul dintre dinţii din faţă lipsea şi îşi muşcase limba. Avea sînge şi pe partea interioară a pulpelor iar chiloţii îi erau sfîşiaţi şi pătaţi de sînge. Godwin o dezbrăcă încet, cu mare grijă şi blîndeţe şi îi făcu baie. Stătea în cadă fără să protesteze. Din cînd în cînd gemea de durere, iar el se apleca spre ea, îi săruta părul şi-i şoptea liniştitor.

Swaine se opri aproape de uşa băii, discret ca un gentleman.

— Rodger, ar trebui s-o vadă un doctor. Să nu-mi propui vreo soluţie de rahat de-a ta. Ştiu unul bun care stă pe rue de Rennes. O să vină încoace.

Godwin o ajută să iasă din cadă şi o tamponă uşor cu prosopul. Zgomotele petrecerii care se desfăşura jos, în stradă, pătrundeau prin fereastra deschisă. Se auzi o bubuitură de tunet şi o rafală de ploaie lovi pervazul. Godwin o înveli în halatul lui şi o conduse spre pat. Ochii îi erau învineţiţi şi însîngeraţi şi înghiţea cu mare greutate. O ajută să se întindă în pat şi o privi neajutorat cum se chinuia să se aşeze, ghemuită, cu genunchii la piept.

Max Hood fumase, stînd în picioare la fereastră, privind în jos, în stradă. După ce Clothilde se întinse în pat, se întoarse încet şi veni să se aşeze lîngă ea. Se aplecă deasupra ei şi-i întoarse, cu

grijă, faţa spre el. Lacrimile îi străluceau sub pleoapele închise. Godwin îngenunche lîngă ea şi-i luă mîna.

— Cineva, spuse Hood, care ştia ce face.

Godwin îl privi.

— Ce vrei să spui?

— Individul care i-a făcut aşa ceva, nu era un simplu client. N-am dreptate, Clothilde?

Ea dădu din cap afirmativ, aproape imperceptibil.

— Terminaseşi cu clientul, spuse Hood. Erai singură... apoi ce s-a întîmplat?

Ea clătină din cap, îşi atinse buza spartă, murmură ceva indescifrabil. Ochii îi deveniseră nişte deschizături înguste în obrazul umflat. Godwin era încă atît de zguduit de cele întîmplate, încît nu putea să fie atent la altceva în afară de durerea ei. Îndreptă ventilatorul de pe birou spre pat, astfel încît să-i sufle puţină răcoare pe obraz.

Hood continua insistent, calm.

— E foarte important Clothilde. Clientul n-a făcut asta.

— Nu, şopti ea.

— După aceea a venit cineva...

— Au venit doi, m-au rănit...

— Te-au violat?

Ea aprobă din cap. Godwin îi ţinea mîna, îi mîngîia părul.

Swaine spuse:

— Nu cred c-ar trebui să întîrziem prea mult cu doctorul, domnilor.

— Un minut, spuse Hood cu blîndeţe. Îi cunoşteai pe cei doi bărbaţi?

Ea încuviinţă din nou, cu capul, crispîndu-se de durere după această mişcare aproape imperceptibilă.

— Trebuie să-mi spui cine erau.

— Nu... se vor întoarce... el mi-a tăiat faţa... de mult...

— Faţa? Cu un cuţit?

Ea îşi atinse cicatricea de pe obraz, cu vîrful degetelor.

— El era proprietarul meu... m-a cumpărat de la una din casele acelea, acum patru ani... m-a crestat ca să arate că-i aparţin... l-am părăsit acum doi ani, aveam cu mine un bărbat care mă apăra... Clyde... dar el mă pîndeşte tot timpul... pe urmă,

astă seară...

Suspină, încercînd să se întoarcă, plîngînd de durere. Sîngele de pe faţa ei pătă perna.

— Nu te teme, spuse Hood. Spune-mi... cine sînt aceşti oameni?

— Nu pot... data viitoare m-ar ucide.

— Te asigur că nu vor face aşa ceva, draga mea. Spune-mi numele lor.

Ochii ei străluciră printre pleoapele umflate. Se uita la Godwin.

— Haide. Spune-i.

Godwin îi strînse mîna uşor.

— Jacques... şi Henri...

— Poliţaii? spuse Godwin. Ei ţi-au făcut asta?

— Jacques era proprietarul meu.

Lacrimile îi dizolvau petele de sînge, împrăştiindu-le.

Hood se aplecă şi o mîngîie pe păr.

— Nu fii îngrijorată. Ma duc eu să discut cu Jacques şi cu Henri.

Se ridică de pe marginea patului.

— Rodger, tu rămîi lîngă ea. Swaine, du-te să-l aduci pe doctorul ăla. Se va face bine. Dar adu doctorul.

Godwin spuse:

— Foloseşte telefonul de jos, Merle. Vin şi eu cu tine, Max.

Hood îl privi în faţă:

— Eşti foarte sigur, bătrîne? Mi-e teamă că se va petrece o treabă murdară la răscruce de drumuri.

Godwin nu mai auzise niciodată expresia asta.

Hood adăugă:

— Eu am ceva mai multă experienţă în asemenea treburi.

— Atunci am să învăţ şi eu de la un expert.

Hood zîmbi încet.

— Da. Dacă mă gîndesc bine, Rodger, ai dreptate. La urma urmei, eşti exact omul potrivit pentru o astfel de treabă.

Hood se sprijini de gardul de fier negru care înconjura micul cimitir şi îşi înclină capul spre luminile din capătul blocului. O cafenea izolată în marginea drumului se pregătea să închidă şi-şi alunga clienţii în stradă, în ploaie. Sub copertina pe care ploaia

bătea toba mărunt, cu hainele de uniformă descheiate, stăteau Jacques şi Henri supraveghindu-şi micul domeniu. Fumau, rîzînd din cînd în cînd şi urînd noapte bună patronilor care le făceau cu mîna. Amîndoi sorbeau din nişte pahare mici, iar pe masa verde, metalică, dintre ei, se afla o sticlă de vin goală.

Ploaia biciuia pieziş strada, se scurgea şiroaie pe turnul bisericii, spintecînd aerul în lumina felinarelor. Privită astfel, în lumină, părea o grindină de gloanţe. Dar în realitate, era o ploaie caldă, de vară. Hood escaladă gardul, în curtea cimitirului, apoi îi dădu o mînă de ajutor lui Godwin, care era un bărbat mult mai mare şi mai greoi.

— Fii atent la vîrfurile ascuţite, spuse Hood. Te poţi răni.

Godwin sări pe pămînt. Iarba era umedă, trebuia tunsă. Curtea cimitirului mirosea ca un teren de golf de acasă. O groapă deschisă, un morman de gunoaie care se transformau în noroi, o gaură căscată care-şi aştepta noul locatar. În spatele mormanului de gunoaie, se afla roaba groparului, care se umplea treptat cu apă de ploaie noroioasă şi o cazma rezemată de ea.

Cei doi se opriră, privindu-se pe deasupra gropii, cu obrajii şiroind de apă, cu părul lipit, uzi pînă la piele.

Hood puse mîna pe cazma şi-şi plimbă degetul pe marginea ei tăioasă. Pe buzele lui fine flutură un zîmbet fantomatic. Se îndreptă cu paşi mari spre capătul gropii şi începu a izbi cazmaua de noua piatră de mormînt. Făcea un zgomot îndrăcit. Godwin îl privea uluit. Apoi, cu o voce baritonală, care-ţi spărgea urechile, Max Hood începu să cînte „Danny Boy“. Apoi, „Champagne Charlie“.

— Hai, bătrîne să cîntăm puţin…

Mintea lui Godwin se goli dintr-odată şi începu şi el să cînte „Imnul de luptă al Republicii“.

Apoi începu alt cîntec. O ţinu aşa pînă cînd se gîndi că-i va plesni capul. Cîntă pînă cînd Henri şi Jacques apărură lîngă gard, privindu-i, mîrîind ceva unul către celălalt. Jacques scurgea rămăşiţele din sticla de vin.

Hood se bălăbăni ca un beţiv, prin noroi, ca să ajungă în faţa lor, nas în nas, cîntînd o baladă militară. Jacques încercă să-l înhaţe cu iuţeală, dar Hood se dădu înapoi, căzu, rîzînd şi cîntînd mai departe, înjurîndu-i în franceză şi făcînd din buze gesturi de

dispreţ la adresa lor. Hood puse mîna pe cazma, se întoarse împleticindu-se către piatra de momînt şi începu să izbească din nou în ea.

Jacques apucă de gît sticla de vin şi o izbi de gard. Cei doi *curcani* găsiră poarta şi intrară în curtea cimitirului. Se apropiară, pregătiţi pentru un meci serios. Rînjeau. Ştiau ce aveau de făcut.

Hood îl salută pe Jacques, în maniera unui beţiv. Acesta, care se afla în frunte, îl făcu porc pe Hood şi-l înfruntă. În timp ce Jacques se apropia ţinînd în mînă sticla spartă, ca pe o armă, gîndindu-se să omoare un alt beţiv, în timp ce Henri îl urma îndeaproape, şonticăind în spatele tovarăşului său, în timp ce Godwin privea scena pe deasupra grămezii de noroi şi a gropii deschise, atunci, se întîmplă ceva.

Jacques îl lovi în faţă pe Hood cu sticla spartă. Sîngele ţîşni printre picăturile de ploaie.

Deodată, Hood se sprijini de piatra de mormînt şi ridică mîna, legănînd cazmaua în aer.

Chipiul lui Jacques zbură cît colo. Pe moment, Godwin crezu că era chiar capul individului. Sticla descrise un arc şi căzu, cu un plescăit, într-o băltoacă.

Jacques se dădu înapoi, acoperindu-şi faţa şi apucîndu-şi gulerul hainei. Înainte de a cădea, cazmaua izbi din nou. Lama ei îi reteză degetele. Zburară prin aer ca nişte aşchii de lemn. Sîngele ţîşni în aer ca nişte mici gheizere. Degetele-i erau tăiate iar gîtul crestat adînc. Căzu într-o parte, pe mormanul de noroi.

Hood făcu un pas către Henri, alunecă şi căzu în genunchi. Henri se repezi înainte, lovindu-l cu vîna grea de bou.

Godwin păşi peste gura căscată a gropii, îl apucă de cap pe Henri şi alunecă în noroi. Hood se rostogoli, se izbi de piatra de mormînt şi rămase ţeapăn. Henri se aruncă asupra lui, îl lovi drept în spate, îndoindu-l pe marginea pietrei. Îl izbi cu cizmele lui grele în rinichi, mîrîind la fiecare lovitură. Hood alunecă alături de piatră, gîfîind, iar Henri căzu în faţă. Godwin trecu dincolo de piatră şi-şi înfipse degetele în părul unsuros al lui Henri, apoi începu să-l izbească cu faţa de marmora umedă. Nu-şi imaginase niciodată că e atît de puternic. O făcea cu uşurinţă. Continuă pînă cînd figura mînjită de noroi a lui Hood se ridică în faţa lui. Hood îşi scutură capul şi-şi puse mîna pe umărul lui Godwin.

Godwin se dădu înapoi şi trupul rămase atîrnat de piatră, ţeapăn, scăldat de ploaia caldă.

— E mort, bătrîne. Ai făcut o treabă bună.

— Nu, nu, e numai năucit de lovitură... e leşinat.

— E mort de-a binelea. Înţelegi tu, i-ai zdrobit toate oasele feţei, ţeasta, toate oscioarele astea i-au intrat în ceea ce-i servea drept creier. Nu mai mare decît o nucă. Ai făcut o treabă al dracului de bună.

Godwin năucit, cu capul învîrtindu-i-se, împinse trupul cu piciorul. Privi cum forma aceea alunecă de pe piatră şi se răsturnă pe spate. Orice indiciu al unei feţe omeneşti dispăruse. Godwin simţi cum i se întoarce stomacul pe dos, dar se luptă să-şi ţină firea. Pe faţa lui Hood, sîngele se amestecase cu noroiul. Sticla spartă îi tăiase obrazul sub ochi.

— Mi-ai salvat viaţa, spuse Hood. Plînge dezastrul, cum spunea bardul, şi lasă cîinilor războiului sau cuvintelor, urmările lui. Ai făcut o treabă bună în miez de noapte. Acum eşti omul nostru, unul dintre ai noştri.

— Unul dintre cine? Iisuse, l-am ucis.

— Unul dintre cîinii războiului. Toţi cei care luptă pentru o cauză dreaptă.

— E o crimă.

Godwin îşi şterse picăturile de ploaie din ochi. Acum ploua cu o furie şi mai mare. Din cînd în cînd, torţa unui fulger aprindea orizontul, lovind coşurile de fum de pe acoperişuri.

— Am omorît doi oameni.

— Dar ştim că şi ei au omorît cel puţin doi oameni. Ştim ce i-au făcut Clothildei. Am făcut singurul lucru onorabil care se putea face.

Hood privea în jos, spre trupul lui Jacques. Cu o mînă prinse cazmaua, iar cu cealaltă îşi şterse sîngele de sub ochi.

— Max, i-am *ucis!*

— Mofturi, bătrîne. I-am executat. E o diferenţă enormă. Am fost instrumentele unui Dumnezeu drept dar răzbunător. Dacă asta te face să te simţi ceva mai bine.

Se apucă de lucru, folosindu-se de cazma.

— Acum nu mai vreau să mai aud nimic despre asta. Nu demult, m-ai socotit un ticălos laş, pentru că n-am făcut-o. Ei

bine, acum am încheiat socotelile. Am ales momentul potrivit, pentru că unul dintre noi tot ar fi păţit-o. Le-am prezentat nota de plată.

Săpa pământul cu cazmaua, ajutîndu-se cu piciorul pentru a apăsa lama, ca un gospodar care-şi sapă grădina pentru a pune flori. Cînd Godwin se apropie, Hood ridică unealta. Capul lui Jacques, cu ochii larg deschişi, se odihnea pe lama cazmalei.

— Oricum, aproape că-şi pierduse capul de tot. E ca şi cum ai trimite un mesaj, înţelegi? În deşert înveţi asemenea lucruri pe care le-am putea numi simboluri.

Aruncă în roabă căpăţîna aceea, care aterizâ cu o bufnitură şi cu un plescăit.

Se luptară împreună să tragă, apoi să ridice cele două cadavre, în roabă. Noroiul absorbea totul, pantofii din picioare, cadavrele, de parcă cimitirul acela se agăţa de ei, dorindu-i în sînul lui. În fine, cele două trupuri fură îngrămădite, unul peste altul, în roabă. La un moment dat, capul se rostogoli într-o băltoacă. Hood arătă cu degetul în direcţia aceea şi aşteptă. Godwin prinse căpăţîna de urechea dreaptă, şi o îndesă între cele două trupuri. Gîtul rupt, în locul în care fusese capul, se căsca asemeni unei peşteri întunecate. Hood aruncă o bucată din uniformă peste grozăvia aceea însîngerată.

Se îndepărtară de cimitir, împingînd roaba pe străzile înguste. Ploaia cădea vîrtos. Era patru dimineaţa şi oamenii se întorceau pe la casele lor. Rigolele erau inundate. Roaba cîntărea o tonă. Iar mînerele de lemn erau alunecoase. Godwin îşi simţea capul uşor.

Hood se opri şi arătă spre aleea scurtă din faţa lor.

În capătul ei, o lumină albăstruie străbătea perdeaua ploii.

Îşi împinseră mai departe încărcătura, trecînd de locul unde bătrînul beţiv fusese lăsat să moară.

Unindu-şi forţele, răsturnară trupurile celor doi *curcani* sub lumina albastră.

— Să omori un om nu înseamnă niciodată doar să omori un om. Hood îi puse mîna pe umăr lui Godwin, în timp ce reintrară în întunericul străzii pustii.

— Să omori un om înseamnă întotdeauna şi altceva. Lumea e plină de simboluri, Rodger. Ia de exemplu seara aceasta… pe Cilla, pe mama şi pe tatăl ei, pe tine, pe mine, pe Sacco şi

Vanzetti, pe Clothilde, pe Jacques şi pe Henri… în seara aceasta, toţi au fost nişte simboluri. Într-o bună zi, îţi vei citi povestea propriei vieţi în simboluri. Am învăţat asta de la Lawrence. Şi e adevărat.

Nici unul dintre ei nu întoarse capul să se uite înapoi, la grămada pe care o alcătuiau trupurile, în ploaie. Capul se rostogolise la cîţiva paşi mai încolo şi o pisică curioasă îşi făcu apariţia din umbră, înfruntînd ploaia, concentrată asupra obiectului atît de ciudat. Dar scena aceasta le scăpă lui Hood şi lui Godwin.

— Te simţi bine?

Godwin dădu din cap afirmativ.

— Mă simt minunat.

— Deseori, un omor pe cinste, ca ăsta, te afectează. O treabă primitivă, desigur. Dar uneori prinde bine sufletului. La urma urmei, cu toţii sîntem nişte primitivi.

Rodger Godwin îşi petrecu o groază de timp reflectînd asupra faptului că ajutase la uciderea celor doi *curcani*. Îşi croia drum, cu mare dificultate, prin ţinutul încă virgin pentru el, al vinovăţiei şi al fricii. Nu putea mînca, nu putea dormi, nu se mai putea întîlni cu oamenii. Se ascunse cîteva zile, întrebîndu-se ce se întîmplase, de fapt, în noaptea aceea şi încercînd să-şi amintească fiecare amănunt. Dar amănuntele nu rămaseră acolo, în locul acela, de unde le putea chema cînd voia – nu, era o minciună, mintea îi era sfredelită permanent de ochii aceia larg deschişi şi mînjiţi cu noroi, care-l priveau, ochi de peşte mort, ochii unuia dintre ei, ce importanţă mai avea ai cui?

Era normal ca poliţia să vrea să rezolve cazul cu uciderea a doi dintre oamenii ei, deşi, pe colegii lor nu-i lega cine ştie ce afecţiune de cei dispăruţi. Toată lumea din *quartier* era interogată, toţi, în mod sistematic. Nu făcură excepţie nici Clyde, nici Godwin, nici Hood, împreună cu toţi amicii lor din restaurante şi baruri. Godwin încercă să mintă cît putu mai convingător. Nu, nu-i văzuse, da, el şi Max Hood fuseseră pe aproape, da, o cunoşteau pe prostituata Clothilde, da, Godwin putea spune chiar că, pentru el, era mai mult decît o simplă cunoştinţă, da, fusese bătută îngrozitor, nu, nu ştia cine o bătuse, nu, el nu ştia că ea

avusese o legătură mai veche cu unul sau cu amîndoi *curcanii* şi tot aşa, mai departe. Încerca să se poarte cît mai simplu cu putinţă. Încerca să joace rolul americanului din Iowa, un fel de ţărănoi inocent, dar era al naibii de greu să-i facă să înghită hapul. Poliţia ştia că e ziarist, un scriitor, nu un năuc oarecare. Dar nimeni nu văzuse cînd se comiseseră omorurile sau, dacă văzuseră, nu vorbeau. Toţi se bucurau că scăpaseră de ticăloşii aceia. După o săptămînă, cercetările începură să bată în retragere. Cartierul deveni un loc unde puteai răsufla mai liber. Toată lumea spunea asta.

Dar Rodger Godwin mai vedea încă ochii aceia care-l priveau din roabă, încă se mai trezea în mijlocul nopţii fierbinţi şi se întreba ce i se întîmplase, ce-l împinsese să ia parte la acel măcel.

Se întoarse la Max Hood, care era nefiresc de liniştit. Şi care începuse deja să se ocupe de planurile pentru toamna care venea. Se gîndea să facă o excursie cu motocicleta în Alpi, dar nu era prea sigur. Vara se apropia de sfîrşit. În aer plutea un fel de tristeţe, insinuantă şi inefabilă, dar care, totuşi, se putea sesiza. Apoi era panica, frica şi sentimentul vinovăţiei care-l rodeau în continuare pe Rodger Godwin.

Împreună cu Max Hood, făcu o plimbare pe malul Senei, într-o după amiază tîrzie, cînd interogatoriile poliţiei încetaseră. Scotociră prin cîteva standuri cu cărţi şi tipărituri, apoi se aşezară să privească Sena, cum se prelingea pe lîngă Notre Dame.

— Eşti grozav, spuse Hood. Nu eşti insensibil la ceea ce s-a întîmplat, dar nu-mi poţi spune că regreţi. Nu-i aşa?

Godwin clătină din cap.

— Erau nişte ticăloşi ordinari. Mă bucur că i-am lichidat. Dar nu mai am somn, nu mă pot împiedica să nu mă gîndesc la ei – îi aud, îi văd parcă, cît de uzi şi de grei erau cînd i-am cărat şi nici acum nu ştiu dacă erau uzi de ploaie sau de sînge. Simt în nări mirosul sîngelui.

— Dar nu-ţi pare rău.

— Nu, nu-mi pare rău. Cineva trebuia s-o facă.

— Ai să-ţi depăşeşti starea asta. Cei mai mulţi oameni reuşesc. Cînd e vorba să omori, e cel mai bine să ai un motiv personal… asta face din război o asemenea risipă de vieţi. Oameni cumsecade care se omoară cu nepăsare unul pe altul.

Oamenii aceştia – oamenii noştri – au înţeles ce urma să li se întîmple.

Îi cuprinse umărul lui Godwin cu braţul.

— Sus inima. Seamănă cu unul dintre acele ritualuri africane sîngeroase, ceva în genul celor văzute de mine la triburile din deşert. Ucide-l pe unul dintre duşmanii tăi şi vei deveni bărbat. Mare parte din viaţa mea a fost, într-un fel, a naibii de primitivă, trebuie să recunosc.

— N-am să uit niciodată.

Godwin privea gînditor umbrele de pe faţa catedralei Notre Dame. Casa Domnului părea aproape o fiinţă vie.

— Nici n-ai să uiţi. Nu trebuie să uiţi. Dar să sperăm că nu va trebui să mai faci vreodată aşa ceva. E bine să ştii, însă, că eşti în stare s-o faci.

Surîse, îl bătu pe Godwin cu palma pe spate şi-şi luă braţul de pe umerii lui.

— Acum faci parte din tribul nostru, Rodger. Eşti unul dintre Băieţii lui Hood. Aşa s-au numit cei pe care i-am condus eu în Franţa. Băieţii lui Hood. Era o copilărie, dar simţeam o oarecare mîndrie. Făceam ceea ce trebuia să facem. Şi acolo era noroi din belşug, alunecam şi ne tîram ca într-un ţinut pustiu, întrebîndu-ne dacă ne vom mai întoarce vreodată acasă. Uneori am reuşit. Ne-am întors.

— Băieţii lui Hood.

Godwin îl privi pe Max.

— Asta sînt eu acum?

— Mă tem că da, bătrîne. Demisia e interzisă. Ai intrat în trib şi aici vei rămîne pentru totdeauna. Ai primit botezul sîngelui.

Se întoarse cu spatele la rîu.

Privindu-l, Godwin îşi simţi inima umflîndu-se de o mîndrie copilărească. Unul dintre Băieţii lui Hood! Acum şi pentru totdeauna. În clipa aceea i se păru că poate acesta fusese punctul forte al întregii veri. Max Hood. Swaine şi Clyde şi Priscilla şi Clothilde. Pentru prima oară se simţea palpitînd de viaţă pînă în cele mai ascunse cotloane ale fiinţei sale, dar poate că totul i se datora lui Max Hood. Poate că Max Hood fusese cel care-l susţinuse, îl însufleţise. Aşa i se părea şi simţea că judecata aceasta era corectă. La drept vorbind, cu toţii îl susţinuseră, dar

acum ştia: în cele din urmă, era unul dintre Băieţii lui Hood.

— Vino să bem un păhărel, Rodger.

— Vom bea în sănătatea Băieţilor lui Max Hood, spuse Godwin.

— Dacă vrei tu, spuse Max Hood. Pentru cei care au fost şi pentru cei care sînt.

— Şi pentru cei care vor veni, adăugă Godwin.

Băieţii lui Hood vărsaseră sînge omenesc împreună şi, în nici un fel, sîngele acela nu se putea întoarce în potirul vieţii.

Tony cu Pamela şi Priscilla îşi făcură bagajele şi plecară la un castel de pe Valea Loirei. După cum spunea Priscilla, care trecuse pe la Godwin, într-una din zile, pentru a-şi lua rămas bun, castelul era proprietatea unor prieteni englezi. Tony lăsase în faţa porţii Rolls-ul cel mare, decapotabil şi plecase să cumpere ceva pentru nevastă-sa, după ce-şi luase şi el rămas bun de la Godwin. Cînd rămaseră numai ei doi, Priscilla făcu înconjurul apartamentului, atinse lucrurile, unul cîte unul, zîmbind amintirilor verii.

În cele din urmă, Godwin o prinse de umeri, o opri şi o privi drept în ochii ei căprui, calzi.

— Dacă nu ne vom revedea, îţi doresc să ai o viaţă minunată. Îţi doresc să poţi face tot ceea ce-ţi doreşti mai mult. Cilla… îţi doresc să fii fericită.

Se simţea mult mai în vîrstă decît ea şi totuşi, era mult mai tînăr în atîtea privinţe!

— Ah, Rodger, spuse ea în felul acela prozaic ce-i era caracteristic, nu fii melodramatic. E sigur că ne vom revedea. Vei veni în Anglia să ne vezi. De altfel, s-a hotărît să urmez şcoala acolo, acum că lady Pamela şi cu tata au *negociat* un armistiţiu. Să ne gîndim puţin: îmi pun capul că vei fi de Crăciun în Anglia şi ne vom vedea cu toţii în zorii primei zile a lui 1928! Sau vei veni în vizită la vară, cel mai tîrziu şi ne vom aminti împreună de minunata noastră vară petrecută la Paris. Ne vom duce amîndoi la teatru sau ne vom plimba pe malul rîului, pe sub turnurile romantice de la Oxford. Zîmbea, evocînd un viitor aflat în mintea ei. Şi vom putea sta în grădină, unde eu voi cînta ceva insipid la vioară, iar tu îmi vei spune cît e de frumos… Vei putea să-mi citeşti ce-ai mai scris de curînd şi… şi… aşa încît acum, nu fii prost ca să mă faci să mă simt tristă…

Îi dădu o bucată de hîrtie cu adresa, o casă pe lîngă Sloane Square, un loc despre care el nu mai auzise.

— Acum trebuie să-mi promiţi că ai să-mi scrii, să-mi povesteşti despre toate locurile minunate pe unde ai umblat, despre oamenii pe care i-ai întîlnit şi, în acelaşi timp, unde îţi primeşti corespondenţa – promite-mi, Rodger.

— Îţi promit, Cilla.

Îl sărută într-o manieră de femeie cu multă experienţă. O simţi în braţe, lipită de el în întregime, şi, deodată, sufletul i se umplu de un dor şi de o jale care-i aduseră lacrimi în ochi. Pe moment n-ar fi putut exprima în cuvinte acel ceva de care îl făcuse să-i fie atît de dor – bănuia doar că era forţa cu care-l tîrau valurile vieţii – dar orice ar fi fost, ea făcea parte din acel ceva. Era ceva în strînsă legătură cu Clyde, aproape în acelaşi fel, în care era ceva legat de Max Hood. Niciodată acest sentiment nu-i mai umpluse astfel sufletul. Îi şopti numele la ureche. *Cilla Dew Brittain*. Rosti aceste cuvinte de parcă voia să-şi amintească o incantaţie.

Apoi, ea coborî scările, iar el privi de la fereastră cum Rolls-ul se îndepărta şi în acel moment, era sigur că Cilla Dew Brittain lua cu ea tot ce era viaţă şi veselie, oriunde s-ar fi dus de acum încolo, în toţi anii ce aveau să urmeze. Mai tîrziu, îşi dădu seama că uitase s-o întrebe despre sărmanul Clyde. Dar nu mai conta.

Sora Clothildei veni din Marsilia la Paris, să stea cu ea, iar Clothilde obţinu slujba de cîntăreaţă de bar, pe care şi-o dorise cu atîta ardoare. Ea şi sora ei se mutară în alt cartier şi lui Godwin îi venea mult mai greu s-o vadă, odată ce nu mai stătea atît de aproape şi era atît de ocupată cu munca ei.

Părăsise pentru totdeauna viaţa de prostituată şi-i mulţumea lui Dumnezeu pentru asta.

Esmé Hood împreună cu prietena ei spaniolă plecară la Madrid, aşa încît Max Hood se simţi eliberat. Ultima dată cînd îl văzuse Godwin, află că era gata să-şi petreacă vreo două săptămîni în compania familiei Dew Brittain, la castelul de pe Valea Loirei.

— Mă duc să mă plimb cu barca, visa Hood, să hoinăresc pe dealuri, să joc puţin tenis cu tînăra domnişoară. Şi voi încerca să

nu mă mai fac de rîs faţă de ea. Zîmbi. Voinţă de oţel, ăsta e Max Hood.

— Mult noroc, îi ură Godwin.

— Ne vedem mai încolo, Rodger.

— Sper.

— Contează pe asta, bătrîne. Exact cînd te aştepţi mai puţin.

— Vine Hood să te mîntuiască.

— Lucrul ăsta e deja cunoscut, spuse Max Hood şi-şi strînseră mîinile.

Merle Swaine, omul cel mai raţional din grupul lor, îi spuse lui Godwin să-şi mai ia o vacanţă, pentru că muncise prea mult şi Swaine avea să-i dea ceva foarte important de lucru, cînd se va întoarce.

Godwin folosi o parte din banii trimişi de editorii lui şi-şi cumpără o maşină roşie, mică. În septembrie, o porni spre Biarritz. Era răcoare şi dinspre Atlantic începu să sufle un vînt prevestitor de furtună. Cînd se ducea să facă plajă la picioarele cazinoului, cerul avea, de obicei, culoarea cositorului vechi. Începuse să bea prea mult, deşi nu-i stătea în obicei. Nopţile, în camera lui, în timp ce furtuna făcea prăpăd afară, recitea „Bîlciul deşertăciunilor“ şi se gîndea cum Cilla se comparase cu Becky Sharp. Presupunea că, la vremea aceea, ea se întorsese la şcoală. O fetiţă de şcoală.

Cînd, în fine, se întoarse la Paris, află despre Clyde că încercase, într-o noapte tîrzie, la club, să se împuşte, dar, din greşeală, glonţul nimerise în podium-ul orchestrei. Îşi ţintise capul, dar dăduse greş şi după o noapte petrecută la spital, se întorsese, încredinţase clubul altcuiva şi ridicase pînzele spre New York, spre Hotelul Cleveland şi spre gloria care-l aştepta.

Swaine fusese cel care-i spusese toată povestea şi-i mai povestise şi că Max Hood trecuse prin Paris, la întoarcere şi întrebase de Godwin.

— Se pare că i-a părut rău că nu te-a găsit. A spus că o să te mai caute. Iar eu i-am spus că te poate contacta oricînd prin intermediul lui *Herald*.

Unde plecase, oare?

— A spus ceva despre un safari. Swaine rînji. În inima

întunecatei Africi. Poate că încerca să mă ia peste picior. Dar Merle B. Swaine i-a spus...

Nu mai conta ce-i spusese Merle B. Swaine. *În inima întunecatei Africi... vînătoare... alte ritualuri sîngeroase*... Unul dintre Băieţii lui Hood dorea să fi putut merge cu el.

Treaba cea importantă se dovedi a fi o serie de articole, reportaje din marile capitale europene şi de pe „drumurile ce le legau“, aşa cum se exprimase Swaine. Acesta a fost motivul care-l mînă pe Godwin spre Lisabona. Era o după amiază tîrzie, cu nori care se îngrămădeau deasupra rîului Tagus de unde Magellan ridicase pînzele pentru prima oară, spre a-şi începe înconjurul globului pămîntesc, pe mare. Godwin tocmai se întorcea de la o cafenea micuţă, amplasată în spatele unor coloane din Piaţa Rossio. Se simţea posac fără grupul său de prieteni. Le vedea feţele în minte şi se întreba ce făceau în momentul acela. Ar fi dorit să flecărească puţin cu ei, dar pentru că nu avea cum, se simţea îngrozitor de singur.

De la Lisabona, plecă la Madrid, Roma, Viena, Berlin şi apoi, mai departe, spre Europa Centrală. Nu prea ştia ce anume căuta, aşa încît scria despre ceea ce vedea şi auzea, mirosea sau simţea, aproape ca şi cum ar fi scris prietenilor săi de acasă, din Iowa. Îşi dădea seama că ignoranţa lui era limpede ca lumina zilei, dar îşi făcea un merit din a se înfăţişa pe sine aşa cum era – un tînăr cu ochii larg deschişi spre lume, care asculta tot ce se putea auzi, care nu pretindea niciodată că ştie lucruri pe care nu le ştia. Era îngrijorat – îl informă el pe Swaine – că, într-o bună zi, se va descoperi că nu e decît un caraghios neinformat. Swaine îi spuse să nu-şi mai facă astfel de griji, să nu se mai gîndească la el însuşi şi să nu se concentreze decît asupra celor ce se petreceau în jurul lui.

— Încrede-te în instinctele tale, Godwin. Nu te mai gîndi că vei fi descoperit. Nu e nimic de descoperit, pentru numele lui Dumnezeu.

Asta era tot ce avusese de spus Merle B. Swaine în legătură cu problema respectivă. Godwin se gîndi că poate, dacă ar fi stat să observe lucrurile suficient de multă vreme, ar fi putut, într-adevăr, să-şi dea seama ce se petrecea acolo şi după aceea, numai după aceea, ar fi devenit ceea ce dorea să devină... omul în trenci,

corespondentul străin.

În seara de 16 octombrie 1927, îşi despacheta valiza lui cea mare, pe care o legase strîns cu o frînghie, la spatele micului său automobil roşu. Îşi despături halatul de baie, mai tîrziu îl îmbrăcă şi se aşeză la fereastră, privind acoperişurile din ţiglă din Piaţa Rossio şi vechiul oraş care se înălţa în umbra depărtărilor.

Auzi un foşnet de hîrtie şi, în buzunarul halatului, descoperi o foaie împăturită.

Era de la Cilla. O lăsase acolo, ultima dată cînd venise la el pentru a-şi lua rămas bun.

R.

Pînă cînd ne vom reîntîlni, nu mă uita. Şi nu uita asta:

Viaţa este veşnică
Şi dragostea nemuritoare
Şi ceea ce numim noi Moarte
Este numai Orizontul
Dincolo de care noi nu putem vedea.

Cu dragoste, Cilla.

Rodger Godwin rămase la fereastră în timp ce seara se lăsa uşor şi un vînticel răcoros venea dinspre rîu. Îi ajungea pînă la nări mirosul fumului ce se înălţa de la focurile aprinse de vagabonzi, pe malul rîului, în lăzi de gunoi, pentru a se încălzi, în vreme ce-şi petreceau timpul cu poveşti, strînşi unul lîngă altul.

Godwin citi şi reciti biletul Cillei. Niciodată pînă acum nu-i fusese atît de dor de cineva. Nu i se întîmplase niciodată să simtă că îţi poate fi atît de dor de cineva. În fiecare zi învăţai cîte ceva. Niciodată nu ştiai. Şi niciodată nu te puteai pronunţa.

PARTEA A TREIA

ANGLIA. 1942

18

Cilla Hood, văduvă de erou, văduva generalului sir Max Hood care primise Crucea Victoria, rămase surprinsă, în acea dimineaţă geroasă de februarie, cînd Monk Vardan îi telefonă din Downing Street, Numărul 10. Afară era încă întuneric şi ea se simţea obosită. În spectacolul din seara trecută sincronizarea fusese la pămînt, unele replici fuseseră sărite, Roddy fusese blocat de o criză respiratorie, totul fusese prea obositor pentru a putea fi şters cu buretele a doua zi dimineaţă. Mintea ei mai frămînta şi acum acele impresii. În Sloane Square felinarele străluceau iar în casă, focul ardea deja în soba de cărămidă din bucătărie. Doica Jane pregătea micul dejun şi pusese prăjitorul de pîine în funcţiune. Cilla Hood stătea la masa de stejar sorbindu-şi ceaiul şi răsfoind *The Times*, în timp ce asculta banalităţile de la radio. Ţîrîitul telefonului o făcu să tresară şi cînd ridică receptorul, îi trebui un moment ca să-şi dea seama că era vocea lui Monk Vardan.

— Se pare că Frumoasa din Pădurea Adormită s-a trezit, spuse el. Azi dimineaţă au fost doctorii pe la mine. Ştiu că nu e o zi potrivită pentru tine să baţi drumul pînă acolo, dar mă întrebam dacă nu te-ai putea hotărî să-i faci o vizită azi. Pot să-ţi trimit o maşină în ajutor, de la vreunul din ministere…

— Stai puţin, spui că s-a trezit?

Vardan avea maniera lui de a-i intra pe sub piele. În înfăţişarea lui era ceva insinuant, poate din cauza nasului proeminent ca de vulpe sau poate a mărului lui Adam, mare şi bolovănos, care părea să se legene ca o geamandură pe o mare furioasă.

— Ce vrei să spui? *În ce fel* se trezeşte?

— Doctorii îmi spun că murmură ceva. Nişte sunete abia bolborosite dar, în cazuri de acest gen, nu ştii niciodată. A fost inconştient multă vreme. Pe de o parte, creierul lui se poate să fi devenit mai degrabă un fel de ornic de buzunar. Dar chirurgii îmi spun că e destul de posibil ca mîine să facă avansuri infirmierelor şi să mănînce normal. Drăcia aia pe care i-au înfipt-o în cap…

— Domnule Vardan, nu e o drăcie. Căruţa fără cai era o

drăcie, radio-ul era o drăcie. Ceea ce i-au introdus ei în cap e o platină – nu o drăcie. O trecură fiorii la gîndul acesta. În zilele noastre aşa se procedează de obicei, cînd e vorba de răni la cap.

— Ei bine, vechitura asta funcţionează, asta-i o veste bună. Oricum, creierul nu i se mai scurge.

Cinismul şi uşurinţa cu care vorbea o făcură să dorească să-l strîngă de gît.

— Bine, am să vin. Totuşi, nu vreau să dau buzna exact cînd domnişoara Collister îl „delectează“ cu vizita ei.

— Nu-ţi face probleme. Am eu grijă de asta. Totul e în perfectă ordine.

— Atunci e foarte bine. Nu e nevoie de maşină. Mă descurc cu trenul. Cunosc foarte bine orarul.

Vardan o întrerupse, dar ea asculta numai pe jumătate. Ca şi războiul, Vardan era o calamitate ce trebuia suportată.

— Perfect. Te însoţesc.

— Te rog nu te deranja.

— Nici un deranj. Vin să te iau şi nu vreau să primesc un răspuns negativ.

În timpul călătoriei cu trenul spre Salisbury, Cilla abia dacă luă în seamă prezenţa lui Monk Vardan. Evita cu discreţie încercările lui de a lega o conversaţie, iar el nu se simţi jignit, cufundîndu-se în citirea unor rapoarte bătute la maşină, legate în nişte dosare cu coperţi din piele. Ea se gîndea mereu la sărmanul Rodger.

Erau atît de multe lucruri pe care el nu le ştia… Nu ştia cît de mult se schimbase lumea de cînd plecase în misiunea sa secretă cu Max. Nu ştia cît de mult se schimbase viaţa fiecăruia dintre ei. Se împliniseră trei luni şi jumătate de cînd plecase. La plecarea lui, ea avea doar o fetiţă, acum mai avea una. Şi-o amintea oare, pe micuţa Dilys Allenby? Îşi amintea, oare, seara cînd fusese bombardat localul lui Dogsbody, pe mama lui Dilys care îşi trăia ultimele clipe în clădirea bombardată din josul străzii?

Ştia, oare, că Max murise? Cum va primi toate acestea?

Întrebările de acest gen făceau s-o treacă transpiraţii reci.

Mai era oare, mintea lui intactă?

Va mai fi oare, vreodată, un om întreg?

O va recunoaşte, oare?

O va iubi, oare?

Stătea la fereastra turnului de piatră al conacului. Peisajul îi devenise de acum familiar: la stînga, cîmpia cu pete de zăpadă care se întindea pînă la zidul amenințător al fortului Old Sarum, de pe colina romană, apoi la dreapta, perdeaua de copaci negri, goliți de frunze, marele turn al catedralei Salisbury, abia vizibil printre norii de zăpadă răscolită de vînt. Zăpada era uscată, zornăitoare asemeni unor boabe mici de mazăre, aruncate pe o sticlă groasă. Stratul creștea văzînd cu ochii, în curtea parcului de dedesubt. Cîțiva cîini mari lătrau, scuturîndu-și capetele masive, cu limbile atîrnate. Se spunea că proprietarul conacului crescuse lei în acel parc, cu cîtva timp în urmă.

Casa aceea spațioasă, cu patru etaje, cu turnuri și acoperișuri triunghiulare fusese transformată în spital pentru „cazuri deosebite", atunci cînd Bătălia Angliei începuse să aibă ca urmări o avalanșă de răniți grav. Arși în accidente de aviație, nevroze grave, cazuri de orbiri sau de schilodiri. Tot acolo erau „cazați" cei care prezentau riscuri pentru securitatea statului și spionii capturați. Spionii germani ocupau o aripă proprie, pentru a fi ținuți izolați și în siguranță față de alți pacienți. Unii dintre spioni își reveneau de pe urma efectelor interogatoriilor intensive. Întreaga clădire era înconjurată de un mare număr de gărzi înarmate ale siguranței. De la fereastra ei, Cilla vedea mai mulți soldați supraveghind poarta. Erau postați lîngă un tun, care trebuia să apere peluza ce ducea la stradă. Alți soldați formau detașamentul de pază al parcajului.

Godwin zăcea liniștit, sub cearceafurile groase și apretate, cu trăsăturile relaxate și respirația regulată. Era încă în comă. Cilla venise la Salisbury de trei-patru ori pe săptămînă, chiar înainte de Crăciun, cînd fuseseră făcute tot felul de pronosticuri foarte negre, referitoare la vreo îmbunătățire a stării lui. O mare parte a laturii cutiei craniene îi fusese spartă și lipsea. Timp de cîteva săptămîni fusese îngrijit – ca un prim ajutor – la bordul unui submarin, apoi la Alexandria și Cairo, pînă cînd, în fine, fusese trimis înapoi, în Anglia. El fusese darul ei de Crăciun, venit de pe lumea cealaltă. La început, trebuise să facă față ambelor pierderi, a soțului și a iubitului. Apoi, unul dintre ei – sau, cel puțin ce mai rămăsese din el – se întorsese, odată cu complimentele lui Monk

Vardan, care îi dăduse vestea, în acea manieră care-i era caracteristică.

Infirmiera termină să-i potrivească barba din foarfeci. Vardan era însoţit în vizita sa de către unul din administratorii spitalului. Doctorul care se numea Arbuthnot, intră vijelios, veni lîngă Cilla, cu braţele încrucişate pe un dosar cu fişe pe care-l strîngea la piept.

— Asta e situaţia, doamnă Hood. Evoluţia stării craniului e bună. Nu vreau să intru în detalii tehnice, dar nu am decît veşti bune în legătură cu dovleacul bătrînului nostru prieten. Ştiţi că nu e vorba de o paralizie. Pur şi simplu, nu se poate trezi… a trecut prin atîtea. Pare că este cufundat în somn. Dar… a început să vorbească. După cîte ştiu, n-a deschis ochii, dar continuă să repete cîteva cuvinte.

— Care cuvinte? Ce spune?

Arbuthnot clătină din cap.

— N-aş putea spune exact. Dar e acelaşi lucru, pe care-l tot repetă. Parcă ar fi un fragment dintr-un poem. Avem, cu toţii, mari speranţe. Veniţi mai aproape să vă uitaţi la băiat.

Monk Vardan se strecură înăuntru. Ea îl ignoră şi se aşeză pe scaun, lîngă capul lui Godwin.

— Rodger, iubitule, mă auzi? Sînt Cilla…

Îi luă mîna care se odihnea peste cearceaf.

— Este cineva acasă, aici, la tine? Sînt sigură că mă auzi… e timpul să te trezeşti, nu-i aşa? De ce nu vorbeşti cu mine, Rodger?

Îi strînse mîna şi-l simţi cum i-o strînge şi el pe a ei.

— Asta este, *eşti* aici, nu-i aşa? A venit vremea să te trezeşti, iubitule…

Buzele i se mişcară, ea le văzu mişcîndu-se, formînd cuvinte.

— Barba ţi-a fost aranjată foarte frumos, îi şopti ea la ureche, dorind din suflet să fi fost singuri.

Bandajul care-i acoperea capul se micşora treptat, de la o săptămînă la alta, după ultima intervenţie chirurgicală.

— Aş putea să jur că n-ai mai purtat niciodată barbă… Nu vrei s-o vezi? Am să-ţi ţin o oglindă. Te rog, deschide ochii şi trezeşte-te, Rodger…

El spuse ceva. Monk Vardan se aplecă deasupra lui, Cilla se aplecă şi ea, aproape de gura lui, simţindu-i respiraţia caldă în

ureche. El repetă cuvintele, şi-i strînse din nou degetele. Ea surîse. El îi şopti din nou la ureche.

Arbuthnot nu se mai putu stăpîni.

— Ce spune?

Ea spuse: „Viaţa este veşnică şi dragostea nemuritoare…“

— Poftim?

— Este un fragment din ceva vechi… de demult.

Îşi trecu mîna peste ochi, încercînd să-şi oprească lacrimile. Dar ele îi şi atîrnau de gene, tulburîndu-i vederea.

Rodger Godwin zîmbi.

— Viaţa este veşnică… şi dragostea este nemuritoare… şi moartea…

Ea se aplecă şi-l sărută pe gură. Îi simţi zîmbetul sub buzele lor unite.

— Cilla, spuse el încet. Am ştiut că tu erai, ţi-am simţit parfumul. Trebuia să fii tu. Deschise ochii foarte încet, clipind.

— Pentru Dumnezeu… e bătrînul Monk… îngerul morţii, proţăpit la picioarele patului meu… Ce se întîmplă aici? Cine e cealaltă pasăre? Unde naiba mă aflu? Iisuse, sînt ţeapăn!

Vorbea cu mare efort ca şi cum ar fi fost neobişnuit cu propria-i limbă.

Cilla îi duse la gură un pahar cu apă şi el sorbi, recunoscător.

— Cilla… am visat... era atît de real, încît nu cred că a fost doar un vis…

— Ce ai visat?

Simţi cum îi strînge, din nou, degetele.

— M-am visat la Paris… în zilele noastre de demult… tu şi Tony şi… Max şi Clyde… îţi aminteşti de Merle B. Swaine?

— Desigur, spuse ea, plîngînd de fericire şi uşurare, amestecate cu recunoştinţă. Era nevătămat.

— Era atît de real totul, murmură el. Eram din nou, cu toţii, acolo…

Clipea des, ca şi cum se chinuia să-şi amintească ceva.

— Max e mort… Dumnezeule, toţi sînt morţi…

Ea îl sărută încet.

— Îmi pare rău, îmi pare foarte rău. Toţi au murit.. Unde naiba mă aflu, Cilla? Ce se petrece aici? Monk, tu eşti? Ce faci tu aici?

Încerca să se ridice, sprijinindu-se în coate, dar n-avea destulă

putere.

— Am o afurisită de durere de cap…

Căzu înapoi, pe pernă. Ochii-i erau adînc înfundaţi în orbite. Barba o făcea pe Cilla să uite cît de mult slăbise. Pierduse aproape 25 de kilograme din cele 112 cîte avusese.

Adormise din nou.

După cîteva ore se trezi. Cilla stătea lîngă pat şi bea ceai. El deschise un ochi.

— Miroase bine. Mi-e foame. Mor de foame.

Doctorul Arbuthnot îşi ridică privirea din însemnările pe care şi le lua.

— Ce bine-mi pare că eşti din nou printre noi, domnule Godwin, după atîta amar de vreme!

Zîmbea încurajator. Avea un păr nefiresc de negru, ceea ce-l făcea să arate ca un adolescent. Era un om scund şi îndesat şi radia de bună dispoziţie.

— Nu e nici o obligaţie, spuse Godwin încet. Sînt puţin ameţit. Îmi pare rău dacă v-am deranjat.

— Vorbeşti ca un erou, bătrîne.

Era Vardan care pufăia dintr-un Dunhill roşu, subţire şi foarte lucios. Printre fumuri, îşi freca pipa de plisc.

— Cum te mai simţi?

Godwin îşi întoarse încet şi cu grijă capul, pentru a-l privi pe Arbuthnot.

— Mi-e mai bine. Am o durere groaznică de cap. Şi pielea capului continuă să mă mănînce. Îmi spune şi mie cineva unde mă aflu?

— Eşti acasă. Înapoi, în Anglia. La Salisbury. Ai fost bubuit rău, dar acum, că te-ai trezit, eşti pe cale să devii iarăşi un dandy. Să nu-ţi pese de durerea de cap şi de mîncărime.

— Uşor de spus, pentru tine.

— Capul nu ţi-a căzut de pe umeri, e la locul lui. Şi asta e o veste grozavă.

Radia de mîndrie şi mulţumire, privindu-şi pacientul, ca un om care-şi admiră un premiu cîştigat pe merit.

— Cît timp am dormit?

— Cam zece săptămîni, una peste alta.

— Zece săptămîni! Vorbeşti serios? Da, desigur. O veste pe cinste, nu-i aşa?

Îşi plimbă ochii de la o faţă la alta, ţinîndu-şi nemişcat capul care continua să-l doară.

— S-ar părea că nu-mi amintesc unele lucruri… doar cîteva crîmpeie… apar, apoi dispar.

— Toate sînt la locul lor, acolo în cap. Toate se vor întoarce. Ai fost lovit în tărtăcuţă, aşa încît maşinăria s-ar putea să nu funcţioneze imediat chiar ca un Jaguar.

Godwin zîmbi.

— Vrei să spui că *va merge* ca un Jaguar, un timp.

— Bună gluma, spuse Vardan.

— Toţi cu care am fost acolo au murit, nu-i aşa?

— Da, Rodger, spuse Vardan, mi-e teamă că aşa este.

Aprinse un chibrit şi absorbi flacăra în căuşul pipei.

— Vom vorbi mai tîrziu despre toate acestea. La timpul potrivit, nu te teme.

— Cilla, îmi pare îngrozitor de rău pentru Max...

— Fii cuminte, Rodger. Nu trebuie să te gîndeşti la asta acum, nu trebuie să te întristezi. Te-ai întors, eşti singurul care te-ai întors. E un fel de minune care s-a întîmplat. Mă descurc eu foarte bine… vom pune ordine în toate mai tîrziu.

— Max e mort. Fir-ar să fie! Am fost alături de el chiar la sfîrşit… eram aproape să reuşim… apoi gloanţele au început să-l lovească şi-l tot loveau…

— Te rog, iubitule, nu...

— Apoi a fost fulgerul acela îngrozitor. Oftă din rărunchi, frecîndu-cu degetele, bandajul de pe cap. Cum dracu’ am nimerit aici? Vocea i se stingea. Sînt al naibii de obosit… capul mă omoară...

Cînd adormi din nou, Cilla îl sărută.

Vardan îi spuse că el trebuia să rămînă în continuare la Salisbury.

— Vreau să-i vorbesc băiatului nostru. Trebuie să aflăm ce s-a întîmplat acolo, cu adevărat.

O conduse pînă la gară şi o sui în tren.

Trebuiau păstrate aparenţele.

Singur în camera sa, Godwin dormi mult, somn întrerupt doar de perindarea infirmierelor şi a doctorilor, de sosirea meselor pe tăvi, semnele recăpătării forţelor. Uneori, bătea încet cu degetul placa de metal din partea stîngă a capului. Era o cicatrice remarcabilă, lungă de mai mulţi centimetri, la tîmpla unde-l lovise glonţul; apoi placa de sub piele şi un strat subţire de bandaje. Cînd ciocănea astfel cu degetul, suna a gol, sunetul părînd că vine din interiorul craniului. Gîndul acesta îl făcea să zîmbească şi şoptea: „Ajutor! Ajutor! Sînt prins în capcana ţestei acestui om…“ Pe vremea aceea, lucrul acesta i se părea grozav de amuzant. Cînd îi povesti Cillei, ea îl privi ciudat şi critic şi-i adresă unul dintre cele mai palide surîsuri.

Godwin dorea să ştie ce se întîmplase dar nu avea destulă putere şi energie ca să insiste să afle totul dintr-odată. Toată puterea pe care şi-o putuse aduna, fusese cheltuită în întrevederea cu Monk Vardan.

Monk se instalase temporar la „Leul Roşu“, în Salisbury. Cînd nu dormea, se afla la căpătîiul lui Godwin. Era tot timpul acolo, fumînd ţigări sau pufăind din pipă. Stătea cocoşat lîngă fereastră sau înfundat într-un fotoliu, cu picioarele lui lungi, de păianjen, încrucişate. Godwin îi arătă şmecheria cu ciocănitul în ţeastă şi Vardan se apropie de el ca să audă, cu un rînjet larg pe faţă.

— O şmecherie de salon, spuse. Cu aşa ceva o să te descurci bine în viaţă, bătrîne.

— Mi-ai spus atunci că va fi o felie de prăjitură, îi aminti Godwin, în prima zi cînd i se dăduse voie să aibă o discuţie adevărată. S-a dovedit că ai greşit-o.

— E prea adevărat, prea adevărat, din păcate. Te simţi în stare să discutam subiectul? E necesar, o ştii, mai devreme sau mai tîrziu.

— În mintea mea e o harababură. Am să fac ce am să pot. Ce ai putut afla pînă acum? Cum am scăpat de acolo?

— Ce mai e cu durerea ta de cap? Ţi-a trecut?

— E mai a naibii.

— Ne-am chinuit îngrozitor să aflăm ce s-a întîmplat. Nici un contact radio. Nu era nimeni acolo cînd submarinul s-a întors să te ia. Au fost ai naibii de norocoşi că au revenit în seara următoare, ai naibii de norocoşi că te-au văzut… îţi aminteşti cum ai deschis

focul pe stînci? Tu ai făcut-o. Nu se ştie cum. Continuă să rămînă un mister cum ai găsit tu pluta ca să te întorci pe submarin... te scufundai, aşa încît au trimis doi oameni cu pluta lor proprie ca să te pescuiască din mare. Vardan clătina din cap. Nu mă mir că nu-ţi aminteşti. Delirai, erai mai mult mort decît viu. S-au uitat la tine şi erau gata să te arunce înapoi, în apă... aveai o rană îngrozitoare la cap... unul dintre ei a spus că a vomitat cînd a văzut în ce hal arătai.

— Ce bine-mi pare că-mi spui asta.

— Povesteai o istorie de coşmar dar nimeni nu ştia cît credit să-i acorde. Toţi erau morţi, nimeni nu-l văzuse măcar pe Rommel ca să-l omoare, un haos general, un masacru. Erau siguri că ai să mori pe submarin... spuneau că-ţi puteau vedea creierul prin spărtura aceea, bătrîne... nu era un peisaj prea încîntător... au continuat să-ţi panseze rana, mulţumim lui Dumnezeu că era un doctor la bord şi tot ce trebuia pentru aşa ceva. Erau tot timpul pregătiţi pentru cazul că aveau să apară urgenţe de pe ţărm, altfel erau în stare să jure că ţi-ar fi cules creierii de pe podele, sau mai bine zis, de pe punte.

— N-am putea vorbi mai puţin despre creierul meu? Am priceput. Îmi vine greu să-mi închipui că eu sînt acela despre care vorbeşti acum.

— Te-au dus la spitalul din Alexandria, apoi la alte spitale mai bune din Cairo. Pe vremea aceea erai deja în comă. În cele din urmă, ai fost trimis aici. Un mic coşmar, dar l-ai trecut cu bine. Şi aici te afli în sînul unei naţiuni recunoscătoare, mai mult sau mai puţin. Ai ajuns înapoi, la bătrîna Pacoste, chiar de Crăciun. Ce încîntare, ce cadou pentru proaspăta văduvă îndrăgostită! Mi-a făcut plăcere să-i anunţ chiar eu vestea cea bună. M-am simţit ca un Moş Crăciun.

— Apreciez bunăvoinţa ta, Monk. Eşti singurul care ar fi putut face asta pentru ea. Vreau să spun că nimeni nu ştie despre Cilla şi despre mine. Situaţia a rămas aceeaşi? Pentru prima dată i se întîmplă să nu-l mai intereseze chiar atît de mult acest lucru. Max Hood era mort.

— Ce-mi poţi spune despre misiune?

— Ce ştie lumea? Ce poveste aţi lansat? Şi războiul – cum mai merge războiul?

— Ia-o-ncet, băiete. Unchiul Monk îţi va spune tot.

Îşi aprinse pipa şi rămase gînditor, privind după amiaza cenuşie, care-şi dezvăluia faţa de după fereastra turnului.

— Povestea ta şi a Cillei este încă un secret, desigur. E treaba voastră personală. Pufăi meditativ.

Un gînd îşi luă zborul brusc, ca o potîrniche speriată, din desişul care era acum mintea şi memoria lui Godwin. Un gînd care se năpusti pe neaşteptate şi se întoarse apoi, acasă, în culcuşul lui. *Povestea ta şi a Cillei este, încă, un secret*... Dar nu mai era, nu-i aşa? Îşi aminti de scrisoarea ameninţătoare pe care o găsise în apartamentul său. Cineva urma să-l omoare dacă avea să continue legătura cu Cilla...

— Te simţi bine?

— Uneori mă simt puţin ameţit. Lumea reală mă ia încă prin surprindere. Dar mă simt bine.

— Poate că ar trebui să menţionez că, în timp ce povestea voastră *este*, încă, un secret, cel puţin atît cît ştiu eu, există, totuşi o mică problemă. Nimic pentru care merită să te frămînţi, sînt sigur, dar Anne Collister a dat peste Cilla într-o zi, aici, la spital. Am încercat să pun totul la punct, i-am spus că tu şi Max eraţi cunoştinţe foarte vechi şi că este o vizită de curtoazie. Era cel mai mic lucru pe care-l putea face Cilla pentru tine. Cuvintele şi-au făcut efectul. Cred că nu e nici o problemă.

— Aşadar misiunea nu mai e un secret pentru nimeni, asta vrei să spui?

— Nu chiar, bătrîne. Exact contrariul. Apropo, i-am sugerat domnişoarei Collister să nu-ţi mai facă vizite pe motiv că doctorii chirurgi le-au interzis.

— Bine, bine. Treci la misiune.

— Nu există nici un interes să faci public un coşmar.

— Dar despre mine ce se ştie?

— Că ai avut o sarcină specială.

— Aş vrea să-l văd pe Homer ce mutră face. Să le explici asta băieţilor de la reţea.

— Ei bine, am avut chiar eu o explicaţie cu ei, ca să-i liniştesc. O misiune secretă. Vor fi răsplătiţi în ceruri pentru amabilitatea şi discreţia lor.

— Glumeşti.

— Ba deloc. Am impresia că m-am descurcat destul de bine cu Hector Crichton al tău, dar fii atent în privinţa Fratelui Teasdale. Indivizii de soiul lui se lasă întotdeauna impresionaţi de soldaţii englezi, nu-i aşa? Vreau să zic băieţii de la reţeaua de pe Madison Avenue. Zîmbi mulţumit de sine. Acum, despre operaţiune. Iată puţinul pe care am reuşit noi să-l încropim. Rommel nu era acolo, nu era nici măcar în Africa de Nord... era la Roma, pentru a-şi sărbători ziua de naştere!

Monk părea să creadă că aşa ceva era un lucru destul de deosebit.

— Cum ai aflat asta?

— Un ştrengar ne-a trimis o scrisorică – nu, serios, am primit o scrisorică de la ticălosul de Rommel. Vardan chicotea. Ce tip! O scrisoare! Oricum, problema este că serviciul nostru de informaţii s-a dovedit incompetent, aşa încît tu...

— Stai! Informaţiile... dar asta era treaba lui Max.

— Da, sigur că el era omul de bază... şi a greşit, aşa cum s-a dovedit. Dar a greşit, oare? Poate că nu. În orice caz, Rommel s-a întors a doua zi sau cam aşa ceva. Foarte bine pus la cale, nu-i aşa? Treaba curioasă este ce a făcut el după aceea. A dat onorul tuturor celor căzuţi, înţelegi. S-a îngrijit ca atît flăcăii noştri cît şi ai lui să fie îngropaţi cu toate onorurile militare. Avea deja pregătite crucile din chiparos proaspăt şi tînăr, pentru fiecare mormînt. Ştii că are un aparat de fotografiat cu burduf, ei bine, a trimis poze cu mormintele respective fiecărei familii... şi a scris scrisori tuturor, asigurîndu-i că cei dragi au murit ca nişte eroi. Înduioşător, nu ţi se pare, dacă te gîndeşti ce puneam noi la cale?

— Ce poveste va ieşi de aici! Godwin oftă, uitînd, pentru moment, orice altceva.

— Îmi place că începi să vorbeşti cum vorbeai tu altădată, bătrîne.

— Fotografiile, scrisorile, unde...

— Ei bine, da, toate dirijate cu propria lui mînă. El le-a trimis la Numărul 10, iar eu am fost însărcinat cu distribuirea lor. I-am trimis-o Cillei pe a ei dar, cu rugămintea păstrării unui secret absolut, pentru moment. Familiile celorlalţi vor trebui să aştepte pînă la sfîrşitul războiului, bănuiesc. Vor primi bucuria la primăvară şi se vor lăuda pe la cunoştinţe cu vitejiile mortului lor.

Dar vom organiza şi noi o ceremonie frumoasă după ce împuşcăturile se vor linişti. Cere-i Cillei să ţi-o arate pe a ei. Un adevărat *souvenir*.

— Mai degrabă un preţ cam piperat, care s-a plătit, Monk.

— Aşa e, desigur. Totuşi n-a fost un nor lipsit de contur argintat. Gîndeşte-te la flăcăii care mor şi sînt lăsaţi să putrezească în noroiul anonimatului. Şi apoi, vorbind dintr-un punct de vedere mai personal, se simte un vînt prielnic, nu-i aşa?

— Ce naiba vrei să spui?

— E o chestiune de aritmetică simplă, nu-i aşa? Tu, doamna Hood, Max... scade unu din trei şi-ţi rămîn doi, adică o pereche.

— Afurisit mai eşti, Monk. Godwin îşi simţi obrajii arzînd, un alt semn de viaţă. Uneori nu eşti o companie prea plăcută.

— N-am intenţionat să jignesc pe nimeni, poţi fi sigur. Oamenii îşi cam pierd delicateţea în vreme de război.

— Şi pe Max l-am iubit. I-am iubit pe amîndoi.

— Viaţa a simplificat lucrurile. Acum îl iubeşti numai pe unul dintre ei.

— Las-o baltă, te rog. Continuă-ţi povestirea. Ce s-a întîmplat cu CRUCIATUL? Am subminat, oare, lucrurile suficient de mult, ca să ajutăm cu ceva? Sau a fost, pur şi simplu, un dezastru inutil?

— Nu sînt eu în măsură să judec aşa ceva. Vreau să spun că operaţiunea PRAETORIAN a însemnat o oarecare zdruncinătură, nu-i aşa? Cine ştie ce s-ar fi întîmplat dacă Rommel ar fi fost ucis… dar să ne întoarcem la CRUCIATUL.

Îşi frecă de nas căuşul pipei, făcînd lemnul de trandafir să lucească.

— Începutul n-a fost bun. Vrei, într-adevăr, să asculţi toate astea?

— Aproape că era să-mi las pielea pentru CRUCIATUL şi tot restul camarazilor mei au murit, aşa încît, DA, vreau să ştiu totul.

Generalul Sir Claude Auchinleck îl delegă pe generalul-locotenent Sir Alan Gordon Cunningham să conducă Armata a Opta – vestita Forţă a Deşertului Apusean – în operaţiunea CRUCIATUL. Cunningham era optimist în ajunul celei mai mari ofensive britanice din deşert, dar era serios frămîntat şi necăjit din cauza sfatului doctorului său de a renunţa la fumat pipă. După

cum spunea Vardan, era punctul cheie, pivotul pe care se sprijinea cariera lui Cunningham şi chiar soarta operaţiunii însăşi.

La început, optimismul britanic părea îndreptăţit. Armata a Opta număra 118 000 de oameni, peste 700 de tancuri, 600 de tunuri de cîmp şi 200 de tunuri antitanc. Era sprijinită de Forţele Aeriene ale Deşertului care, numărau 650 de avioane.

Pe de altă parte, Rommel nu mai primise întăriri din luna iunie, cu toate acestea, armata sa avea şi ea un nou nume: Batalionul de Panzere Afrika. Avea o armată la fel de numeroasă ca a englezilor, dar numai 400 de tancuri, printre care se numărau şi 100 de tancuri italiene, nişte vechituri, scoase din uz. 50 dintre acestea erau tocmai în curs de reparaţie, cînd britanicii declanşaseră ofensiva. Rommel avea în jur de 500 de avioane. Deoarece campania germană în Rusia eşuase îngrozitor după ce, în iunie, începutul fusese strălucit, Rommel nu se putea aştepta la nici un fel de ajutor de la ai săi.

Cu toate acestea, optimismul britanic primi un serios pumn în nas, aproape o lovitură de knock-out. Sîmbătă, 22 noiembrie, 70 de tancuri din Divizia 21 de Panzere, îi atacară pe englezi la Sidi-Rezegh. Brigăzile britanice a Şaptea, a Douăzeci şi doua şi a Patra blindată, au fost nimicite. În acest timp, divizia a 15-a de Panzere ajunsese şi ea la locul înfruntării. Cartierul General al Brigăzii a Patra Blindate fusese ocupat şi comandantul brigăzii luat prizonier. Aerodromul britanic fusese ocupat, 100 de tancuri şi 300 de oameni, pierderi.

Duminică a fost şi mai rău. Tancurile masate ale lui Rommel au luat cu asalt unităţile britanice din apropiere de Sidi-Rezegh şi le-au distrus una cîte una. A fost o adevărată „serbare“ mobilă a panzerelor. La căderea nopţii, deşertul era semănat cu carcasele a sute de tancuri în flăcări. Numai Brigada a Cincea Sud-Africană a pierdut 3 400 din cei 5 700 de soldaţi ai săi.

Chiar din start, operaţiunea CRUCIATUL fusese un eşec total.

— Cunningham era o epavă, spuse Vardan. Unii dintre oamenii lui spuneau că se află în pragul unei prăbuşiri nervoase din cauza blestematei aceleia de pipe interzise! Dacă era după mine, i-aş fi îndesat blestemăţia aia în gură, să-l fac s-o fumeze toată. Fapt este că omul a fost distrus, pur şi simplu, de proporţiile dezastrului. Dorea să considere CRUCIATUL o

înfrîngere, să-şi retragă armata în Egipt şi să-şi regrupeze forţele. În cele din urmă, îi ceru ajutor lui Auchinleck, care plecă, imediat, din Cairo. La sosire, Auk îşi făcu ochii roată, îi spuse lui Cunningham să-şi tragă ciorapii şi să întărească atacul… *pînă la ultimul tanc*, cred că astea au fost cuvintele lui.

Dar credincios firii sale, Rommel porni atacul luni, conducînd întreaga Afrika Korps şi cîteva divizii italiene de tancuri, ca pe un berbec printre liniile britanice, sperînd să se întoarcă apoi cu un atac din spate şi să le facă mici fărîme.

Dar englezii, confruntaţi cu o lovitură atît de îngrozitoare, au rupt rîndurile, înnebuniţi de panică şi s-au împrăştiat, într-o retragere haotică. Ceea ce-l înfuriase într-atît pe Churchill cu cîteva luni în urmă, fusese prima ofensivă a lui Rommel în Cirenaica, o copie la indigo a atacului infam de la Tobruk. În timpul zilei, ambele armate s-au îndreptat către est, înecate, fără speranţă, în nisipurile răscolite de furtună.

— Rapoartele noastre spuneau că dacă n-ar fi fost atît de feşteliţi, ar fi fost teribil de gălăgioşi, observă Vardan ironic. Cînd se lăsă întunericul, unul din flăcăii noştri dirija circulaţia, încercînd să împiedice ciocnirile în rîndurile a lor noştri. Deodată îşi dădu seama că tancurile şi camioanele pe care le dirija el erau germane! Germanii nici măcar nu-şi dăduseră seama – iar el a spus apoi că făcuse pur şi simplu în pantaloni. Mai tîrziu, ai noştri au aflat că Rommel însuşi petrecuse noaptea în mijlocul trupelor britanice şi nimeni nu-şi dăduse seama.

La o distanţă de cincisprezece mile în inima Egiptului, Rommel ajunsese la fundul sacului în ceea ce privea proviziile. Era 26 noiembrie şi el rămăsese fără combustibil. Îşi făcuse greşit calculele şi acela fusese momentul cînd valul CRUCIATULUI se întoarse să-l nimicească.

În ziua în care Rodger Godwin fusese luat de submarin şi internat în spitalul din Alexandria, mai mult mort decît viu, Auchinleck îl degrevase pe Cunningham de îndatoririle sale, internîndu-l într-un spital din Cairo, unde i se pusese diagnosticul de epuizare psihică şi fizică.

— Şi mai ales, îl seca la ficaţi să tragă un fum, spuse Vardan.

Auchinleck alese, în expresia lui Vardan, „un boboc numit Ritchie“ pentru a-l înlocui pe sărmanul bătrîn Cunners. Ritchie era

genul de manechin, un milionar care nu părea să priceapă cu adevărat ce naiba căuta el acolo. Dar ceea ce conta era că Auk dirija toată tărăşenia pe atunci. Pe la începutul lui decembrie, Armata a Opta, era din nou în formă şi gata să pună la prăjit picioarele Vulpii Deşertului. Acum Rommel era cel care se retrăgea, cel care înregistra pierderi, deşi – ca să i-o recunoaştem – capitularea era la ordin şi numai după o luptă îndrăcită. În jurul datei de 28 decembrie – tu erai atunci înapoi, în Anglia, Rodger – el distruse 35 dintre tancurile noastre, în timp ce pierduse numai 7 dintre ale sale, dar era înfrînt, cel puţin pentru moment. Pentru prima oară, îi aruncasem cu adevărat mănuşa. Pe la mijlocul lui ianuarie, luasem treizeci şi cinci de mii de prizonieri şi distrusesem trei sute dintre tancurile lui. Nu trebuia decît să ne facem bagajele şi să ne întoarcem în Cirenaica. După toate acele lupte îndîrjite şi morţi fără număr, îl împinsesem înapoi, exact în acelaşi loc de unde plecase, cînd venise în Africa în martie ’41.

— Acesta e punctul în care ne aflăm acum, bătrîne beţivan. Cred că toţi care se află acum în deşert sînt cam dezorientaţi, pentru moment.

Monk îşi scutură resturile de tutun din pipă, ceea ce însemna că se pregătea să plece.

Godwin spuse:

— Ce gîndeşte Churchill?

— În legătură cu ce?

— Cu orice. Cu toate acestea. La operaţiunea PRAETORIAN mă refer.

— Gîndeşte şi el ce gîndesc şi eu. El crede că informaţiile lui Max Hood au fost corecte.

— Dar cum s-a putut întîmpla?

— Au fost corecte în momentul cînd le-a primit. Apoi lucrurile s-au schimbat.

— Lucrurile s-au schimbat, repetă Godwin cu indiferenţă.

— Povesteşte-mi ce s-a întîmplat. Întoarce-te cu gîndul la acea ultimă noapte la vila lui Rommel, sau Cartierul General, unde v-aţi dus cu toţii… încearcă să-ţi aminteşti ce s-a întîmplat…

Godwin încerca, dar în mintea lui era un haos întreg de sunete, de imagini, de mirosuri, de ploaie, de focuri de armă, de

vehicule care ardeau, de gloanţe care se înfigeau în trupul lui Max... Lui Godwin i se tăie răsuflarea, avu senzaţia că memoria i se fisurase şi se scurgea în afară, asemeni sîngelui dintr-o rană... Îl văzu pe Max Hood jos, în noroi, cu mîna întinsă spre el... Max spunea ceva. Ce spunea, oare, Max, cînd spusese lucrul acela?

— Max mi-a spus... a spus că ei ştiau că noi aveam să venim... sau că ne aşteptau, ceva în genul ăsta...

— Exact, spuse Vardan. El era un vechi combatant şi a înţeles imediat situaţia. A fost o trădare. Vă aşteptau. Mă întreb ce-ţi spune ţie lucrul ăsta?

— Nu ştiu, spuse Godwin, nerăbdător, fără chef să dezlege ghicitori. Era prea obosit. Spune-mi tu.

— Ei *ştiau* că voi trebuia să veniţi. Cum puteau să ştie?

— Le-a spus cineva.

— Asta e! Avem un spion printre noi.

— Dar asta este, pur şi simplu, imposibil. N-a ştiut nimeni... doar *noi*...

Vardan oftă. Îşi îmbrăcă haina lungă şi neagră, aranjîndu-şi fularul.

— Aşa se părea. Că nu ştia nimeni în afară de noi. De aceea trebuie să studiem problema cît putem mai îndeaproape.

Îşi încheie haina, şi-şi ţinu pălăria moale cu amîndouă mîinile.

— Gîndeşte-te la asta, Rodger, vrei? Cine le-a vorbit nemţilor despre operaţiunea PRAETORIAN?

Se opri în uşă şi privi înapoi, spre Godwin:

— Cine i-a masacrat pe toţi flăcăii aceia?

19

Homer Teasdale sosi cu cîteva valize burduşite cu ziare din toată perioada în care Godwin fusese, „de necontactat“, aşa cum se exprimase el, în maniera lui rigidă şi insipidă din Indiana. Îi spuse lui Godwin că simţea o mare mulţumire să-l poată vedea

atît de refăcut.

— Ce părere ai despre întoarcerea mea la lucru, Homer?

— Depinde de tine. Crichton şi restul echipei au zbierat de mama focului desigur, dar eu le-am explicat pe cît am putut şi, ca să fiu sincer, Monk Vardan mi-a dat o mînă de ajutor. Aşa încît ei aşteaptă să vadă dacă ai de gînd să te întorci la lucru în curînd. Ce vrei să le transmit?

— Mă gîndeam că poate ar fi mai bine s-o iau mai încetişor. Poate doar cîteva articole pe săptămînă. Pe cine au în locul meu?

— E doar un provizorat. Îl folosesc pe Desmond Nickerson de la B.B.C. Le place accentul lui.

— Bine. Nu e periculos.

— Dar niciodată n-au avut intenţia să-i hărăzească acest rol. Iar treaba cu luatul mai încetişor, mi se pare cel mai potrivit lucru pe care-l ai tu de făcut acum. Ce-ai zice de ziare?

— Ar fi ei de acord, oare, cu un material pentru duminică? O coloană săptămînală, deocamdată?

— Vor fi de acord al naibii. Vom specula treaba cu misiunea secretă care nu poate fi povestită atîta vreme cît războiul continuă, apoi faptul că aproape ţi-ai dat viaţa pentru libertate. Cine ar putea rezista la toate astea? Faci un material din amintirile tale, fragmente, crîmpeie din ce mai reţii, un fel de povestire în povestire. Nu trebuie să te oboseşti prea tare. Îţi poţi aranja tot materialul în timpul prînzului, la Savoy.

— Am de gînd să scriu o carte despre cele ce mi s-au întîmplat.

— Înduioşător. Secrete şi toate celelalte. Apropo, ce ţi s-a întîmplat de fapt? Frînturile care mi se tot flutură pe la urechi au vreo legătură cu adevărul?

— Ce ţi se flutură?

— Rommel. Un comando de atac. Dezastru.

— Cam mult pentru nişte secrete.

— Adevărat? E adevărat?

— Unde ai auzit toate astea?

— Vei fi surprins.

— Am să pot face faţă…

— De la Jolly Jack Priestly.

— Bravo… înseamnă că are nişte legături al naibii de

importante.

— Poll tocmai a declarat că, după Churchill, el este cel mai renumit bărbat în Anglia.

— Mă întreb care sînt, cu adevărat, sursele lui.

Homer dădu din umeri nepăsător.

— Vrei să le sugerez lucrurile astea diferiţilor tăi patroni?

Godwin dădu din cap aprobator.

— Atunci aş putea s-o şi iau din loc. Acum că te-am văzut în carne şi oase, sînt mulţumit că te-ai întors. De acum încolo, e numai o chestiune de timp pînă cînd îţi vei putea relua lucrul. Ţine-te bine, prietene. Ca întotdeauna, te poţi bizui pe mine.

Godwin citea ziarele ca un om care descoperă o ţară necunoscută. Evenimentele din 7 decembrie 1941 îl loviră ca un proiectil de tun a cărui unică substanţă era ironia. Japonezii – *japonezii* – ei împinseră America în război! Hitler reuşise, cu mare succes, să-i ţină pe americani de o parte, timp de doi ani; el făcuse chiar unele speculaţii cum că scopurile Americii şi ale Germaniei ar putea coincide, cu timpul. Dar japonezii schimbaseră configuraţia războiului. Godwin reflecta cu o plăcere sadică la iarna păcătoasă pe care o avea Herr Hitler, cu Rusia de o parte şi gigantul adormit de peste ocean, întărîtat de către aliaţii săi, japonezii, de altă parte. Godwin avea impresia, acolo, în camera lui din Salisbury, unde-şi recăpăta treptat puterile, că rezultatul acestui război nu mai putea fi pus acum sub semnul îndoielii. Odată cu intrarea Americii în război, imperiul Soarelui Răsare şi cancerul care era nazismul erau condamnate fără speranţă. Singurul lucru care avea acum importanţă, era cît timp va mai dura războiul, cîte răni arzătoare vor mai sfîşia trupul planetei şi cîţi oameni îşi vor mai găsi moartea.

Ironia era, pur şi simplu, că n-ar fi fost niciodată nevoie ca el să se fi dus în Africa de Nord pentru a-l omorî pe Rommel. Rolul lui Godwin fusese să povestească acest raid eroic publicului său american, să-i convingă pe americani să intre în luptă cu naziştii. Altă raţiune nu exista. Desigur, era o întreprindere de mare anvergură. Poate că ar fi trebuit, oricum, să se ducă şi el. Dar, în cele din urmă, hotărîseră pentru el patriotismul şi teama că americanii ar fi putut alege să stea, în continuare, deoparte.

Misiunea eşuase, el nu povestise încă nimic şi America intrase, oricum, în război. Niciodată nu ştiai şi nu puteai prevedea ce întorsătură vor lua lucrurile.

Oricum, ştirile din Pacific sunau ca o litanie, un vaet al catastrofei declanşate de japonezii care atacaseră, invadaseră, ocupaseră. Pe lista „rănilor“ figurau nume ca: Guam, Wake Island şi Filipine-Luzon, Manila, Bataan. Japonezii îl aduseseră pe Mac Arthur la Corregidor, la gura golfului Manila. Japonezii asediaseră Hong Kong-ul şi în ziua de Crăciun, garnizoana britanică se predase. Furia japoneză se dezlănţui în Burma, apoi în urma unui atac sălbatic asupra oraşului Singapore, mătură Malaia şi Borneo, scufundă vasele *Prince of Wales* şi *Repulse*, ocupă Bangkok-ul, iar în China, garnizoana americană din Beijing căzu pradă armatelor împăratului Hirohito.

În acest timp, situaţia armatelor germane din Rusia devenise dezastruoasă. Soldaţii mureau degeraţi, îşi mîncau caii îngheţaţi şi chiar pe propriii lor camarazi, morţi de frig. Ruşii care aşteptaseră răbdători sosirea *generalului Iarnă*, contraatacau cu o sete de răzbunare sîngeroasă în ochi. Churchill se adresă Camerei Comunelor cu cuvintele: „Putem considera de pe acum, după mai puţin de şase luni de lupte, că lansarea campaniei naziste asupra Rusiei, de către Hitler, a fost una dintre cele mai remarcabile gafe ale istoriei.“ În luna februarie, au fost totuşi şi cîteva ştiri bune de pe frontul rusesc.

— Dragul meu, piesa este un mare succes. Eşti mîndru de mine?

Stăteau în camera-solar a spitalului unde, în iarna aceea, scurtele apariţii ale soarelui deveniseră foarte preţioase. Cîţiva pacienţi în halate de baie şi scaune cu rotile se înghesuiau în faţa unui cămin din piatră în care ardeau şi fumegau buşteni groşi. Cel care avusese ideea să amplaseze un cămin în camera-solar trebuie să fi fost, cu siguranţă, un geniu.

Godwin se ridicase din pat şi era îmbrăcat cu nişte pantaloni gri, largi şi o bluză marinărească, albastră, din caşmir. În dimineaţa aceea, ieşise să se plimbe în jurul parcului, avîndu-l drept însoţitor pe doctorul Arbuthnot. Picioarele îi erau încă nesigure după atîtea săptămîni petrecute în pat şi, de aceea, se

sprijinea într-un baston. Cilla sosise chiar atunci, îl sărutase şi-i spusese cît de bucuroasă era să vadă că-i revenise culoarea în obraji. Acum stăteau lîngă o fereastră privind în jos, peste peluză, locul unde era amplasat tunul. Ea îl ţinea de mînă iar ochii îi străluceau de o lumină încîntătoare.

— Eşti mîndru de mine?

— Sînt foarte mîndru de tine. Trebuia să mă vezi parcurgînd ştirile de război, ca să dau de articolul despre spectacol. Criticul acela spunea că ai fost minunată, seducătoare, frumoasă, şi plină de umor. Eram beat de mîndrie.

— Da, cred că a fost un articol foarte obiectiv. Şi cu o notă foarte personală, faţă de celelalte.

— Spunea că tu ai fost liantul care i-a unit pe toţi.

— Liant. Da. Puteam să reuşesc şi fără asta.

Se sprijini de speteaza fotoliului adînc, îmbrăcat în creton.

— Spectacolul ăsta o să ţină mult afişul. Asta-l face cel mai fericit pe Greer. O să cîştige o sumedenie de parale.

Îi vorbi despre Dilys Allenby care locuia acum cu ea. El rămase uluit.

— Ce responsabilitate enormă, Cilla.

— Nu este, dacă ai deja una cum e Chloe. Orice adaos nu poate fi decît infim. Ţi-o aminteşti pe micuţa Dilys?

— Desigur. Mi-o amintesc şi mai bine pe sărmana ei mamă. Ce noapte a fost aceea! Micuţa Dilys... din cîte-mi amintesc, ea a dormit aproape tot timpul. Aceea a fost noaptea în care tu insistai să-mi spui mereu că mă iubeşti. Şi după cîteva zile, mi s-a închis uşa în nas, pe cale poştală. Fermecător, Cilla.

— Hai să nu ne mai amintim de asta. A fost prea îngrozitor şi s-a terminat. Acum Dilys are aproape doi ani. Tatăl ei era în aviaţia regală. Pilot pe un Hurricane. A murit. Bunicii sînt bătrîni şi neputincioşi. Infirmiera din noaptea aceea de la Dogsbody şi-a amintit de grija pe care i-o purtam lui Dilys şi cînd a aflat că ea va fi internată într-un cămin pentru orfani, s-a hotărît să mă cheme. S-a gîndit ca aş putea contribui cu bani pentru a-i asigura lui Dilys o viaţă mai bună. Infirmiera aceea e o femeie remarcabilă. I-am spus că soarta mi-a scos-o în cale pe micuţă, aşa încît am spus că voi face mai mult pentru ea decît să contribui cu ceva bani. Îi voi oferi acestei micuţe un cămin adevărat, o viaţă asigurată, pentru

că pierduse totul, chiar înainte de a se putea lupta, în vreun fel, cu viaţa.

Îngenunche lîngă scaunul lui Rodger, privind focul. Ceilalţi pacienţi plecaseră. Îşi ridică privirea spre el, atingîndu-i fiecare deget cu degetele ei.

— Din prima clipă, ea şi Chloe s-au plăcut la nebunie. Acum sînt surori, Rodger. Niciodată nu le voi considera altfel.

— Aşa e scris, spuse el.

— Şi e al naibii de bine scris. Eu am scris asta.

Mai tîrziu, cînd ea se pregătea să se întoarcă la Londra pentru a pregăti *Hainele cernite ale văduvei*, rămase destul de aproape pentru ca el să-i simtă răsuflarea caldă pe obraz.

— Cînd vom putea să fim, din nou, singuri? Fără tine sînt ca nebună. Cînd erai în comă, nu era chiar atît de rău. Îmi concentram întreaga voinţă, dorind, pur şi simplu, să supravieţuieşti. Mă gîndeam că sînt o călugăriţă cufundată în rugăciune. Dar acum, oftă ea din rărunchi, e altceva. Te simţi bine. Trăieşti şi eu stau ca pe jăratec. Dă-mi puţină speranţă, Rodger, te rog.

— Curînd. Ai putea veni aici pentru o noapte?

— Aici? La spital?

— Nu. „Leul Roşu“ e ceva mai ospitalier.

— Au să te lase să ieşi?

— Doar nu sînt prizonier aici.

— Am să văd cînd pot veni. Am să vin în ziua noastră liberă şi rămîn peste noapte. Sînt, pur şi simplu, nebună de dorul tău.

Îl sărută, mîngîindu-i buzele cu limba.

— Te iubesc, spuse el.

— Pun pariu că-i aşa, şopti ea.

O privi în timp ce se îndepărta, o privi făcîndu-i cu mîna de pe banchetă din spate a taxiului negru ca un cărăbuş care demară şi dispăru în curînd.

Îi făcu şi el cu mîna, întrebîndu-se ce se petrecea în mintea ei. De fapt, mare parte din viaţa lui, asta făcuse: se întrebase ce era în mintea ei. Dar de data aceasta era altceva. El înviase din morţi, în timp ce soţul ei era mort de-a binelea, era sigur de asta. Şi astfel, situaţia se schimbase în totalitate. Pentru prima oară în viaţa lor, între ei nu se mai afla nici o barieră. Ce vor face? Din

cîte bănuia el, şi asta era scris.

J.B. Priestly era un om foarte ocupat. De fapt, el însuşi se considera cel mai ocupat om din Anglia. Era, în acelaşi timp, celebru pentru emisiunile sale de radio, pentru romanele de mare succes, pentru colecţiile de eseuri, pentru conferinţele şi pentru bătălia sa neîntreruptă cu biserica. Aparţinea publicului în toate privinţele, asemeni lui British Museum sau Columnei lui Nelson. Cel puţin aşa simţeau oamenii – că le aparţinea.

J.B. Priestly nu era, însă, într-atît de ocupat, încît să nu poată alerga în ajutorul unui prieten, iar Rodger Godwin era un prieten care avea nevoie de ajutor, fie că o ştia, fie că nu. Aşa încît Priestly dădu o fugă la Salisbury, într-o după amiază cu lapoviţă deasă. Godwin îl aştepta în barul hanului „Leul Roşu“.

Priestly era un tip cordial, dar grăbit să depăşească momentul amabilităţilor.

— Am tot felul de informaţii şi ştiu tot felul de lucruri. Cunosc oamenii. Acum aflu că va fi un coşmar îngrozitor să ne luptăm cu consecinţele eşecului acelei blestemate de operaţiuni PRAETORIAN.

— Eu credeam că PRAETORIAN este încă un secret absolut.

Priestly făcu semn din mînă, luînd paharul cu scotch.

— Am venit pînă aici să te previn, băiete. Se caută un spion şi vor găsi ei pe cineva. Li s-a ordonat să găsească, aşa încît trebuie să găsească pe cineva. Cînd ai de-a face cu Vardan, ţine-o, în continuare, cu povestea aia a ta.

— Ce vrei să spui, Jack? N-am inventat nici o poveste. Ştiu doar ce s-a întîmplat acolo. Asta e tot ce pot să spun.

— Cine crezi că a făcut-o? Cine a trădat operaţiunea?

— Nimeni. Cred că nimeni n-a trădat operaţiunea. N-a fost decît un ghinion. Un mare ghinion.

— Las-o baltă. Ei cred că a fost opera unui trădător. Pe faţa lui Priestly flutură un zîmbet acru, obosit. Ei sînt pătura conducătoare, Rodger. Pot fi nişte tipi foarte cumsecade, pînă în momentul în care hotărăsc să nu mai fie. Atunci îţi ard una peste fund cu un vătrai înroşit în foc, numai ca să-ţi arate cine este şeful. Tu nu faci parte dintre ai lor. Eşti american, exemplul perfect a ceea ce au spus ei întotdeauna despre americani: mult

prea virili, mult prea bine plătiţi şi mult prea mult pe capul nostru! Fii cu ochii-n patru!

— Ce tot îmi înşiri aici, Jack?

— Să nu le întorci niciodată spatele, asta-i tot. Şi ţine minte cine sînt prietenii tăi.

El repetă aceste cuvinte mai tîrziu, în timp ce se aşează pe bancheta din spate a automobilului mare, negru, care îl ducea înapoi, la Londra.

Godwin stătea în singura cameră numită impropriu solar, citind ziarele în timp ce-şi lua micul dejun. Ştirile erau proaste, fără deosebire. Ministerul Alimentaţiei anunţa dispariţia pîinii albe pentru multă vreme. Avea să fie înlocuită cu mult mai sănătoasa „pîine integrală“. Erau consecinţele căderii Singaporeului. Era apoi un lung articol despre atrocităţile comise de japonezi asupra garnizoanei britanice din Hong Kong. Secretarul Afacerilor Externe, Eden şi vicontele Cranborne, secretarul colonial, se adresaseră ambelor camere ale Parlamentului pe această temă. Era o lectură care-ţi dădea fiori.

— Îţi cam ştirbeşte stima pe care s-ar putea s-o fi avut pentru cultura japoneză.

Godwin ridică privirea. Monk Vardan se uita în jos, în ziarul deschis, cu o ceaşcă de ceai pe farfurioară, în căuşul palmei.

— Niciodată n-am avut prea mare stimă pentru japonezi.

— Micii diavoli galbeni ne-au spus că soldaţii lor sînt conduşi în luptă de codul cavaleresc al lui Bushido, că au o consideraţie plină de compasiune pentru onoarea duşmanului. Aparent, toată această onoare presupune trecerea prin tăişul baionetei a ofiţerilor britanici luaţi prizonieri, refuzul de a îngropa morţii, violarea şi uciderea sistematică a femeilor dintr-un întreg district chinezesc... Eu personal aş prefera să apăs pe un buton şi să distrug în întregime această rasă primejdioasă. Genocidul, bătrîne, nu este întotdeauna un lucru rău. Te simţi în stare să continuăm discuţia noastră?

— Desigur. De ce nu?

— Hai să mergem în oraş. Ne face bine să ieşim puţin.

Se plimbau pe străzile înguste. Un vînt îngheţat zbîrlea copacii înnegriţi.

— Eu nu-mi fac decît datoria, bătrîne. Sper să ţii minte lucrul

acesta.

— Ştiu, Monk. E doar slujba ta.

Îl privi cu coada ochiului, amintindu-şi de avertismentul lui Jack Priestly.

— Îmi vine foarte greu. Ne cunoaştem de un car de ani, desigur.

— Nu chiar de atîta vreme, Monk.

— N-aş vrea să crezi că prietenia noastră nu contează pentru mine. Dar, oricum, slujba e slujbă, superiorii mei nu trebuie să fie prostiţi cu… Vreau să spun că slujba mea nu e întotdeauna uşoară, nu aşa cum mi-ar conveni mie să fie.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Monk, ce tot înşiri acolo? Mă faci să mă apuce durerea de cap. Treci la subiect.

— Ei bine, pari că vrei să accepţi ideea că cineva a trădat operaţiunea PRAETORIAN. Doar o mînă de oameni au ştiut despre existenţa acestui plan. Ideea a venit de la Numărul 10, o ştii. N-au existat materiale scrise care să menţioneze, în nici un fel, scopul misiunii. Totul a fost condus personal, fără intermediari, exact în maniera în care s-a lucrat şi cu tine. Cel mai trist fapt este că, majoritatea celor care ştiau, sînt morţi, au murit chiar în misiune.

Oftă şi trase fularul, înfăşurîndu-şi mai bine uriaşul măr al lui Adam. Avea o voce nazală, de parcă nasul i-ar fi fost înfundat, ca un preludiu al unui guturai.

— Acum se fac mari presiuni asupra primului ministru… Ce n-a mers cum trebuia? De ce au murit toţi acei oameni? De-a ce naiba ne-am jucat şi cine ne-a stricat jocul?

— Dar cum de ştiu ei chiar şi faptul că ceva n-a mers cum trebuia? Dacă era atît de secret…

— Este imposibil să poţi acoperi multă vreme un dezastru. În special un dezastru în care Generalul Sir Max Hood a plătit cu viaţa… împreună cu toţi acei flăcăi bravi care l-au însoţit. Cuvintele transpiră pe ici, pe colo. Zvonurile încep să circule… şi apoi Rommel trimite în Anglia aceste fotografii ale mormintelor eroilor… Nu există nici un anunţ *oficial*, doar o mulţime de zvonuri care te-ncolţesc din toate părţile. Ceea ce încearcă acum să facă primul ministru, este să răsucească la spate toate braţele pe care le poate prinde, pentru a împiedica discutarea întregii afaceri în Camera Comunelor – aceasta este *acoperirea* care trebuie

menţinută. Îndată ce un membru conştiincios al Camerei Comunelor începe să facă scandal, acoperirea se duce naibii... un complot murdar ca să-l ucidă pe Rommel, un serviciu de informaţii incompetent, un erou naţional împreună cu toţi oamenii săi, morţi fără nici un motiv serios... este genul de pată pe care primul ministru n-o va îngădui niciodată pe firma sa.

— Dar cum îl va putea el opri pe oricare membru conştiincios al Camerei Comunelor să pună chestiunea pe tapet? Prin ce fel de presiuni?

— Patriotismul. Siguranţa necesară în vreme de război. Dar treaba va reuşi numai dacă scoate şi celălalt pantof.

— Şi care ar fi acest al doilea pantof?

— Zvonurile insistă asupra faptului că a existat un trădător. Primul ministru trebuie să joace cartea trădătorului, să facă să prindă şiretlicul. Şi, ca să fiu sincer, primul ministru însuşi nici nu vede altfel lucrurile. Problema este că erau atît de puţini cei care ştiau...

— Atunci altcineva trebuie să ştie. Dacă ai tu dreptate, dacă germanii ştiau că noi ne îndreptăm spre ei... Precis ştiau, trebuiau să ştie...

— Eu continui să cred că s-ar putea să fie o coincidenţă.

— Dar chiar asta *este* ceea ce ai să spui tu, nu-i aşa?

— Asta ce vrea să mai însemne? Tradu, te rog pentru un individ mai greu de cap, Monk.

— Ei bine, asta înseamnă tocmai afacerea cu celălalt pantof, bătrîne.

— Da?

— Trădătorul. Primul ministru poate ţine lucrurile sub obroc dacă-l găseşte pe afurisitul ăla de trădător. Totuşi, în clipa de faţă, afacerea e prea la ordinea zilei, prea arzătoare şi va frige mîna aceluia care va răscoli... noi trebuie să-l urmărim pe trădător, trebuie *să se ştie* că facem totul ca să-l descoperim. Un cuvînt plasat în urechea potrivită... apoi se va uita.

— Foarte cinic, spuse Godwin. Şi ce oameni buni au murit.

Vardan ignoră comentariul lui Godwin.

— Primul ministru crede că am găsit omul pe care-l vrem.

— Nu mai spune...

— Trebuie să avem în vedere, însă, o posibilitate, chiar dacă

este neplăcută, nu-i aşa? N-a fost, oare, neobositul, nemuritorul Holmes din Baker Street care a spus ceva în genul ăsta, că dacă rămîne fie şi o singură posibilitate, oricît de improbabilă ar fi ea, aceasta trebuie să reprezinte adevărul? Înţelegi, Rodger, primul ministru crede că tu eşti acea posibilitate.

Rîsul lui Godwin explodă asemeni suspinului de moarte al unui om lovit în plexul solar de Joe Louis.

— Bine, spuse Monk Vardan, cel puţin am găsit omul care vede o latură amuzantă în această poveste mai degrabă josnică. Eram îngrijorat de felul în care ai să primeşti vestea.

— Chiar erai îngrijorat? Nu e atît de josnică pe cît e de absurdă. Nebunească. Acum pricep eu ce voiau să spună titlurile acelea: CEL MAI CUNOSCUT CORESPONDENT STRĂIN AL AMERICII – DEMASCAT! SPION NAZIST! E o adevărată nebunie, Monk. Dar pe tine te va face om! Ţi se va acorda rangul de cavaler şi ţi se vor face funeralii naţionale la Westminster Abbey, ambele în aceeaşi săptămînă. Hai, arde-i un zîmbet pe faţa asta posomorîtă, prietene.

— Îmi pare rău. Nu pot. E o treabă prea serioasă.

— Monk dragă, dă-mi voie să ţi-o spun măcar o dată... Nu sînt spion nazist. Asta pentru memoriile tale.

— Nimeni nu spune aşa ceva. Cel puţin nu chiar aşa.

— Ce uşurare! Trebuie să le scriu alor mei!

— Nu e nici o glumă. Te asigur.

— E un rahat de la cap la coadă şi tu ştii asta şi dacă Churchill mă crede trădător, atunci e sărit şi viitorul civilizaţiei, aşa cum o cunoaştem şi o iubim cu toţii, e în mîinile unui alienat limbut.

Vardan îl conduse pe Godwin către parcajul maşinilor. Ploua din nou. În lungul străzilor, umbrelele negre înfloreau una după alta. Godwin îl privi pe Vardan, uitînd de vînt şi de ploaie.

— Te comporţi ca şi cum ai crede toată porcăria asta. Răspunde-mi cinstit, Monk, chiar crezi rahatul ăsta?

— Mă cunoşti, Rodger, sînt un om prevăzător, blochez toate ieşirile. Tu ce crezi? Eu cred că trebuie să studiem îndeaproape problema.

— Monk! Iisuse!

— Trebuie să începem de undeva, nu-i aşa? Mă gîndeam că s-ar putea să doreşti să-mi povesteşti despre ceea ce s-a întîmplat

la Cairo, acum doi ani. În 1940. Desigur că ai totul clar în memorie...

Godwin se răsuci ca să scape de mîna lui Vardan care îi ţinea mîneca.

— Nu acum, ticălosule, la naiba cu Cairo ăla din ’40.

Godwin se poticni.

— Blestemat să fiu dacă-ţi povestesc ceva despre Cairo... Fir-ar să fie, Monk! Există, desigur, un trădător în toată afacerea asta, dar e al naibii de sigur că nu sînt eu acela!

Ploaia începu să curgă şiroaie, dintr-odată, intrîndu-i în ochi, bătînd darabana cu degete reci şi ude pe ţeasta lui cîrpită. Avea senzaţia că i se îngreuiase creierul, gata să dea pe dinafară pe sub placa aceea de metal. Trebuia să se întoarcă la spital. Trebuia să-şi ia medicamentele... acum totul se învîrtea cu el, îşi simţea capul gata să explodeze... apoi simţi cum cade...

— Eşti sigur că poţi să faci asta? Ai destulă putere? Te simţi bine?

Îi şoptea la ureche în timp ce buzele ei îi mîngîiau obrazul. Apoi se îndreptă puţin ca să-l poată privi în ochi.

— Cred că mă descurc foarte bine, şopti Godwin drept răspuns, luînd în considerare situaţia în care mă aflu.

— Dar nu mă plîng, murmură ea, împingîndu-se în jos.

El stătea pe spate, cu braţele întinse deasupra capului, ţinîndu-se strîns de tăblia patului. Ea stătea deasupra, cu picioarele desfăcute, se apleca în faţă, se balansa, îndesîndu-se cu putere în el. Părul i se lipise de frunte. El deschise gura iar ea îi strecură unul dintre sfîrcuri. Supse pînă simţi gustul sudoarei din piele, o auzi gemînd şi o simţi căzînd moale peste el. Gustul pieptului ei îi flutură pentru o clipă în creier o amintire din Cairo, dar el o alungă imediat.

— Încă puţin, şopti ea cu o voce întretăiată din cauza gîfîitului.

El rezistă cît putu, dar, în cele din urmă lucrul acesta deveni imposibil din pricina ei. Apoi, ea îl sărută îndelung, scoţînd mici sunete de plăcere. El dădu drumul tăbliei patului şi o ţinu strîns în braţe. Îi simţea spinarea alunecoasă, udă de sudoare.

Ea rămase întinsă peste el şi trase cuvertura deasupra lor. Îl

presa cu trupul ei de parcă s-ar fi temut să nu încerce să plece. După un mic răgaz, ea începu să se contracte din nou şi luară totul de la început. El auzea vîntul cum izbea sălbatic în plăcuţa cu firma, auzea scîrţîitul tablei, vedea strălucirea felinarului din curte, prin fereastra biciuită de ploaie. Deşi Cilla îl purta cu ea în vîrtejul patimii, el îşi amintea stăruitor de ceva anume, o lampă care se legăna în ploaie şi în vînt, o santinelă singuratecă stînd sub ea…

O oră mai tîrziu, stăteau unul lîngă altul, înveliţi în păturile de lînă, privind curtea înecată în ploaie a hanului „Leul Roşu.“ Ramurile dezgolite ale viţei păreau să se zvîrcolească în bătaia vîntului, contorsionate pe ziduri. Un mic lăstar uscat, răzleţ, bătea în fereastră. Pietrele de dedesubt străluceau asemeni pietrişului din vadul unui rîu.

Cilla bea tacticoasă şampania trezită, dintr-o sticlă pe care o adusese pentru marea ocazie. O deschiseseră înainte de a se urca în pat şi acum efectul ei începea să se „dilueze“. Bucuria posesiunii, încîntarea erotică pe care o resimţiseră în reluarea relaţiei sexuale, se atenuaseră şi ele, iar acum se simţeau poate şi mai aproape unul de celălalt, dar nu într-un fel tot atît de plăcut.

Încercînd să restabilească atmosfera, dar cu destulă stîngăcie, Godwin îi spuse că o iubea.

Ea avu un zîmbet fugar, îşi strînse mai bine pledul de lînă în jurul trupului şi se cutremură, străbătută de fiori.

— Mă gîndesc cît de confortabil, mult mai confortabil, ar fi aici, dacă focul – acest prieten cald, roşu şi strălucitor, de care noi, orăşenii, depindem într-atît – ar fi ajuns pînă în inima întunecată a Angliei.

— Ţi-e frig.

— E pentru prima oară că simt.

— Am un al şaselea simţ, în privinţa asta.

Ea se aşeză pe pat, se culcă pe pernă şi-şi trase pătura în jurul genunchilor şi al picioarelor.

— Ce s-a întîmplat după ce ai căzut? Te-ai lovit la cap?

Îi luă mîna.

— Greu de spus asta. La mine, partea aceasta a corpului este metalică.

— Ce prostănac eşti! De acum, încolo, toată viaţa ai să faci glume nesărate.

— Atunci e mai bine să te obişnuieşti cu ele.

— Monk Vardan n-a vorbit serios, nu se poate să fi fost serios. Nazist! Ce idee...

— Dar lucrurile nu s-au petrecut chiar aşa.

— Ar trebui să-ţi povestesc şi eu despre mica mea problemă, spuse ea.

El îşi simţi inima tresărindu-i brusc în piept, de parcă ar fi fost străbătut de un curent electric.

— Ce problemă?

— Ştiu cît de stupid o să-ţi sune dar... îţi aduci aminte de scrisoarea pe care ai găsit-o în apartamentul tău? Aceea despre noi şi ceea ce expeditorul urma să...

— Încerc să nu uit niciodată ameninţarea cu moartea...

— Iubitule, încearcă, te rog, să nu mai vorbeşti ca în finalul unei piese în seara premierei. Te iubesc mult de tot, zău că e adevărat, dar frivolitatea forţată uzează atît de repede.

— În acest caz, mă voi sinucide. Totul e putred, simţul umorului a murit şi asta e singura soluţie. E mai bine? Ce zici?

— Ceva mai bine. Dar eu m-am gîndit mult la acea scrisoare.

— Şi?

— Sînt urmărită. Pîndită. Nu e doar imaginaţia mea. Am văzut un individ supraveghind casa, în timpul nopţii. Sînt sigură că l-am văzut la uşa teatrului, după spectacol... *ştiu*. Aşa că, te rog, nu-mi spune că am halucinaţii.

— De cît timp ai observat asta?

— Cam de trei săptămîni.

— Cam de cînd am dat semne că revin la viaţă?

Ea încuviinţă din cap.

— Asta m-a făcut să mă întorc cu gîndul la scrisoare. În timp ce erai în comă... nu era deloc probabil să te întorci la mine în starea aceea. Dar cînd ai ieşit din comă... cred că-mi urmăreşti logica. A fost doar o chestiune de timp.

— Dar cine putea să ştie de starea mea? Că ieşeam din comă?

— Întotdeauna se pare că există oameni care ştiu anumite lucruri. Oftă neputincioasă.

— Există cineva care ştia, desigur. Monk ştia.

— Dar ce importanţă are pentru el dacă tu şi eu sîntem…

— Mai mare decît ţi-ai putea imagina la prima vedere.

— Nu înţeleg nimic!

— Ascultă-mă, Cilla. Ei mă cred răspunzător pentru moartea tuturor celor care au făcut parte din misiune. În special pentru moartea lui Max.

— Eşti nebun! Cineva e nebun… personajul ăla îngrozitor, Vardan, el trebuie să fie băgat în toate astea! Dar nu pot fi serioşi, Rodger!

— Au început să bage groaza în mine într-un hal fără hal. Jack Priestly m-a prevenit. Cel puţin aşa mi-a spus. Au nevoie de un ţap ispăşitor. Aşa cum ţi-am povestit, Monk spune că asta e politica…

— Dar de ce tu?

— Sînt singurul supravieţuitor. Ei sînt siguri că nemţii au fost preveniţi. Aşa încît *trebuie* să fie un spion. Se fac presiuni pentru descoperirea spionului. Şi acela voi fi eu.

— Numai pentru că ai fost destul de norocos ca să supravieţuieşti?

— Asta nu e tot, iubito.

— Ce vrei să spui?

— Monk ştie că eu aveam un motiv pentru a-i dori moartea lui Max.

— Nu…

— Tu.

— Ah, nu, Rodger! Vorbeşte serios? Dar e monstruos.

— Da, aşa este.

— Eşti sigur?

— Vrea să-i vorbesc despre Cairo. Vrea să începem cu începutul.

Ea îşi întinse braţele spre el.

Lumina subţire şi apoasă a soarelui, cenuşie ca o burtă de calcan, se prelingea prin ferestrele înalte. Se părea că acea cameră fusese un fel de salon mare. În spital era cunoscută sub numele de Camera de Interogatorii. Odată urcase şi Godwin la etaj şi plimbîndu-se pe acolo, aflase de Camera de Interogatorii. Totul arăta foarte civilizat acolo. Uneori, ceaiul era servit dintr-un

serviciu de argint. Spionii germani – nu neapărat germani, dar, oricum, spioni, potrivit bîrfelor din spital – erau aduşi aici, erau serviţi cu ceai, trabuce şi coniac, în speranţa de a-i îmblînzi, de a-i face să se relaxeze şi de a li se adormi vigilenţa, pentru ca apoi să „scuipe“ tot ce ştiau. Nimeni nu era prea sigur dacă procedeul acesta avea efect sau nu, dar, cel puţin, niciodată nu fuseseră auzite urlete care să vină din acel salon.

— Eşti de acord ca tînărul Prestonbury să stea şi el cu noi, Rodger? Prestonbury este Scribul, cel care păstrează *papirusurile*. Va lua doar cîteva notiţe. Are datoria să ţină registrele în ordine, în toată nebunia asta…

— Nu mă interesează cîtuşi de puţin tînărul Prestonbury, să vină, să plece, cui îi pasă?

— Perfect, perfect. Bine. Stai destul de comod? Bătrîna căpăţînă nu te mai supără? Nu mai dorim o altă istorioară ca aceea, fiule. Deci, sîntem gata?

Godwin îl privi. Era tot vechiul Monk, dar avea senzaţia că nu-l mai văzuse pînă atunci. Renghiurile pe care ţi le joacă lumina, după cum spunea omul. Se gîndea mereu la Priestly. Ori de cîte ori avea dificultăţi să creadă ceea ce se întîmpla, se gîndea la Jolly Jack Priestly.

— Sînt gata, Monk.

— Dacă mă ajută memoria, spuse Monk Vardan, ai fost la Cairo de două ori. Prima dată a fost în primăvara tîrzie sau vara timpurie a lui 1940. Războiul încă nu se dezlănţuise cu adevărat, nu-i aşa? Dar tu ştiai ce avea să vină. Plutea în aer. La aeroport te-ai întîlnit cu Symonds, am dreptate? Derek Symonds, omul de la Reuters, cu ochii aceia strălucitori, mici şi înfocaţi… asemeni ochilor unui cîine foarte vigilent…

20

Vara anului 1940.

Cairo, un oraş care nu seamănă cu nici un alt loc de pe pămînt, părea senin, indiferent faţă de posibilitatea unui război iminent, în deşert. Cenzura hotărîse că nu era cazul ca acest oraş să afle cît de prost mergeau lucrurile pentru englezi la începutul războiului cu Hitler. Derek Symonds era nerăbdător să afle adevăratele ştiri de acasă, deoarece Cairo era un oraş care trăia din zvonuri. Godwin era bucuros să-i satisfacă curiozitatea, în timp ce savurau un prînz interminabil în salonul hotelului Shepheard, unde locuia el.

La despărţire, Symonds îi spuse:

— La ora şase, la bar, la un păhărel, de acord?

— Barul de la Shepheard… răspunse Godwin gînditor.

— Da, perfect. Eu n-am să vin. Aranjez întîlnirea asta pentru un tip care vrea să te vadă.

— Cine este?

— M-a rugat să nu spun nici dacă mi-ai smulge unghiile cu un cleşte înroşit.

— Bine, n-o să fie nevoie de aşa ceva, Symonds.

După cum se spunea adesea pe atunci, era foarte posibil ca piramidele să fi fost mai renumite decît barul hotelului Shepheard, dar la bar găseai băuturi al naibii de bune. Hotelul fusese ridicat în 1841 şi faima i se trăgea de la folosirea lui ca tabără pentru turiştii expediţiilor lui Thomas Cook, în 1870. Fiecare client îşi avea colţişorul lui favorit la Shepheard. Terasa barului era unul dintre acestea, cu tot acel mobilier din răchită, cu muzica discretă a pianului, cu palmierii legănaţi de o briză uşoară şi cu strada lui Ibrahim Paşa aflată chiar în vecinătate. Era apoi Holul Maur, răcoros şi impunător, sub cupola din sticlă colorată, dotat cu mese octogonale, de o remarcabilă discreţie şi cu scaune îmbrăcate în huse elegante. În sala de bal se făceau remarcate celebrele coloane, copii ale celor de la Karnak, cu capitoliul în formă de floare de lotus, care făcuseră pe cineva să caracterizeze stilul hotelului drept cel al dinastiei a optsprezecea eduardiană. Cu nici un chip nu putea fi uitată scara în spirală a Holului Maur, cu perechea ei de cariatide înalte, din abanos, cu sîni spectaculoşi, împodobiţi, adesea, într-un mod provocator, de clienţii mai glumeţi.

Şi, desigur, mai era Barul Lung, unde Godwin îşi făcu apariţia la ora şase.

— Fir-aş al naibii, tu eşti! Tînărul Symonds va fi trecut pe lista execuţiilor.

Godwin îşi ridică privirea, recunoscînd, în parte, vocea pe care n-o mai auzise de treisprezece ani.

— Ce mai faci, Rodger? Eşti în formă?

Obrazul îi era puternic bronzat, brăzdat de riduri pe la colţurile gurii şi la coada ochilor. La tîmple îi apăruseră şuviţe sure, pieptănate cu grijă după urechi. Sub ochi o cicatrice, amintirea unei nopţi din Paris. Purta un costum perfect croit, de culoare cafenie-roşcată, cu o cămaşă de mătase albastră şi o cravată de culoarea vinului de Burgundia. Trupul lui îndesat nu luase nici un kilogram în plus.

— Max, spuse Godwin, m-ai făcut praf, soldăţoi afurisit!

Îşi strînseră mîinile cu căldură şi Godwin îşi aminti că era unul dintre Băieţii lui Hood. Max Hood era singurul om de pe pămînt cu care Rodger Godwin fusese „implicat în acţiune“, cum obişnuia să se exprime o anumită categorie de oameni. Uciseseră împreună.

— Tînărul Symonds mi-a povestit că l-a întîlnit pe renumitul Rodger Godwin. I-am făcut o impresie foarte puternică spunîndu-i că tu şi cu mine eram combatanţi vechi. I-am spus că ascultasem împreună dangătul clopotelor de la miezul nopţii.

— A trecut multă vreme de la acel cimitir înecat în ploaie.

— Parcă ar fi fost ieri. O treabă straşnică de miez de noapte a fost aceea. Arătă spre un scaun.

— Te deranjează dacă mă aşez? Hai să bem ceva şi să ne povestim minciuni despre anii care au trecut de atunci. Vreau să ştiu ce te aduce pe tine în augustul ăsta, în colţişorul nostru de lume, plin de praf.

— Iar eu vreau să ştiu ce se petrece aici. Îmi spune mie inima că tu eşti omul potrivit să-mi răspundă la întrebare.

— De ce, Rodger? Doar tu eşti scriitorul cel renumit. Tu să-mi spui mie. Vrei gin cu apă tonică?

Făcu semn unuia dintre chelneri.

— Mă bucur că te văd, Rodger.

Ochii lui cenuşii rămaseră, pentru o clipă, aţintiţi în cei ai lui Godwin.

— M-am gîndit la tine în ziua în care s-a declarat războiul. Pînă la urmă, ai avut războiul pe care ţi-l doreai, Max.

— Cam trist, nu-i aşa? Dar este lucrul pe care-l fac cel mai bine. Este drama vieţii mele, dar încerc să nu mă las copleşit. Pentru tine va fi o treabă bună. Ai picat, cu adevărat, în locul potrivit pentru a culege unele frînturi rătăcite de informaţii.

— Cairo?

— Barul hotelului Shepheard, spuse Max Hood. Ia contact cu Joe, barmanul. E elveţian, adună informaţii în maniera în care concetăţenii lui adună bani. Femeilor nu li se permite intrarea aici, aşa încît ai să descoperi niscai haine descheiate pe aici. Ciuleşte urechile şi vei afla tot ce te interesează. Locul e plin de spioni. Coborî vocea. Îmi vine să cred că şi eu sînt unul dintre ei.

— Dacă eşti spion, de ce naiba nu-mi spui ce se petrece acolo? Cînd încep luptele?

— Pot începe în orice zi. Mussolini înaintează încet dar hotărît, împotriva englezilor. E la fel de aproape ca favoriţii tăi de obraz. E gelos pe Hitler care a acaparat toată presa. Hitler mărşăluieşte prin întreaga Europă. Niciodată n-am mai pomenit aşa ceva. Mussolini a pus mîna pe Libia, Eritreea, Somalia şi Etiopia. Îşi închipuie că, la ora asta, Anglia e ocupată pînă peste cap să lupte cu Hitler. Aşa încît acum e momentul să se năpustească asupra avantajelor pe care le are Anglia aici. Dacă va reuşi s-o înlăture, atunci îşi va tripla imperiul aici, pe continentul african. El îşi închipuie că va cîştiga cu uşurinţă. S-ar putea să aibă, într-adevăr, dreptate. Rămîne de văzut. Mi-e teamă că şi Egiptul figurează în *menu*. Aici se află mai puţin de patruzeci de mii de soldaţi englezi şi Mussolini are un sfert de milion de oameni chiar în Libia, gata să pornească încoace.

— Chiar atît de critică e situaţia, Max?

— Da, mă tem că aşa este. Desigur, adăugă el cu un surîs fugar, soldaţii ăştia *sînt* italieni. Băieţi buni, comozi, îmi plac. Am executat o misiune de recunoaştere în Libia, – omul cu o mie de feţe, înţelegi – şi mi-am dat seama că atunci cînd vor veni aici, o să ne iasă pe nas. Gheaţa îi zornăi în pahar. Barul se umplea văzînd cu ochii.

— Ne mutăm pe terasă? Se ridică şi o luă înainte.

Scaunele de răchită adînci erau îngrămădite în jurul unor

măsuţe de lemn, ale căror scrumiere se umpleau cu repeziciune. Chelnerii purtau fesuri şi fuste lungi, albe. Aproape jumătate din cei prezenţi la mese purtau uniformă militară şi studiau însemnări, foi de hîrtie îndosariate şi ziare. Conversaţiile erau purtate cu voce joasă, dar nu încetau nici o clipă. Sunau hotărît, forţîndu-se să convingă sau să extragă o adevărată pepită de informaţie proaspătă. Era o lume de seră şi avu impresia că privea o cameră plină de orhidee care încercau să supravieţuiască.

Se aşezară la una dintre mesele cafenii, lîngă grilaj şi Hood se asigură că aveau băuturi reci.

— Acum e rîndul tău să-mi povesteşti cît de critică e situaţia în Europa. Aici ne parvin informaţii trunchiate, chiar şi la garnizoană. Ce se întîmplă la Dunkerque? Pînă la noi nu ajung decît unele aluzii, insinuări, nici unul dintre noi nu-şi poate imagina de ce germanii nu distrug BEF[1]. Cînd are de gînd Hitler să traverseze Canalul Mînecii? Există vreo cale de a-l opri? Rînji prosteşte, arătînd ca atunci, la Paris, cînd îi spusese lui Godwin, că era pe jumătate îndrăgostit de Cilla Dew Brittain. La bar, îndată ce-l zărise pe Max Hood, Godwin se gîndi instantaneu la ea, de parcă prezenţa ei s-ar fi făcut simţită alături de ei. Fusese o senzaţie mai mult decît tulburătoare. Godwin se întreba dacă trebuia să facă, în discuţia lor, vreo referire la ea, sau dacă era una dintre acele amintiri care nu trebuiau scormonite. Dar Max punea întrebări numai despre războiul în desfăşurare în Europa şi poate că era mai bine să rămînă numai la acest subiect.

— Nu e uşor de explicat situaţia de la Dunkerque, spuse Godwin. E aproape imposibil să interpretezi aparenţele. E imposibil să ştii de ce n-au venit să ne facă praf. Ne-ar fi putut arunca pe toţi în mare. Dar n-au făcut-o.

Ridică din umeri în faţa nestatorniciei minţii militare.

Teoretic, n-ar fi putut exista nici o modalitate pe lume de a-i scoate pe acei oameni de pe plajă. Dar ei se pare c-o fac. R.A.F. le asigură o acoperire aeriană cum n-ai mai văzut. Cînd am părăsit Londra, ei începuseră, de vreo trei-patru zile, evacuarea plajei. Am vorbit cu oameni care scăpaseră de acolo. Spuneau că mai rămăseseră încă vreo trei sute de mii de soldaţi, poate chiar mai

[1] Forţele Expediţionare Britanice (*n.tr.*).

mulţi, care trebuiau să vină. Dunkerque e bombardat sălbatic de către Luftwaffe. Cînd vasele britanice au ieşit din port, au nimerit în raza focului nimicitor al bateriilor germane de la Calais şi apoi au căzut pradă submarinelor germane care coborau din Marea Nordului.

— Am zburat spre Paris pe 31 mai, în aceiaşi zi cînd sosea Churchill cu Attlee, cu Dill şi cu Ismay…

— Nu se apropie cam mult? Dintr-un moment în altul, Hitler trebuie să apese pe trăgaci, ţintind Parisul.

— La asta m-am gîndit şi eu. Parisul îşi aşteaptă sfîrşitul, dintr-un moment în altul.

— Ai mai întîlnit pe vreunul din vechiul nostru grup?

Godwin zîmbi.

— Merle B. Swaine spune că l-ar mira ca Broaştele să mai reziste două săptămîni. Niciodată n-a avut prea mare consideraţie pentru francezi.

— Ce planuri are?

— Cred că va încerca s-o întindă la timp. Sau poate că va rămîne pe loc. Se apropie de şaizeci de ani. Poate că naziştii nu-l vor necăji prea tare dacă rămîne.

— Probabil că va încerca să găsească acelaşi şofer de taxi pe care am pus noi mîna cînd ne-am întors de la Le Bourget, în seara aceea.

Godwin rîse.

— Ce noapte a fost aceea! Am aterizat la Lisabona şi am prins primul zbor spre Cairo.

— Lucrurile par o bagatelă sumbră, spuse Hood. Dar, desigur, vom suporta totul şi vom reuşi să ajungem la ţintă.

— Dacă nu credem asta, atunci ce e de făcut?

— Ne-ar fi de ajutor dacă voi, yankeii, aţi intra în horă.

— Vom intra, mai curînd sau mai tîrziu.

— Să sperăm că asta se va face în timp util.

— Binecuvîntează-mi sufletul, căci e cam zdrenţuit.

Cineva stătea în picioare în spatele lui Godwin.

— Unele lucruri îşi fac apariţia pe neaşteptate, în cele mai neobişnuite locuri. Bine ai venit în mica noastră familie, departe de casă.

Godwin se ridică şi se întoarse.

— Monk! Ce plăcere, moşneag nenorocit! De cît timp eşti aici? Max, îl cunoşti pe individul ăsta?

— Dacă mă cunoaşte? Monk scoase un oftat din nasul său lung, ca o trompă. Camaradul Hood şi cu mine am venit împreună. Apropo, aduc veşti proaste. Îndrăzneţii piloţi ai lui Herr Goering au bombardat Parisul acum cîteva ore. Ştirea a sosit chiar acum.

Vestea a fost primită în tăcere. Apoi Hood spuse:

— Nici o veste de la Dunkerque?

— Cu Dunkerque s-a terminat. Ultimii soldaţi britanici au fost scoşi ieri de acolo. La ora asta, germanii trebuie să fi ajuns pe plajă. Aşa a fost să fie. Mi s-a comunicat că primul ministru se va adresa mîine Camerei Comunelor.

Monk Vardan se înfundă într-un scaun. Ţinea în mînă un pahar cu bere.

— Mi-e teamă că pe frontul de acasă situaţia e cam complicată. Dacă Hitler traversează acum Canalul Mînecii, generaţia următoare de englezi vor vorbi limba germană foarte curgător. Nu e decît un fapt obişnuit. Se întîmplă în viaţă.

— Înţeleg că n-au mai rămas decît vreo cinci sute de tunuri pentru apărarea pămîntului britanic, spuse Godwin.

— Şi multe dintre ele, spuse Hood încet, sînt piese de muzeu. Să ne rugăm lui Dumnezeu să nu vină Hitler.

— Am lăsat aproape tot ce aveam ca armament greu, pe pămîntul Franţei, spuse Vardan. Cam două mii de tunuri, şaizeci de mii de camioane, şaptezeci şi cinci de mii de tone de muniţie… şase sute de tone de combustibil. Trebuia să scoatem rapid soldaţii de acolo. N-aveam de ales.

— Monk al nostru ştie tot, spuse Hood.

Vardan zîmbi alene.

— N-aş spune decît că, de regulă, informaţiile mele sînt foarte corecte.

Godwin ridică paharul.

— Pentru Monk al nostru, spuse el şi băură cu toţii.

Seara se prelungise şi cînd se trezi a doua zi dimineaţă, Godwin se simţea de parcă fiecare minut din ajun i se imprimase în oase şi în muşchi. Furaţi de multele „rînduri“ de băutură, de

felurile de mîncare servite la cină, de trabucuri şi gesturi generoase, navigaseră înainte şi înapoi, pe valurile zbuciumate ale anilor. Max Hood spuse că obţinuse divorţul în ’28 şi băură în cinstea acestei victorii, în timp ce Max îşi zîmbea sieşi, liniştit. Inima lui Tony Dew Brittain cedase în timp ce vîna potîrnichi în Scoţia şi reuşise să strîngă un sac frumuşel în ultima lui zi. Clyde Rasmussen plecase pe drumul gloriei, spre America, apăruse în mai multe filme, în locuri celebre ca Sun Valley şi Palm Beach, părea să-şi împartă timpul între Los Angeles şi New York şi dirija formaţia sa la spectacolul săptămînal radiodifuzat avîndu-l ca protagonist pe Mickey Hopewell, comedianul.

Nici chiar cu puţin curaj, Godwin nu reuşi să pomenească de Cilla Dew Brittain, de teamă să nu-i deschidă lui Max Hood o veche rană.

De asemenea, ieşi la lumină o imagine mai clară a legăturii dintre Hood şi Vardan. Amîndoi erau oamenii lui Churchill, cu trup şi suflet. Înainte de a i se cere să formeze un guvern, Churchill îi ceruse lui Max Hood să fie ochii şi urechile lui în Egipt. Cînd Churchill îşi mută reşedinţa la Numărul 10, Vardan începu să fie folosit ca un reprezentant itinerant al primului ministru. Sosise în Egipt ca să stabilească legătura cu Comandantul-şef din Orientul Mijlociu, generalul Sir Archibald Wavell şi cu generalul-locotenent Sir Henry Maitland Wilson, cunoscut mai bine sub numele de Jumbo. Monk Vardan dădea informaţii despre restabilirea infrastructurii militare britanice, care se degradase după primul război mondial. Slujba lui era extenuantă. Drumuri, piste de aterizare, plante care curăţă apa, linii de comunicaţii, conducte care să aducă apa din Nil în deşert, popote. Curăţau Palestina şi Egiptul pentru vehicole care puteau fi adaptate la circulaţia în deşert. Trebuia făcut ceva şi cu tancurile care fuseseră confecţionate pentru noroaiele Europei şi păreau să nu funcţioneze cu nici un chip în blestematele acelea de nisipuri. Motoarele se gripau, şenilele săreau, lovindu-se de stînci, filtrele de aer se obturau şi-şi dădeau duhul pe nisipurile mişcătoare.

— E pur şi simplu un coşmar, bătrîne, spuse Vardan vesel. Jumbo îşi dă toată silinţa. La sfîrşitul zilei, totul va fi în ordine.

Dumnezeule, fusese o noapte foarte lungă şi Derek Symonds arăta atît de strălucitor şi de proaspăt, încît Godwin tresări cînd îl

văzu. O cafea ţeapănă, de o tărie industrială, îl ajuta să se pună pe picioare. Puţin.

Vardan îi aranjase lui Godwin o întrevedere de o oră cu Wavell însuşi.

— A fost simplu, bătrîne, spusese el. Eşti renumit. Archie a dorit să te cunoască. Dar n-aş putea jura că ţi-a citit cărţile, nu te supăra. De la întîlnirea cu Wavell, se duse să-l vadă pe neuitatul Thomas Russel Pasha, la un prînz sofisticat la Gezira Sporting Club, de pe insula sa, pe Nil. După amiază, o scurtă întrevedere cu Miles Lampson, la ambasada britanică. Cînd Symonds îl „depuse“ înapoi, la hotelul Shephard, Godwin se simţi terminat şi cu nimic mai bine informat decît fusese cînd Vardan terminase cu el, noaptea trecută.

Lucra la biroul din camera sa, trecînd în revistă coloane de ziar şi emisiuni de radio, cînd auzi o bătaie în uşă. Era unul dintre băieţii din hol.

Max Hood îl ruga să-l însoţească la o mică reuniune într-o căsuţă plutitoare, pe Nil.

Godwin stătea sprijinit de balustrada ambarcaţiunii, sorbind şampanie. Reflectarea lumînărilor uriaşe şi a felinarelor dansa pe valurile care clipoceau uşor. În spatele lui, în jurul lui, conversaţiile despre viaţa cotidiană din Cairo rămîneau suspendate în aerul cald, ca o nouă specie de baloane de baraj. El interpretase foarte pe scurt rolul vedetei aflate în vizită, promisese unui tip întîlniri la un pahar, la clubul Turf şi dădu un autograf unei femei care cumpărase una dintre ultimele lui cărţi. Toate acestea la cocktail-ul dinaintea plecării sale la Londra. Vardan făcuse cu el turul prezentărilor, apoi dispăru cu o pereche de husari, pentru a discuta despre Dunkerque. Godwin se strecură, în cele din urmă, pe uşile aurite, lucrate cu o remarcabilă minuţiozitate, spre puntea exterioară. Cairo avea o strălucire a lui, caracteristică, iar adierea vîntului nu era doar caldă. Era fierbinte. Se întoarse cu spatele la apă, privi înăuntru, printre obloanele deschise, simţi mirosul de ceară arsă al lumînărilor şi văzu sferele din pene albe de struţ.

După o oră de la sosirea lui Godwin, îşi făcură apariţia Max Hood şi soţia sa. Lui Godwin îi ţinea companie un tip care se

numea Algernon Nesbitt, de la Ministerul de externe şi care discuta despre bordelurile din Cairo. Deodată spuse:

— Iată-i, în fine, musafirii de onoare! După părerea mea, ea e destul de comună, nu-i aşa?

Pe moment, au fost înconjuraţi de ceilalţi oaspeţi. Femeia era cu spatele la el. Purta o rochie bej cu alb, cu epoleţi proeminenţi, de culoare cafenie-roşcată. Avea păr des, şaten închis, tuns destul de scurt la ceafă. Apoi se întoarse, mai întîi în profil, apoi cu faţa spre el.

Acum era femeie în toată puterea cuvîntului; trebuie să fi avut douăzeci şi şapte de ani. Cilla Dew Brittain.

— O cunosc, spuse Godwin. Subit, îşi simţi gura uscată.

— O *cunoşti?*

— Am cunoscut-o pe vremea cînd era doar o fetiţă, la Paris. Cu ani în urmă.

— Dar ar fi bine să te duci s-o saluţi, nu-i aşa? Ai putea s-o prezinţi bătrînului tău prieten, Algie.

Max Hood nu era genul de om amator de frivolităţi sociale, dar îi făcu cu ochiul cînd îl observă pe Godwin care-şi croia drum spre ei, prin mulţime.

— Am o surpriză pentru tine, Rodger! Ţi-o prezint pe doamna Hood!

Cilla îi zîmbi lui Rodger. Ochii ei de culoarea cafelei cu lapte, striaţi cu verde, erau larg deschişi, în aşteptare. Îşi aruncă braţele de gîtul lui, ridicîndu-se pe vîrful degetelor pentru a-şi lipi obrazul de al lui.

— Ah, Rodger, eşti atît de mare! Şi de celebru! E o plăcere să te privească omul! Şi canalia asta de soţ al meu nici măcar nu mi-a spus că vei veni aici. Max, să-ţi fie ruşine! Aş fi putut aştepta ziua întreagă evenimentul ăsta!

Max ridică din umeri, zîmbindu-le amîndurora.

— M-am gîndit că era mai bine să-ţi fac o surpriză plăcută. E plăcut să fim cu toţii, din nou. Luă mîna Cillei.

— De cît timp sînteţi căsătoriţi? Şi de ce n-am fost informat?

— Erai, probabil, plecat în Indochina sau pe Amazon.

Hood îl bătu pe spate.

— Ştiam noi că, mai curînd sau mai tîrziu, vom da peste tine.

— Şi în plus, tu nu te dădeai în vînt să corespondezi, spuse

Cilla. E vina ta, în întregime.

— Deci, de cît timp mă lucraţi pe la spate?

— De ani şi ani, răspunse ea veselă.

— Din ’35 Rodger, spuse Max. Ea nu e prea bună la aritmetică.

— Ne-am căsătorit la monstruozitatea aceea de proprietate a familiei Hood, din Northumberland! Se numeşte Stillgraves[1], un nume foarte potrivit pentru locul acela. I-am cărat pe toţi acolo. A fost înfricoşător.

— *Este* o mică excursie pînă acolo, spuse Max. Un vechi edificiu victorian.

— Deprimant, ăsta-i cuvîntul, spuse ea, foarte deprimant.

Max o strînse de braţ cu afecţiune.

— Şi astfel au început patru ani de fericire neîntreruptă.

— Soţia mea este o violonistă de clasă mondială, Rodger. Dă concerte în toată lumea. Iar acum tocmai a terminat două filme.

— Uite-te la el, Max! Toate astea sînt noutăţi pentru el! Ah, Rodger, doar tu ai debutat în calitate de critic *muzical* la Paris!

— Desigur că am aflat despre *cariera* ta, minţi Godwin. Dar cariera mea de critic muzical a fost scurtă, pe bună dreptate. Swaine a numit-o alunecarea oarbă în ridicol. Clyde a fost profesorul meu.

— Soţia mea a revenit, de curînd, dintr-un turneu. Buenos Aires, Rio, Mexico City şi pe unde ai mai fost?

— Max, te rog nu-l plictisi pe sărmanul Rodger…

— Prostii, Cilla. Pleacă în Statele Unite, pentru o lună. New York, Boston, Philadelphia…

Mîndria lui Max era dezarmantă, plină de inocenţă.

— Dar se pare că filmele sînt viitorul ei. Fir-ar să fie Rodger, ştie *să joace*. Viaţa e plină de miracole, bătrîne. Un tip care se pare că se pricepe, spune că va ajunge în West End… spune că e un talent înnăscut. Miracole, Rodger.

— Ce plăcere să te revăd! Cînd te-am văzut ultima oară erai doar o fetiţă.

— Dar eram foarte matură pentru vîrsta mea.

— Da, e adevărat, aşa erai.

— Ascultă Rodger, spuse Max, are noutăţi foarte interesante. O altă figură din trecutul nostru. Îţi aduci aminte de Clyde? Ei

---

[1] Gropile tăcute (lb. engl.) (*n.tr.*).

bine, ea îmi spune că e pe cale să-şi pună pe picioare o nouă formaţie, în Londra, cu artişti adunaţi de peste tot. Nu e fantastic? Ce surpriză o să fie, pentru lumea cunoscătoare! Bătrînul Clyde era un băiat destul de bun! Avea nişte gusturi cu totul deosebite de ale mele, dar trăieşte şi lasă-l şi pe altul să trăiască. Rodger şi cu mine am vorbit despre Clyde nu mai departe de seara trecută.

— Îţi dai seama, Rodger? spuse ea. Clyde Rasmussen şi formaţia lui. Ceva în genul ăsta.

— Sînt uluit. Mă gîndeam că are prea mult succes în Statele Unite ca să mai plece de acolo.

— Înţeleg că nu e chiar întîmplătoare venirea lui aici, spuse ea. Are aceiaşi manageri ca şi mine. Se pare că are un nou contract de înregistrări formidabil. N-ar fi nostim să-l reîntîlnim?

Diamantele sclipiră scurt cînd luă o cupă de şampanie în mînă.

— Amîndoi aşteptăm evenimentul ăsta, spuse Max. El a fost un sprijin serios pentru Cilla, în Paris. A învăţat-o cum să înţeleagă muzica într-o manieră proprie. Se pare că acesta e secretul celebrităţii. Am oarecare dreptate?

— Oarecare, spuse ea.

Gazda lor îşi făcu apariţia şi-l luă pe Max, conducîndu-l în celălalt capăt al încăperii. Cilla se întoarse spre Godwin, cu un zîmbet fugar în colţul gurii, zîmbet care i se reflectă, abia perceptibil, în ochi.

— Nu-ţi face griji în privinţa lui Clyde şi a mea, bătrînul şi dragul meu Rodger. Mi s-a părut că ai rămas complet năucit. Am crezut că ai să ne dai de gol cu toate lucrurile acelea, după atîţia ani. În ochi îi jucă o luminiţă. Am secretele mele faţă de Max.

— Iartă-mă. Dar toate acele amintiri mi-au năvălit în minte pe neaşteptate…

— Ştiu, ştiu, dar mă bucur că n-ai fost indiscret. Aş dori să putem sta de vorbă pe îndelete, dar trebuie neapărat să mă ocup de toţi musafirii ăştia.

— Da, cred că n-ai încotro. A fost o plăcere să te revăd după atîţia ani.

Îşi luă ochii de la ea. Se simţea de parcă ar fi fost concediat, în clipa aceea, de către un specialist şi sîngele fierbinte îi năvăli în obraji.

— Mă întreb dacă voi mai avea ocazia să te văd?

Ea îl privi, cu aerul fetiţei de altă dată.

— Cînd pleci din Cairo?

— Poimîine. Sau peste două zile.

— Ai puţin timp pentru mine mîine? După amiază, spre seară?

— Mi-aş putea face, Cilla.

— Unde locuieşti?

— La hotelul Shepheard.

— Desigur, spuse ea, ironizîndu-l. Unde, în altă parte, poate locui Marele Godwin? Proastă mai sînt!

— Îmi pare foarte bine că ţi-ai făcut o carieră. Cîndva ţi-am spus că e suficient să-ţi stabileşti principalele înclinaţii şi să te laşi în voia lor, pentru ca să poţi ajunge unde doreşti. Poate că, în cele din urmă, m-ai ascultat.

— Max nu glumea, înţelegi… Sînt pe cale să devin o stea de cinema… e complet absurd, dar se crede că am talent.

— Cred că cei care cred asta, au dreptate. Eu te-am văzut *jucînd*, adu-ţi aminte şi o făceai foarte bine, aşa, sub *presiune*, cum erai.

— Greer Fantasia m-a prezentat unor tipi din echipa lui Korda şi a lui Gainsborough. Asta s-a întîmplat înainte de a lua eu treaba asta în serios.

— Îl cunoşti pe Greer? El este editorul meu.

— Ştiu. A fost foarte amabil şi de mare ajutor pentru mine. Se spune că obiectivul camerei „mă place“, nu-i drăguţ?

— Ce-i cu turneul în America despre care vorbea Max?

— Am renunţat la el. Max nu ştie încă. În vara asta am de terminat un nou film… Nu mai dau concerte. Viitorul meu e filmul. Dacă se dovedeşte că mă descurc bine, au spus că pot ajunge chiar pe scenă, într-o bună zi, în West End. Totul pare prea neverosimil, dar nu se ştie niciodată. Lucrez cu un profesor foarte bun. Cred că vor difuza unul dintre filmele mele săptămîna asta, la Londra. Îmi promiţi că te duci să-l vezi?

Vorbind despre cariera ei, devenise surprinzător de însufleţită. Godwin putea vedea acum de ce obiectivul camerei o plăcea atît de mult. Max Hood era un bărbat norocos.

— Voi încerca, Cilla. Acum războiul e în toi. Şi eu sînt, la rîndul meu, foarte ocupat, pentru moment.

— Nu fii prost, Rodger. Poţi să-ţi sacrifici două ore. Am să te

duc chiar eu, dacă asta e singura soluţie. Am putea să ne dăm întîlnire. Va fi ca la Paris…

— Intenţionam să te întreb ceva…

— Da?

— Ai pus ceva în buzunarul halatului meu de casă, ultima oară cînd te-am văzut. N-am găsit bileţelul acela, acolo, decît după un timp. Îţi aminteşti de el?

— Mă tem că nu, dragă Rodger. E mult de-atunci, nu-i aşa? Ce copilărie! Probabil că aveam un fel de slăbiciune pentru tine.

Ridică din umeri cu răceală, cu detaşare şi zîmbi.

— Mă întrebam doar. Nimic important. Mă gîndeam că ţi-ai putea aminti unde ai auzit asta. Era o strofă dintr-o poezie.

— Bine, spuse ea, ne vedem mîine după amiază. Acum trebuie să mă duc la soţul meu. Îi citesc în ochi privirea aceea de om prins în capcană.

Făcu cîţiva paşi, dar se întoarse şi-l străpunse cu privirea.

— Te surprinde faptul că m-am căsătorit cu Max?

— Cred că, în felul în care lucrurile te iau, uneori, prin surprindere…

— A avut foarte multă răbdare. A aşteptat şi „şi-a depus candidatura“.

O privi cum traversa încăperea. În clipa aceea, cineva spunea că primul ministru va vorbi la radio în curînd. Se va adresa Camerei Comunelor. Monk Vardan se apropie de el şi-i spuse:

— Vocea stăpînului meu. Mă tem că nu va fi foarte vesel. Acum e momentul să fii ceremonios şi toate celelalte.

Algie Nesbitt se lupta, nervos, cu discul telefonului. Se auzi o pocnitură şi o voce îi strigă că mai bine ar învăţa cum se foloseşte un radio simplu sau poate asta depăşea sfera cunoştinţelor celor din Ministerul de externe. Răsunară hohote de rîs. Nesbitt scoase limba la cel care vorbise. Sudoarea îi strălucea pe faţa roşie.

Vocea familiară răsună pe neaşteptate la radio şi în cameră se făcu o linişte deplină, de parcă cineva ar fi acoperit cu o glugă o colivie cu păsărele. Godwin se mai gîndea încă la Cilla Hood, devenită matură, încercînd să lege imaginea actuală cu cea a fetiţei îndrăzneţe şi ispititoare pe care o cunoscuse la Paris. Pe atunci fusese foarte greu de stăpînit şi se pare că lucrurile nu se schimbaseră. Nu se sfiise să evoce trecutul. Godwin se îndoia că

el ar fi fost în stare să facă asta cu atîta dezinvoltură; ea se comporta ca şi cum cei treisprezece ani se şterseseră din memorie cît ai clipi din ochi. Îi trimisese fel de fel de semnale, dar el nu găsise cheia codului. Presupunea că şi Churchill vorbea într-un fel de cod, ştiind foarte bine că era ascultat de marii conducători din întreaga lume, ca şi de oamenii de rînd. Dar codificat sau nu, mesajul difuzat în mod deschis, nu putea fi mai clar. Primul ministru vorbi despre Hitler care se pregătea să traverseze Canalul Mînecii şi să invadeze Anglia şi făgădui să angajeze în luptă, dacă era necesar, avanposturile întregului imperiu. Dar mai întîi, vor ţine piept, luptînd cu dinţii şi cu unghiile, pe pămîntul Angliei.

— Vom lupta pe plaje, bubuia el, vom lupta pe cîmpii…

Vocea era întreruptă de paraziţi şi apoi îl auziră spunînd:

— Nu vom capitula sub nici o formă.

Godwin era în compania lui Vardan şi se pregătea de plecare, cînd Nesbitt îşi făcu apariţia, clătinîndu-se pe picioare. Îşi ştergea faţa cu o batistă albă.

— Ar fi trebuit să mă prezinţi doamnei. Sînt un admirator devotat al ei. Iar acum aflu că joacă în filme. Numele care se vîntură prin baruri este Greer Fantasia şi habar n-aveam că-l interesează domeniul filmului. De fapt, se pare că nici nu-l interesa pînă cînd n-a cunoscut-o pe doamna Hood. Din cîte am auzit eu despre doamna, sper să toarne filme de toate genurile. Se pare că i-a demonstrat lui Fantasia ce posibilităţi grozave are pentru o gamă variată de roluri. Unii spun că însuşi Korda a avut-o. Şi Jacob Epstein. Eu personal aş paria pe Fantasia. Mi s-a spus, dar fără să existe vreo confirmare, că ar exista unele fotografii secrete, cu scene intime dintre ea şi actorul acela, cum îl cheamă – Sam Townes. Nici eu nu le-am văzut, îmi pare rău s-o spun.

— Nu trebuie să credem tot ce auzim, spuse Vardan. E frumoasă şi celebră. Îndrăznesc să spun că nimeni nu şi-ar dori să devină rivalul lui Max. În orice caz, ar trebui să fie unul mai viteaz decît mine.

— Nu fii atît de sigur, spuse Nesbitt. Am aflat că i-a sucit atît de tare capul, încît s-ar putea preface că nu vede. Să creadă că-i doar o toană care-i va trece.

Godwin îl privea pe Nesbitt.

— Cred că toate astea sînt nişte porcării. Am auzit asemenea poveşti chiar despre mine… dar nu-i nimic adevărat. E numai dorinţa de a crede invenţiile murdare ale tuturor nemernicilor. Oamenilor le place să creadă ce-i mai rău în legătură cu semenii lor, nu-i aşa? Max Hood nu e deloc un fraier. Şi nici nu se face că nu vede.

— Îl cunoşti bine, nu-i aşa?

— L-am cunoscut cu mult timp în urmă. E un bărbat adevărat.

— Nu mai spune, bătrîne! Nesbitt ridică dintr-o sprînceană. Tot ce am auzit despre vitejiile lui, este povestea aceea din deşert, cu Lawrence. Asta a fost demult de tot. Probabil că nu mai e un client atît de asiduu al deşertului cum era odată, acum cînd fetiţa şi-a înfipt dinţii în el.

— Şi eu am cunoscut-o pe doamna Hood, atunci. Era doar o copilă de paisprezece ani. I-am cunoscut şi familia.

— Ah, mama aceea a ei! Pamela Legend. Am auzit că tînăra Cilla a moştenit sîngele fierbinte al acelei destrăbălate bătrîne. O adevărată mostră de desfrîu, ajunsă o căzătură, lady Pamela asta.

— Cred că eşti al naibii de norocos că Max nu te poate auzi în clipa asta, spuse Godwin.

— Ai puţină încredere în mine. N-aş îndrăzni să-i spun aşa ceva lui Max Hood.

— Ar fi cea mai mare nesăbuinţă, să-i spui toate astea lui Max, spuse Vardan.

— Am aflat, şi asta e sigur, că Sidney Jacobs a avut-o pe Cilla Hood într-o noapte la Haga, sau poate la Amsterdam, după unul din concertele lor. Bătrînul Sid a întîlnit-o la o petrecere şi înainte de sfîrşitul serii, ea ajunsese deja să cînte o melodie la flautul lui. Şi Bertie Wilberforce, voi îl cunoaşteţi, desigur, pe Bertie, de curînd şi-a sărbătorit centenarul la Lord’s. Ei bine, Bertie era în şpriţuri într-o seară la Brat’s şi a făcut prinsoare cu tînărul Poole că va găsi o mică aluniţă în formă de inimă, un semn de frumuseţe, într-un anumit loc dintre picioarele Cillei Hood, dacă vreodată va fi în situaţia de a întreprinde o cercetare minuţioasă în zonă.

— Monk, spuse Godwin, ajunge cîte am auzit pe tema asta.

— Stai uşor, bătrîne, spuse Nesbitt, rînjind, n-o lua şi tu ca pe

o bădărănie. La urma urmei, ce e ea pentru tine? Fac şi eu conversaţie, povestind ceea ce am auzit. Îmi pare rău dacă am mers prea departe.

Godwin îşi puse mîna pe umărul lui Nesbitt, apăsîndu-l cu putere.

— Las-o baltă, te rog. Vei descoperi că sînt mai *bădăran* decît ţi-ai putea tu imagina într-un milion de ani. Niciodată nu m-am dat înapoi să lovesc un bărbat dacă era meschin, prost şi beat pe deasupra.

— N-ai realiza mare lucru decît că l-ai „poci“ un pic, observă Vardan cu înţelepciune. În schimb, apărînd onoarea doamnei, ţi-ai putea aprinde paie-n cap. Vai, Algie, eşti o adevărată pacoste. Se presupune că eşti un soi de diplomat, dar în felul în care vorbeşti, viitorul tău nu se întrevede prea încurajator. Fă-te că nu-l auzi, Rodger. A băut prea mult şi…

— Eu plec de aici îi spuse Godwin lui Vardan. Te sfătuiesc să-l arunci pe amicul în Nil, acolo o să umple burdihanul primului crocodil întîlnit în cale.

A doua zi, ea veni în camera lui, la hotelul Shepheard. Purta un costum de mătase franţuzească, în acelaşi ton cu ochii. Avea o brăţară de baga, un colier din acelaşi material, în ton cu bluza de mătase crem, un inel cu camee pe o mînă şi diamante pe cealaltă. Părul scurt îi era pieptănat spre spate, cu cărare, după moda bărbătească. Purta o pălărie de panama, o replică feminină a celor bărbăteşti şi cînd intră în camera întunecată, şi-o smulse de pe cap, aruncînd-o la întîmplare, pe un scaun.

Godwin nu prea ştia în ce fel s-o întîmpine. Undeva, în adîncul conştiinţei sale, ea rămăsese pentru el, o fetiţă. Dar îi reveni în urechi sporovăiala interminabilă la adresa ei, a lui Algie Nesbitt şi nu mai ştia ce să creadă. Ea îi surîse, un surîs grăbit, nervos şi-l sărută fugar, pe gură. El stătea lîngă uşă, privindu-i mersul mîndru şi întrebîndu-se cum reuşise ea să-l facă să se simtă subit atît de mare, de stîngaci şi de nesigur pe sine. Ea era atît de mititică şi atît de stăpînă pe situaţie…

Se întoarse spre el, de parcă ştia că-i privea şoldurile ce se legănau, ca o promisiune, sub fusta croită ireproşabil.

— Ia spune, cum îţi place?

— Ce? Peisajul? Ai crescut, desigur.

— Hotelul Shepheard, prostuţule. Cum îţi place?

— E frumos. Dar nu mi-am petrecut prea mult timp în el. Am descoperit că n-am telefon în cameră.

— Doar paisprezece camere de aici au telefon. Nu ţi-a spus nimeni?

— Nu, nimeni.

— Ai nevoie de cineva *care* să-ţi poarte de grijă. Există Terasa aceea. Ştii ce se spune despre Terasa hotelului Shepheard?

— Nu cred că ştiu.

— Dacă rămîi sufîcient de mult timp acolo, încep să-şi facă apariţia cei mai plicticoşi indivizi pe care i-ai cunoscut vreodată. Şi e adevărat.

Îşi ridică privirea spre el, cu un zîmbet ce părea o concluzie în urma unei scurte evaluări.

— Te-ai schimbat, Rodger. Cred că ai înaintat în vîrstă. Ăsta să fie motivul?

— Şi tu te-ai schimbat.

— În ce fel?

— Ştii doar.

— Hai, spune-mi. În ce fel m-am schimbat?

— Te-ai împlinit puţin prin anumite locuri „esenţiale“.

— Adevărat? Mi s-a spus că am cei mai mici sîni de pe scena actuală. Ah, am spus ceva ce nu se cade? N-am făcut decît să-i citez pe alţii, Rodger, aşa încît să nu crezi că sînt mai vulgară decît e permis...

— Vreau să-mi povesteşti despre viaţa ta, Cilla. Doreşti gin cu aşa ceva?

Adusese gin, apă tonică şi gheaţă. Pusese deoparte un pahar în timp ce o aştepta şi încerca să-şi alunge din minte cele spuse de idiotul ăla de Nesbitt, cu o seară înainte. Îi dădu şi ei un pahar. Ea se aşeză într-unul dintre fotoliile tapisate, el în celălalt. Doi oameni care nu se simţeau prea în largul lor, într-o cameră de hotel din Cairo. Ea nu părea deosebit de prevenitoare, aşa încît el se simţi obligat să înceapă conversaţia:

— Unde e Max? Cum îşi petrece timpul? Şi, în orice caz, ce te aduce pe tine la Cairo?

— Ah, Rodger, ce-mi pasă mie? Max a plecat cu milităria lui,

pe undeva şi complotează cu Monk Vardan ce vor face cînd se va deslănţui marea tevatură în deşert. Nu vor veni decît italienii, aşa încît nu ştiu de ce îşi fac atîtea griji. Vor fi puşi pe fugă imediat. Cum poate cineva să fie atît de pornit, încît să lupte cu bieţii italieni? Eu am venit în vizită... Nu ştiu, poate ca să-i arăt lui că sînt destul de îngrijorată în ceea ce-l priveşte. Cairo e un loc destul de îngrozitor, nu-i aşa? Cea mai mare parte din el e atît de sărăcăcios... totul e atît de trist, iar bogaţii sînt prea bogaţi.

Zîmbetul îi era luminos.

— Exact ca în Anglia, nu-i aşa? Dar înţelegi ce vreau să spun, totul pare întotdeauna mult mai îngrozitor, atunci cînd se adaugă şi căldura, nu crezi?

— Tu şi Max, spuse el. Sigur că se îndrăgostise de tine încă de cînd aveai paisprezece ani. Dar niciodată nu mi-a trecut prin minte că voi doi veţi...

— Nu sîntem grozav de fericiţi, Rodger. Vreau să spun că o mulţime de oameni nu sînt prea fericiţi în zilele noastre. Iar cînd războiul ăsta se va întinde, va fi şi mai rău. N-am fost bună cu Max; a trăit zile grele alături de mine. Uneori aproape că-i doresc să-şi împlinească speranţa lui cea mai scumpă... să moară pentru ţara lui, ca un erou. Pentru că asta este el. Un erou. Şi ăsta este singurul sfîrşit potrivit pentru un erou.

— Îmi pare rău să aud aşa ceva. Poate situaţia se va îmbunătăţi.

— Da, poate. Şi eu am auzit, chiar zilele trecute, că porcii au început să zboare, în Surrey. Lasă banalităţile, Rodger. Situaţia nu se va îmbunătăţi deloc între Max şi mine. Oftă.

Jaluzelele ferestrelor erau închise pentru a proteja camera de năvala căldurii, iar un ventilator de tavan se rotea încet, deasupra lor. Rupea în fîşii lumina soarelui care intra printre jaluzele. O dungă de lumină căzu pe genunchii ei şi pe pieptul care se ridica şi cobora ritmic.

— Mi-e teamă că sînt prea *plină de viaţă* pentru sărmanul Max. Uneori sîntem ca două culori care nu se armonizează. Evident, e rău pentru fiecare în parte. Ăsta e doar unul dintre inconveniente.

— Dar cum s-a întîmplat totul între voi doi? N-am nici un fel de idee, n-am auzit nimic în legătură cu asta. Am plecat, pur şi

simplu şi n-am mai privit înapoi.

— Da, ai şters-o cu maşinuţa ta roşie şi ştiu bine că ai minţit aseară cînd ai spus că mi-ai urmărit cariera. Eşti un nerod care se trădează foarte uşor. Eu, în schimb, ţi-am citit cărţile, mi-au plăcut foarte mult şi nu ştiu de ce recunosc asta faţă de tine. Am plîns cînd am citit ce scriai despre Paris.

El îi zîmbi.

— Şi eu am plîns, uneori, cînd am scris lucrurile acelea. Parisul a fost... ce? Tinereţea, cred. Oamenii se înduioşează întotdeauna cînd e vorba de tinereţea lor pierdută... Şi ai perfectă dreptate în legătură cu minciuna mea. Dumnezeu ştie, din punct de vedere cultural sînt total pe afară.

Ea avu un surîs tăios.

— Niciodată n-am fost un geniu, dar cu toţii m-au tratat ca atare. Totul din pricina ochilor mei, aşa cum spune mama, de cîte ori are ocazia. Ea obişnuia să spună că toţi bărbaţii, fără excepţie şi jumătate din femeile care mă ascultau cîntînd, nu doreau decît să-mi dea jos chiloţii. Ea pretinde că m-am culcat cu toţi dirijorii şi impresarii renumiţi. Ce femeie! Am avut mare succes la Berlin. Le voi povesti nepoţilor mei că am cîntat pentru grăsanul de Goering şi pentru nevastă-sa, iar după aceea, am băut şampanie cu ei şi am dansat cu el. Mult timp am fost departe de Max. Vieţile noastre nu prea se întîlnesc. Lui îi place locul acela singuratec, departe de lume, unde s-a născut şi a trăit familia lui. Îi place să hoinărească pe acolo ca un Quasimodo, prin frig şi prin ploaie, poate pentru că e atît de diferit de deşert, cine ştie? Dar acum e foarte aferat în legătură cu războiul.

Îşi umezi buzele cu băutura din pahar, apoi lipi paharul de „pernuţa“ buzei inferioare, rotunde şi pline, care începuse să fie mai proeminentă decît fusese pe faţa ei de fetiţă.

— Mă bucur că, în fine, are războiul pe care şi l-a dorit. L-a aşteptat atîta vreme. Acum nu mai e un băieţandru. Are aproape cincizeci de ani. A picat exact la timp. Au nevoie de el pentru toate treburile acelea din deşert. Nimeni nu mai avusese nevoie de el în acest fel, de multă vreme.

— Dar cum ai ajuns să te măriţi cu el?

Ea se ridică în picioare, plîngîndu-se de căldură. Îşi scoase jacheta şi o aruncă pe pat. Se duse la fereastră şi trase de levierul

care deschidea stinghiile jaluzelelor, privi afară cîteva clipe, de parcă voia să ia o hotărîre.

— Ne-am căsătorit în America, la Boston. Covor roşu şi toate celelalte. Eram la primul meu turneu în America. Am avut o presă foarte bună, mi s-a făcut reclamă din belşug. Pe atunci mă gîndeam că, desigur, tu ai citit despre asta şi vei lua legătura cu mine. Dar se pare că n-a fost aşa.

— Dar… de ce? Îţi ceruse de multă vreme să te măriţi cu el?

— Ah, Rodger, se îndrăgostise de mine din ziua cînd ne-am cunoscut. La Paris. Sau poate e important pentru el să creadă acest lucru. N-a renunţat nici o clipă la idee. Mă întreba mereu dacă accept şi, în cele din urmă, i-am spus da. El ştia că aşa va fi. Îmi cunoştea slăbiciunile. Oftă. Dar mă dorea oricum aş fi fost. Fireşte, nu i-am spus… tot ce ţi-am spus ţie. Se întoarse de la fereastră.

— Ce mai ştii despre vechiul nostru grup din Paris? Ai mai văzut pe vreunul dintre ei?

— Nu. Cînd am părăsit Parisul, m-am gîndit că-i voi reîntîlni… nu, mint, nu m-am gîndit cu adevărat, că-i voi reîntîlni. Dar mai încolo, mi-am tot amintit de ei, gîndindu-mă că-i voi revedea, mai curînd sau mai tîrziu. Într-un loc sau altul.

— Cînd l-am întîlnit pe Clyde la New York, era în culmea succesului şi a desfrîului. Fetele pe care le racola erau, se pare, din ce în ce mai tinere. M-am simţit *matusalemică*. Zîmbi din nou, scurt, ca o părere, cu buza inferioară împinsă înainte.

— N-a încercat să se sinucidă din cauza ta, la Paris?

— A încercat? Da, cred că da. Dar s-a făcut de baftă.

Oftă, făcu cîţiva paşi prin cameră, se întoarse pe propriile urme şi respiră adînc.

— N-ar fi trebuit să vin aici. N-a fost o idee bună. Am crezut că va fi, din nou, ca la Paris, dar nu mai e acelaşi lucru, totul e altfel. Cred că eu sînt altfel. Oricum, ar trebui să plec. Zău că ar trebui, Rodger.

— Dar ce s-a întîmplat? Eşti foarte nervoasă. E din pricina lui Max?

— Mi-ai scris, Rodger. Am primit scrisoarea ta în toamna aceea. Acum treisprezece ani. O am şi acum, ascunsă într-un loc foarte greu de bănuit. Pe atunci eram în Anglia, la şcoală şi mi-ai

scris o scrisoare foarte tandră.

— La care tu n-ai răspuns niciodată, după cîte îmi amintesc.

— Ba da, am răspuns. Dar nu vrei să-ţi aminteşti. Îţi vine prea greu. Ţi-am trimis-o la Viena, la biroul unei bănci. Acolo spuneai tu că vei fi.

— N-am primit-o.

— Şi astfel, îl tachină ea, se hotăreşte soarta bărbaţilor şi a femeilor.

— De ce spui asta?

— Ascultă, rosti ea cu respiraţia întretăiată, de aceea am venit să te văd… din pricina scrisorii pe care ţi-am scris-o şi din acelaşi motiv, trebuie să plec acum. A fost o idee prostească, în toate privinţele şi încă mai pot anula totul, ca să spunem aşa. Te rog, lasă-mă să plec.

— Dar de ce, Cilla? Totul s-a petrecut atît de demult.

— Pentru că îţi spuneam în scrisoarea mea tot ceea ce nu îndrăzneam să-ţi spun în faţă.

— Ascultă, aveai doar paisprezece ani.

— Dar ştii cum eram. Îţi povesteam totul, aproape toate secretele mele.

Îşi turnă gin şi apă tonică în pahar, le amestecă şi bău o înghiţitură.

— Nu mă aşteptam să-mi fie atît de greu. Dar dintr-odată m-am simţit, din nou, de paisprezece ani. Îţi spuneam în scrisoarea mea că tu erai cel de care mă îndrăgostisem în vara aceea. Din prima zi… a fost îngrozitor. Făceam toate acele lucruri cu Clyde şi mă gîndeam că n-are nici o importanţă din moment ce nu ştia nimeni. Apoi te-am întîlnit pe tine şi ai fost atît de drăguţ cu mine, îţi p*et*receai atîta timp vorbindu-mi şi ascultîndu-mă, mă tratai ca pe un om mare… aşa încît cînd ne-ai descoperit, pe Clyde şi pe mine… Mă gîndeam că, spunîndu-ţi totul, puteam deveni mai intimă cu tine… lucrul ăsta mă tulbura, mă excita şi speram să te excite şi pe tine… dar mă gîndeam că dacă îţi spuneam că te iubesc, tu m-ai fi luat, pur şi simplu, drept o zăpăcită de fetiţă, proastă şi precoce din punct de vedere sexual, care nu ştia nimic şi n-o interesa nimic decît sexul… Totuşi, nu mă puteam gîndi la altceva decît la cît de mult te-aş fi dorit în mine şi să mă vezi goală… toate astea ţi le-am scris în scrisoare. Te rugam să vii în

Anglia şi să mă iei de soţie sau să fiu amanta ta... În toţi anii ăştia m-am gîndit că ai primit scrisoarea mea, ai citit-o, şi ai ignorat-o. Acum înţelegi de ce n-ar fi trebuit să vin niciodată la tine, şi să aduc vorba despre toate acestea, dar trebuia să te întreb de ce nu mi-ai răspuns niciodată. Mi-am pus pe tavă tot sufletul în scrisoarea aceea şi n-am primit niciodată un cuvînt de răspuns.

— Nu ştiu dacă te pot crede, spuse el.

— Dumnezeule, *eşti* un ticălos!

— Cilla, dacă primeam scrisoarea, ţi-aş fi răspuns...

— Îţi spuneam acolo cît de bine mi-a părut că m-ai prins în pat cu Clyde. Voiam să-mi vezi sînii mici. Întotdeauna m-am gîndit că eram atît de sofisticată, cu toţi bărbaţii aceia care m-au avut şi despre care ţi-am vorbit, dar cînd te-am întîlnit, m-am simţit, din nou, copil, mă sileam din toate puterile să te fac să mă placi. Totul era în scrisoarea aceea, Rodger. Ar trebui să mă crezi. Îţi mai spuneam acolo toate lucrurile pe care le puteai face cu mine, lucrurile cele mai intime pe care le-am gîndit sau le-am scris vreodată.

Veni spre el, se aşeză pe marginea patului, aplecîndu-se spre el.

— Niciodată nu ţi-aş fi putut spune lucrurile acelea, atîta vreme cît mă priveai în faţă... Faţa îi era transpirată, ochii rătăciţi, de parcă ar fi fost gata să leşine. Dar tu nu mi-ai răspuns niciodată la scrisoarea aceea iar Max era acela care mă aştepta să cresc, Max era cel care venea după mine peste tot şi-mi făcea vizite la şcoală, mă invita la restaurant, la ceai sau la prînz, îmi aducea daruri pe care le arătam colegelor şi mă încuraja. În cele din urmă, m-am căsătorit cu el, pentru că nimeni nu mi-a acordat atîta atenţie, atîta timp, aşa cum a făcut-o el. Da, m-am căsătorit cu Max, ne-am unit la bine şi la rău, iar pentru el a fost un chin. Crezi că ai putea să mă săruţi, Rodger?

— De dragul vremurilor de altădată?

— De dragul meu, bestia mea iubită.

Se aplecă spre el, îi luă faţa în amîndouă mîinile şi-şi apăsă gura pe gura lui, timp de cîteva minute nesfîrşite. Cînd, în fine, îi dădu drumul, gîfîia şi avea răsuflarea întretăiată. Buzele îi străluceau.

— A fost chiar aşa un supliciu?

— Cilla, încearcă să fii raţională.

— Nu înţelegi? Asta n-are nici o legătură cu raţiunea. Eu n-am nimic de-a face cu raţiunea!

— Eşti soţia altui bărbat. Te laşi pradă amintirilor. La Paris nu mă iubeai. Nu făceai decît să-ţi descoperi puterea extraordinară pe care o aveai asupra bărbaţilor. Atracţia sexuală. Eu eram conştient de asta, copleşit, cu toţii eram… plutea în aer ca o mireasmă, erai atît de coaptă, atît de înzestrată şi de strălucitoare… şi atît de cumplit de tînără…

— Mă simţeam destul de nesigură în ultimii ani.

Ridică brusc capul spre el, gata să se apere împotriva acuzaţiilor.

— E adevărat. Pentru scurtă vreme, mă apucase un fel de nebunie… n-am stat chiar într-un balamuc, e adevărat. Doar într-un fel de sanatoriu. Am consultat doctori din Viena.

— Pentru ce? Rodeai covoarele şi lătrai?

Ea se făcu că nu-l aude.

— Ai auzit niscai poveşti în legătură cu mine?

— Ce fel de poveşti?

— Nu te ascunde după degete, Rodger. Dacă n-ai auzit încă, vei auzi. Şi dacă le-ai şi auzit, poţi foarte bine să le dai crezare.

Îşi deschise larg ochii. Păreau să-l înfăşoare ca un val de mare, păreau să-l înghită cu totul. Erau atît de neobişnuit de mari, iar culoarea lor nu se putea uita. În acea clipă, erau ochii unei fetiţe nevinovate care implorau.

— Sărmanul Max, mi-a fost foarte credincios de-a lungul unor ani de-a dreptul dezgustători. N-a fost uşor pentru el. Nu sînt făcută pentru căsătorie. Cred că ar fi trebuit să ştiu asta… mi-am făcut intrarea în viaţă într-un mod de-a dreptul scandalos, nu-i aşa?

— Precoce, cel puţin.

— Ai fost foarte norocos că n-ai primit scrisoarea mea şi că n-ai venit după mine, Rodger. Ţi-aş fi făcut zile fripte.

Îşi îndreptă bărbia spre el.

— Mai pot s-o fac încă.

— Imposibil. Eşti soţia lui Max Hood.

— Vom vedea. Trebuie să plec foarte curînd, aşa încît trebuie să-ţi cer o favoare.

— Care anume?

— Mai sărută-mă o dată. De data asta, sărută-mă tu. Numai o dată. Nu te muşc.

El o prinse de umeri şi o sărută apăsat, dar mînat de curiozitate, nu de pasiune. Îşi dădea seama că făcea o greşeală. Era adevărul gol-goluţ: ea era soţia lui Max Hood.

— Ţi-e teamă de mine, nu-i aşa, Rodger? Îţi imaginezi că dacă cedezi, vei fi pierdut de-a binelea. Sinceră să fiu, cred că ai perfectă dreptate, în privinţa asta. Mi s-a spus că pot fi aproape irezistibilă dacă-mi pun mintea.

— Nici o clipă nu mă îndoiesc de treaba asta.

— Mă iubeşti? Mă iubeşti un pic?

— Ce întrebare cumplită, Cilla. Nu te-am mai văzut de treisprezece ani şi pe atunci erai un copil.

— Nu vreau să mă cert cu tine, Rodger. Ţi-am pus doar o întrebare.

— Nu ştiu... cum aş putea să te iubesc? Mă tem că nu sînt foarte... tu eşti atît de frumoasă, atît de atrăgătoare... eşti măritată şi nu cu oricine, ci cu Max Hood! Ce te aştepţi să-ţi spun?

— Am sperat ca măcar să recunoşti acest lucru. Dar e abia începutul.

— E sfîrşitul. Îl poţi înşela pe Max... îl înşeli de fapt cu fiecare aluzie şi provocare, dar eu aş fi blestemat dacă aş face-o!

— Dar, Rodger, nerod mai eşti, nici pe el nu l-ai văzut de treisprezece ani. În vocea ei se citea triumful. Aşa încît, de ce să-i fii mai credincios lui decît mie?

— Sînt sigur că-ţi dai seama că e cu totul altceva.

— În toţi aceşti treisprezece ani, te-ai gîndit la mine?

Se ridicase din nou în picioare, incapabilă să stea locului. Şoldurile i se lărgiseră faţă de cum erau pe vremea cînd era fetiţă. Îţi puteai face o idee despre puterea ei de atracţie numai privindu-i şoldurile şi coapsele. Godwin nu-şi putea lua ochii de la ea.

— Nu pentru multă vreme.

— Mincinosule. Ai avut multe femei?

— Tone. Mii. Şi foarte frumoase. Toate mult mai frumoase decît tine.

— Ce mincinos îngrozitor eşti!

Se îndreptă către jaluzele, cu spatele la el. Cînd se întoarse, avea bluza descheiată. Îl privea în ochi şi faţa-i era solemnă.

— Cum naiba să-ţi atrag atenţia, spuse ea blînd. Asta e întrebarea... ei bine...

Îşi trase în jos slipul, aplecîndu-se suficient pentru a-şi expune pieptul mic şi rotund. Mameloanele erau foarte mari, închise la culoare şi proeminente.

— Cilla, pentru numele lui Dumnezeu...

Veni spre el, îi luă mîinile şi i le ridică spre gură, unde-i apăsă vîrfurile degetelor pe buzele ei. Apoi, îi apăsă cu grijă vîrfurile degetelor, umezite cu limba, de sfîrcurile sînilor.

— Trebuie să-ţi dai seama acum că nu mai sînt un copil. Trebuie să-mi dai atenţie. Trebuie să mă asculţi şi să mă iei în serios. Poţi face asta? Strînse sfîrcurile sînilor între degetele lui. Poţi?

— Cilla, nu ştii ce faci.

— Ba da, Rodger, aici e toată problema. M-am gîndit la tine atîta vreme. Îţi spun adevărul.

Îi trase capul în jos şi el o lăsă. Îi băgă în gură unul dintre sfîrcuri.

— Suge, îi spuse. Gustă-mă numai puţin. Suge, vreau să-ţi simt dinţii cum mă muşcă. Te urăsc pentru faptul că nu te gîndeşti la mine. Atîţia ani să nu te gîndeşti la mine! Eu m-am gîndit în fiecare zi la tine. N-am să te iert niciodată pentru asta, pentru că n-ai venit să mă cauţi. Ţi-aş fi făcut atîtea lucruri, încît nu m-ai fi părăsit niciodată.

Gemu ascuţit şi el îşi îndepărtă gura de carnea ei.

— Mă muşti. Uită-te la urmele dinţilor.

Îl lovi cu palma.

— Mă doare.

— Îmi pare rău.

— Mi-a plăcut. Te mişti încet, Rodger. Şi eşti un ticălos atît de zdravăn! Totul la tine strigă că eşti independent, îţi proclamă independenţa, spune că n-are nevoie de mine. Ei bine, asta este doar ceea ce crezi tu. Hoinăreala ta liberă prin viaţă a luat sfîrşit, iubitule. În toţi aceşti treisprezece ani, ai scăpat uşor din toate situaţiile încîlcite ale vieţii. La Paris erai plin de viaţă şi poţi fi sigur că eşti pe cale să devii, din nou. Ai avut toată libertatea în timp ce

noi, ceilalţi, ne-am luptat unul cu altul, încercînd să supravieţuim. Cineva ar trebui să te înveţe ce înseamnă viaţa adevărată şi durerea, dragă Rodger.

Ea îşi eliberase mîna şi-l mîngîia.

— Am crescut. Acum e rîndul tău. Poate că-ţi vei aminti de ziua asta, de ceea ce s-a întîmplat între noi. Nu crezi? Acum eşti excitat, nu-i aşa, Rodger, eşti aproape de final, o simt... ei bine, rămîi aşa, iubitule.

Se dădu înapoi. Amîndoi gîfîiau în atmosfera fierbinte a camerei. Îşi trase slipul la loc şi rămase în uşa băii, tamponîndu-şi faţa cu un prosop gros. Apoi i-l aruncă lui.

— Max vrea să ne întîlnim la cină, diseară. La ora nouă. Să nu întîrzii. Şi să nu cumva să-ţi treacă prin cap să nu vii. Max te aşteaptă.

Îşi încheie bluza. Apoi îşi îmbrăcă jacheta şi rămase în picioare, privindu-l. Îi scrise adresa pe o bucată de hîrtie. În cele din urmă vorbi şi el.

— Cilla, nimic din ceea ce a fost aici nu s-a întîmplat.

— Vai, Rodger. Rîse. Ce visător eşti! Nici măcar nu ştii ce este ceea ce s-a întîmplat, nu-i aşa? Zîmbi vicleană. Abia ai băgat capul pe uşa care duce spre viitor. Ai aruncat o privire spre viaţa care te aşteaptă pînă-n ziua cînd nu vei mai fi. Îmi închipui că eşti puţin năucit, te înţeleg. Încearcă să nu-ţi faci prea multe griji. Vom supravieţui cu toţii sau poate că nu. Aşa e viaţa. Mă tem că va trebui să te obişnuieşti.

21

Godwin căscă, privind afară, la după amiaza întunecată din Salisbury. Burniţa. Cîinii care hoinăreau prin parc aveau un aer abătut. Godwin reeditase povestea pentru Monk. Nu trebuia să ştie detaliile ci doar povestea în linii mari. N-avea rost să-i spună lui Monk să facă o plimbare pînă acolo, pentru că ei puneau

întrebările, obţineau răspunsurile şi-şi construiau micul lor *caz* idiot, iar a face lucrul acesta aici şi acum, era calea cea mai uşoară. Au fost interogatorii peste interogatorii.

Aghiotantul Prestonbury plecase să aducă ceaiul cu biscuiţi. Godwin mîrîi. Biscuiţi. De ce nu puteau să le spună fursecuri, ca toată lumea?

— Unora dintre noi le plac biscuiţii, spuse Monk, mie personal îmi plac cei cu zahăr. Uneori sînt ca nişte feţe micuţe, făcute din coacăze sau din stafide. În special aceştia îmi plac.

Godwin îl ignoră. Întrebarea era: care era scopul acestui „exerciţiu“, ce încercau Monk şi băieţii lui să dovedească, în realitate?

— Hai să vedem unde am ajuns, bătrîne, spuse Monk. După treisprezece ani, tu şi doamna Hood v-aţi reîntîlnit în iunie ’40 la Cairo.

— Ne cunoscusem cînd ea avea paisprezece ani. Max şi cu mine eram prieteni. Ne-am reîntîlnit la Cairo iar ea s-a întîmplat să fie acolo.

— Da, toate converg spre acelaşi lucru, nu-i aşa? Din fericire, foarte întîmplător.

Zîmbea, privind un tablou enorm şi de un gust îndoielnic, înfăţişînd o vînătoare de vulpi. Părea, însă, destul de bine executat în ceea ce o privea pe vulpea cea vicleană. Îşi amintea, oare, asemenea evenimente fericite, cînd era într-o formă perfectă, gonind călare pe cai de rasă, însoţit de lătratul copoilor? Pe unde-i rătăcea mintea? Pentru Godwin era un mister.

Vardan îşi balansa piciorul, ca un metronom, peste genunchiul îndoit al celuilalt picior.

— Tu şi cu mine am luat parte la petrecerea aceea de pe vas şi apoi ai întîlnit-o din nou, a doua zi, la hotelul Shepheard, pentru o scurtă discuţie, fără urmări importante. Iar seara, ai cinat cu amîndoi, cu generalul şi cu doamna Hood.

— Exact asta ţi-am şi povestit.

— Desigur, bătrîne, vreau doar să fim foarte precişi. Şefii mei pretind o mare precizie.

— De trei ori ura pentru ei, Monk. Precis că le plac la nebunie şi şaradele. Ca asta de acum.

— Să urmărim, pur şi simplu, rezumatul meu, bătrîne. Hai să

vedem. Ah, Prestonbury, ca un Saint Bernard credincios, exact la timp. Uită-te la biscuiţii ăştia, Rodger… figurinele din coacăze. Bună treabă, Prestonbury. Gata? Continuăm? Nu-i da timp diavolului să se odihnească.

Muşcă o jumătate dintr-un biscuit şi zîmbi mulţumit.

— Tu şi doamna Hood v-aţi întors amîndoi la Londra în iunie ’40. Vă pregăteaţi să faceţi faţă invadării Angliei, aşteptată dintr-un moment într-altul. Şi cînd a venit vremea, după ce i-aţi înfruntat pe nemţi pe plaje şi pe cîmpii, aţi dat fuga să vă trăiţi viaţa.

Godwin trebui să rîdă. Era bătrînul Monk, cel pe care-l ştia dintotdeauna.

— Mă citeşti ca pe o carte deschisă.

— Fusesem tot timpul alături de tine, în cursa asta, dragă băiete. N-ai revăzut-o de atunci, cel puţin n-aţi mai fost singuri, împreună, pînă cînd, într-o bună zi, aţi luat masa la prînz, iar tu, mai tîrziu, i-ai făcut o invitaţie la un picnic pe coasta sudică, unde puteaţi vedea şi luptele care se dădeau pe plajă. Într-adevăr, aţi petrecut o zi încîntătoare, aţi văzut şi războiul la faţa locului şi, exact ca într-unul din filmele ei, v-aţi îndrăgostit unul de celălalt. O iubire castă dar, oricum, iubire. Amîndoi ştiaţi că eraţi îndrăgostiţi cînd ai cinat împreună cu mine… asta a fost la restaurantul lui Dogsbody, în seara cînd am fost bombardaţi. A fost seara cînd mi-ai spus că erai îndrăgostit de doamna Hood. Am dreptate?

— Mai mult sau mai puţin, Monk.

— Acum, hai să vedem ce a urmat.

— A fost o legătură puternică, tensionată, plină de frămîntări. Amîndoi eram distruşi sufleteşte. Sentimentul vinovăţiei faţă de Max, sentimentul frustrării pentru că ne ascundeam.

— Vinovăţie spui, îl întrerupse Monk. Pentru că-l trădaţi pe Max Hood. Îndrăgostiţii invocă suferinţele lor, sentimentul lor de vinovăţie, de cînd e lumea şi pămîntul dar, în cele din urmă, atracţia trădării pare, întotdeauna, mai puternică. Fiinţele omeneşti, noi toţi, sîntem o specie lipsită de onoare, într-un mod de-a dreptul uluitor.

— Îl iubeam pe omul acela, îl respectam, îl admiram…

— Cum sună proverbul acela? Cu prieteni ca tine, aproape că

nu mai am nevoie de duşmani.

— Ce dureros ştii să înţepi, Monk! Nu-mi uşurezi deloc situaţia.

— Ca s-o spun pe-a dreaptă, nu sînt aici ca să-ţi uşurez situaţia. Noi credem că ai comis un act de trădare. Sau poate chiar o crimă. Îmi pare rău pentru tine, bătrîne, dar asta-i situaţia.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Monk, dar e ridicol, e absurd! E cineva aici care ba mă ia peste picior, ba mă ridică-n slăvi. Încă nu mi-am dat seama care din două mi se întîmplă acum. Oricum, nu-ţi pot explica prea bine, dar eu sînt opera lui Max, el m-a învăţat cum să mă comport, m-a învăţat codul… Din nefericire, în acelaşi timp, eram îndrăgostit de soţia lui.

— Dacă-mi pot permite o ipoteză, doar pentru o clipă, te-ai fi căsătorit cu ea dacă era liberă?

— Aş fi cerut-o de soţie. Dar ca să-i ceri ceva Cillei nu e niciodată o idee prea bună.

— Desigur că era imposibil pentru că ea nu l-ar fi părăsit pe Max Hood.

— Ne iubeam dar, în acelaşi timp, ea îi era foarte devotată lui Max Hood.

— Ah, complicaţiile vieţii! Dar doamna Hood a pus capăt acestei relaţii.

— Aşa este.

— Şi acum să trecem la *a doua* călătorie a ta la Cairo, aproximativ un an mai tîrziu. E luna martie ’41, războiul face ravagii acolo. În decembrie şi ianuarie i-am respins cu greutate pe italieni şi pare un moment numai bun pentru Rodger Godwin să dea o fugă să mai arunce o privire.

— Erau singurele veşti bune care veneau, în legătură cu războiul. Voiam să scriu şi să fac o transmisie directă despre ceva care mergea bine, asta doar aşa, ca o schimbare.

— Aşadar, i-ai dat de ştire lui Max Hood că ai să vii. Sperai că-ţi poate servi drept ghid de război în deşertul apusean.

— Erai şi tu acolo, Monk. Măsurai dimensiunile victoriei şi-l sprijineai pe Wavell în vederea inevitabilei campanii de ajutorare a Greciei. Dumnezeule, cît trebuie să se fi îngrozit Wavell, O’Connor şi Neame, văzîndu-te cum dădeai din aripi în toate părţile! Observai, cîntăreai, dădeai fuga să-i ciripeşti primului ministru.

— Da. Îmi vine să cred că s-au cam îngrozit. Ce să-i faci? Aşa e războiul, neplăcut. Haide să ne întoarcem acum la Cairo, pentru a doua şi ultima oară… ia să vedem, asta a fost doar cu un an în urmă, nu-i aşa, Rodger? Martie ’41?

— Mi se pare că a fost acum o mie de ani…

— Da, bătrîne, cred că aşa trebuie să ţi se pară.

Max Hood îl aşteptă pe terasa hotelului Shepheard. Trecuseră nouă luni de la petrecerea organizată în casa plutitoare de pe Nil, nouă luni în care Londra fusese bombardată, iar Rodger Godwin şi Cilla Hood se îndrăgostiseră unul de altul. Crăciunul adusese marile victorii ale englezilor în deşert. Max Hood pendulase înainte şi înapoi, între Anglia şi Africa de Nord, se întorsese la Cairo de Anul nou, pentru a fi prezent la ultima etapă a retragerii dezordonate a italienilor.

Hood arăta mai slab, mai obosit, dar zîmbetul îi era de un alb strălucitor, pe faţa întunecată, arsă de soare. Era agitat din pricina celor ce se petreceau în deşert şi se întorsese, într-adevăr, la Cairo, dintr-un avanpost îndepărtat, numai pentru că aflase că venea Godwin.

— Trebuie să ai datele clare în minte, spuse Hood. Pe 4 martie, sărmanul Wavell primeşte ordin să predea comanda şi să trimită şaizeci de mii de oameni în Grecia, cu Jumbo Wilson în frunte. Asta înseamnă că armata deşertului, care s-a dat peste cap să-i distrugă pe italieni, *înceta*, *pur şi simplu, să mai existe*. Cu trei săptămîni înainte ca Wavell să primească ordinele, Rommel a sosit la faţa locului, pentru a salva situaţia din Africa de Nord, pentru Hitler… şi te asigur că a fost un coşmar. Wavell fusese văduvit de armata sa, Rommel nu mai avea decît nişte rămăşiţe jalnice ale armatei lui şi nici măcar nu era armata lui, ci a italienilor. Rommel trebuia să aştepte ca Hitler să-i trimită o armată…

— Din cîte înţeleg, spuse Godwin, nimeni nu e gata să atace cu adevărat, cel puţin pentru moment. Pauză, nimeni nu se dă în vînt după o bătălie. Aşa este?

Max Hood aprobă din cap.

— Am vrut să trag puţin cu ochiul, aşa, ca pentru mine, la generalul ăsta german. Ştiam puţine lucruri despre prietenul

nostru Rommel. El a condus divizia a şaptea de Panzere care a intrat în Franţa în mai, anul trecut. Au numit-o Divizia Fantomă…

Figura lui Hood se luminase în timp ce povestea toate acestea. Godwin îşi dădu seama cum trebuia să fi arătat cînd era mic şi se juca cu soldăţeii de plumb.

— Aşa că m-am costumat, m-am machiat ca să par arab şi m-am dus să mă uit la el. A fost distracţie mare. Era greu să-l faci să stea locului, era într-o permanentă mişcare. Dar, în cele din urmă, l-am găsit la Tripoli, pe 12 martie. Asta e la aproximativ o mie cinci sute de mile depărtare, la vest, de locul unde ne aflăm acum, foarte aproape de Tunisia, la aproape 200-300 de mile la sud de Malta. Oricum, mă aflam la Tripoli, arătam ca un om de afaceri arab, un negustor de cămile, cu experienţă, ca să zicem aşa, şi tot acolo se afla şi Rommel. Ah, Rodger, cerul era albastru, palmierii erau minunaţi şi nu ţi-ar veni să crezi înscenarea pe care el o punea la cale. Sînt sigur că făcea asta pentru toţi spionii englezi, oricîţi ar fi fost ei, care erau amestecaţi în mulţime. Ştia că spionii erau acolo… şi voia să joace un joc cu ei.

În piaţa centrală scoase aproximativ o mie de tancuri panzer III şi IV, cam douăzeci şi cinci de tone bucata, toate vopsite în galbenul nisipului. Camuflajul deşertului. Tancurile se puseră în mişcare duduind, întreaga piaţă trepida ca la cutremur şi în turela fiecăruia se afla comandantul tancului; fiecare purtînd uniforma tropicală, ca să se asorteze cu galbenul tancurilor… Fiecare dintre ei purta la rever ecusonul cu cap de mort. Era un peisaj al dracului de înfricoşător, cu toate blestematele de panzere din lume. Se părea că soarta lui Wavell era pecetluită, fără putinţă de scăpare… dar am observat un tanc cu o caroserie mai uzată, foarte caracteristică şi mi-am adus aminte că mai văzusem unul asemănător, mai înainte. Nu după mult timp, l-am văzut din nou şi m-am abţinut să nu scot un hohot de rîs, tare. În el stătea Rommel, într-o ţinută de trecere în revistă, salutînd, cu o faţă severă, cu ochi albaştri deschişi care priveau drept înainte. Ticălosul ăla şiret pusese tancurile să iasă dintr-un capăt al pieţei, să dea roată şi să intre prin celălalt capăt! Vrăjitorie curată, nu alta. Transformase un regiment într-un corp de blindate. Max Hood zîmbea larg. Omul ăsta va fi un adversar demn de luat în seamă. Ar trebui, cu adevărat, să foloseşti istorioara asta, Rodger.

Întotdeauna e bine să-ţi cunoşti duşmanul. Adică e un ticălos arogant care ne crede nişte caraghioşi uşor de dus de nas… un tip pitoresc, de altfel. Nu vrei să vii cu mine, Rodger? Mergem acolo, să vedem cum stau lucrurile în deşert. Ne vom distra puţin, Rodger…

— Pentru asta am venit, spuse Godwin. Să mă distrez puţin.

Entuziasmul lui Max Hood pentru ceea ce făcea, era contagios. Voinţa lui părea că-i insufla lui Godwin o anumită energie, foarte diferită de a sa proprie. După ce Hood îl convinse că acela era momentul potrivit, Godwin ardea de nerăbdare să plece mai repede în deşert, cu el. Doar ca să arunce o privire pe furiş, o „dekko“, cum spun englezii. Iar logica, îşi închipuia Godwin, era de partea sa. Wavell tocmai se întorsese la Cairo, dintr-o vizită la Al-Agheila, pe unde trecea linia frontului britanic. Tripoli era la mai multe sute de mile depărtare spre vest, de-a lungul coastei Mediteranei; la jumătatea drumului între cele două oraşe, se afla Sirte, un alt punct pe hartă unde Rommel îşi instalase un soi de cartier general. Wavell era necăjit cînd Hood şi Godwin îi făcuseră o scurtă vizită de vreo oră, pe data de 21 mai. Nu era mulţumit de mijloacele de apărare ale lui Neame, de la Benghazi spre sud, pînă la Al-Agheila; de fapt, cu toate că avea o mare consideraţie pentru Neame în calitate de combatant, Wavell considera „nebuneşti” mijloacele de apărare pe care acesta le pusese la punct. Şi, colac peste pupăză, jumătate din tancurile mari de croazieră din Divizia a Doua Blindate, erau în diferite grade de uzură. Dar, aşa cum se exprimă el în încheierea conversaţiei lor:

— Am făcut ce am putut. Şi am dat de fundul sacului. Grecia este prioritatea numărul unu şi nu e nimic de făcut ca să schimbăm situaţia.

Hood care era la fel de familiarizat cu capacitatea de luptă a germanilor ca oricare ofiţer din comandamentul britanic, încerca să liniştească îngrijorarea lui Wavell. Văzuse cu ochii lui că jumătate din ceea ce părea să fie puterea de luptă germană bazată pe tancuri, era un fals: caroserii din lemn şi din mucava, altfel, cu dimensiunile unor tancuri adevărate, – montate pe automobile Volkswagen. Ferestre pavoazate, menite să intimideze pe cei mai slabi de inimă.

— Rommel le va utiliza doar pentru a ridica nori de praf, spuse Hood. E un peisaj al naibii de impresionant. Eu însumi am fost impresionat, prima oară cînd le-am văzut, deşi ştiam că era doar butaforie.

Îşi luară zborul spre Benghazi pe 22 martie, zgîlţîiţi de un avion-curier al RAF, ferm convinşi că nimeni nu avea de gînd să declanşeze atacul prea curînd. Godwin credea că avusese norocul să se încadreze perfect în timp.

După ce prînziră şi băură un termos cu ceai, apoi făcură turul taberei de la Benghazi, el şi Hood parcurseră într-un camion drumul de coastă care ducea spre cel mai îndepărtat avanpost britanic de la Al-Agheila. Mijloacele de apărare erau puse la punct cu multă migală. Era o căldură caniculară, muşte peste tot, iar soldaţii păreau în afara oricărei griji, pentru moment. Godwin se duse să doarmă într-un cort aflat în perimetrul din afara apărării, ascultînd sunetul ciudat dar liniştitor al brizei nocturne care făcea să se cearnă nisipul prin pînza cortului. Era straniu să te gîndeşti că Rommel şi armata lui erau acolo, în deşert, probabil în apropiere de Sirte, care era doar la vreo două sute de mile depărtare. Stăteau acolo aşteptînd să le sosească mai multe tancuri, mai multe arme, mai mulţi oameni, pîndind momentul începerii luptei. În timp ce simţea cum îl fură somnul, îi trecu prin minte imaginea tuturor acelor oameni care dormeau, în noaptea aceea, în deşert, vegheaţi de stelele din înalt, prieteni şi duşmani, duşmani de moarte, oameni care nu aveau nici un motiv să se urască unul pe altul... Totul părea atît de absurd, atît de îngrozitor de inutil, cu atît mai mult cu cît totul era pus la cale de un singur om. Adolf Hitler. Stelele îi priveau din tăriile întunecate şi el se întreba ce ar fi putut gîndi cineva de acolo, de sus, pierdut în imensitatea spaţiului, dar observîndu-le comportamentul pe pămînt, despre o asemenea idioţenie furibundă. Cum putea lumea să fie ţinută în echilibru pe muchie de cuţit, de către esenţa răului, cuibărită într-un suflet contorsionat?

Auzi zgomotul în timp ce mai stătea încă întins, străbătut de fiorii unor zori răcoroşi, dar se gîndi că, probabil, era doar un vis sau vreo închipuire de-a lui. Era, în acelaşi timp, o vibraţie, dar şi un sunet distinct. Apoi apăru Hood care-l bătu pe umăr, zîmbind

acru.

— O uşoară eroare de calcul, bătrîne. Sosesc. Rommel va fi aici, exact la micul dejun.

Sosiră ca o furtună de nisip. Deşertul îşi înălţă norii imenşi, trepidînd sub picior, de parcă ar fi fost scuturat de fiori de frică. Hood îi povestise despre falsele tancuri, cum ar fi putut ele să stîrnească norii de praf, creînd iluzia unui atac de mari proporţii, dar în clipa aceea, cînd zări, pentru prima oară, tancurile lui Rommel, nu avea dispoziţia necesară pentru a da din umeri a nepăsare.

Traversară un front de aproximativ un kilometru. Aveai senzaţia că priveai un flux uriaş care se îndrepta spre tine, să te acopere. Îl privi pe Max Hood.

— Se pare că ne pun în imposibilitatea de a-i fenta, spuse el, vesel că descoperise o apropiere de western-urile americane. Ne cad direct în spinare, camarade.

Cei din comanda garnizoanei de la Al-Agheila împărtăşiră părerea lui Hood. Şi astfel, prima experienţă personală a lui Godwin în ceea ce privea războiul, a fost o retragere precipitată, sub tirul inamicului. Lui i se părea că a venit sfîrşitul lumii. Auzea tusea ascuţită, spartă a tunurilor panzerelor şi i se părea că fiecare obuz avea înscris pe el numele lui. N-ar fi putut bănui cît de tare se vor înrăutăţi lucrurile în următoarele două săptămîni. Nu i-ar fi venit să creadă că avea să ia parte la ceea ce s-a numit mai tîrziu, după ce zilele de panică rămaseră undeva în urmă, „Cursa de la Tobruk“. N-ar fi crezut nimic din toate astea.

Rămaseră să se odihnească puţin, într-o localitate numită Mersa Brega, aflată la o distanţă de vreo treizeci de mile, spre nord est. Şi brusc, atacul se opri. Nu aveau deloc idee din ce motive, cînd, sau dacă urma să reînceapă. Luftwaffe îşi trimise în zbor cîţiva mesageri, dar fără nici o urmare. Aparent, exista şansa ca Rommel însuşi să fi voit să-şi facă o imagine a situaţiei, de acolo, de sus. Îi plăcea să survoleze cîmpul de luptă şi să facă fotografii.

Mersa Brega era, prin poziţia şi topografia ei, un punct natural forte, întîi de toate, pentru că era relativ uşor de apărat. Defileul pe care cel ce atacă trebuia să-l străbată, venind dinspre coastă,

era un ajutor natural pentru cei ce se apărau, un fel de pistă de popice mortală.

Prevăzători, se pregătiră anticipat săpînd tranşee-capcană dinspre partea de unde trebuia să vina Rommel, dar, timp de o săptămînă, nu veni nimeni. Godwin ar fi putut folosi unul din acele zboruri de ocazie, dar nu se grăbea, în special pentru că, pentru moment, Rommel părea să-şi fi oprit atacul. Era deosebit de instructiv să-l însoţeşti pe Max Hood. Acesta era o fiinţă a deşertului. În costumul cachi, prăfuit, cu ochelari de soare de aviator, cu sprîncenele albite de praf şi faţa bronzată aproape de tenta indienilor americani, Max se simţea mai în largul lui decît îl văzuse Godwin vreodată. Cunoştea deşertul aşa cum căpitanul Ahab trebuie să fi cunoscut oceanul şi balena albă, un vechi adversar implacabil. Orice ţi-ar fi putut face deşertul, oricît de groaznic ar fi fost, îi amintea el lui Godwin, nu era nimic de ordin personal. Niciodată nu trata deşertul la modul romantic, niciodată nu-l ocăra. Spunea că lucrul important era să-l înţelegi. El nu avea de gînd să te înfrîngă. Nu intenţiona să-ţi provoace vreun rău anume. Dar, pe de altă parte, nu erai un oaspete aşteptat, veneai acolo pe propriul tău risc. Deşertului nu-i păsa ce se întîmpla cu tine, fie că era de bine sau de rău şi, cu siguranţă, nu avea de gînd să se schimbe de dragul tău.

Iscoadele veniră înapoi cu vestea că Rommel urca drumul de coastă, apoi se întorcea spre inima uscatului, pregătindu-se de atac. Trecuse o săptămînă. Godwin recunoscu că ar fi trebuit să ia unul dintre acele avioane, cînd avusese ocazia.

Stăteau pe o stîncă dură, nisipoasă, cu o lungime de aproximativ o milă, privind în jos, spre panzerele care traversau deşertul şi se îndreptau spre ei. La început, părea o furtună de nisip uriaşă, dar apoi, puteai zări tancurile din prima linie.

Căpitanul Colin Torrey, un contabil competent din City, în viaţa de toate zilele, se întoarse spre Godwin, cu buzele strînse.

— Îmi pare rău, domnule, dar mi-e teamă că va fi o încăierare generală de toată frumuseţea.

Bătălia care a urmat a fost cea mai înspăimîntătoare experienţă din viaţa lui Rodger Godwin. Se concentra în spaţiul îngust al defileului şi apărarea era energică, încăpăţînată,

sîngeroasă. Mai multe tancuri germane fură distruse şi scoase definitiv din luptă. Scuipau flăcări şi fum negru care se ridica în trombe uriaşe, din nisipurile deşertului. Godwin se aventură şi el în defileu şi pică în bătaia tirului intens. Odată cu lăsarea serii, gurile ştirbe şi rînjite ale tunurilor de pe tancuri, îndreptate spre el, deveniră nişte săgeţi aurii şi ascuţite, urmate de pămătufuri leneşe de fum alburiu. Avea senzaţia că dacă ai fi privit mai cu atenţie, ai fi putut vedea obuzul, i-ai fi putut urmări traiectoria, pînă în clipa cînd te-ar fi atins şi te-ar fi făcut mici fărîme. Cînd unul dintre tancurile germane fu lovit, uralele şi răcnetele de bucurie ale soldaţilor britanici îi amintiră de meciurile de fotbal din Iowa lui natală, un contrast dezolant cu tristeţea pe care o încerca la auzul gemetelor stinse ale celor care mureau în jurul lui, fie ei germani sau englezi.

Bătălia din ziua aceea se desfăşurase destul de bine pentru englezi, dar tîrziu, în noapte, Rommel trimise un batalion de mitraliere care urmau să se posteze, de jur-împrejur, pe cîteva coline nisipoase, ceea ce le dădea posibilitatea să-i atace dintr-un unghi favorabil pe cei care apărau defileul. După bătălia crîncenă din timpul zilei, acest asalt nocturn îi scoase din bîrlog pe englezi care băturâ în retragere în mare grabă, lăsînd în seama soldaţilor victorioşi din Africa Korps, oraşul cu căsuţe albe, distruse de obuze. Picioarele lui Godwin erau numai răni, tăieturi provocate de şrapnelele şi de bucăţile de rocă sfărîmată; Max Hood i le dezinfectă, scăldîndu-le în coniac. Şi el suferise un şoc în momentul cînd un obuz cîntărind vreo treizeci de kilograme explodase lîngă el şi-l proiectase, cu capul înainte, într-un bolovan. El considera că scăpase ieftin.

Godwin privi înapoi spre talmeş-balmeşul nebunesc de la Mersa Brega, năuceala generală, întunericul, camioanele, tancurile, oamenii puşi pe fugă, automobilele blindate, răpăiala şi lătratul focurilor de puşcă, flăcările care-i urmăreau ca nişte demoni în noapte. Privi înapoi la toate acestea şi i se părură fără sens. Avea o durere de cap înfiorătoare, vomită de mai multe ori în timpul fugii în întuneric, picioarele-i rănite îl dureau ca naiba, iar pantalonii îi erau „apretaţi“ din pricina a ceea ce spera să fie sînge, mai degrabă decît ceva mai puţin nobil.

Era într-un camion cu Hood şi cu alţi cîţiva, hurducăiţi ca nişte

bolovani, pe băncile de lemn. Înţelese că, deoarece n-aveau nici un fel de idee despre ceea ce urma să facă Rommel, se îndreptau spre drumul de coastă şi spre Benghazi. Nimic nu mai conta. Reacţia normală a omului la frică şi la haos. Puteai foarte bine să dai în primire, aşa încît, la sfîrşitul zilei, nu mai dădeai doi bani pe orice s-ar fi întîmplat.

Pe 2 aprilie, marşul lui Rommel continuă. Cuceri oraşul Agedabia şi portul Zuetina. Apoi îşi împărţi forţele în trei: una trebuia să facă presiuni în nord, pe drumul de coastă spre Benghazi, alta, mai direct, spre est şi a treia, între cele două, era îndreptată spre Antelat şi Mechilil. Benghazi căzu pe 6 aprilie, iar coşmarul cursei Tobruk era în plină desfăşurare. Rodger Godwin, cu rănile sale de la picioare, îngrijite sumar dar efîcent, a fost prins în vîrtejul panicii create de ruşinoasa retragere. Oamenii erau la capătul puterilor, epuizaţi, bătuţi, nedormiţi, răniţi, năuciţi, simpli oameni, atacaţi de o armată. Şi un alt om, Rommel, a cărui reputaţie crescuse peste măsură, nu le-a dat nici cel mai mic răgaz să se regrupeze şi să se organizeze pentru luptă. Godwin privea feţele rătăcite, îngrozite ale oamenilor. Zgîlţîiţi de colo-colo, în camioane, cu feţele încleiate de praful galben, cu ochii goi, privind în gol. Era ca şi cum morţii se ridicaseră din gropile lor şi hotărîseră că trebuie să o ia la sănătoasa undeva, oriunde. Văzu un soldat britanic cuprins de panică, învîrtindu-se nebuneşte în cercuri, în nisip, strigînd că Rommel în persoană venise la cortul lui, noaptea şi-i spusese să se predea, dacă nu voia să moară; un ofiţer care încercase să-l oprească şi nu reuşise, îl împuşcă, în cele din urmă, chiar în locul acela.

În vreme ce Benghazi cădea victimă nemţilor, Godwin şi Hood străbătuseră cam cincizeci de mile pe drumul de coastă, spre Barce, unde Neame îşi avea cartierul general. Wavell care tocmai îl vizitase pe Neame, trase concluzia că acesta pierduse controlul asupra armatei sale şi-l însărcinase pe O’Connor să preia comanda. Dar oricum, era prea tîrziu ca situaţia să mai poată fi salvată. În noaptea de 6 aprilie, Neame şi O’Connor se retraseră, în cele din urmă, din Barce, lăsînd oraşul pradă germanilor. În acelaşi timp, Godwin şi Hood căutau şi ei un mijloc de transport care să-i scoată de acolo. Mai tîrziu, deveni practic imposibil să te orientezi prin acel haos, confuzie şi panică înnebunitoare, stîrnite

de mulţimea care se retrăgea. Ordinea a fost prima victimă a spaimei atotstăpînitoare. Hood dispăru, pur şi simplu, în nebunia aceea, dar apucase să-i spună lui Godwin să se agaţe de *orice* mijloc de transport, *oriunde* ar fi mers, în cazul în care s-ar fi pierdut unul de altul.

Godwin avea propriile lui idei cu privire la posibilitatea ieşirii din năvodul uriaş întins de Rommel. Camioanele pe care le găsi el, păreau să aibă propriile lor planuri, iar el nu era prea nerăbdător să meargă în întîmpinarea destinului său, pe roţile vreunui năuc oarecare. Ştia că n-avea nici un rost să-l caute pe Hood. Noaptea îşi lăsă repede, din tării, valul de întuneric. Pentru Rommel acesta oferea un adăpost sigur. Godwin stătea într-un mic scuar, înconjurat de palmieri, întrebîndu-se dacă jocul încetase. Era foarte obosit. Picioarele îl dureau. Se aşează la o masă singuratică din faţa unui soi de cafenea sau han, care părea complet părăsită. Totul în jurul lui părea părăsit, pustiu. Hotărî să aştepte şi să vadă ce se întîmpla. Poate germanii îl vor găsi şi-l vor lua prizonier. Poate că nici nu le va păsa de un biet ziarist. Poate că va putea să ajungă la Rommel însuşi. Vechiul lui prieten. Sau poate delira, pur şi simplu, din cauza epuizării şi a fricii. Aşa încît se aşează la masă şi aşteptă.

Deşi nu avea nici o posibilitate să ştie acest lucru, după numai cîteva ore, în aceeaşi seară, Neame şi O'Connor înşişi, frînţi de oboseală, luară drumul în piept, în maşina militară a lui Neame, ca să doarmă puţin. Au fost treziţi în zori de armata lui Rommel şi şi-au petrecut următorii trei ani ca prizonieri de război în Italia.

Dar Godwin ştia doar că mintea i se golise de orice idee şi sufletul de orice urmă de speranţă. Aşa încît stătea în micul scuar pustiu, aşteptîndu-i pe germani şi privea nemărginirea cerească. Deodată auzi o voce care-l chema pe nume.

Presupuse că salvarea poate îmbrăca multe chipuri pe parcursul unui proces atît de aleatoriu cum este războiul. Soarta are multe feţe şi unele dintre ele par destul de absurde, deşi nu sînt mai puţin decisive, din această cauză. Cînd Godwin îşi auzi numele pentru a doua oară, îşi ridică ochii îngreuiaţi de oboseală şi privi în jur.

— Godwin, tu eşti? Tu, ăla de la masă? Ai face mai bine să te

urneşti de acolo!

Era Sam Balderston de la *The Times*. Faţa sa lată, de prostănac, privea prin fereastra unui microbuz Ford, cu aripile din lemn găurite de gloanţe şi acoperite cu un strat gros de nisip. Dar era frumos, exact aşa cum Balderston însuşi oferea o vedere mai plăcută, mai ospitalieră, decît o făcuse vreodată, în mod normal.

— Sam, tu eşti ultimul om, în afară de unul singur, pe care-l aşteptam în această oază drăgălaşă. Mergi, cumva, în direcţia mea? Încerca din toate puterile să pară nepăsător.

— Care ar fi direcţia aceea?

— Vreau să traversez deşertul ăsta blestemat.

— Se spune că deşertul e plin de nemţi.

— Zvonuri neîntemeiate, scumpule. E un deşert foarte mare, cu o mînă de germani împrăştiaţi pe întinderea lui. Şi e cel mai scurt drum spre casă. Asta e calitatea lui cea mai mare.

— Mă gîndeam la Tobruk...

— E un nonsens. Toată lumea se îndreaptă spre Tobruk în această perioadă a anului.

— Fă-mă să înţeleg bine. Spui că nu e vorba să trecem prin Tobruk?

— E inutil, spuse Godwin. Nu e pentru de-alde noi. Am o hartă. Am cumpărat-o de la un arab. Cred că pot găsi pe ea drumul spre casă.

— Spre casă, bătrîne? Adică spre Iowa?

— Voiam să spun, spre Cairo.

— Să văd dacă înţeleg unde baţi, propui *să mergem cu maşina* pînă la Cairo? Bineînţeles, portbagajul acestei *lăzi* e plin cu canistre de benzină...

— E perfect. Dar vom încerca să vedem dacă putem face rost de un avion de undeva. Eşti pregătit pentru aşa ceva, Sam?

— Ce naiba, răspunse şi intrară în Fordul ciupit de vărsat care se aşternu la drum, pe ruta Barce-Cairo.

Godwin nu ştia ce se întîmplase cu Max Hood. Nu putea decît să-şi pună nădejdea în Dumnezeu că era teafăr.

Mechilil care se afla oarecum pe ruta lui Godwin şi a lui Balderston, căzu sub călcîiul lui Rommel pe 8 aprilie. În acea zi şi în acel loc pusese Rommel ochii, pentru prima oară, pe ochelarii

uriaşi, de protecţie contra nisipului, rătăciţi printre efectele generalului britanic pe care tocmai îl luase prizonier, Michael Gambier-Parry. Îi atraseră atenţia şi-i declară captură. Îi potrivi pe şnurul aurit al chipiului său şi-şi făcu o poză cu ei. Acum era Vulpea Deşertului.

În aceeaşi zi, de asemenea, Wavell, aflat la Tobruk, într-un hotel de pe malul apei, anunţă că oraşul trebuia menţinut, cu orice preţ, spre a nu cădea în mîinile nemţilor. De atunci încolo, în cîntece şi povestiri, numele Tobrukului ca şi al Leningradului avea să devină sinonim cu rezistenţa, fermitatea şi curajul. Germanii n-aveau decît să-şi aibă Vulpea Deşertului a lor; englezii îşi aveau şi ei, de acum încolo, Şobolanii Tobruk-ului. Wavell era conştient că efortul de a menţine Tobruk-ul va crea probleme serioase; un exemplu era aprovizionarea, care trebuia făcută, în întregime, de pe mare, sub ploaia de bombe lansate de Luftwaffe. Dar, aşa cum le spunea Wavell oamenilor săi la Tobruk, nu prea aveau de ales.

— Între voi şi Cairo nu mai e nimic.

Pentru Rommel care dorea să cucerească Egiptul şi să pună mîna pe Canalul de Suez, problema era că nu-şi putea realiza planul din pricina Tobruk-ului, acest „abces“ care supura mereu şi-i stătea în coastă. La Tobruk se închiseseră, ca într-o vizuină, treizeci şi cinci de mii de oameni şi Rommel nu putea să-i ocolească, să-i ignore, pur şi simplu. Dar pentru moment, Godwin nu ştia nimic despre toate acestea. El şi Sam Balderston încercau din răsputeri să găsească o cale de a ieşi din haosul războiului. Nu ştiau că Max Hood era dat pe lista dispăruţilor.

Făceau cu rîndul. Cînd conducea Sam, Godwin făcea rugăciuni. Cînd conducea Godwin, Sam înjura maniera lui de a conduce şi stupizenia planului pe care porniseră să-l pună în aplicare. Harta era foarte amănunţită. Godwin judeca înaintarea lor şi în funcţie de epavele pe care le întîlneau, rămase în urma altor lupte. Majoritatea erau tancuri britanice, camioane, cadavre, toate recoltă destul de recentă, pentru că deşertul nu le înghiţise încă. Vîntul îşi făcu mendrele, apoi părăsi zona. Găsiră mici avanposturi unde îşi umplură gamelele cu apă, găsiră ceva de mîncare şi-şi umplură canistrele cu benzină. Din cînd în cînd, puteau observa nori de nisip în depărtare, era semn că acolo se

aflau Afrika Korps. Uneori norii apăreau în dreapta, alteori în stînga. Godwin şi Balderston erau întotdeauna la mijloc.

Odată nimeriră într-un mic crater făcut de o bombă şi trebuiră să împingă Fordul ca să-l scoată la drum. La un moment dat, în cea de a treia sau a patra zi, ajunseră pe o culme de deal şi, pe jumătate asurziţi de şuieratul vîntului, nimeriră, fără să-şi dea seama, în mijlocul unei bătălii de tancuri. Era noapte, cerul era spuzit de stele, mai multe decît îşi imaginase Godwin vreodată că se pot vedea cu ochiul liber. Vîntul cernea mărunt nisipul, ridicîndu-l în vîrtejuri şi cînd flăcările îi înconjurară, era ca şi cum cineva apăsase pe un comutator şi stinsese pe cer, luna şi stelele. Flăcările izbucniră la cîteva sute de metri deasupra capului. Păreau că atîrnă, suspendate pe cer, proiectînd o lumina ireală pe o suprafaţă de un sfert de milă pătrată. O altă flacără îşi adăugă strălucirea, apoi alta şi alta. Focurile izbucniră din spatele colinelor şi dunelor, apoi se stinseră.

Aşteptară, cu fiori de gheaţă în spate, complet descoperiţi, între un platou de o parte, unde vedeau gurile pline de flăcări ale tancurilor şi un şir de dune, ca din ciment, de altă parte, unde stăteau masate tancurile duşmane, în plin tir.

— Ce naiba facem? Ochii lui Sam erau la fel de mari ca farurile din faţă ale unui vechi Rolls-Royce.

— Nu se pune problema să ne ascundem undeva.

— Să ne ancorăm adînc în realitate, mîrîi el.

— Hai să ne continuăm drumul.

— Vom pica chiar la mijloc, între ei, Godwin!

— Da, dar sub linia focului. Să sperăm că nu ne pot vedea din interiorul tancurilor. Altă idee mai bună nu-mi vine.

Balderston îşi contorsionă trăsăturile într-o expresie încărcată de pasiune.

— *Urăsc* toată afacerea asta! Auzeau obuzele şuierînd deasupra capului, dar nici unul nu căzu în apropierea lor. Era o scenă în întregime suprarealistă.

După ce reuşiră să iasă din zona fierbinte şi se cufundară din nou, în întuneric, Godwin zări ceva care ardea, în faţa lor. Erau trei tancuri britanice, pîrjolite şi arzînd ca nişte torţe, în noapte. În nisip zăceau mai mulţi soldaţi morţi, în timp ce alţii atîrnau afară din găoacea turelelor…

Noaptea următoare picară în mijlocul unui grup de opt tancuri ale lui Afrika Korps, dispuse în cerc. În nisip străluceau rămăşiţele unui foc de tabără, la care se pregătise cina. Nu se vedea niciun soldat. Era o noapte rece. Probabil că stăteau chirciţi, îngrămădiţi în tancuri, la adăpost de vîntul rece. Trebuie să fi fost la fel de obosiţi ca şi Godwin şi Balderston.

În cele din urmă, luptîndu-se să iasă din mlaştină la Mersa Matruh, într-o dispoziţie cîinească, reuşiră să prindă un avion spre Cairo care, slavă domnului, mai era, încă în mîinile englezilor.

Godwin îşi făcea socoteala că, în curînd, vor înceta să mai tremure.

Cînd aterizară la Cairo era duminica Paştelui. Vestea reapariţiei lor, după acel haos al retragerii, se răspîndi imediat şi Monk Vardan, adus de vînt, nu se ştie de unde, îi aşteptă pe pistă, în vreme ce se îndreptau spre hangar. Le făcu o inspecţie rapidă din priviri şi spuse:

— Ce pereche feştelită! Dar, oricum, e Paştele şi, într-un fel, v-aţi *înălţat* şi voi, dar ia staţi puţin, unde e Hood? Credeam că Hood e cu voi...

Desigur, asta era întrebarea în minţile tuturor, mai puţin a lui Sam Balderston care nu-l cunoştea prea bine pe Hood şi putea să nu-i pese de el. Godwin era îngrijorat pentru un vechi prieten. Monk Vardan era îngrijorat de pe poziţii oficiale. El era veriga de legătură între Hood şi Churchill. Se temeau cu toţii de tot ce putea fi mai rău, dar, aşa cum spunea Sam Balderston, în timp ce se îndreptau spre oraş, Hood era un tip energic, mobil şi suficient de şiret şi o mulţime de oameni puteau dispărea acolo, pentru ca, după aceea, să reapară. La urma urmei era un deşert uriaş.

Vardan îi cazase pe amîndoi la hotelul Shepheard. La cină, se aplecă spre ei, sprijinit în coatele-i osoase, cu faţa prelungă în palme şi-i învălui pe cei doi corespondenţi, într-o privire melancolică.

— Desigur că mă bucur din toată inima că două specimene ca voi au scăpat cu viaţă. Ştirile pe care le-am primit sînt derutante şi sinistre. Aţi văzut cu adevărat, vreo ciocnire? A fost crîncenă?

— Dacă am văzut vreo ciocnire? Balderston rîdea de-i tremura bărbia. Ba bine că nu! E minunea dracului că ne aflăm aici! Nemţi în dreapta, nemţi în stînga şi afurisitul de Rommel respirîndu-ne în

ceafă!

Îi povestiră lui Vardan cîte ceva din aventura retragerii lor, cum Godwin se trezise nas în nas cu tancurile care atacau Al-Agheila, în acea primă dimineaţă a retragerii lor din Barce. De atunci, arătă Godwin, nu făceau decît să acţioneze orbeşte.

— Tot ce ştim, spuse Vardan, este că ne-au împins înapoi, la Tobruk. Acum Rommel aruncă în luptă tot ce are, împotriva celor prinşi în capcana Tobruk-ului. În punctul acela se dă cu banul, cine va cîştiga. Rommel are nevoie de Tobruk. Este singurul port la est de Benghazi, prin care îşi poate aproviziona armata. Trebuie să recunoaştem că are nevoie de o mie cinci sute de tone de apă şi de provizii, în fiecare zi. Dacă nu le poate face să intre prin Tobruk, atunci toată încărcătura trebuie adusă cu avioanele la Benghazi sau la Tripoli şi apoi, transportată în camioane, prin tot deşertul. Aşa încît, cum vă spuneam, va face şi pe dracu'-n patru ca să pună mîna pe Tobruk. Trebuie să-l captureze. Iar noi trebuie să-l împiedicăm.

Godwin încă mai dormea, cînd sună telefonul. Cînd deschise ochii, nu putu să-şi dea seama unde se afla. Asculta zgomotele deşertului, ale vîntului şi ale nisipului. Auzi tîrşîit de paşi, rîsete şi adulmecă mirosul inconfundabil al unei turme de cămile. Venea din stradă, de sub ferestrele sale închise cu jaluzele, sau era purtat de briza nopţii, din alt cartier al oraşului. Telefonul continua să sune şi, în fine, se dumiri unde se afla. Sări în picioare, cu inima apăsîndu-i greu pieptul. Apucă receptorul şi înghiţi în sec, simţindu-şi gîtul uscat. Poate că erau ceva ştiri de la Hood.

— Da? Aici e Godwin.

— Deci ai una dintre cele paisprezece camere cu telefon! Felicitări, *eşti*, cu adevărat, o persoană importantă.

O voce de femeie, cu inflexiuni catifelate.

Îşi scutură capul pentru a destrăma păienjenişul care-i încurca mintea.

— Cine naiba e la telefon?

— Ah, iubitule! Asta să fie pedeapsa mea? Eşti un măgar uituc. Eu sînt, Rodger. Acum am picat şi am auzit doi indivizi discutînd, în bar, despre întoarcerea ta. Ai devenit o figura legendară. „Las' pe ticălosul ăla de Godwin", aşa s-au exprimat.

Aşa încît m-am gîndit să te sun.

— Cilla, pentru numele lui Dumnezeu…

Ultima oară cînd o văzuse, fusese în seara cînd bombardaseră restaurantul Dogsbody. Se simţea mirosul clădirilor bombardate şi incendiate, se auzea şuieratul jeturilor de apă împrăştiate pe limbile de foc, apă care se transforma imediat în vapori fierbinţi. Toate acestea îi reveniră în minte odată cu sunetul vocii ei.

— Da, eu sînt, din păcate.

— Dar ştiu că nu se mai permite soţiilor să vină aici. Cum Dumnezeu i-ai păcălit ca să faci călătoria asta?

— E un soi de turneu artistic. Sînt aici cu Bea Lillie şi cu Vivien Leigh. Azi am petrecut o zi într-un spital unde se oficia slujba de Paşti şi noi am făcut pe şcolăriţele neastîmpărate, în faţa răniţilor. Habar n-aveam că eşti aici, iubitule şi deodată aflu că erai ocupat să faci pe viteazul, în deşertul ăsta. Ce mai faci, iubitule? A fost îngrozitor de trist fără tine…

— Nu mai spune.

Ea oftă.

— Presupun că merit asta.

— Şi eu presupun.

— A fost chiar atît de groaznic faptul că am scris scrisoarea aceea? Părea un lucru la locul lui.

— Da, a fost groaznic de laş şi cred că perfect îndreptăţit. Dar m-a scos din minţi.

— Ai putea descrie sentimentul acesta ca pe un cuţit rece, înfipt în inimă?

În vocea ei era o tentă uşoară de ironie. Parcă ar fi dat o replică, într-un film.

— Cam astea ar fi cuvintele potrivite.

— Spune, iubitule, cum a fost războiul?

— N-a fost unul din momentele glorioase ale Angliei.

— Blestemaţii ăştia de germani, spuse ea, implicîndu-se dintr-o dată. Încă de cînd m-ai luat să privim războiul din locul acela…

— Nu despre germani e vorba. Aşa e războiul, pur şi simplu.

— L-ai… văzut pe Max?

— Desigur, el e unul dintre cei care m-au luat cu ei, acolo…

Dar ea păru să uite de Max.

— Cînd te pot vedea, iubitule? Pot să vin acum la tine?

Cînd ajunse în camera lui, el îi povesti despre Max, cum dispăruse la Barce, cînd toată lumea căuta o cale de scăpare din haosul acela.

— Vrei să spui că nimeni nu ştie unde este? Pe faţa ei se citea neîncrederea.

Părul îi era tăiat tot scurt, încadrîndu-i faţa, ascunzîndu-i pomeţii şi oprindu-se la vîrful bărbiei. Ochii ei de culoarea cafelei cu lapte, striaţi cu verde, îl învăluiau ca într-un soi de hipnoză şi-l făceau să simtă că-i fugea pămîntul de sub picioare.

— Cred că trebuie să fi avut el planurile lui. Probabil că nu voia să mă expună unor riscuri. Oricum, aş fi fost o povară pentru el.

— Dar unde ar putea fi el acum?

— Poate că a luat-o spre Tobruk. Poate că pune la cale ceva în deşert. Să-l saboteze pe Rommel…

— Poate că e mort, şopti ea.

— Se va întoarce.

Ea se lăsă într-un scaun. Bluza de mătase i se mula pe trup, pieptul îi zvîcni într-un oftat adînc.

— Ah, Rodger, aş dori să nu se întoarcă. Dacă nu s-ar mai întoarce niciodată, totul ar fi cu mult mai uşor. Tu şi cu mine… am putea fi împreună, fără sentimentul vinovăţiei, fără nimic…

El se întoarse cu gîndul cu un an în urmă, la întîlnirea lor de la Cairo, după ce nu se mai văzuseră de la Paris. Îşi aminti cum venise şi atunci în camera lui, îşi arătase sînii şi-i spusese că partea uşoară a vieţii lui se sfîrşise, că acum destinul îi ieşise în cale şi că nu va fi deloc uşor. Avusese perfectă dreptate. Nu fusese uşor. Nu-şi imaginase deloc cît tumult, cît dor, cîtă dorinţă înăbuşită şi cît complex de vinovăţie, provocat de trădare, putea stîrni această legătură.

— Nu-mi arde de joacă cu tine, Cilla şi nici nu vreau să fiu de partea ta în dorinţa ca Max să nu se întoarcă. Asta ar însemna să fi murit şi eu nu vreau lucrul ăsta…

— Dacă m-ai iubi cu adevărat, – din cauza asta niciodată nu mă pot încrede cu totul în tine, în sentimentele tale, – atunci aş merita să sacrifici orice pentru mine, chiar ceva mai important decît viaţa lui Max.

— Taci din gură, Cilla.

— Totuşi e adevărat, spuse ea provocator, apropiindu-şi obrazul de al lui. Tu spui mereu că mă iubeşti, dar…

— Tu ai scris blestemata aia de scrisoare de rămas bun, după bombardamentul de la Dogsbody, nu eu. Tu ai scris-o şi aşa să rămînă lucrurile, cum ai scris tu. Max e soţul tău. De ce n-o iei ca atare? Eu nu vreau să intru în jocul tău…

— Stai puţin. Se pare că tu nu înţelegi – m-am răzgîndit, Rodger. Din cauza asta mă aflu acum în camera ta. M-am întors. Te doresc. Am *chef* să fii al meu. N-are rost să fii rău cu mine… Pentru că te voi face să plăteşti negreşit, mai tîrziu. Mă iubeşti, ştii prea bine că aşa este.

— Te-ai răzgîndit? De unde să ştiu eu? Trebuie să-ţi cer să-ţi dai cuvîntul?

— Dar te voi convinge, iubitule. Îţi promit. Şi nu încerca să fii dur cu mine. M-am răzgîndit pentru că nu mai suport să trăiesc fără tine, pentru că mă faci să mă simt bine, pentru că am fost îndrăgostită de tine jumătate din viaţa mea…

— Nu fii tîrfă, Cilla! Nu-mi spune că ai fost o tîrfă jumătate din viaţa ta.

— Sînt ceea ce sînt. Ţi-am mai spus-o. Poate că sînt o tîrfă, dar vreau să fiu tîrfa *ta*. Şi se pare că tîrfa ta e în călduri...

— Faci teste cu mine.

— Da, şi vreau să te dedai la viciu împreună cu mine. Aşa că nu protesta şi dă-i bătaie. Şi… Rodger, te rog să mă faci să mă doară. Ştii tu ce vreau să spun… Ah, Rodger, am fost o fată atît de indecentă, de îngrozitoare…

— Ei bine, Tobruk-ul a rezistat. Practic, i-au dat peste bot lui Rommel.

Monk Vardan îşi ridică paharul la cîţiva centimetri deasupra mesei. Cinau la restaurantul hotelului Shepheard, Vardan, Balderston şi Godwin.

— Pentru flăcăii noştri din Tobruk!

— Să ne rugăm lui Dumnezeu să reziste pînă la capăt, spuse Balderston, tamponîndu-şi petele de supă de pe cămaşă. Altfel, peste o săptămînă, ticălosul ăla neobrăzat va sta la masă, nas în nas cu noi. Am auzit că l-au prins într-o capcană, ieri. O fi

adevărat, Monk?

— Da, aşa se spune. Morshead l-a lăsat să pătrundă în zona noastră, practic să tabere peste noi, cu panzerele şi infanteria lui asupra Tobruk-ului, apoi l-a atacat din faţă şi din spate. Nemţii au pierdut şaptesprezece tancuri. Cînd au încercat să se retragă, a trebuit să lupte pentru a-şi curăţa drumul de retragere, din spate. Aşa încît Rommel se va gîndi acum de două ori, înainte de a mai deschide focul asupra lui Morshead.

— Al dracului australian! spuse Balderston. Ştiţi cum îi spun oamenii lui? Ming Neîndurătorul, ştiţi bucata aia comică a yankeilor, *Flash Gordon*. Are sub comanda lui treizeci şi cinci de mii de oameni, englezi, indieni, australieni şi neozeelandezi şi ştiţi ce spune? „Aici nu va fi al doilea Dunkerque. Dacă trebuie să ieşim de aici, ne vom lupta straşnic atunci. Nu se pune problema capitulării, sau a retragerii.“ Mă întreb dacă Rommel a intrat vreodată în horă cu un pui de căţea australian... Dacă Morshead e primul, cred că a şi început să-i simtă gustul.

— Am stat de vorbă pe scurt, azi, cu Carson Earle, spuse Godwin. În legătură cu materialele emisiunilor mele. Derek Symonds se ocupă de toate astea în locul meu. După ce te obişnuieşti cu el, e perfect, e un puşti ambiţios. Oricum, Earle îmi spune că Morshead trimite aceste patrule în fiecare noapte. Fac un adevărat prăpăd. A alcătuit o patrulă de hinduşi din casta războinicilor care sînt astfel formaţi, încît nu obişnuiesc să ia prizonieri.

— Cum merg emisiunile?

Vardan comandă prin semne trei coniacuri.

— Bine. Le-am vorbit celor de acasă despre războiul meu din deşert.

— Sper că n-ai spus nimic umilitor despre retragere.

— Am descris mai mult deruta care a fost, propria mea panică, fuga mea şi a lui Sam, ca nebunii, prin deşert, pentru a ne salva pielea, apoi despre Max. Max se va întoarce, sînt sigur.

Vardan ridică din umeri.

— Mulţi nu s-au întors.

Vreme de încă patru zile, Cilla dădu spectacole pentru soldaţii din Cairo şi din Alexandria şi-şi petrecu nopţile cu Godwin, la hotelul Shepheard. În tot acest timp, deveniră mai apropiaţi decît

fuseseră vreodată. Stăteau împreună glumind despre felurite fleacuri, amintindu-şi de Paris, de tinereţe. Cilla îi povesti despre căsătoria ei. Vorbi despre Hood cît de protocolar şi de timid putea să fie, cît de reţinut, cît de obsedat de tinereţea lui în deşert, alături de Lawrence şi cît de bucuros era să retrăiască acele vremuri... Făcură dragoste cu furie, cu disperare şi ea se lupta din toate puterile să-l convingă că era a lui, că într-un fel, problema cu Max Hood se va rezolva.

— Mergînd pe drumul lui, ascultîndu-şi chemarea, va fi ucis în acest război, şopti ea.

Se lăsă pe spate, pe pernele umede de sudoare.

— Dar tu nu vrei aşa ceva, nu cu adevărat.

— Nu fii atît de sigur. Dar nu despre mine este vorba, Rodger. Cred că e vorba despre ceea ce-l face pe el să fie în culmea fericirii. Viaţa lui se mărgineşte la mine. Şi la Chloe. Dar rareori este cu noi. M-a pierdut, Rodger. Uneori cred că-şi dă seama de asta. Are un fel de vid în fiinţa lui. S-a dus la război la o vîrstă prea fragedă şi după asta, nimic altceva nu i s-a mai părut important. Încearcă să trăiască la fel cu ceilalţi, dar e gol pe dinăuntru, în el răsună un fel de ecou... *el însuşi* e un ecou, o reverberaţie, o umbră a vieţii pe care încearcă s-o trăiască sau s-ar putea s-o fi trăit în vreun univers paralel. Nu ştie ce înseamnă viaţa adevărată... el este viu cu adevărat numai atunci cînd moartea este la doi paşi.

Godwin se gîndi la ploaia, la noroiul din cimitirul de la Paris, moartea.

— Acum, continuă ea, cred că acceptă, în sfîrşit, nevoia de a muri.

Îşi aprinse o ţigară şi privi inelele de fum.

— N-are nici un fel de idee cum să procedeze cu mine. Eu sînt, pentru el, un animal sălbatic pe care a reuşit să pună mîna şi se luptă din toate puterile să mă ţină sub control. Dar ştie că lupta e fără speranţă. Aşa încît... va muri cît de curînd, într-o manieră eroică, dezinteresată, astfel încît băieţii, la masa de la popotă sau fumîndu-şi pipa în vreun avanpost îndepărtat, sau în faţa căminului, la club, să depene poveşti măreţe despre Max Hood... E adevărat, Rodger, el spune că atît timp cît camarazii îşi aduc aminte de tine şi amintirea forţei tale îi inspiră, înseamnă că nu

vei muri niciodată cu adevărat, că eşti întotdeauna cu ei şi gata să-i ajuţi cînd au nevoie de tine...

În cameră era întuneric, era pe la mijlocul nopţii; erau departe de punctul de unde începuseră conversaţia şi aveau sentimetul că Max era, într-un fel, cu ei, ca şi cum avea să fie întotdeauna cu ei. Max Hood care dorea să fie prezent în amintirea camarazilor, la popotă, avea să fie întotdeauna cu ei.

Godwin o ţinea în braţe, îi simţea bătăile inimii, uşor neregulate, aşa cum fuseseră întotdeauna. Ea spuse:

— E cel mai trist om din lume, Rodger. Tot ce-şi doreşte este o moarte frumoasă.

Max Hood intră în barul hotelului Shepheard, în după amiaza următoare, pe la ora patru, exact cînd toţi militarii de carieră se adunau la băutura zilnică.

Şi înainte fusese, în parte, o figură legendară, dar prezenţa lui în clipa aceea era genul de eveniment pe care, cei ce nu se aflaseră niciodată în apropierea hotelului, aveau să strige sus şi tare că-l văzuseră cu ochii lor. Era plin de praf şi de nisip, cu faţa aspră de vînt şi stătea la bar în faţa lui Tubby Cadwallader, ultimul om din încăpere care-l văzuse. Privi la ei cu îmbufnarea unei după amieze obişnuite, oservînd subita încremenire generală, privi în toate părţile, îşi frecă ochii injectaţi şi dădu drumul unui strigăt de luptă.

— La naiba, priviţi cine a intrat!

Godwin auzi doar vorbindu-se despre momentul sosirii. Se opri la bar, cam după vreo jumătate de oră, fără să ştie nimic despre marea veste şi ochii îi căzură pe Max care bea gin roşu, cu toţi camarazii strînşi în jurul lui, ascultîndu-i, cu sufletul la gură, povestea. Monk Vardan stătea singur, în afara „adunării“, privind scena cu un sentiment de mîndrie, aproape ca şi cum ar fi regizat el însuşi întregul spectacol.

Hood îşi ridică privirea, îl zări pe Godwin şi-şi întrerupse povestea, pentru a-l chema în mijlocul lor.

— Slavă Domnului, ai reuşit! M-am simţit îngrozitor cînd te-am pierdut în felul acela. Ca şi cum n-ai fi fost cu mine! Dar te-ai descurcat perfect, nu-i aşa?

— Sam Balderston şi cu mine am traversat deşertul în maşină.

— Formidabilă treabă! Ia să te văd, toate la locul lor?

— Tu eşti cel pentru care ne-am făcut griji cu toţii.

— Am şters-o spre Tobruk. Asta le povesteam acum indivizilor ăstora…

— Dar cum ai mai ieşit de acolo?

— Pe jos. Am ieşit pur şi simplu, într-o noapte, am privit jur împrejur, am pornit la drum şi am ţinut-o tot aşa.

În mijlocul hohotelor de rîs, cineva repetă cuvintele lui Max.

— Aţi auzit? A ieşit pur şi simplu… Max Hood a luat-o pe jos, pur şi simplu spre casă, venind de la Tobruk!

Godwin se aşează la masă şi ascultă povestea, cum Hood ieşise cu patrulele în fiecare noapte, cum fusese şi el cu hinduşii şi-i văzuse cum au tăiat urechile a treizeci şi doi de soldaţi germani, pentru a-şi dovedi reuşita. De asemenea, plecase cu brancardierii în regiuni părăsite, sub soarele arzător, pentru a căuta eventualii răniţi rămaşi în viaţă. Au picat nas în nas cu o patrulă germană care făcea acelaşi lucru. Ofiţerul german a ordonat oamenilor săi să-i ajute pe soldaţii englezi să-şi care răniţii şi apoi s-au aşezat în cerc, sporovăind cîteva minute, bînd limonada pe care germanii o aduseseră şi pe care o împărţiră de bună voie cu ei. Se plînseră unii altora în legătură cu calitatea mizerabilă a apei de băut pe care trebuiau s-o suporte cu toţii.

— Arăta ca o cafea, spuse Hood, şi avea gust de sulf. Dar limonada era straşnică. Nemţii se pricepeau al naibii de bine la tot felul de lucruri. Buni băieţi. Dacă o să-i întîlniţi după război, o să vă placă şi o să schimbaţi impresii şi povestiri de tot felul cu ei. Aşa stau lucrurile.

Ofiţerul de la Afrika Korps îi povesti lui Hood despre carnea conservată pe care trebuiau s-o mănînce şi care era atît de îngrozitoare, încît o porecliseră „popoul lui Mussolini“. Şi cînd limonada se sfîrşi şi răniţii erau întinşi cum se cuvine, pe brancarde, ofiţerul german le spuse cu amabilitate, că soldaţii britanici răniţi pe care-i găsiseră, primeau cea mai bună îngrijire posibilă.

— Exact ca oamenii noştri, spuse şi ridică din umeri.

Apoi, ambele grupe se îndreptară spre liniile lor, cîntînd cu voci de amatori, fals, cîntecul care devenise imnul tuturor soldaţilor din deşert, „Lili Marlene“.

— În ziua aceea, acolo, m-am aflat printre viteji, spuse Hood, cu voce blîndă, în barul de la Shepheard.

Godwin asculta povestirile şi-i zîmbea lui Max Hood, care, în momentele acelea, era un om fericit. Erau povestirile care aveau să fie repetate, pe timp de război şi pe timp de pace, de către bătrînii soldaţi, povestirile care aveau să-l ţină în viaţă pe Max Hood, pentru totdeauna.

Cînd, în fine, terminară, Max cu Vardan şi cu Godwin rămaseră singuri, să-şi termine băutura din pahare.

Max îşi ridică privirea obosită şi spuse cu o voce destul de timidă:

— Am aflat că soţia mea se află pe aproape. Se poate aşa ceva? A văzut-o vreunul dintre voi?

Zîmbi spre Godwin.

— Hai s-o luăm prin surprindere…

PARTEA A PATRA

STILLGRAVES.
IARNA/PRIMĂVARA ANULUI 1942

22

Godwin stătea la fereastra biroului din clădirea aceea impunătoare, numită Stillgraves, unde ştia că Max Hood trebuia să fi petrecut ore fără număr şi fără odihnă, ore ale singurătăţii boreale. Era abia trecut de prînz dar norii se adunaseră, prevestind că noaptea avea să se lase curînd, de parcă această zi deosebită merita o rapidă lovitură de graţie. Un suflu îngheţat se

făcea simţit, venind probabil din vreo spărtură ascunsă a zidului. Îşi încălzea mîinile deasupra unei ceşti de cafea pe care o adusese în bucătăria unde doamna Morecambe părea să frece, să lustruiască, să scuture şi să zăngănească fără sfîrşit. Era o bătrînică cu obrajii ca merele, care trebuia să se fi născut într-un şorţ înmiresmat, scuturat sumar de făină. Dădea impresia că întreţine, prin simpla-i prezenţă, atmosfera sinistră şi mohorîtă a acelei locuinţe. Cafeaua îi era întotdeauna gata şi fierbinte şi, în săptămîna în care Godwin locuise la Stillgraves, se obişnuiseră unul cu altul. Ea pregătea felii de pîine prăjită, de culoarea scorţişoarei, ceea ce-i amintea de mama lui şi scrumbii afumate care erau, pur şi simplu, delicioase.

Imaginea lui Godwin se reflecta în pătratele de sticlă ale ferestrelor. Începuse să se refacă, să semene din ce în ce mai mult cu cel care fusese înainte. Luase în greutate şi costumul de tweed cafeniu îi dădea o înfăţişare de om voinic şi cumsecade. Revărsatul zorilor, îl află acolo, sus, colindînd casa uriaşă, care scîrţîia din încheieturi. Se plimbase timp de două ore pe cîmpiile îngheţate, pline de cioturi şi de-a lungul stîncăriilor ce vegheau pista construită pentru Max.

Trebuia să-şi adune şi să-şi ordoneze gîndurile. De aceea acceptase atît de repede cînd Cilla insistase să-şi încheie recuperarea la bătrîna şi vasta reşedinţă. Ea ştia că nu prea era pregătit să se întoarcă la Londra şi că avea nevoie de timp ca să reflecteze în linişte. Uneori credea că ea ştia tot ce se petrecea în mintea lui. Totuşi, el nu părea să ghicească niciodată ce era în mintea ei.

Gîndurile lui începeau şi se sfîrşeau invariabil, cu Max Hood. Era casa lui Max Hood, *căminul* lui şi el străbătea, cu prezenţa-i nevăzută, fiecare cameră. Pe Godwin nu l-ar fi mirat prea mult să audă un zgomot de paşi pe coridoare şi ridicînd privirea, să-l vadă stînd în cadrul uşii. *Totul e o greşeală, Rodger, n-am fost ucis, am rămas în viaţă, am evadat şi m-am întors. Ce-ai spune despre o poveste de război? Ai face bine s-o foloseşti, Rodger, e o poveste a naibii de reuşită*...

Dar, desigur, Max era mort şi pace bună, nu avea să se mai întoarcă…

Cineva îl trădase, îi trădase pe ei toţi şi nimănui nu-i păsa,

nimeni nu dorea să descopere adevărul. Monk şi primul ministru doreau un ţap ispăşitor, o soluţie rapidă, la îndemînă, o situaţie care le permitea să mascheze adevărul, să-i ţină pe politicieni în frîu şi Godwin era cea mai indicată persoană pentru acest rol. *Nu vedeţi, oameni buni, că a scăpat caii cu soţia lui Hood, a lăsat să-i scape vreun cuvînt care a ajuns la urechile cui nu trebuia, un balamuc întreg, dar ce putem face? Să punem sub acuzare un ziarist american celebru, tocmai acum, cînd vieţile noastre depind de yankei? Nu prea merge! Acum vă daţi seama, desigur, de ce trebuie să rămînă totul între noi*... Cu timpul, totul se va şterge, vreo nouă criză, vreun alt scandal sau o victorie va lua locul acestei drame, totul va fi uitat şi, în cele din urmă, nimeni nu va mai avea energia să continue cercetările. Atunci războiul va fi terminat, dosarul operaţiunii PRAETORIAN va fi îngropat, Rodger Godwin va fi plecat, un ocean îl va despărţi de aceste locuri, iar valul timpului va înghiţi totul.

Godwin nu putea accepta această situaţie.

Îi va lua locul lui Max Hood. Hood l-ar fi descoperit pe trădător, l-ar fi vînat pînă la moarte, dar Hood nu mai era şi altcineva, în locul lui, trebuia să se ocupe de această vînătoare. Godwin era singurul care rămăsese în viaţă, deci Godwin trebuia să-şi facă datoria. Godwin era singurul căruia îi păsa de toate acestea.

În săptămîna petrecută la Stillgraves, frămîntase aceste gînduri pe toate feţele.

Cilla îşi mai luase două zile libere, afară de cele în care nu avea spectacol şi luaseră trenul spre nord. Domnul Morecambe care se născuse la Stillgraves şi servise familia Hood toată viaţa, îi întîmpină la gară, cu vechiul Rolls care data de pe vremea tatălui lui Max. Îi acoperi cu cojoace lungi, din piele de oaie, de care era neapărată nevoie acolo sus, de-a lungul zidului lui Adrian, le luă bagajele, le legă centurile de siguranţă şi se asigură că stăteau confortabil pe bancheta moale din spate. Cilla îl instalase pe Godwin în acest cadru neprietenos, într-o cameră pentru oaspeţi, unde era scutit de grija pentru sensibilităţile soţilor Morecambe şi de veneraţia lor pentru familia Hood. Pentru prima oară după ce apuseseră vremurile Stăpînului cel Bătrîn, cînd se clădise reşedinţa, Stillgraves aparţinea altcuiva decît unui Hood. Max nu avusese nici un fiu, nici fraţi, nici surori. Niciodată, la Stillgraves,

nu mai avea să locuiască un adevărat Hood.

— Trebuie să fim foarte prudenţi, spusese Cilla. Acesta e şi căminul familiei Morecambe. Pe mine a trebuit să mă accepte din pricina lui Max. „Stăpînul cel Tînăr“.

Cît a stat ea acolo, Godwin venea noaptea la ea, în camera stăpînului. Cînd ea plecă, el rămase musafirul şi locuia în camera de oaspeţi. Deşi le dăduse a înţelege foarte limpede soţilor Morecambe că avea nevoie de ei, că depindea de ei, totuşi Cilla le sugerase, la fel de clar şi fără nici un dubiu, că nu trebuia deranjată.

Cu toate acestea, în casă i se simţea foarte puţin prezenţa, nu-şi pusese în nici un fel amprenta în coridoarele lungi şi reci, în camerele lambrisate şi întunecoase, locurile copilăriei lui Max Hood. Numai în dormitorul stăpînului i se simţea parfumul. Cînd ea se întoarse la Londra, Godwin intra pe furiş în cameră, numai pentru a trage pe nări parfumul rămas statornic pe pernă, în capoate şi în rufăria de corp, tînjind cu înfocare după ea, tot timpul.

Stînd în fotoliul adînc, în faţa focului din cămin, în timp ce zăpada se cernea la fereastră, el încerca să-şi ordoneze gîndurile cu privire la nenorocirea care se petrecuse.

În privinţa descoperirii persoanei care trădase misiunea, nu putea face mare lucru acolo, în nord. Dar, în timp ce încerca să-şi recîştige forţele şi să se obişnuiască cu placa implantată în cap, întrebările începuseră să-l asalteze ca un stol de raţe gălăgioase.

În ce situaţie se afla el, cu adevărat, faţă de Vardan şi de primul ministru? Ce planuri aveau ei pentru a ieşi din încurcătură?

Ce era cu ameninţarea aceea pe care o primise chiar înainte de a se îmbarca pentru operaţiunea PRAETORIAN? Cine avea de gînd să-l omoare dacă nu înceta s-o vadă pe Cilla Hood? Moartea lui Hood schimba cu ceva lucrurile pentru ucigaş? Avea el curajul să bîjbîie în întuneric?

Era, oare, Cilla, urmărită? Putea exista, oare, acel urmăritor, numai în imaginaţia ei? Să zicem că avusese dreptate; atunci, de ce? Ce legătură avea omul care o urmărea pe Cilla, cu tot restul?

Ce alte lucruri, în plus, mai ştia Priestly? Trebuia să-l ia cu binişorul şi să-i pună cîteva întrebări precise, pentru că era sigur că Jack ştia tot felul de lucruri uluitoare.

De unde ar fi trebuit să înceapă în acţiunea de căutare a trădătorului?

Godwin era un fin observator atît prin darul său natural, cît şi prin profesie. Asumîndu-şi subminarea unei acţiuni, asumîndu-şi o aventură, ajunsese să se implice în operaţiunea PRAETORIAN. Totuşi, oamenii de acţiune nu supravieţuiseră. Acum el se arunca, din nou, în luptă – numai de-ar fi în stare să citească semnele, să prindă un fir... Poate că era cazul să descopere singur o cale proprie... Cum naiba să ştie ce trebuia să facă?

Se lupta cu toate aceste probleme şi cu multe altele, ştia întrebările pe dinafară, dar răspunsurile nu apăreau niciodată. Se trezea în mijlocul nopţii, tremurînd, scăldat în sudoare rece, încercînd să-şi amintească ce-i săgetase chiar atunci mintea, prin somn. Retrăia toată aventura lor, revedea totul pînă la declanşarea acelui fulger orbitor. Exista ceva despre care ştia că trebuia neapărat să-şi amintească... ceva foarte important...

În vis îi apărea Max Hood, uneori la hotarele tărîmului umbrelor, mişcîndu-se ca o fantomă, iarăşi şi iarăşi, figura centrală a aceloraşi întîmplări, numai două la număr: noaptea din cimitirul parizian, desfundat de ploaie, noroiul, trupurile acelea... şi momentul morţii sale, în care ploaia era din nou prezentă. Îl vedea pe Max îngenunchind în noroiul blestemat al Africii de Nord, ridicîndu-şi privirea, apoi mîna, spre Godwin, în timp ce gloanţele îi ciuruiau trupul. Auzea vocea lui Max Hood, venind înspre el din depărtări... *ştiau că ne îndreptăm spre ei*...

Dar cine putea să le fi spus?

Aceasta era întrebarea.

Unde să începi să cauţi răspunsul?

Într-una din zile, privea fotografiile în rame de argint, din bibliotecă. Rămase multă vreme în faţa uneia pe care o făcuse Cilla cînd avea paisprezece ani, în vara aceea, la Paris. Îşi amintea clipa aceea de parcă ar fi fost proiectat înapoi, în timp, felul în care ea îi surprinsese şi apăsase pe butonul aparatului... Max, Clyde, şi Rodger... acum cincisprezece ani, în altă ţară. Doamne, cît de tînără era pe atunci, cît de proaspătă şi nespus de frumoasă...

Mai era o fotografie pe care o făcuse cineva în grădina casei

de la Paris. În lumina soarelui, filtrată de crengile copacilor, Godwin adormit în şezlongul său, cu o carte deschisă pe piept, într-o cămaşă albă cu mînecile suflecate, iar Cilla încolăcită pe o pernă, pe pămînt, alături de el, rezemată de braţul şezlongului, absorbită de cartea ei, neatentă la fotograf, probabil răposatul ei tată.

Da, desigur, o iubise chiar de atunci. De ce putea să înţeleagă asta atît de limpede acum şi atunci nu înţelesese?

Presupuse că era genul de lucruri care trezeau în unii bărbaţi reverii poetice.

În ceea ce-l privea, el simţea numai dorinţa să plîngă, gîndindu-se la trecerea timpului, la dragoste... Dar îşi alungă hotărît această pornire.

John Morecambe îl cunoscuse pe Max Hood de cînd acesta venise pe lume. Dacă Godwin ar fi vrut să descopere cine putea să fi dorit moartea lui Max Hood, dacă ar fi putut să ia la bani mărunţi viaţa omului pe care-l iubise, căruia îi pusese coarne, mai tîrziu, şi alături de care fusese la un pas de moarte, atunci Morecambe era cea mai indicată persoană cu care putea începe.

Deveniră apropiaţi în urma unei partide de şah. John Morecambe era un tip prietenos, odată ce reuşeai să treci peste reţinerea lui de servitor de o viaţă întreagă. Doamna Morecambe spusese odată, în trecere, că nu era numai un jucător de şah pasionat, dar chiar unul dintre fondatorii clubului de şah din satul învecinat.

Într-o seară, se aşezară în bibliotecă să joace şi Godwin luă bătaie urît de tot. După două jocuri în care luptase destul de energic şi care se soldaseră cu înfrîngerea sa, Godwin cîştigase încrederea lui Morecambe. Sorbeau împreună dintr-un whisky vechi de douăzeci de ani, flecărind despre strategie, ocazie cu care Godwin îndreptă discuţia către Max Hood. Morecambe spuse, aproape cu mîndrie, că stăpînul învăţase jocul pe genunchii lui, ai lui Morecambe. La vîrsta de doisprezece ani, Max era un jucător bun, de nivelul unui adult şi pe la treisprezece ani cîştiga primul joc în meciul cu profesorul său.

Bătrînului păreau să-i facă plăcere amintirile despre stăpînul său răposat. Nu se posomorî în timp ce-l asaltau aducerile aminte,

ci îi făcea plăcere, în mod evident, să vorbească despre Hood cernîndu-şi amintirile strînse timp de cincizeci de ani.

Godwin spuse:

— Nu l-am cunoscut pînă în anul 1927. N-am mai întîlnit niciodată pe cineva care să-i semene. Un erou, un bărbat care fusese alături de Lawrence.

— Da, într-adevăr, niciodată n-a mers mai departe de atît. La vremea cînd l-aţi cunoscut dumneavoastră, cei mai buni ani ai lui rămăseseră undeva, în urmă.

Morecambe îşi netezi mustaţa, sîrmoasă şi sură. Era un tip econom, care savura trabucul oferit de Godwin din rezerva lui Max.

— S-a ofilit de timpuriu. Li se întîmplă adesea bărbaţilor care fac războiul. A plecat de aici un băieţandru şi s-a întors un erou, dar ceva, în interiorul lui, se destrămase pentru totdeauna. Văzuse prea multe, făcuse prea multe. E ciudat s-o spun acum, dar îşi pierduse agerimea minţii în deşertul acela, şi-o pierduse în război şi nu avea s-o mai recîştige vreodată. Nu se mai putea concentra în felul în care o făcea în copilărie. Nu mai putea să mă bată la jocul de şah, îşi pierduse îndemînarea de a se concentra corect. Anii ’20 au fost o decadă pierdută pentru el, dar pe vremea aceea, situaţia a fost identică pentru foarte mulţi oameni.

— Eu mi-am început viaţa în zilele acelea.

— Aţi fost norocos că n-aţi prins primul război mondial.

— Într-un fel, nici pe cel de acum nu l-am prins.

— Nu e chiar aşa, domnule. Eu sînt un cititor avid al cărţilor dumneavoastră. Ştiţi să povestiţi. M-aţi făcut să mă simt de parcă aş fi fost la Paris cu dumneavoastră. Tînărului Stăpîn îi plăceau cărţile dumneavoastră. Totuşi, poate că v-aţi ofilit şi dumneavoastră prea devreme, adaugă el, gînditor.

— Să sperăm că nu. Despre Max cred că s-ar putea spune că şi-a revenit în întregime, după ce s-a căsătorit cu Cilla.

Morecambe îşi scoase în afară buza de jos, afişînd un aer critic.

— Asta, aţi putea-o spune dumneavoastră, domnule. Alţii însă, s-ar putea să fie de altă părere.

— Adevărat? Dar de ce să fie de altă părere?

— Aşa cum spune buna mea soţie, Tînărul Stăpîn n-a avut

noroc în dragoste. Prima lui soţie era foarte ciudată, domnule, aşa ceva n-am mai văzut. Soţia mea spune că această căsătorie cu Esmé a fost motivată de perioada de după război şi cred că are dreptate. A fost o greşeală, desigur. Nici unul dintre noi n-a luat-o în serios. Apoi, Stăpînul a divorţat. Dar a doua doamnă Hood l-a dat gata cu totul. Parcă îşi pierduse minţile. Era doar o copilă. Unii spun că aşa a şi rămas. Alţii spun că ea i-a distrus viaţa, că ea e aceea care l-a ucis în cele din urmă. Nu vreau să-mi dau cu părerea, dar sîntem departe de un consens în ceea ce o priveşte pe doamna Hood. Întotdeauna ne-a tratat cum se cuvine, pe mine şi pe soţia mea, dar soţul ei n-ar fi putut spune acelaşi lucru. Întotdeauna se găsea cineva să împrăştie zvonuri dezgustătoare pe seama ei, alţi bărbaţi, întotdeauna alţi bărbaţi. În majoritatea timpului trăiau despărţiţi. Cînd el era aici, ea era la Londra, la Paris sau în America. Nu se potriveau deloc cu concepţia mea despre o căsătorie reuşită. Cei din familia Hood n-au alergat niciodată după lucruri sofisticate, iar ea era una dintre acele mironosiţe sofisticate – doamna Morecambe trebuie să ştie cum li se spune… tinere strălucitoare! Ea era una dintre acelea şi tare greu i-a mai fost Tînărului Stăpîn. Nu era de el aşa ceva. Era un om simplu. Căsătoria cu ea a însemnat sfîrşitul speranţelor pentru el. Aşa vă vor spune unii.

Pufăi mulţumit din trabuc. Era satisfăcut, poate uşurat să vorbească atît de deschis.

— Apoi, l-a ucis pe tînărul acela şi i-am spus eu doamnei Morecambe că asta a fost ca şi cum s-ar fi sinucis, am spus că a fost ca şi cum şi-ar fi tras un glonte-n cap. I-am spus eu atunci nevesti-mii că nu va mai dura mult.

— Stai puţin, opreşte-te. Cine a fost ucis? Ce tînăr a ucis Max? N-am auzit niciodată despre aşa ceva.

— Dar doamna Hood spunea că sînteţi un vechi prieten de-al Tînărului Stăpîn.

— Da, dar au fost ani întregi în care nu ne-am văzut.

— Atunci aţi pierdut povestea cu omorul.

— Asta şi spun.

Godwin turnă generos în cele două pahare.

— Ce s-a întîmplat?

— Tot în legătură cu nevasta, înţelegeţi? A fost mai mult decît

a putut îndura bietul om, totuşi, nu vreau să spun nici un moment că lucrurile s-au petrecut din dorinţa lui, nu, domnule, aş greşi. Dar s-a întîmplat ceea ce s-a întîmplat. A fost în văzul lumii, asta a fost.

— Povesteşte-mi. A fost prietenul meu.

— Vă povestesc imediat. După nuntă, el petrecea tot mai mult timp aici, la Stillgraves. Ducea o viaţă foarte retrasă, chiar prea retrasă pentru un bărbat cu o soţie frumoasă. Doamne, chiar aşa *este* ea – o soţie frumoasă şi tînără. Ea era mereu plecată să cînte la vioară, chiar şi în America de Sud a fost, apoi a început să joace. Ei bine, niciodată nu l-am cunoscut pe Tînărul Stăpîn ca pe un băutor de forţă, nu vă supăraţi, dar după nuntă, a luat-o pe whisky scoţian şi, credeţi-mă, nu prea era apă vie pentru el. Am văzut bărbaţi care n-aveau nici un scop în viaţa, iar el tocmai asta devenise, un bărbat fără scop în viaţă. Apoi l-a omorît pe individ, era un tînăr, ceva mai copt ca un băieţandru şi după asta, a fost şi mai rău… Apoi războiul i-a oferit o şansă… şansa de a muri acoperit de glorie.

— Pe cine a omorît? A fost, poate, vreun accident?

— Colin Dewitt îl chema. L-a ucis pe tînărul Colin Dewitt. Asta a fost cam la doi ani după ce s-a căsătorit cu doamna Hood. Oamenii spun că tînărul Dewitt se îndrăgostise de doamna Hood, pe cînd meşterea ceva pe aici, pe la casa asta…

— Atunci trebuie că dumneata ai ştiut, l-ai văzut împreună cu Cilla.

— Da, era pe aici, lucra pe pajişte şi curăţa vegetaţia de pe stînci. Era un flăcău înalt, voinic, la vreo douăzeci-douăzeci şi doi de ani, vesel, chefliu, cu toate fetele din sat după el, toţi îl ştiau pe tînărul Colin.

— Era ceva între el şi doamna Hood?

— Aici m-aţi prins pe picior greşit, domnule. Cu adevărat, n-aş putea să vă spun. Dar în vara aceea, doamna Hood s-a arătat foarte prietenoasă faţă de el şi Tînărul Stăpîn era plecat la Sandhurst, la prelegeri, îi plăcea mult asta. Acu’ Colin nu era genul de flăcău care să ascundă adevărul. Adică un surîs din partea doamnei Hood putea oricînd să se transforme în ceva mai serios decît un simplu schimb de ocheade sau un păhărel-două… Şi uite aşa, vorbele au făcut înconjurul întregului ţinut. Eu mă

făceam că nu ştiu nimic, dar totul se petrecea sub nasul nostru şi cînd Tînărul Stăpîn…

— De ce nu-i spui Max, Morecambe?

— Da, desigur. Dar aşa am apucat să-i spun: Tînărul Stăpîn, tatăl lui era Stăpînul, iar tatăl tatălui lui era Bătrînul Stăpîn.

— Bine, perfect. Deci cum a murit Dewitt?

— Domnul Max era într-o seară la birt, cred că trebuie să fi fost cu doctorul, un vechi prieten de-al dumnealui şi băuse cam peste măsură. Aşa cum vă spuneam mai înainte, o dăduse rău pe băutură… Colin cu cîţiva ciraci de-ai lui era acolo şi uite aşa, dintr-una într-alta, Colin cu băieţii se uitau la el şi rîdeau… în cele din urmă, au fost schimbate şi nişte *amabilităţi*… o scenă dezgustătoare din cîte înţeleg… După cîteva săptămîni, Max l-a împuşcat.

— Presupun că a fost un accident?

— Bineînţeles. O sută de oameni, chiar mai mult de o sută, au văzut întîmplarea. Era o partidă de vînătoare, cele mai bune familii din ţinut, floarea ţinutului Northumberland, puteai spune…

Trabucul lui Morecambe arsese aproape cu totul şi el privea visător la ultima rămăşiţă de cenuşă. Ceasul de pe consola căminului bătu ora unsprezece.

— Tînărul Colin era unul dintre hăitaşi… şi intră în bătaia puştii domnului Max… căzu fulgerat pe loc, a fost zăpăceală mare pe moment, dar era mort. Unii spuneau că fusese prea aproape de linia focurilor, alţii spuneau că domnul Max ar fi trebuit să fie mai atent. Cu toţii păreau să ştie că între ei fusese o ciocnire sîngeroasă şi se ştia şi de ce… Unii spuneau că domnul Max îi prinsese asupra faptului, în seră… prostii, desigur… şi nimeni nu îndrăzni să spună că fusese o crimă. Cel puţin, nu cu glas tare, nu faţă de domnul Max sau faţă de mine… Doamne, ce zile triste au fost acelea!

— Şi totul a rămas aşa?

— Ce-aţi fi vrut să mai facă? *A fost* un accident tragic. Cu toţi martorii aceia…

Îşi puse trabucul aproape stins în scrumiera grea şi-şi trase batista din mîneca hainei sale din lînă cenuşie, ştergîndu-şi energic nasul subţire.

— E ora mea de culcare, domnule. Mi-a plăcut foarte mult

jocul.

— Am nevoie de ceva antrenament ca să mă pot măsura cu dumneata. Dar spune-mi… n-a existat nici un final la povestea cu domnul Max, Colin Dewitt şi doamna Hood?

— Tînărul Stăpîn, adică domnul Max, s-a simţit tot mai rău… o depresiune nervoasă, dureri de cap îngrozitoare, zile întregi în pat. Dar în cele din urmă, şi-a revenit. Ştiţi, războiul a fost cel care l-a salvat, domnule. Şi l-a şi înghiţit. Dar aşa cum vă spuneam, omul dinlăuntrul lui murise demult…

Godwin rămase singur, tîrziu în noapte, lîngă focul care murea încet. Sărmanul Max! Şi Cilla, trandafirul… dar inima trandafirului era, oare, roasă de cangrenă? Acum el era pierdut, risipit în fiinţa ei, pierdut pe cărările de labirint ale minţii şi sufletului ei, ale dorinţelor ei. Va fi în stare, vreodată, să încerce să afle adevărul despre ea? Avea, oare, curajul? Putea, oare, să-l înfrunte?

De ce oare nu pomenise ea nimic despre uciderea lui Colin Dewitt?

Cînd Cilla îşi dădu seama că Godwin îşi revenise aproape complet, că se apropia vremea întoarcerii lui la tumultul vieţii londoneze, trimise invitaţii la o petrecere de sfîrşit de săptămînă, la reşedinţa de la Stillgraves. Să faci oamenii să străbată toată distanţa aceea pînă în îndepărtata provincie Northumberland, asta însemna că motivul era mai mult decît un simplu capriciu de societate. De aceea le trimise invitaţilor o mulţime de înştiinţări, aranjă, pentru ea şi pentru Roddy Bascomb să fie înlocuiţi în spectacolele de vineri şi de sîmbătă cu *Hainele cernite ale văduvei* – o binecuvîntare pentru dublurile lor – şi se asigură că musafirii, un mic grup foarte select, să fie toţi în stare şi hotărîţi să participe la petrecere.

Cilla ajunse la timp pentru cocteiluri şi pentru un bufet simplu la cina de vineri, nimerind direct din gerul de afară, în braţele lui Godwin. Avea un aer foarte european şi comercial, înfofolită cum era, într-o haină de blană. Îi tîra după ea pe dramaturgul Stefan Lieberman ca şi pe Roddy Bascomb, pe Greer şi pe Lily Fantasia, care se revărsară, cu toţii, din Rolls-ul uriaş, ca în scamatoria unui vrăjitor.

— Ah, iubitule, şopti ea, luîndu-l de braţ şi conducîndu-l în

casă, unde buştenii ardeau din plin, în toate cele douăsprezece căminuri, ne-am întîlnit cu toţii în acelaşi tren. *Quel*[1] şoc! Mă gîndeam că voi fi singură, dar l-am întîlnit în gară pe Stefan, apoi au apărut Roddy, Greer şi Lily... Presupun că n-ar fi trebuit să fiu luată prin surprindere. Dar iată-ne împreună şi am făcut şi noi tot posibilul ca să ne simţim bine, o petrecere în miniatură.

Tresări, scuturată de fiori.

— Foarte obositor. Stefan căzuse pe gînduri în legătură cu războiul... nu că l-ar condamna cineva pentru asta... şi Lily voia să stăm de vorbă între patru ochi, din motive inexplicabile, dar care nu sufereau amînare şi Greer, fie el binecuvîntat, avea un manuscris pe care voia să-l citească dar a fost imposibil, iar el a fost atît de civilizat, încît asta mi-a dat o durere de cap înfiorătoare. Oh, arăţi minunat, iubitule!

Cilla îl strînse de braţ, lipindu-l de ea. Intrară cu toţii şi se iscă o zăpăceală veselă. Încercau să aleagă decoraţiile aduse pentru împodobirea camerelor, împărţeau îmbrăţişări, sărutări şi exclamaţii admirative pentru înfăţişarea lui Godwin.

După cină, Cilla, Lieberman şi Greer Fantasia se aşezară pe podea în faţa focului din birou şi începură să citească primul act din noua comedie a lui Lieberman, în care Cilla trebuia convinsă să joace. Lily studia teancul de discuri. Înregistrarea lui Sinatra cu „All or Nothing at All“[2] îi atrăsese atenţia. Godwin stătea lîngă ea, privind neobişnuita delicateţe şi fragilitatea mîinilor ei, a feţei, a fiecărei mişcări.

— Niciodată nu mi-au plăcut jumătăţile de măsură în dragoste, murmură ea încet. Greer măsura camera în sus şi în jos, întrebîndu-se dacă ea putea da mai încet *larma* aceea de pe disc.

— Ce figură e Greer, spuse Lily rîzînd. Îl consideră pe Sinatra o *larmă*. L-am auzit odată spunînd despre Oda Bucuriei că e *larmă*. Mi-e teamă că nu e nimic de făcut cu el.

— Vino cu mine. Vreau să plec de aici. Să mă mişc puţin, Lily.

— Asta înseamnă că ţi-ai revenit, cu siguranţă.

Îl urmă de-a lungul unui coridor rece, într-o sală de biliard.

Ea sorbea din paharul cu coniac, privindu-l cum lovea bilele, pe postavul verde.

---

[1] Ce [şoc!] (lb. franc.) (*n.tr.*).

[2] Totul sau nimic (lb. engl.) (*n.tr.*).

— Cilla îmi spune că ai o farfurie în cap.

— Porţelan fin, nu glumă, spuse el.

— Întotdeauna eşti pus pe glume.

— Aşa sînt eu. Întotdeauna gata de picnic. Îmi aduc farfuria de acasă.

— Dacă ai avea şi haz, totul ar fi în ordine. Serios, Rodger, pari a fi în formă. Ai vreo problemă?

— Mă simt foarte bine. M-am obişnuit perfect cu farfuria. Cred ca aş putea-o folosi ca să-i sperii pe copiii curioşi. Pare ceva mai serios decît este în realitate.

— Un mic preţ pe care l-ai plătit, ca să te întorci acasă ca un erou.

— Eu? Cred că glumeşti. Sînt doar un supravieţuitor.

— Lumea vorbeşte că ar fi fost o misiune secretă. Greer spunea că a auzit pe cineva cum că Max a fost ucis în aceeaşi misiune.

— Lily, nu pot vorbi despre asta. Dacă o fac, mă pot trezi cu bila în vîrful coloanei lui Nelson.

— Aşa ceva n-ar fi de dorit. Greer spunea că a auzit la Brat vorbindu-se despre un spion.

— Nu ştiu nimic despre asta. Lily dragă, ai pus toate întrebările care-ţi erau permise.

— Dar, Rodger, n-am pe nimeni altcineva pe care-l să-l întreb…

— Întreabă-l pe Greer, se pare că e în temă, cu mine n-ai prea nimerit-o.

— Întotdeauna bărbaţii îşi iau prea în serios secretele. Dacă femeile ar face la fel, atunci ar fi atît de puţine lucruri despre care să vorbeşti… Dar am să fiu cuminte. Deci ce va face acum întreprinzătorul nostru Godwin? Are de gînd să se întoarcă la treabă?

— Homer vine mîine aici. Şi presupun că vom discuta despre asta. S-au întîmplat o mulţime de lucruri de cînd mi-am părăsit eu treburile.

— Apoi ar mai fi şi viitorul tău *neprofesional*.

— Vai, Lily, oftă el, îndreptîndu-se de spate, apoi sprijinindu-se de tacul de biliard.

Îi zîmbi.

— Torquemada a pierdut un pariu cînd nu te-a desemnat anchetator. La ce anume te gîndeşti cînd mă întrebi despre viitorul meu?

— Acum că Max s-a dus să-şi ia răsplata, primul lucru care mă preocupă sînt cei vii, adică Cilla. Ştiu că te iubeşte foarte mult şi cred că şi tu ai sentimente puternice pentru ea…

— Bravo, Lily, spuse el.

Nu putea fi absolut sigur că Cilla nu-i spusese adevărul lui Lily Fantasia. La urma urmei şi el i se destăinuise lui Monk Vardan. Trebuia să ai pe cineva căruia să i te spovedeşti, faţă de care să poţi gîndi cu voce tare.

— Mi se pare mie că Biroul Matrimonial al lui Lily s-a pus pe treabă.

— Nu mă aiuri, Rodger Godwin. Eu tot ţi-o spun, fie că-ţi place, fie că nu. Cilla e o femeie caldă, plină de pasiune. Are o fire pasionată; n-are nevoie să fie stimulată, înţelegi ce vreau să spun? Pasiunea există. Trebuie doar să-şi găsească obiectul. Ca să fiu sinceră, trebuie să spun că n-a prea avut parte de pasiune alături de Max, cel puţin, nu pentru multă vreme, poate niciodată… Problema era că el o adora, iar ea nu e făcută pentru adoraţie. Adoraţia este un sentiment mult prea rece pentru ea. Acum e liberă… are nevoie de o mînă fermă care s-o îndrume, care s-o înflăcăreze, să-i satisfacă dorinţele, dar în acelaşi timp, s-o şi menţină în formă, cineva de care să se ataşeze şi de care să depindă…

— Ceea ce vrei tu să spui, cu adevărat, Lily, e simplu, – cineva care s-o suporte.

Ea îl ignoră.

— Tu o înţelegi pe Cilla. Ceea ce trebuie să înţelegi tu acum, este, dacă te simţi în stare şi dacă ţii atît de mult la ea… pot să fiu sinceră pînă la capăt, Rodger?

— Lily, tu n-ai fost, în viaţa ta, sinceră pînă la capăt.

— Ştii perfect de bine ce vreau să spun.

Se mişcă încet în jurul mesei, trecîndu-şi un deget pe lemnul negru şi lucios.

— Sper că nu vrei ca Cilla să obosească aşteptîndu-te…

— Lily, pentru numele lui Dumnezeu, Max abia a murit…

— De aproape cinci luni… şi cine ştie de cînd a murit el, de

fapt, pentru Cilla? Problema este că sper că nu vrei ca ea să se plictisească aşteptîndu-te să-ţi clarifici intenţile…

— Vorbeşti ca Jane Austin în cărţile ei, iar pe lîngă asta, eu am fost în comă atîta vreme! Ce Dumnezeu aşteptaţi, voi, femeile, de la un bărbat?

— … şi să se oprească la un altul, dintre atîţia pretendenţi pe care îi are.

Îl fulgeră cu un zîmbet orbitor, menit să pună un punct categoric sentinţei ei.

El încercă să pareze efectul care aducea foarte bine cu o lovitură zdravănă în plexul solar. Nu se gîndise niciodată serios la legătura dintre ei, altfel decît la clasicul triunghi Max, Cilla şi Rodger. Întotdeauna fuseseră ei trei.

— Cum naiba poate să aibă pretendenţi? E adevărat că e văduvă, dar sub haina asta, ghiceşti imediat ce-i poate pielea.

— Fii înţelegător, dragule. O femeie ca Cilla are întotdeauna pretendenţi. Max a trebuit să se obişnuiască cu situaţia şi oricine o alege trebuie să se obişnuiască.

— Descrii într-un mod foarte tentant postul de soţ al Cillei. Un adevărat noroc pentru bietul om.

— Nu fii prost şi meschin. Dacă o femeie are pretendenţi, asta nu înseamnă neapărat că le şi răspunde la avansuri. Trebuie să înţelegi că dacă o femeie este măritată, lucrul ăsta nu le anulează altor bărbaţi interesul sau apetitul. Bărbaţii sînt întotdeauna gata pentru o nouă aventură, Rodger. Aşa e viaţa.

— Eşti obsedată de aventuri amoroase, romantice, replică el, fără prea multă energie. Nu toate lucrurile trebuie să fie, neapărat atît de complicate.

— În mod obişnuit se rezolvă conform planului pe care l-am schiţat eu pentru tine. Şi anumite complicaţii, neimportante, sînt preţul care trebuie plătit pentru o femeie ca Cilla. Cu adevărat, Rodger, asta se vede pe ea. Are atît de multă energie! Gîndeşte-te puţin la viaţa ei. Muzica, teatrul, filmele, copiii… Cîte femei cunoşti tu care ar fi dorit s-o înfieze pe micuţa Dilys? E o femeie remarcabilă, pur şi simplu. Îşi urmează propria ei cale, cu perseverenţă. În ceea ce priveşte viaţa ei sexuală, e acelaşi lucru… are nevoie să şi-o trăiască din plin, nu înţelegi? Are nevoie de un bărbat care poate… înţelegi?

— Asta mi se repetă mereu, murmură el.

Lily îşi ridică capul, ca o pasăre exotică.

— Pentru că aşa şi este. Nu iese fum fără foc. Sînt atît de fericită că am putut avea această scurtă conversaţie!

— Lily, de ce te preocupă atît de mult lucrul ăsta?

— Pentru că vă iubesc pe amîndoi nespus de mult. Şi ştiu că Cilla are o slăbiciune pentru tine. Îmi fac datoria de femeie şi de prietenă. Adevărul este, Rodger, că aş vrea să cîştigi întrecerea pentru mîna Cillei. Dar cursa a şi început.

— Eu nu vreau să particip la nici o cursă.

Ea rîse şi se înălţă pe vîrfuri pentru a-l săruta pe obraz.

— Ai face mai bine să participi. Dacă ea trebuie să aleagă pe cineva, atunci tu eşti cel pe care-l doreşte.

— Nu sînt pe pistă, Lily. Şi nu am nevoie să fiu ales, eu însumi voi face alegerea. Uneori mă gîndesc că te-aş alege pe tine.

— Ştiu, dragul meu, ştiu. Întotdeauna bărbaţii îşi închipuie că ei fac alegerea, nu-i aşa? Ăsta este unul dintre motivele pentru care sînt atît de simpatici, de atrăgători. Ultima oară cînd unul dintre ei a făcut-o cu adevărat, Hadrian tocmai îşi începuse construcţia zidului său blestemat. În orice caz, eu pariez totul pe tine.

După ce Lily Fantasia şi Cilla se duseră la culcare, cei trei bărbaţi rămaseră singuri în bibliotecă, pentru un ultim păhărel. Godwin se simţea bine în compania lui Greer Fantasia şi-şi revizuise părerea iniţială despre Lieberman. Tipul crescuse în ochii lui; îl vizitase chiar, într-una din zile, la spitalul din Salisbury. Era un bărbat solid, bine clădit, cu pieptul larg, care ar fi putut părea orice altceva, înainte de a ghici că era scriitor. Asta pînă cînd luai aminte la ochii lui întunecaţi, hipnotici, irezistibili şi încărcaţi de suferinţă. Poate că acesta era lucrul pe care îl remarcau femeile la el. Reputaţia lui îl precedase, atunci cînd venise în Franţa, pentru a scrie scenariile filmelor lui Korda. Piesa lui dedicată Cillei se bucurase de un succes enorm. Totuşi părea epuizat, îndurerat, nefericit. Cînd mergea, umerii i se gîrboveau şi capul masiv, cu păr cîrlionţat, era împins în faţă. Acum stătea în faţa focului, fumînd un trabuc gros, cufundat într-o tăcere morocănoasă.

Fantasia îl asigură pe Godwin că noua piesă a lui Lieberman era o capodoperă.

— Foarte, *foarte* nostimă, spuse el, bătînd o ţigară din cele comandate de el în cantităţi uriaşe, în Jermyn Street, de o tabacheră de aur. Dar are un miez foarte serios. Acesta este motivul care-i va asigura un succes de excepţie.

Lieberman rîse zgomotos la prezentarea făcută de Fantasia.

— Sînt dezgustat de mine însumi. Ai în faţă tratarea spumoasă şi frivolă a unei realităţi tragice, dar Greer îmi tot spune că rîsul este cel mai bun medicament. Dar nu există nici un medicament pentru durerea noastră, a tuturor, nici o speranţă şi nici un medicament. Nu sîntem cu nimic mai buni decît oricare altul, cînd e vorba de omul de pe stradă... lumea a devenit o latrină imensă, iar după noi toţi se trage apa... M-am născut cu durerea şi îndoielile în suflet şi chiar şi aşa, nu mi-am putut imagina niciodată cît de mult se vor înrăutăţi lucrurile...

— Dar te-ai născut şi cu un sănătos simţ al umorului, spuse Fantasia, aprinzîndu-şi o ţigară şi aşezîndu-se picior peste picior.

Cumva, nu se ştie cum, pantalonii lui îşi menţinuseră dunga în perfectă stare, în ciuda călătoriei atît de lungi.

— Întotdeauna umorul salvează ziua. Sau poate ar trebui să spun... salvează piesa?

Chicoti ca pentru sine.

— Îl vezi pe Godwin? E englez din cap pînă-n picioare. N-are nici un fel de simţ al tragicului, întotdeauna aşteaptă să se împrăştie norii şi soarele să strălucească din nou. Ei bine, soarele e o iluzie, o scurtă perioadă de acalmie între două accese pustiitoare de furie, care culminează cu crima în masă. Eu nu sînt altceva decît un vechi clişeu, un urmaş al evreului rătăcitor, care părăseşte un loc, îndreptîndu-se spre necunoscut, perfect conştient că nu va fi cu nimic mai bine, că poate, va trebui să plec din nou, spre alte zări... Mă întreb ce ne împinge pe noi s-o luăm mereu de la capăt... poate că aşa e destinul nostru, sîntem condamnaţi să supravieţuim.

— Poate că aşa e scris, spuse Godwin.

— Asta o s-o repete la nemurire, Rodger. E stilul lui.

Apoi se aşează şi aruncă pe hîrtie zece din cele mai amuzante pagini pe care le-ai citit vreodată. E un dar ăsta.

— Credinţa simplă a lui Greer într-un Dumnezeu englez mă înveseleşte, atunci cînd nimic altceva n-o poate face. El este Candide al meu. Totul e, într-adevăr, perfect, în cea mai perfectă dintre lumile posibile. Lumea lui Fantasia. Moralul mi se ridică, de flecare dată, pentru cel puţin treizeci de secunde. Pentru Fantasia, tragedia este întotdeauna un inconvenient trecător, în timp ce comedia e perpetuă şi veşnică. Fiecare evreu care are sentimentul tragicului, adică fiecare evreu care este afectat de realitate, ar trebui să aibă un Fantasia al lui, care să-l gîdile la tălpi. Fantasia. Totul e o închipuire, dar el crede în ea, acest om bun crede în ea. Tu cum vezi viaţa, Godwin? Comedie sau tragedie?

— Cred că eu văd viaţa ca pe o aventură.

— Dar tu eşti american, spuse Lieberman. Asta explică totul. Nu-ţi este necesară o filosofie a vieţii. A fi american înseamnă să inventezi avionul şi automobilul şi întotdeauna să ştii că e corect. A fi american e suficient. Optimist. Nemuritor.

— Războiul ia o întorsătură în favoarea noastră, spuse Fantasia, orientînd hotărît discuţia către un subiect mai practic. Frontul răsăritean îi nimiceşte pe nemţi într-un ritm năucitor. Luftwaffe e angrenată în lupta cu ruşii. R.A.F. a cîştigat războiul aerian în vest, uzinele Krup din Essen au fost bombardate pînă-n temelii... vîntul şi-a schimbat direcţia, deci. Acum e doar o chestiune de timp. Voi, yankeii, aţi intrat şi voi în horă pînă peste cap... războiul va fi cîştigat. Deasupra stîncilor de la Dover vor zbura păsările albastre, pe Dumnezeul meu... şi întreaga lume va fi liberă.

— Mai e mult pînă atunci, spuse Godwin.

— E un drum al dracului de lung, în Pacific. Americanii abia au început să moară. Încearcă să-ţi ţii optimismul oarecum sub control.

— Ascultă-l, Greer, mormăi Lieberman din adîncul fotoliului de piele.

Focul mistuise toate lemnele din cămin.

— Mai e un drum lung de străbătut şi poporul meu e expulzat de pe faţa pămîntului. Aşa încît mă dezgustă propria-mi persoană ca şi *darul* meu de autor comic. Nimeni n-ar trebui să rîdă, nimeni, nimeni, nicăieri... Poporul meu e înghesuit în vagoane pentru vite,

e ars în cuptoare şi jumătate din omenire nu crede că se poate întîmpla aşa ceva, iar cealaltă jumătate e complet indiferentă, nu-i pasă, şi, în vremea asta, eu îmi scriu comedioarele. Clătină din cap în semn de dispreţ. Ce individ trist sînt. Iertaţi-mă. Deunăzi am aflat că unchiul şi mătuşa mea au fost arestaţi de Gestapo, în Paris… da, ştirile circulă pe furiş şi ne parvin, într-un fel sau altul.

— Nu e nevoie să te scuzi, spuse Fantasia. E un coşmar în toată puterea cuvîntului, desigur. Dar poţi fi recunoscător pentru darul tău, Stefan şi ar trebui să încerci să nu te mai implici atîta în tragediile care se consumă peste tot, în jurul nostru. Fiecare dintre noi luptă în felul său.

— Sînt sigur că e un sfat bun, spuse el. Am să fac tot ce-mi stă în putinţă să ţin cont de el. Godwin, ce bine-mi pare să te văd că ai trecut cu bine prin acea încercare atît de grea! Cilla a vorbit atît de mult despre tine în ultimele luni, încît simt că te cunosc bine acum.

Se ridică în picioare, îndesat şi mătăhălos, clădit parcă pentru a-şi pune la încercare puterea.

— Ne vedem mîine dimineaţă, băieţi. Afară de cazul că sînt suficient de norocos ca să dorm pînă la prînz.

— Somn uşor, bătrîne. Ciup-ciup.

Godwin adăugă:

— Şapte purici pe un picior.

Lieberman rîse.

— O pereche de năuci stînd în faţa focului.

Cînd Lieberman urcase scările şi paşii lui nu se mai auzeau decît vag pe ultimele trepte, Fantasia oftă şi-şi turnă încă un deget de coniac.

— Bietul om, familia lui a avut de suferit, nu glumă. Colecţionari de artă, bancheri, artişti, în Polonia, în Franţa, în Germania, timp de aproape două secole. Nu ştiu cîţi dintre ei au mai rămas în viaţă.

— E deprimat, spuse Godwin. Dar nu-l putem condamna. Cel puţin a plecat la timp.

— Cred că se simte îngrozitor de vinovat pentru faptul că el se află în siguranţă, de partea cealaltă a Canalului Mînecii, înţelegi ce vreau să spun. Ca tip, nu e rău deloc. Femeile par să-l găsească al naibii de atrăgător.

— Asta pentru că e deprimat, pentru că e trist şi cloceşte gînduri negre. Lucrul ăsta are un efect nemaipomenit asupra femeilor. Le înmoaie picioarele. Par să creadă că numai faptul de a umbla cu tipi deprimaţi, le conferă o aură aparte. Le face să se simtă serioase.

— Se vede că este un subiect care te-a preocupat, Rodger.

— Am cunoscut unul sau doi din specia asta, în viaţa mea. Şi eu am încercat, cîndva, să joc rolul respectiv.

— Şi cum te-ai simţit?

— Nu prea bine. Am fost descoperit imediat. Dar în cazul lui Lieberman e altceva.

— E autentic?

— Absolut.

— Mi-e teamă că aşa şi este, spuse Fantasia. Bietul om şi-a primit porţia de suferinţă.

Godwin stătea în pat fără să poată dormi, ascultînd vîntul şi toate zgomotele casei. În minte i se încîlceau gînduri referitoare la Cilla şi la ceilalţi bărbaţi cu care avea legături, pretendenţii ei, aventurile ei. Ştia că lupta va avea un final nedefinit, nesatisfăcător. Ce bine ar fi fost ca Lily să-şi fi ţinut gura şi să-şi fi păstrat sfaturile pentru ea. Ea e a mea, fir-ar să fie, Lily… ar fi dorit să răcnească la ea, să-şi elibereze fiinţa prin acest strigăt. Vă înşelaţi cu toţii, Lily, ea mă iubeşte şi o iubesc şi eu şi asta nu de azi, de ieri, ci de multă vreme, totul e aranjat, Lily…

Dar acum stătea în camera de oaspeţi, încercînd să menţină aparenţele faţă de toţi, astfel încît relaţia lor să fie văzută cum se defineşte treptat, mult după dispariţia lui Max. Era o chestiune de respect faţă de memoria lui Max Hood, totul de dragul aparenţelor, astfel încît nimeni să nu poată şopti prin unghere că ea îşi trăda soţul cu vechiul lui prieten. Perfect. Aşa trebuia procedat. Dar lucrul acesta nu-l oprea pe Godwin să-şi amintească despre tot ce-i povestise Cilla cu privire la ea, la imoralitatea ei, aluziile la sufletul ei corupt, tot ce-i istorisise referitor la influenţa mamei ei, sau la modul în care făcuse un adevărat iad din viaţa lui Max Hood… Îşi amintea cele povestite de ticălosul acela la Cairo, despre toţi bărbaţii care o avuseseră pe Cilla, printre ei numărîndu-se şi Greer Fantasia. Absurd, în întregime absurd! Nu

era aşa?

În cele din urmă, se extrase de sub cuvertura grea şi privi pe fereastră la ultimul viscol care-şi mai arăta colţii. Prin perdeaua groasă de întuneric zări farurile unui automobil care dădea colţul: luminile galbene străpungeau şi iscodeau întunericul viforos. Maşina urca lungul drum spre Stillgraves, drum care nu ducea nicăieri altundeva.

În timp ce se apropia, Godwin se întreba cine putea să sosească atît de tîrziu, în noapte. Încet, luptîndu-se din greu cu zăpada, cu anvelopele voluminoase scrîşnind, maşina se balansă ca un tren prin rafalele de vînt şi zăpadă. Era Rolls-ul şi Morecambe ieşi cu greu din spatele volanului. Aşteptase ultimul tren care, evident, fusese oprit din cauza viscolului. Era ora trei.

Noul venit era înfăşurat într-un impermeabil enorm, încins cu cordon, cu gulerul ridicat, cu o eşarfă groasă răsucită de mai multe ori în jurul gîtului, cu o pălărie pleoştită, trasă zdravăn pe ochi, dar în lumina slabă, Godwin zări proeminenţa lungă şi încovoiată ca un cioc. Dar nu despre Sherlock Holmes era vorba.

Monk Vardan îşi făcuse apariţia din întuneric.

Uşa dormitorului se deschise în spatele lui. Se întoarse, luat prin surprindere şi smuls brusc din gîndurile lui. În uşă stătea Cilla, în capot.

— N-am putut să mai stau departe de tine. Eram nerăbdătoare să rămîn singură cu tine, încă de cînd am sosit cu toţii aici.

Sări în pat ca o copiliţă, trăgîndu-şi păturile pînă la bărbie.

— Arăţi din ce în ce mai bine, Rodger. Eşti numai bun. Îţi dai seama ce ţi s-a întîmplat? *Trăieşti*... şi sîntem *împreună*. Vino în pat, iubitule. Încălzeşte-mă. Chicoti.

Avea puterea de-ai alunga grijile, de a-l face să se simtă ca un băieţel.

— Mă simt atît de neastîmpărată…

Se furişă în pat lîngă ea, se lăsă împins sub pătură unde ea însăşi se cuibări, acoperindu-se toată. Timp de o clipă, capul ei reapăru, zîmbindu-i în întuneric. Îl sărută şi se retrase iar sub pătură. El se lăsă pe spate, eliberat, pentru moment, de orice griji, consumat de dorinţa ei arzătoare.

Făcură dragoste, fiecare atent să-l satisfacă pe celălalt, apoi

ea rămase în braţele lui, strîns lipiţi unul de altul, pînă ce căldura patului le umezi pielea. Ardoarea care de obicei o însufleţea, se potolise. Avusese un chef nebun să facă dragoste şi acum ofta, relaxată. Îl întrebă ce făcuse de cînd plecase ea şi el îi spuse cînd una, cînd alta, fără a-i pomeni nimic despre ceea ce-i povestise Morecambe despre Max şi despre Colin Dewitt. De asemenea, nu-i spuse nimic nici despre hotărîrea lui de a descoperi ce se întîmplase în cazul operaţiunii PRAETORIAN, cine o trădase. Îi spuse, în schimb, în treacăt, că se uitase la colecţia de fotografii din tinereţea lor, că fusese mişcat de fotografiile lui Max, făcute de-a lungul anilor.

Ea asculta, întorcîndu-şi capul pe pernă pentru a-l privi în faţă, dînd din cap pe măsură ce se depănau acele amintiri, apoi scoase un oftat încărcat de nedumerire.

— Moartea lui Max a fost pentru mine ca o carte pe care ai terminat-o, ai închis-o, ai pus-o înapoi pe raft, la locul ei. Acum nu prea mă mai gîndesc la el. A dispărut, e o părticică din trecut. Acolo îl situez eu, în gîndurile mele… în trecut. Întotdeauna îmi apare în minte vara aceea, la Paris… pe atunci eram o fetişcană. Îi inspiram pe bărbaţi, nu-i aşa? Era atît de uşor… tot ce aveam de făcut era să *exist*… Trebuie să fi fost fascinantă, nu-i aşa?

Vorbea cu un aer melancolic. El nu ştia niciodată dacă juca un rol, dacă repetase aceste replici dinainte. Dar n-ar fi voit să fie aşa.

— Fascinantă, spuse el. Da, aşa erai. Era părerea tuturor.

— Oare lucrul acesta e pierdut pentru totdeauna, iubitule? Cred că da, nu-i aşa? Întotdeauna se sfîrşeşte şi niciodată nu bagi de seamă cînd. Nu-ţi dai seama decît că s-a sfîrşit. Crezi că timpul e de vină?

— Nu fii proastă. Eu te văd şi acuma tot aşa, fascinantă, proaspătă şi…

Se freca de umărul lui.

— Eşti tare drăguţ că mă minţi. Bărbaţii pot fi atît de drăguţi… Dar adevărul este că doar o dată în viaţă o femeie poate fi pentru un bărbat proaspătă şi fascinantă.

— Uneori lucrul acesta durează în timp. Eu unul aşa cred.

Ea rămase tăcută mult timp, încît Godwin crezu că adormise. Dar nu era aşa.

— Singurele clipe de triumf adevărat pe care le-am cunoscut, n-au fost cele din concerte, sau de pe scenă, nimic din toate acestea, au fost cele cînd eram împreună cu un bărbat pentru prima oară şi vedeam în ochii lui că era pierdut… pierdut în mine. Credea că ajunsese, într-un fel, la esenţa lucrurilor, că eu eram răsplata şi ţelul final… adică o clipă de triumf adevărat, total… Să simţi că ai devenit pentru cineva răspunsul aşteptat, că oamenii te iubesc pentru asta. Dar clipa asta trece repede.

— Ai citit acest lucru şi în ochii mei, ai văzut cît de pierdut eram în tine?

— Nu, iubitule, niciodată. Dar nu e vina ta.

— Ascultă-mă, Cilla…

— E vina mea, te-am văduvit de acea clipă, am distrus-o în ceea ce ne priveşte pe *noi* amîndoi, a fost o greşeală îngrozitoare…

— Ce vrei să spui?

— Cînd m-ai văzut atunci, cu Clyde, cînd ne-ai surprins în postura aceea. Clyde între picioarele mele… Păcat, într-adevăr, lucrul ăsta a făcut imposibile acele clipe de triumf adevărat… a fost, în întregime, greşeala mea. O mică desfrînată zburdalnică. Nu face mutra asta tristă, iubirea mea. Mi-au trebuit ani de zile să-mi dau seama că n-am văzut niciodată în ochii tăi privirea aceea. De fapt, Rodger, una peste alta, tu eşti perfect, în afară de asta…

23

Era o petrecere de sfîrşit de săptămînă, o mică harababură în limitele obişnuite, cu plimbări prin zăpadă atunci cînd se potolea vîntul, cu eternele discuţii despre război; bîrfă din lumea teatrului, antrenată în special de Roddy Bascomb, discuţii despre publicaţii şi emisiuni radio, provocate de sosirea lui Homer Teasdale cu o frumuseţe în premieră, voinică şi plesnind de sănătate, o

întruchipare perfectă a femeii engleze. Monk Vardan era în forma lui obişnuită, ironic, căutat în calitatea lui de „sursă din interior“ în ceea ce privea războiul. Cînd rămase cu Godwin, conştient de privirea acestuia, clătină din cap şi spuse afabil:

— Asta-i petrecerea, ce să-i faci. Aici nu se discută chestiuni profesionale, bătrîne.

— Petrecere. Da, desigur. Dă-mi voie însă să te întreb, în calitate de *petrecăreţ*, cine dracu’ te-a invitat aici? Monk Vardan ridică din umeri, numai oase şi nevinovăţie rănită.

— Credeam că tu, bătrîne.

— Nu eu.

— Atunci Cilla. Ea trebuie să fi fost, prin eliminare.

— Nostim. Ea e cea care m-a întrebat dacă eu te-am invitat…

— Atunci e un mister, nu-i aşa? Dar sînt sigur că eşti de acord cu mine că mă distrez de minune. Asta-i important. Întotdeauna mi-a plăcut casa asta.

Îşi aprinse o ţigară şi zîmbi fericit.

— Nu putem primi aşa, pe oricine, aici. E o casă particulară, Monckton, nu o grădină zoologică, deschisă publicului cînd sînt hrănite animalele.

— Da, pe Zeus şi mai e şi al dracului de departe de drumul bătut. Dar ospitalitatea ta te face să uiţi toate inconvenientele. Ascultă, bătrîne, ştii bine că întotdeauna ţi-am preţuit prietenia…

— Să înţeleg, oare, de aici, că tu şi stăpînii tăi v-aţi venit în fire?

— Poftim?

— Am fost şters de pe lista suspecţilor?

— N-avem nici o listă, Rodger. N-avem decît un singur nume. Cine ştie? Poate că totul se va uita.

Zîmbi pe deasupra vaselor de argint de la marginea mesei, unde-şi umplea farfuria.

— Cred că mai iau un biscuit.

Aşează un biscuit peste celălalt, în turn. Era flămînd.

— Acum mi-am amintit… da, era Lieberman. Am dat peste el în Strand, într-una din zile; el a spus, în treacăt, că vine aici la sfîrşitul săptămînii. M-am gîndit, fireşte, că invitaţia mea s-ar fi putut rătăci. Adică, la ce altceva puteam să mă gîndesc, bătrîne? Bătrînul Monk e întotdeuna binevenit la o petrecere de sfîrşit de

săptămînă. Poate, dacă sînt încurajat ca lumea, îmi voi prezenta în seara asta, numerele mele de magie. N-ar fi nostim?

— De ce nu vrei să te topeşti, Monk?

— Mă numesc Bernard MacIntyre.

Era scurt şi îndesat, purta un costum păros de tweed şi un baston de promenadă, noduros, ciupit din loc în loc de urmele vizibile de dinţi ale ogarilor, Sherlock Holmes în carne şi oase.

— Veterinarul acestui loc. Aşa-i plăcea predecesorului dumitale, Max Hood, să mă considere. Acum îi asist mai mult pe locuitorii bipezi din micul şi posomorîtul nostru colţ de lume.

— Rodger Godwin. Aş fi vrut eu să fiu succesorul lui Max, dar nu sînt decît un vechi prieten al lui şi al soţiei lui. Şi, în prezent, sînt oaspetele permanent al acestei reşedinţe, aflat în covalescenţă. Îl cunoşteai de multă vreme pe Max?

— Dintotdeauna. Am fost prieteni de o viaţă. Ţi-am citit cărţile, te-am auzit la radio. Aş putea spune că te cunosc într-un fel. Cred că mulţi îţi spun lucrul ăsta.

— Se datorează, în întregime, radioului. Eu sînt, de fapt, un inocent de profesie. Oamenii mi-au tot repetat-o, pînă cînd am ajuns şi eu s-o cred.

— Înţeleg că nu mai eşti chiar atît de inocent, de cînd cu noua ta aventură.

— Nu ştiu ce ai auzit.

— Foarte puţine. Bîrfele satului. Nu ştiu de unde vin. Se crede că ai plecat într-un fel de misiune de comando. Ne închipuim că e vorba despre aceeaşi poveste în care Max şi-a lăsat pielea.

— Îmi pare rău că nu-ţi pot fi de vreun ajutor. Nu am voie să vorbesc despre asta.

— Mi s-a spus că ai fost împuşcat. Asta o ştiu de la Cilla.

— Cîteva crestături pe ici, pe colo. În principal, o rană la cap, mulţumesc lui Dumnezeu. Dar nimic periculos pentru cutiuţă.

MacIntyre aprobă din cap. Mai auzise asta.

— Hai să mai luăm o înghiţitură, spuse Godwin şi să ieşim în tindă sau pe verandă, sau cum naiba i se spune.

Se îndreptă spre uşile franceze, apoi făcu semn spre aleea pietruită care ducea spre stînci.

— Aş dori să-ţi spun două vorbe despre Max. Între patru ochi.

Soarele încerca din răsputeri să străpungă norii cenuşii care se tîrau foarte jos. Peisajul era şters, în culori posomorîte de cenuşiu şi cafeniu, vîrstate ici şi colo cu alb, acolo unde zăpada fusese adusă de rafale puternice. Vîntul sufla printre crengile copacilor şi sus, pe stînci, dinspre spaţiul deschis al pistei aflate la picioarele lor, în vale. Faţa lui MacIntyre, tăbăcită de capriciile vremii, părea insensibilă la frig.

— Am nevoie să aflu dacă Max ţi-a povestit ceva despre misiunea în care am plecat noi.

— A spus doar că, indiferent în ce ar fi constat, era riscantă. Parcă-mi amintesc că a descris-o ca avînd şanse juma-juma.

— Ah! Şi ei care mi-au spus că e o bucată de prăjitură, nu alta!

— Aşa se întăreşte conceptul de încredere în vreme de război.

— Doreau neapărat să merg cu ei şi fără îndoială că-şi imaginau că eu m-aş fi gîndit de două ori înainte de a mă hotărî să pornesc la o astfel de acţiune, cu numai cincizeci la sută şanse de reuşită.

— Da. Cred că toţi au avut aceeaşi şansă de supravieţuire.

— Max a greşit cu cincizeci la sută.

Se simţea uşurat să discute despre asta.

— Toţi au fost ucişi. În afară de mine, desigur.

— Trebuie să fi fost o treabă tare afurisită.

MacIntyre înghiţi scotchul, după ce şi-l plimbă printre dinţi.

— Totuşi Max a evitat o moarte care nu i-ar fi plăcut deloc. Şi-a împlinit destinul, pur şi simplu.

— Nu i-ar fi plăcut prea mult să îmbătrînească şi să fie un infirm, aprobă Godwin. Un declin lent şi lung.

— Oricum n-ar fi apucat el un declin lent şi lung. Nu asta voiam să spun.

— Nu te pot urmări.

— Max Hood era pe moarte şi el o ştia. De ani de zile trăia *pe datorie*. Credeam că poate ştiai. Sînt foarte sigur că nu i-a spus niciodată Cillei, dar credeam că în cazul tău… Ridică din umeri.

— Nu-mi pot da seama despre ce vorbeşti. Eşti foarte sigur?

— De faptul că era pe moarte? Da, foarte sigur. Avea o tumoră la creier. De ani de zile o avea, dar a rămas în stare latentă, o bună bucată de vreme. Apoi izbucnea din cînd în cînd, provocîndu-i unele tulburări. Era inoperabilă. S-a dus chiar şi în

Statele Unite să consulte medicii. Am aflat cu puţin timp înainte de a se însura. Mai tîrziu, a povestit, în treacăt, că fusese la Boston pentru o consultaţie minuţioasă şi eu am înţeles la ce se referea. Cu trei sau patru luni înainte de a pleca în misiunea sa secretă, toate vechile simptome îi reveniseră. Dureri de cap, vedenii stranii, depresiune nervoasă severă, referiri la sinucidere, pierderi ale atenţiei, amorţire temporară a membrelor.

— Cînd spui că au început toate astea?

— Chiar înainte de a se însura cu Cilla, atunci a avut primul atac serios. A fost prima oară cînd mi-a vorbit el despre asta. Se poate să mai fi avut unele simptome şi înainte, dar eu n-am ştiut. După asta, a mai avut cîteva mici accese dar treceau şi se simţea foarte bine. Odată cu declanşarea războiului, cred că s-a simţit uşurat. Îşi putea aranja o moarte eroică…

— Asta a şi făcut, te asigur.

— Eşti foarte norocos că n-ai împărţit moartea asta cu el.

— În ce fel îi afectau comportamentul aceste accese care-i reveneau?

— Iritabil, îndărătnic, în toane rele… S-ar fi luat la ceartă cu oricine care-i cădea în mînă. Mi-a povestit că se purtase urît cu Cilla. N-a spus el prea multe, dar am înţeles că o cam pocnise… Cînd era în starea asta, venea aici ca să se ascundă de lume. N-avea încredere în el, să stea în mijlocul oamenilor.

— Poate că într-un moment ca ăsta s-a întîmplat cu Colin Dewitt?

— Ţi-a povestit, nu-i aşa?

— Am auzit povestindu-se. Oricum, e doar o versiune.

— Ei bine, ai pus degetul pe rană. Avea dureri de cap îngrozitoare, îmi spunea că avea senzaţia că i se smulg dinţii cu un cleşte înroşit în foc. Cilla era aici şi Max a auzit bîrfe în legătură cu ea şi cu tînărul Colin. Colin era unul dintre cei căruia îi plăcea să-şi facă reclamă singur, cunoşti genul…

— Era vreun sîmbure de adevăr în acele bîrfe?

— Cum puteam eu să ştiu? Nu puteai crede nimic din cele ce spunea Colin, atunci cînd venea vorba despre femei şi nimeni nu era în măsură să ştie adevărul.

— Dar Cilla era în măsură.

— Mă îndoiesc că şi-ar fi dat jos pantalonaşii pentru un

băieţandru care era pe atunci tînărul Colin. Am auzit şi eu fel de fel de poveşti despre Cilla Hood, cine n-a auzit? Dar nu prea le acord cine ştie ce credit. Întotdeauna mi-a plăcut fetiţa. Oricum, Max s-a băgat într-o mare dandana cu Colin şi cu cîţiva prieteni de-ai lui care se aflau şi ei la crîşmă. Se purtau ca nişte bădărani, eram acolo şi am văzut totul. Au fost schimbate niscai lovituri de pumni. Colin s-a ales cu nasul rupt. L-am reparat eu cît m-am priceput. Apoi Max l-a împuşcat.

— Povesteşte-mi cum s-a întîmplat. Sînt sigur că a fost un accident.

MacIntyre rîse.

— Eşti chiar atît de sigur? Eşti chiar mai sigur decît mine deşi eu sînt cel care stăteam lîngă Max cînd a apăsat pe trăgaci.

— Vrei să-mi spui că n-a fost accident?

— Tocmai îţi spuneam că Max avea o tumoră la creier. Asta îi dădea nişte stări îngrozitoare. Era teribil de deprimat. Din cauza durerii pe care trebuia s-o suporte, avea o tendinţă către violenţa fizică. Şi un prostănac tînăr se fălea prin cîrciumi că se culca cu nevastă-sa. Aşa că ce să cred eu că s-a întîmplat în ziua aceea, la partida de vînătoare? Cred că Max Hood vedea roşu înaintea ochilor, cred că Max Hood a sesizat ocazia, i se pusese pata şi l-a trimis urgent pe lumea cealaltă. Asta este ceea ce cred eu.

— Care a fost reacţia Cillei?

— De ce n-o întrebi pe ea?

— Nu vreau să redeschid o rană veche.

— Ei bine, am să-ţi spun ce cred eu. Cred că nu-i pasă nici cît negru sub unghie de Colin, viu sau mort. E actriţă… poate că e obişnuită ca bărbaţii să se ucidă între ei pentru ea. Aşa sînt unele femei. Femei care arată ca Cilla, femei care se poartă ca Cilla. Ea nu dă doi bani pe toate astea, nu-i aşa? Cel puţin asta este părerea doctorului din acest ţinut.

— Şi nu crezi că Max i-a povestit Cillei despre boala lui?

— Am impresia că dorea s-o cruţe. Ştia că nu va rămîne ea de izbelişte, cu banii lui pe de-o parte, şi cariera ei pe de alta. Dar nu cred că ai face cuiva vreun rău dacă ai întreba-o acum despre toate astea. Sînt sigur.

Homer Teasdale era uşor afumat şi încercă să citească cu

voce tare una dintre cărţile lui Godwin, dar acesta îl ameninţă că-l omoară pe loc dacă o va face. Roddy Boscomb antrenă o ceată întreagă într-un joc de şarade, Lily Fantasia îi ghicea în cărţi lui Tarot, lucrul care o făcu pe Cilla să aducă o măsuţă Ouija, Monk Vardan povesti cîteva istorioare răsuflate de-ale lui Churchill şi doctorul MacIntyre o sărută pe iubita lui Homer Teasdale, în sala de biliard. Vardan strigă la un moment dat că a pierdut o hîrtie de o liră şi-apoi o găsi în urechea lui Lieberman. Vrăjitorie curată.

Vorbeau cu toţii despre război, se bea cam mult, se rîdea cam tare şi se întrebau ce avea să se întîmple înainte de terminarea războiului. Ascultau cu toţii cîteva discuri noi, cu Sinatra, Al Bowly şi Hutch şi stăteau pînă noaptea, tîrziu, pierzîndu-se în discuţii interminabile.

— Ia spune, Rodger, spuse Homer, examinîndu-l prin ochelari, cu capul înclinat spre spate şi ochelarii ancoraţi de vîrful nasului, ce gînduri ai pentru viitorul tău? A venit vremea să te preocupe problema. Te simţi suficient de refăcut ca să-ţi reiei munca?

— Mă simt foarte bine. Dar voi fi foarte greu de prins. Am o mulţime de „teme“ pentru acasă.

— Vrei să te întorci cu avionul?

— Înlesneşte-mi, te rog, treaba asta. Mă pun pe scris de acum încolo. Fă-mi rost de o cursă o dată pe săptămînă. Poate duminică seara.

Sîmbătă seara tîrziu Godwin urca scările, cînd Monk Vardan îşi făcu apariţia din întuneric şi-l strigă.

— Două vorbe, Rodger.

Godwin se întoarse, apoi coborî scările, înapoi.

— Încercam să te evit.

— Ce sensibilitate pronunţată, bătrîne. Dar poate că am putea să curăţim puţin atmosfera. Măcar parţial.

— De tine depinde, Monk, dar fă-o energic.

— Aici e frig. Vino cu mine să stăm lîngă foc. Hai să ne punem mintea la contribuţie, împreună.

— Rahat, Monk.

— Eşti arţăgos. Te înţeleg.

— Arţăgos nu e termenul cel mai potrivit.

— Poate c-aş fi în stare să-ţi prezint lucrurile într-o lumină mai

atrăgătoare. Cred că e foarte posibil să se ajungă la o aplanare a lucrurilor, ceea ce te va calma cu siguranţă. Se întîmplă să fii foarte norocos, bătrîne... foarte norocos, pentru faptul că a ieşit atît de puţin la lumină în ceea ce priveşte misiunea voastră. Parlamentul a tratat cu toată seriozitatea indicaţiile primului ministru. Şi-au ţinut gura cu toţii. Umilul dumneavoastră servitor, adică eu, a exercitat o presiune mai serioasă decît îţi poţi închipui, asupra anumitor parlamentari mai curioşi... şi totodată ţi-am întărit poziţia faţă de primul ministru însuşi, de cîte ori se ivea ocazia. Încerc să-l conving că n-are niciun rost să încerce să-ţi facă ţie ceva, dat fiind faptul că tu eşti cine eşti.

Scormoni în focul care era gata să se stingă.

— Nu e cazul acum să speri prea mult, dar...

— Pentru numele lui Dumnezeu, Monk!

— Nu ştiu cum vor evolua lucrurile dar acum că voi, yankeii, aţi intrat în război, aş spune că viitotul tău poate fi o idee mai roz. Poţi fi mult mai folositor aliaţilor făcînd ceea ce faci tu...

— Las-o baltă, Monk. Pînă cînd cineva mă va pune sub acuzare, am de gînd să fac ceea ce făceam...

— Dar odată întors la lucru, te-ai putea trezi că ţi se interzice accesul.

— Mă voi descurca eu, atunci.

— Cum doreşti.

— Dar aş vrea să-ţi pun o întrebare, Monk. Crezi că pot obţine un răspuns ferm?

— Vom vedea.

— Vei încerca tu, sau primul ministru, sau oricine altcineva, să descoperiţi ce s-a întîmplat *în realitate* cu operaţiunea PRAETORIAN? Cineva ne-a trădat. N-am fost eu acela... deci cine a fost?

— Să fim serioşi, bătrîne, n-am voie să-ţi spun mai mult. N-am avut discuţia asta, să ştii, sfatul pe care ţi-l dau este să fii cît mai discret posibil...

— Vreau un răspuns, Monk.

— Să nu-l mai vrei. Întoarce-te la lucru. Voi încerca să se uite totul. Mă voi ocupa de primul ministru, dar tu ştii că într-un angrenaj există fel de fel de roţi; există persoane care vor neapărat să aducă pe cineva în boxa acuzaţilor.

— Vreau să-l văd pe şeful tău.

— Glumeşti, desigur. Monk dădu drumul unuia dintre rînjetele sale de aligator.

— Am de gînd să descopăr cine l-a ucis pe Max Hood… cine ne-a trădat.

— Aş dori să nu te mai aud spunînd asta, Rodger. N-ai să faci nimic de genul ăsta. Ai să te porţi cum se cuvine şi ai să speri în ce e mai bun.

— Eu nu ştiu ce se petrece cu adevărat, Monk. Dar am o datorie faţă de Max Hood. Voi descoperi ce s-a întîmplat.

— Rodger, îţi vorbesc ca unui prieten, las-o baltă.

— Vreau doar să ştii ce intenţii am. Dă-te la o parte din cale mea, Monk.

— Asta sună mai degrabă a ameninţare, bătrîne.

— Numai în cazul cînd te pui de-a curmezişul între mine şi persoana care a trădat operaţiunea PRAETORIAN.

Prima emisiune a lui Godwin s-a difuzat la începutul lunii mai. Avea ca temă acţiunea care a devenit celebră sub numele de raidurile Baedeker, după seria de ghiduri pentru locuri renumite. Aceasta era un atac al lui Luftwaffe asupra catedralei din Exeter. Multe vieţi s-au pierdut, catedrala a fost serios avariată. Godwin luă cu el un om zdravăn şi vizită a doua zi Exeterul. Luă interviuri oamenilor de pe stradă, unui şef de pompieri bătrîn şi ursuz, care nu prea avea multe de comentat pe seama nemţilor… şi spuse povestea soţiei şi a fiicei unui doctor care-şi făcea serviciul în străinătate. Atît mama cît şi fiica au fost ucise. Şi astfel se făcea că războiul reclama mereu prezenţa lui Godwin, ca şi cum lipsise doar o clipă de la datorie.

Se mută înapoi în apartamentul său din Berkeley Street. Se vedea cu Cilla fără să se mai ferească, o întîlnea la teatru de mai multe ori pe săptămînă, serile şi se întorcea cu ea acasă, în Sloane Street, unde rămînea cîteva ore. Mergeau din cînd în cînd împreună la petreceri. Deveniră o pereche, punînd temeliile legăturii pentru viitorul lor împreună. Cît de des se întîmplă ca o femeie să se îndrăgostească şi să se mărite cu un bărbat care fusese un bun prieten al răposatului ei soţ? Părea un scenariu promiţător.

Într-o seară, el şi Homer Teasdale se duseră să vadă noul show de succes al lui Bea Lillie – *Big Top*, la Teatrul Majestăţii Sale. În pauză, Godwin fu luat prin surprindere de o voce familiară, chiar lîngă umărul său.

— Rodger, te-ai *întors* în oraş! Nu-mi puteam crede urechilor cînd am auzit vestea, nu m-ai sunat.

Era Anne Collister şi, spre mirarea lui, vederea părului ei blond şi a feţei palide şi perfect desenate, îl încălzi. Îi fusese groază s-o sune, să-i explice situaţia. Dar expresia ei în care se citea un reproş şăgalnic, răceala ochilor, îi plăcură. Îşi aminti cîtă puritate era în iubirea pe care i-o purtase acestei fete.

— Cînd te-am vizitat la Salisbury, nu te treziseşi încă. Apoi mi s-a spus că ar fi mai bine să renunţ.

— Iată-mă înapoi, cu picioarele adînc înfipte în pămînt. Ce bine-mi pare că te revăd, Anne!

— Am fost bolnavă de îngrijorare din cauza ta. Acum te simţi bine?

— Da, perfect. A mers greu… Eram scos din circulaţie, eram pe linie moartă.

Apăru şi Edward Collister, cu o ţigară lipită în colţul gurii, cu părul atîrnat pe frunte, cu ochii înfundaţi în pleoapele congestionate şi cu pungi vineţii şi pufoase sub ochi. Arăta şi mai rău decît ultima oară cînd îl văzuse Godwin.

— Rodger Godwin… Te-ai întors din războaie. Vorbea cu greutate, epuizat parcă. Ai fost un subiect de zvonuri, de tot felul de poveşti, de cîntece la foc de tabără. Am auzit că ai murit, dar trebuie să fi fost vorba de altul. Annei i-a fost dor de tine ca dracu', miorlăia în fiecare seară pînă adormea…

— Te rog, Edward! Nu-i da atenţie, Rodger.

— Şi mie mi-a fost dor de tine, Anne.

— Mi-o dovedeşti sunîndu-mă la telefon? Mîine?

— Da, desigur. Vom fixa o întîlnire.

— Am auzit de prietenul tău. Mi-a părut rău pentru el. Edward zîmbi fără vlagă.

— Prietenul meu?

— Da, generalul Sir Max Hood.

— Îţi mulţumesc, Edward. A fost într-adevăr, o veste îngrozitoare.

— Ăsta e războiul, trebuie s-o recunoaştem. Totuşi, fiecare nor îşi are conturul lui argintat.

— Să fiu al naibii dacă văd aşa ceva în cazul morţii lui Max. Edward Collister dădu din cap aprobator.

— Poate că nu. Totuşi ştiu o mulţime de indivizi care exultă de plăcere la gîndul că Cilla Hood a revenit pe piaţă. Asta în cazul în care a încetat vreodată, să fie.

— Mă tem că nu ştiu nimic în privinţa asta, spuse Godwin.

Godwin nu-i telefonă Annei Collister, aşa cum promisese. Îi venea foarte greu să-i înfrunte nevinovăţia şi tot ce reprezenta fiinţa ei, iar în plus, pentru Cilla începea o perioadă grea. În curînd urma să toarne un film, în timpul zilei, iar seara juca în spectacolul ei, un stres care nu putea să fi nimerit o perioadă mai nepotrivită. Comportamentul ei devenea tot mai ciudat, mai schimbător. Îl făcea să sufere în modul cel mai dureros, iar el, neajutorat, n-o putea opri în nici un fel. Nu putea face nimic altceva decît să dispară din viaţa ei. Nici unul nici altul nu ştia cît timp va dura această criză psihică. Ea era conştientă că se purta îngrozitor. Era trist, dar ea credea că aceasta era adevărata ei fire, ţinută în frîu multă vreme şi răbufnind acum prin membrana fragilă a auto-controlului.

El nu putea risca s-o vadă pe Anne Collister în săptămînile care au urmat după întîlnirea lor întîmplătoare la teatru. În disperarea pe care i-o provoca purtarea Cillei, ar fi putut face unele lucruri, ar fi putut promite alte lucruri, pe care, mai tîrziu, ar fi trebuit să le încalce. Anne merita mai mult decît îi putea oferi el, mai mult decît un bărbat obsedat de o femeie în care nu putea avea încredere, o femeie pe care uneori îi venea s-o ucidă.

Singur în apartamentul său, compunînd scrisori adresate Cillei, pe care nu avea să i le trimită niciodată, lucrînd la noua sa carte, încercînd să înţeleagă şi să cuprindă cu mintea fenomenul războiului care evolua zilnic de o manieră tot mai capricioasă, Godwin îşi încheia ziua de lucru în tovărăşia permanentă a lui Max Hood. Ştia că nu se va putea elibera niciodată de umbra lui Max, pînă cînd, poate, nu va fi răzbunat. Se gîndea la Max, care se ştia condamnat din cauza tumorii la creier, plecînd într-o altă misiune… Max, Max, Max, ce se petrecuse, cu adevărat, în

noaptea aceea? Era, într-adevăr, o misiune atît de riscantă? Ştiuse, oare, Monk Vardan, ce pericole o pîndeau? Ştiuse, oare, Churchill? Sau era, într-adevăr, o bucată de prăjitură, cum i se spusese lui, care se transformase într-un coşmar, numai pentru că fusese trădată? L-ar fi trimis ei, oare, pe Rodger Godwin în acea operaţiune, dacă ar fi ştiut că şansele reprezintă doar cincizeci la sută, în cel mai bun caz? Cum putuseră, oare, să nu-l prevină, cel puţin? Ce se petrecuse, cu adevărat? Nu, era imposibil ca ei să fi ştiut ce se va întîmpla. *Era* o bucată de prăjitură. Pînă în momentul în care cineva îi vînduse. Aceasta era o realitate şi Godwin o ştia.

Într-o seară ploioasă, stătea singur într-o cîrciumioară din Islington, departe de emoţiile Londrei şi ale războiului. Locul de întîlnire fusese ideea lui Alec Rakestraw.

— În zilele noastre, nu-mi pot permite să fiu văzut cu tine, Rodger. Nici vorbă de aşa ceva. Fii înţelegător. Arborează şi tu o barbă falsă, un nas caraghios şi o pălărie moale, înfundată adînc pe cap, să-ţi acopere sprîncenele. Vardan a fost zărit adulmecînd pe la colţuri şi vorbind cu toţi cei cu care ai stat tu vreodată la un păhărel. Am putea spune că au fost puse întrebări-cheie. Aşa încît, ori e vorba despre Omuleţul Verde care bîntuie cartierele mărginaşe din Islington, ori e o aiureală.

Interogatoriile lui Vardan nu erau nici o surpriză pentru Godwin; auzise despre asta în mai multe cartiere. În plus, avea mare nevoie să-l întîlnească pe Rakestraw care avea oarecare influenţă şi greutate la amiralitate. Stătea într-un colţ întunecos, cu o halbă golită pe jumătate în faţă, neluat în seamă de obişnuiţii localului care ascultau ştirile de război transmise la radio şi aruncau, apatici, micile săgeţi într-un panou deteriorat. O rafală instantanee de vînt şi de ploaie şi Rakestraw apăru în uşă, cu gulerul ridicat, fără uniformă, arătînd mai scund decît de obicei. Îl zări pe Godwin şi se grăbi spre el.

— Alec, ai intrat la apă.

— Ai fi nemaipomenit de norocos dacă nu m-aş mai vedea deloc. Adu-mi halba şi obiectul acela care trece drept cîrnat prin părţile astea. Am răspunsuri aproape definitive la întrebările tale. Mai întîi, însă, haleală pentru marinarul flămînd. Nu mă vînd ieftin,

aşa cum i-a amintit tîrfa episcopului.

Cînd Godwin se întoarse la masă şi puse halba şi cîrnatul în faţa lui Rakestraw, musafirul său netezea cu grijă, pe masă o foaie de hîrtie cu însemnări, încercînd să evite stropii de aperitiv care formau băltoace minuscule. Luă o bucăţică de cîrnat şi se strîmbă, sorbi puţin aperitiv, apoi îşi plimbă degetul pe lista cu nume.

— Martin Jellicoe, Cyril Pinkham, Bert Penrose, Brian Qualley, Alf Dexter, Reginald Smythe-Haven, Bill Cox, Lad Holbrook, Anthony Jones, Jim Steele, Boyd Malvern, Oxham Bester… asta e lista pe care mi-ai dat-o, Rodger.

— Iar tu ai căutat prin dosarele serviciului. Ce a reieşit?

— A fost o sarcină îngrozitoare, cea pe care mi-ai dat-o. Plină de capcane.

— Să zicem că-mi erai dator cu una dintre ele.

— Evident. Altfel aş fi pus mîna pe tine şi ei te-ar fi pus la zid şi…

— Alec, Alec, îmi *erai dator*. Deci, ce-ai descoperit?

— Nimic. Nici o firimitură. Dulapul era gol.

— Practic imposibil. Ei au existat. Trebuie să existe dosare, evidenţe.

— Sînt sigur că *au existat* evidenţe. Tocmai asta e, că acum nu mai există nici o evidenţă.

— S-au pierdut? S-au pus greşit la dosar? Ce s-a întîmplat?

— Au dispărut. Cum să te fac să pricepi treaba asta? Aceşti oameni nu există în evidenţele personalului. Şi eu pot să nu mai exist, doar pe motivul că am fost destul de prost inspirat ca să întreb…

— Nu-mi vine să cred. Există o explicaţie simplă.

— Desigur. Dosarele obişnuite au fost înhăţate de persoane sus-puse. Nu că s-a pus pe ele ştampila cu *secret* sau cea cu ochi. Nu că au fost rechiziţionate de cutare departament sau de cutare minister. Au *dispărut*, pur şi simplu. Vreau să-ţi explic că există dosare centrale unde cariera unui individ de-a lungul vieţii este rezumată, notată, adnotată şi aşa mai departe. Există apoi alte dosare, care ies la lumină la momentul potrivit, dar chiar şi căutatul acestora este un lucru imposibil, ţi-ar lua luni de zile să faci săpături printre dosarele împrăştiate peste tot, pe teritoriul

vitezei şi demnei noastre insule… şi nu te-aş sfătui să încerci să faci săpături de acest gen. Aici sînt implicate forţe nevăzute şi extrem de puternice, Rodger… dum-dum…

Dulapul Registraturii Centrale e curat ca un os albit de timp, iar în ceea ce mă priveşte, niciodată n-am pus întrebări. Totul s-a dat uitării. Niciodată n-am discutat despre asta la serviciu.

— Iar despre celălalt cuvînt pe care ţi l-am încredinţat, ce-mi spui?

— *PRAETORIAN*, da. L-am lăsat la urmă, am întrebat două persoane în care am încredere că sînt discrete. Vreau să spun… *discrete*.

— Şi?

— Nimeni n-a auzit de aşa ceva. Eu mă mai pricep să citesc în ochii oamenilor. Nici n-au clipit. N-a existat nimic cu numele de PRAETORIAN. Ai cuvîntul meu. Orice ai crede tu că este… nu este. N-a exitat niciodată ceva numit PRAETORIAN. Crezi că… ceva muştar ar putea îmbunătăţi gustul vreunui alt cîrnat? Pe urmă trebuie să-mi iau tălpăşiţa neapărat. Vom pleca de aici separat, dacă n-ai nimic împotrivă.

Godwin şi-l amintea pe Lad Holbrook; expertul în jocul de cărţi care a măturat cea mai mare parte din banii existenţi pe submarin, omul care a înjunghiat cu cuţitul sentinela germană, cel al cărui braţ a fost făcut bucăţele din cauza împuşcăturilor şi care a murit ca un erou, la cartierul general al lui Rommel. Holbrook îi povestise lui Godwin că tatăl lui era funcţionar într-un birou undeva, în apropierea docurilor, că locuiau pe King’s Road, după World’s End.

Godwin descoperi apartamentul, într-un bloc de cărămidă, un loc cu aparenţa unei sărăcii dichisite, în stilul Recesiunii, locuit de oameni care refuzau să admită că sînt săraci, deşi abia reuşeau să trăiască de la o săptămînă la alta. Bărbaţii purtau gulere tari şi cravată; pentru ei asta avea o mare importanţă. Milieuri pe spătarele scaunelor, ceai slab, miros de legume fierte, barul electric care strălucea în micul salon… Mama şi tatăl lui Lad Holbrook tocmai îşi terminaseră cina tîrzie, alcătuită din pîine prăjită şi ouă. În ochi li se aprinse o licărire la auzul numelui lui Godwin, cu toate că n-ar fi fost de *bon ton* să admită

recunoaşterea meritelor unui bărbat renumit. Se puse la fiert încă o porţie de ceai. O fată cu ochi mari şi o tunsoare foarte modernă aduse ceştile şi ceaiul pe o tavă. Turnă şi ochii ei mari prinseră, pentru o clipă, privirile lui Godwin, după ce ceaşca se umpluse. Era sora lui Lad, Diana.

— Eram prieten cu fiul dumneavoastră, spuse Godwin. Eram cu el cînd a murit. Vă pot spune cu mîna pe inimă că şi-a dat viaţa ca un erou şi fără nici o ezitare.

Doamna Holbrook zîmbi cu zgîrcenie, în timp ce strîngea în pumn o batistă de dantelă.

— Ni s-a dat a-nţelege că misiunea lui era secretă, spuse liniştit Oliver Holbrook.

Era un umil învăţător, un bărbat sfrijit care dădea impresia că fusese cîndva gras. Rămăsese îmbrăcat în costum, deşi seara era pe sfîrşite şi cina se terminase.

— Nu sînt deloc sigur că ar trebui să discutăm despre asta acum.

— Cum a murit? întrebă femeia. Colţurile gurii i se lăsară în jos.

Pe masă, lîngă scaunul ei, se vedea o Biblie mică, frumos legată în piele.

— Biscuiţi?

Diana trecea prin faţa tuturor cu o farfurie. Nici coacăze, nici figurine. Nu erau biscuiţii favoriţi ai lui Monk Vardan.

— A murit înfruntînd o ceată de germani care aveau un tun. I-a dovedit pe toţi.

— Vai, Doamne! Întotdeauna a fost un băiat curajos!

— Asta i se potrivea lui Laddie, spuse Diana, ronţăind un biscuit.

— Acum, spuse Holbrook, cred că ajunge. Sînt sigur că sînteţi bine intenţionat şi tot restul, domnule Godwin, dar ni s-a spus că nu trebuie să suflăm o vorbă. Lucrul acesta trebuie să rămînă în întregime secret. Nu se pune problema să continuăm discuţia pe tema asta.

— Unde a murit?

— Mamă, spuse Holbrook, făcîndu-i semn cu mîna. Ajunge, am spus.

— În Africa de Nord, spuse Godwin. Dar soţul dumneavoastră

are perfectă dreptate. Am vrut să ştiu dacă vi s-a spus ceva despre operaţiune, dar acum îmi dau seama că nu. Şi sînt sigur că nici Lad nu v-a spus nimic.

— Nici un cuvînt, spuse mama lui. Era un bun soldat.

— Nu cred că am pus în pericol securitatea statului spunîndu-vă ce v-am spus, atîta timp cît rămîne între noi.

— Am fost foarte mîhnită că ni s-a spus atît de puţin. Îşi şterse ochii. Foarte mîhnită.

— Nu începe acum, mamă. Ştii bine ce ne-au spus.

Soţul ei se întoarse spre Godwin.

— Nici o întrebare, asta ne-au spus. Buna mea soţie a vrut să meargă mai departe, dar ne-au spus să nu punem nici o întrebare. E un lucru foarte important. Siguranţa siguranţei. Regele şi Ţara, domnule Godwin. Acesta este motto-ul nostru.

— Cred că e foarte amabil din partea d-lui Godwin să vină pînă aici…

— Îl iubeam pe fiul dumneavoastră. Era un jucător de cărţi al naibii de dibaci. *Regii persani*.

Holbrook rîse pe-nfundate.

— Eu l-am învăţat jocul ăsta. Era doar un băieţandru pe atunci. În vacanţă la Brighton. Îţi aduci aminte, mamă. *Regii persani* şi Stînca de la Brighton, într-o după amiază ploioasă.

Bîjbîia prin mînecă, în căutarea batistei. O duse la ochi.

— Ce zile fericite, ce zile fericite!

Se ridică în picioare şi-i strînse mîna lui Godwin.

— Mama are dreptate. Aţi făcut bine că aţi venit, domnule.

Godwin se opri la jumătatea drumului, după ce părăsi blocul. I-ar fi luat mult timp să se întoarcă pe jos, tot drumul acela, pînă la Mayfair. Poate chiar două ore, dar, între timp, avea o mulţime de lucruri la care trebuia să se gîndească.

Auzi pe cineva alergînd în spatele lui, apoi o voce.

— Domnule Godwin, staţi puţin.

Era Diana.

— Cu ce pot să-ţi fiu de folos?

Îi zîmbi, o plăcu imediat.

Ei i se tăiase respiraţia şi obrajii ei palizi se îmbujoraseră.

— Foarte frumos din partea dumneavoastră să veniţi aşa, pe neaşteptate, la noi. Vă ascult emisiunile la radio; trebuie să fiţi

teribil de ocupat. Mama şi tata au fost luaţi prin surprindere cînd v-aţi *materializat* aşa, din senin, ca un strigoi.

— Asta am şi intenţionat, să-i iau prin surprindere.

— Fapt este că ei nu v-au spus totul. Şi pentru că sînteţi atît de drăguţ să vă opriţi, v-aş putea povesti despre individul care a venit la noi, într-o seară. Spunea că reprezintă Regele şi Ţara. Chicoti, punîndu-şi mîna la gură – … ca şi cum ar fi spus că reprezintă un restaurant… dar vă puteţi închipui cît de tare i-au plăcut vorbele astea tatei. Regele şi Ţara. I s-au aprins beculeţele, era numai ochi şi urechi.

— Tatăl tău e un patriot, Diana.

— Fără îndoială. Oricum, individul acela a venit la noi, aproape de Crăciun, în timpul vacanţei. Eu citeam într-un colţ şi tata uitase că eram acolo. Omul acela le-a spus despre moartea lui Lad – li se spusese mai demult că era mort – dar ei nu trebuiau să înceapă nici un fel de cercetări. Trebuiau să se potolească, pentru că mama fusese în audienţă la Poliţia Militară; dorea să ştie ce se întîmplase cu Lad. Cel care răspundea de noi, domnul Spears, i-a spus după cîteva zile, că nu se mai putea obţine nici o altă informaţie… apoi s-a arătat individul acela şi le-a dat mamei şi tatei un pachet cu bani. Nu un cec, fiţi atent. Bani. Un plic mare cu bancnote, nu-mi puteam crede ochilor.

Ochii ei erau larg deschişi în timp ce păşea privind în sus, spre Godwin.

— Nu te condamn. E ciudat, nu-i aşa? Nu aşa se fac lucrurile în mod obişnuit.

— Individul spunea că banii reprezintă un premiu special pentru marea pierdere suferită… numea asta primă unică de asigurare, din partea unui guvern recunoscător.

— Altceva?

— Înainte de a pleca, le-a spus de mai multe ori că nu trebuiau să se mai ducă pe la domnul Spears, că nu trebuiau să mai pună nici o întrebare, sau să discute acest lucru cu cineva… Spunea că exista riscul să fie auziţi de urechi nepotrivite, ceva în genul ăsta.

Îşi dădu la o parte părul de pe obraz şi-şi îndesă mîinile în buzunarele hainei. Promitea să devină foarte frumoasă, tot aşa cum Lad fusese un băiat chipeş.

— Am văzut un film cu George Raft. El a dat cuiva bani ca să tacă. Banii ăia se numeau „bani confidenţiali“. Eu cred că ceea ce le-a dat individul mamei şi tatei erau „bani confidenţiali“. Eşti plătit ca să-ţi ţii gura.

— Cum arăta tipul?

— Era înalt şi cred că era foarte subţire, dar purta un fel de manta. Haina asta şi nasul lung m-au făcut să mă gîndesc la Sherlock Holmes. Îi tot spunea tatei, *bătrîne*. Nu cred să-i mai fi spus cineva, vreodată în felul ăsta. Era cam caraghios. Ce părere aveţi?

— Părerea mea este că ai calităţile unui bun reporter.

— Nu se poate! Vorbiţi serios?

— Eşti un foarte bun observator. Mi-ai fost de mare ajutor. Să ştii că nu glumesc.

— Credeţi c-aş putea deveni, vreodată, reporter? Într-adevăr?

— De ce nu?

Îi dădu cartea lui de vizită şi cînd privi în urmă, ea mai era încă acolo, de parcă îi crescuseră rădăcini în acel loc. Cînd văzu că se întoarce spre ea, îi făcu cu mîna şi, fără falsă pudoare, îi trimise o sărutare.

Peter Cobra îl zări de îndată ce intră în întunecimea salonului de la Dogsbody. Îşi făcu loc prin mulţime.

— Rodger, îţi dai seama ce îngrozitor de greu este să serveşti o masă decentă la un preţ maxim de cinci şilingi? Noile reglementări ne ucid, nu alta. Putem angaja doi pînă la şase oameni pentru cabaret, dar asta înseamnă să asigurăm noi spectacolul ăsta îngrozitor! Astfel, un violonist ţigan va trece printre mese. Sau vărul lui, un cîntăreţ portughez de fado-uri. Sună ca o pisică în căldurile morţii sau ale pasiunii. O mică distincţie, dar nu e mare diferenţă. La ce ne-a redus războiul ăsta! Cel cu care ai întîlnire se află într-unul din cele mai întunecoase colţuri. Zîmbi îngăduitor, ca unul care se gîndeşte la toate.

Monk Vardan sorbea un Martini. Arăta ca într-un tablou pre-rafaelit, cu ţeasta lui înşurubată pe gîtul lung. Îi făcu semn cu degetul lui Godwin, apoi îi indică bancheta de lîngă el. Apoi i se adresă lui Peter Cobra:

— Fii atent să nu vină la mine violonistul ăla, că nu garantez

pentru acţiunile mele.

Cobra ridică din umeri. Vardan spuse:

— Mă bucur foarte mult că ai venit, bătrîne, avînd în vedere cît de ocupat ai fost. Acum umezeşte-ţi gîtlejul, tinere Godwin şi pregăteşte-te, că am de gînd să te dojenesc.

— Doar n-o să glumim toată seara. Un Martini, Peter, dar bine preparat.

Cobra se încruntă şi numaidecît una dintre fetişcanele sale apăru cu băutura ideală.

— Dar înainte de afaceri, lucrurile plăcute, spuse Vardan, scoţîndu-şi monoclul de la ochi. Ce mai face frumoasa Cilla? Trebuie să-ţi spun că a fost un sfîrşit de săptămînă minunat, acolo sus, la Stillgraves. Cei cazaţi în aripa unde am stat eu ar putea să-l considere o bagatelă spumoasă, dar părerea mea este că a fost înviorător. Apa de la toaletă era îngheţată. Ţi-am spus?

— M-ai scutit.

— Un fleac. Deci cum vă mai simţiţi voi doi?

— În ultima vreme n-am prea văzut-o pe Cilla. Munceşte foarte mult în perioada asta.

— Mi se pare mie sau miros o notă de iritare în glasul tău, bătrîne?

— Trece printr-una dintre perioadele ei dificile. Dar o va depăşi.

— Cu siguranţă, pare să aibă o tendinţă pronunţată către astfel de perioade de…

— Las-o baltă, Monk. Ce intenţii ai? De ce m-ai chemat aici?

— Pentru că ai fost un băiat cam neascultător. Dumnezeule, l-am prevenit pe Peter în legătură cu ţiganul ăsta, hei, tu, de colo! Şterge-o! Ce ticălos, Peter ăsta! Pot să jur că l-a trimis intenţionat aici! Pentru numele lui Dumnezeu, Rodger, neascultător ai mai fost! Corupi conduita guvernului Majestăţii Sale. Trădare. Doar ţi s-a spus să te porţi cum se cuvine şi să-ţi pui lacăt la gură. Noi am fost extraordinar de corecţi faţă de tine, dată fiind situaţia. Dar tu nu ne-ai ascultat şi te-ai băgat din nou în belea. Ce să facem cu tine? Îi tragi însă şi pe alţii în mocirla ta… Nu e un plan prea bun, bătrîne. Ar fi trebuit să ştii asta.

Lui Godwin îi trecu un fior pe spinare.

— Treci la subiect.

— De pildă, să-l luăm pe sărmanul Rakestraw. A făcut ce-a făcut şi şi-a compromis vechea poziţie pe care o avea. *Finito*[1]. Niciodată nu va mai putea merge mai departe şi ca s-o spunem pe-a dreaptă, e greşeala ta. Nimeni nu i-o va spune în faţă, dar, în curînd, îşi va da seama el singur. Nu ne-a informat că tu l-ai solicitat; mare greşeală… dar unele dintre persoanele pe care le credea sigure şi cărora le-a pus întrebări, s-au dovedit a fi oameni care-şi cunoşteau datoria şi ne-au pus la curent în legătură cu cercetările pe care le făcea el.

— Murdară treabă, Monk.

— Mai degrabă o treabă alunecoasă, aşa cum spunem noi. Ce vrei, e război, Rodger. Apoi, să-l luăm pe Oliver Holbrook, un englez de formaţie veche. A ştiut cum să procedeze cînd l-ai vizitat. A spus că eşti un băiat bun, dar el trebuia să-şi facă datoria.

Vardan îşi aprinse o ţigară şi trase fumul prin port-ţigaret.

— Acum ascultă-mă, Rodger, nu ne putem permite să te lăsăm să rătăceşti încoace şi încolo, aruncînd la întîmplare „seminţe“ din care ar putea răsări probleme foarte supărătoare. O încercare nereuşită de a-l ucide pe Rommel, toţi morţi… Nu ne putem permite ca afacerea să iasă la lumină. Eşti sigur că înţelegi situaţia?

— Nu arunc nici o sămînţă şi, în mod sigur, nu voi face nimic public din toate acestea, deşi, pe Dumnezeul meu, aş putea s-o fac. Oricum, nimeni nu va crede povestea voastră prostească în care eu am rolul de trădător… Nu vreau decît să descopăr în ce mod a fost trădată operaţiunea PRAETORIAN şi cine a făcut asta. Ai putea să mă şi crezi uneori, Monk.

— Cu ce scop o faci? Unde vrei să ajungi? Serios, bătrîne, ce speri tu să realizezi? Aceasta a fost o operaţiune ultrasecretă; noi vrem ca şi urmările ei să rămînă la fel. Noi ţi-am cerut să te astîmperi şi să încetezi să mai…

— M-aţi acuzat, Monk…

— Ia spune-mi, Rodger. Ai luat-o pe arătură? Vorbesc foarte serios. Ai avut o rană îngrozitoare la cap. Nu crezi că ar trebui să fii examinat? Medicii noştri îţi stau la dispoziţie…

— Să cred că dacă mă veţi interna într-un spital, n-am să mai

---

[1] E terminat (lb. it.) (*n.tr.*).

ies de acolo?

— Nu ştiu ce trebuie să crezi tu, Rodger. Mie mi se pare evident că ai putea, într-adevăr, să-ţi pierezi minţile. E numai un gînd de-al meu.

— Dacă asta m-a făcut să doresc să descopăr identitatea trădătorului, atunci, în aparenţă, sînt nebun.

— Mă îngrijorezi, oftă Vardan. Sînt împuternicit să-ţi spun doar, să te pun în gardă, pentru ultima oară, s-o laşi baltă. Te amesteci în treburile statului, în desfăşurarea războiului. Lucrurile acestea ţi le spun direct din partea şefului meu. Dacă nu te porţi cum trebuie, Rodger, faptele tale, nu ale noastre, vor antrena consecinţele.

— Cum ar spune un prieten de-al meu „Ce fioros, dragă băiete“.

— Foarte fioros, te asigur. Acum trebuie să te ameninţ din nou şi, cu adevărat, nu-mi place deloc acest lucru. Cu toate acestea, ceea ce trebuie făcut, trebuie făcut. În timp ce erai la bordul vasului *Kismet* care se îndrepta către Beda Littoria, ai scris o scrisoare care i-a fost încredinţată căpitanului vasului, Stanley Wardour. Era genul *acela* de scrisoare pe care oamenii o scriu cînd pleacă într-o misiune periculoasă şi întotdeauna există şanse să nu se mai întoarcă. Era adresată Cillei Hood şi trebuia predată lui Homer Teasdale. Dar s-a întîmplat ca tu să nu mori, aşa încît scrisoarea n-a ajuns niciodată în mîna lui Teasdale. Şi nici a doamnei Hood, evident. Împreună cu toate celelalte lucruri care-ţi aparţineau, mi-a parvenit mie. Băgăreţ cum mă ştii, am citit-o… o scrisoare foarte emoţionantă, mişcătoare. O declaraţie de dragoste foarte emoţionantă, adresată soţiei altui bărbat… iar acest bărbat se întîmplă să conducă operaţiunea la care luai parte… o expunere destul de clară a unui motiv pentru crimă. Scrisoarea asta, Rodger, sau o versiune a ei, ar putea ajunge, în mod misterios, în mîna unuia dintre cei mai puţin responsabili tipi de pe Fleet Street. Ştii bine că ar putea fi chiar folosită ca evidenţă împotriva ta şi a doamnei Hood, voi amîndoi complotînd să-l ucideţi pe soţul ei. Îţi poţi da seama ce rahat ar putea să iasă de aici? S-ar putea să nu ajungă neapărat la tribunal, dar imaginează-ţi ce prejudiciu ar aduce nu numai carierei tale dar şi carierei ei – ea e destul de proastă şi de dezechilibrată ca să se

arunce de pe Westminster Bridge sau ceva în genul ăsta, la fel de dramatic. În orice caz, ar ieşi un scandal deosebit de meschin… Gîndeşte-te numai puţin, vrei? Asta înainte de a te hotărî să joci, din nou, rolul eroului detectiv.

Godwin ieşi din spatele mesei şi se ridică în picioare.

— Monk, mă uluieşti. Se ştie, oare, la Eton, cum te porţi tu în prezent? Încă un moment în compania ta şi mă tem că te voi face să-ţi înghiţi Martini-ul cu pahar cu tot.

— Ştiu, spuse el, privind în sus, la Godwin. Nevoia care mă împinge să mă port astfel, mă mîhneşte. Cu adevărat. Ridică din umeri cu o expresie disperată. Ce face un patriot pentru ţara sa!

La începutul lui iunie 1942, RAF lansa cel mai mare raid din istorie, raidul celor o mie de bombardiere, deasupra oraşului Köln. Godwin se duse pe unul dintre aerodromuri, pentru a lua interviuri piloţilor care se întorceau şi membrilor echipajelor, pentru ascultătorii săi americani.

Un tînăr pilot din Halifax cu o mustăcioară rară, de băieţandru, clătină din cap a uimire pentru întreprinderea aceea îndrăzneaţă la care tocmai luase parte.

— Mulţimea aceea de avioane umpleau cerul, cît vedeai cu ochii, şi în faţa şi în spatele nostru. La fiecare şase secunde trecea un bombardier pe deasupra Köln-ului. Credeţi-mă, domnule, parcă era traficul din Picadilly Circus, chiar mai rău.

Un altul abia putea realiza distrugerea care avusese loc.

— Eram deasupra coastei Olandei, în drum spre casă, adică la vreo 140 de mile de Köln şi, aşa să-mi ajute Dumnezeu, mai puteam zări încă, incendiile care rămăseseră în urma noastră. Şi noi, evident, toastam pentru pacostea asta.

Un tunar tînăr, cu faţă palidă şi vorbă domoală, şopti cu jumătate de glas:

— Nu ne putem impiedica să nu ne simţim abătuţi pentru cei de acolo, de jos. Am două surioare, pe mama, tata şi un bunic şi n-aş vrea să li se întîmple ceva asemănător… Londra, în clipele ei cele mai grele, n-a fost decît un fleac pe lîngă Köln.

Cîteodată Godwin se întorcea, iarăşi, în emisiunile sale de duminică seară sau în coloanele ziarelor, la nume şi locuri familiare. Uneori îi venea greu să înţeleagă că, în tot acest timp,

se afla sub semnul aceluiaşi război uriaş care, din Marea Nordului se îndrepta spre Rusia ce urma să deschidă ofensiva de primăvară în Crimeea, apoi spre Burma, spre Malta, spre Golful Bengal, spre Köln, pînă în acele localităţi din deşert, ale căror nume deveniseră cunoscute. Acolo, în deşert, se dădea o bătălie uriaşă de tancuri, între Bir Hacheim şi El Adem, la numai douăzeci de mile la sud de Tobruk. RAF făcea prăpăd printre tancurile naziste, dar Rommel continua să aibă în obiectiv Tobruk-ul. Englezii îl ţineau cu înverşunare. Fraza oficială care se difuza de la cartierul general al lui Auchinleck era că „nu există nici un motiv de nemulţumire“, o observaţie pe care Godwin o incluse în emisiunea sa ca pe un exemplu de adevăr spus doar pe jumătate, tipic britanic. Deveni una dintre poantele sale. O mulţime de americani o repetau în zilele acelea.

Ascultătorii erau bucuroşi să-i audă vocea şi să-i citească articolele care apăreau acum de două ori pe săptămînă. Se simţea foarte bine, în afara problemelor cu Cilla, care-l urmăreau şi noaptea, răpindu-i douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru. Dacă ar fi putut pune lucrurile la punct cu Cilla... Trebuia să creadă că va reuşi în cele din urmă. Într-un fel sau altul.

Acestea erau împrejurările cînd cineva încercă să-l omoare.

24

Un general american dăduse o petrecere la Dorchester în onoarea unui senator american, cunoscut ca avînd legături solide cu o mulţime de bătăuşi care fac curăţenie în Washington, în special cu Harry Hopkins, ceea ce însemna că avea acces direct la urechea lui Franklin Roosevelt. De aceea, adunarea din acea seară era bogată şi pestriţă: militari, oameni politici şi funcţionari, un număr mare de femei frumoase. Lily Fantasia adunase în jurul ei un buchet de admiratori.

Cînd Greer şi Godwin discutaseră în noaptea aceea, bunul

simţ al lui Greer îl împiedicase s-o pomenească pe Cilla. Astfel Godwin înţelese că Greer ştia despre ei, de aceea, avu sentimentul că Cilla plutea deasupra capetelor lor. Mai tîrziu, la acea petrecere, după ce Godwin fusese abordat de senator care-i ceru un autograf pentru fetiţa sa Sue, ce-l credea frumos ca o stea de cinema, Lily îl ţintui, în cele din urmă, lîngă zid. Îi strînse mîna tare şi îndelung, în timp ce în ochi i se oglindea o mare tristeţe.

— Vai, Lily… spuse el.

— Stai, Rodger, totul va sări în aer. Ştiai cum o să fie, Rodger, nu poţi spune că habar n-aveai…

— Despre ce vorbeşti? Nu ştiu mai mult decît cei de aici, cred că-ţi dai seama.

— Glumeşti, asta e, Rodger, dar inima ţi-e sfărîmată iar Cilla simte că fiinţa i se sfîşie în bucăţi.

— Eu pot face faţă.

— Dacă simţi nevoia să vorbeşti, spuse ea, urechea mea prietenească îţi stă la dispoziţie.

— Mulţumesc, Lily. Dar eu sînt clădit din material solid. Suspinul meu înfundat se aude în Mayfair pe la trei dimineaţă şi eu, în obişnuita mea formă strălucită, îmi fac apariţia în zori.

— Şi, desigur, e vorba de prietena ta, domnişoara Collister. Zilele trecute, la prînz, cineva a încercat să parieze cu mine pe zece lire că Anne Collister va fi doamna Godwin pînă la sfîrşitul anului.

— Ce ciudat obiect de pariu!

— Nu vreau să dau nume. Dar persoana spune că este o prietenă a familiei Collister. Familia însăşi pare să fie într-o stare vagă de agitaţie.

— Lily, trebuie să plec. Ai avut vreodată sentimentul că vrei să pleci, dar, în acelaşi timp, vrei să rămîi? Exact aşa simt eu acum.

Godwin o sărută pe obraz.

— În plus, îmi simt capul ca o ladă burduşită după serata asta.

Ea îl sărută a doua oară şi el plecă, încercînd să nu se gîndească la privirea curioasă din ochii ei, în timp ce-l urmărea cum se îndepărtează. Stefan Lieberman se apropiase de ea şi Godwin îl salută din cap, apoi plecă.

Ceaţa era deasă şi mirosea de parcă după bătălia de la

Azincourt, pînă în seara aceea, se tot ardea cauciuc. Îţi intra în ochi, te făcea să-ţi simţi faţa unsuroasă, îţi înfunda nările ca o cîrpă murdară. Godwin stătea în colţ, privind înapoi, spre Deanery Street care făcea un unghi cu Park Lane şi se gîndi mai bine ce să facă. În partea aceea, ceaţa părea solidă ca cimentul. O luă pe jos pe Park Lane şi se simţi atras de Curzon Street. Da, ştia fiecare centimetru din Curzon Street; putea găsi drumul pe pipăite. Totuşi, înainte de a-şi da seama, o coti spre Shepherd's Market unde se sprijini de un felinar, încercînd să se orienteze. Necazul era că toate clădirile cunoscute erau reduse doar la contururi vagi şi îţi venea greu să ştii în ce direcţie te îndreptai, cu adevărat. Auzi un zgomot de paşi, înăbuşit în ceaţa consistentă. Se apropiau şi se îndepărtau, se opreau, din cînd în cînd se auzea cîte o sudalmă nedesluşită care urma unui pas greşit, unei glezne răsucite la o curbă care nu mai fusese niciodată în acel loc, Doamne, Dumnezeule!

Godwin se asigură, în cele din urmă, că găsise direcţia corectă spre Berkeley Square şi se puse din nou în mişcare, cu vîrful de metal al umbrelei punctînd pavajul în faţa sa, asemeni bastonului unui orb. Ajunse pe o stradă largă. Paşii îi erau mai mărunţi şi mai deşi, ca şi cum se temea să nu piardă contactul cu pămîntul. Piccadilly… Mersese exact în direcţia opusă. Rămase pe loc, în colţul lui Down Street sau Brick Street, care naiba din ele o fi fost…

Acum, desigur, ştia unde se află. Înainta cu grijă pe marginea curbei, ajunse la ceea ce ştia el că era Half Moon Street, unde locuiseră multă vreme Bertram Wooster şi excepţionalul Jeeves.

— Godwin… Godwin? Tu eşti?

Auzi vocea, dar era moale, îndepărtată, nedesluşită, sau era aproape de el?

— Da? Cine este?

Nimic, nici un răspuns. Venise, oare, vocea aceea, dinspre Half Moon Street? Sau de undeva, din faţa sau din spatele lui Piccadilly? Tuşi, înecat, pentru o clipă, de acea umezeală grunjoasă, unsuroasă, uleioasă.

O luă în sus, pe Half Moon Street, un teritoriu familiar. Nu se putea rătăci în nici un fel. La dreapta, pe Curzon Street, apoi la stînga şi iată Berkeley Square. Era în *parohia* Annei Collister, la un

minut de casa ei... Acum, ia să vedem, desigur, aceasta era Curzon Street...

— Godwin? Eşti acolo? Tu eşti? Nu văd nimic... Godwin? Stai pe loc... Te găsesc eu...

Vocea plutea, venea parcă din toate părţile. Se opri, cu ochii arzînd.

— Cine e? Unde eşti? Spune cine eşti?... Unde naiba eşti?

Paşii se pierdură la stînga, sau în spatele lui? Sau înapoi, pe Curzon Street, în direcţia lui Hyde Park? Apoi se auziră alţi paşi. Totul părea că ricoşează, lovindu-se de zidul de ceaţă, de zidurile clădirilor; toate zgomotele veneau în acelaşi timp, de peste tot şi el nu mai înţelegea nimic. Cu fiecare respiraţie, ceaţa îi sfîşia gîtul ca o gheară. Cine-l striga? Sau nu era decît imaginaţia lui? Ceaţa naşte multe lucruri stranii. Parcă pluteai într-o direcţie sau în alta, fără a avea un punct de referinţă; era ca într-una din acele piese în care toţi sînt morţi dar n-o ştiu. Poate că şi el era mort şi n-o ştia şi dacă aşa era, cui naiba îi păsa de asta?

Nu ştia deloc cum făcuse tot drumul acela pînă la Berkeley Street, pe partea cealaltă a scuarului, dar acum îi ajungea pînă la nări mireasma ierbii tunse proaspăt şi înţelese că ajunsese acasă. Acum nu-l mai striga nimeni. Privi prin perdeaua de ceaţă, ştiind că în spatele ei se afla micul parc care ducea spre apartamentul lui. Tocmai ajunsese lîngă gard; îl pipăia cu vîrful degetelor, plimbîndu-şi mîna pe netezimea lui umedă, cînd auzi, deodată, paşi grăbiţi, tropăind foarte aproape, în spatele lui.

Se întoarse pe jumătate, umbrela i se prinse de gard şi-şi pierdu echilibrul. Era gata să spună ceva, cînd alunecă pe bordura umedă, simţi cum i se răsuceşte glezna, simţi cum cade la pămînt, auzi zgomot de haină sfîşiată, mîinile lui ridicate prinzîndu-se de buzunarul impermeabilului celuilalt. Se gîndi că-i rupsese haina bietului om, apoi se lovi de caldarîm, zdrelindu-şi genunchiul şi sfîşiindu-şi stofa pantalonilor. Celălalt căzu şi el pe spate, mîrîi şi un obiect metalic sună pe pavaj, apoi alunecă lîngă mîneca lui Godwin, acolo unde căzuse el.

Godwin simţi obiectul cum alunecă şi ricoşează la contactul cu trupul lui. Îl atinse. Era un cuţit, de felul cuţitelor de vînătoare pe care le văzuse acasă, pe vremea cînd era puşti. Semăna cu un cuţit de comando.

Deodată, silueta celuilalt se clătină ca un munte pe rotile, ieşind din ceaţă şi veni să se prăbuşească peste el. Dintr-un motiv inexplicabil, Godwin simţi cum o furie oarbă îi urcă sîngele la cap, simţi ceva de felul unei neobişnuite lucidităţi, un sentiment clar de insensibilitate furioasă la pericol şi-şi rostogoli gabaritul său considerabil, se ridică şi lovi cu piciorul, cît putu de tare, în silueta lungită pe pavajul umed. Se întoarse să găsească cuţitul dar nu putu, se lăsă într-un genunchi, sperînd să-l adune de pe jos, dar dădu greş. Auzi şi simţi, în parte, respiraţia greoaie a acelei siluete care se lupta să se ridice. Godwin nu era sigur unde se afla exact acea formă omenească şi, dintr-odată, o simţi că-i sare în spinare şi-l trînteşte pe spate. Dar Godwin era mare şi solid şi se repezi în direcţia unde presupuse că trebuia să fie faţa individului, găsi o ureche şi o răsuci. Simţi cum aceasta se desprinde de ţeastă, apoi cum ţîşneşte o trombă de sînge gros şi cald, ca un gheiser, auzi ţipătul şi se simţi aruncat într-o parte, în timp ce omul invizibil era înghiţit în ceaţă…

Ţipătul se stinse, zgomotul de paşi se îndepărtă şi el. Godwin îşi simţea capul plutind ca într-un vîrtej şi se aşeză, sprijinit de gardul care înconjura parcul din centrul scuarului Berkeley. Simţea că se sufoca în timp ce încerca să-şi recapete respiraţia. Nu putea gîndi coerent, nu încerca să analizeze ceea ce i se întîmplase. Încet-încet, se ridică în picioare. Genunchiul îi era julit şi sîngera. Mîna şi mîneca îi miroseau, încleiate de sîngele scurs de la urechea ruptă a individului. În partea stîngă a hainei se căsca gaura unei rupturi, acolo unde cuţitul alunecase prin haină şi prin căptuşeală.

Nu-şi putea găsi umbrela. Nu putea vedea nimic. Nu avea altceva de făcut decît să urmărească grilajul gardului pe partea scuarului unde se afla locuinţa sa. Glezna îl înjunghia la fiecare pas. În genunchi parcă ar fi avut sticlă pisată. Impermeabilul îi era zdrenţuit şi păstra urma unei împunsături în partea laterală. Duhnea a sînge. Pîlpîirea unei amintiri îi străbătu memoria: mirosea exact ca în coridorul acela blestemat din Beda Littoria…

Încercă să bage cheia în broască şi în momentul acela, auzi în spatele lui, vocea din ceaţă.

— Godwin? Tu eşti? Răspunde, omule m-am rătăcit fără speranţă…

— Aici. Stau în faţa uşii de la intrare. Cînd mirosul de sînge îţi ajunge la nas, ia-te după el. Nu mă poţi pierde. Cine naiba eşti?

O faţă mare se desluşi din ceaţă.

— Eu sînt. Stefan Lieberman. Am tot încercat să pun mîna pe tine. Vreau să-ţi vorbesc… ceaţa m-a împiedicat să ajung la tine. Doamne, Dumnezeule, ce ţi s-a întîmplat? Arăţi ca după un bombardament, lasă-mă să-ţi dau o mînă de ajutor. Sîngerezi ca un porc înjunghiat!

Păşi spre el, gata să-l ajute.

— Nu te nelinişti. Nu e sîngele meu. Acum cîteva minute i-am întors unuia urechea pe dos. Mă mir că nu te-a trîntit şi pe tine, cu ceaţa asta.

— N-am văzut pe nimeni.

— La ora asta cred că a şi leşinat.

— De ce i-ai făcut asta?

— În principal, pentru că a încercat să mă omoare. Cu un cuţit. O lucrătură neglijentă, din fericire.

— Mai bine am face să intrăm.

— Dacă vrei. Mă simt foarte bine. O să bem un păhărel.

— Dar de ce a încercat omul ăsta să te omoare? Ca să te jefuiască? Te-o fi luat drept altcineva?

— Nu, nu cred.

Cînd Godwin se întoarse în sufragerie, spălat, dezinfectat, pansat şi uscat, Lieberman fuma un trabuc, aproape de dimensiunea unei şine de tren. Îi întinse lui Godwin o cutie cu capace din piele.

— Serveşte-te.

Godwin îi tăie capătul şi îl aprinse. Turnă un coniac Napoleon, mai vechi decît vîrsta pe care o avea el. Lieberman îl tratã ca pe o apă de gură, îl înghiţi, apoi îşi mai turnă un pahar.

— Putea să fie şi mai rău, spuse, mormăind în semn de apreciere. Simpatică licoare. Cunoşteam un tip la Los Angeles, care bea o sticlă întreagă din afacerea asta, pe zi. Un ovrei fanfaron. Ca mine. Nu-i de mirare că eram prieteni.

Mîrîia sau rîdea. Godwin nu era pe deplin sigur ce auzea, dar nu era Stefan Lieberman, cel pe care-l cunoscuse el. Părea că-şi punea în lumină acum, o parte cu totul nouă a personalităţii sale.

— Tu? În Los Angeles? Asta e ceva nou...

— Îţi arde de glumă cu mine? De ce naiba nu Los Angeles? Ştii cît plătesc ăia? Am fost de trei ori, am scris nişte scenarii pentru Louis Mayer, Jack Warner, drace, m-am însurat chiar cu o actriţă mexicană, pe care mi-a prezentat-o Tyron Power. Au fost doi ani de delir. Avea un obicei afurisit de a face pipi în momentele cele mai prost alese. Niciodată nu ştiai cînd are de gînd s-o facă. Era cam sărită, dar avea spirit, avea haz. Fiecare studiou se bucura să aibă cîţiva evrei europeni prin preajmă, ca nişte iezuiţi îmblînziţi, la curte. Se mai adăugau şi cîţiva *cultcha*, cum le place lor să spună, iar cei care lucrau în studiouri, erau cu toţii evrei ruso-polonezo-germani. Îi făceau să se simtă importanţi, ca şi cum şi-ar fi adus familia în Pămîntul Făgăduinţei. Dar, aşa cum cred că ai observat, aici, la Londra, nu prea fac mulţi purici, printre britanicii ăştia daţi dracului. E mai avantajos să le arăt cealaltă parte a lui Stefan Lieberman, sărmanul evreu rătăcitor ticălos, cu naziştii care-l ciupesc de fund, dar totul e adevărat. Ambele mele laturi, cei doi Stefan Lieberman din mine, sînt adevăraţi, ceea ce vede Londra în mine este refugiatul european, dramaturgul, scenaristul, nu soţul hollywoodian al lui Lupe şi nu mai ştiu cum. Are o raţiune. Pentru că trebuie să-ţi cunoşti publicul. Să nu-l laşi să te îngrijoreze. Iată, ceva îngrijorător este ceea ce ţi s-a întîmplat ţie în seara asta. Ce vrei să spui? Că n-ai fost luat drept altul? De ce să vrea cineva să te omoare?

Godwin îşi revizuise răspunsul sincer pe care-l dăduse pe stradă la întrebarea iniţială a lui Lieberman.

— Cred că ai dreptate, trebuie să fi fost o intenţie de jaf sau m-a luat drept altul. Ce noapte ceţoasă, cum să fi putut şti pe cine naiba înjunghie?

— Dar pare un gest cam violent pentru un simplu jaf. Niciodată nu ştii ce au de gînd să facă oamenii, în zilele noastre. Mai bine ai anunţa... omul a pierdut o mulţime de sînge.

— Mîine dimineaţă, spuse Godwin. Voi avea grijă de asta dimineaţă.

Mai petrecură cîteva minute făcînd ipoteze asupra atacului. Godwin emise probabilitatea unei violenţe întîmplătoare, aflîndu-se într-un loc nepotrivit, într-un moment nepotrivit. Îl asculta pe Lieberman şi se minuna de cea de-a doua personalitate pe care o

dădea la iveală acelaşi om. Ar fi preferat-o mult mai mult pe cea de-a doua, cea cunoscută de curînd, pe cea a scenaristului ex-hollywoodian, care-i învîrtea pe englezi aşa cum o meritau. Desigur, era adevărat, probabil, că ambele personalităţi erau reprezentări corecte, cele două laturi ale aceluiaşi individ. Dar pe el îl atrăgea aspectul de om calculat pe care-l demonstra Lieberman. Niciodată nu se ştia. Niciodată nu puteai spune nimic sigur.

— Spuneai că voiai să-mi vorbeşti...

— Da, blestematul ăsta de război... lumea n-a început să înţeleagă ce face Hitler, cu adevărat.

Lieberman îşi frecă sprînceana groasă care-i atîrna peste ochi, apoi îşi trecu mîna prin părul buclat, lipit de ţeastă. Ochii îi ardeau în mijlocul orbitelor întunecate. Privit de aproape, arăta la fel de încordat şi de obosit ca şi Edward Collister.

— Au omorît peste un milion de evrei pînă acum şi nu e decît începutul. Trei sferturi dintre ei numai în Polonia... Nu cred că lumea înţelege ceva din chestia asta, de pildă, ce înseamnă *a planifica* exterminarea unui întreg popor... şi a te lăuda cu aşa ceva! Pînă acum au operat în est, dar sînt pe cale să înceapă în Franţa, în Olanda, în Belgia şi, desigur, în Germania. De pildă în România, au ucis 125 000 de evrei şi, înainte de a-i omorî i-au făcut pe bieţii oameni să semneze un document prin care admiteau că ar fi fost răspunzători pentru declanşarea războiului. Apoi, în Cehoslovacia şi în Ungaria... dacă ajung şi în Anglia...

Îşi îndreptă umerii masivi.

— Familia mea... dacă mă gîndesc la ea, simt că înnebunesc şi mă gîndesc tot timpul. Oamenii trebuie determinaţi să înţeleagă ce se petrece acolo.

Îşi legănă braţul lung, iar scrumul se scutură din trabuc.

— Războiul e un lucru... dar, în mod sistematic, meticulos, se procedează la suprimarea unui anumit grup de oameni, cum ar fi, de pildă, cei cu ochi albaştri, sau cei cu chelie, sau doar populaţia Statului Iowa, statul tău, nu numai cei mobilizaţi în luptă, ci toţi, *absolut toţi*... Imaginează-ţi, Godwin, foloseşte-ţi imaginaţia ta americană, etanşă şi protejată de intemperii, încearcă numai să te gîndeşti cum vine poliţia din Iowa şi bate la toate uşile, îi ridică pe toţi, băieţaşi în pantaloni scurţi şi fetiţe de trei ani cu ochi trişti şi

rochiţe roz, le iau păpuşile favorite, îi încarcă pe toţi în vagoane de tren, unde sînt aproape sufocaţi de mirosul propriilor excremente, adunate de cîteva zile, apoi îi descărcă, îi pun să sape un şanţ, şi să sară în el, după care nemţii trag în ei cu tunurile… Nu te gîndi la Varşovia, un ghetou plin cu evrei pe care nu-i vei cunoaşte niciodată şi nici nu ţi-ar face plăcere să-i cunoşti… gîndeşte-te la Iowa şi vei căpăta o imagine a acestor lucruri.

Se făcuse foarte tîrziu. Godwin turnă din nou în pahare. Trabucurile-mamut urmau să mai dureze încă o oră bună.

— Hitler. În întreaga lume, timp de mai multe generaţii, oamenii, în frunte cu savanţii, vor încerca să descopere ce geniu dement şi contorsionat a fost, o adevărată întrupare a diavolului.

Godwin rîse zgomotos.

— Vor avea dreptate numai pe jumătate. E adevărat că e un rahat diabolic şi dement. Dar un geniu? Ce povară e asta! Un ţicnit, pe trei sferturi incult, o tîrîtură dezamăgită, complexată şi obsedată, care a transformat un popor mare şi în general nobil, într-o maşină de tocat carne, pentru a doua oară în douăzeci şi cinci de ani. Pentru o raţiune oarecare, necunoscută, un popor decent de altfel şi cu frica lui Dumnezeu, se conformează uneori, celor mai întunecate resorturi din fiinţa lui… Ticălosul de Herr Hitler a adus la suprafaţă ce e mai rău în fiinţa unui popor mare, chiar dacă acest popor nu e dotat cu un nemaipomenit simţ al umorului.

Lieberman părea să mîrîie încet şi poate că aşa făcea de o bucată de vreme, deşi Godwin observase de curînd. Paharul îi căzu din mîna păroasă. Lieberman nu mîrîia. Lacrimi mari îi şiroiau pe obraji, izvorînd din spatele ochelarilor cu multe dioptrii. Spuse, printre suspine:

— Iartă-mă pentru pahar… Un popor mare şi nobil… sper că nu te referi la blestemaţii de germani care-i îndeasă pe ai mei în cuptoarele lor, îndată ce le construiesc, înghesuie rudele mele, cît de repede pot, în bou-vagoane şi apoi, din vagoane, direct în cuptoare sau în lagăre de muncă forţată, unde muncesc pînă cînd cad din picioare… tu la ăştia te gîndeşti, la *creaturile* astea, ca la un popor mare şi nobil?

— Bach, Beethoven, Ghoete.

— Hitler, Himmler, Goering.

— Da, în ultima vreme n-au fost prea nobili. Nu despre *aceşti* germani vorbeam eu. Dar dacă ne gîndim la republica de la Weimar, erau un model de...

— Nu în noaptea asta, prietene, prietenul meu american. Nu-mi vorbi mie de calităţile nobile ale germanilor. Un individ a încercat să te omoare în seara asta. Dacă tu continui să-mi vorbeşti despre cît de nobili şi minunaţi sînt Friţii ăştia, mă tem că va trebui să termin treaba. Ce părere ai despre asta?

— Cred că mai bine-i las baltă pe germani.

Lieberman rîse cu voce tare şi pocni cu palma, într-un gest camaraderesc, genunchiul zdrelit al lui Godwin.

Godwin stătea în camera întunecată, înconjurat de formele ameninţătoare ale unor mobile cu care era obişnuit, ascultînd tic-tacul unui orologiu mare, aşezat pe consola căminului. Prin fereastra deschisă se simţea parfumul unei adieri uşoare. Era o noapte caldă şi mirosurile ce veneau dinspre Gara Victoria se mişcau încet, şovăitor, prin apartament. Pe masă, o vază cu flori proaspete, un tablou înfăţişînd o bătălie navală, aşezat deasupra unei sofale adînci, îmbrăcate în husă de creton, lămpi de masă cu abajururi cu ciucuri, un bufet cu băuturi, cărţi depozitate pe podea, lîngă fotoliul uzat, favorit, al gazdei. După această cameră, urma un dormitor, un hol, o cameră de baie şi o bucătărie, la celălalt capăt al holului. Auzea trenurile din gara Victoria, scrîşnind şi pufăind. Apartamentul era la ultimul etaj al unui bloc uriaş şi turtit, situat între gara Victoria şi catedrala Westminter, marele aşezămînt al catolicismului englez, pe care turiştii continuau să-l confunde cu Westminter Abbey, care e complet altceva.

Godwin stătuse acolo, toată după amiaza, aşteptînd. Avea de gînd să aştepte oricît. Îşi făcuse destul sînge rău pentru a se asigura că era acolo şi nu avea de gînd să plece pînă nu-şi căpăta banii la care avea dreptul.

Cele cincizeci de lire o viraseră spre Dickie Flyte, care era genul de individ util cu care dădeai nas în nas, dacă te învîrteai prin cîrciumi printre ziariştii de duzină şi frecventai întîlnirile dubioase, din miez de noapte. Era tipul care făcea aranjamente

dubioase. De asemenea, era un informator al poliţiei, în ultima vreme. Aducea cătuşele şi pistolul.

Era aproape unsprezece, cînd Godwin auzi cheia scrîşnind în broască. Apoi uşa se deschise spre hol şi auzi acordurile blînde ale concertului pentru vioară al lui Mendelsohn, auzi umbrela aruncată în suportul ei şi bătăile propriei lui inimi, ca un ciocan mecanic, în piept. Simţi revolverul Smith & Weston ’32 ca pe un bloc de ciment, apăsîndu-i genunchiul. Îl ridică, îl luă în mîna dreaptă, pe braţul cu tapiţerie groasă al fotoliului.

Paşii străbătură holul şi silueta întunecată rămase nemişcată în arcada din sufragerie, de parcă s-ar fi oprit să adulmece aerul şi să asculte un sunet familiar, reconfortant. Apoi omul intră în cameră, trase de lanţul lămpii, una dintre cele cu abajur împodobit cu ciucuri. Lumina se aprinse brusc.

— Rodger, de ce Dumnezeu stai aici, pe întuneric? Dacă era altul în locul meu, care am nervi de oţel, l-ai fi speriat de moarte. Trebuie să-ţi spun că m-ai luat prin surprindere. Ţi-ai luat ceva de băut? Nu? Gin sau altceva? Şi ce-i cu măgăoaia aia îngrozitoare din mîna ta? Sper, bătrîne, că n-o să ne dai bătăi de cap!

— Trage-ţi un fotoliu şi aşează-te, Monk. Lasă naibii ginul, ceaiul, biscuiţii cu figurine şi coacăze, lasă baltă toate rahaturile astea. Pune-ţi doar fundul în fotoliu. Stai jos, pentru Dumnezeu!

— Bine, bine, mă aşez, cu toate că tu *te-ai aşezat* în fotoliul meu. Ce ai de gînd să faci acum?

— Cred că am de gînd să te împuşc, Monk dacă nu limpezeşti totul, precum cristalul.

— Totul? Ce vrea să însemne acest *totul*, la care te referi tu?

— Ascultă-mă, Monk, dar ascultă-mă cu cea mai mare atenţie de care eşti în stare. Viaţa ta depinde de asta. M-ai băgat într-o adevărată maşină de stors. M-ai băgat, în primul rînd, în operaţiunea PRAETORIAN, fluturîndu-mi expresia aceea cum că e vorba de o bucată de prăjitură. Max considera că, în cel mai bun caz, şansele erau juma-juma. Nimeni nu şi-a bătut capul să-mi spună că Max era pe moarte din cauza unei tumori la creier, de aceea lui nu-i păsa atît de mult pe cît îmi pasă mie să rămîn în viaţă… Apoi, toţi au fost ucişi, iar eu trebuie să fiu condamnat pentru că am vrut s-o păstrez pe soţia lui Max pentru mine. Desigur, asta căpăta o semnificaţie, deveneam un blestemat de

sabotor nazist, aşa încît trebuia să mă asigur că Max va fi omorît, că toţi *vor* fi omorîţi, *în afară de mine*, şi asta, de dragul Cillei… şi, desigur, sînt foarte aproape să fiu omorît, dar ce naiba, nu e decît o fisură minoră în planul meu strălucit, dar, printr-o minune tîmpită, scap cu viaţă… şi ajuns în acest punct, tu mă transformi într-un paria, luîndu-i la întrebări pe toţi cei pe care i-am cunoscut şi lăsînd în urmă mici insinuări cum că sînt suspectat… şi cînd încerc să descopăr cine a trădat, cu adevărat, operaţiunea PRAETORIAN, tu îi distrugi cariera prietenului meu Rakestraw… dar asta nu e de ajuns…

— Noi ştim cine a trădat misiunea PRAETORIAN, bătrîne…

— … nu, asta nu-ţi este de ajuns, să-l distrugi pe sărmanul bătrîn Rakestraw, trimiţi un bătăuş musculos să încerce să mă înjunghie, într-o noapte ceţoasă. L-ai văzut de curînd? L-am scurtat de o jumătate de ureche, nu-l poţi confunda. Ai să te convingi al dracului de bine, în următoarele minute, cum o să te simţi după cea mai serioasă sperietură din viaţa ta, afară de cazul că poţi fi norocos ca mine şi să scapi cu viaţă.

Se opri să-şi tragă sufletul.

— Ce spuneai adineaori?

— Noi ştim cine a trădat operaţiunea PRAETORIAN.

— Nu mă asculţi, Monk. Nu v-aţi orientat spre persoana care trebuie. Mă dezamăgeşti, Monk…

— Nu, nu e vorba despre tine, bătrîne. Niciodată n-am crezut cu adevărat că erai tu, desigur, dar era important să te facem să crezi că aşa gîndeam. Nu mai tot îndrepta obiectul acela spre mine… Poate că ai dreptate, poate dacă ai îndrepta mitraliera încolo, spre fotoliul meu de lemn tapiţat, pe care-l am din copilărie, atunci probabil că aş putea să-ţi explic.

— Ascultă-mi sfatul. A sosit timpul să te explici.

— Cu tot respectul pe care ţi-l datorez, fiule, ai fost o momeală. Un rol ingrat, dar foarte necesar. Ideea era să lăsăm să se strecoare, ici şi colo, părerea că tu eşti acela care eşti investigat. Sperăm că adevăratul agent german să se simtă destul de în siguranţă pentru a-şi continua activităţile – cum să-i spunem, ca să nu sune ca una dintre aventurile din filmele lui Roddy Bascomb? De unde crezi tu că-şi iau subiectele scenariştii de filme, bătrîne? Mă tem că de la noi. Aşadar, am mirosit că erai

încurcat cu nevasta lui Hood, că aveai acest motiv personal ca să doreşti să-l faci să dispară pe Max, că, de fapt, poate că l-ai ucis chiar tu… da, totul e o prostie, ştim asta, dar dacă te puteam convinge că eram serioşi şi tu reacţionai ca şi cum ai… ridică din umeri… l-am fi putut convinge pe adevăratul spion. Apropo, te-ai descurcat de minune, te felicit.

— Să nu faci nici o mişcare în timp ce mă feliciţi. Godwin oftă. Cine e spionul? Ce idee a fost asta să-l pui pe cuţitarul tău să mă omoare?

— Ştim că omul pe care-l urmărim se numeşte Pangloss.

— Dr. Pangloss? Din *Candide?*

— E fantastic! Şi tu, în calitate de american, de asemenea. Mă uimeşti. Din păcate, asta e tot ce ştiu despre el, numele conspirativ. N-avem ce face decît să aşteptăm să se dea singur în vileag. Cu toate acestea, a apărut ceva nou, după cum spui tu, are o jumătate de ureche lipsă.

Cu cît aştepta mai mult să se întîlnească cu Anne Collister, cu atît se simţea mai rău şi cu atît i se părea mai greu întregul demers pe care trebuia să-l facă. Era genul de lucruri care se întîmplau mereu altora; se temea de clipa respectivă, se temea să dea ochii cu durerea, cu sfiala şi cu încercarea ei de a-şi ascunde sentimentele. Era o englezoaică de bună calitate; ştia cum să se comporte. Dar el aproape că dorea ca ea să nu ştie acest lucru.

Se întîlniră la Savoy, ca să ia prînzul împreună, într-o zi cenuşie şi umedă, de sfîrşit de iulie. Părea că ploaia era gata să înceapă dintr-o clipă într-alta, în timp ce Godwin străbătea cartierul Strand, părăsind agitaţia omenească sporită de mulţimea porumbeilor, din Trafalgar Square. Încercă să-şi închipuie, emoţionat, ce-i va spune ei şi cum i-o va spune. Ea aştepta în capătul salonului, lîngă fereastră, privind vegetaţia bogată a grădinilor de pe Digul Victoria. Îi adresă un zîmbet strălucitor şi-i făcu semn, pocnind din degete. Era gata să soarbă dintr-un pahar cu vin decolorat.

— În sfîrşit! Ce mult ţi-a trebuit! spuse ea cu o veselie forţată. Nu-ţi pot spune de cîte ori am ridicat receptorul să te sun, dar judecata mea sănătoasă mi-a salvat ziua, de fiecare dată. Ştiam că vei suna cînd vei fi gata.

— A fost o adevărată luptă, am petrecut o mulţime de timp la B.B.C. ca să mă reobişnuiesc cu lucrul. Adevărul este că am pierdut o parte din vitalitatea mea obişnuită, în timp ce mă jucam de-a războiul... nu mi-am revenit încă pe deplin.

— Am să fac tot posibilul să nu te solicit prea tare.

Ochii ei albaştri îl priviră, întîrziind asupra lui o secundă-două. Purta o rochie albastră, un model parizian dinainte de război şi un inel cu safir şi diamant.

— Dar, iubitul meu, reticenţa şi auto-controlul meu englezesc sînt pe punctul de a mă părăsi. Am *nevoie* de tine, Rodger. Înţelegi ce vreau să spun cu asta? Mă asculţi, iubitule?

— Desigur, înţeleg.

Îi acoperi mîna cu mîna lui, pe faţa de masă albă şi scrobită.

— Eu mor de foame. Tu nu?

— Rodger, îţi fac o propunere cît se poate de indecentă. Am aşteptat foarte mult. Ştiu că tu nu mi-ai cerut nimic, ştiu că tot ce am gîndit şi am făcut mă priveşte numai pe mine. Dar acum ai revenit; a sosit momentul să luăm totul de unde am rămas. Da, da. Voi lua nişte calcan, ceva legume, de fapt nu mă prea interesează ce mănînc. Comandă tu pentru amîndoi, Rodger. Apoi vom vorbi despre război şi tu nu te vei teme de ce am să spun eu. După aceea, vom vedea cum stăm, bine?

Privind-o, simţi aşa cum simţise adesea, că ea merita mult mai mult decît îi dădea el. În conversaţia lor, căuta un refugiu în subiectul războiului. Toată lumea vorbea despre Tobruk.

În cele din urmă, Tobruk-ul căzuse în mîinile lui Rommel, împreună cu douăzeci şi cinci de mii de prizonieri. Zece zile mai tîrziu, aliaţii trasară linia frontului pentru bătălia decisivă, care urma să decidă, inevitabil, soarta Egiptului. Trasară această linie într-un loc îngust, un fel de „gît de sticlă“ aflat la şaizeci de mile de Alexandria, numită El Alamein. Acest „gît de sticlă“ permitea un front lat de patruzeci de mile, care ţinea de la povîrnişul spre depresiunea Quatarra, pînă la mare. Aici urma să se instaleze Armata a Opta. De ambele părţi, soldaţii erau epuizaţi, după o lună întreagă de lupte neîntrerupte, la Tobruk. Urma ori ca furia atacului lui Rommel să fie adusă într-un punct mort prin sosirea întăririlor Aliaţilor, ori bătălia pentru Nordul Africii era terminată. Nimeni nu părea să aibă o idee clară despre cît de mult urma să

ţină înfruntarea aceea.

— Să nu-mi spui că ai de gînd să te întorci acolo.

— Nu, sînt foarte sigur că participarea mea la război s-a cam terminat. Sînt un laş, Anne. Nu cred că m-aş întoarce acolo, în bătaia puştii.

Ea zîmbi şiret:

— Atunci, vrei să spui că eşti un om distrus?

— Destul. Şi nu vreau să mai încasez o nouă porţie.

— Atunci mă bucur că te-ai întors definitiv. Nu mi-ar plăcea să te pierd acum. Am fost, deja, la un pas de asta. În voce i se simţi un tremur. Te-am crezut mort. Edward a auzit fel de fel de lucruri… credeam c-am să înnebunesc. Aveam sentimentul că n-am reuşit niciodată să te cunosc, că întotdeauna mi-ai ascuns o mare parte din tine. E foarte greu să te cunoască cineva, dar acum avem tot timpul să completăm locurile goale. Avem tot timpul din lume, chiar dacă este război sau nu.

Nici după prînz ploaia nu începuse. Godwin propuse o plimbare şi o luară spre Dig. Umezeala părea că întinase priveliştea spre Tamisa. În spatele lor, Savoy se vedea strălucitor, dar estompat. Godwin se sprijini de parapetul de deasupra apei şi ea veni lîngă el. Vocea îi era mai puţin reţinută, acum că se aflau în aer liber. La fel şi emoţiile.

— De ce nu m-ai sunat, Rodger? Te-ai bazat pe bunele mele maniere de domnişoară englezoaică, gîndindu-te că n-o să te deranjez? Ai luat de bun consimţămîntul meu de a aştepta, în neştire, un cuvînt venit de undeva, de sus? N-ai încercat, cel puţin, să-ţi imaginezi cum mă simţeam? Lumea mă întreabă ce mai faci şi eu ce pot să le spun? Eu nu ştiu ce mai faci, căci nu te-am urmărit… Mi s-a spus că ai fost văzut la fel de fel de petreceri şi eu care trebuie să-i las să înţeleagă că nu ştiu nimic despre tine, despre ceea ce faci tu.

Strîngea balustrada parapetului, mînjindu-şi mănuşile albe, privind în neştire apa murdară, impenetrabilă.

— De ce-mi faci asta, Rodger? Părinţii mă întreabă despre tine; îmi spun că trebuie să te aduc la ţară pentru o vacanţă mai lungă, de sfîrşit de săptămînă. Ce să le spun eu, Rodger? Că te porţi ca şi cum nu m-ai mai cunoaşte?

— Anne, există nişte lucruri pe care trebuie să ţi le spun. Ar fi

trebuit să ţi le spun cu mult timp în urmă, dar n-am ştiut cum… Nu ştiam dacă trebuia să-ţi spun. Dar acum situaţia s-a schimbat. Acum trebuie să punem lucrurile la punct. Ai fost atît de nemaipomenit de răbdătoare cu… cu…

— Cu bivalenţa ta? E un cuvînt la fel de potrivit ca oricare altul. Ştiam, desigur, că nu mă bucuram de atenţia ta întreagă. Încercă să zîmbească, dar nu reuşi. Buzele-i tremurau uşor. N-am de gînd să-mi placă aşa ceva, Rodger.

Îi atinse braţul, ca pentru a căpăta puteri noi.

— Nu, poate că nu, dar eu trebuie să…

— Ah, fir-ar să fie! Nu e momentul potrivit pentru veşti proaste. Chiar acum, de curînd, am fost bombardată cu o mulţime de veşti proaste. Nu, nu mă întreba nimic, n-am venit aici să vorbesc despre asta. Şi nu intenţionez să te fac să te simţi prost… simt nevoia să stau jos…

Se lăsă moale pe una dintre băncile de fier, din secolul al nouăsprezecelea, decorate cu faimoasele statui egiptene, înaripate şi maiestuoase. Se rezemă, încercînd să tragă adînc în piept aerul dens şi impur.

— Bine, Rodger. Ar fi cazul să continui.

— Sînt îndrăgostit de o altă femeie. Am fost îndrăgostit de ea toată viaţa. Acum e liberă. Pur şi simplu n-am ce să fac. Nu există leac. N-am altă cale de rezolvare.

Plîngea pe tăcute, ţinîndu-şi o batistă la gură. Ochii ei se opriră o clipă pe faţa lui, apoi se întoarseră în altă direcţie.

— Ai fi putut, la fel de bine, să-mi bagi groaznicul ac al Cleopatrei, în inimă, Rodger. Cred că-ţi dai seama de asta.

— Nu e chiar atît de îngrozitor. Încearcă să înfrunţi situaţia în mod cinstit, Anne. N-a existat nici o înţelegere între noi, nu ne-am luat nici o obligaţie, am fost doar buni prieteni, dar eu n-am încercat niciodată să împing lucrurile mai departe…

— Desigur, cum aş putea uita lucrurile pe care nu le-ai făcut? E greşeala mea, în întregime, imaginaţia mea. Cine e ea?

— Cilla Hood.

— Ah, Rodger, ce îngrozitor! Eşti un prost fără pereche, înspăimîntător, de neînchipuit.

Se oprise din plîns şi-şi băgă batista înapoi în poşetă.

— E o tîrfă cu renume. Îţi va ruina viaţa. E într-adevăr o tîrfă.

Toată lumea o ştie. Şi, desigur, asta te deranjează…

— Nu te înjosi, Anne. Nu se cade ca tu să comentezi aşa ceva.

— Nu cred că e cazul să-ţi faci griji pentru *înjosirea* mea. Ai şi avut tu grijă de asta. Am fost înjosită de un expert. E vorba de mama ei, ştii, te tot împiedici de mama asta a ei, sărman prostuţ ce eşti… Trebuie să te fereşti de ea, pentru binele tău… te rog, ascultă-mă… am auzit bîrfe despre tine şi despre ea, cu mult înainte de moartea soţului ei…

— Ce vrei să spui?

— Doar nu crezi că poţi păstra un secret absolut cînd e vorba de astfel de lucruri? Ah, eşti atît de credul… dar am crezut că era o veche prietenie, iar Max Hood îţi era, şi el, prieten vechi. Nu puteam concepe că tu erai orb la ceea ce era ea într-adevăr şi, din cîte am auzit, întotdeauna a fost aşa. Nu puteam crede că, dintre toţi, tocmai tu, yankeul robust, Rodger Godwin, l-ai putea trăda pe vechiul tău prieten, Max Hood, Eroul Deşertului… Spune-mi Rodger, te-ai culcat vreodată cu amîndouă în aceeaşi zi? Ai trecut vreodată din patul ei în al meu?… Ah, Rodger şi eu care te iubeam cu adevărat… Am fost eu, oare, o fată atît de stîngace, atît de uşor de prostit, atît de uşor de manipulat?

— Anne, nu e nimic de genul ăsta, nu e nimic atît de înspăimîntător, nu e deloc aşa… nu e nimic atît de *rău* în privinţa asta…

— Ba da, este. Ai să descoperi tu, în curînd, cît de rău este… ai fost un porc, nu-i aşa? Ei bine, am să mă asigur că-ţi dai seama cît de rău este. Spun despre ea că e tîrfă, dar eu n-am fost nimic altceva pentru tine, decît tot o tîrfă.

— Anne, pentru numele lui Dumnezeu! Nu fii proastă, sîntem adulţi, ne-am bucurat unul de celălalt, ce rost are să ne lăsăm un gust amar acum?

— Pleacă, Rodger, dă-mi pace. Ai fost un porc îngrozitor faţă de mine, iar eu am fost îndrăgostită de tine… ce caraghioasă am fost… mă gîndeam că puteam fi atît de fericiţi, Rodger şi Anne… Edward m-a prevenit, mi-a povestit despre tine, m-a prevenit în legătura cu tine şi cu Cilla Hood, iar eu i-am rîs în nas şi i-am spus: „Neddie, nu fii prost şi melodramatic…“ De ce nu l-am putut crede atunci pe Ned, cînd mi-a povestit, dar eu am spus nu, el şi Cilla sînt doar vechi prieteni, Rodger îl cunoaşte pe Max

dintotdeauna… Edward avea dreptate în privinţa ta, în privinţa voastră, a tuturor…

Godwin stătea în faţa ferestrei deschise, sorbind briza nopţii calde, care adia printre platanii din Berkeley Square. Sorbea metodic încet, calm, dintr-o sticlă cu băutură preparată din malţ, E'Dradour. În acest timp, încerca să claseze în minte, sistematic, frînturile de informaţii de un interes deosebit, care începuseră, dintr-odată, să se aglomereze. Se întreba – în timp ce băutura îşi răspîndea, nestingherită, efectul ei fericit în creier, adumbrind, într-o dulce slăbiciune, Dumnezeu ştie cîte celule mititele şi cenuşii – dacă nu cumva uitase ceva important, în timp ce-şi făcea lista.

În primul rînd, cea mai recentă curiozitate… Edward Collister, dezmierdat cu afecţiune Ned, de către sora lui, Anne. Cum putuse Edward s-o avertizeze pe Anne în legătură cu el şi cu Cilla? Cum putuse să ştie despre ei? *Nimeni* nu ştia. Nici măcar o fiinţă cu antene sofisticate, nici măcar Lily Fantasia, care-l îmboldise pe Rodger să se ţină după Anne însăşi, chiar înainte de operaţiunea de la Beda Littoria. Nimeni nu ştiuse, în afară de Monk. Şi, aşa cum se părea, sărmanul Edward Collister, cel permanent epuizat. Cum descoperise el, oare? Avea vreo importanţă? Fusese, oare, vreo invenţie de-a lui? Dar în ce scop? De ce să-i spună Annei? Ca s-o apere? Asta era problema, că se ridicau o mulţime de întrebări. Şi scotch-ul părea să le multiplice.

În al doilea rînd, cineva *încercase* să-l omoare. Monk nu-l întrebase nimic despre asta. Dar înainte ca Godwin să părăsească acel *pied-à-terre*[1] al lui Monk, în seara aceea, Monk jurase că nimeni nu fusese trimis să-l omoare.

— E adevărat, bătrîne. Rîsese. Lasă baltă gîndul ăsta. Dacă ar fi fost unul dintre băieţii de la Serviciile Speciale, ai fi fost mort acum şi n-am mai fi avut această discuţie încîntătoare. Va trebui să mă crezi, Rodger. Nu te-aş minţi eu pe tine.

— Tu eşti cel care mi-a spus că operaţiunea PRAETORIAN e o bucată de prăjitură, Monk. Şi a fost o minciună.

— A fost o greşeală. Cu totul altceva.

Dacă, întîmplător, Monk spunea adevărul, atunci cine

[1] Locuinţă provizorie (lb. franc.) (*n.tr.*).

încercase să-l omoare?

În al treilea rînd, Monk îl folosise ca momeală. Asta era o veste bună. Totuşi, exista un spion. Şi asta era o veste proastă. Dar ei îi cunoşteau numele conspirativ. Pangloss. Asta era o veste bună. Dar ei nu ştiau cine este acest Pangloss. Dacă Pangloss afla că ei îl credeau pe el, pe Godwin, adevăratul vinovat, asta l-ar fi făcut pe Pangloss să se simtă în largul lui? Ştia, oare, Pangloss despre Godwin? Cum puteau fi ei siguri că ştia? Nu ştiau cine era Pangloss... şi nu ştiau răspunsul la cea mai importantă întrebare dintre toate: Cum a aflat Pangloss despre operaţiunea PRAETORIAN?

Se uită la ultimul punct de pe listă.

Cilla.

De ce nu răspundea ea la telefon?

Telefonul sună.

Era Jack Priestley.

— Voiam să vorbesc cu tine, spuse Godwin.

— Sînt la Brat's. În salonul pentru fumători. Pofteşte la un păhărel. Am pus mîna pe un crîmpei de informaţie bizară. Ţi-aş pasa-o.

Cînd Godwin ajunse acolo, Priestley era zdrobit, dărîmat, într-un fotoliu de club, vechi şi adînc. Băuse deja cîteva pahare şi era într-o dispoziţie foarte bună – volubilitatea în persoană. Nu era singur.

— Rodger, mormăi Priestley, stai jos şi încetează să te mai vînturi atîta. Îl cunoşti pe Stefan Lieberman.

— Desigur. Ce mai faci, Lieberman?

— Infect, dacă vrei un răspuns. Dar tu?

— Şi mai infect, dacă asta e posibil. Am băut.

— Şi noi la fel, spuse Priestley şi mă cam îndoiesc că am terminat.

Se îndreptă către unul dintre vechii chelneri, în uniformă, care dădu din cap aprobator şi aduse porţii proaspete de whisky.

— Pentru victoria finală, spuse Lieberman, ridicînd paharul.

Godwin închină şi el:

— Pentru victorie.

Priestley dădu din cap afirmativ, mormăind şi bău.

— Am suportat grozăviile din seara trecută, spuse Priestley.

— Cum asta?

— Lieberman şi cu mine am venit de la o serată literară a Ligii pentru Întîlnirea cu Autorii, ţinută de doamne. Imaginează-ţi, dacă vrei, un vătrai înroşit în foc, care ţi se introduce încet pe beregată, dar prin fund şi aş spune că ai o imagine completă. Pe Dumnezeul meu, am dat şi noi ce-am avut mai bun în noi.

Lieberman chicoti pe înfundate cu ochii înecaţi de rîs.

— Am venit aici ca să ne reparăm, cu o libaţiune.

Priestley trase flacăra unui chibrit în căuşul pipei.

— Şi mă gîndeam să te chem... Te simţi bine, nu-i aşa, acum că te-ai întors în miezul problemelor?

— Minunat.

— Arăţi pe jumătate beat.

— Miroşi de parcă ai fi pe jumătate beat, adăugă Lieberman.

— Sînt pe jumătate beat, admise Godwin. Deci, hai să ne continuăm acum treaba.

— Care naiba e problema?

Priestley privi încruntat pe sub sprîncenele sale ca sîrma ghimpată. Îi urmări buzele. Era un tip cunoscut pentru nerăbdarea şi irascibilitatea lui.

— Ziceai că ai ceva *să-mi* spui.

— Da, da, aşa ţi-am spus.

— Ei bine, J.B.?

— Îţi aminteşti că te-am pus în gardă în legătură cu Vardan şi gaşca lui? Ţi-am spus eu că te vor lua în colimator; tu eşti o resursă pe care ei nu-şi fac probleme s-o exploateze. Dar în timp ce-şi pierd vremea cu tine, caută şi un spion nazist... ei bine, aproape că au pus mîna pe el.

— Adevărat?

Godwin se simţea de parcă îşi pierdea treptat sensibilitatea membrelor. Era o senzaţie destul de plăcută. Ca şi cum ai pluti.

— Candide, spuse Priestley, făcînd cu ochiul. Nume conspirativ. Candide.

Lieberman conducea o maşina împrumutată. Îşi croi drum, cu un pas şovăielnic, de la uşa barului pînă la maşină şi deschise portiera din spate.

— Trei într-o barcă, spuse el, rîzînd. Domnilor, vă duc acasă.

— Albany, mormăi Priestley. Nu e departe.

— Şi Berkeley Square, pentru mine.

— Perfect!

Dar îndată ce Lieberman puse mîna pe volan, situaţia începu să se deterioreze în mod misterios. Nu părea să poată conduce cum se cuvine. Dispoziţia i se schimba mereu, trecînd de la violenţă la amuzament. Priestley rîdea atît de tare, încît se îneca mereu. Godwin moţăia, zîmbind. De cîte ori se trezea, i se părea că se învîrteau ca titirezul în jurul statuii lui Eros din Piccadilly Circus. În cele din urmă, Lieberman scoase un răcnet de frustrare.

— Nu-ţi face griji pentru Berkeley Square, spuse Godwin calm. Sincer, pot să merg pe jos dacă-mi dai drumul de aici.

— Pariez pe zece lire, oftă Priestley, nu cred că poţi traversa strada fără să cazi grămadă.

În cele din urmă, Lieberman trase pe Jermyn Street şi opri motorul.

— Nu pot să merg mai departe. Ticăloşilor, acum descurcaţi-vă singuri. Blestematul ăla de Eros... oriunde mă duc, dau peste blestematul ăla de Eros... mă urmăreşte, se furişază după mine... totul e atît de afurisit de englezesc.

Într-un tîrziu, se aşezară, ca trei maimuţe, pe bordură.

Godwin privea în sus, în spaţiu, fără să vadă nimic. Deodată, i se aprinse un beculeţ în creier şi se întoarse către Priestley.

— Jack?

— Ascultaţi! Cineva mă strigă pe nume!

Cea mai dură dintre priviri se întoarse să-l supravegheze pe Godwin.

— Nu Candide.

— Candide, vă spun eu. Şi cu asta, basta.

Lieberman spuse:

— Oriunde mă duceam, era acelaşi lucru. Statuia aia îngrozitoare. Vă asigur, domnilor, sînt sobrietatea în persoană. Statuia aia se mişca. Mă urmărea.

— Pangloss. Asta e numele conspirativ. Dr. Pangloss. E din *Candide*.

— Să nu îndrăzneşti să-mi vorbeşti mie despre Candide! Eu ştiu cine e Pangloss, idiotule!

— Unde ai auzit tu de Pangloss?

— Să aud? Am citit cartea, tîmpitule!

— Nu, mă refer la spionul Pangloss. Ai auzit tu de el?

— Dumnezeule, *sînt* J.B. Priestley. Doar nu trăiesc pe sub pămînt. Îmi trec şi mie pe la urechi fel de fel de lucruri. Mi le spun oamenii.

— Cine e Pangloss?

— Mi-ai spus chiar acum, Godwin, cred că-ţi pierzi controlul! E prietenul lui Candide, sfetnicul, profesorul...

— Nu, spuse Godwin răbdător, cine este spionul numit Pangloss?

— De unde vrei să ştiu eu? Priestley făcu cu ochiul apăsat. Am auzit că s-ar putea să fii tu!

Apoi se prăbuşi în rigolă şi adormi buştean.

25

Se întoarse în apartament într-o seară de august şi găsi în cutia poştală o notă de la Clothilde Devereaux, la al cărei simplu nume, trecutul i se revărsă prin canalele memoriei ca un rîu năvalnic. Îi reveneau în minte serile calde cînd stăteau împreună pe terasele cafenelelor pariziene, buchetele de flori vesele pe care i le aducea în dar, trupul ei care-l învăluia cu căldura lui şi-i absorbea bărbăţia, glumele care le stîrneau rîsul, dansul ei graţios, durerea pe care o simţea, dar nu voia să recunoască, la gîndul că ea petrecea cu Clyde sau cu unul dintre clienţii ei. Clothilde Devereaux dorea să-i ofere un prînz a doua zi, acasă la ea, în Cheyne Walk, lîngă rîu. Dacă era disponibil, n-avea decît să se arate, iar dacă nu putea, trebuia s-o sune şi să lase vorbă menajerei ei. Era evident că micuţei Clothilde îi mergea foarte bine. Godwin ştia că ea venise în Anglia, dar o văzuse numai în trecere, o singură dată în cîţiva ani, la o petrecere a lui Lily.

Era în grădina din spatele casei. Menajera îl conduse prin camerele frumos aranjate, afară, la lumina soarelui. Clothilde

purta o rochie simplă, cenuşie, fără mîneci, care-i punea în valoare braţele subţiri, uşor bronzate, o pălărie cu boruri largi şi mănuşi mînjite de noroi. Se întoarse spre el, scăpă din mînă făraşul de grădină şi îşi scoase, într-o clipă, mănuşile şi pălăria. Părul vopsit era tăiat scurt şi, pe alocuri, îi cădea pe frunte. Avea ochii mari şi-şi dezveli într-un zîmbet dinţii proeminenţi. Era foarte posibil să fi fost mai frumoasă acum decît pe vremea cînd era adolescentă. Liniile ce formau un evantai pornit din colţurile ochilor, erau completate cu cele din colţul gurii şi toate păreau să vorbească despre lucrurile pe care le văzuse, despre secretele care-i fuseseră încredinţate, o viaţă pe care o trăise şi o înţelesese cu un sănătos simţ al umorului. Buzele-i erau moi şi calde şi se atîrnă de el pentru o clipă, ca pironită în loc de amintiri.

— Eşti minunată, spuse el. A trecut atît de mult...

— N-am mai stat de vorbă cu adevărat de ani de zile, spuse ea. Dar acum te am în întregime, numai pentru mine, în grădina mea. Am crescut amîndoi, Rodger. Nu mai sîntem copii.

— Nu, dar şi azi e o zi fierbinte de vară. De cîte ori mă gîndesc la noi, nu-mi vin în minte decît zilele şi nopţile fierbinţi de vară şi florile din jardinieră...

— Iar eu eram o biată elevă care urma cursuri de balet Atunci te-am întîlnit pe tine şi mi-ai schimbat viaţa, o ştii.

— Nu prea.

— Ba da, desigur. Gîndeşte-te ce a însemnat pentru mine, un tînăr american drăguţ care s-a îndrăgostit de mine! Lumea largă îmi făcea cu ochiul, binevoitoare. Ce vară a fost aceea!

— Şi acum, nu mai eşti o *chanteuse*[1] de renume, ci eşti, în mod evident, bogată şi locuieşti în Cheyne Walk! La, la, la...

— Asta vine din partea unui bărbat care locuieşte în Berkeley Square! Uită-te la tine, Rodger!

Rîse fericită, trecîndu-şi degetele prin părul roşcat. Mirosea foarte frumos. A ceva franţuzesc, ceva de dinainte de război.

— Cum ai pus mîna pe casa asta?

Pe veranda din spatele casei se simţi, pentru o clipă, o adiere fugară, venită dinspre Tamisa. Nori albi şi pufoşi punctau cerul decolorat, asemeni unor baloane de baraj.

— Ferestre boltite, porţi de fier forjat, o uşă de intrare

---

[1] Cîntăreaţă (lb. franc.) (*n.tr.*).

superbă, de toate.

— M-am măritat cu ea. Lordul Bell. Sînt Lady Bell, cînd am chef să mă recomand.

— Cînd s-au întîmplat toate astea, pentru numele lui Dumnezeu?

— În 1940. Nu e o bogăţie, iubitule? Restul familiei lui abia a început să vorbească cu noi. Aş putea adăuga că originea şi trecutul meu sînt învăluite în mister şi sînt destinate să rămînă ca atare. E un meci foarte corect. Percy este primul meu lord iar eu sînt prima lui „afurisită de Broască" exotică, aşa cum s-ar fi exprimat tatăl lui, înainte de a se sinucide. Nu, nu eu am fost motivul, îţi jur! E o casă frumoasă, nu-i aşa? Percy a cumpărat-o pentru mine, un dar de nuntă. Mi s-a spus că e în stil georgian. Dante Gabriel Rossetti a locuit chiar aici, iar poveştile care ni s-au depănat sînt atît de tipic englezeşti… S-a mutat aici nu mult după ce frumoasa lui soţie, Elizabeth, a murit de tuberculoză. Ea i-a pozat pentru multe tablouri, iar el i-a dedicat o mulţime de poeme. Ea era pe jumătate moartă cînd s-a măritat cu el şi cînd, în cele din urmă, a murit, el a îngropat, împreună cu ea, cîteva dintre poemele sale. Învelite în pletele ei, nici mai mult, nici mai puţin. Ce romantic! Totuşi, după cîţiva ani, cînd şi-a dat seama că poemele sale au o oarecare valoare, a dezgropat-o pentru a-şi recupera manuscrisele… asta n-a fost prea romantic, dar iarăşi, atît de tipic englezesc!

Menajera le aduse limonadă, apoi prînzul alcătuit din pui rece, salată, vin, totul servit ireproşabil, în serviciu de masă chinezesc, cu emblema soţului ei în mijlocul fiecărei farfurii. Pe măsură ce mîncai, aveai sentimentul că descopereai, treptat, adevărul.

Clothilde era fascinată de tot ce era englezesc. Bagajul ei de povestiri despre Rossetti era foarte bogat.

— Creştea o pereche de canguri într-o şură. În cele din urmă, puiul şi-a ucis mama. Apoi mai avea şi un raton despre care se spunea că ar fi omorît cangurul rămas. Cu toate acestea, favoritul său era marsupialul australian. Ştii, Rodger, Rossetti era prieten cu Dodgson care nu era altul decît Lewis Carroll. Se spune, şi asta din surse competente, că marsupialul a fost modelul pentru alunarul de la petrecerea Pălărierului Nebun!

Făcu o pauză pentru a-şi trage sufletul.

— Cînd vom avea copii, le voi spune povestea asta. Mai creştea şi cîţiva tatu. Ce om deosebit!

— Şi ce tipic englezesc, adăugă Godwin, pentru a-i face plăcere, rezemîndu-se de spătarul scaunului. Măritată. Am auzit eu ceva...

— Am încercat să dau de tine, oftă ea, dar a fost imposibil. Erai în altă parte. Am fost foarte tristă.

— Unde e Lord Bell acum? Mi-ar face plăcere să-l cunosc.

— E un fel de savant. Lucrează cu alţi savanţi. Ceva în legătură cu Cambridge, dar vag. Sau poate că e vorba de Oxford? Niciodată nu le pot deosebi. Nu, e Cambridge. Sînt sigură. Dar sărmanul meu Rodger, ce înseamnă toate aceste lucruri pe care le aud despre tine? Poveşti caraghioase, aventuri uluitoare, evadări care-ţi ridică părul în cap. Trebuie să-mi povesteşti totul.

— Nu ştiu ce ai auzit. Desluşeşte-mă.

— Am vorbit cu Clyde zilele trecute şi mi-a spus că a auzit cum că erai gata să fii omorît, pe cînd făceai ceva teribil de îndrăzneţ... a aflat de la Cilla, acum cîteva săptămîni. Se pare că ea trece printr-una din acele perioade nefericite ale ei, înţelegi? Asta după părerea lui Clyde. În ceea ce mă priveşte, niciodată Cilla nu mi-a părut chiar atît de dificilă, nu, e o minciună, mi-a *părut*, dar asta n-are importanţă, nu-i aşa? Problema este că Cilla a petrecut cea mai mare parte a unei zile pe care Clyde a descris-o ca fiind o zi foarte chinuitoare, vorbind mai mult despre tine... a plîns mult, s-a tras de păr... apropo, Clyde a avut impresia că voi doi sînteţi foarte legaţi. Şi a venit încoace să-mi povestească. Era foarte deprimat gîndindu-se la Cilla şi şi-a băut minţile pînă a căzut într-un fel de apatie. Îl ştii pe Clyde, întotdeauna e afectat de trecut. N-a putut niciodată să se vindece de micuţa Priscilla, dar îmi închipui că ştii toate astea...

— Toţi sîntem afectaţi de trecut, spuse Godwin. Toată lumea. Fiecare om îşi poartă trecutul undeva, într-un coltişor al creierului. E imposibil să scapi de trecut. Din asta sîntem făcuţi, iubito, sîntem suma trecutului nostru. E tot ce avem.

— Te rog să nu devii posac! Nu pot suporta. Deci, erai gata să fii omorît?

— Mai mult sau mai puţin. Am fost împuşcat în cap. Dar acum mă simt bine.

— Max Hood e cel care a murit. Încep să pun *deux et deux* împreună[1]... Tu şi cu Cilla sînteţi amanţi?

— Din cînd în cînd.

— Dar lucrul acesta trebuie să fi îngreuiat situaţia pentru tine şi pentru Max. Voi doi eraţi foarte apropiaţi, după cîte-mi amintesc. Cafea? Limonadă?

Arşiţa stăruia deşi era o oră tîrzie a după amiezii. Godwin bău limonadă.

— Max n-a ştiut niciodată despre mine şi despre Cilla.

Clothilde ridică privirea. Ochii îi erau rotunzi, buzele ezitau între un zîmbet şi o exclamaţie.

— *Mais non!* Rodger, crede-mă, *ştia!* Da, el ştia. Ştia ce simţeai tu pentru ea.

— Ce vrei să spui?

— Eu însumi l-am cunoscut foarte bine pe Max.

Îşi plecă genele.

— Cînd?

— E o poveste destul de complicată, *chérie*. Mai poţi rămîne?

— Cînd se întoarce soţul tău?

— Nu înainte de sfîrşitul săptămînii şi povestea nu e *chiar atît* de complicată. Ştii, înainte de a te întîlni pe tine la Paris, i-am făcut unele *servicii* lui Max Hood. Roşeşti, Rodger, exact aşa cum obişnuiai tu... dar trebuie să ţinem minte cum a început totul, nu-i aşa? Max era un client... Ah, sărmanul Max e mort, o asemenea viaţă...

— Ce vrea să însemne asta?

— Max avea unele probleme. Putem fi sinceri unul cu altul, nu?

— Desigur.

— Max nu putea face faţă. În pat. După cîteva vizite, a încetat să mai încerce. I-am spus că bărbaţii trec prin asemenea faze, am încercat din răsputeri să-l conving de lucrul ăsta... Şi ce cavaler era! A continuat să vină să mă vadă, a insistat să-mi plătească pentru timpul petrecut cu el. Stăteam de vorbă, mi-a povestit despre perioada petrecută în deşert... Cred că acolo, în deşert, trebuie să i se fi întîmplat lui ceva... dar nu ştiu, nu mi-a spus niciodată... dar cînd s-a căsătorit cu Cilla Dew Brittain, aproape că

---

[1] A pune lucrurile cap la cap (lb. franc.) (*n.tr.*).

am leşinat. Ştiam că era îndrăgostit lulea de ea cînd era doar un copil, dar mai ştiam că e impotent. Clothilde vorbea cu o mare tristeţe în glas. Era nebun după Priscilla. Iar Clyde era complet prostit din cauza ei... Îndată ce se culcau cu mine, poc, se şi îndrăgosteau de ea! Şi apoi, în vara aceea, Max şi cu mine stăteam de vorbă, cred că te aşteptam pe tine, beam cafeaua, tu erai plecat undeva cu Swaine, şi el mi-a mărturisit că şi tu erai îndrăgostit de ea, de Priscilla! Eu am rămas ca paralizată!

— Dar era un nonsens. Max era beat de-a binelea. Îmi plăcea foarte mult, dar...

— Max spunea că era sigur, că-ţi studiase comportamentul faţă de ea şi că nu era nici o îndoială, erai şi tu, îndrăgostit de ea.

Ea ridică arătătorul, împiedicîndu-l s-o întrerupă.

— Dar spunea că tu nu-ţi dădeai seama că eşti îndrăgostit de ea! Imaginează-ţi ce efort depusese el pentru a analiza situaţia! Spune-mi Rodger, avea dreptate? Erai îndrăgostit de mica Priscilla de atîta vreme?

— Poate că eram. Dar el avea dreptate. Pe atunci nu-mi dădeam seama. Dar asta n-are nici o legătură... n-am revăzut-o după vara aceea petrecută la Paris, decît acum doi ani. Am dat peste Max la Cairo. A încercat să-mi facă o surpriză cu identitatea soţiei sale... Era Cilla, desigur. Aşa am aflat şi eu că se căsătoriseră.

— Acum poţi fi sincer cu mine, Rodger. Aminteşte-ţi cît de apropiaţi eram, dragul meu... cînd ai revăzut-o, mai erai îndrăgostit de ea? Sau te-ai îndrăgostit, din nou, de ea, chiar atunci?

— Ce joc faci, Clothilde? Unde vrei să ajungi?

— Ţi-am spus că relaţia mea cu Max era complicată. Ştii, am venit o dată în Anglia, iar Max şi Cilla erau căsătoriţi. Max m-a găsit... am reînnodat prietenia noastră, în felul în care fusese şi la Paris.

— Vrei să spui că a venit la tine pentru sex?

— Rodger, tu nu mă asculţi. Ţi-am spus, doar, sexul n-a fost niciodată o reuşită între noi.

— Vrei să spui că nu-şi depăşise... faza?

— Îţi spun că Max era impotent. Soldăţelul lui nu voia să facă drepţi... ce tristeţe, şi ce mai *soldat* era el!... Era foarte îngrijorat

în legătură cu Cilla, adică în legătură cu relaţiile sexuale, desigur. Ştia că starea lui o înnebunea… Alături de Max, ea a trecut printr-o perioadă *trés difficile*[1]. Mi-a mărturisit că-l apucau furiile, spunea că o lovise, se ura pe sine însuşi pentru faptul că nu putea s-o satisfacă, o ura pe ea pentru faptul că se ducea în altă parte, la alţi bărbaţi, era sfîşiat sufleteşte, Rodger… niciodată nu era sigur ce făcea ea, dar făcea presupuneri logice.

— Dar au o fetiţă, spuse Godwin.

— Spunea că era posibil să fie a lui. Se pare că ea reuşea totuşi… cu el… rareori, dar el nu putea vorbi niciodată despre asta… se poate să fi fost o minciună, poate voia să mă facă să cred că fetiţa *putea* fi a lui… Era posibil s-o fi fertilizat? Cine ştie? În mod sigur, nu în felul în care o făcea cînd era cu mine… Dar mi-a povestit că te întîlnise întîmplător la Cairo. Era foarte însufleţit, emoţionat, mi-a spus *îl iubesc pe omul ăsta*, adică pe tine, *l-am ajutat să devină bărbat*, spunea, *sîntem fraţi*, Red, îmi spunea Red, *sîntem fraţi de cruce* dar fraza asta mie nu-mi spunea nimic. L-am întrebat ce înseamnă lucrul ăsta, *fraţi de cruce* şi mi-a spus că poate aveam dreptul să ştiu… apoi mi-a povestit…

— Ce ţi-a povestit?

— Spunea că era un lucru pe care numai voi doi îl ştiaţi… mi-a povestit despre cei doi *flics*.

Godwin o privea.

— Mi-a povestit cum voi doi i-aţi omorît pe cei doi *flics* care mă bătuseră, mă violaseră şi aproape mă omorîseră. Spunea că niciodată nu povestise vreunei fiinţe omeneşti întîmplarea aceea şi se întreba dacă şi tu făcuseşi la fel. Mai spunea că nici între voi doi nu mai pomeniserăţi vreodată despre lucrul ăsta. Da spunea că poate eu ar trebui să ştiu, spunea că tu ai înţelege asta.

— Da, înţeleg.

— Rodger, acum mă simt ridicolă… N-ar fi trebuit să-ţi spun… dar, într-un fel, doream să ştii că eu ştiam asta. Acum Max a murit şi am rămas doar noi doi… există o legătură puternică între noi. Eu eram aproape pe moarte, iar tu, scumpul meu apărător, amantul meu american, ai ucis pentru mine…

Privi în depărtare, peste grădina vîrstată cu lumini şi umbre, unde cîinele moţăia liniştit şi florile strălucitoare se ofileau leneşe,

---

[1] Foarte grea (lb. franc.) (*n.tr.*).

în paturile lor udate proaspăt. Ea aştepta, amintindu-şi, controlîndu-se cu grijă.

— Apoi, continuă ea, cînd Clyde vorbi despre tine, cum că amîndoi iubeaţi aceeaşi femeie… asta m-a făcut să mă gîndesc la Max care-mi vorbea despre legătura care ne unea pe *noi* trei… şi mi-am amintit cum spusese că atunci cînd te-a întîlnit la Cairo, şi-a dat seama că încă o mai iubeai pe Cilla…

— Ce altceva a mai spus despre asta?

— Ah, era foarte calm, foarte filosof, nu era deloc supărat, spunea că nu te condamnă nici cît negru sub unghie şi rîdea foarte blînd. Dar era sigur de lucrul ăsta… era sigur că tu erai îndrăgostit de soţia lui. Spunea că tu o vei adora întotdeauna de la distanţă. Era de părere că era destul de trist dar şi amuzant, în acelaşi timp şi apoi a mai spus: *Şi acum avem pe cap războiul ăsta blestemat*. Îl mai aud şi acum, Rodger şi m-am gîndit că acum era un moment prielnic să te văd, să-ţi povestesc toate acestea.

— Ei bine, e chiar mai amuzant şi mai trist decît a crezut Max. Cu Cilla se întîmplă ceva rău… A ajuns la fundul sacului. Dintr-odată, mă urăşte, nu vrea să mă vadă, nu vrea să mă sune la telefon sau să-mi răspundă la scrisori. Aşa încît, oftă el, eu pot s-o iubesc, nu mă pot împiedica să n-o fac, dar oare lucrurile se vor îndrepta vreodată? Vor avea, vreodată, vreun rost? Mă îndoiesc, Clothilde. Ceva nu e în ordine cu ea…

— Eu am, desigur, teoria mea, spuse ea. Vino să ne plimbăm puţin pe malul rîului. Danvers are nevoie de mişcare. La ora asta se stîrneşte puţin vînt şi se mai răcoreşte atmosfera. Vino, Danvers, e un băiat atît de drăguţ.

Spanielul căscă, se ridică, apucă lesa din piele care zăcea alături şi păşi încet peste peluză. Ea se aplecă şi prinse lesa de zgarda uzată, din piele.

Clothilde îşi petrecu braţul pe sub braţul lui Rodger, în timp ce se plimbau pe malul rîului. Soarele strălucitor sclipi pe suprafaţa apei, transformînd-o în vălurele de aur topit.

— Max o iubea pe Cilla, spuse ea şi Clyde o iubea pe Cilla şi tu o iubeşti pe Cilla… Făcu o mutriţă drăgălaşă şi amuzantă, tipic franţuzească. Dulce-amară, dar amuzantă. Şi, în vara aceea, toţi v-aţi culcat cu mine. Cred însă că singurul care s-a culcat cu noi

amîndouă în acelaşi timp, a fost Clyde.

— Deci ştii şi tu. Sînt uluit că ţi-a spus.

— Nu mi-a spus el. Cilla mi-a spus, la un prînz, chiar după declanşarea războiului. Ne întîlnim o dată sau de două ori pe an şi ne facem destăinuiri. Conversaţie strict feminină. Atunci ea avea o stare proastă, a purtat ochelari negri tot timpul cît a durat masa. Spunea că avea o infecţie la ochi… mai tîrziu a mărturisit că Max o lovise. Aşa cum îţi poţi imagina, a început să-mi povestească totul. Spunea că n-avea noroc la bărbaţi, mi-a povestit despre Clyde şi cum i-ai prins tu într-o zi, asupra faptului… mi-a spus că se îndrăgostise foarte tare de tine atunci, dar că tu nu-i dădeai nici o atenţie, în felul în care voia ea. Spunea că Clyde a făcut o încercare nereuşită de sinucidere cînd ea a terminat cu el. Şi toate acestea la paisprezece ani! Chiar şi eu am fost şocată. Apoi Max s-a ţinut după ea timp de mai mulţi ani, să fi fost vreo opt ani? În cele din urmă, s-a măritat cu el, iar el s-a schimbat. Ea spunea că nu se simţea bine. Nu ştia ce anume avea, dar spunea că, rareori, arăta oarecare dorinţă pentru ea, că nu era în stare să ducă la bun sfîrşit actul sexual… Aşa cum au tendinţa s-o facă femeile, spunea că numai ea era de vină… se pare că majoritatea femeilor se auto-condamnă. Înţelegi, Rodger, tocmai asta e. Ea nu te urăşte… se urăşte pe ea însăşi, se autocondamnă pentru problemele pe care le are cu bărbaţii, pentru precocitatea ei sexuală, pentru *tot*… pentru impotenţa lui Max şi acum, fără îndoială, pentru moartea lui… mă tem că nu va fi niciodată fericită şi dacă o iubeşti, sărmane Rodger, nici tu nu vei fi vreodată fericit. Poate doar dacă o vei face să aibă încredere în ea…

— Era atît de fermecătoare ca fetiţă, spuse el.

— Şi acum e fermecătoare, nu-i aşa?

— Poate să fie. Tocmai asta e problema.

— Danvers, ne întoarcem.

Ajunşi acasă, în Cheyne Walk, ea îi zîmbi.

— Rămîi cu mine în noaptea asta.

— De dragul trecutului?

— Spune-i cum vrei.

Rămase. Noaptea era caldă. Lumina lunii cădea la picioarele patului. Fereastra era deschisă.

Ea se trezi înainte de revărsatul zorilor şi observă că el o privea.

— Ce este? îl întrebă.

— Întoarcerea în timp e posibilă.

Îi atinse sînii şi-i simţi sfîrcurile întărindu-se.

— Niciodată n-am crezut că se poate realiza.

— Da, se poate. Dar scumpul meu Rodger, e un şiretlic ieftin cu care ne ameţim amîndoi.

— Un şiretlic?

— O iluzie. Te poţi întoarce în timp, asta e adevărat, dar numai pentru o noapte. Asta e mica tragedie a vieţii… te poţi întoarce în timp, dar, din păcate, nu poţi rămîne acolo. Îţi defilează prin faţa ochilor, dar cînd iluzia s-a sfîrşit, te afli iar în prezent. E atît de trist, nu-i aşa? Dar nu poţi schimba nimic. Poate doar pentru o singură noapte.

Era o zi fierbinte, încremenită, somnolentă. Se adunaseră nori grei care acum stăteau agăţaţi de vîrfurile copacilor. Godwin parcurse ştirile de război din ziare, ascultă mesajele radio transmise de BBC, îşi scrise emisiunea pentru seara aceea.

Deşi convins că n-are şanse, apucă impulsiv telefonul şi o sună pe Cilla. Răspunse cu respiraţia întretăiată, dar altfel, cu o voce foarte normală. Foarte normală, după o vară întreagă în care refuzase să vorbească cu el.

— Ah, Rodger, mă gîndeam şi eu să te sun. Mă mustră conştiinţa.

— Să nu te mustre. O conştiinţă încărcată este cel mai nepotrivit motiv pentru a suna pe cineva.

Nu putea suporta ideea. Nu suporta să fie povara penibilă a cuiva, datoria: Ah, trebuie să-l sun pe sărmanul Rodger, am uitat de el..

— Oricare ar fi motivul, intenţionam să te sun.

Ascultînd-o, avu o tresărire: nu spunea că-i fusese dor de el. Nu-i fusese dor de el. Pentru ea n-avea nici o importanţă.

— Am terminat filmul, o altă bucată de celuloid pentru posteritate. Şi repet noua piesă a lui Stefan pe care o prezentăm peste două săptămîni. Mă tem că în actul doi sînt cîteva scene dificile, aşa încît e puţină bătaie de cap… apoi Jacob Epstein îmi

face bustul, adică nu bustul *meu*, ci un bust în bronz, pentru care pozez. Îţi vine să crezi că mă imortalizează? Într-o bună zi, cînd voi fi moartă demult, oamenii se vor holba la mine în vreo galerie întunecoasă de muzeu şi se vor gîndi: cine naiba mai era şi tîrfuliţa asta? E îngrozitor, dar destul de emoţionant în felul său, nu ţi se pare? Ne purtăm cu toţii de parcă am avea cine ştie ce importanţă, dar nu avem, nu-i aşa? Nici unul dintre noi nu contează…

— Nu fii proastă. E minunat. Acum am întreaga imagine: înţeleg. Bronzurile lui Epstein din ’42… Churchill, De Gaulle, Ghandi, Cilla Hood…

Ea rîse.

— Ca de obicei, vezi lucrurile aşa cum trebuie. În faţa morţii, toţi sîntem egali, cel puţin aşa se spune. Foarte frumos. Dar tu ce-ai mai făcut? Ai petrecut o vară plăcută?

— Am supravieţuit, într-un fel sau altul. Un tip a încercat să mă omoare, într-o noapte.

— De ce?

— Motivele lui rămîn un mister. S-a dovedit că, în realitate, n-am fost spionul suspectat. Totul a fost o parte din planul inteligent al lui Monk, destinat să stîrnească confuzie în rîndul duşmanilor noştri. E posibil ca asemenea manevre să reuşească? Presupun că trebuie…

— Monk! Sigur că tu nu eşti spion! Niciodată nu m-am gîndit că poţi fi spion, nici un moment! Incredibil! Ce alte noutăţi mai ai?

— Am văzut-o de curînd pe Clothilde.

— Adevărat?

— Şi pe Lily şi pe Greer şi pe J.B. Şi dau mereu nas în nas cu domnul Lieberman al tău. Ştiai că este o veche figură a Hollywood-ului?

— Nu e comic? Niciodată nu ştii ce să crezi despre Stefan, sau, mai exact, cu care Stefan ai de-a face. Cred că tocmai asta îl face să fie un scriitor atît de bun.

— Şi Homer, continuă el cu pleiada lui de fete, apoi Rakestraw… aceeaşi veche gaşcă.

— Nu cumva ai uitat, pe careva?

— Nu, nu cred.

— N-ai pomenit-o pe Anne Collister.

— Cred că nu.

— Mă tem că aţi fost văzuţi împreună.

— La Savoy? Cînd luam masa de prînz?

— Nu, dar în apropiere. Pe malul Tamisei, lîngă Acul Cleopatrei şi tu o făceai să plîngă. Să-ţi fie ruşine, Rodger.

Părea o conversaţie între doi prieteni. Nimic mai mult. N-a ştiut niciodată ce a vrut să însemne asta. Îl văzuse ea, oare? Cine era ea? O persoană pe care o putea iubi sau o femeie pe care o cunoştea în mod accidental?

— Mă tem că îi dădeam niscai veşti proaste.

— Şi eu aş vrea să-i dau asemenea veşti. Aş *putea* chiar să-i dau cîteva.

— Ca de pildă?

— Fratele ei, Edward, era nebunul care mă urmărea. Îţi aminteşti că ţi-am povestit despre bărbatul pe care-l văzusem?

— Da, desigur.

— Ei bine, aveam şi eu un detectiv particular care mă supraveghea. Exact ca în filme, iubitule. Detectivul l-a descoperit pe individul care stătea la pîndă şi a început să-l urmărească şi nu era altul decît Edward Collister! Îţi vine să crezi?

— Dar ce motiv avea? Ce a spus?

— A negat, desigur, s-a plîns că lucrurile devin periculoase cînd un londonez nu mai e liber să se plimbe pe străzi. Dar omul meu nu l-a abordat pînă cînd nu l-a observat mai multe nopţi la rînd, pîndindu-mi casa. Trebuie să spun că l-a speriat de moarte. Aşa încît misterul ăsta s-a clarificat. Dragostea aprinsă a unui postadolescent pentru o stea de cinema? Cine ar putea spune? Fapt este că n-a mai repetat figura şi lucrul ăsta s-a petrecut acum o lună sau chiar mai mult. Iubitule, să vin să te văd? Ţi-ar plăcea? Doica e plecată cu copiii, toată ziua, la un fel de serbare, aşa încît am o după amiază liberă. Spune da, Rodger.

— Vino neapărat.

— Voi fi la tine într-o clipită.

Îi trimise o sărutare prin telefon.

El o aşteptă în Berkeley Square, cînd ea sosi grăbită. Zîmbea veselă, zburdînd pe lîngă el, prea departe pentru un sărut. Purta o rochie crem cu liliachiu, cu pliuri care-i unduiau pe şolduri ca o

fustă făcută din fire dese de iarbă. Faţa îi era cam suptă iar ochii păreau şi mai mari şi mai strălucitori. Fragilitatea feţei şi a torsului ei era mai evidentă ca oricînd, sau poate că el o putea observa mai bine pentru că o privea foarte de aproape, dar picioarele îi erau puternice. Avea un ţopăit nervos în timp ce se plimbau, se tot întorcea spre el în timp ce vorbeau, rămînea apoi în urmă, contînd pe el s-o ajute dacă s-ar fi poticnit. El asculta doar pe jumătate, neputîndu-şi lua ochii de la ea. Parcă ar fi avut din nou paisprezece ani. Privind-o, nimeni n-ar fi putut crede că depăşise vîrsta adolescenţei. De parcă ar fi deţinut vreun secret preţios, ca şi cum tinereţea îi aparţinea ca o haină, pe care o îmbrăca atunci cînd voia. Curgerea şi sinuozităţile timpului îl iritau, îl făceau să se simtă bătrîn. Uneori avea sentimentul că ar fi putut foarte bine să fie un vizitator de pe altă planetă, sau, poate, era mai corect să spună că ea era vizitatorul care sosea din altă lume.

Străbătură Piccadilly şi intrară în Green Park. Era linişte, o duminică liniştită. Ea se calmase şi-şi potrivise pasul după al lui. El îşi simţea inima bătînd mai repede doar pentru faptul că era atît de aproape de ea. Ar fi dat orice numai să nu fi fost aşa, dar în cazul acesta, ar fi ratat fiorul acestei clipe. Cînd se pătrundea de fiorul apropierii ei, se simţea eliberat de apăsarea războiului, de dorul de ea, chiar şi de umbra lui Max. Ea înlocuia toate acestea cu prezenţa ei, cu parfumul, cu energia, cu rîsul ei, cu ochii ei, cu unduirea fustei. Cum reuşea? Cum făcea ea să şteargă totul cu o simplă mişcare a mîinii? Era nebun, oare? I se întîmpla, oare, oricărui bărbat să găsească, într-o bună zi, o astfel de femeie? Sau era doar sîngele care vorbea?

Se aşezară pe o bancă şi priviră doi băieţei în pantaloni scurţi care încercau să convingă un zmeu să se înalţe de pe iarbă. Nu era nici un pic de vînt şi treaba nu mergea. El îi povesti despre Monk şi despre individul din ceaţă ca şi despre felul cum îl aşteptase pe Monk cu pistolul pregătit.

— Pangloss, spuse ea încet, repetînd numele.

— Problema este, cum a aflat Pangloss ăsta despre operaţiune. Spune-mi, gîndeşte-te serios, Cilla, a pomenit Max, vreodată, ceva despre locul unde urma să ne ducem, despre ceea ce urma să facem? A pomenit el, vreodată, numele conspirativ PRAETORIAN? Dacă ţi-a spus ţie, dacă a lăsat să-i scape asta, s-ar

fi putut să-i scape şi în altă parte… poate că tu ai repetat, neştiind cît de important era…

Ea tăcu îndelung, privind băieţii care se munceau cu zmeul pe pămînt.

— Nu. Era unul dintre secretele lui. N-a scos nici un cuvînt. În orice caz, sînt absolut sigură că nu ştiu despre nici un spion.

— Totuşi Pangloss există pe undeva. Un spion german care există în realitate.

— În privinţa asta, nu ştii decît ceea ce ţi-a spus Monk Vardan. Asta nu constituie cine ştie ce garanţie a adevărului.

— În clipa aceea îi ţinteam cu pistolul primul nasture al vestei. E genul de situaţie în care oamenii spun adevărul.

— Este exact genul de situaţie în care eu aş minţi de-ar îngheţa apele.

Cum de înnoda ea atît de uşor firul lucrurilor, de acolo de unde se rupsese? Oare timpul se oprise în loc pentru ea? Cum putea ea să considere că nimic nu era în neregulă? De ce dorea el să înfrunte totul în mod deschis, în timp ce ea nu voia? Ce-l făcea pe el să fie cel care dorea cu atîta ardoare un răspuns?

Ea îi povesti despre şedinţele de pozat pentru Jacob Epstein, despre cum mergea cu piesa lui Lieberman, îi povesti apoi mici istorioare despre Chloe şi Dilys, de parcă erau şi copiii lui, în aceeaşi măsură în care erau ai ei. Chiar aşa şi simţea, de parcă erau ai lui. Apoi, norii inevitabili începură să se întunece şi se părea că ploaia sta să înceapă dintr-o clipă în alta.

— Hai să te conduc acasă, spuse ea.

Rămase tăcută tot timpul cît dură drumul de întoarcere spre Berkeley Square. Nu mai ţopăia, de parcă spectacolul se sfîrşise.

— Vino sus, spuse el.

— Foarte bine. Dar nu pot să stau mult.

Ajunşi în apartament, ea se rezemă cu spatele de uşa deschisă, trăgînd adînc aerul în piept de mai multe ori.

— De mult n-am mai fost aici.

— Ce se întîmplă cu tine, Cilla?

— Rodger… sînt atît de tristă, atît de al naibii de *tristă*… nu ştiu ce să mă fac… am încercat din răsputeri şi apoi mi s-a întîmplat… Nu ştiu ce e cu mine… tristă, sînt atît de tristă în legătură cu orice, totul pare în zadar, totul nu e decît o imensă

risipă.

Îşi muşcă buza de jos. Privirile-i erau tăioase, străpungeau camera ca nişte lame de cuţit, îi străpungeau viaţa, tot ce-i aparţinea lui. Ea tremura.

Godwin îi cuprinse umerii, ţinînd-o strîns, simţind în acest timp cum trupul îi devenea rigid.

— Cilla, nu e nimic. Totul va fi bine. Te-ai scufundat şi nu e nimeni să te ajute să ieşi la suprafaţă. Te crezi singură, dar nu eşti singură, noi ne avem unul pe celălalt, te poţi bizui pe mine oricînd… Te-am iubit întotdeauna. Aminteşte-ţi cînd ne-am întîlnit prima oară la Paris, ziua cînd ne-am dus cu toţii la tenis…

Îi vorbea, îi şoptea, încercînd s-o liniştească, aşa cum îi spui unui copil neastîmpărat, o poveste înainte de culcare. În apartament era întuneric. Lăsase radioul deschis. Crainicul vorbea despre război. Un milion de germani atacau Stalingradul. Avioanele B-17 bombardau Rotterdamul. Germanii încercau să ajungă pe coasta Mediteranei, în spatele Armatei a Opta engleze. Dacă reuşeau, alte divizii germane, suplimentare, aveau acces la Nil. Cea mai încurajatoare ştire era că Rommel nu mai avea combustibil. Englezii tocmai scufundaseră un mare petrolier în portul Tobruk. El îi dădu drumul din braţe, îi sărută părul, îi sorbi parfumul.

— Totul va fi bine. Îi atinse bărbia, îi ridică obrazul spre el. Ochii ei păreau să privească în gol. Era ca şi cum ar fi privit într-o oglindă prăfuită. Irisul ochilor ei se mişca asemeni unor umbre. Buzele lui îi atinseră faţa.

Ea se smuci brusc de parcă ar fi fost curentată. Se smulse din îmbrăţişarea lui, se dădu la o parte, de parcă el ar fi încercat s-o sugrume. Ridică brusc un braţ şi un vas de sticlă plin cu flori se izbi de pervazul ferestrei.

— Nu mă atinge! strigă ea, tresărind la sunetul propriei sale voci, apoi şopti: Să nu îndrăzneşti să mă atingi!

Izbucni, dintr-odată, în plîns, colţurile gurii i se lăsară în jos, trăsăturile îi deveniră înspăimîntătoare, o mască pe care el n-o mai văzuse niciodată.

— N-am vrut să spun asta, Rodger, am vrut să spun să nu te degradezi, să nu-ţi murdăreşti mîinile atingîndu-mă. Simt că înnebunesc, Rodger… fac lucruri nebuneşti, fără sens, lucruri

periculoase… e mai rău decît a fost vreodată pînă acum…

Nu avea importanţă cît efort făcea, n-avea importanţă cît de adevărate puteau fi emoţiile ei, nu se putea împiedica să pară că joacă un rol din filmele ei. Poate asta însemna că, la urma urmei, filmele aveau dreptate. Poate că filmele îşi luaseră substanţa din viaţa reală. O privi, fără să poată şti dacă poza sau era copleşită de emoţie adevărată. Cum ar fi fost să-şi petreacă toată viaţa alături de ea, fără să ştie vreodată ce şi cît era realitate?

Ea privi cioburile vasului spart, îngenunche încet şi începu să le adune. Îşi privea mîinile. Vocea îi era monotonă, golită de expresie şi demnă de milă.

— Sînt complet nebună. Poate că războiul e de vină… nu, sigur că nu războiul. Mama îmi spune mereu că sînt o tîrfă, exact cum a fost şi ea, dar eu cred că e şi mai rău… ea a fost o tîrfă, dar eu am mers mai departe, ei îi plăcea, eu sînt doar, doar… Îţi poţi imagina, dragă Rodger, ce am făcut eu acum cîteva săptămîni? Un bărbat mă dorea, m-a făcut să înţeleg că auzise fel de fel de lucruri despre mine, era foarte plastic… mi-a spus că văzuse cîteva poze de ale mele, le-a descris şi mi-am dat seama că spunea adevărul… aşa încît i-am spus *da*, l-am lăsat să mă privească în cele mai intime locuri, în timp ce se masturba, dar înainte de a-mi scoate rochia şi chiloţii a trebuit să-mi dea o mie de lire… era funcţionar în City, erau destui bani, dar nu chiar atît de mulţi încît să conteze pentru el… apoi a vrut să mă lingă şi aşa au mai ieşit o mie de lire… apoi a vrut ca eu să fac acelaşi lucru şi cîte şi mai cîte fantezii pe care le avea în minte, iar eu continuam să adun banii… înainte de a termina cu mine, pusese pe masă şapte mii de lire. Încercă să rîdă. Am cumpărat cîteva acţiuni. Vai, Doamne… şi apoi am refuzat să-l mai văd. I-am spus că nu-şi putea permite luxul ăsta cu regularitate…

Nu-şi ridica privirea, continua să strîngă cioburile ascuţite, în palmă.

— Trebuie să te descotoroseşti de mine, Rodger, uită Parisul, uită fata pe care ai cunoscut-o acolo, fugi de toată mizeria asta, chiar de atunci ţi-ai dat seama că ceva nu era în regulă cu mine, aşa încît, pleacă, lasă pe altcineva să ducă povara asta, sau bate-mă, bate-mă pînă cînd te vor durea braţele… sau însoară-te cu Anne Collister, fă orice îţi stă la îndemînă ca să mă răneşti.

Părăseşte-mă, povesteşte-le tuturor despre mine… Ah, Dumnezeule, nu ştiu pentru ce fac asta… vreau să fiu ca mama… poate cred ce spunea ea întotdeauna despre mine… o urăsc, iar pe mine mă urăsc şi mai tare… De ce nu putem să murim şi să fim daţi uitării, ar fi fost tot una…

În cameră era acum întuneric de-a binelea. N-o putea vedea clar, îngenuncheată cum era, lîngă pervazul ferestrei. Florile şi apa erau împrăştiate pe covor, se auzea zgomotul sticlei care se lovea de alte bucăţi de sticlă.

Ea lăsă să-i scape un ţipăt scurt de durere.

Ah, Cilla, pentru numele lui Dumnezeu…

O culese de jos şi o ridică în picioare. În lumina care venea dinspre fereastră, văzu ciobul ascuţit dintr-o mînă, zgîrieturile de la încheietura celeilalte mîini, acolo unde încercase să găsească vena.

Îi smulse bucata de sticlă din mînă.

— Tîrfă proastă!

— Ce mai bărbat! Gîfîia, saliva albă i se revărsa din gură. Acum ai înţeles. De ce nu mă loveşti? Răneşte-mă, Rodger, fă-mă să mă port frumos, fă-mă să fiu bună.

— Dumnezeule, ce pacoste poţi fi! spuse el. Şi încetează, te rog, să-mi mai spui povestea aceea de groază şi, pe deasupra, plictisitoare, despre omul mare şi rău din City…

— Dar e adevărat, ticălosule!

— Şi ce dacă? Cui îi pasă? Pentru mine nu eşti nici un mister, ai încetat de mult să mai fii. Eşti o pacoste şi eşti ţicnită… de ce naiba mă mai deranjez să spun toate astea? Oricum, pentru tine e acelaşi lucru, iar pentru mine va fi la fel. Vei fi şi de acum încolo o zmucită, iar eu te voi iubi în continuare. Vorbesc de pomană.

— De ce nu mă omori? Fă-mi un serviciu, omoară-mă.

— Nu pot.

— De ce nu?

— Pentru că tu eşti destinul meu. Aşa cum e el.

— Şi pentru că nu eşti un ucigaş.

— Ba da, sînt un ucigaş pe cinste.

— Atunci?

— Dar destinul meu nu este să te omor. Destinul meu este să te iubesc.

El se îndepărtă şi ea veni lîngă el, odihnindu-şi capul pe pieptul lui.

— De ce? *De ce?* Salvează-te, Rodger.

— Ah, iubita mea! Ah, Cilla, nu pot, pur şi simplu.

— De ce nu?

Una dintre tăieturile de la încheietura mîinii ei sîngera. Nu era nimic grav. Ea o atinse cu limba. El îi ridică mîna şi-i sărută rana însîngerată.

— Pentru că aşa e scris.

— Ah, Rodger, asta era vorba lui Max. Cine spune că e scris?

— N-are importanţă. E scris. E tot ce trebuie să ştii.

Godwin se afla din ce în ce mai mult în stăpînirea a două obsesii, pe măsură ce vara îşi lua adio de la anul acela. Trebuia să se gîndească cum să procedeze cu Cilla, să găsească o cale ca să poată supravieţui amîndoi, o cale să-şi poată împlini destinul. Aruncase peste bord logica şi raţiunea. Trebuia s-o aibă, trebuia s-o ia aşa cum era. Fusese prea mult timp în inima şi în mintea lui, ca să renunţe la ea. Ştia că dragostea lui devenise acum o obsesie, chiar distructivă, dar n-avea rost să-şi mai facă griji din cauza asta. Oriunde l-ar fi dus ea, acolo se ducea. Era un sentiment straniu, simţea un soi de linişte misterioasă în miezul fiinţei lui şi, în final, se abandonă cu totul acestei senzaţii noi. Acum nu mai conta nici un fel de explicaţie. Se gîndi că poate se întîmplase cînd o văzuse îngenunchind pe podea, cu lacrimile şiroaie pe obraji, tăindu-se patetic cu bucata de sticlă spartă şi mînjindu-şi frumoasa rochie cu sînge. În clipa aceea, toate sentimentele lui pentru ea se cristalizară: iubire, milă, dorinţă, nevoia aproape mistică de a o apăra de coşmarul pe care-l avusese. Credea, cu dreptate sau fără, că ei i-ar fi fost mai bine alături de el, decît fără el. Avea nevoie de cineva care să stea între ea şi prăpastie. Nu-şi dădea seama că lăsa la o parte orice consideraţie cu privire la confortul său spiritual. Nu mai avea importanţă. Şi în plus, fără ea, nu era nimic, nici un fel de confort, numai pustiu.

A doua obsesie care creştea văzînd cu ochii era nevoia de a-l răzbuna pe Max Hood. Cu cît afla mai multe despre caracterul complex al lui Max Hood, despre latura întunecată, supusă

veşnicei torturi, cu atît devenea mai important să-l descopere pe omul care-i pusese la cale moartea. Trebuia să-i ofere lui Max puţină odihnă, puţină pace, de care nu avusese parte în viaţă. Asta însemna să-l găsească pe Pangloss. Dar treaba părea aproape imposibilă. Sau aşa ar fi fost, dacă n-ar fi existat cîteva legături ciudate, care permiteau licăriri foarte slabe de speranţă.

În primul rînd, Vardan îl folosise pe Godwin ca să-l inducă în eroare pe Pangloss. Putea să fi reuşit sau nu, dar Godwin era un termen al ecuaţiei.

În al doilea rînd, Godwin luase parte la operaţiunea PRAETORIAN, deci, din nou, un termen al ecuaţiei.

În al treilea rînd, într-un fel sau altul, Pangloss descoperise secretul operaţiunii PRAETORIAN şi-l transmisese duşmanului. Supravieţuirea lui Godwin se datorase, în întregime, norocului. Deci, era ceva personal.

În al patrulea rînd, cineva încercase să-l omoare pe Godwin, în Berkeley Square. Oricum, se dovedea că persoana lui era importantă.

În al cincilea rînd, legătura lui Godwin cu Cilla Hood nu fusese chiar atît de secretă pe cît crezuse el. Erau unii care ştiuseră. Şi unul dintre ei îl ameninţase cu moartea.

Aşa încît Godwin văzuse cum lucrurile începeau să se contureze, un crîmpei de ici, altul de dincolo. N-avea nici o idee cine era Pangloss. Nu putea forţa nota; nu ştia de care parte putea să apese tubul. Tot ce putea face, era să stea cuminte, să aştepte, să nu renunţe. Poate pentru că era o părticică a „desenului“. Desenul însuşi s-ar fi putut dezvălui, în cele din urmă, în întregime.

26

Era o dimineaţă de vineri plină de strălucire şi de o prospeţime înviorătoare cînd Monk Vardan îl sună acasă. Godwin

îşi bea cafeaua şi lucra la emisiunea de duminică seara. Sunetul telefonului îl întrerupse din gîndurile sale în legătură cu generalul american Dwight Eisenhower, desemnat de curînd să ia comanda unei operaţiuni secrete în Londra, în legătură cu înspăimîntătoarea bătălie între forţele navale şi japonezi, la Guadalcanal, în legătură cu teribilele lupte corp la corp, de pe străzile Stalingradului.

— Ai auzit?

— Nu ştiu despre ce vorbeşti.

— Despre Anne Collister. A încercat să se sinucidă săptămîna trecută. Mai eşti la telefon, bătrîne? M-ai auzit?

Godwin simţi un gol în stomac.

— Da, sînt la telefon. Rămase ca paralizat, stană de piatră. N-am ştiut. Nu mi-a ajuns nimic la ureche. Ce s-a întîmplat?

— Era tristă, deprimată, se retrăsese în casa părintească de la ţară. Obişnuitele somnifere. Cred că a înghiţit suficiente ca să adoarmă un batalion întreg.

— Îngrozitor. Acum se simte bine?

— Se pare că va supravieţui. Are dureri îngrozitoare de stomac şi un cap ca o baniţă.

— Nu-mi vine să cred. Are de toate: familie, bani, o înfăţişare plăcută…

— De toate, afară de tine. Unele femei se orientează în acest caz spre preocupări intelectuale şi se apucă să scrie sonete. Altele înghit un pumn de orice au la îndemînă şi-l dau pe gît cu gin. Nu ştiu ce e mai rău. Totuşi, trebuie să fii mai degrabă mîndru. Nu oricine are iubite părăsite care încearcă să se omoare pentru el.

— Mare noroc ai, Monk, că nu pot pune mîna pe tine chiar acum.

— Cu lipsa ta totală de spirit sportiv, mă bucur întotdeauna cînd se întîmplă să am acest noroc.

Godwin nu ştia la ce făcea aluzie şi nici nu-i prea păsa în momentul acela.

— Cum ai aflat de Anne?

— E o chestiune foarte personală, dar s-a întîmplat să dau nas în nas cu amicul tău, Edie Collister, la Amiralitate. Abia se ţinea pe picioare, avea obrajii supţi şi o strălucire nesănătoasă a ochilor. Era în stare de şoc, ce mai, se pare că ţine foarte mult la Anne.

— Ce ţi-a spus?

— Nu era prea vorbăreţ. Spunea că, în ultima vreme, Anne era foarte deprimată, că avusese nişte şocuri neplăcute de curînd, asta putînd să însemne orice. Eu cred că cel mai important a fost faptul că tu ai fugit din patul ei.

— Monk, de unde ştii tu aşa ceva?

— Doamne, bătrîne, dar legătura ta cu Cilla nu mai e un secret acum… şi îmi vine greu să cred că un tip decent şi cinstit ca tine ar dori să jongleze cu femeile. Tu nu eşti un individ duplicitar, Rodger. La tine, ce-i în guşa şi-n căpuşă, ai inima în palmă, cum s-ar zice. Încîntătoarea fire americană. Oftă.

— La revedere, Monk.

— Nu e nimic atît de rău în legătură cu faptul că ai fost folosit ca momeală. Te porţi copilăreşte.

— Îţi iau în nume de rău faptul că nu mi-ai spus-o.

Monk îi dădea dureri de cap. Privea furiş şi răuvoitor spre Berkeley Square. Anne Collister… Grozăvia întîmplării îi cuprindea treptat mintea. De ce o făcuse? Se putea să aibă vreo legătură cu el? Sigur nu. Totul era atît de prostesc şi Anne nu era proastă. În ziua aceea îi spusese că, în ultimul timp, primise prea multe veşti proaste. Dar nu spusese despre ce era vorba.

— Oamenii reacţionează foarte diferit atunci cînd li se încredinţează secrete. Tu eşti ca o carte deschisă, niciodată n-ai fi scos-o la capăt. Trebuia să te facem să-ţi manifeşti în mod activ furia, frustrarea şi teama…

— Dar asta are, într-adevăr, o importanţă atît de mare?

Godwin se ura pe sine pentru că fusese din nou pus în încurcătură, dar n-avea încotro.

— Cum putea să afle adevăratul Pangloss, că eu eram cel bănuit?

— Nu înţelegi, bătrîne? Pangloss este persoana care putea să ştie despre operaţiunea PRAETORIAN. Este *foarte aproape*. Provine dintr-un grup foarte restrîns, foarte select. Este cineva pe care-l *cunoaştem*, pentru că ştia despre PRAETORIAN. S-ar putea să-l cunosc. Poate şi tu… sau Max… sau Cilla… dar trebuie să admitem că Max nu i-a vorbit niciodată Cillei despre operaţiune. Într-un fel sau altul, Pangloss a descoperit totul în legătură cu o operaţiune foarte secretă şi foarte bine păzită. Aşa încît, trebuie

să-i fi ajuns la urechi sau trebuie să fi observat neliniştea ta… iar suspectarea ta era exact lucrul în care dorea el să creadă. Din cîte ştie el, tu eşti încă suspectat. Zvonul acesta este încă în circulaţie. Mi-e cam milă de tine, ca să-ţi spun drept… Ideea i-a fost inoculată; acum vom aştepta să facă o mişcare greşită. Pîndim pe toată lumea. Reţeaua noastră este foarte deasă. N-are cum să se strecoare printre ochiurile ei.

Satul era îngrămădit la capătul unui drum lung de o milă, care ducea, din artera principală, la ocean şi la Canal. Godwin sosise seara devreme, frînînd scurt pe caldărîm, după excursia de sîmbătă, grăbită şi monotonă, prin Cornwall. Rătăcise gîfîind ca un nebun, în sus şi în jos, prin toate cotloanele, printre ruinele bătute de ploi ale legendarului castel al regelui Arthur din Tintagel. Ceea ce părea să fi fost cîndva fundaţiile castelului, era acum un adevărat labirint de pămînt, acoperit din abundenţă de muşchi şi iarbă deasă. Vîntul sufla nebuneşte, ploaia era rece şi tăioasă şi Godwin nu-şi permise să tragă adînc aerul în piept, pînă ce nu ajunse din nou la şes, îndreptîndu-se spre maşină. Sabotul avariat avea acum o nouă scurgere şi trăgea spre dreapta, nu se ştie din ce motive. Satul părea atrăgător, privit de pe şosea, unde vîntul se hîrjonea în voie cu micuţa maşină roşie, de parcă ar fi fost o jucărie. Simţea nevoia să bea şi să mănînce ceva. Nu se uitase nici o clipă la ceas toată ziua şi simţea o nemărginită plăcere pentru faptul că nimeni nu ştia unde se afla, nici cine era. Pentru moment Monk şi Pangloss, Max şi Cilla, ca şi toţi ceilalţi, dispăruseră în ceaţă. Era o relaxare binevenită. Nu-şi putea reaminti cînd mai simţise o asemenea eliberare de tensiunea care-i apăsa sufletul ca o povară grea. Pentru moment, îşi permitea puţină destindere şi, în acel moment, războiul nu mai exista pentru el, nici Monk nici Cilla, nici Pangloss nici individul care voise să-l omoare la adăpostul perdelei de ceaţă, nici măcar un singur lucru pentru care să-şi facă griji.

Străzile înguste erau alunecoase din cauza ploii şi nu puteai evita în nici un fel bubuitul asurzitor al valurilor care se izbeau de ţărm şi bucăţile uriaşe de stîncă ce blocau ambele extremităţi ale parcelei de nisip. Plaja trebuie să fi fost aceea care a justificat existenţa acelui loc. Altfel, linia coastei nu prevestea nimic bun,

nu prea era un loc favorabil vacanţelor sau pescuitului. Ploaia împrăştia apa în rafale, străzile erau pustii, crîşmele erau înţesate, aşa cum se putea constata din scurtele răbufniri de cîntece şi din vacarmul conversaţiei, atunci cînd se deschidea vreo uşă.

Se opri la Wheatsheafs şi găsi un loc liber la bar. Prin fereastră, prin perdeaua groasă de fum ce se înălţa din toate pipele şi ţigările, se putea zări un palmier singuratec şi murdar de noroi, răsucit de vînt, ca o sentinelă solitară, uitată şi părăsită de armata sa, care se retrăgea. Era acea parte a Angliei care se mîndrea întotdeauna cu palmierii ei, încercînd să-i convingă pe neaveniţi că, la capătul căii ferate britanice, se afla un paradis sudic, cald. Palmierii o dovedau.

În crîşmă mirosea a lînă umedă, a tutun, a bere şi a apă sărată, care, asemeni bubuitului neîntrerupt al valurilor, răzbătea peste tot. Dincolo de palmier, era un doc de lemn, orientat în direcţia continentului, adresîndu-i acestuia un aer trist şi plin de dor, de parcă nu ştia că acolo războiul îşi făcea mendrele. Godwin îşi sorbea berea şi privea jocul cu săgeţile înfipte într-un disc. Aproape că nu-l observa pe cel care se aşezase lîngă el, la bar. Nu era decît un alt trup care se înghesuia ca şi el, aşteptînd să bea un păhărel. Pentru moment, nu-şi dădu seama că omul vorbea cu el, apoi îşi auzi numele, repetat de cîteva ori.

— Rodger… Rodger? Eu sînt. Ce faci tu aici, în locul ăsta uitat de lume?

Godwin se întoarse şi-l văzu pe Eddie Collister. Arăta mohorît şi neîngrijit. Nu era ras şi faţa îi era pătată şi golită de expresie, părul gras, ochii injectaţi. Pălăria udă îşi pierduse forma şi bricheta îi tremura în mînă cînd se strădui s-o pună în contact cu capătul ţigării.

— Am fugit de toţi şi de toate, Edward. Tu ce faci aici? Coincidenţa, nu-i aşa?

Cum avea să se descotorosească de el? Chiar şi simpla vedere a sărmanului Edward era deprimantă. Buna dispoziţie, senzaţia de libertate, erau pe cale să pălească.

— Nu e chiar o coincidenţă Rodger. Te-am urmărit. Trebuie să-ţi vorbesc. Am repetat în minte ceea ce aveam de gînd să-ţi spun.

Ţigara îi tremura pe buza de jos. Purta ochelarii lui obişnuiţi, care se aburiseră, aşa încît ochii îi dispăruseră în spatele lentilelor

înceţoşate. Îi scoase şi-i şterse cu capătul fularului.

— Ei bine, Edward, sînt la dispoziţia ta.

Cineva cîştigase meciul cu săgeţi şi se auzi un murmur general în timp ce erau comandate noi halbe cu bere. Fata de la bar, mică, îndesată şi cu păr roşu, îşi croi drum printre clienţi, purtînd o tavă cu căni grele cu capac, pline cu bere.

— A trebuit să aştept să-ţi vorbesc. A trebuit să mă asigur că eram pregătit, că-mi puteam stăpîni nervii.

Dacă acum spunea că era stăpînit, Godwin se întreba cum trebuie să fi arătat mai devreme, cînd nu era. Bău puţină bere, care i se scurse pe bărbie. Scrumul ţigării i se scutură în cana cu bere. Godwin privi în altă parte şi spuse:

— Perfect, tu ştii cel mai bine.

— E mai degrabă o problemă personală. S-ar putea să calc pe cineva pe bătături.

— N-ai de gînd să fii mai clar? Să mă faci să înţeleg? Despre ce poate fi vorba?

Godwin zîmbi, încercînd să-l facă să se simtă în largul lui. Era o treabă grea, delicată, ca şi cum ai încerca să dezamorsezi o bombă gata să explodeze.

— Ascultă, Edward, e vorba de Anne? Îmi pare foarte rău, nu ştiu deloc ce să spun. E o fată desăvîrşită, atît de echilibrată, nu-i aşa? Monk mi-a povestit…

— Pentru mine a fost o uşurare. Nu ştiu de ce i-am spus, bănuiesc că mă aflam într-o stare de şoc, i-aş fi spus oricărui om cu care m-aş fi întîlnit. Dar nu vreau să ajungă de domeniul public.

— Mie ar fi trebuit să-mi spui. Aş fi venit imediat sau aş fi rămas de o parte, sau aş fi făcut orice considerai tu că era cel mai potrivit. Anne mi-e dragă ca ochii din cap. O ştii. Cum se simte?

Îşi muşcă buza.

— Nu prea… bine. Dar n-ar trebui să te plictisesc cu asta…

— Dar e în afară de orice pericol, nu-i aşa?

Collister se încruntă. Buza îi era zdrenţuită din cauza muşcăturilor nervoase. Privi în cana cu bere, văzu scrumul plutind, dar bău, totuşi, cîteva înghiţituri.

— Da, de data asta e în afară de orice pericol. Dar mă tem îngrozitor că va încerca din nou. E foarte deprimată. Nu vrea să

vorbească nimic despre acest subiect.

— Ascultă, dacă sînt răspunzător în vreun fel, dacă am spus sau am făcut ceva care a împins-o la acest act disperat, mă simt îngrozitor în situaţia asta. Dar am încercat s-o iau cu blîndeţe. Poate că am dat greş. Nu-mi închipuiam că are s-o ia chiar aşa…

Părea că nu se mai putea opri din scuze, dar ce naiba urmărea Collister cînd o pîndea pe Cilla?

— Nu te mai condamna, Godwin. Doar nu tu i-ai pus în mînă pastilele, n-ai trădat-o şi nu i-ai făcut viaţa nefericită, nu-i aşa? Un rînjet perfid flutură pe faţa lui Collister.

— Jur că n-am făcut asta. Poate că am fost lipsit de tact, poate că am fost insensibil. Dar niciodată n-am indus-o în eroare, Edward, îţi jur. Niciodată nu i-am promis nimic, pentru ca apoi să nu mă ţin de cuvînt.

— Nu, sînt sigur că n-ai făcut-o. Nu e stilul tău, nu-i aşa, Rodger? Nu eşti un duplicitar, niciodată nu te-aş putea acuza de aşa ceva. Dar asta e o ţară bătrînă, noi sîntem un popor vechi şi peste tot, în jurul nostru, există duplicitate. Ia în considerare acest lucru.

Stinse mucul într-o scrumieră mare şi privi ultimul inel de fum care se înălţa. Sudoarea îi scălda fruntea. În cele din urmă, îşi scoase pălăria cafenie, udă şi şi-o aşeză pe contoarul barului. Părul îi era lipit de cap.

— Anne avea o mulţime de probleme pe cap, în ultima vreme… ea e ca şi tine, nu e duplicitară. Pune-o faţă-n faţă cu trădarea şi încrederea ei în viaţă e distrusă.

— Da, a pomenit ceva referitor la nişte veşti rele pe care le-a primit de curînd.

Ochii lui Collister se dilatară, arzători pentru o clipă.

— A pomenit ceva despre mine?

— Despre tine? Nu, nu nici o vorbă. Afară de faptul că era îngrijorată pentru cît de mult munceşti, că te epuizezi peste măsură. Era îngrijorată pentru sănătatea ta, războiul ăsta te costă atît de mult.

Collister rîse cu asprime şi-şi şterse fruntea cu fularul.

— Ăsta-i un lucru înţelept, într-adevăr, foarte bun. Avea dreptate, Dumnezeu ştie. Avea dreptate să fie îngrijorată… treaba este că, vezi tu, Godwin, bătrîne prieten, este că am mers prea

departe…

Cineva începuse să cînte „The White Cliffs of Dover“ [1] şi unul dintre jucătorii de săgeţi adăuga versuri obscene, spre entuziasmul multora care-l aplaudau.

— Ce spui?

Collister se dădu mai aproape de urechea lui Godwin.

— Cred că am înnebunit de tot. Muncă în exces, căutarea unor răspunsuri… Moralitatea mi-a străbătut inima, creierul, ca o ţepuşă. Dau din colţ în colţ.

Arătă spre cei care cîntau în gura mare.

— Hai să ne aşezăm acolo. E un colţişor liniştit. Nu pot suporta gălăgia asta.

Godwin îl urmă, întrebîndu-se dacă nu avea ceva comun cu Dr. Freud. Toţi veneau la el şi-i spuneau că erau ţicniţi. Aproape că se săturase de scenele astea, dar în cazul lui Collister, era ceva care-l înspăimînta. În ochii Cillei citise un fel de durere sălbatică; în ochii lui Edward Collister era o licărire de nebunie. Dar ce dracu’ avea asta de a face cu el? În ce scop îl urmărise prin tot ţinutul, ca într-un soi de vînătoare ridicolă?

În colţul din spatele căminului era întuneric şi linişte. Se furişară într-un ungher de sub păienjenişul care se ţesuse deasupra capetelor, între pietrele întunecate ale coşului.

— Ce vrei să spui, Edward? Nu prea înţeleg. Ce-i cu moralitatea ta? Sîntem amîndoi prea obosiţi ca să mai dezlegăm şarade. De ce naiba m-ai urmărit tot drumul pînă aici?

— Dar tocmai asta e totul, nu-ţi dai seama? Ăsta e războiul… asta e viaţa, o blestemată de şaradă după alta şi nici una dintre ele n-are vreun sens. N-ai observat? N-ai fost atent la asta? Nimic nu este ceea ce se crede că este, nimic nu este cum a fost întotdeauna, înainte. Eu stau aici, noaptea întreagă, nu mai pot dormi, întrebîndu-mă de ce nici unul dintre răspunsurile pe care le-am aflat despre viaţă, cum să-ţi trăieşti viaţa, cum să te porţi bine, nu mai sînt valabile. Ce s-a întîmplat? Totul e rău. Totul e atît de tulbure, încît omul nu mai ştie ce e cu el…

Se aplecă în faţă, în poziţia exagerată a cuiva care destăinuie motivul unui important complot.

— Totul a început să meargă prost, de fapt, totul a început să

---

[1] „Stîncile albe de la Dover“ (lb. engl.) (*n.tr.*).

meargă nebuneşte, cînd am aflat despre Coventry… bombardarea oraşului Coventry, asta mi-a pus mie capac… Nu era deloc treaba mea, e adevărat, se presupunea că n-am nici o posibilitate să descopăr. Dar am descoperit şi de atunci nu mai ştiu ce este liniştea…

— A fost groaznic, Edward. Să arunci bombe asupra unor oameni nevinovaţi – şi asta se numeşte război! La ce să ne mai aşteptăm, atunci, de la Hitler? Aici nu e vorba de nici o şaradă. Răul e rău şi noi ne-am cam obişnuit cu el, de acum, nu-i aşa?

— Nu, nu, nu, nu despre asta vorbesc eu. Drace, trebuie să mă asculţi!

Îşi şterse, din nou, fruntea cu fularul, apoi sorbi berea. Avea o răbufnire de frustrare înăbuşită multă vreme.

— Nu, mă refer la adevărul despre Coventry. N-are nimic de a face cu Hitler. Diavolul Hitler – asta a fost lumea cea veche pe care am înţeles-o. Coventry – acesta a fost momentul în care a început şarada care nu poate fi dezlegată. *Asta* a fost o şaradă… şi tînărul Collister a dat nas în nas cu adevăratul diavol… şi ştii cum a fost, Rodger? A fost astfel încît să nu ştii ce dracu' să faci!

Scutură altă ţigară pe masă, o bătu cu un capăt de lemnul blatului. Îl privi pe Godwin. Avea un secret.

— Ceea ce spui tu n-are nici un sens, Edward.

— Coventry ăsta, afacerea asta mă sfîşie, mă devorează, pur şi simplu.

Îşi umezi buzele şi-şi lipi ţigara de buza de jos. În cele din urmă, o aprinse şi zvîrli chibritul ars pe podea.

— Vezi tu, faptul că eu ştiu e un fel de accident. Dumnezeu a vrut ca eu să ştiu, altfel n-aş fi fost pus în situaţia aceea. Dumnezeu, Rodger, ţi-L aminteşti? El m-a pus în calea cunoaşterii adevărului – asta sare în ochi, e evident. Dar El nu mi-a spus ce dracu' să fac cu ceea ce ştiu! Sper că nu sînt nebun.

— Nu, nu eşti dacă accepţi existenţa lui Dumnezeu, Edward…

— Dar tu eşti sigur că o accepţi?

— Sigur, sigur. De ce nu?

— Trebuie să existe. Neapărat. E atîta rău în lume, încît trebuie să existe un Dumnezeu. Pentru a-l contracara pe diavol, pentru a contracara răul din lume. Existenţa răului este o dovadă a existenţei lui Dumnezeu, sînt sigur de asta. Am citit-o undeva şi

mi-a făcut o impresie puternică.

— Linişteşte-te, Edward. Relaxează-te. Coboară glasul. Îmi povesteai despre Coventry.

— Da, în mod normal, n-aş fi aflat niciodată despre el, dar am intrat în contact cu băieţii de la cifru, ei m-au pus de serviciu la chestiile alea, trebuia doar să completez, a fost doar o pură întîmplare… şi astfel am descoperit eu adevărul despre Coventry. În aparenţă, o greşeală în întregime, o coincidenţă, dar coincidenţele nu există, am dreptate? Şi asta am citit-o undeva. Orice coincidenţă este calculată să se întîmple. Nu, eu personal eram sortit să descopăr afacerea Coventry… dar nu înţeleg *de ce!* Ce trebuie să fac? Ce aşteaptă Dumnezeu de la mine? Îmi oferă, El, oare, vreo cale de ieşire din toate încurcăturile mele? Dar cum? Sînt pierdut, Rodger…

— Povesteşte-mi despre Coventry. Ce ţi-au spus băieţii de la cifru? Ce te frămîntă?

— Codul, desigur! Ei au descifrat codul german, n-au spus cînd, dar au reuşit s-o facă pentru o clipă. Şi descifrînd codul, au aflat, înţelegi, nu-i aşa? Au descifrat afurisitul de cod şi au aflat despre Coventry…

— Cine şi ce a aflat despre Coventry? Edward, linişteşte-te, trebuie să te aduni puţin…

— Noi am aflat, *noi*, băieţii cei buni au aflat… că naziştii se pregăteau să bombardeze Coventry, noi am aflat cu cîteva zile înainte… şi n-am făcut nimic, n-am evacuat oraşul, n-am avertizat populaţia, i-am lăsat să-şi vadă de vieţile lor în continuare… şi bombardierele şi-au făcut apariţia.

Înghiţi chinuit şi îşi frecă ochii obosiţi.

— Deci blestemaţii de germani nu ştiau că noi aveam codurile lor, că ştiam ce aveau ei de gînd să facă… oamenii aceia au murit, dar noi nu i-am lăsat pe nazişti să afle că aveam codurile lor… Ai ştiut toate astea, Rodger?

— Nu, n-am ştiut.

— A fost o hotărîre luată la cele mai înalte nivele. Mă înţelegi?

— Cele mai înalte nivele.

— Primul ministru. Consilierii lui cei mai apropiaţi. Ştii tu.

— Vardan?

— Sigur, Vardan şi Dumnezeu mai ştie cine. S-a hotărît să-i

lase să continue bombardamentul. Oftă, privind în gol. Şi din acel moment, prietene, am început să-mi pierd simţul de orientare. Unde mă aflam? Ce era drept şi ce era nedrept? Ce era bine şi ce era rău? Îmi pierdusem direcţia… sextantul meu fusese înghiţit de valuri, era o noapte întunecoasă, fără stele şi mă simţeam pierdut. Şi atunci am început să-mi pun cea mai îngrozitoare întrebare dintre toate. Exista, oare, bine pe lume? Dacă *ei* reprezentau răul şi *noi* reprezentam tot răul… atunci unde era binele? Mi-am pierdut speranţa.

Îşi aprinse altă ţigară de la mucul celei dinainte care arsese în întregime.

— Atunci am început eu să simt că înnebunesc cu totul… şi Anne ştia, desigur. N-avea rost să mă ascund de ea, mă cunoştea prea bine. Nu era chiar atît de îngrijorată în privinţa muncii mele în exces – poate că aşa ţi-a spus ea ţie, dar e o glumă. Ea a înţeles că aveam de gînd să plec la Colney Hatch sau la Bedlam. Ce zici de asta, Godwin? Tu te-ai culcat cu soră-mea, ea era îndrăgostită de tine şi ştia că eu sînt pe cale să-mi pierd minţile… Închipuie-ţi-o pe sărmana Anne. O situaţie de două ori nefericită, nu-i aşa?

— Toate astea sînt adevărate, Edward? Şi ce vrei să spui cu asta, că eşti pe cale să-ţi pierzi minţile? Obosit… năucit… epuizat... Drace, du-te la club! Nu eşti nebun deloc, Edward. Doar că ai sesizat seriozitatea situaţiei. Dar eşti absolut sigur despre povestea cu Coventry?

— Ia-o de bună, bătrîne. Şi după asta – aici vine ceea ce vreau eu să-ţi spun, numai ţie, tu eşti singurul – după asta a venit momentul cînd am început să pierd urma lucrurilor. Perioade întregi de timp îmi piereau din memorie. Începeam să beau de seara şi dimineaţa nu-mi aminteam ce se întîmplase noaptea, unde fusesem… mă gîndeam la toată afacerea asta care mă urmărea, rău, corupţie, minciuni, mocirla în care ne bălăcim cu toţii… Trebuie să mă asculţi, Rodger, nu sînt un nebun flecar.

Tuşi tare şi tusea îi provoca o criză de sufocaţie. După ce se luptă din răsputeri să-şi recapete respiraţia, spuse:

— Tu nu înţelegi încă, dar ăsta este doar „fundalul“… nu ştii că aici e totul în legătură cu tine şi cu Max, cu tot ce s-a întîmplat. Vei deveni al dracului de interesat înainte de a termina eu, amice,

aşa încît ascultă-mă cu mare atenţie.

— Ascult, Edward, ascult. Continuă, te rog. Vreau să aflu unde duce povestea asta.

Brusc, Collister se ridică în picioare, împingînd masa la o parte.

— Trebuie să ies de aici. Hai să mergem afară. Să luăm puţin aer. Ploaia a încetat. Fir-ar să fie, am nevoie neapărat de puţin aer proaspăt. Ajungem la miezul povestirii mele… îţi voi spune imediat cît de nebun sînt.

— Bine, Edward. Mergem să ne plimbăm.

Ploaia nu încetase, dar era plăcut, după căldura din cîrciumă. Aerul sărat îi limpezi capul lui Godwin. Cîntecul beţivilor fusese înlocuit de ecoul valurilor izbite de stînci. Luna intra şi ieşea din spatele cîmpiilor călătoare ale norilor. Străzile înguste şi spălate de ploaie erau pustii şi întunecoase. Plimbîndu-se în lungul falezei care mărginea plaja stîncoasă, auziră scrîşnetul docului de lemn, ca un strigăt de durere venit de la sute de metri depărtare. Cu mîinile înfundate în buzunarele impermeabilelor, cei doi bărbaţi călcau cu paşi mari pe pietrele umede ale pavajului, treceau pe lîngă cei cîţiva palmieri îndoiţi în bătaia vîntului, siluete singuratice într-o noapte umedă şi rece.

Edward Collister nu se putea opri din vorbit. Se curăţa pe dinăuntru.

— Moralitatea, spuse el, toate lucrurile în respectul cărora fusesem crescut, totul era aruncat pe fereastră. Nimic nu mai rămăsese. O luam de la capăt cu o sumă de reguli pe care nu le înţelegeam. Eram îngrozit. Apoi a fost o altă lovitură, un alt lucru dintre acelea care i-au dat brînci sorei mele şi au dus-o la… ceea ce a făcut săptămîna trecută. Banii. Noi am crezut întotdeauna în banii noştri, banii familiei Collister, o avere veche şi frumoasă, despre care bancherilor le place atît de mult să vorbească. O frumoasă şi veche avere de familie. Aşa au numit-o întotdeuna părinţii noştri şi părinţii părinţilor noştri. Ei bine şi ea a fost făcută fărîme în faţa ochilor noştri, mai întîi în faţa ochilor mei, apoi a trebuit să-i spun Annei, cînd nu s-a mai putut evita. Tatăl meu a fost vinovatul, sărmanul de el, nici măcar nu-l pot urî pentru asta. Aşa cum a ieşit la iveală, el pierduse în mod constant frumoasa şi vechea avere, începînd cu crahul din Wall Street şi continuînd cu

anii ’30… dar nouă nu ne-a spus niciodată, nu suporta ideea să ne spună. A menţinut aparenţele făcînd împrumuturi şi ipotecînd pămîntul nostru, pe care l-a pierdut treptat, bucată cu bucată. Era ca şi cum într-un an ţi s-ar amputa un braţ, apoi ţi s-ar scoate un ochi anul următor, apoi un picior… acum n-a mai rămas aproape nimic. Tata a avut un atac şi nu mai poate vorbi, iar mama stă în camera ei, nu vrea să iasă de acolo şi vorbeşte numai cu părinţii ei care au murit amîndoi, de un car de ani. Casa stă să se dărîme… n-a mai rămas nimic, înţelegi, familia Collister a ajuns la fundul sacului şi e tîrziu…

Se opri şi-l trase pe Godwin de mînecă. Godwin privi în ochii mici, plini de durere, privi buzele tremurătoare, ceaţa sau lacrimile sau amîndouă, îngheţînd pe obrajii palizi, acoperiţi de ţepii întunecaţi ai bărbii nerase. Totul era atît de prozaic, de patetic. Omul avea probleme băneşti. A lăsat-o baltă cu frica, cu morala, cu ruşinea şi a atacat problema banilor. Dar de ce să-l amestece pe Godwin în ea?

Se plimbau, îndreptîndu-se spre capătul fîşiei de nisip, acolo unde plaja ceda locul formaţiunilor stîncoase. În faţa lor se întindea o cărăruie îngustă, un tighel săpat în stîncă.

— Nu poţi înţelege, nu-i aşa?

Collister îşi aplecase capul pentru a se feri de vînt, ţinîndu-şi cu o mînă, pălăria la locul ei.

— Tu ţi-ai cîştigat întotdeauna drumul în viaţă, tu ai această îndemînare deosebită. Eu n-am idei, n-am îndemînări, talente, nimic… Sînt un om de ştiinţă mediocru, un birocrat acceptabil, astea nu sînt căi pe care să mergi pentru a reuşi… Tu nu poţi înţelege un om ca mine... Vocea îi era răguşită, luptîndu-se cu vîntul. Ştiai că eu am fost cel care ţi-a trimis scrisoarea referitoare la legătura ta murdară cu soţia lui Max Hood? Ştiai asta?

— Spuneai că ai să mă omori…

— Poţi să-ţi imaginezi unul ca mine trimiţînd o asemenea scrisoare? Cum am putut aluneca atît de jos? Cu toate astea, crede-mă, mai tîrziu, aveam să alunec mult, mult mai jos… aşa cum vei vedea.

— Dar de ce, Edward? Care a fost raţiunea? Îmi ameninţai viaţa…

— Aş zice că e evident, bătrîne. Doar eşti celebru. Trebuie să

cîştigi o mulţime de bani… o mulţime de bani…

— Chiar dacă ar fi aşa, murmură Godwin.

— Nu gîndeam clar. M-am gîndit că dacă te speriam, puteai să scoţi bani, într-un fel… eram înnebunit, e o glumă, într-adevăr, o glumă tîmpită. E ceva inexplicabil, în afară de cazul că eram nebun, nebun de legat. Dar am început să te urăsc, ştiam că te întîlneai cu Anne, ştiam că ea nutrea speranţe în ceea ce te privea, era îndrăgostită pentru prima oară în viaţa ei şi eu nu aveam încredere în tine… aşa că am început să te spionez, te pîndeam, ştiam că te întîlneai cu Cilla Hood! Porcule! Mă gîndeam că te-aş băga în maşina de stors rufe pentru asta… aveam de gînd să te ameninţ că mă duc la Max, că mă duc să-i spun totul lui Max… eram atît de sigur că mă vei plăti ca să-mi ţin gura! Atunci am început eu să pun la cale aceste comploturi nebuneşti, atunci am descoperit că uitam ce se întîmplase zile întregi de-a rîndul, nu-mi puteam aminti ce făcusem, unde fusesem, mi-era teamă să nu pomenesc ceva despre Coventry, căci ei ar fi trebuit atunci să mă omoare, ca să mă facă să tac… nu mă puteam gîndi decît la dezintegrarea binelui şi al răului, la pierderea averii familiei, la trădarea ta mizerabilă faţă de Anne şi de Max, cu tîrfa de Cilla – simţeam că înnebunesc din ce în ce mai tare! Anne era îngrijorată din cauza mea, dar ea nu ştia nimic despre adevărata mea stare… ea se gîndea că m-aş putea sinucide, Doamne, ce glumă bună, niciodată n-aş face asta, dar să omor pe altcineva? Da, asta aş putea s-o fac, cred că sînt foarte capabil să omor pe altcineva, pentru că acum ştiu că nu mai există dreptate sau nedreptate şi, în plus, toţi sînt pe moarte, în zilele noastre… nu mai am nimic de pierdut. Nu mai există asemenea lucruri precum ocara, nu pentru familia mea cel puţin, trebuie să am bani, înţelegi…

Se sprijini de balustradă, privi spuma valurilor care se loveau de stînci, prinzînd în luciul lor lumina lunii, pentru ca apoi să explodeze ca un duş de meteoriţi, deasupra capului. Se întoarse şi-şi tîrî picioarele către cărarea dintre stîncile uriaşe. Godwin îl strigă pe nume, dar el nu-i dădu nici o atenţie şi Godwin se luă după el. Trebuia să afle restul poveştii.

— În cele din urmă, m-am dus la Hood, spuse Collister, cu capul plecat, pentru a se feri de vînt şi de stropi. Îţi scrisesem scrisoarea, dar nu ţi-o expediasem. Înainte de a mă duce la tine,

voiam să mă duc la Hood însuşi, la urma urmei, poate că aveai de gînd să te însori cu Anne şi nu voiam să mă urăşti. Nu voiam să declanşez scandalul, mă înţelegi?

— Continuă. Te-ai dus la Max.

— Da, da. M-am dus la Max, i-am povestit despre tine şi Cilla, i-am spus că te-am urmărit, că eram sigur…

— Dumnezeule… cînd a fost asta?

— Nu pot să-mi aduc aminte. Acum un an, în septembrie, dar n-are importanţă. Mă tem că m-am cam făcut de rîs. I-am spus că erai încurcat cu nevastă-sa, i-am povestit despre tine şi Anne. I-am atras atenţia la scandalul care s-ar declanşa dacă m-aş apuca să le spun oamenilor, i-am spus să se gîndească la faptul că părea un caraghios, încornorat de un vechi prieten şi de o soţie tînără, i-am prezentat tabloul în culorile cele mai sumbre, te asigur…

Urcau cărarea.

— Trebuie să vezi priveliştea asta extraordinară. Noaptea luminată de lună, oceanul rostogolindu-şi valurile…

— Te-ai dus la Max, i-ai spus povestea ta…

— I-am cerut bani, desigur. Nu ştiam dacă banii ăia trebuiau plătiţi în chip de răsplată pentru ce-i spusesem sau pentru a-mi ţine gura, nu era nici o diferenţă. I-am spus că secretul lui va rămîne secret în ceea ce mă privea. El îşi putea permite să mă plătească, familia lui era fabulos de bogată, înţelegi. Ar fi trebuit să-i vezi faţa… *A rîs de mine!* A spus că sînt un om deosebit de josnic! Eu! El mă trata de sus… pe un Collister! A rîs şi a spus că se pare că nu eram în temă, că nevastă-sa era renumită pentru acest lucru, că o făcea cu jumătate din bărbaţii Londrei, a spus că era în firea ei şi că nu se putea face nimic în privinţa asta… a spus că era mai degrabă dezamăgit în ceea ce te privea, dar, la urma urmei, nu erai decît un om şi tu… A spus că nu-mi va da nici o para chioară. A spus că, în orice caz, nimic din toate astea n-avea nici cea mai mică importanţă pentru el, deoarece, foarte curînd, va fi mort.

Se opri să-şi tragă sufletul şi se sprijini de un bolovan umed.

— Vino, nu mergem mult mai departe. Obişnuiam să mă joc printre stîncile astea cînd eram copil. Ne jucam amîndoi, Anne şi cu mine. Aveam pămînturi în apropiere. Acum, nu mai avem, desigur.

Respira cu greutate, înaintînd în urcuş.

Godwin simţi stropii udînd colţii duri ai stîncii. Străluceau în lumina lunii. El era leoarcă. Impermeabilul şiroia de apă. Inima i se izbea de coaste ca un obuz de tun.

Collister se opri din nou, chiar sub creastă. Se agăţă de el.

— Dumnezeule, am uitat ce obositor… Respiraţia îi era răguşită, şuierată.

Godwin trăgea nesăţios în piept rafale de vînt.

— El a spus că era pe moarte?

— Da, a spus că avea ceva care-i creştea pe creier, era inoperabil, că era numai o chestiune de timp. A spus că ar fi fost o nenorocire să aştepte să se stingă, că avea de gînd să termine cu viaţa mult mai repede. Avea de gînd să prindă momentul şi locul, o afurisită de şansă. A spus că îi era scris că va muri ca un războinic – vorbea ca un afurisit de mistic şi tot ce doream eu era să-mi dea ceva bani! Pune-mă în rahatul tău de testament, am spus şi el a găsit asta extrem de amuzant, a rîs ca toţi dracii, iar eu l-am întrebat ce are de gînd să facă, cum avea de gînd să moară ca un războinic… Mi-a spus că, în curînd, pleacă într-o misiune secretă, o misiune sinucigaşă, pentru Rege şi Ţară. Eram într-o cîrciumă împuţită, undeva, la periferie, la „Elefantul şi Castelul“, pe o stradă întunecoasă… mi-a oferit un pahar, spunea că-i pare rău pentru mine… Christoase, l-aş fi omorît pe ticălos… dar am continuat să bem…

Valurile explodară, izbite de stînci.

Godwin se încordă pentru a auzi vocea. Lumina lunii se revărsa pe faţa lui Collister. Pe buzele subţiri avea un surîs viclean, dement.

— Mi-a spus că avea să plece în Africa de Nord, să-l omoare pe Rommel… şi că avea să moară şi el cu ocazia asta.

Collister îi zîmbi lui Godwin, cu faţa strălucitoare în lumina lunii. Godwin avu senzaţia că stătea de o parte, privindu-se pe sine şi pe Collister. Se văzu pe sine încordîndu-se, văzu rînjetul amar al lui Collister. Era rictusul unui om bolnav, fanatic. Lui Godwin abia îi venea a crede. Îl privea pe omul care ştiuse ceea ce nu trebuia să ştie. Şi Max fusese fisura pe unde se scursese totul.

— Tu ai ştiut de operaţiunea PRAETORIAN?

— Da, aşa-i spunea el. Părea foarte în largul lui. Dar băuse prea mult. Mă privea şi era îngrozitor de trist, bătrîne, dar nu mă putea ajuta. Dar acum aflasem ceva de mare valoare, îţi dai seama? Aflasem un secret important… Problemele mele băneşti luaseră sfîrşit! Aveam ceva de vînzare! Eram în al nouălea cer!

— Aveai de gînd să vinzi ceea ce ştiai?

— Desigur.

— Ştii că tu ai fost cel care ai făcut din operaţiunea PRAETORIAN o misiune sinucigaşă, ea nu trebuia să fie aşa.

— Asta nu mă mai interesează. Deci, am găsit un cumpărător… Dar ticăloşii nu m-au plătit nici pînă în ziua de azi! Îţi poţi imagina aşa ceva? Nu mi-au dat nici o para!

— Ţi-au lăsat partea trădătorului.

— Trădător? Pe cine naiba faci tu trădător? Despre ce vorbeşti? Cine poate fi numit trădător într-o lume bîntuită de bine şi de rău? O lume a tragediilor gen Coventry? Este, oare, Churchill trădător? Nu înţelegi? S-a terminat cu moralitatea. Acum e altceva… oricum, Max a murit exact aşa cum plănuise şi nimănui nu i-a păsat ce s-a întîmplat cu sărmanul Edward…

— Mie îmi pasă ce se întîmplă cu tine, Edward.

Lui Godwin îi tremurau mîinile.

Faţa lui Collister străluci.

— Ştiam eu, ceva în adîncul fiinţei îmi spunea mie că eşti un băiat bun. La urma urmei, te-am antrenat în destăinuirile mele. Ţi-am spus povestea mea… M-am abandonat în mîinile tale. Sora mea a încercat să se sinucidă din cauza ta… Acum mă vei ajuta un pic, îl vei ajuta pe bătrînul Edward, coada de topor, nu-i aşa? Fie că plîngea, fie că pe faţa lui se scurgeau picăturile de apă împrăştiate de valuri. Sînt un om disperat, Rodger…

Îşi scoase pumnul din buzunarul impermeabilului. Ţinea în el un pistol. Părea că abia îşi dădea seama de prezenţa lui.

— L-am adus cu mine. Mă gîndeam să te împuşc dacă ai fi rîs de mine, sau dacă mi-ai fi spus că te doare-n fund, cum a făcut el…

— Eu nu rîd de tine, Edward.

— Dumnezeule, era un porc, Rodger, atît de arogant, atît de condamnat de destinul lui glorios şi tot ce dorea sărmanul Eddie era o… părticică de…

Respiră adînc, trăgînd aerul în piept cu lăcomie. Pistolul se legăna în mîna lui mică şi albă.

— Deci, ce ai de gînd să faci pentru mine? Te rog, scapă-mă de mizeria asta…

Godwin se privi stînd acolo, în timp ce erau împroşcaţi de picături fine de apă, în lumina lunii. Se privi cu oarecare interes, de parcă era curios să afle cam ce ar fi putut face pentru Edward Collister. Ce avea el de gînd să facă pentru omul care-l omorîse pe Max Hood?

— Dă pistolul la o parte, e o insultă pentru noi amîndoi.

— Ce ai de gînd să faci pentru mine?

— Am de gînd să te scap de condiţia ta mizerabilă.

Se gîndise atît de des la confruntarea cu omul care-i trădase şi-i trimisese la moarte. Nimic nu mai avea importanţă în afara acestui lucru. Fusese o misiune cu adevărat sinucigaşă, dar numai în mintea lui Max Hood. Devenise astfel în realitate, în momentul cînd fusese trădată. Se gîndise la ce va face, dar nu-i trecuse niciodată prin minte că va fi atît de uşor, un adversar atît de neînsemnat.

Collister încuviinţă din cap.

— Perfect, atunci. N-o să-ţi pară rău. Îţi rămîn dator pentru veşnicie.

Mîna cu pistolul îi căzu, pe lîngă trup. Godwin desprinse pistolul dintre degetele lipsite de vlagă. Îl scăpă, îl auzi lovindu-se de stînci şi rostogolindu-se cu un zgomot sec, în căderea lui în hăul întunecat, dintre stînci.

— Ce naiba…

Collister nu era un bărbat bine clădit. Prima lovitură îl proiectă pe suprafaţa strălucitoare şi umedă a stîncii. Nasul îi sîngera.

Godwin îl izbi cu capul de stîncă. Părea o treabă care nu cerea cine ştie ce efort. Simţi cum oasele cedau ca o coajă de ou, lovit de marginea unei farfurii.

Trupul era moale şi foarte uşor.

Godwin îl îndesă, cu capul în jos, în spărtura întunecată dintre stînci, unde dispăruse pistolul.

Totul se terminase. Făcuse bine, făcuse rău, acum era chit în faţa lui Max Hood.

PARTEA A CINCEA

TOAMNA 1942

27

Joia următoare Monk Vardan telefonă. Renunţă la glumele lui obişnuite care voiau să pară total întîmplătoare.

— Apropo, spuse el, l-ai văzut pe Edward Collister săptămîna asta?

— Nu, nu l-am mai văzut de săptămîni întregi. Aş fi vrut să-i spun cît de rău mi-a părut pentru Anne.

Godwin se întreba dacă Monk Vardan îi putea auzi bătăile inimii. Palmele îi erau uşor umede şi făcea un efort de voinţă considerabil pentru a-şi menţine vocea sigură.

— Sînt cam îngrijorat. Se pare că s-a rătăcit de vineri seara. Sau *a fost* rătăcit. Totul e destul de derutant.

— Ce tot spui? Poate că e la ţară, cu Anne.

— Ah, nu sînt destul de explicit. Să vedem. Lipsea. Nu s-a întors nici dimineaţă, la semnalul de deşteptare. Nu-l putem găsi pe bietul băiat.

— Înţeleg. A dispărut.

— Afurisită treabă, bătrîne.

— Trebuie să fie el pe undeva. Ai căutat cu de-amănuntul, aşa cum obişnuia să spună maică-mea?

— Am căutat foarte amănunţit. Acum se face o mică razie. N-au găsit nici o urmă, iar el era, ca să fim sinceri, unul dintre oamenii regelui.

— Se va întoarce.

— Da, vom vedea. Deţine o mulţime de secrete, de date, de amănunte, toate înmagazinate în acel creier mititel. Ar putea fi util multor indivizi dubioşi... aşa că, anunţă-mă, te rog, dacă dai de el...

— Vrei să dau sfoară în ţară, printre oamenii mei?

— Nu, să nu faci asta. E o treabă foarte delicată, sînt sigur că vei înţelege. Cînd un om care ştie nişte secrete, dispare dintr-odată, nu ne putem permite să intrăm în gura presei de doi bani, nu-i aşa? Tu doar să fii cu ochii-n patru să nu se-ntîmple vreo tîmpenie…

— Probabil că e plecat la vreun chiolhan, cu surle şi tobe. Se va întoarce mîine cu un cap cît hotelul Ritz.

— Sper să fie aşa, Rodger. Te pup, pe curînd.

În săptămînile ce urmară, Godwin nu mai primi nici un semn de viaţă de la Vardan şi nici de la altcineva, în legătură cu dispariţia lui Edward Collister. Parcă ar fi fost şters de pe faţa pămîntului, ceea ce, la drept vorbind se şi întîmplase. Godwin nu încerca nici un fel de sentiment al vinovăţiei ci, mai degrabă, un sentiment de uşurare. Nu se simţea, însă, nici triumfător, nimic de genul ăsta, în primul rînd pentru că răzbunarea morţii lui Max Hood semănase foarte mult cu strivitul unui gîndac de bălegar. Lui Edward Collister i se pierduse urma cu totul. Îşi vînduse ţara, trădase nişte oameni adevăraţi care muriseră şi, pe deasupra, îi divulgase lui Max Hood secretul lui Godwin. În drum spre moarte, Max aflase adevărul. Cum spusese Collister? *Dezamăgit*. Max fusese dezamăgit în privinţa lui Godwin, cînd Collister îi dezvăluise adevărul. *Dezamăgit*…

Gîndul acesta îl făcea pe Godwin să-l treacă sudori reci. Toată vinovăţia, toată ticăloşia legăturii lui cu Cilla, toată trădarea aceea îngrozitoare…

Şi Max care ştiuse totul. În drum spre moarte, aflase.

Fie şi numai pentru acest lucru, Eddie Collister meritase să moară.

23 Octombrie 1942. Începea unul dintre primele momente cruciale ale războiului. Godwin era tot timpul în preajma BBC-ului şi a ministerelor, dădea telefoane, stătea de vorbă pe stradă cu sursele lui de informaţii, punea ştirile cap la cap. I se părea că simte mirosul Egiptului, al deşertului, al cămilelor, al bazarului, al fumului de ţigară din barul Shepheard, unde băieţii aşteptau, beau prea mult şi transpirau în aceeaşi măsură, întrebîndu-se ce naiba se petrecea acolo. Ar fi dorit să fie şi el acolo. Ba nu. Era o

minciună. Dar îşi imagina cum trebuie să fi fost acum.

Începea a doua bătălie de la El Alamein. Timp de douăzeci de minute, peste o mie de piese de artilerie ciuruiră liniile Axei, un preludiu al atacului terestru care se pregătea. Era pe cale de a se naşte Montgomery al Alamein-ului, doar generalul Bernard Montgomery, la începutul bătăliei.

2 noiembrie. Începea operaţiunea SUPERCHARGE. Liniile lui Rommel de la El Alamein au fost lovite în plin de un atac furibund condus de Divizia a Doua Neo-zeelandeză, care a deschis drumul Brigadei a Noua Blindate. În cursul zilei următoare, Brigada a Noua a suferit pierderi în proporţie de şaptezeci şi cinci la sută, încercînd să stabilească un cap de pod, în apropierea zonei minate a duşmanului. În jurul datei de 4 noiembrie, Rommel era în plină retragere.

5 noiembrie. Montgomery proclamă victorie totală în Egipt. Comandantul adjunct al lui Rommel, generalul Ritter von Thoma, căzu prizonier, împreună cu alţi zece mii de germani şi douăzeci şi cinci de mii de italieni. Şi astfel, Egiptul a fost salvat. În aceeaşi zi, Eisenhower îşi stabili cartierul general la Gibraltar, pentru a pregăti asaltul Africii de Nord. George S. Patton studia cartea lui Rommel despre luptele de tancuri. În nordul Africii aveau să moară o mulţime de oameni, dar la urma urmei, aşa era scris.

8 noiembrie. Aliaţii au aterizat pe coastele algeriene şi marocane. Germaniei i se refuzase accesul pe coasta de vest a Africii. Cel mai important lucru era stabilirea unei baze pentru atacul inevitabil al Europei meridionale.

10 noimbrie. După atacul Africii de nord, Churchill se pronunţă: „Acesta nu este sfîrşitul. Nu este nici măcar începutul sfîrşitului. Dar este, probabil, sfîrşitul începutului.“

Războiul prindea viteză, puterea lui distrugătoare era în plină creştere, strivind totul sub tăvălug. Cînd Godwin se gîndea la lucrurile pe care i le spusese Eddie Collister, de exemplu, povestea aceea nebunească despre Coventry, toate i se păreau întîmplate cu mult timp în urmă. Îşi aminti seara cînd cinase împreună cu Anne şi cu Edward. Părea că păleşte în aburul ceţos al timpului – încă o victimă a tăvălugului evenimentelor. Ca şi ziua cînd el şi Cilla se duseseră pe plajă să privească luptele aeriene şi făcuseră dragoste sub încleştarea aceea sălbatecă de pe cer. Ca

şi ziua cînd plecase cu maşina spre Cambridge, pentru a-l întîlni pe Monk, ziua cînd auzise pentru prima oară despre operaţiunea PRAETORIAN, de la Churchill… Ce mult era de atunci… Un an… Abia un an…

15 noiembrie. La capătul pămîntului, în Pacificul de sud, afurisita aceea de bătălie prelungită pentru Guadalcanal era aproape pe sfîrşite. Japonezii nu mai puteau să-şi aprovizioneze garnizoana. Americanii cîştigaseră jocul cel mare. Acum, pentru japonezi, bătea un vînt potrivnic. Gloria lor pe mare apusese la mai puţin de un an după ce bombardaseră Pearl Harbour.

19 noiembrie. Ruşii începură ofensiva de iarnă, care reprezenta o uşurare pentru apărătorii Stalingradului. Tunurile mugeau, pămîntul se cutremura, Donul se rostogolea şi lovea sălbatec malurile, răscolit de amplitudinea şocurilor. Temperatura ajunsese la minus treizeci de grade Celsius. Germanii erau foarte departe de casă.

La Whitehall soseau unele veşti proaste din Norvegia. Echipa de sabotori norvegieni şi englezi care încercau să distrugă proviziile de apă grea ale germanilor, de la Norsk Hydra, din provincia Vemork, intrase într-o mare încurcătură. Se zvonea că nimeni n-a scăpat cu viaţă.

22 noiembrie. Armata a Şasea germană, mai bine de un sfert de milion de oameni, era încercuită de Armata Roşie, la o distanţă de cincizeci de mile la vest de Stalingrad.

2 decembrie. La Chicago, sub stadionul de fotbal, abandonat, al Universităţii, Arthur Drompton şi Enrico Fermi reuşiseră să obţină prima reacţie nucleară în lanţ. Din punct de vedere tehnic, era vorba de fisiunea izotopului de uraniu U-235. Lumea din afară nu ştia ce însemna acest lucru, nu ştia că viaţa urma să nu mai fie niciodată ceea ce fusese înainte.

Ca urmare a morţii lui Edward Collister, viaţa urma să fie mai bună pentru Rodger Godwin. El continua să se gîndească la Max Hood, îşi amintea mereu cît de mult îl iubise şi-l respectase pe acel om, continua să regrete faptul că-l trădase şi regreta încă şi mai mult faptul că Max Hood ştiuse de această trădare, dar înlăturarea lui Edward Collister ştersese trecutul cu buretele. Viaţa devenise nouă şi proaspătă. El era liniştit. Îi plăcea munca lui. Se

bucura de tovărăşia prietenilor. Sufletul îi era ridicat la suprafaţă de talazurile ştirilor de război.

Răzbunarea morţii lui Max Hood îl eliberase pe Godwin, îl făcuse să fie mai expansiv, mai puţin apăsat de griji. Abandonase obişnuinţa de a se izbi, chinuit, de nicovala comportamentului haotic al Cillei. O lăsa în apele ei. Se detaşase. Lăsa timpul să rezolve lucrurile. Dar între timp, o lăsa în apele ei.

Noua piesă a lui Lieberman avusese premiera în septembrie şi cronicile fuseseră favorabile; mai mult decît favorabile pentru Cilla Hood. Părea puţin mai liniştită. Lily Fantasia îi spuse că Cilla începea „să se însănătoşească“.

La cîteva săptămîni după ce spectacolul începuse să se joace regulat, după ce se aflase de dispariţia lui Eddie Collister, Cilla îl sună şi-i propuse că, dacă dorea să vadă piesa, ea îi va face rost de o invitaţie şi poate, după spectacol, vor lua cina la Café Royal. Seara era plăcută şi Godwin spera să nu fie tulburată de nici un incident. Nu se făcuse nici o aluzie răuvoitoare. Era, aşa după cum se exprima Homer Teasdale, „altceva“. Cînd ajunseră la cafea şi Armagnac, Cilla îi spuse că, pentru o vreme, voia să abandoneze viaţa sexuală, înţelegea el oare? Godwin zîmbi. Îi spuse că trebuia să facă exact aşa cum dorea. Oricum ar fi fost, pentru el era în ordine. La urma urmei, era treaba ei. Atitudinea lui o luă prin surprindere şi lucrul acesta îi plăcu lui Godwin.

Sănătatea lady-ei Pamela se înrăutăţi în cursul toamnei şi exact aceea a fost perioada cînd Cilla se întoarse la Godwin. Era primul ei pas spre reconciliere, primul ei pas, cel puţin, într-o manieră hotărîtă, din acea duminică în care fiinţa ei se fisurase ca o oglindă, chiar acolo, în faţa ochilor lui şi încercase să-şi taie venele cu un ciob de sticlă. Nu se scuzase, nu dăduse nici o explicaţie, nu făcuse nici o referire la vreuna dintre întîmplările trecute. Nimeni n-ar fi ghicit că între ei se petrecuse vreodată ceva rău.

Ea îl rugă pe Godwin să stea o zi cu Chloe şi cu Dilys în timp ce ea se ducea la mama ei, pentru a aranja să aibă mai multe infirmiere, dacă acest lucru era necesar, sau să fie internată într-un spital. Avea să fie o zi foarte zbuciumată sau poate chiar două şi nu avea rost să le tulbure pe cele două fetiţe cu astfel de lucruri. Godwin luă copiii, îi spuse doicii să nu aibă nici o grijă şi îi

duse la o sărbătoare bisericească din Hampstead. Jucară o mulţime de jocuri, făcură o vizită unui ghicitor cu o înfăţişare înspăimîntătoare, cu un neg uriaş chiar pe vîrful nasului şi cîştigară o prăjitură, ghicind cîte bile se aflau într-un vas mare cu prăjituri. Prăjitura era făcută din ouă şi unt adevărat, avea un gust delicios de lămîie şi glazura albă şi groasă era împodobită cu figurine comestibile. Una peste alta, ziua a fost o mare reuşită, fetiţele aveau degetele lipicioase, bărbiile mînjite cu zahărul din glazură şi erau moarte de somn cînd ajunseră acasă, în Sloane Square. Doica le întîmpină de parcă se întorseseră de pe frontul de răsărit. Intrară în baie amîndouă odată. Godwin le frecă cu buretele, în timp ce ele se jucau cu răţuştele şi balenele de gumă, pe care le făceau să plutească încoace şi-n colo. Godwin nu-şi putea aminti cînd se mai distrase el atît de bine. Poate că niciodată. Era posibil.

O privea pe Chloe cu uimire: era pe cale să devină o replică a mamei ei. Cînd o privea pe Dilys, împroşcînd apa şi chicotind veselă, observa că şi ea era o copie exactă a mamei ei, pe care el o văzuse doar o singură dată, în ceasul morţii. Ochii i se umeziră la gîndul acesta, la gîndul că, într-un fel, într-o anumită orînduială a lucrurilor care depăşeşte înţelegerea noastră, mama lui Dilys trăia în fiica ei, că ceva din ea supravieţuise, că poate firul vieţii era neîntrerupt, veşnic.

Cilla avea grijă de amîndouă fetiţele, le iubea cu pasiune pe amîndouă, îi spusese lui Godwin că, pentru ea, erau o singură fiinţă, că Dumnezeu i le dăruise pe amîndouă, în felul Său deosebit. A fost singura dată cînd el o auzise vorbind despre Dumnezeu şi în vocea ei se putea descifra limpede că, în nici un fel, nu i se putea pune la îndoială credinţa în intenţia divină potrivit căreia îi fuseseră dăruite cele două fetiţe, Godwin îi citise în ochi acest lucru, se vedea în maniera nepărtinitoare în care se purta cu fetiţele, în hotărîrea cu care avea grijă ca lui Dilys să nu i se întîmple nimic din ceea ce numea Cilla „un afurisit de ghinion“. Pentru el era aproape jenant de înduioşător s-o privească pe Cilla în timp ce se ocupa de cele două fetiţe. Cele trei fiinţe îi atingeau, fără să-şi dea seama, o coardă foarte primitivă a sufletului. Le privea şi în puternica lor legătură de „frăţie“ care le unea, le vedea ca pe nişte luptători, extrem de hotărîţi, debordînd de

energie. Nimic nu era mai emoţionant decît curajul femeilor, curajul Cillei care se lupta cu demonii ce-i sfîşiau fiinţa, curajul mamei lui Dilys, care se luptase cu moartea, numai pentru a-şi vedea fiica în mîini sigure, curajul micuţelor fragile care abia deschiseseră ochii în viaţă, şi aveau deja grijă una de cealaltă şi de mama lor, cînd simţeau că aceasta are nevoie de grijă. Faţă de curajul femeilor, în general, curajul fetiţelor era copleşitor, irezistibil. Cînd o vedea pe Cilla vorbind cu fetiţele, necăjindu-le în glumă sau abandonînd maniera adulţilor de a face pe proasta cu ele, Godwin îşi dădea seama că era imposibil s-o iubească mai mult, că nu exista o dragoste mai mare decît cea pe care i-o dăruia el. Avea sentimentul că, în fine, îşi descoperise sensul vieţii.

Ajunul Crăciunului.

În mijlocul după amiezii, o zăpadă uşoară începu să se cearnă deasupra Londrei. Oraşul se odihnea. La căderea nopţii, Londra era liniştită. Se depuseseră doi-trei centimetri de zăpadă, cînd Godwin o luă spre Sloane Street, către casa aceea atît de familiară, care, acum, devenise un liman pentru el. În lumina lunii, mica piaţă părea pavată cu diamante. În stradă, în colţul din spatele casei, silueta unei bombe neexplodate, care căzuse în timpul Blitz-ului şi fusese considerată neprimejdioasă, căpătase un contur strălucitor de zăpadă.

Nici un musafir în ajunul Crăciunului. Doar Godwin, Cilla, Chloe, Dilys şi doica. Familia. În căminul din bucătărie ardea un foc vesel care dădea încăperii un aer plăcut, tihnit. Făcuseră economii la raţia de alimente şi acum se coceau în cuptor o mulţime de bunătăţi. Mirosul de ghimbir, scorţişoară şi plăcintă cu mere înviora plăcut nările. Fetiţele în rochii de casă şi şorţuleţe ajutau la rularea aluaturilor, apoi tăiau şi împodobeau prăjiturile de Crăciun în forme de cămile, copăcei şi Moş Crăciuni. În frigider se lăfăiau o gîscă şi o pereche de pui uriaşi. La postul de radio BBC se transmiteau cîntece de Crăciun.

Fetiţele rîdeau dar erau, totodată, foarte serioase în ceea ce priveau îndatoririle lor de a pregăti prăjiturile, erau mînjite de făină, îmbujorate, privind foarte atente la Cilla care le încuraja, arătîndu-le diferite secrete culinare. Le spunea că şi bucăţelele cu

forme mai bizare şi ciudat împodobite ale resturilor de prăjitură, erau frumoase, poate chiar cele mai frumoase dintre toate. Godwin încercă să ia şi el parte la preparative şi făcea fel de fel de prostii, iar femeile rîdeau de el cu toatele, îl necăjeau şi cînd el se prefăcea jignit, Chloe şi Dilys se agăţau de el şi-l sărutau pînă cînd se pronunţa, foarte serios, că-l făcuseră să-i treacă supărarea.

După ce terminară toată treaba din bucătărie, se duseră cu toţii în salonaş şi terminară de împodobit bradul, cu dulciuri atîrnate de sforicele. Doica le aduse cacao fierbinte şi alt rînd de dulciuri, după care se aşezară în jurul bradului, discutînd despre diferitele bucurii ale sărbătorilor. Ea, doica le povesti despre Crăciunurile copilăriei ei din West Riding, în Yorkshire, cum de un Crăciun învăţase să patineze pe un lac îngheţat, de la tatăl ei, care lucra în comerţul cu lînă şi dovedise o remarcabilă măiestrie pe gheaţă, spre surpriza fiicei sale. Cilla îl rugă pe Godwin să le povestească despre Crăciunurile lui, petrecute în Iowa, pe cînd era copil. Fetiţele ascultau fermecate cînd le povesti despre stratul de zăpadă groasă de aproape un metru şi jumătate, despre curcanii fripţi, uriaşi, care cîntăreau în jur de douăsprezece kilograme, despre prima lui bicicletă cu două roţi, pe care o găsise sub brad, cu mînerele legate cu panglică, despre derdeluşul de pe Bunker Hill, despre cum coborîse el scările pe furiş, în dimineaţa zilei de Crăciun, cînd în casă era încă frig şi pendula bunicului, de pe palier, ticăia tare, cum se dusese în vîrful degetelor pînă la brad, să vadă dacă Moş Crăciun trecuse pe acolo. Le povestise despre o cină de Crăciun în cursul căreia tatăl său, după ce tăie curcanul, fusese rugat să-i ducă acasă pe cei doi băieţi gemeni ai doamnei Anderson şi, după ce se întoarse acasă, toată lumea, douăzeci de persoane: mătuşi, unchi şi bunici, mai erau încă la masă, pentru că nu terminaseră curcanul. Le povesti cum mama îi reîncălzise tatei toată cina, de la început şi cina asta nu se mai termina, pînă cînd el, Rodger, fusese lăsat să se ducă să se joace cu prima lui maşină de scris şi cum scrisese el prima povestire pe care o intitulase „Crăciunul Doctorului, 1917“. Avea, pe atunci, doisprezece ani. Nu se ştie din ce motiv, pe faţa lui Chloe şi a lui Dilys nu se mişcase nici un muşchi, cît timp le povestise toate acestea. Stăteau acolo ascultînd, cu ochii mari, cu

gurile uşor întredeschise. În cele din urmă, Chloe anunţă:

— Vreau o maşină de scris cînd voi avea doisprezece ani. Mămico, crezi că Moş Crăciun ar putea să-mi aducă una?

Cilla îi spuse că avea foarte multe şanse ca Moş Crăciun să-i facă exact acest dar. După o pauză destul de mare, Dilys, care avea un simţ înnăscut al comicului, scoase un oftat puternic, se rostogoli, şi căzu într-un somn adînc, cu zîmbetul pe buze. Cilla care avea o voce joasă, frumoasă, cîntă „Silent Night“[1] şi „Good King Wenceslaus“[2], în timp ce duseră copiii sus şi-i băgară în pătucurile lor. Godwin aproape că putu să zărească imaginile zaharicalelor şi a lui Moş Crăciun, dansînd în căpuşoarele lor adormite.

Jos, în hol, îşi îmbrăcă haina. Cilla îl privea, cu braţele încrucişate, cu un surîs stins pe buzele ei proeminente. Avea părul atît de des, încît părea cioplit şi lustruit.

— Crăciunul îţi prieşte, spuse ea.

— E plăcut să petreci un Crăciun vesel. Copiii au să-şi aducă aminte de el.

— Ştiu. Într-o bună zi, prin 1975, ele le vor povesti copiilor lor despre seara asta, Crăciunul din 1942, din vremea faimosului război. Ele te fac să simţi că totul merită osteneală, că e interesant nu-i aşa? Pentru ele există atîtea speranţe... Poate că ele nu vor ajunge să întineze lucrurile.

— Cred că întotdeauna există speranţă. Dacă n-ar exista nici o speranţă, n-ar exista nici războaie. Nimănui nu i-ar păsa. Dar noi ne gîndim la copii. Ei sînt speranţa noastră, a tuturor. Iartă-mă, sună ca în emisiunile mele sentimentale, de sărbători.

— Rodger... te-am pus prea mult la încercare.

Era surprins. Oftă. N-avea nici un fel de idee despre ceea ce se cădea să spună.

Ea continuă.

— E important ca tu să-ţi dai seama că eu ştiu asta.

— De ce, Cilla?

— Pentru că mă tem că te-aş putea pierde.

— Ah!

— Te iubesc atît de mult, Rodger, încît cînd mă gîndesc la asta

---

[1] Noapte liniştită (lb. engl.) (*n.tr.*).

[2] Bunul rege Wenceslaw (lb. engl.) (*n.tr.*).

şi renunţ la autocontrolul meu… mi-e teamă că am să leşin. Te-am privit cînd te ocupai de Chloe şi de Dilys… Mă gîndeam că o să-mi cedeze inima.

— Ştiu, spuse el. Şi eu simt acelaşi lucru cînd te văd pe tine lîngă ele.

— Totul se schimbă, spuse ea. Nu sînt sigură că înţeleg ce se întîmplă, dar simt schimbarea.

— Ştiu.

Orologiul din hol bătu miezul nopţii. O sărută cu blîndeţe şi-i şopti la ureche:

— Crăciun fericit, Cilla.

Ea scoase un mic sunet, îşi puse mîna la gură, dădu din cap în tăcere şi-şi şterse lacrimile pe furiş.

— Ne vedem mîine, spuse el.

Ea dădu din nou, din cap.

Godwin ieşi afară, în noaptea îngheţată, lăsînd urme de paşi în zăpada proaspătă. Merse pe jos tot drumul spre Mayfair. Era o noapte minunată.

Crăciun fericit, domnule Godwin şi Dumnezeu să vă odihnească pe voi, fericiţilor.

Ziua de Crăciun.

O zăpadă cenuşie, rece şi uscată era suflată de vînt în ferestre şi mătura Berkeley Square. În zorii întunecaţi ai dimineţii de iarnă, Godwin stătea în pat, îşi bea cafeaua şi-şi corecta şpalturile noii sale cărţi. Într-un tîrziu, făcu o baie, se îmbrăcă, mai bău puţină cafea şi se îndreptă spre Sloane Square, unde ajunse puţin înainte de ora prînzului. Gîsca şi puii se rumeneau în cuptor, Cilla era sus şi se îmbrăca, iar fetiţele erau copleşite de emoţie, scuturînd pachetele în ambalaje strălucitoare pe care Godwin şi Cilla le ţineau ascunse în casă de cîteva săptămîni. Nerăbdătoare, o îndemnau pe mama lor să se grăbească.

— A venit, a venit!

Cilla coborî, într-o rochie de un roşu aprins, iar fetiţele purtau rochiţe de un verde închis, cu garnituri de dantelă albă. Doica sosi şi ea din bucătărie, lăsînd, pentru moment, bucatele să se facă singure. Copiii erau aproape gata să facă explozie, în efortul lor de a-şi păstra calmul. Deschiseră darurile: păpuşi, jocuri, cărţi,

hăinuţe, fiecare dar ales cu grijă, împlinind exact cîte o dorinţă sau o speranţă tăinuită. Moş Crăciun era un adevărat erou, se vedea clar.

Dilys, încă foarte mică, începuse să se smiorcăie, iar lui Chloe se părea că-i făcea plăcere să se arate grijulie faţă de ea. Godwin îi ceru să fie atentă şi Chloe, fixîndu-l serioasă, cu ochii ei de culoarea celor ai mamei sale, culoarea cafelei cu lapte, îi spuse:

— Eu sînt mic, ştii.

Aşa pronunţase: *mic*.

— Dar Dilys este şi mai mic. Şi uneori uită să-şi folosească batista. Dar e o fetiţă foarte bună, nu-i aşa? Chiar dacă e aşa de mic…

În cîteva clipe, covorul din jurul bradului era acoperit cu un morman de hîrtii de împachetat, pe care doica le adună şi le făcu să ardă în cămin, alături de bucăţelele de cărbuni. În timp ce fetiţele se jucau, fericite, cu păpuşile şi scoteau exclamaţii de încîntare privind pozele din cărţi, Cilla îi dădu doicii darurile ei: o flanea, un set de piepteni foarte eleganţi din baga şi un album legat în piele pe care-l umpluse cu fotografiile lui Chloe şi ale lui Dilys. Doica îi dărui Cillei un set de şervete de ceai şi feţe de perne, pe care le brodase cu mîna ei, cu multă trudă. Cilla o strînse în braţe cu putere, cu o pornire spontană de dragoste, aşa cum ar fi strîns în braţe o mamă şi cum nu o făcuse niciodată cu Lady Pamela. Apoi doica se întoarse în bucătărie, de unde venea un miros la fel de îmbietor ca acela care trebuie să fi fost al raiului. Godwin observă, din nou, cît de des, în aceste zile, gîndurile îi alunecau pe panta sentimentală şi lacrimogenă. Era aproape de vîrsta mijlocie. Şi era îndrăgostit. Îndrăgostit cu adevărat. I se părea că e un student în anul doi, dar ştia bine că nu era aşa şi că de mult timp nu se mai purtase ca un student în anul doi. Poate că gîndurile sentimentale, în limita rezonabilului, erau gînduri bune. Poate că voiau să spună că îndeplineai un ritual al „trecerii“ sau ceva de genul ăsta şi dacă era aşa, totul era în legătură cu afurisitul ăsta de timp.

Cilla traversă încăperea şi îngenunche lîngă fotoliul lui, unde se jucau fetiţele, făceau schimb de păpuşi, de cărţi, de hăinuţe, scoţînd ţipete ascuţite.

— Sînt atît de nepricepută în privinţa cadourilor, n-am ştiut ce

să-ţi iau. Aşa încît asta este la ce m-am oprit în cele din urmă.

Îi puse în mîna pachetul.

Era cel mai frumos stilou pe care-l avusese vreodată. Era lucrat în aur, cu iniţialele lui gravate pe capac. Luci cald în mîna lui. Nu mai văzuse niciodată aşa ceva. Un Montegrappa de dinainte de război.

— Îţi place?

— Da. E foarte… e grozav.

Deschise mica felicitare pe care ea scrisese: *Să sperăm că are în el toate cuvintele, exact în ordinea potrivită. C*. Strălucea de bucurie în timp ce el citea.

— Iar asta este pentru tine, spuse el. Era un inel baroc, cu perlă, montat în aur. Ei i se tăiase răsuflarea cînd îl văzu. Îl puse pe deget, îndepărtă mîna, îl admiră. El îi atinse părul.

— Ce semnificaţie are asta? întrebă ea. O perlă barocă?

— E ceva foarte deosebit. Are o proprietate ciudată… are semnificaţia pe care doreşti tu s-o aibă.

— Un inel magic. Oftă.

Musafirii începură să sosească pe la ora trei. Casa se umplu cu prieteni, cei mai mulţi ai lui Godwin, dar şi ai Cillei, în aceeaşi măsură, iar printre ei, o mulţime de „orfani“ ai filmului şi ai teatrului care nu aveau unde să se ducă în ziua de Crăciun. Şampania curgea în valuri, din toate părţile se auzeau cîntece şi rîsete şi părea, se gîndi Godwin, mai mult o scenă dintr-un film, decît una din viaţa reală. Dar totul era aşa cum trebuia, toată lumea se simţea bine, erau momente tihnite, departe de război.

Lily şi Greer, desigur, Homer şi Stefan Lieberman, Roddy Bascomb, un vîrtej de figuri, de voci, de toasturi. Dacă ar fi fost vorba de un film, ar fi fost un montaj făcut cu dăruire, zăbovind asupra momentelor unice, caracteristice Crăciunului Tranşarea gîştei, un actor care recita un *colind de Crăciun* invitaţilor aşezaţi în linişte în jurul bradului, Godwin care găsise o clipă propice pentru a rămîne singur în biroul lui Max, gîndindu-se la cel pe care-l răzbunase şi al cărui loc îl lua treptat, Santo Colls şi Peter Cobra care soseau cu sticle mari, proaspete, de şampanie, zăpada care se cernea în tăcere dincolo de fereastră…

Clyde Rasmussen ajunse tîrziu şi rămase pînă tîrziu. Făcu

observaţia că se simţea foarte muritor în ultima vreme şi rîse mult pe tema asta. Se lungise pe o canapea, cu capul în poala Cillei, după ce restul musafirilor plecase şi Crăciunul era pe sfîrşite.

— Noi trei, spuse Clyde gînditor, pe jumătate adormit... noi trei... toţi anii aceştia...

Vocea i se pierdea în depărtare, ochii i se închideau, acoperiţi de pleoapele grele.

— Ştie cineva ce înseamnă toate acestea? Rodger? Tu eşti un fel de expert în privinţa semnificaţiei lucrurilor... Nu-i aşa, Cilla? Cineva de aici trebuie să ştie. Cîţi ani ai, Rodger?

— Împlinesc treizeci şi opt.

— Şi tu, frumoasă Cilla?

— Am împlinit treizeci, în octombrie.

— Deci sînteţi destul de copţi, cel puţin Rodger este, oricum. Atunci de ce naiba nu ştiţi?

— Nu sînt destul de înţelept, murmură Godwin.

— Ei bine, eu ştiu cine ştie. Tu ştii cine ştie? Am să-ţi spun. Ţi-l aminteşti pe Swaine? Redactorul de la Paris?

— Merle B. Swaine, spuse Godwin.

— Drace, aşa este, Swaine. Aş putea să jur că bătrînul ticălos ştie... Christoase, mă întreb dacă e teafăr? Crezi că mai e la Paris?

— Cine ştie...

— Mi-ar plăcea să-l văd. Să-l întreb pe *el* ce înseamnă asta. El trebuie să ştie.

Clyde se ridică dintr-odată, gata de plecare. În uşă, o privi pe Cilla, apoi o înlănţui cu braţul, se aplecă şi o sărută pe gură. Mîna lui Godwin mai era pe umărul lui.

— Ah, Dumnezeule, drăguţule, spuse Clyde melancolic, n-am mai sărutat o fată atît de frumoasă din... 1927.

Purta joben, din cine ştie ce motive, haine de seară, o pelerină. Ieşi în zăpada uşoara de afară şi se întoarse să-i privească, aşa cum stăteau în uşă.

— Cilla, draga mea, am încercat să mă omor din cauza ta.

— Erai atît de găunos, de lamentabil.

— Da, cred că aşa eram. Singura femeie pentru care am încercat, cu adevărat, să mă sinucid. Pe vremea aceea gîndeam foarte limpede. Tu eşti acel gen de femeie, o ştii. Da, eşti, dar nu ştiu de ce. Asta e, nu-i aşa? De ce, de ce, de ce? Nu e vina ta, dar

n-ai lăsat să-ţi scape niciodată vreun bărbat. N-am dreptate, Rodger?

— Se întîmplă, Clyde. Fata nu se poate stăpîni.

— Voi doi, ce pereche! Cilla stătea cu o mînă în şold, iar cu cealaltă făcea semn, nerăbdătoare să oprească acest dialog.

— Du-te acasă, Clyde! O să mor de frig…

— Dar vă iubesc şi e Crăciunul şi nu puteam pleca fără să v-o spun. Amîndurora. Eşti un băiat bun, Rodger, chiar dacă ai furat prietena altuia. Apa trece, podul rămîne, aşa spun eu. Şi tu eşti „băiat bun“, Cilla. Amîndoi. Băieţi buni, nu-mi pasă ce spun alţii. Oricare ar fi ei. Vreau să luaţi act de asta. Crăciun fericit, petrecere frumoasă şi acum trebuie să plec…

Cînd uşa se închise în fine, ea îl conduse pe Godwin, înapoi, în salonaş. Se aşeză în faţa focului, cu capul pe umărul lui.

— Vrei să rămîi aici, în noaptea asta, Rodger? Pare stupid să ne despărţim…

— Îmi place să aud asta. Rămîn.

Se sprijini de el, somnoroasă.

Focul se stinse.

Ea adormi în aceeaşi poziţie şi el o duse în braţe pînă sus. Intră în camera lui Chloe şi a lui Dilys. Trase pătura peste ele şi le ascultă respiraţia liniştită. Fiecare dintre ele era înconjurată de darurile preferate. O sărută pe frunte pe Chloe. Dilys dormea pe spate, gîngurind uşor. Ridică pumnul micuţ şi-i lipi degetele fragile de buzele sale.

Pentru o clipă, auzi vocea lui Clyde Rasmussen întrebîndu-se ce însemnau toate acestea şi Godwin se gîndi că, probabil, el ştia răspunsul.

Dar în plin vîrtej al vieţii, aripa morţii îşi aruncă şi ea umbra asupra existenţei noastre.

Cilla era încă fragilă din punct de vedere emoţional cînd venea vorba de legătura lor, de parcă, în anul care tocmai se încheiase, rolurile lor se inversaseră. Cu un an în urmă, Godwin fusese adus înapoi în Anglia, mai mult mort decît viu, suspendat, într-un fel de viaţă artificială, între trecut şi viitor. Ar fi putut merge în oricare din cele două direcţii. Acum era rîndul Cillei. În încleştarea cu demonii ei, în sforţarea de a se elibera de ei, ea dădea o bătălie

pe care Godwin ştia bine că n-o putea influenţa în nici un fel. Nu făcea parte din ea, acesta era adevărul. El nu făcea decît să aştepte, să privească, asemeni unui spectator de la galerie, dar spectacolul în sine, nu-l putea influenţa în nici un fel. Ea nu vorbea niciodată despre asemenea lucruri. Dacă pierdea bătălia, dacă nevoile şi pornirile ei cele mai întunecate ieşeau învingătoare, atunci nimic nu mai conta. Atunci trebuia hotărît ce se va întîmpla: Godwin putea alege să rămînă şi să suporte tortura, sau să plece şi să trăiască cu durerea pierderii. Dacă ea biruia, dacă se putea sustrage răului, atunci viaţa ei şi a lui se va schimba într-un fel încă necunoscut niciunuia dintre ei. Şi el era sigur că, oricum, avea să fie mai bine.

Exista, însă, o întrebare pe care n-o putea evita şi la care nu găsea nici un răspuns: va cunoaşte, oare, bătălia din interiorul ei, vreun sfîrşit?

Totuşi, oricare ar fi fost rezultatul, acum ea era fragilă. El credea că Cilla era pe cale să cîştige bătălia, partea cea bună, cum altfel putea s-o numească? Dar avea nevoie de timp şi de spaţiu, chiar dacă-şi dădea seama sau nu, de acest lucru. Aşa încît, el păstra distanţa. Îşi trăia viaţa. Nu era întotdeauna liber, dar, atunci, asta făcea parte din terapia ei. El nu era o cîrjă, nu era un cîine credincios, era un bărbat care o iubea, dar care trăsese linia, îi spusese că, adesea, era imposibil de suportat şi că el se putea descurca şi fără cabotinism. Ea trebuia să se maturizeze, după cum era expresia la modă, sau avea să-l piardă. Şi el avea s-o piardă pe ea. Depindea de ea. El nu ştia precis pe ce cale simţea acest lucru, intuitivă sau intelectuală, dar realitatea era că pentru ea nu exista altă ieşire. Ori se maturiza ori nu.

Ea nu putea fi apărată, oricît de mult ar fi dorit el să formeze un scut pentru ea, în calea realităţilor nemiloase.

În ajunul Anului Nou, Godwin se duse la o petrecere la BBC şi plecă la ora unsprezece. Cilla avea spectacol, apoi se duse direct acasă şi-l aşteptă, cînd el îşi făcu apariţia la unsprezece şi jumătate. Ciocniră împreună pentru Noul An 1943, doar ei doi. Mare parte din ceea ce exista între ei rămase nerostit, de parcă prea multe cuvinte ar fi putut zdruncina pacea şi liniştea acelei seri.

Telefonul sună la cincisprezece minute după răscrucea între ani.

Ea se duse în birou să răspundă. Cînd reveni în încăpere, el scormonea focul, ridicînd un nor de scîntei în cămin. Ea îşi luă paharul de şampanie, zîmbi şters şi sorbi o înghiţitură înainte de a vorbi. Îngenunche lîngă el, îi luă mîna, privind focul din cămin.

— Lady Pamela a murit, Rodger.

Moartea mamei operă un soi de miracol în fiinţa fiicei ei. La început, încolţi o mlădiţă timidă a unui miracol, dar Godwin o privi prinzînd rădăcini, observă o transformare în comportamentul Cillei. Tensiunea şi nelinişstea părură să se dizolve, de parcă o sarcină excedentară de energie electrică era canalizată în altă parte, pentru a alimenta un alt motor. Ea deveni mai blîndă, mai lentă în reacţii, mai puţin tăioasă, mai maleabilă.

Moartea mamei sale o eliberă pe Cilla de ceea ce crezuse întotdeauna că era destinul ei. Toată viaţa ei se considerase o replică a lady-ei Pamela, prinsă pentru totdeauna în capcana neastîmpărului şi insatisfacţiei sufletului ei, sigură că era nedemnă să primească adevărata dragoste. Acum mama ei plecase dintre cei vii şi, aşa după cum se dovedea, Cilla era renăscută. Cînd era vorba de teorie psihologică, Rodger Godwin nu era un tip sofisticat; după părerea lui, mama ei murise şi Cilla fusese eliberată. Nu putea judeca lucrurile de o altă manieră.

Şi Cilla îşi dădea seama de ceea ce se întîmplase cu ea. Maniera în care se autojudeca se schimbase. Îşi pierduse mama. Godwin se schimbase şi el, într-un fel. Ea era liberă să-l cîştige, dacă-l dorea. Şi în această direcţie era sprijinită cu hotărîre de către Lily Fantasia.

Ea îl dorea cu adevărat. Era destul de bună ca să-l merite. Şi îl cîştigă.

Nu era chiar atît de complicat.

Monk Vardan voia să-l vadă urgent. Avea acest fel de a face lucrurile să pară că sînt o poruncă venită de sus. Era spre sfîrşitul lui ianuarie, o zi geroasă, cu vînt puternic. Pălăriile erau luate de vînt şi oamenii în toată firea cădeau, alunecînd pe gheaţă. Godwin îşi consultă agenda şi-i spuse lui Monk că se puteau întîlni, dacă

era chiar atît de important.

— Dar dacă-l aduci pe Churchill sau îmi pui în cîrcă o altă misiune secretă, pe jumătate aranjată, o altă bucată de prăjitură, îţi spun de pe acum că n-ai noroc cu mine. Nu-mi pasă, chiar dacă ar fi ca soarta omenirii să depindă de asta.

— Nu fii bădăran cu mine, bătrîne. Vorbeşti cu vechiul tău camarad, Vardan. Ce zici de localul lui Dogsbody?

— Cine plăteşte?

— Regele, bineînţeles.

— Perfect.

— La ora opt?

— Perfect.

— Apropo, îmi pare foarte rău de moartea lady-ei Pamela.

— N-o ducea bine cu sănătatea. A fost o binecuvîntare.

— Da. O viaţă lungă şi activă. La ora opt. Cu bine.

În seara aceea, Monk aştepta într-un colţ retras, cînd Peter Cobra îi aduse la masă un Godwin agitat.

— Rodger, bătrîne, îţi urez cu întîrziere sărbători fericite. Sper că ai gustat din plin bucuriile sărbătorilor.

Îi făcu semn lui Peter.

— O tărie, cea mai tare.

Cobra se înclină imperceptibil. Îndată ce Godwin se aşeză, Vardan îl fixă cu un ochi ce clipea des, uşor mărit de sticla monoclului.

— Spionii mei îmi spun că tu şi iubita ta v-aţi împăcat. Pot să-ţi spun cît de fericit sînt că aud asta?

— Pot să-ţi spun că asta nu te priveşte cîtuşi de puţin?

— Ah, acelaşi Rodger dintotdeauna. Desigur, poţi spune ce vrei. Ai strîns un munte de ranchiună împotriva bătrînului Monkton, te înţeleg. Sfatul meu este însă, să cauţi să te ridici deasupra lui, bătrîne. E nesănătos. Te îmbolnăveşte. Îţi ridează obrazul de băieţandru.

— Ce era atît de urgent, Monk?

Sosiră băuturile, un paté.

— Ţi-l aminteşti pe Fratele Collister? Cel care a dispărut, care ne-a scăpat printre degete?

Godwin îşi simţi părul gîdilîndu-l, gata să i se ridice pe cap.

— Da, desigur, îl ţin minte. Doar nu vrei să-mi spui că şi-a

făcut apariţia la postul lui?

Cuvintele îi ieşeau chinuite din gîtlej, era, cu adevărat, un actor de proastă calitate. Ce se întîmplase, de fapt, Collister nu murise? Era posibil, oare? Sigur că era *posibil*. Poate că fusese reanimat de apa rece, poate că acolo, jos, printre pietre, era un spaţiu mai mare decît estimase Godwin, poate că reuşise într-un fel să se ridice, să urce la suprafaţă, cu memoria puţin zdruncinată.

— Monk, ai privirea aceea tipică, grea de secrete. Spune-mi, odată. S-a dat în stambă la cheful chefurilor? Un şobolan beat, ca unii dintre indivizii de la Dogsbody?

— S-a întors. A fost o adevărată uşurare. Eram, cu toţii, foarte îngrijoraţi.

— E teafăr?

— Puţin cam umflat de apă.

— Scuipă tot, Monk!

— Mă tem că e mort. Se pare că a căzut rău de tot, ţopăind pe stînci, acolo, în sud, a căzut în golful canalului. Înecat...

— Ce ruşine!

Şi chiar în acel moment simţi că era o ruşine, o ruşine că viaţa omului nu reuşise să triumfe.

— E, mai degrabă, o grozăvie. Marea l-a tot izbit de stînci, înainte şi-napoi. Stătea în apă, Dumnezeu ştie de cîtă vreme… poate chiar de cînd a dispărut, după cîte ştiu eu. Izbit îngrozitor, toate oasele sfărîmate şi făcute piftie, carnea descompusă. În fine, e o uşurare pentru noi. Dar e o poveste tristă.

— De ce spui că e o uşurare?

— Ne temeam că ar putea să treacă de partea cealaltă. Deţinea diferite secrete cu profil ştiinţific. Şi bietul nenorocit stătea cu lupul în faţa uşii… avea o nevoie cruntă de bani. Îl ţineam sub observaţie, nu era ceva constant, totuşi eram cu ochii pe el, din cînd în cînd. Am fost destul de alarmat cînd i-am pierdut urma, atunci, la Cambridge. Ne gîndeam că, departe de Londra fiind, va încerca să contacteze partea adversă şi să organizeze o trădare.

— Eddie Collister? Nu-mi vine să cred.

— Ba s-o crezi, bătrîne. Noi ştiam că a ieşit pe piaţă cu un produs foarte proaspăt, ştii tu ce înseamnă asta.

Mormăi foarte încet cuvîntul *bum!* şi făcu un gest cu mîinile care sugera o explozie. Era subiectul despre care nu se vorbea. Superbomba.

— Contactase pe cîţiva dintre ai noştri din guvern şi încercase să ne vîndă unele informaţii. Era incredibil de imprudent, dar Eddie nu fusese niciodată premiantul clasei, nu-i aşa? Nu, nici o legătură cu ştii tu ce.

Şi făcu, din nou, gestul cu explozia.

— Nu, a fost chiar mai subtil. N-ai să crezi, dar ştia totul despre micul nostru show cu Rommel – operaţiunea PRAETORIAN. Şi poţi tu să te uiţi mult şi bine, de parcă ai fi descoperit un rahat de cîine în farfuria de supă, el *ştia*. Spunea că nu va da publicităţii informaţia asta, despre operaţiunea sortită să fie sinucigaşă, cu toţi participanţii la ea morţi şi cîte şi mai cîte, dar tăcerea lui va costa foarte mult. Încerca să aplice puţin machiaj, dar acesta era tîrgul pe care-l oferea. Noi i-am spus că dacă suflă o vorbă despre asta, îi facem maţele jartiere şi i se va intenta şi proces pentru trădare. Poate.

— Monk, înţeleg că vrei să-mi spui că Eddie Collister era Pangloss?

— Eddie? Pangloss? Ah, dragul meu…

— Dar ştia despre PRAETORIAN, a încercat să-ţi vîndă ţie secretul şi a dat greş, dar asta nu înseamnă că nu l-a vîndut germanilor înainte de a avea loc operaţiunea. *Ştia*. Pangloss, potrivit propriei tale definiţii.

— Nu, nu şi nu. Eddie Collister n-ar fi putut găsi un agent german cu o hartă provenită de la Hitler însuşi. Nu, sărmanul Eddie Collister nu era Pangloss.

Dintr-odată, Godwin simţi că nu se mai putea abţine. Nu, Monk greşea cu siguranţă. Monk era şi el supus greşelii. Nu putea şti chiar orice afurisit de lucru. Nu avea dreptate în privinţa lui Collister. Greşea neapărat. *Trebuia* să greşească. Sau Godwin omorîse pe cine nu trebuia. Nu putea scoate un cuvînt, aşa încît era al naibii de bine că Monk continua să vorbească.

— Eddie Collister nu era nazist, nici simpatizant al naziştilor, nici un naiv care să credă în nazişti. Afecţiunea lui se îndrepta în cu totul altă direcţie. Ştii ce era Eddie Collister?

Godwin clătină din cap. Stomacul i se întorcea pe dos, gura i

se uscase. Cuvintele alunecau pe lîngă el. Ce făcuse? Pentru numele lui Dumnezeu, ce făcuse?

— Era comunist. Monk rîse cu amărăciune. Eddie era un Roşu. Cel puţin, din punct de vedere filosofic. Dar nu era un om de rînd. Era fiul unei familii bogate, educat la Cambridge. Cînd banii familiei s-au dus pe gîrlă, ce a făcut el? A dat fuga la comunişti… la drăguţul de Moş Ivan.

Godwin gîndea cu încetineală.

— Dar de ce să vîndă operaţiunea PRAETORIAN ruşilor?

Vardan clătină din cap. Îşi scoase monoclul de la ochi şi-l şterse de buzunar. Godwin îşi umezi gura cu puţin scotch.

— De ce, într-adevăr? Totuşi, deoarece ruşii o duc foarte greu, aprovizionîndu-se cu apă de la cişmea şi cu lumină de la lumînare, deoarece sînt, mai mult sau mai puţin, la nivelul începutului de secol al nouăsprezecelea, tînărul Collister avea ceva important de vînzare rusnacilor… *ştiinţa*. Secretele ascuţitorii de creioane, misterele tunsului peluzelor, genul ăsta de lucruri. Şi omul nostru mai ştia şi alte lucruri. Ştia ce au realizat americanii la Chicago, în luna decembrie şi ştia şi cum. Mai ştia şi cît de departe sîntem noi în acelaşi domeniu. Aduna toate aceste date spre vînzare. După cîte ştiu eu, ne-am înşelat, dar poţi fi al dracului de sigur că Ivan, în laboratorul lui, încercînd să perfecţioneze roata, nu ştia asta.

— Vrei să-mi spui că era spion al ruşilor?

— Bătrîne, nu poţi avea nici un fel de control asupra acestor lucruri. Era un om disperat, gata să trădeze pentru bani şi înclinaţiile personale l-au mînat către Roşii. Era un posibil trădător, un vînzător virtual de secrete. De aceea nu-l slăbeam din ochi. Trebuia să fi făcut *ceva*. Aveam două posibilităţi la îndemînă. Unii dintre cei mai impulsivi sugerau ceea ce sugerează ei întotdeauna, ceea ce domnul Edward G. Robinson al vostru ar numi o pereche de galoşi de ciment, în estuarul Tamisei. Eu, pe de altă parte, ca adept al manierelor elegante, mă gîndeam că un aşezămînt secret şi foarte bine păzit ar putea să-l scoată din scenă pe Fratele Collister… şi, în acelaşi timp, să-i rezolve criza financiară imediată. Dar a intervenit Destinul, Collister nu mai există. Din cîte s-ar putea presupune, fără nici un neajuns, afară de cazul cînd ar fi divulgat ceva cuiva şi, în loc să-l plătească, i-au făcut de petrecanie. Dar pentru moment, n-are rost să ne facem

probleme în privinţa asta, nu-i aşa? N-am face decît să intrăm în încurcătură. Drept să-ţi spun, eu mă cam îndoiesc că moartea lui Collister a fost un simplu accident, totul pare mai degrabă ciudat, nu-i aşa? Ce făcea el acolo, te întreb?

— Unde? întrebă Godwin.

— O mică ladă de gunoaie. Oricum, n-are nici o importanţă.

Îşi puse degetele arătătoare osoase pe buzele sale cizelate.

— În orice caz, povestea lui Collister s-a terminat.

— Dar cu Pangloss cum rămîne?

— Ţi-am mai spus… uită-l pe Pangloss. Nu e treaba ta în nici un fel.

Rămas singur, Godwin îşi dădu seama că ucisese pe cine nu trebuia. Recapitulă în minte ultima scenă cu Eddie Collister, îl auzi povestind, din nou, toată tărăşenia cu Coventry, cum fusese luată hotărîrea ca locuitorii să nu fie preveniţi. Şi Monk fusese implicat în treaba asta. Nu spusese el aşa? Da, desigur. Godwin dori să fi putut ataca subiectul acesta de faţă cu Monk… dar nu putea risca. Monk ar fi vrut să afle de unde ştia el adevărul.

Omorîse pe cine nu trebuia. Collister fusese vinovat de o mulţime de lucruri, poate chiar de trădare, dacă era să-l crezi pe Monk, dar murise pentru ceea ce nu făcuse. Nu el trădase operaţiunea PRAETORIAN.

Pangloss era încă în viaţă. Iar Rodger Godwin nu era tras pe sfoară, la urma urmei.

Rodger Godwin şi Cilla Hood au fost uniţi prin căsătorie în luna iunie a anului 1943, Chloe şi Dilys au luat parte şi ele la nuntă.

Unirea lor a fost sărbătorită după ceremonie, la o petrecere fastuoasă, oferită de soţii Fantasia. Toată lumea era acolo. Ziarişti şi politicieni, actori de teatru şi de film, prieteni vechi şi miniştri din guvern, dramaturgi şi romancieri, regizori şi militari şi cei mai vestiţi dirijori de formaţii muzicale din Londra. Una peste alta, era un zaiafet în toată puterea cuvîntului.

Darurile erau foarte originale, aşa cum era de aşteptat de la o asemenea adunare de personalităţi. Două erau, însă, de o calitate deosebită.

Jacob Epstein prezentă bustul în bronz al Cillei, care-i ţintui locului de uimire pe invitaţii la petrecere. Erotismul figurii, al

atitudinii ei, surprins în curbura buzelor, era aproape şocant, cu toate acestea era o realizare absolut decentă şi fidelă.

Monk Vardan le dărui o clepsidră uriaşă, înaltă de aproape un metru, datînd de la începutul secolului al nouăsprezecelea, veche de aproape o sută cincizeci de ani. Era un obiect minunat, încărcat de ani şi de o demnitate impunătoare, de spiritul familiei Vardan, care îl înaintase în grad, la loc de frunte printre obiectele casei şi, de atunci, le însoţise mereu existenţa. Monk scrisese pe felicitarea lui: *Un memento pentru a vă bucura din plin de orice clipă, pentru că Timpul nu stă niciodată pe loc, ci aleargă neîncetat*.

Charles Hugh Maxwell Godwin se născu la Londra, pe 16 mai 1944. Cînd Cilla îşi ţinu fiul pentru prima oară în braţe şi-i mîngîie cu buzele căpşorul acoperit cu puf, privi în ochii soţului ei şi-i spuse:

— Rodger, iubitule, trebuie să ne gîndim la Eton. Tatăl meu a studiat la Eton, după cum ştii.

Godwin încuviinţă din cap şi o sărută. Vorbise deja cu Monk.

28

La începutul toamnei lui 1944, Godwin abandonase aproape speranţa de a-l mai descoperi vreodată pe adevăratul Pangloss. În mod simbolic, omorîse un Pangloss, un trădător şi un altul ar fi putut considera ziua aceea o zi mare: îşi dusese la bun sfîrşit răzbunarea şi cum ar fi putut el să ştie că tînărul Collister nu era persoana în cauză?

Se împlineau aproape trei ani de cînd operaţiunea PRAETORIAN eşuase şi Godwin presupunea că un altul în locul lui s-ar fi lepădat demult, ca de dracul şi ar fi abandonat cercetările. Părea că Max Hood murise cu zeci de ani în urmă, dar realitatea era că cel care-l omorîse era încă în viaţă şi în siguranţă. Şi lucrul

acesta nu se putea accepta. Dar nu era numai asta. Godwin devenise perfect conştient că, în ordinea naturală şi prestabilită a lucrurilor, îi luase locul lui Max. Era soţul Cillei, era acum tatăl lui Chloe, era acasă la el în biroul lui Max, în Sloane Square. Trădîndu-l pe Max şi apoi înlocuindu-l, apărea necesitatea morală de a-l răzbuna – cel puţin aşa vedea Godwin lucrurile, în calitatea lui de moralist născut în Iowa. Deoarece dăduse greş o dată, imperativul de a reuşi devenea cu atît mai puternic.

În visele sale, căutarea lui Pangloss îmbrăcase o nouă formă: devenise o siluetă înfăşurată în manta, care ieşea treptat din ceaţă. Trecuse multă vreme de cînd Godwin nu se mai gîndise deloc la individul misterios şi încă neidentifîcat, învăluit în ceaţă, care încercase să-l omoare în noaptea aceea, în Berkeley Square. Dar în noaptea aceasta, silueta înfăşurată în manta din visul său se metamorfoza în individul din scuar şi Godwin simţi în nări mirosul ceţii şi al sîngelui şi, sub picior, bucata de ureche pe care călcase...

Se trezi, leoarcă de sudoare, tresărind speriat. Întinse mîna şi simţi trupul Cillei care dormea liniştită alături de el. Ferestrele erau deschise şi perdelele tremurau uşor în adierea vîntului. Era ora şase dimineaţa. Îşi scoase picioarele la marginea patului şi se ridică în capul oaselor. În minte îi stăruia încă silueta omului din ceaţă. Cine fusese? *Cine?*

Cilla se întoarse spre el, se sprijini în cot şi căscă. Se lupta să deschidă ochii.

— Te simţi bine? E Charlie cel care se aude?

— Mă simt bine şi e vocea lui Charlie. Mă duc să văd ce face tînărul Stăpîn. Tu culcă-te la loc.

Cilla pregătea o versiune cinematografică a piesei de succes *Hainele cernite ale văduvei* şi aceasta era una dintre rarele zile libere pe care le avea. Zîmbind, se lăsă să cadă înapoi pe pat.

Tînărul Charlie Godwin, în vîrstă de patru luni, făcea o larmă îngrozitoare, ce se auzea în tot holul, dar Godwin se vedea încă în Berkeley Square, iar urechea individului era pe caldarîmul umed. În timp ce se îndrepta spre camera fiului său, se lupta să-şi alunge din minte această imagine. Adulmecă în aer mirosul îmbietor care venea din bucătărie unde se cocea ceva în cuptor, apoi rămase în uşă, îmbrăţişîndu-şi cu privirea băiatul, pentru prima oară în ziua

aceea.

— Charlie Godwin, de ce naiba te trezeşti atît de devreme? Te întreb. Ţi-e foame? Doamne, omule, îţi curg balele… ce vor spune cei de la club? Şi cred că ţi-ai şi făcut treburile de dimineaţă. Foarte bine, flăcăule, las-o-ncolo de demnitate, să ne punem pe treabă şi să ne facem toaleta poponeţului…

Charlie începuse să surîdă la auzul vocii tatălui său. Godwin îl gîdilă pe piept şi foarte curînd, rîdeau amîndoi, încît… pentru moment, îl uitase pe omul din ceaţă.

Pe vremea cînd tînărul Charlie Godwin împlinise abia o lună, Aliaţii debarcaseră în Europa. Era cea mai mare debarcare din istoria omenirii şi Hitler îşi activase „armele răzbunării“, cum le numea el. Englezii le numeau V-1, sau bombe bîzîitoare, sau rachete zburătoare. Avioanele fără pilot erau opera unui tînăr savant numit Werner von Braun şi a unui expert în artilerie din primul război mondial, Walter Dornberg. În acel iunie al anului 1944, naziştii lansară acele rachete primitive, dar mai sofisticate, totuşi, decît avusese oricine pînă atunci, din strîmtoarea Dover, în direcţia Londrei, aterizînd în Kent, în Essex şi în Londra.

Prin Septembrie, rachetele V-1 cedară locul celor numite V-2, cu o rază mai mare de acţiune şi mai puternice. Spaima pe care o stîrneau era, în consecinţă, mai mare. Aspectul de roboţi al bombelor părea să le facă şi mai înspăimîntătoare. Cerul nu mai era înţesat de bombardiere, aşa cum fusese în timpul Blitz-ului. În acele zile exista cel puţin un motiv al bombardamentului, existau ţinte la sol, totul avea un sens în contextul naţiunilor implicate în război şi se putea prevedea natura atacului. Acolo sus, pe cer, erau tineri piloţi germani care-şi riscau vieţile. Exista un factor uman. Dar cu rachetele era altceva. Pentru germani nu mai exista nici un risc, odată ce erau lansate aparatele V-2. Nimeni nu ştia unde vor cădea. Totul era un joc al întîmplării; de aici, acea teroare inexplicabilă.

Dintre cele treizeci de scene principale ale teatrelor londoneze, numai opt rămaseră deschise. Cînd Cilla lipsea pentru că turna vreun film, publicul se împuţina la *Arsenic şi dantelă veche* la Teatrul Strand, la *Ultima dintre doamnele Cheyney* de la Savoy şi la *Suflet voios* de la teatrul Duchess. Din ce în ce mai

mulţi copii erau evacuaţi la ţară, pentru a fi în siguranţă, la adăpost. Cilla o trimisese pe doică la Stillgraves cu Chloe şi cu Dilys, cu puţin înainte de naşterea lui Charlie. Apoi, ea şi Godwin îl luară pe fiul lor nou-născut acolo, pentru lunile iulie şi august. Lăsîndu-le pe fetiţe cu a doua doică, se întoarseră la Londra în septembrie, cu bătrîna doică şi cu Charlie, pentru două săptămîni, deoarece Cilla începuse să lucreze la film. Dar atacul violent al rachetelor V-2 o îngrijoră pe Cilla pentru fiul său, aşa încît Charlie împreună cu doica lui se întoarseră la Stillgraves. Era o perioadă agitată, dar, într-o măsură, erau, cu toţii, foarte siguri că vor cîştiga războiul în cele din urmă. Cilla şi Godwin regăsiseră încrederea şi fericirea. Copiii erau sănătoşi. Războiul avea să fie cîştigat. Cu toţii aveau să reuşească.

Totuşi, ameninţarea constantă a rachetelor V-2 nu putea fi ignorată. Puteau să apară în orice moment, ziua sau noaptea. Dar nu se îndoia nimeni că de venit, vor veni. Din punct de vedere profesional, atacurile rachetelor fuseseră un subiect gras pentru materialele lui Godwin. Dar altfel, erau o ameninţare permanentă.

Priestley îl chemă pe Godwin în apartamentul său din Albany la un păhărel, într-o seară tîrzie de octombrie. Îl găsi bînd whisky. Îşi sprijinea picioarele pe un scăunel, în faţa focului. Rînjea ca un heruvim matusalemic şi foarte cinic, pufăind dintr-una din pipele lui negre şi noduroase.

— Trage-ţi un fotoliu şi toarnă-ţi un pahar. Să stăm puţin la taifas.

Pe la miezul nopţii, cînd dangătul clopotelor răsuna în tot oraşul, Priestley îşi mai turnă un pahar şi-i dădu apoi sticla lui Godwin.

— Înţeleg că soţia ta toarnă un nou film şi că lucrează din nou cu Lieberman. Ce crezi despre el?

— Ce se poate crede despre el? Niciodată nu ştiu ce să cred despre europeni. Avem puncte de referinţă diferite. Niciodată nu ştiu ce *gîndesc* ei.

— Acum e vorba despre o cultură veche. Persecutaţi, purtaţi dintr-un loc într-altul, nevoiţi să se bazeze pe ei înşişi pentru a supravieţui. Lieberman e un tip deosebit. Are o energie animalică, debordantă. Exact ceea ce aşteaptă o femeie de la un bărbat.

Pufăituri din pipă.

— Dar tu ştii lucrul ăsta.

Priestley se aşează pe scăunel şi scormoni jeratecul.

— Zilele trecute am dat nas în nas cu o altă prietenă veche de-a ta, cred că-ţi aminteşti de Anne Collister. Se învîrteşte într-un cerc destul de restrîns, umblă cu un avocat tinerel, de familie bună. N-a avut prea multe de spus, adică avocatul. Am fost izbit de teribila asemănare cu Eddie Collister, de care mi-a amintit. Probabil că din cauza asta s-a îndrăgostit de el. Femeile sînt fiinţe ciudate. Mama ei a murit acum aproape şase luni, iar tatăl ei, la o lună după maică-sa. Mi se pare că moartea misterioasă a tînărului Eddie le-a pus şi lor capăt vieţii. Un tînăr moare şi întreaga familie se ofileşte din cauza asta.

Godwin aprobă din cap.

— O poveste tristă.

Se gîndea la Anne care-i povestea fel de fel de istorioare despre tatăl ei. Cum fata în casă sau bucătăreasa sau altcineva din personalul casei, turnase porridge pe fereastră, peste o bombă germană. Oricum s-ar fi petrecut lucrurile, povestea îl distrase la vremea aceea. Acum toţi dispăruseră, în afară de Anne.

— Anne a întrebat de tine. Aflase că eşti proaspăt tată. A zîmbit şi a spus că erai făcut să ai o familie. Era sincer fericită pentru tine, Rodger. M-am gîndit că ţi-ar plăcea să ştii asta.

— Sper ca avocatul să fie omul potrivit. Dumnezeu ştie, ea merită din plin un bărbat bun.

— Spunea că-i lipseşte Edward, că se gîndea la el ca la o victimă a războiului. Biata fată, e deosebit de emotivă. Foarte vulnerabilă. Frate-său, maică-sa, taică-său, unul după altul. În şir indian. Trebuie să fie la capătul puterilor la ora asta. Totuşi, ce rău i se mai poate ei întîmpla acum?

— În orice caz, a avut dreptate în privinţa lui frate-său. Era unul dintre cei condamnaţi. Ştii, Jack, eu… îţi aduci aminte de Pangloss? Misteriosul agent nazist care l-a trădat pe Max?

Priestley sforăi, în mijlocul unui nor de fum parfumat.

— Desigur. Una peste alta, nu sînt ţicnit, Rodger. Nu e un lucru pe care îl poţi uita atît de uşor.

— Ei bine, ai putea crede că eu sînt ţicnit, dar am început să

aflu unele lucruri despre Eddie şi punîndu-le cap la cap, am început să cred că el ar putea fi Pangloss. Cînd a dispărut, m-am gîndit că ştia o mulţime de secrete… e o poveste lungă şi încîlcită, dar detaliile se potrivesc…

Priestley îşi coborî bărbia în piept şi trase cu putere din pipă.

— Nu l-ai omorît tu pe sărmanul ticălos, nu-i aşa?

— Jack, pentru numele lui Dumnezeu…

— Eşti un prost dacă crezi că el era Pangloss. Era compromis, era un om de nimic, destul de patetic, dar cu greu îl puteai crede trădător.

— Desigur, tu ai dreptate şi eu n-am avut.

Ar fi dorit ca Priestley să nu fi făcut remarca aceea cum că el l-ar fi omorît pe Eddie. Era genul de întrebare ce-l făcea pe un om vinovat să fie sigur că toată lumea ştia care era adevărul. Priestley privea flăcările din cămin, pleoapele-i cădeau grele peste ochii aproape închişi, dar un zîmbet răutăcios i se răsucea în colţurile gurii.

— Dar de unde ştii tu că eu am dreptate? De unde ştii că nu el era Pangloss? Poate că într-adevăr era, cum poţi tu să fii sigur?

— Sînt sigur. Dar tu cum ai ghicit că eram atît de sigur?

— Aha! Eminenţa cenuşie, prietenul nostru Vardan! Sînt teribil de tentat să fac din el personajul unui roman, sau al unei piese. Îmi aminteşte mereu de un personaj aflat în culisele Revoluţiei Franceze. El e cel care te asigură că Eddie nu era Pangloss, nu-i aşa? Monk ăsta al nostru e atît de amabil!

— Da, dar continui să mă întreb… eu credeam că era Eddie şi uite că nu era el. Aşa încît m-am întors de unde am plecat. Vreau, în continuare, să aflu adevărul.

— Nu mai spune, a trecut cam mult timp de atunci, nu-i aşa? De ce nu laşi baltă subiectul ăsta?

— E mult de atunci. Dar nu chiar atît de mult. A murit în braţele mele, Max, vreau să spun. Am văzut fulgerul glonţului care m-a lovit…

— Ce naiba înseamnă asta? Gloanţele care te lovesc nu produc nici un fulger. Te lovesc şi atît. Durere, s-ar putea.

— Max a murit în braţele mele. Vreau să aflu cine a fost vinovat de toată întîmplarea asta. Tu nu?

Priestley ridică din umeri.

— Dar tu eşti un băiat atît de iertător, atît de blînd. Eu nu sînt aşa.

— Nu pot să uit şi nu pot să iert. Max şi cu mine ne cunoşteam de multă vreme. El a făcut din mine un bărbat. E... e...

— Ceva personal. Voiai să spui că e o problemă personală?

— Da, Jack.

Priestley se afundă şi mai mult în fotoliul său, mormăi, mai mult pentru sine, îndesîndu-şi scrumul în pipă. Era actor, lucru pe care-l puteai uita cu uşurinţă. Dar tot timpul condusese conversaţia în direcţia în care voise el realizînd un adevărat spectacol şi acum urma să-şi primească plata pe care o merita.

— Repetă, te rog, Jack. Ce ai spus?

— Am spus că ştiu cine este. Adică individul pe care-l cauţi tu.

— Ai face bine să fii mai explicit.

— Ştiu cine este Pangloss.

— Jack, nu este un subiect cu care se glumeşte.

— Dar nu glumesc deloc. Informaţia mi-a ajuns la urechi. Am pus lucrurile cap la cap. Ştiu, într-adevăr, cine este Pangloss. Un agent german. Nu e nici o îndoială, crede-mă.

Priestley zîmbi alene, ca un copil dispreţuitor, în timp ce ochii lui se îndreptau încet spre Godwin. Era un om căruia îi plăcea să deţină secrete. Îi plăcea să le ştie pe toate.

— Ai vrea să-l cunoşti, Rodger?

Godwin ajunsese la timp în Cable Street, dar problema era că ceaţa era atît de deasă, încît Priestley ar fi putut să se afle oriunde şi să nu-l observe. În cele din urmă, văzu conturul incert al unei siluete de om scurt şi îndesat, îmbrăcat într-un impermeabil care mătura caldarîmul şi cu o pălărie trasă mult peste ochi. Mirosul fumului de pipă se adăuga ceţei care învăluise totul. Era Priestley.

Se îndreptară împreună spre colţ, la subsolul blocului învecinat, către strălucirea difuză ce anunţa localul *Mielul şi Hamalul*. Priestley mormăi, cu pipa strînsă între dinţi.

— Vine aici pentru a-şi întîlni oamenii de legătură. O pereche de irlandezi în solda germanilor. După cîte ştiu prietenii mei, irlandezii lucrează în docuri şi prin împrejurimi, adunînd, pe cît posibil, mai multe frînturi de informaţii. Prietenii mei nu ştiu cum a

intrat Pangloss în legătură cu aceşti ticăloşi, dar într-un fel au făcut-o. În orice caz, se întîlneşte cu ei săptămînal, stau de vorbă, apoi se despart. Sînt convins că el e omul nostru.

Micile restaurante din toată Londra făceau afaceri bune în timpul acestor luni aflate sub semnul bombelor zburătoare. În aparenţă, perspectiva morţii în tovărăşia amicilor era mai tentantă decît aceea de a da ortul popii în apartamentul propriu, ascuns sub masă. Deşi treburile nu prea mergeau la *Mielul şi Hamalul*, localul era plin şi îmbîcsit de fum şi de căldură, asemeni altor o sută de cîrciumi din East End. Jocul cu săgeţi trase la ţintă era în plin avînt, berea era trezită iar patronii, în cea mai mare parte muncitori, umblau în hainele lor ţepene şi pătate. Pe perete se vedea o hartă soioasă care înfăţişa cotropirea Europei. În jurul ei se strînseră cîţiva bărbaţi care se certau pe probleme de strategie.

Godwin era neliniştit şi iritabil, nu-i ardea deloc de vorbă. Rămaseră în umbră, ocupîndu-se de berea din pahare. Priestley care se temea să nu fie recunoscut, îşi ţinea pălăria trasă pe ochi şi figura învăluită într-un nor de fum. Căldura şi berea clocită îi provocau lui Godwin o durere de cap care rima perfect cu răceala lui. Tocmai îşi dorea să fi avut o aspirină la îndemînă, cînd se simţi înghiontit uşor. Priestley dădea din cap în direcţia a doi indivizi care intrau pe uşă. Unul dintre ei, mare, cu faţa brăzdată, cu umeri greoi, purta o şapcă din stofă; celălalt, mult mai scund, cu faţa rotundă, cu păr roşu, rărit şi privire crucişă. Îşi luară cîte o halbă de la bar şi se postară într-un colţ de unde puteau supraveghea uşa. Îşi aprinseră pipele şi se aşezară tăcuţi.

— Tipii aştia? Imaginea lui Godwin despre spionii nazişti suferea o înfrîngere.

— Îţi dau cuvîntul meu. Sînt o sursă grozavă de informaţii. După douăzeci de minute, intră al treilea bărbat, care se îndreptă glonţ spre acel colţ, fără a privi o clipă în jur. Era solid, cu o constituţie puternică şi purta trenci cu cordon. Îşi scoase mănuşile şi luă loc lîngă cei doi irlandezi.

Godwin privi pe noul venit, apoi se întoarse spre Priestley.

— Eşti foarte sigur?

— Ăsta e Pangloss.

Godwin se întoarse şi-l privi pe Stefan Lieberman, aplecîndu-

se peste masă şi lăsîndu-l pe omul cu faţa brăzdată să-i aprindă ţigara.

Îi pomeni întîmplător Cillei de Lieberman, într-o seară cînd ea adusese două ceşti de ceai în biroul unde Godwin lucra la un articol. Era obosită dar bine dispusă, într-un fel cum n-o mai văzuse încă dinaintea căsătoriei lor. El se obişnuise acum cu felul în care Cilla părea să-i aducă o anumită linişte, ori de cîte ori se apropia de el. Totuşi, întrebarea obişnuită, răsărită pe moment, îi trecu prin minte o scurtă licărire: adusese ea, oare, la fel, cîndva, ceaiul pentru Max Hood, sau pentru nenumăraţi alţi anonimi, în camera asta? Îi plăcuse, oare, lucrul acesta, mai mult atunci decît acum? Nu-i venea să creadă că asemenea întrebări vor dispare vreodată. Erau întrebări reflexe. Va fi întotdeauna gelos pe trecutul ei şi pe secretele pe care le ascundea el. Dar era o gelozie benignă. Pentru Cilla trecutul era o carte închisă definitiv. Aşa încît întrebările care-i apăreau prin ungherele minţii, în momente stranii, nu-l deranjau cine ştie ce. Doar că se aflau acolo, inevitabile, fără să aibă vreo semnificaţie demnă de luat în seamă. O privea cum se cuibărea ca o pisică, în capătul canapelei, după ce-şi aşezase ceaşca şi farfurioara pe birou. Citea Jean Austin, *Mansfield Park*. Începuse să poarte nişte ochelari micuţi, pentru citit, cu ramă de baga, pe care-i lăsa să alunece pe vîrful nasului. Avea treizeci şi unu de ani acum. Ideea de a-şi petrece toţi anii ce urmau să vină, alături de ea, îl ameţea.

— Zilele trecute, cineva m-a întrebat ce cred despre Stefan Lieberman. Şi n-am prea ştiut ce să răspund. Nu-l cunosc îndeajuns. Totuşi am sentimentul că vine în casa asta de secole.

— Cine Dumnezeu te-a întrebat despre Stefan?

— Cineva de la BBC. Se pare că acum Lieberman vrea să ia contact direct cu războiul. În calitate de corespondent. Cred că BBC-ul l-ar putea trimite. Poate că vor să-i dea să facă vreo emisiune oarecare. Cine ştie? Au un fel misterios de a-şi pune la cale surprizele… Mă gîndeam că ar fi bine să-mi împărtăşeşti gîndurile tale despre el, iar eu să le transmit mai departe.

Sorbi ceaiul şi simţi cum aburul îi desfunda căile nazale.

— Vreau să spun că ai lucrat cu el la fel de mult ca oricine. Ba chiar mai mult.

— Da.

Îşi puse degetul între file ca să ştie unde rămăsese.

— Întotdeauna mi-a fost milă de el. Obişnuia să povestească despre familia lui, despre cei care rămăseseră în viaţă şi care trăiau suportînd teroarea lagărelor de concentrare. La Viena, nu-i aşa? Poate că acum sînt morţi. Lieberman nu mai pomeneşte nimic despre ei… e atît de îngrozitor, oameni care mai mor încă, acum cînd războiul e pe cale să se sfîrşească.

— Mă întreb dacă are vreo posibilitate să descopere ce e cu ei? Cîndva, părea să aibă o persoană de legătură acolo…

— Nu ştiu. Dar este îngrozitor de îngrijorat, asta o ştiu. N-am mai văzut pe nimeni care să fi îmbătrînit atît de mult în ultimii ani. Cred că faptul de a nu şti nimic despre ei a fost cauza.

— Nu voi uita niciodată seara cînd mi-a povestit despre cealaltă viaţă a lui, ciudat lucru, două vieţi complet diferite, care aproape că nu au nici o legătură între ele. Totul atît de bine calculat. O viaţă în Europa, alta la Hollywood, apoi, o a treia aici, în timpul războiului. El însuşi e un actor perfect. A trebuit să fie.

— Interludiul american.

Suna îngăduitor.

— Da, e puţin cam cabotin, e adevărat. Toată viaţa lui pare un fragment dintr-un spectacol. Îl plîng pe biograful lui.

— Se spunea ceva despre o soţie mexicană, o fată misterioasă sau cam aşa ceva…

— Da, ceva mai degrabă tenebros. Zîmbi.

— Se pare că e nemaipomenit cu femeile, nici una nu-i rezistă.

— Aşa am auzit şi eu. Omul tău de la BBC ţi-a spus asta?

— Cam aşa ceva. Mi-a spus-o ca pe un lucru cunoscut de toată lumea. Ca şi în cazul lui Homer Teasdale.

— E destul de atrăgător, nu-i aşa?

— Homer?

— Lieberman, iubitule. Are în el ceva animalic, fascinant, nu ţi se pare? Ca şi cîntecul… dă-mi un om primitiv.

— Ce vederi politice are? Ştii cum sînt cei de la BBC.

— Nu l-am auzit niciodată discutînd politică. În afară de discuţiile despre nazişti, desigur.

— Cum mai trebuie să-i urască, spuse Godwin încet.

— Fără-ndoială. Dar ceea ce cred eu că-i mai puternică decît

ura, e... presupun că e frica. Pare să aibă faţă de ei o frică viscerală, foarte personală.

— Poate că asta se asortează cu fascinaţia animalică. Nu se ştie niciodată ce gusturi pot avea femeile.

— Poate că nu e nevoie să-i pomeneşti omului tău de la BBC despre fascinaţia animalică.

Se ridică de pe canapea şi veni în spatele lui, punîndu-i mîinile pe umeri.

— Bea-ţi ceaiul, iubirea mea. Îţi va face bine la gît.

Îl aşteptă să bea toată ceaşca.

— Acum vino în pat. Am unele planuri în legătură cu tine... Te voi face să transpiri pînă-ţi iese toată răceala... dacă crezi că eşti dispus.

Îi şopti ceva la ureche, gîdilîndu-l.

Priestley adulmeca vînatul şi nu-l putea lăsa din gheare. Prin natura lui era un aventurier, un om căruia îi plăcea să joace teatru şi se simţea în largul lui făcînd acest lucru. Era atît de sigur în privinţa lui Lieberman, încît era hotărît să-l facă pe Godwin să vadă cu ochii lui. Cu această idee în minte, îşi petrecu o parte din preţiosul său timp în discuţii interminabile cu un detectiv particular pe care-l cunoştea de ani de zile, încercînd să dea la iveală orice fel de dovadă a perfidiei lui Lieberman. Îi luă ceva timp, dar, în cele din urmă, se dovedi că meritase, într-adevăr, efortul.

Godwin tocmai ieşea din clădirea radiodifuziunii, privind cum strălucea Portland Place, spălată de ploaie şi luminată de farurile taxiurilor, cînd Priestley ţîşni de după o uşă şi, într-o clipă, se afla exact în spatele lui.

— Te-ai hotărît?

— Cilla spune că e-n ordine cu el. Sincer să fiu, Jack, e greu să ţi-l închipui lucrînd pentru nazişti.

— Îţi pot înşira nenumărate motive. Poate că nici nu este evreu aşa cum susţine el. Poate că s-a băgat în treaba asta pentru bani. Sau poate că la mijloc e dragostea pentru vreo femeie. Poate că e şantajat. Nenumărate motive.

Godwin dădu din cap afirmativ.

— Da, şantaj. Asta e.

— I-am descoperit femeia. O femeie oarecare. Nu e genul la care te-ai aştepta de la prietenul nostru Lieberman. Nu e o vedetă de revistă, nimic de genul ăsta. Dar el o vizitează regulat, o dată pe săptămînă, cel puţin. O căsuţă mică, în Golders Green.

— Ce interes ar putea prezenta ea pentru noi?

— Nu ştiu, Rodger. Dar nu se arată deloc, iar el se furişează acolo... cînd ai de-a face cu o persoană în care n-ai încredere, atunci tot ce face ea devine interesant. Cine e femeia asta? De ce e atît de misterioasă? Poate că ea constituie obiectul şantajului... sau poate că e superiorul lui pe linie de spionaj... poate că o iubeşte şi că amîndoi sînt nazişti, problema este că noi trebuie să aflăm.

— Cum, Jack?

Godwin nu era făcut pentru toate aceste sforării, cum le numea Priestley. Lui Priestley îi plăceau, însă, la nebunie.

— Eu sînt actor. Vom face o mică piesă din treaba asta. N-ai nici un motiv să te nelinişteşti.

Casa din Golders Green era izolată, avea trei nivele, în faţă o grădiniţă cu flori veştejite, din care nu mai rămăseseră decît tulpinile înalte şi planta agăţătoare care şerpuia pe tencuiala veche şi umflată de umezeală, prin dreptul ferestrei dormitorului, ca o venă sclerozată. Ferestrele de la stradă erau întunecate, dar din dosul casei venea o lumină palidă. Era frig şi umed şi nimeni nu se aventura pe aleea acoperită cu iarbă sau pe suprafaţa vopsită, pe care cădeau fulgi de zăpadă.

Priestley se propti în sonerie. Figura lui îşi pierdu însufleţirea, se încruntă – o mască sinistră, un personaj macabru din piesă. Se lăsă cu toată greutatea pe sonerie şi, în vreme ce auzea un zgomot de partea cealaltă a uşii, deveni dintr-odată, un alt om, intrat perfect în pielea personajului. Uşa se deschise încet, ca pentru a zări prin crăpătura ei cine era acolo. Priestley îşi strecură vîrful ghetei înăuntru pentru a o propti, iar vocea i se insinuă joasă şi guturală, în dialectul din North Riding. Mormăi ceva despre Poliţia Metropolitană, arătă un soi de legitimaţie cu ecuson, pe care Godwin n-o putea zări şi dădu buzna în vestibul. Lui Godwin îi pătrunse în nări un miros ca de flori strivite, în întunericul rece şi neospitalier.

Femeia era mică de statură şi subţire, uşor adusă de spate, cu părul sur strîns în coc. Purta o rochie de lînă frumos croită, peste care avea o flanelă grea, tricotată, fixată la gît cu un lanţ. Avea faţă îngustă, capul uşor aplecat, ca o floare gata să se vestejească pe tulpina firavă a gîtului ei. Îi conduse printr-un coridor, într-o sufragerie prost luminată, la o masă acoperită cu o faţă de masă din dantelă îngălbenită, fără vase şi fără nimic altceva în mijloc.

— Ce am făcut?

Doar trei cuvinte, cele mai patetice pe care le auzise Godwin vreodată.

— Trebuie să vă pun cîteva întrebări, doamnă. Îl cunoaşteţi pe un oarecare Stefan Lieberman, nu-i aşa?

— Dacă-l cunosc? Desigur. S-a întîmplat ceva? E teafăr? Avea un accent german mai pronunţat decît al lui Lieberman. După socoteala lui Godwin, trebuie să fi fost trecută de cincizeci de ani şi era foarte înspăimîntată. Din pricina lui Priestley care făcea pe poliţistul? Sau poate din alt motiv, mai misterios? În orice caz, nu era vedetă de revistă, nici vreo damicelă ascunsă în taină de Lieberman. Nu era nici vreun superior nazist pe linie de spionaj. Îi amintea lui Godwin de o persoană pe care o contactaseră cînd căutau să angajeze doica numărul doi.

— Facem cercetări în legătură cu activităţile desfăşurate de domnul Lieberman. Ne puteţi fi de ajutor. Ah, acesta este ibricul dumneavoastră, presupun?

— Pentru ceai. Stefan e bine?

— N-aş refuza o ceaşcă de ceai, în nici un caz. Îţi scoate frigul din oase. Vă rugăm.

Se ridică de la masă, încurcată. El luă loc.

— Da, pentru moment, Lieberman se simte foarte bine. Facem doar nişte cercetări, doamnă. Foarte confidenţiale, înţelegeţi.

El o urmă, se opri în uşa bucătăriei, în timp ce ea scotea ibricul de pe foc, după ce conţinutul dăduse în fiert.

— Tot ce aveţi de făcut, doamnă, este să fiţi foarte sinceră cu noi şi totul va merge de minune atît pentru dv. cît şi pentru Lieberman.

Ea îşi făcea de lucru cu serviciul de ceai, făcînd să sune porţelanul ceştilor.

— Stefan are probleme? Trebuie să-mi spuneţi. Vocea îi era umedă, de parcă era gata să izbucnească în plîns. Poate că se închipuia înapoi, în Reich. Îi puteai ghici frica în voce, o persoană obişnuită să se ghemuiască în propria spaimă, ca într-o carapace de protecţie, în faţa autorităţilor. Pe undeva, îi atinsese un punct dureros din trecutul ei şi femeia cedase.

— Voi face orice-mi cereţi, dar vă rog, nu-i faceţi vreun rău lui Stefan, nu e vina lui, nimic din tot ce se ştie nu e vina lui…

— Faceţi cum vă spun, vom proceda cum e mai bine pentru Lieberman. Acum să bem o ceaşcă de ceai şi să ne cunoaştem. Nu aveţi nici un motiv să vă fie frică, noi nu sîntem de la Gestapo. Să ne aşezăm şi să ne povestiţi totul. Deşertaţi-vă sacul.

Pentru că Priestley îşi îmblînzi, dintr-odată, manierele, frica femeii se topi. Dorea să şi-l apropie pe torţionar; era singura ei speranţă. Se grăbi să aducă ceaiul în sufragerie şi se scuză pentru frigul din casă. Turnă în ceşti pentru fiecare dintre ei şi ochii ei întîrziară curioşi, pentru o clipă, asupra lui Godwin, care îi zîmbea încurajator. Godwin vedea toate acestea în maniera lui Kafka. Încerca să se pună în locul ei, o femeie care nu avea nici un fel de idee despre ceea ce se întîmpla, despre cît de serios era pericolul, doi străini care-i luaseră cu asalt casa şi-i ceruseră ceai… Trebuie să fi fost o situaţie disperată, i se dăduse brînci pe scenă fără a fi prevenită, fără a avea nici un indiciu cu privire la piesa care se juca acolo şi tot ce putea spera ea acum, era să aibă parte de cît mai puţină suferinţă. Priestley abandonase aerul înspăimîntător şi oficial, în favoarea unuia mai confortabil – un drăguţ de poliţist, mai copt, sorbindu-şi ceaiul fierbinte din farfurioară. Godwin se întreba dacă era adevărat sau era vorba doar, de o pură simulare. Pentru Priestley era, oare, doar un joc? S-o sperie de moarte pe biata femeie, s-o facă să ciripeaiscă şi poate să afle dacă Lieberman era spion nazist? La ce i-ar fi folosit asta lui Jack Priestley? Da, pentru simpaticul Jack era un joc.

Jack nu trebuia să se ducă şi să omoare pe nimeni.

Mintea lui Godwin pornise să rătăcească în depărtări şi cînd reveni la realitate, tresări.

— Descrieţi, vă rog, relaţia dumneavoastră cu domnul Lieberman.

— Relaţia? Dar e clar că dumneavoastră ştiţi…

— Să presupunem că noi nu ştim nimic.

— Sînt sora lui, desigur…

Priestley îl privi pe Godwin o clipă, apoi se înfundă iar în scaun, mîzgălind nişte însemnări într-un carnet.

— Desigur… dar lucraţi cu el? Nu vă supăraţi, spuneţi-ne adevărul sau va da de bucluc… şi dumneavoastră de asemenea, dragă doamnă, pentru că noi, englezii, sîntem foarte conştiincioşi în cercetarea acestui gen de lucruri cum sînt afacerile fratelui dumneavoastră…

Femeia făcu un ultim apel la normalitate, o ultimă fîlfîire de aripi înainte de izgonirea din Paradis.

— Fratele meu scrie piese de teatru. Englezilor nu le plac? E o crimă, oare, să scrii piese de teatru care nu plac poliţiei?

Priestley clătină încet din cap, îşi lăsă mîna pe mîna ei, o bătu uşor ca un metronom ce măsura ultimile ei clipe de siguranţă. Era un gest teribil de rău prevestitor şi Godwin simţi că-l trec fiori.

— Nu, nu e vorba despre piese… Se făcu că-şi consultă însemnările pentru a-i afla numele mic, dar ea i-l dădu imediat, din spirit de cooperare: *Renate*.

— Nu, Renate, nu-mi amintesc să fi suspendat nici o piesă de-a lui vreodată… şi să n-ai nici un dubiu, Renate Lieberman, dacă nu ne ajuţi, fratele tău va ajunge pe mîna călăului, foarte curînd. În bătrîna noastră ţară spionii sînt spînzuraţi. Asta în cazul în care-i prindem cu mîţa-n sac, desigur. Spionajul… e o treabă a naibii de periculoasă, dezgustătoare. Spionajul în vreme de război, livrarea secretelor către duşman, cu consecinţa pierderii unor vieţi omeneşti… Nu, eu aş spune că spînzurătoarea e o pedeapsă prea blîndă pentru astfel de oameni, dar vremea bănuielilor şi a categorisirilor a trecut, din păcate, acum faceţi ce puteţi să vă salvaţi fratele, domnişoară Lieberman. Dezvăluiţi-ne toate murdăriile în care a fost implicat fratele dumneavoastră…

Ea încercă să pareze atacul direct, dar lacrimile îi ţîşniră într-un şuvoi tăcut, generos şi neîntrerupt, scăldîndu-i obrajii. Părea mai bătrînă, mai obosită, o victimă a unui renghi urît, gîndindu-se că viaţa unui om era în mîinile lui Jack Priestley. Depindea de ea, poate era în stare să salveze viaţa fratelui său. Era o scenă dintr-una din piesele lui Priestley, cum ar fi, de exemplu, din *Scurtele vizite ale unui inspector*. Pentru ea, reprezenta realitatea, pentru

Priestley era un joc.

Sărmanul Jack nu ştia. Nu ştia că, la urma urmelor, viaţa unui om era, cu adevărat, supusă riscului.

Ea începu să vorbească.

După o oră era epuizată de plîns, de zbucium. Priestley o bătuse cu blîndeţe pe umăr şi o asigurase că, spunînd adevărul, îi salvase viaţa fratelui ei. Atîta vreme cît ea nu-i spunea nimic, autorităţile îl puteau supraveghea şi probabil, era doar probabil, cazul lui nu va ajunge vreodată la Curtea cu Juri. Priestley îi dădu speranţe şi părăsi casa cu degetul pe buze.

— Nici un cuvînt, domnişoară Lieberman. Această mică discuţie n-a avut loc niciodată. Poate că nu ne vom mai vedea niciodată.

Găsiră o cîrciumă pe o străduţă întunecoasă şi liniştită, departe de strada principală şi se aşezară, cu halbele în faţă, epuizaţi de spectacolul care tocmai se terminase. Godwin era epuizat de maniera remarcabilă în care Priestley demontase viaţa sărmanei femei, pentru ca apoi, s-o remonteze cu grijă.

Bărbia lui Priestley se înfundase adînc în gulerul impermeabilului. Mormăi ceva ca pentru sine, apoi spuse:

— Nu sînt prea mîndru de recitalul ăsta. La un moment dat, mi s-a părut o idee bună, dar torturarea unor nevinovaţi nu poate fi niciodată amuzantă. Fir-ar să fie!

— Avea dreptate. De multă vreme era îngrijorată. Acum crede că i-a salvat viaţa lui frate-său. Ai făcut din ea o eroină.

Priestley mormăi fără entuziasm.

— Cel puţin acum ştiu adevărul. El e omul nostru. El e Pangloss. Acum nu mai poţi avea nici o îndoială.

Recapitulă toată povestea, făcînd tot felul de observaţii. Era foarte simplu. Familia era în mîinile naziştilor – soţia lui Lieberman, părinţii, cîteva rude – şi ei îl asiguraseră că vieţile le vor fi cruţate. Dar în schimb, Lieberman trebuia să devină Pangloss. Dar în tot acest tîrg murdar, era o mare ticăloşie: în toţi aceşti ani, Lieberman acţionase doar pe baza cuvîntului pe care i-l dăduseră naziştii. N-avea nici o dovadă. Puteau să fie în viaţă, dar tot atît de bine, puteau să fi fost demult gazaţi în vreun lagăr. Dar dacă el nu făcea ce i se cerea, putea fi sigur că i-ar fi aşteptat cuptoarele.

— Ce Dumnezeu se aşteaptă ei să descopere Lieberman?

Priestley mormăi din nou.

— E un scriitor de succes, ia masa frecvent în oraş, aude fel de fel de lucruri, ar putea auzi, cu aceste ocazii, exact amănuntul picant şi folositor pentru ei. Te cunoaşte. Mă cunoaşte şi pe mine. Află tot felul de lucruri. În plus, eu nu sînt chiar un nimenea.

Strănută şi-şi şterse nasul.

— E omul nostru, repetă el. Cel puţin acum ştii cui i se datorează moartea lui Max Hood.

— Dar tocmai asta e, Jack, spuse Godwin. Adică el e musca prinsă într-o picătură de miere.

— La naiba, omule, despre ce tot vorbeşti tu acolo?

Priestley strănută din nou. Începea să nu mai aibă răbdare.

— El trebuie să fie spionul *cel adevărat*, nu înţelegi? Nu-mi pot imagina în nici un fel cum a aflat el despre operaţiunea PRAETORIAN.

— Christoase, omule, tu vrei neapărat ca ploconul ăsta să fie legat şi cu panglicuţe, nu-i aşa?

— Trebuie să mă asigur că el este, cu adevărat, asta e tot.

Jack Priestley nu înţelegea.

Dar asta pentru că el nu ştia că Godwin omorîse, deja, pe cine nu trebuia.

29

Într-o seară, pe la mijlocul lui noiembrie, chiar după cina pe care Cilla o luase de una singură, una dintre acele afurisite de rachete V-2 ateriză în stradă, în spatele casei din Sloane Square şi făcu prăpăd. Godwin era la radiodifuziune, împreună cu Homer Teasdale, pentru a discuta contracte şi pentru a plăti sporuri. Cele două guvernante erau la Stillgraves cu copiii. Cînd racheta V-2 explodă la sol, oul fiert de pe farfuria Cillei alunecă şi căzu pe covor, urmat de două felii de pîine prăjită. Explozia – un zgomot

înăbuşit care răsună la o distanţă de aproximativ cincizeci de metri, poate mai mult, zgomotul îndepărtat al geamurilor sparte, ce putea fi considerat cu greu un sunet *adevărat*, mai mult un efect sonor – zgudui cîteva dintre ferestrele casei. Aparent, asta a fost totul, cînd, deodată, o a doua explozie, mult mai aproape, dărîmă zidul din spatele casei, umplînd aerul de praf, zidărie şi tencuială, împrăştiind peste tot, cioburi şi bucăţi din tavan. Conducta principală de apă plesni şi în spatele casei apăru o adevărată fîntînă arteziană, iar fumul şi flăcările umplură strada.

Cilla ieşi în hol, clătinîndu-se pe picioare, venind dinspre bibliotecă, unde ciugulise ceva la cină, îşi croi drum prin praf şi prin fum, pînă ce văzu flăcările şi apa care ţîşnea, pe locul unde ar fi trebuit să fie zidul. Peretele din spatele bucătăriei lipsea şi flăcările se îndreptau spre ea. Se îneca din pricina fumului gros. Oamenii ieşiră în stradă ţipînd şi, peste drum, Cilla văzu cum ardea un acoperiş. Era dezorientată şi năucită, rămase încremenită pentru o clipă, apoi îşi aduse aminte că în casă nu era nici un copil, nimeni pentru care să se alarmeze. Îşi aruncă blana de samur pe umeri şi se întoarse s-o ia înapoi, prin foaier, dar se opri dintr-o dată, ascultînd un zgomot ciudat, nedesluşit, ca un scîncet, ce venea de deasupra. Clipi. Luminile ba se aprindeau, ba se stingeau. Se simţea ameţită. Ieşi şi se ţinu de balustradă ca să nu cadă, dar i se păru că scara se îndepărtează de ea. Îşi ridică din nou privirea. Candelabrul scînteia iar ciucurii de cristal sunau subţirel şi vesel. În cîteva clipe candelabrul se înclină şi toate luminile se stinseră.

Bîjbîind prin întunericul de smoală, Cilla se întoarse spre uşa de la intrare, făcu un pas, apoi auzi din nou sunetul ce aducea cu un scîncet. Înţelese că însăşi clădirea se văicărea, auzi lemnul şi cuiele cum se dezmembrau, auzi zgomotul năucitor al bucăţilor de sticlă care se loveau între ele, apoi, în întuneric, candelabrul se desprinse din locul unde era fixat în tavan şi se sfărîmă de podea, chiar lîngă ea. Cilla făcu un pas înapoi cînd candelabrul căzu şi următorul lucru de care-şi dădu seama a fost că stătea lipită de podea, cu faţa în jos, şi sute de cioburi de sticlă explodau în jurul ei. Greutatea aceea îi lovise umărul în cădere, proiectînd-o la o distanţă suficientă pentru a scăpa de lovitura fatală. Dar scuturîndu-şi capul şi luptîndu-se să rămînă conştientă, simţi sticla

cum îi taie mîinile. În aceeaşi clipă, mintea care-i lucra cu febrilitate, o făcu să se roage ca nu cumva faţa ei, devenită celebră, să fi fost desfiguratã...

Cînd Godwin se întoarse în Sloane Square, văzu maşinile pompierilor, simţi mirosul lucrurilor arse, al fumului, dar flăcările erau acum domolite şi, pentru moment, casa lui părea intactă, fără nici o stricăciune. Traversînd scuarul, trecu pe lîngă ferestrele sparte ale papetăriei şi văzu o infirmieră şi un doctor îngenuncheaţi lîngă o persoană aflată chiar în pragul casei lor. Începu să alerge printre maşini, strecurîndu-se prin mulţimea de gură cască. Era Cilla. Stătea în capul oaselor şi vorbea cu însufleţire cînd el ajunse lîngă ea, în timp ce ascultătorii se minunau de norocul pe care-l avuseseră, să vadă o stea de cinema! Oricui i se putea întîmpla să dea nas în nas cu o V-2, nu se ştia niciodată.

— Rodger! Ce experienţă extraordinară! Casa noastră e cam avariată. Candelabrul a căzut pe mine şi zidul din spate nu mai există... o să fie foarte multe reparaţii de făcut...

O sărută, o strînse la piept, apoi doctorul îndreptă o lanternă spre faţa ei şi Godwin văzu cîteva bucăţi strălucitoare de sticlă înfipte în carne sau atîrnîndu-i pe frunte şi pe obraji. Doctorul îndepărtă cu penseta cioburile aflate mai la vedere, procedînd cu cea mai mare grijă pentru faţa ei. Infirmiera îl luă pe Godwin de o parte.

— Nu cred că e cazul să vă faceţi griji, domnule Godwin. Nu cred că va rămîne nici o cicatrice mai importantă. Pentru moment, e încă sub influenţa şocului. O vom duce la spital, puteţi merge şi dumneavoastră cu ea. Acolo o vor examina foarte atent. Dar totul va fi bine.

El îi mulţumi şi-l văzu pe unul dintre pompieri privind-o pe Cilla. Godwin se apropie de el. Făcu semn cu capul în direcţia casei.

— Casa mea. Ştii cumva cum s-a întîmplat? Vreo rachetă V-2?

— O V-2 care a căzut mai jos, a aruncat în aer patru case, cît ai clipi din ochi. Bucăţi de trupuri omeneşti peste tot. Chiar în spatele casei dumneavoastră, şefu'. A explodat şi, după cum a reieşit din discuţia cu soţia dumneavoastră, aici şocul trebuie să fi reactivat o bombă veche UB, care zăcea chiar în spatele

bucătăriei dumneavoastră. Pot să jur că fusese verificată şi răsverificată şi declarată bombă care nu explodează, apoi uitată acolo de cîţiva ani, din timpul Blitz-ului

Ridică din umeri şi-şi şterse faţa cu mănuşa murdară de funingine.

— Apoi, deodată, a făcut *bum*, ştiţi, şefu'? Cam aşa ceva. Dar am putea să fim şi puţin filosofi. Soţia dumneavoastră e o doamnă foarte norocoasă că n-a fost în bucătărie… foarte norocoasă, de asemenea, că focul nu era aprins. Acum totul s-a isprăvit, nu mai aveţi de ce să vă temeţi niciodată.

Sorbi dintr-o cană cu cafea pe care cineva, care locuia în apropiere, o adusese pentru muncitori.

Godwin spuse:

— Aţi intrat în casă? Ce s-a ales din ea?

— Nu puteţi dormi acolo la noapte. După părerea mea, o puteţi salva dacă puneţi mîna pe un constructor ca lumea şi asta foarte rapid. Va fi nevoie de ceva efort, bineînţeles. Niciodată nu poţi şti cît de tare a fost afectată structura însăşi, dar bătrînii din epoca victoriană ştiau ei cum se construieşte o casă.

Godwin îi mulţumi din nou, din cap şi se întoarse la Cilla. Îşi mai pierduse din energie. El o ţinu de mînă tot drumul pînă la spital. Ea îi strîngea degetele din cînd în cînd, iar el îi şoptea că totul va fi bine, că o iubea, că era foarte norocoasă şi că nu trebuia să-şi facă griji.

Doctorii erau hotărîţi s-o ţină pe Cilla internată cîteva zile. Spuneau că trebuie ţinută sub observaţie, că era puţin şocată, avea cîteva luxaţii şi zgîrieturi. Dar în rest, era teafără, spuneau ei; poate puţin subponderală. Niciodată nu poţi fi îndeajuns de atent cu o comoară naţională, spuneau ei şi Godwin presupunea că aveau dreptate.

Imediat după ce află că Cilla avea să se înzdrăvenească, se cufundă din nou în obsesia lui legată de Stefan Lieberman, încercînd să uite faptul că îl îndrăgise în ultimii ani. Nu voia să creadă că Lieberman era spion. Dar faptul era sigur. Sora lui nu lăsase loc pentru îndoieli, oricît de obositoare ar fi fost împrejurările. Godwin dorea să creadă că Lieberman era un spion neeficient, un spion doar cu numele. Şi poate că aşa şi era. Dar

Renate Lieberman spusese că numele lui conspirativ era Pangloss. Şi Monk Vardan spusese că Pangloss era omul care trădase operaţiunea PRAETORIAN. Totul se potrivea şi dacă n-ar fi fost datoria lui faţă de Max Hood, Godwin s-ar fi dus, pur şi simplu, la Monk Vardan, i-ar fi spus că Lieberman era Pangloss şi cu asta, vînătoarea s-ar fi terminat. Dar nu putea risca, nu i-l putea da pe tavă pe Pangloss lui Monk Vardan, pentru că atunci răzbunarea ar fi fost ratată şi tocmai asta urmărea el, să se răzbune. I-o datora lui Max.

Dar cum aflase Stefan Lieberman de operaţiunea PRAETORIAN? Cine-l condusese spre acest secret, atunci, în 1941?

Godwin îşi epuizase toate resursele inteligenţei sale, cînd îi veni în minte Lily Fantasia. Da, Lily, desigur; ea i-ar fi putut oferi o cheie de acces spre dezlegarea şaradei. Ea îl indusese pe Stefan Lieberman într-unul dintre proiectele sale, el era unul dintre „mascotele" ei. Petrecuse foarte mult timp punîndu-l în temă cu întreaga scenă socială a Londrei din timpul războiului. S-ar fi putut ca Lily să-şi amintească ceva, ar fi putut ascunde undeva, în memoria ei, vreun indiciu. Fir-ar să fie, avea nevoie de ceva mai mult, de ceva care să-l asigure că pusese mîna pe omul care trebuia... o legătură... atunci ar fi ştiut ce avea de făcut...

Lily era încîntată să-l primească într-o după amiază tîrzie, la reşedinţa din Belgravia. Îl îmbrăţişă, îşi atinseră obrajii, apoi îl servi cu un vin de Xeres, la o măsuţă de lîngă fereastră. Fulgi de zăpadă uşori şi fragili dansau prin întunericul înserării timpurii. Nu ninsese destul ca să se strîngă un strat pe caldarîm, totuşi era un avertisment că iarna începuse. În camera de zi, camera personală a lui Lily, ardea un foc vesel şi Godwin îşi aşeză trenciul pe spătarul unei canapele joase.

— Cum se simte Cilla azi? Ieri cînd am dat pe acolo să-i duc flori proaspete, avea o durere de cap îngrozitoare...

— Se simte foarte bine. O dor coastele. Blestemat candelabru. Dar ascultă, Lily, n-am venit la tine în legătură cu ea...

— Rodger, ai o figură atît de ciudată... nici urmă de aerul tău flegmatic obişnuit. S-a întîmplat ceva? Ce te frămîntă?

— Trebuie să te rog să fii foarte atentă, să nu pomeneşti absolut nimic despre vizita asta. Nu-mi pune nici o întrebare şi, pentru numele lui Dumnezeu, nu spune nimic nimănui. Am nevoie

de cîteva răspunsuri. Bine? Am nevoie de ajutorul tău…

— Desigur, iubitul meu Rodger. Eşti trist. Întreabă-mă tot ce doreşti. Ştii de unde vin. Sînt un monument de discreţie.

— Am nevoie să aflu cîteva lucruri despre Stefan Lieberman… orice îmi poţi spune tu. De pildă, cînd l-ai întîlnit prima oară.

— Vai, Rodger… Oftă, dintr-odată prost dispusă. Eşti foarte sigur că vrei să te bagi în treaba asta? Ar fi mai bine s-o dăm uitării.

Îl privi aproape cu reproş. Dar Godwin nu prea luă în seamă dispoziţia ei.

— În ’41, în toamna acelui an. Aminteşte-ţi de vizionarea filmului Cillei, *Floarea de ciuboţica cucului*, apoi de marea petrecere. Vorbeşte-mi despre Lieberman cel de atunci, spuneai că făceai din el una dintre mascotele tale. Povesteşte-mi despre ceea ce făcea, cine îi era cea mai apropiată persoană? Poate Monk? Sau Max? Sau Cilla…?

— Dar ce importanţă mai are asta acum? Stefan era atît de bucuros că trăia, îşi fortifica puţin muşchii…

— Mergea de colo-colo, nu-i aşa? Cunoştea lume multă, se ducea peste tot…

— Nu e nevoie să mă iei pe departe în felul ăsta, ţi-a spus Cilla ceva? Sau a negat? Ţi-a ajuns ceva la ureche şi vreau să ştiu cine e autorul.

— Ce să nege? Nu, Cilla n-a negat nimic…

— Vezi? Asta o să te convingă. N-are rost să negi, a fost cu mult timp în urmă şi cel mai bine este să uităm totul…

— Despre ce naiba vorbeşti, Lily?

— Despre persoana cu care Cilla se întîlnea foarte des. La urma urmei, Rodger, după cîte îmi amintesc eu, tu şi Anne Collister eraţi foarte legaţi pe atunci. Iar Cilla îşi trăia şi ea viaţa…

— Nu, nu, Lily, asta s-a terminat în toamna lui ’41. Cilla şi cu mine eram… Lily, despre ce naiba vorbeşti tu?

— Vorbesc despre Cilla şi Stefan, desigur. Şi-ţi pot spune că n-a fost niciodată mai mult decît un flirt.

— Cilla şi Lieberman? Doar nu vrei să spui că…

— Ba da, desigur. Nu despre asta vorbim? Ai spus că Cilla n-a negat, şi de ce ar fi făcut-o? Asta a fost cu ani de zile în urmă, cînd ea era epuizată de muncă şi Max se purta foarte urît cu ea,

ceea ce nu era deloc de mirare. A fost, totuşi, o experienţă şi de ce să nu fi avut o combinaţie cu un bărbat interesant cum era Stefan Lieberman? Rodger, arăţi îngrozitor. Nu fii stupid, tu şi Cilla sînteţi cea mai fericită pereche pe care o cunosc, pe care am cunoscut-o vreodată şi ce importanţă are dacă drumul spre iubirea adevărată a trecut şi printre pietroaie? Nu e aşa întotdeauna? Revino-ţi, nu fii prost…

Godwin înghiţi în sec.

— Ai dreptate, înţeleg tot ce spui. Dar nu ştiu… în timp ce Max şi cu mine eram acolo, încercînd să devenim eroi, în timp ce Max era ucis, iar eu, gata să fiu făcut bucăţele, nu ştiam că Cilla era… era…

— Ei bine, scoate-ţi asta din minte. A trecut multă apă pe sub pod, sau pe sub dig, sau pe unde spuneţi voi că trece apa, o mulţime de apă s-a vărsat de atunci…

— Lapte. Lapte vărsat. Da, ai dreptate.

— Şi Cilla noastră este cu totul altă femeie faţă de cea de atunci. Lasă-mă să-ţi dau un sfat, Rodger. Cînd e vorba de probleme sentimentale, nu aşeza trecutul între tine şi persoana iubită. Gîndeşte-te la suferinţele prin care ar fi trecut Greer, dacă punea pe tapet trecutul meu. I-ar fi putut distruge sentimentele pe care le are pentru mine şi uite că am fost fericiţi şi ne-am iubit şi avem o viaţă minunată şi o dragoste la fel. Nimic n-ar mai fi fost aşa, dacă mi-ar fi reproşat trecutul, ar fi dat foc la tot.

— Şi s-ar fi transformat în cenuşă, Lily. Totul…

— Şi fără nici un motiv serios. Nu mai sînt aceeaşi cu cea care am fost cînd eram tînără. Acum n-aş mai face ceea ce am făcut atunci. Acelaşi lucru e valabil şi pentru soţia ta. E soţia ta şi te iubeşte cu fiecare fibră a fiinţei ei. Aveţi un copil împreună. Nu mai e fiinţa zbuciumată şi nefericită care era cîndva, aşa încît uită-l pe Stefan Lieberman, uită-l şi iubeşte-o pe soţia ta. Ai iubit-o cînd era ceva mai mare decît o copilă şi o iubeşti şi acum, cînd e femeie. E ceva care te umple de mulţumire, Rodger, înţelegi?

— Da, Lily, înţeleg.

Se aplecă şi o sărută blînd pe gură.

— Înţeleg fiecare cuvînt. Nimeni nu mi-a dat, vreodată, un sfat mai bun. Vorbesc serios.

— Iubeşte-o. Nimic nu e mai important ca lucrul acesta.

— Lily, fetiţa mea iubită, m-ai eliberat de o grijă.

Străbătu Eaton Square, îndreptîndu-se spre sărmana casă bombardată din Sloane Square şi se opri la unul dintre localuri pentru un păhărel. Îşi scoase pipa pe care Priestley îl făcuse s-o fumeze la ore tîrzii, o îndesă cu tutun şi o aprinse.

Lily îl eliberase de o grijă, de o întrebare care-l obseda.

Cu tot ce-i spusese despre Cilla.

Şi pentru că-l legase strîns pe Stefan Lieberman de lumea lui Max Hood. Cumva, undeva, ceva scăpase printre ochiurile plasei. Ceva confidenţial ajunsese la urechile lui, transformîndu-se în informaţie preţioasă. Ceva ce ieşise din gura Cillei. Poate că ea văzuse acest lucru pe biroul lui Max. O notă, o însemnare, o mîzgîlitură, ceva.

Unui spion care ştia că viaţa familiei lui atîrna de un fir de păr, nu-i trebuia prea mult.

Pentru Rodger Godwin venise clipa să-şi găsească omul.

Parisul fusese eliberat în august 1944 şi pe la mijlocul lui octombrie, cu excepţia înăbuşirii brutale de către nazişti a răscoalei din Varşovia, Aliaţii se îndreptau, în mod ferm, spre est, atacînd linia Siegfried, în timp ce ruşii făceau presiuni hotărîte spre vest. Nu era chiar atît de uşor. Germanii luptau ca nişte posedaţi pentru ceva pe care mulţi o apreciau drept o cauză pierdută. Totul era complet inevitabil. Bombardierele Aliaţilor ciuruiau Reich-ul. La Dumbarton Oaks, în suburbiile Washingtonului, se făceau deja planuri pentru securitatea colectivă a lumii de după război, care urma să fie organizată de Naţiunile Unite.

14 Octombrie. Vulpii Deşertului, feldmareşalului Rommel, poate cel mai mare erou de război al Germaniei, i s-a dat posibilitatea să se sinucidă, mai degrabă decît să fie judecat şi, în mod sigur, executat, pentru implicarea într-un complot ce ţintea să-l ucidă pe Hitler. El şi-a provocat moartea luînd o pastilă de otravă, iar guvernul german a anunţat oficial că murise din pricina rănilor căpătate în război. Lui Godwin îi păru rău cînd află ştirea de la Departamentul de Informaţii Secrete. Şi-l amintea bine pe omul acesta, îţi amintea lungile discuţii avute la Paris, nebunia aceea din ziua cînd Rommel cîştiga războiul într-un film. Era un

om bun, chiar dacă era din tabăra duşmană. Lui Godwin i-ar fi făcut plăcere să-l întîlnească într-o lume a păcii.

20 Octombrie. Generalul Douglas Mac Arthur debarca pe coasta Filipinelor, la doi ani şi jumătate după ce părăsise aceste meleaguri. De fapt, într-un interval de numai cîteva zile, el debarcă pe coastă de mai multe ori, în timp ce camerele înregistrau, numai pentru a se asigura că prinseseră bine secvenţa. Ca urmare, mulţi au susţinut că generalul ajunsese tîrziu aici, că-l văzuseră apărînd la cîteva zile după soldaţii lui. În orice caz, el a avut posibilitatea să-şi ţină unul dintre faimoasele sale discursuri, atît de dramatice. *M-am întors*...

Între 23 şi 26 octombrie, în sudul Pacificului se desfăşura cea mai mare bătălie navală din istorie. A fost numită bătălia pentru Golful Leyte. Flota imperială a Japoniei a suferit o lovitură mortală, pierzînd treizeci şi cinci de vase, inclusiv trei mari vase de război, patru portavioane, zece crucişătoare, treisprezece distrugătoare şi cinci submarine. Flota Statelor Unite a pierdut şase vase.

În ultima zi a lui Octombrie, optsprezece torpiloare ale Aliaţilor au bombardat cartierul general al Gestapoului din Aarhus, Danemarca, distrugîndu-l, dar cruţînd două spitale care nu erau la o distanţă mai mare de aproximativ o sută de metri.

Pe 17 noiembrie, Franklin Delano Roosevelt a fost ales pentru a patra oară preşedintele Statelor Unite.

Epoca navelor de război luă sfîrşit pe 12 noiembrie, cînd 32 de avioane Lancaster ale R.AF. distruseră, în cele din urmă, puternicul *Tirpitz*, lovindu-l în plin, cu trei bombe de şase tone. De atunci încolo, puterea pe mare avea să fie zdruncinată mai mult de pe marile portavioane decît de pe puternicele nave de război.

Unul după altul, marile evenimente luau cu asalt paginile istoriei şi Godwin le prindea din fugă, scria despre ele, difuza la radio povestirile sale, încerca să creeze auditorilor săi o perspectivă istorică. Perspectiva, acesta era aspectul cel mai plăcut al muncii lui, la care ţinea atît de mult, încercînd, cît putea mai bine, să ghicească adevăratul sens al evenimentelor.

În luna noiembrie, germanii trecură, din nou, la atac, în Europa. Pe la sfîrşitul lunii, bombardierele americane B-29 aruncau o ploaie de bombe deasupra oraşului Tokio. În Anglia, după o lună de atacuri cu rachete, victimele se cifrau la 716 morţi

şi 1511 răniţi, printre care se număra şi Cilla Hood, cu toate că vindecarea ei mergea foarte bine.

Nimeni din afara înaltului comandament german nu bănuia că Hitler făcea mari presiuni asupra generalilor săi, plănuind să rişte totul pe o ultimă rostogolire a zarului. Nimeni nu-şi imagina că armata germană şi aviaţia aveau de gînd să se implice într-un ultim atac de mari proporţii. De acum încolo, avea să fie un măturoi general, o ofensivă ca un tăvălug, ce avea să treacă peste cîmpiile şi oraşele scăldate în sînge, pînă la căderea finală a Berlinului. Nimeni nu se gîndea prea serios la faptul că defensiva trebuia organizată din nou.

Stefan Lieberman trăsese sforile pentru a obţine acreditarea în calitate de corespondent de război. Plecase spre Paris pentru a scrie povestea sfîrşitului războiului, pentru o revistă cu pretenţii; povestea Parisului după plecarea germanilor, primul Crăciun liber, fără naziştii în uniformele lor cenuşii pe Champs-Elysées, apoi despre felul cum priveau francezii toate astea. Avea să vadă cu ochii lui breşa făcută în linia Siegfried, trecerea Rinului, distrugerea finală a celui de al treilea Reich. Apoi, plănuia să se întoarcă la Viena, pentru a-i căuta pe cei care mai rămăseseră în viaţă din familia sa. Spusese, dacă bineînţeles ăsta nu era un joc, că ar fi mai bine pentru el să-şi găsească un alt gen de ocupaţie.

Homer Teasdale aduse toate aceste informaţii într-o după amiază cînd Godwin trecu pe la biroul său, care se afla în imediata apropiere a lui Café Royal.

— Dar de ce vrei tu să ştii unde este Lieberman?

Homer se juca, încercînd să arunce cărţile de vizită într-o pălărie adîncă, ceea ce însemna că treaba săptămînii se cam încheiase. Era vineri după amiaza.

— Am auzit că a întins-o. Norocos mai e ticălosul ăsta! Homer, dacă el poate să treacă pe continent, un simplu autoraş de piese de teatru, ce Dumnezeu, atunci pot şi eu s-o fac. Auzi?

— Să nu începem iarăşi, Raj. Ştii ce spun toţi băieţii de la reţea, băieţii de la ziare, băieţii de pe Madison Avenue? Spun că-l aşteaptă pe Roger Godwin s-o pornească spre casă… Eroul cuceritor se întoarce, radioul îl aşteaptă, Televiziunea e după colţ, e timpul potrivit pentru glorie, îndată ce căcăciosul ăsta de război se va termina – iartă-mi franceza – şi tu vei deveni unul dintre

stegarii timpurilor noi.

— Şi ce legătură are asta cu preţul fasolei?

— Ei cred că eşti plecat cu sorcova, de pe urma accidentului.

— Plec, Homer. Mă obişnuisem să trăiesc la Paris. Acolo am cunoscut-o pe Cilla… fir-ar să fie, acolo i-am cunoscut pe toţi. Vreau să mă întorc. Vreau să revăd oraşul, acum că naziştii au plecat.

— Ascultă, Raj, nimeni nu te poate opri, cu adevărat. Dar, personal, şi eu cred că eşti plecat cu sorcova, după accident... de ce să nu aştepţi pînă se termină războiul? Nu mai e mult pînă atunci…

— Homer, cînd se va termina războiul, oricine se poate duce. Eu *vreau*, oricum, să mă duc, cînd se va termina războiul. Dar voi pleca şi acum. Lieberman e doar un autor de piese de teatru… Să presupunem că eşti agentul şi managerul meu, fă-mi rost de scrisori de acreditare, de transport, de toate celelalte.

Cînd era gata să iasă pe uşă din biroul lui Teasdale, Homer întrebă:

— Cilla e bine?

— O doare puţin capul.

— Staţi la Dorchester?

— Pînă cînd se repară casa.

— E imposibil să pătrunzi la Dorchester. Teasdale clătină din cap admirativ. Dar tu şi Cilla sînteţi al naibii de *importanţi*.

— Ţie ţi-o datorăm, Homer.

— Mulţumesc, dragul meu supus.

În cele din urmă, una dintre cărţile de vizită nimeri în pălărie.

— Nu e uşor să faci aşa ceva.

— Totul e mîna care o face, Homer.

30

Decembrie 1944.

Belgia.

Lui Godwin nu-i fusese niciodată atît de frig.

Atît de frig, atît de foame, atît de frică. Era murdar. Epuizat. Speriat. Zgomotul, reverberaţiile chinuitoare, nesfîrşite, cutremurarea pămîntului şi a zidurilor, bucăţile de zăpadă îngheţată care cădeau din brazi ca mii de avalanşe în miniatură, aerul mereu îmbîcsit din cauza zăpezii, a murdăriei, a schijelor şi a fragmentelor de dărîmături. Petrecuse în Londra momentele Blitz-ului, dar ceea ce se întîmpla aici era de cu totul alt ordin. Şi era sigur că începuse să surzească. Îşi simţea în continuare stomacul gol, revoltîndu-i-se, dar nu-l mai auzea. Se întreba cît timp trecuse de cînd plecase. Mult? Puţin? Destul?

Hoinărise atît de mult prin acest imperiu al distrugerii, monoton şi trist, un imperiu al zloatei, al zăpezii şi al făgaşelor de noroi îngheţat, care fuseseră, cîndva, drumuri, se împleticise atîta prin kilometrii de păduri care acum nu mai existau decît sub formă de buturugi sfîşiate şi rupte în bucăţi, într-un peisaj aşternut cu cadavre, cu camioane, cu jeep-uri şi tancuri abandonate, încît începea să piardă noţiunea timpului. Poate aşa păţeai înainte de a muri. Poate că nu-ţi mai păsa ce zi era, atunci cînd nu mai dormiseşi de multă vreme, şi te hrăneai numai cu frică şi furie şi aproape că uitaseşi cum era să nu-ţi fie frică. Fumul, zăpada şi ceaţa murdăreau soarele, noaptea nu era decît o umbră ceva mai întunecoasă. Ce importanţă mai putea avea în ce zi ţi se dădea, în fine, un hîrdău cu masa de prînz şi asta se numea viaţă?

Se lupta cu nevoia de a dormi. Îşi îndrepta spatele, lipindu-l de zid şi-şi sufla în degetele îngheţate. Se gîndi să aprindă un foc, dar el ar fi putut pîrjoli restul clădirii şi atunci ce-ar fi realizat? Aşa încît încercă să-şi amintească ce se petrecea exact. Nu era prea uşor să depene firul…

Petrecuseră, toţi trei, prima noapte pe drumul ce ducea afară din Paris, în vechiul Citroen negru şi jos, căutînd faimoasa breşă germană din Belgia, încercînd să ajungă din urmă războiul, căutînd frontul prin ploaie, prin noroi şi prin zăpadă. Nu ştiuseră că frontul era peste tot în jurul lor şi schimbau mereu direcţia, în timp ce panzerele şi un sfert de milion de soldaţi germani se luptau să treacă rîul Our şi să-şi croiască drum spre Antwerp. Nu

ştiuseră că tot războiul acela blestemat le va cădea în spinare, venind ca un tăvălug, format din oameni, tancuri şi arme de foc. Armata germană făcea un ultim efort, încercînd să cîştige un avantaj de ultim moment...

Petrecuse o noapte într-o fabrică de cherestea, după ce pierduse urma camarazilor săi într-o mlaştină cleioasă, în vecinătatea unui loc numit Manhay. O noapte într-o fabrică de cherestea, respirînd mirosul umed al pastei de lemn, al gazelor şi al fumului Citroen-ului, care ardea mocnit în zăpadă. Fabrica de cherestea funcţiona douăzeci şi patru de ore pe zi, folosind materialul lemnos adus din pădurile de lîngă Saint Vith, la construirea adăposturilor de iarnă pentru trupele Aliaţilor care, în curînd, vor face mici fărîme ultimele rămăşiţe ale Reich-ului… Dar cum se lumină de ziuă, toată lumea începu să alerge înnebunită pentru a-şi salva viaţa, fiindcă panzerele germane ieşiră fioroase din pădure, făcînd copacii una cu pămîntul în faţa lor. Din ceaţa deasă şi din zăpada învîrtejită ieşeau tunuri clănţănitoare, sute de soldaţi fantomatici, îmbrăcaţi în pelerine albe şi căţăraţi pe tancuri, părînd că plutesc pe lîngă ele, în timp ce tunurile mîrîiau continuu, pe măsură ce avansau…

Fuseseră nopţi întregi cînd nu ştiuse unde se află, îngrămădit împreună cu alţi bărbaţi în jurul unui foc, în salonul gol şi rece al unui castel cîndva elegant, unde ofiţerii americani fuseseră încartiruiţi cu cîteva zile în urmă. Acum salonul era gol şi mînjit de fum, iar pereţii ciuruiţi de găuri de gloanţe. Fusese şi o noapte cînd stătuse de veghe cu un soldat singur şi înspăimîntat, din Dubuque, căruia i se dăduse o bazuka şi i se spusese să păzească răscrucea, în caz că Armata a Şasea de Panzere a lui Sepp Dietrich s-ar fi nimerit să pice acolo. O bazuka era mînuită, de obicei, de doi oameni: un ochitor şi un încărcător de obuze. Dar camaradul soldatului auzise un zgomot infernal în copaci, în jurul cotiturii noroioase, un zgomot venind din ceaţa groasă şi spusese nu, mulţumesc, şi se topise în josul drumului, lăsînd soarta democraţiei şi umanităţii în seama celor dotaţi mai bine pentru această trebşoară. Godwin dăduse peste puştiul cu bazuka chiar înainte de căderea nopţii. Amîndoi erau pierduţi, înspăimîntaţi, uzi pînă la piele, tresărind la fiecare zgomot de bătălie, venind dinspre pădurea înecată în ceaţă, unde zăpada era înaltă pînă la

genunchi. În noaptea aceea vegheaseră împreună frontul de vest, iar Sepp Dietrich alesese, poate, o altă direcţie…

Fuseseră o mulţime de nopţi, nopţi amuzante, nopţi fioroase, iar acum se afla în Malmédy care fusese cîndva un sat mic şi cochet. Acum dispăruse aproape complet de pe faţa pămîntului.

Bombardamentele continuau neîntrerupt, de două-trei zile, dar ce mai conta? Dintr-un motiv oarecare, pe care nu-l mai înţelegea, dacă-l înţelesese vreodată cu adevărat, americanii bombardau satul Malmédy. Poate că era o eroare cumplită. Sau poate că ştiau ce făceau şi neglijaseră, pur şi simplu, să-i informeze pe cei de la batalionul 291 ingineresc ca şi pe toţi ceilalţi care treceau pe acolo sau aveau treabă în Malmédy. Dar ce importanţă avea?

Din cîte constatase el, şi americanii şi englezii şi germanii omorau tot ce le ieşea în cale, poate chiar pe toţi locuitorii Belgiei. La asemenea situaţie ajunsese războiul în ultimă instanţă, dar Godwin nu era implicat în război. Cel puţin, nu cu totul. El avea o misiune personală. Cu două săptămîni înainte, îşi făcea, la Londra, obişnuita transmisie pentru Statele Unite, îşi redacta coloana pentru ziar şi medita la al şaselea Crăciun londonez, petrecut sub semnul războiului, iar acum era aici, stînd ca un prost, într-o clădire bombardată, dintr-un sat devastat de armarta germană, un sat în care văzuse un grup de pifani americani, proaspăt capturaţi, împuşcaţi cu sînge rece de germani… Aceasta era maniera în care se desfăşura războiul acum. „Să-i ia naiba de prizonieri, nu ne trebuie nici un prizonier“. Era un ecou îndepărtat, al războiului în deşert, dar aceasta era situaţia la care se ajunsese acum.

Îşi amintea cum se ascunsese într-un subsol, împreună cu o mulţime de alţi oameni înspăimîntaţi, într-o localitate numită Trois Ponts. Tot acolo auzise răpăitul mitralierelor şi simţise casa de deasupra lor cutremurîndu-se din încheieturi. Un bătrîn îi spusese că nemţii folosesc împotriva populaţiei tunurile Berta cea Mare, cele mai mari tunuri fabricate vreodată, care puteau trage la o distanţă de cîteva mile, de pe partea cealaltă a liniei Siegfried şi trăgeau de pe şine speciale pentru amortizarea reculului…

Şi acum, Doamne Dumnezeule, se afla în micul Malmédy, centrul însîngerat, noroios, înzăpezit, plin de fum şi de ceaţă al

universului.

Îl găsise pe omul lui, apoi îl pierduse în acea nebunie dezlănţuită de germani, dar acum îl urmărise pînă la Malmédy. Godwin îl urmărise pînă în sărmanul Malmédy, părăsit de Dumnezeu şi acum îl aştepta să intre pe uşă. Pangloss avea să-şi găsească moartea.

Godwin nu era singur în cameră. Toate geamurile erau sparte, zăpada era suflată de vînt înăuntru, printre grinzile zdrenţuite şi prin acoperişul spart, iar noaptea începea să înece totul în întuneric. Depărtat şi stins, în intervalele dintre împuşcături, se auzea un cîntec...

Godwin aprinse o lumînare care pîlpîi în adierea îngheţată, apoi prinse putere şi lumina ei palidă se îndreptă spre colţ, unde căzu scurt asupra celuilalt ocupant al camerei. Era operatorul radio. Era răsturnat pe spate, cu ochii deschişi. Murise cu trei ore în urmă.

Godwin crezuse că era Pangloss, cum stătea aşa, aplecat asupra aparatului de radio, încercînd să informeze cartierul general german asupra mersului bătăliei. Godwin îl împuşcase. Dar nu fusese Pangloss.

Acum Godwin aştepta – un ucigaş răbdător, înconjurat din toate părţile de moarte. Ţinea în mînă un revolver german Smeisser, aşteptînd să audă zgomotul paşilor în vestibul.

Pangloss trebuia să fi ştiut de atacul german încă de pe cînd se aflau cu toţii la Paris. În noaptea aceea la Paris, cu o săptămînă în urmă, o săptămînă? Mai mult? Nu, o săptămînă, aşa era, da, în seara asta era ajunul Crăciunului... îşi amintea şi-şi simţea pleoapele foarte grele cînd se gîndea la Merle B. Swaine şi la Sam Balderston. Încerca să nu se gîndească la tăişul de cuţit al gerului care i se insinua în trup...

Cînd ajunsese la Paris, pe la începutul lui decembrie, acreditat, încă o dată, în calitate de corespondent de război, oraşul era umed, rece şi cenuşiu, o vreme făcută anume pentru pneumonie. O deosebire ca de la cer la pămînt faţă de vara pe care o petrecuse aici, acum şaptesprezece ani. Vizitase totuşi vechile locuri, trecu pe străduţa îngustă unde locuise cu Clothilde şi găsi Clubul Toledo unde Clyde îşi făcuse un nume; se oprise la

casa unde locuise Tony Dew Brittain şi unde Priscilla fusese o stăpînă atît de seducătoare, unde ea le schimbase tuturor vieţile. Se duse să viziteze cimitirul unde el şi Max Hood îi omoriseră pe cei doi *flics* care terorizau *quartier*-ul. Totul se schimbase, în afară de cimitir, care rămăsese exact în aceeaşi stare. Trecuse mult timp de atunci şi lumea, Parisul şi Rodger Godwin se schimbaseră foarte mult. Şi atît cît putea el să priceapă, lucrurile nu se schimbaseră în bine.

După ce făcu turul birourilor de presă şi începu să-l caute pe cel pe care venise să-l omoare, după ce stătuse mai multe zile aici, luă, într-o dimineaţă, un mic dejun întîrziat, la o cafenea micuţă de pe trotuar, pe malul Senei opus catedralei Notre Dame. Era singurul client care stătea la mesele de afară, înfăşurat în trenciul său şi cu pălăria trasă adînc pe ochi. Cafeaua era fierbinte, cornul era crocant şi călduţ, iar în faţa lui, ceaţa de pe rîu se înălţa leneşă. Nu avusese noroc să-şi descopere prada şi începuse să aibă îndoieli că o va găsi. Dacă omul părăsise Parisul, ar fi fost imposibil să-i găseşti urma în toată harababura aceea stîrnită de război. Pangloss era şi el tot un fel de corespondent la Paris, dar cu puţine şanse, după părerea lui Godwin. Dacă-şi luase zborul spre front, putea fi oriunde, aproape peste tot. Era prea devreme ca să se lase păgubaş, dar Godwin se simţea cam nefericit.

Şi atunci auzi vocea care venea din trecut.

— Ăsta ori e Rodger Godwin, ori eu nu sînt Merle B. Swaine!

Omul părea ceva mai scund decît şi-l amintea Godwin şi se îngrăşase. Fălcile-i erau grele, revărsîndu-se peste guler, iar părul i se rărise, devenise alb. Faţa îi era roşie, cravata ecosez îi stătea pieziş, iar ochii lui mici şi strălucitori erau plini de neastîmpăr.

— Domnule Swaine! Merle… pentru numele lui Dumnezeu, tu eşti! Vino încoace, fir-ar să fie, ce plăcere să te revăd!

Depănară amintiri din timpuri de demult, nume din trecut şi Godwin îi povesti cum se însurase Max Hood cu Cilla, cum Max a fost ucis şi cum, în prezent, el însuşi este soţul Cillei. Îi povesti lui Swaine despre naşterea lui Charles Hugh Maxwell Godwin, despre întîlnirea cu micuţa Clothilde şi despre Clyde, bineînţeles. Swaine „înghiţi“ totul şi-i povesti lui Godwin cum rămăsese la ziar pînă la mijlocul anilor ’30, apoi se însurase cu o franţuzoaică, o

aristocrată cu o avere şi o stare considerabile. În timpul războiului, fratele ei fusese colaboraţionist şi acum era pe lista celor vînaţi de Rezistenţă; ea îl atrăsese pe Swaine în mişcarea de Rezistenţă de lîngă Lyon, unde fratele ei îi oferise o acoperire excelentă. Ea aruncase în aer un pod şi un cartier general al poliţiei colaboraţioniste.

— O nebună, Godwin. Nu cunoaşte sensul cuvîntului frică. Dar ca să-ţi spun mai sincer, Merle B. Swaine, ştie al naibii ce e frica şi eu nu am nici tăria de caracter, nici simţul aventurii unei franţuzoaice aristocrate. Era cît pe ce să mă omoare şi asta pe lîngă faptul că eram aproape să fac cîteva atacuri de cord din cauza ei. Dar tot ea m-a scos din necaz. Acum ne-am întors la Paris. Ce mai război îndrăcit a fost, nu-i aşa? Dacă tot trebuia să se întîmple, cel puţin mă bucur că Merle B. Swaine n-a pierdut ocazia să ia parte la blestemăţia asta. Am şaizeci şi patru de ani. Nu-mi vine să cred! Cum naiba s-a întîmplat? Merle B. Swaine are şaizeci şi patru de ani!

Godwin cină în casa familiei Swaine, o casă elegantă de pe Malul Drept, întreţinută cu grijă din averi foarte vechi, sau din ceea ce mai rămăsese după ce nemţii trecuseră pe acolo. Godwin ascultă povestiri de război, depănate de sublima soţie a lui Swaine, Marie-Claire, o femeie în jur de patruzeci de ani, înaltă şi cu un aer foarte demn. Godwin le povesti puţin despre Africa de Nord şi despre Blitz, despre care ei nu ştiau prea multe. Cînd seara se sfîrşi, Swaine îl conduse, pe jos, împreună cu pudelul său uriaş, Richelieu, tot drumul pînă la hotelul Ritz, unde Godwin îşi stabilise rezidenţa. Fusese o seară de neuitat.

Pînă dimineaţa, Godwin nu se mai gîndi la Pangloss. Dar chiar a doua zi dimineaţă îl descoperii sau, mai bine zis, Pangloss a fost acela care l-a descoperit pe Godwin şi îl salută, cu un amestec de surpriză şi încîntare, în holul hotelului.

— Nu-mi închipuiam că eşti aici. Stai mult?

Godwin zîmbi, dădu mîna cu el, se întîlniră la masa de prînz şi, în tot acest timp, se gîndea cum, unde şi cînd îi va face de petrecanie puiului de căţea.

Apoi, în cele două săptămîni cît mai rămăsese în Paris, balonul a fost luat de vînt.

Sam Balderston de la *The Times*, care, mai tîrziu, deveni

celebru în cercurile de conferinţe de după război, ca Sam Balderston „Socotit-Mort-la-Podul-Remagen”, intră vijelios pe uşă, din ploaia şi ceaţa de afară, în timp ce Godwin stătea într-un fotoliu de trestie la Deux Magots, la ora trei dimineaţa, în ziua de 17 decembrie 1944.

Era o noapte rece de iarnă, care învăluia totul într-o pîclă îngheţată. Godwin şi Merle B. Swaine îşi sorbeau coniacul cu sifon, cînd Balderston îşi făcu apariţia pe uşă şi privi în jur ca o pasăre de noapte, din pricina căldurii care îi aburise ochelarii rotunzi. Purta un impermeabil militar, vechi şi mizerabil care era pătat în locurile îmbibate de umezeală. Timp de cîteva momente, privi în jur cam dezorientat, căutînd în mulţime figura care-l interesa. Restaurantul, ca loc de întîlnire, era plin. Toate locurile de întîlnire fuseseră pline ochi în lunile care trecuseră de la eliberare. Dacă francezii nu alergau în toate părţile ca să-i omoare pe vechii colaboraţionişti, sau dacă nu vorbeau fără încetare despre restabilirea onoarei şi a gloriei, sau dacă nu explicau de ce germanii intraseră în ţara lor şi băgaseră groaza în ei, atunci îşi pierdeau timpul prin baruri, încălziţi de maniera în care îşi proclamau independenţa şi libertatea. Ca de obicei, se zvonea că, mai tîrziu, s-ar putea să apară şi Hemingway. Cu cît lucrurile se schimbau mai mult, cu atît ei rămîneau aceiaşi.

Balderston îşi lustrui lentilele cu capătul cravatei care arăta cam apretată după întîlnirea destul de recentă cu o farfurie de *boeuf bourguignon*[1]. După ce-şi aşeză ochelarii la loc, pe faţa rotundă şi îmbujorată, îşi croi drum prin aglomeraţie, clătinîndu-se şi scuturînd scrumul ţigării pe impermeabilul său găurit de arsuri şi pătat, sau pe orice persoană întîlnită în cale.

— Godwin, strigă, plecăm din nou la război, *mon ami*[2]*!*

— Cum aşa, Sam?

— Să fie al dracului, omule, afurisitul de balon a întins-o!

Godwin zîmbi discret. Swaine stătea în dreapta lui. În stînga, al treilea la masă, era unul pe care hotărîse să-l omoare într-o oră.

— Linişteşte-te, dragă prietene, trage-ţi un scaun.

Vorbise Pangloss. Acest nume îi veni acum în minte lui Godwin, cu toate că-l cunoştea de ani de zile sub numele lui

---

[1] Friptură de vacă cu sos de Burgundia (lb. franc.) (*n.tr.*).

[2] Prietene (lb. franc.) (*n.tr.*).

adevărat. Gîndul că urma să-l omoare atît de curînd, făcuse ca seara să devină destul de tensionată.

Şi acum iată că apare Sam Balderston, un maestru în arta de a pica la momentul „nepotrivit“, lucru constatat, afară de cazul cînd încercai, disperat, să fugi din calea lui Rommel şi nu aveai la dispoziţie vreun alt mijloc de transport. În acele împrejurări, bătrînul Sam picase tocmai bine. Swaine comandă încă o porţie de coniac cu sifon, pentru noul venit. Balderston pufăia şi gîfîia, îşi şterse faţa cu un şervet luat de la gîtul unui bărbat de la masa vecină, apoi se înfundă în cel de-al patrulea fotoliu, răsturnînd o scrumieră plină cu mucuri de ţigară, pe jos. Nu dădu nici o atenţie ţipătului îngrozit. Era Balderston în toată splendoarea.

— Balonul a întins-o, spuse din nou Balderston.

— Despre ce balon este vorba, Sam? întrebă Pangloss.

Balderston îşi plimbă privirea de la o figură la alta. I se tăiase răsuflarea şi transpirase ca o purcea premiată. Bărbia dublă îi acoperise nodul cravatei.

— Moartea marelui şi blestematului al Treilea Reich, pentru care Monty se temea că va fi atît de mult întîrziată... se pare că a fost... cam exagerată.

Muşcă din capătul umed al trabucului ca pentru a spori efectul dramatic.

— Spionii mei îmi spun că ieri, cu aproximativ optsprezece ore în urmă, germanii au declanşat cel mai afurisit atac din tot războiul, în Ardeni... de-a lungul întregului front... nemţii sînt peste tot, ninge, sînt nemţi în uniforme de soldaţi americani, un coşmar... am intrat în rahat pînă-n gît.

Luă o gură de aer.

— Afurisitul de Hitler crede, cu adevărat, că va cîştiga războiul ăsta blestemat.

— Belgia.

— Presupun că ar fi trebuit să ştim, spuse Godwin. Ei găsesc repede o soluţie şi o folosesc. Aşa au făcut în 1870, în 1914, în 1940, cînd şi-au bulucit trupele în trecătoarea Losheim din munţii Eifel...

— Asta e, spuse Balderston, sorbind din coniacul cu sifon, trecătoarea Losheim.

— Au invadat Ţările de Jos, Olanda, Belgia şi Franţa, spuse

Godwin. Acum repetă figura.

Swaine încuviinţă din cap şi-şi trecu mîna prin părul ciufulit şi alb.

— Ce poveste afurisită. Toate drumurile astea imposibile, în cruciş şi în curmeziş... niciodată nu ne vine să credem c-o vor face cu adevărat, întotdeauna credem că va fi un eşec, întotdeauna credem că încearcă să ne păcălească şi apoi ei îşi încarcă boarfele şi vin să caute ursul în vizuina lui, chiar aici, în trecătoarea Losheim. Nu ne mai învăţăm minte niciodată.

— Putem să te citim între ghilimele cu vorbele astea, Merle?

— Îţi vine să te minunezi, spuse Godwin. Noi sîntem ca Bourbonii. Niciodată nu învăţăm şi niciodată nu uităm.

Îl privi pe Balderston.

— Cît de critică e situaţia?

— E critică.

Balderston scuipă bucăţele din învelitoarea umedă a trabucului.

— Americanii sînt făcuţi una cu pămîntul. Sîntem puţini, iar nemţii vin cu tancuri uriaşe. Nu numai Tigri, ci Tigri Regali. De şaizeci de tone. De două ori mai mari decît Sherman-urile noastre. *De două ori!* Şi mai folosesc şi avioanele astea noi, blestematele astea de avioane cu reacţie. Abia le poţi vedea pe cer, afurisitele. Sîntem strînşi puternic în chingi, iar nemţii ne găuresc sistematic liniile. Şi nu e decît începutul. Louis şi Schmeling din nou, dar germanii cîştigă. Fără bancuri, soldaţi germani în uniforme americane, antrenaţi să răspundă tuturor întrebărilor tipic americane, despre echipele proprii de baseball, despre filme şi cine mai ştie ce alte lucruri. Un coşmar dezgustător.

— Trebuie să ne ducem acolo, spuse Godwin.

— Exact aşa mă gîndeam şi eu. Acum uite care-i noutatea senzaţională... grupuri de băieţi de la 101 Aeropurtate sînt aici, în Paris, gata de plecare, chiar m-am nimerit să le fiu prin preajmă, unica lor mascotă. Au luat un camion şi se întorc în nebunia aia, cam peste o oră. Generalul de brigadă Mc. Auliffe a fost desemnat pe loc să se ocupe de 101 şi s-a format un convoi de patru sute de camioane care se îndreaptă spre Bastogne... băieţandrii ăştia ai mei nu vor să piardă amuzamentul. E loc şi pentru noi. Dar totul e acum sau niciodată, băieţi.

Pangloss îl privi pe Godwin:

— Eu am Citroen-ul acela uriaş. N-ar fi un lucru nemaipomenit să mergem la război în propria noastră maşină mică?

Godwin dădu din cap afirmativ:

— Oriunde te duci tu, prietene, merg şi eu.

— Atunci s-a hotărît. Vrei să vii cu noi, Sam?

— Eu voi sta cu fundul pe o provizie de coniac.

— Şi Merle? Maşina e foarte încăpătoare, bătrîne.

— Nu, mulţumesc. Eu mi-am luat porţia de război. Dar să o întrebaţi pe nevastă-mea, pentru că se va aşeza imediat pe locul din faţă şi va da indicaţii, chiar înainte de a vă putea dezmetici. Dar pe mine, ştergeţi-mă de pe listă.

— Bine, vom fi eleganţi.

Godwin îi zîmbi lui Pangloss. Era cel mai norocos om din Franţa. Noaptea aceea nu era noaptea în care urma să moară.

— Noroc, băiete şi nu uita: Merle B. Swaine va fi cu tine... cu spiritul!

Plecară la război rîzînd.

Şi acesta era locul unde-l adusese războiul. În mijlocul ruinelor reci, prăfuite, înzăpezite, fumegînde, ale unei case din Malmédy, unde stătea cu spatele lipit de zid, aşteptîndu-l pe Pangloss să se întoarcă.

Se uită la ceas, îl scutură pentru a se asigura că mai mergea. De patru ore aştepta. Frigul făcuse şobolanii să iasă din noroi şi din zăpadă şi Godwin observase urmele graţioase de lăbuţe, asemeni urmelor lăsate de păsări, în stratul gros al prafului de tencuială. Adulmecau mereu trupul mortului din colţ. Din cînd în cînd, Godwin arunca în ei cu cîte o bucată de tencuială desprinsă din zid, dar ei erau foarte hotărîţi. Pe măsură ce se lăsa întunericul, nu mai putea să-i vadă. Din nefericire, putea încă să-i audă cum miroseau, apoi cum rupeau bucăţi din trupul mortului, începînd cu faţa, fără îndoială, pentru că era partea cea mai expusă. Nu puteai suporta să te gîndeşti la ceea ce se întîmplă. În cele din urmă, nici nu se mai sinchiseau de bucăţile de zid dărîmat pe care Godwin le arunca în ei şi-şi vedeau de treaba pe care o începuseră.

Bombardamentul încetase şi lui Godwin începu să-i revină

auzul. Şuieratul vîntului, mormăielile şi poticnirile soldaţilor – nu ştia ai cui soldaţi – afară în întuneric, gemetele şi înjurăturile ocazionale. Scotoci în buzunar şi scoase o bucată de brînză învelită în hîrtie ceruită, un dar din partea cuiva din Trois Ponts. Despachetă brînza şi o mestecă încet, plescăind. Nu era multă.

Undeva, în noapte, pifanii care erau în tranşee începuseră să cînte „O Come, All Ye Faithful[1]“. Flăcările lingeau laturile clădirilor, limbi de flăcări intrau ca nişte suliţe prin ferestrele întunecate, fumul atîrna ca un val uriaş, înţepător, deasupra satului bombardat, de parcă era însăşi disperarea, dusă în spinare ca o povară. „Silent Night, Holly Night[2]“. Godwin se trezi cîntînd încet „Holly Night“. Dar sclipeau, oare, stelele vesele? Nu le putea vedea din cauza fumului.

Se opri la mijlocul frazei, uită de cîntec.

Auzise paşi pe scară.

Paşii grei ai unui om epuizat.

Cumpăni Smeisser-ul pe genunchi. Tremura de frig şi tremura gîndindu-se la ceea ce era pe cale să facă.

În timp ce uşa se deschise încet, scîrţîind din balamalele deformate, se gîndi, pentru o clipă, la soţia şi la copiii săi, la ultimul său fiu şi dori din tot sufletul să fie cu ei, eliberat de această urmărire blestemată…

Acolo, în umbră, stătea Pangloss, singur în fine, pregătit, parcă, pentru a fi ucis. Singuri. Numai ei doi. Nici un martor care să povestească ce se petrecuse.

Noi, cei trei crai de la Răsărit sîntem… Afară se mai auzeau, încă, oameni cîntînd.

— Pangloss!

— Ce?

— Asta e pentru Max Hood…

— Ce? Cine e acolo? Cine e?

Pistolul răpăi zgomotos. Lovitura îi străbătu braţul ca un şoc electric, bang, bang, bang, izbindu-l.

Lieberman fu proiectat înapoi, în cadrul uşii – dacă ar fi făcut un zgomot, acesta s-ar fi pierdut în ecoul repetat al focului de revolver – şi aruncat pe duşumea, unde zăcea ca un sac cu rufărie

---

[1] „Veniţi, voi toţi cei credincioşi“ (lb. engl.) (*n.tr.*)

[2] „Noapte liniştită, noapte sfîntă“ (lb. engl.) (*n.tr.*)

umedă.

Godwin nu făcu, mult timp, nici o mişcare. Apoi se luptă să se ridice în picioare şi cercetă faţa mortului la lumina lumînării. Fără ultimele cuvinte, fără întrebări capitale, mort şi gata.

În final, nu fusese nimic de spus. N-ar fi avut rost să stea de vorbă cu individul. Nici o milă, nici o scuză. Pentru Max Hood şi pentru oamenii lui nu existase aşa ceva.

Auzi o voce de bărbat.

— Lieberman? Eşti acolo sus?

Cineva urca scara.

— L-ai găsit pe Godwin?

Se poticni pe scări, în întuneric şi înjură.

Godwin nu se putea opri să nu-l privească pe mort. Durase atîta timp. Ani.

— Ce naiba se întîmplă aici?

În cadrul uşii apăruse o siluetă. O rafală de vînt suflă puternic flacăra lumînării.

Omul îl privi pe Godwin care mai ţinea încă revolverul strîns în mînă, apoi îşi coborî privirea spre trupul de pe podea.

— Ce dracu’ ai făcut, omule? Era Sam Balderston.

Pe moment, Godwin nu se putu gîndi ce anume ar fi trebuit să spună.

N-a fost o problemă prea complicată să se dea o explicaţie oficială cu privire la cele întîmplate în acea clădire întunecoasă, ciuruită de gloanţe şi pe jumătate în ruină, din Malmédy, în toiul bătăliei de la Bulge. Lumea nu se mira atît că sărmanul Stefan Lieberman fusese ucis în nebunia aceea, ci, mai degrabă, că Balderston şi Godwin scăpaseră cu viaţă. Toţi erau de aceeaşi părere şi în privinţa faptului că fuseseră complet nebuni, inconştienţi, ca nişte adolescenţi cu minte de bibilică, să plece din Paris în împrejurările acelea. Părerea unanimă, în Fleet Street şi în Portland Place, era că cei doi fuseseră al dracului de norocoşi să scape teferi şi au fost închinate multe pahare în cinstea afurisitului de Godwin, cel cu nouă vieţi. Sam Balderston plecase să scrie povestea sfîrşitului războiului, plecase pentru a fi punctual la întîlnirea cu destinul, de la Podul Remagen. Prima povestire, chiar de la sursă, a lui Godwin, în care era descrisă

violenţa copleşitoare a bătăliei de la Bulge, gata să-l înghită şi pe el, întîlnirea cu soldatul singuratic, cu o bazuka la şold, căruia i se ordonase să apere răscrucea aceea de atacul lui Sepp Dietrich, mărturie pe care istoria a înregistrat-o imediat, ca pe una dintre cele mai oribile atrocităţi, masacrul prizonierilor de la Malmédy, toate aceste lucruri la care Godwin fusese martor ocular, n-au făcut decît să-i sporească celebritatea şi să-i aducă altă grămadă de lauri. Dar numai Godwin ştia că misiunea lui în Europa fusese îndeplinită cu adevărat la Malmédy, că nu mai era nevoie să continue măcelul pînă-n pînzele albe.

Moartea lui Lieberman a fost comentată o singură zi, ca un eveniment de senzaţie, în coloanele ziarelor londoneze, apoi a avut loc un serviciu religios de pomenire la sinagoga Golders Green, completat de către un grup de actori din West End. Cilla citise un pasaj dintr-o piesă de-a lui, care se potrivea în această împrejurare, iar Greer Fantasia vorbi despre moartea unui om al Renaşterii. Trecu ceva timp pînă să se poată îndeplini toate acestea, deoarece, mijloacele de comunicaţie cu frontul erau deplorabile, dar în prima săptămînă a lui februarie, toate detaliile au fost puse la punct.

Monk Vardan îl chemă pe Godwin într-un ungher tihnit dintr-un birou aflat în subsolul clădirii de la Numărul 10 şi-l întrebă cu severitate, cam în maniera de demult, cînd se jucaseră cu toţii acuzîndu-l pe Godwin că e agent nazist, – o perioadă ciudată, chiar nostimă, privită retrospectiv, – ce naiba se întîmplase, cu adevărat, acolo, la Malmédy. El transformase toată această poveste într-o bagatelă. Considera, însă, că merita o explicaţie din partea lui Godwin şi dacă ar putea pune mîna, vreodată, pe grăsanul acela ticălos de Balderston, ar stoarce şi din el întreaga poveste. Din acest motiv – eventuala „stoarcere“ a lui Baldeston într-o cameră de interogatoriu – povestea lui Godwin trebuia să fie foarte apropiată de ceea ce-i spusese el lui Sam atunci, sub presiunea momentului, cînd Sam dibuise drumul sus pe scări şi dăduse de cadavrul lui Lieberman.

— La naiba, tinere Godwin, cum dracu’ a dat prietenul nostru Stefan, peste omul care i-a venit de hac?

În lumina orbitoare din subsol, monoclul părea opac şi impenetrabil, ca o clapă pentru ochi, împrumutîndu-i lui Monk

Varden un aer pirateresc.

— Trebuia să fii acolo, Monk, ca să-ţi dai seama de atmosferă.

— Dar pot să-mi dau seama şi fără prezenţa la faţa locului, nu-i aşa? Îmi este de ajuns că ai fost tu acolo. Doar eşti scriitor. Descrie-mi tot tabloul, povesteşte-mi cum s-a întîmplat.

— Era o mare învălmăşeală, înţelegi, iar Stefan, Sam şi cu mine am fost aruncaţi, fiecare în altă parte, chiar de la început. Nu-ţi poţi imagina cam cum era, zăpadă, ceaţă, noroi, ploaie, bombardament de artilerie, fum, foc, toţi alergînd ca năucii, încercînd să-şi găsească unităţile lor, toate tancurile acelea germane uriaşe, teribile, le-am văzut, Monk, arătau de parcă te urmăreau cu privirea, de parcă erau îndreptate spre tine, personal. Copacii erau sfărîmaţi în bucăţi de obuze, răcnete, mădulare rupte şi bucăţi de crengi zburînd prin aer, zăpada care se scutura din copaci, sub forma unor mii de mici avalanşe, soldaţii arătînd ca nişte oameni de zăpadă. Îţi spun eu, Monk, trupele continuau să sosească la nesfîrşit, aşa ceva n-ai mai văzut... Eu rătăceam ca un năuc, în toate direcţiile, îi căutam pe Stefan şi pe Sam şi la un moment dat, stăteam pe marginea drumului, cînd au trecut pe acolo camioane încărcate cu soldaţi germani, iar eu parcă eram invizibil, eram prea obosit ca să mai încerc să mă ascund şi cred că ei m-au privit ca pe un biet civil năucit, stînd acolo ca un buştean. Se părea că trecusem prin Malmédy de două-trei ori, poate chiar de mai multe ori, cînd cineva îmi spuse că Sam se ascunsese în clădirea aceea dărăpănată şi m-am gîndit să-l aştept... omul avea o figură prietenoasă, familiară, aşa că am urcat scările pînă în camera aceea întunecoasă, care nu mai avea decît o parte din acoperiş. Auzeam soldaţii cîntînd colinde de Crăciun... apoi am adormit sau cam aşa ceva şi deodată, uşa se deschise, cineva strigă ceva, destul de tare ca să mă sperie din somn... m-am trezit, năuc, apoi cineva a început să tragă... Se dovedi că în camera aceea mai era un individ, un soldat care dormea şi el şi cînd se trezi din somnul adînc, trase în omul care striga. Ăsta se dovedi a fi Lieberman, iar eu i-am smuls revolverul acela german, un Smeisser şi am început să trag în cel care trăsese. Apoi totul s-a cufundat într-o linişte adîncă, iar eu era să fac un atac de cord, cînd Sam, care venea după Lieberman, urcă scările şi ne descoperi... Asta a fost

Monk, o comedie a erorilor. Dar şi o tragedie, în acelaşi timp, desigur.

Vardan îl privi pe Godwin mult timp, frămîntîndu-şi buzele gînditor, de parcă prin gînd îi treceau fel de fel de lucruri nu prea plăcute. În cele din urmă, monoclul îi căzu din ochi şi-şi deşiră, cu mişcări încete, trupul slăbănog, ridicîndu-se în picioare.

— În mod sigur, o tragedie pentru evreul nostru rătăcitor, care ar fi trebuit să rămînă să locuiască în Clapham sau Bayswater Road şi să aştepte sfîrşitul războiului.

— Dar locuia de fapt în Belgravia, spuse Godwin.

Monk nu răspunse şi continuă să-l privească.

— Ce să-i faci, sînt lucruri care se întîmplă. A fost ziua lui cu ghinion.

— Lucruri care se întîmplă, repetă Monk. Nu-i aşa? Deci asta e povestea ta?

— Da. Şi, sincer să fiu, mi-o menţin.

— Sînt sigur. Hai, întinde-o!

— Monk, a fost o mizerie, un coşmar, acolo...

— Da, da, îmi dau seama.

În nordul Angliei şi în Scoţia cădeau ninsori abundente. Serviciul de cale ferată întîmpina, din cînd în cînd, mari greutăţi care-i perturbau funcţionarea, în unele locuri erau porţiuni îngheţate. În Londra şi în regiunile sudice, mai ploua încă, la întîmplare, cu rachete V-2. Reparaţiile în Sloane Square avansau încet şi viaţa la Dorchester devenea obositoare. Copiii făceau tot posibilul să se acomodeze cu locuinţa neospitalieră şi cam strîmtă, dar erau, totuşi, copii, la urma urmei. Cilla îşi revenise din punct de vedere fizic, dar iarna şi lipsa de spaţiu începeau s-o afecteze. Nu avea nici un loc unde să repete, n-avea nici un film în program, pînă la sfîrşitul primăverii, iar în plus, simţea că pe soţul ei îl muncea ceva. El clătina din cap şi nega, dar n-o putea înşela. Pentru Godwin era o perioadă ciudată, în care uşurarea era amestecată cu nehotărîrea. Se simţea uşurat pentru că Max fusese răzbunat în sfîrşit. Acum că o făcuse, era surprins că cea mai puternică reacţie a sa era uşurarea. Dar mai rămînea ceva pentru a şterge complet trecutul cu buretele. Trebuia să-i povestească totul Cillei. Secretul cîntărea prea greu, durase prea

mult, pentru a continua să trăiască singur cu această povară. Avea nevoie să ştie că exista cineva pe pământ cu care să-l împartă. Şi Cilla era, desigur, acea fiinţă. Avea nevoie de un răgaz, singur cu ea, pentru a face marea destăinuire.

La începutul lui februarie, la puţin timp după slujba de pomenire a lui Lieberman, lucrurile se rezolvară de la sine. Un V-2 căzu prea aproape de ei ca să mai rămînă liniştiţi şi Cilla, împreună cu doica numărul unu, hotărîră că cel mai bun loc pentru copii era reşedinţa lady-ei Pamela, de pe coasta sudică. Folosită doar sporadic, pentru scurte vacanţe, de la moartea lady-ei Pamela încoace, casa trebuia deschisă şi aerisită. După ce încărcară copiii, doicile şi un munte de bagaje şi-i văzură plecaţi, Cilla spuse că se temea de cîteva petreceri care se conturau la orizont, în zilele următoare.

— N-am putea pleca şi noi? Doar noi doi, singuri? Am fost prea mult timp întemniţată în hotel... N-ai vrea, Rodger? Hai să mergem la Stillgraves. Va fi frig, mormane de zăpadă, ne vom simţi în siguranţă şi vom putea face plimbări... şi vei putea să-mi spui ce te apasă. Ştii, cred că am oarecare idee despre ce ar putea fi vorba.

— Mă îndoiesc, spuse el.

— Te gîndeşti la sfîrşitul războiului. Va veni în curînd şi totul va trebui reorganizat, întreaga lume. Şi tu te gîndeşti la ce vom face noi atunci... te gîndeşti la reacţia mea cînd îmi vei spune că vrei să te întorci la New York. Zîmbi răutăcios.

— Nu e asta. Nici măcar nu eşti pe aproape.

— Aha! Deci admiţi că există ceva, oricum.

— Stillgraves mi se pare o idee excelentă. Hai să mergem.

— Vom lua trenul de noapte. Poate că ne vom împotmoli într-un morman de zăpadă...

— Gîndeşti ca într-un scenariu de film.

— Mulţumesc, iubitule.

— Trenul de noapte. Foarte romantic.

— Va fi minunat, Rodger. Doar noi doi. Sînt atît de bucuroasă că te-ai întors, din nou, de pe front. Acum cred că războiul s-a terminat pentru tine, nu-i aşa?

— Promit.

Trenul numit *The Flying Clansman*[1] părăsi Londra pe o ninsoare uşoară, încărcat pînă la refuz şi pregătit să înfrunte toate furtunile care i-ar fi stat în cale. După cină, se retraseră în cuşetă, cu o sticlă de şampanie frapată. Legănarea trenului, vechea şi familiara mişcare hipnotică, luminile care zburau din cînd în cînd prin dreptul geamurilor şi dangătul clopotelor, estompară trecutul, în timp ce un sunet de clopoţel care se stingea în noapte, paturile cu rufărie proaspătă şi apretată, îi aduseră în prezent...

Stătea în braţele lui, sub păturile calde, cu luminile stinse, cu geamurile împodobite din belşug cu flori de gheaţă. Era momentul să-i spună. Era mai uşor în întuneric, pentru că nu-l putea vedea, nu-i putea vedea expresia feţei, pentru că putea lăsa numai în seama vocii sarcina de a o introduce în mintea lui, în viaţa lui, în taina pe care-o ascundea aceasta – nevoia pe care o simţea, de ani de zile, să-l răzbune pe Max Hood.

Începu prin a-i povesti despre prietenia care devenise tot mai puternică şi care-i unise, pe el şi pe Max Hood, în vara aceea de acum aproape douăzeci de ani, la Paris. Îi aminti Cillei, ceea ce trăise şi ea, de altfel, dar îi povesti mai multe. Îi povesti despre uciderea celor doi *curcani*. Îi explică ce făcuseră cei doi poliţişti şi de ce trebuiau suprimaţi. Îi descrise legămîntul care fusese pecetluit cu sînge, între el şi Max. Nu, nu trebuia să înţeleagă ce însemna o astfel de frăţie. La naiba, nici Godwin însuşi nu înţelegea pe deplin cum se întîmplase sau, mai precis, momentul cînd devenise irevocabilă sau ce era acel ceva care o făcuse atît de durabilă. Ceea ce era important era faptul că legătura exista, că era ceea ce era şi, în cele din urmă, ea trebuia s-o accepte.

— E ca o religie, spuse el. Sfînta Treime, Întruparea, peştii şi pîinile, minunile, e ca şi cum ai crede că Dumnezeu e englez. Accepţi ideea numai pe calea credinţei. Între mine şi Max a existat ceva. Dar nu era un lucru despre care simţeam nevoia să discutăm...

— Ca Hemingway, spuse ea încet.

— Ştiam că trebuia să-i răzbun moartea, trădarea care l-a dus la moarte... era cît se poate de important pentru că, iubindu-te pe tine, şi *eu* l-am trădat... Un om i-a luat viaţa, eu i-am luat ceea ce iubea cel mai mult.

---

[1] Membrul zburător al clubului (lb. engl.) (*n.tr.*)

Oftă, dorind din tot sufletul să poată găsi cuvintele ce puteau face totul mai palpabil, mai de înţeles. Dar simţurile şi raţiunea n-aveau nici o legătură cu povestea lui.

— Datoria mea faţă de Max Hood a fost soarta mea, Cilla, Destinul meu. Eu cred în astfel de lucruri. Există unele lucruri care trebuie făcute şi dacă nu le facem, rătăcim mereu, fără speranţă… Nu puteam lăsa răzbunarea lui Max în seama altcuiva, în seama vreunei instituţii care ar fi putut fi convinsă, cîndva, cine ştie cînd, să dea atenţie acestui caz. Treaba trebuia făcută, dusă de mine la bun sfîrşit, sau ar fi rămas nefăcută. Era scris că eu trebuia să fac lucrul acesta. Asta e tot. Din acest motiv, a trebuit să-l omor, în cele din urmă, pe Stefan Lieberman.

Ultimele cuvinte o luară prin surprindere, era ultimul lucru din lume pe care se aşteptase să-l audă, cu toate că, dacă ai fi întrebat-o la ce se aştepta, n-ar fi ştiut. Îi trebui un minut sau două să poată înţelege sensul acestor cuvinte. Îl făcu să repete, apoi rămase tăcută, se îndepărtă de el ca pentru a-şi face loc suficient să-şi limpezească gîndurile şi se ridică în capul oaselor, încercînd să ia taurul de coarne.

— *Tu* l-ai omorît pe Stefan? *Intenţionat?* Nu înţeleg, spuneai că l-ai omorît pe cel care l-a omorît pe Stefan… credeam că Sam Balderston era acolo…

El luă povestea de la început, pentru ea, clipă de clipă, descriindu-i exact ceea ce se întîmplase în noaptea aceea, la Malmédy.

— Dar de ce, Rodger? De ce să-l omori pe Stefan? Gîndul o făcu să se cutremure.

El înregistra, cu toate simţurile treze, balansul trenului, frigul, întunericul şi profunzimea nopţii.

— Pentru că era agent nazist. A trădat operaţiunea PRAETORIAN şi, din cauza asta, nemţii erau pregătiţi să ne primească aşa cum ne-au primit, cînd am ajuns la cartierul general al lui Rommel. Odată ce l-am găsit, odată ce ştiam că el o făcuse… trebuia să-l omor.

— Dar… nu, nu Rodger, asta nu e drept, nu poate fi drept. Nu Stefan… nu, iubitule, el avea un secret, dar nu era ăsta. Era agent *britanic*. Sînt sigură, el mi-a *spus*…

— El ţi-a spus?

— Da. De aceea pleca tot timpul să se întîlnească cu Monk…

— Monk? Monk abia dacă-l cunoştea.

— Şi eu am crezut aşa, întotdeauna. Dar obişnuia să spună că se ducea să se joace de-a capa şi spada cu Monk, rîdea pe-nfundate şi-mi făcea cu ochiul…

— Şi dacă Monk *credea* că Lieberman era agent britanic…

Godwin avu din nou senzaţia că intrase, pe neaşteptate, într-o sală a oglinzilor.

— Cilla… tu îl cunoşteai pe Lieberman foarte bine. Cilla, ştiu că eraţi amanţi.

Ea rămase tăcută un timp, apoi spuse:

— De cînd ştiai?

— N-are importanţă.

— Da, am fost amanţi. N-am ce să-ţi explic. Nu pot decît să-ţi spun că atunci eram alta… totul s-a întîmplat cu mult timp în urmă. S-a terminat cînd ai venit din misiune, în comă şi am crezut că erai pe moarte. Trebuie să am încredere în tine că mă vei crede.

— Dar te cred. Aparţine trecutului, mort de acum.

— Dar, Rodger… l-ai omorît.

— Nu pentru că aţi fost amanţi. De data asta *tu* trebuie să mă crezi.

— Nu pot să cred că l-ai omorît cu adevarat. Tu nu eşti un *ucigaş*.

— O mulţime de oameni care n-au intenţionat niciodată să fie, care n-au vrut niciodată să rănească un suflet, sînt ucigaşi… Stefan Lieberman a fost un accident de război. Crede-mă, era agent german şi, din cauza lui, toţi cei care au luat parte la misiunea noastră, au fost ucişi, în afară de mine.

Încet de tot, ea reveni din depărtări şi se strînse lîngă el, încălzindu-l. Godwin îi vorbi despre descoperirea sorei lui Lieberman care le povestise despre familia lor, prizonieră a Gestapo-ului, despre felul cum nu-i dăduseră lui Lieberman altă posibilitate decît să lucreze pentru ei.

Cînd în sfîrşit vorbi, vocea ei era golită de orice expresie.

— Bietul om. N-a avut de ales.

— Nici cei care au murit în misiune n-au avut de ales.

— Ce altceva putea face? Să-şi omoare familia sau să te

omoare pe tine, pe Max, pe toţi ceilalţi? Deci tu l-ai omorît oricum… l-ai omorît şi tot ce a încercat el să facă, a fost să-şi ţină familia în viaţă…

Rămase nemişcată, nu se îndepărtă de el, dar era absorbită în gînduri.

— Încearcă să înţelegi. Nu l-am omorît fiindcă era spion nazist. N-avea de ales şi eu să fi fost în locul lui, făceam acelaşi lucru. Dar a trebuit să-l omor pentru Max… am făcut-o pentru Max. Nu l-aş fi omorît dacă era vorba de ceilalţi, l-aş fi urmărit, poate, l-aş fi hărţuit… Dar pentru că era vorba de Max, a fost altceva. L-a omorît pe Max şi eu îi datoram lui Max moartea lui.

Spusese asta atît de mult, atît de des, încît începea să sune artificial. Fie că ea îşi dădea seama de asta, fie că nu.

Ea oftă şi spuse încet:

— M-am săturat pînă-n gît de Max!

În vocea ei era oboseală şi mînie. El simţea asta. Se săturase pînă-n gît de Max.

— Max Hood, eroul timpurilor noastre. Max Hood, bătrînul soldat. Cel mai bun prieten pe care l-a avut vreodată un bărbat. Max cel bun, Max cel amabil, Max cel decent. Sir Max. Sfîntul Max. Shakespeare ar fi scris o piesă despre omul ăsta. Dar, Rodger, iubitule, nici un bărbat nu e erou pentru soţia lui… poate mai curînd, croitorul lui… În orice caz, cineva a avut dreptate. El te-a ajutat să comiţi o crimă pe vremea cînd erai doar un băieţandru… şi acum te conduce, din nou, spre crimă… da, da, e război, Lieberman reprezenta duşmanul, ia-o cum vrei tu, dar te-a făcut să ucizi din nou… şi totuşi tu îl venerezi.

— Veneraţia mea pentru el n-are nimic de-a face cu asta. Ştiu că nu era decît un om…

— Ştiu, ştiu, era omul care a făcut din tine un bărbat, un om adevărat, eraţi fraţi de cruce… totul e foarte omenesc şi minunat şi rezultatul e că Max a murit dezgustat şi amărît, tu ai făcut o crimă şi un om cumsecade şi terorizat, a cărui viaţă devenise un iad din cauza lui Hitler, a murit de mîna ta. Trebuie să-mi ierţi mintea slabă de femeie, dar asta este moştenirea lui Max Hood?

— Nu pot să-ţi explic mai bine decît am făcut-o.

Ea respira încet, în contratimp cu ritmul roţilor de tren.

— Nu-ţi port pică şi nu te judec. Nici tu n-ai avut niciodată de

ales… Max a pus stăpînire pe tine. El fusese în deşert cu Lawrence – cum o fi sunat povestea asta pentru tine, la douăzeci şi doi de ani? El era o enigmă. Nu ştiu… Poate că este o moştenire perfectă pentru unul ca Max Hood. Sînge vărsat… la asta se pricepea el cel mai bine.

Îşi lăsă capul să se odihnească pe pieptul lui Rodger Godwin. El îi simţi genele mîngîindu-i pielea.

— Încearcă să nu te superi pe mine. Eu nu ştiu nimic despre taina ta, despre ceea ce îi datorai tu lui Max sau despre ceea ce a făcut el din tine… eu te iubesc, îmi place vitejia ta şi felul în care-ţi înfrunţi destinul şi-mi place felul în care încerci întotdeauna să faci lucrul potrivit… eşti un băiat cumsecade, iubitule, sînt atît de bucuroasă pentru copii, că te vor avea pe tine în locul bătrînului Max sărmanul… nu mă deranjează dacă, în lungile tale plimbări cu micul Charlie, îi vei povesti despre prietenul tău Max Hood, despre cît era el de grozav…

Îşi trase nasul şi el îi simţi lacrimile pe piele.

— E perfect, Rodger, pentru că Max Hood, şi-a avut vremea lui şi pentru tine era un om important, mult mai important decît a fost sau ar fi putut să fie pentru mine… dar, de acum încolo, vreau ca Max să se întoarcă în ţărînă. Mă auzi? Vreau să iasă din vieţile noastre. Lasă-l să se odihnească în pace, de acum. Lasă-l să moară, lasă-l să plece, lasă-l să mărşăluiască alături de afurisiţii aceia nemuritori, zeii războiului… dă-l afară din viaţa mea. Mi-a ajuns traiul alături de Max Hood, cînd era viu. Tu ţi-ai adus la îndeplinire răzbunarea ca un personaj din *Ducesa de Malfi*. Acum sîntem chit faţă de Max Hood. Acum nu mai sîntem decît tu şi cu mine şi noua generaţie. Te poţi obişnui cu gîndul ăsta, iubitul meu soţ?

El îi sărută părul şi fruntea. Era tot ce putuse visa el vreodată mai bun.

— Numai tu şi eu, spuse el şi o nouă generaţie.

O simţi cum zîmbea în întuneric.

Se destinse în braţele lui şi adormi. El privea, prin fereastră, în întunericul de afară. La răscruci, în luminile legănătoare, văzu troienele înalte de zăpadă, dar trenul lor străpungea hotărît noaptea, avîntîndu-se mai departe. Nu putea adormi. Nici acum nu era sigur cum aflase Lieberman, în realitate, de operaţiunea

PRAETORIAN. Dar nu mai conta. Cilla avea dreptate. Pentru Max venise vremea să mărşăluiască alături de zeii nemuritori. Putea lua şi operaţiunea PRAETORIAN cu el.

31

Îşi petrecuse ziua cu aerisirea locuinţei, cu aprinsul focului în cămin şi adusul lemnelor pentru foc. Cilla se gîndea că era ca într-un joc, să stea în casă, să tragă viscolul în jurul lor, ca pe o manta, să facă dragoste în faţa focului, după amiază, privind, prin perdeaua de întuneric ce devenea tot mai deasă, zăpada care cădea fără încetare, ridicînd troienele încet, dar hotărît. Vîntul sufla dinspre zidul lui Hadrian, pe toată partea aceea, pînă la poarta reşedinţei de la Stillgraves, urlînd tot timpul. Rafalele de zăpadă suflau în jos pe coşuri, scînteile zburau în toate părţile, zăpada şuiera. Era minunat.

Cilla nu pomenise nimic despre discuţia pe care o avusese în tren. El o cunoştea destul de bine, totuşi, pentru a şti că ea se gîndea, în continuare, la asta, încercînd să pună totul în ordine. Max, Lieberman, Godwin. Reuşise. Se împăcase cu gîndul, pentru că-l iubea şi pentru că totul se terminase.

Şi Godwin ştia că se terminase. Pangloss era mort şi asta punea punct tuturor acelor lucruri. Ştia că nu trebuia să-şi facă griji în privinţa detaliilor. Dar nu se putea împiedica să nu-şi pună întrebări în legătură cu Monk. Ce avea de gînd Monk, acum că Pangloss era mort? Godwin îl pusese la curent, spunîndu-i povestea morţii lui Lieberman şi Monk avusese ocazia să pună orice întrebare. Dar n-o făcuse. Nici nu pomenise de Pangloss. Se mulţumise cu versiunea lui Godwin asupra evenimentelor. Cum avea să se pună acum problema în privinţa asta? Şi ce dacă cineva ar fi pus-o? În cel mai rău caz, el omorîse un spion german, într-o ruină întunecoasă şi bombardată, în toiul bătăliei de la Bulge.

Deci Monk era, fără îndoială, la fel de bucuros ca şi el, că totul se terminase.

Dar ideea că Monk l-ar fi putut crede pe Lieberman agent britanic, această posibilitate cam excentrică, nu-l putea lăsa rece pe Godwin. Avea, oare, vreo importanţă? Ce importanţă *putea* avea? Omul era mort. El era Pangloss şi era mort.

Îşi răsucea mintea în fel şi chipuri, privea lucrurile din toate punctele de vedere imaginabile. Dar întotdeauna ajungea la acelaşi rezultat. Max Hood era răzbunat, un spion nazist era mort şi Monk Vardan se spăla pe mîini de toată afacerea şi-şi vedea de treabă în continuare.

Într-o seară, înainte de a adormi, Cilla spuse:

— Ai făcut ceea ce trebuia să faci. Vreau să ştii că înţeleg asta perfect.

În noaptea aceea, el nu putu să doarmă. Se simţea stăpînit de un neastîmpăr excesiv, aşa cum fusese la colegiu în noaptea de după trecerea ultimului examen, cînd presiunea dispăruse şi avea sentimentul că viaţa lui era pe cale să înceapă din nou. Aşa era şi acum: avea sentimentul că viaţa îi fusese dată înapoi, pentru a o trăi din nou. Şi chiar aşa făcea. Vechia lui viaţă rămăsese undeva, în urmă. Se simţea înviorat la gîndul noii vieţi care-l aştepta, mai mult sau mai puţin curată, strălucitoare şi plină de speranţă. Noua viaţă îl preocupa foarte mult, mai mult decît visase vreodată. Şi consecinţa era că nu putea dormi. Avea nevoie de o mică plimbare. Se dădu jos din pat, se îmbrăcă şi coborî scara. Era trecut puţin de ora unu. Tăciunii mai străluceau încă.

Era în bucătărie, şi-şi prepara o cacao fierbinte, încercînd să se descurce cît mai bine, cînd i se păru că a auzit zgomotul unui motor de automobil, mormăind răguşit în lupta cu vîntul. Îşi imagina o maşină împotmolită în zăpadă cu cauciucurile încinse, încercînd să se elibereze… dar unde era? Trecu în salonul spaţios şi-şi lungi gîtul să privească în jos, spre drumul privat, legat cu şoseaua publică ce ducea spre sat. Zăpada mai cădea încă, învolburată de vînt, iar lumina lunii era umbrită. Sclipiri albastre, lăptoase, apăreau şi apoi dispăreau în spatele norilor. Putea să zărească, încă, drumul care pleca din faţa casei, şerpuind şi agăţîndu-se apoi de coasta dealului, dar era prea întuneric să poată zări pe cineva care s-ar fi putut împotmoli acolo. Nu se

vedea nici o mişcare.

În timpul zilei, ar fi putut vedea totul de la ferestrele lungi, unde stătea acum, dar noaptea era un mister dezlegat numai de sclipirile lunii printre nori. Privi din nou. Norii alunecau grăbiţi, lumina lunii arginta zăpada, vîntul o îmbrăca într-o crustă îngheţată. Apoi, din nou, întuneric.

I se păru că a auzit o uşă de maşină închizîndu-se cu zgomot. Sau poate capacul unui cufăr mare.

Nu, imposibil. Cine putea călători într-o asemenea noapte? Îşi sorbi cacaua fierbinte, privind în întuneric marea de umbre, care îneca fîşia drumului. Bietul om. Probabil că scotea lopata ca să se poată deszăpezi… se rătăcise, o luase pe un drum greşit… împotmolit în zăpadă, pe viscol… ger…

Godwin găsi o pereche de cizme şi un cojoc de oaie atîrnat în cuier. Nu-l putea lăsa pe bietul om acolo, afară.

Zăpada scrîşnea cu zgomot sub picior. Era un ger tăios, muşcător, vîntul pişca, fulgii de zăpadă, ca nişte suliţe minuscule îi împungeau faţa. Odată ajuns la drum, căzu, alunecînd pe gheaţa aflată sub mantia proaspătă de zăpadă. Fîr-ar să fie, ce prost! Se lupta să se ridice în picioare, alunecînd şi patinînd mereu pe gheaţă. Privi în sus, la crestele stîncilor de deasupra, abia conturate cu negru, pe fundalul cerului de un albastru marin şi al norilor mînaţi de vînt. Vreo douăzeci de metri pînă sus, pe stînci, de cealaltă parte, alţi cincizeci, pînă jos. Mai privi o dată-n sus, cu un aer războinic, sperînd din tot sufletul ca eventualii călători să nu se rătăcească.

Continua să audă, tot timpul, fel de fel de sunete, dar se gîndea că era vîntul, scrîşnetul zăpezii sau trosnetul copacilor înţepeniţi de ger. Nu putea vedea absolut nimic şi, în clipa aceea, dorea să-şi fi văzut de treaba lui şi să fi rămas în casă. Şi atunci văzu maşina împotmolită în zăpadă.

Dar era, oare, împotmolită? Nu părea. Părea că fusese parcată şi poate lăsată acolo. Nu putea vedea pe nimeni. Se apropie de maşină, atinse aripa. Nu, nu era împotmolită în zăpadă. Poate că nu mai avea benzină. Stătuse acolo destul de mult ca să se acopere deja cu o husă albă de zăpadă. Era un Rover negru. Şi era gol. Benzina trebuie să fi fost cauza. Se învîrti cu grijă în jurul maşinii, văzu apoi urme de paşi care se îndepărtau de maşină.

Acum totul era clar. Rămas fără benzină, şoferul singuratic condusese pînă la o haltă oarecare şi apoi plecase pe jos, spre casă. Godwin urmări cîţiva metri urmele paşilor dar nu putu să zărească omul. Se încordă să străpungă întunericul cu privirile, dar fără folos. În cele din urmă, îşi făcu mîinile pîlnie la gură şi strigă: era cineva acolo? Ecoul se lovi de crestele dealurilor, după care tăcerea se instală din nou. Se auzeau doar sunetele produse de vînt şi de zăpada spulberată. Aşteptă şi, simţindu-se caraghios, strigă din nou, în întuneric şi în vînt.

Observă ceva fluturînd în zăpadă, lîngă el, ca o festă pe care ţi-o joacă văzul, o fluturare uşoară a zăpezii ca o înfiorare de pene foarte fine. Apoi un scrîşnet sec al unui foc de puşcă. Se întoarse cu un gest reflex, alunecă şi căzu, simţi o altă pulverizare a zăpezii, chiar lîngă mîna lui, apoi o altă pocnitură. După o secundă, poate două, pînă cînd înţelese cum stăteau lucrurile. Căutase un automobilist împotmolit în zăpadă şi, dintr-odată, situaţia se schimbase, apăruse cineva care trăsese două focuri în el, cu o puşcă. N-avea nici un sens, cel puţin pentru moment. Acum nu se putea gîndi la nimic altceva, decît să rămînă în viaţă. Se rostogoli pînă la rigolă, pe iarba îngheţată şi acoperită de zăpadă şi se gîndi că acel coşmar al lui reîncepea; la urma urmei, nu se terminase încă.

Zăcea în zăpadă, frecîndu-şi ochii pentru a o îndepărta de pe pleoape, dar simţind-o cum îi pătrundea pe la gulerul hainei. Se gîndea că focurile fuseseră trase de pe drumul care ducea spre casă. Acest lucru punea o oarecare distanţă, între el şi omul cu puşcă. Începu să înoate prin zăpadă, în marginea şanţului, unde stratul alb crescuse mai înalt. Îşi făcea curaj, încercînd să nu se lase copleşit de panică. Dorea doar să se depărteze de locul cu pricina. Îşi simţi creierul foarte încins. Se îngropă ca într-o vizuină şi ajunse chiar lîngă Rover, care era în dreapta lui. I se tăia răsuflarea, era ud leoarcă din cauza zăpezii şi a transpiraţiei, fără nici o armă la el, nimic cu care să poată înfrunta lupta, în afară de simţurile lui şi perspectiva nu-l încînta deloc…

Auzi o altă împuşcătură, glonţul străbătu stratul de zăpadă, împrăştiind bucăţele fine de gheaţă şi pietriş. Norii alunecau pe faţa lunii, întunecînd-o cît se putea de mult. Godwin se străduia să

se ghemuiască cum putea mai bine, întrebîndu-se cîtă elasticitate mai avea în picioare. Privi înapoi, încercînd să prindă vreo mişcare sau să audă cel mai slab sunet, dar nu putu să vadă nimic, iar pe deasupra, respira prea greu, ca să mai poată auzi şi altceva în afara propriului gîfîit. Apoi se ridică în picioare şi începu să alerge pe drum, descriind un zig-zag permanent ca să se ferească de agresorul său. Încerca să păstreze mereu Rover-ul între el şi celălalt. Apăsarea inimii şi respiraţia chinuită îl făceau să nu mai simtă nimic altceva. Vîntul tăios îi îngheţa transpiraţia pe faţă şi simţea perfect răceala grea a plăcii de metal implantată în craniu...

Auzi zgomotul glonţului care lovi maşina, apoi geamătul ricoşeului unui alt glonţ. Zîmbi în timp ce alerga. Întunericul îi era aliat şi simţi cum frica îl părăsea. Nu avea să moară în noaptea asta.

Pe măsură ce-i creştea încrederea şi curajul, îi creştea şi mînia. Cine era acest ticălos anonim, a cărui figură rămînea nevăzută? Era, oare, individul din ceaţă care-l mai atacase o dată? Era, oare, vreun prieten al lui Lieberman? Era poate sora spionului nazist? Îl recunoscuse, oare, şi dăduse drumul cîinilor de vînătoare pe urmele lui? O altă pocnitură şi coti brusc spre stînga, simţind o revărsare puternică de adrenalină. Sări peste rigola troienită, se agăţă de un pîlc de arbuşti şi se săltă pe pantă, folosind un copăcel ca sprijin pentru un picior, apoi se împinse înainte, apucînd o altă rădăcină. Reuşi să se ridice sus pe colină, pînă cînd se adăposti în spatele unuia dintre bolovanii care vegheau creasta. Îşi spălă cu zăpadă faţa scăldată de sudoare, supse puţină zăpadă, aşteptă, abia îndrăznind să privească pe după stîncă.

Luna, dezvelită încet din plapuma norilor pribegi, împrumuta drumului înzăpezit de sub el o culoare albastră discretă, ca haina unei matroane. Omul cu puşca trecu pe lîngă maşină, privind şanţul de la marginea drumului şi căutînd urme în zăpadă. Îşi adulmeca prada. Ochii lui „greblau“ drumul, apoi se opri lîngă Rover. Privi peste capotă, măsurînd lungimea coastei întunecate a colinei. Ştia că Godwin era neînarmat, dar în timp ce stătea şi privea colina, părea că-şi cîntăreşte posibilităţile. Nu cunoştea terenul aşa cum era cazul lui Godwin. Să te aventurezi pe coasta

întunecată a unei coline şi să înfrunţi un om care luptă să-şi apere viaţa… Unui ucigaş nu-i plac astfel de riscuri. Pierduse ocazia să-l ia prin surprindere şi să-l omoare în patul lui. Şi acum ştia că Godwin îl pîndea. Calm, cu un soi de aroganţă exagerată, îşi lăsă puşca pe capota maşinii, scoase o ţigară, îşi făcu palmele căuş în jurul unui chibrit aprins şi trase adînc în piept primul fum. Godwin privi cum vîntul prinse un norişor de fum de ţigară şi-l rupse în bucăţi.

Deodată, ca o senzaţie de greaţă subită, un val de furie îl luă cu asalt pe Godwin. Tremura, dar nu de frică şi nici de frig. Era furios, un soi de furie care-ţi usca gîtul şi-ţi zbîrleşte părul, nerăbdătoare să lovească… Cine naiba era asasinul ăsta arogant? Cine îndrăznea să încerce să-i ia viaţa, cînd el şi-o păstra pentru el însuşi? Cine îndrăznea să-l smulgă de lîngă Cilla şi de lîngă copii?

În cele din urmă, omul zvîrli mucul de ţigară cu un gest de dezgust şi renunţare şi se urcă înapoi în Rover, aruncînd puşca în spate. Nu aprinse farurile şi conduse încet spre casă, pe o distanţă de aproximativ o sută de metri. Zăpada îl ţinea în loc, îl forţa să meargă încet. Se apropie de porţiunea mai largă a drumului, unde se opri şi începu manevra migăloasă de dat înapoi şi împins înainte, prin care reuşi, în cele din urmă, să întoarcă maşina. Totul fusese făcut foarte neglijent, la întîmplare, parcă luînd peste picior victima plănuită a fi fără apărare, victima care pîndea din zăpadă.

Godwin se sprijini de stînca cea mare, înaltă cam de un metru şi jumătate şi tot atît de lată. Trebuia să fi cîntărit sute de kilograme, dacă nu chiar o tonă. Se aplecă, îşi sprijini piciorul de o buturugă din spatele său, încercă să balanseze bolovanul, simţi că se mişcă, îl simţi cum se legăna înainte şi-napoi, pe făgaşul săpat în stîncă, unde se odihnea de cine ştie cînd. Pe coasta colinei, între Godwin şi drumul cel îngust, erau mai mulţi arbuşti şi mănunchiuri de iarbă, iar el nu avea nici cea mai mică idee dacă vreunul din aceste obstacole ar fi putut opri sau împiedica bolovanul, odată pornit să se rostogolească. În orice caz, era o distanţă mare pînă jos. Existau destule posibilităţi să rateze maşina, să nimerească în faţa sau în spatele ei, iar bolovanul să se rostogolească mai departe pe drum şi să ia o viteză distrugătoare, în drum spre hangarul aflat în cîmpie. Ticălosul s-ar

fi rostogolit vesel, gata să facă curăţenie pe unde ar fi trecut mai tîrziu. Dar exista şi şansa evidentă ca el să lovească maşina. Şi, în acest caz, Godwin nu-şi făcea griji cu privire la ceea ce s-ar fi întîmplat.

Mînia îl părăsise. Acum nu se mai gîndea. Calcula. Maşina se întoarse în poziţia pregătită de plecare. Roţile se învîrteau, împrăştiind zăpada şi gheaţa, apoi făcură aderenţă pe pietriş şi Godwin auzi scrîşnetul intrării în viteză. Era mulţumit că putea disloca bolovanul. Acum se încadra în timp. Se gîndi că nu avea nici o idee despre felul cum putea fi estimată viteza maşinii şi respectiv a bolovanului. Să-l ia naiba. Totul depindea de puterile răului.

Privi Roverul cum prindea viteză în zăpadă. Împinse cu putere şi văzu namila aceea cum o ia la vale, scrîşnind şi săltînd, lovind un copac sau doi în cale. Iisuse Christoase, plecase cît ai clipi din ochi, mergea prea repede, fir-ar să fie, prea repede! Apoi sări peste rigolă şi o luă pe drum.

Se opri cu un scrîşnet de zăpadă şi gheaţă, cu o bufnitură puternică, al cărei zgomot urca toată coasta colinei, pînă sus. Se opri ca mort, asemeni unui popic uriaş de fier şi Godwin rămase înţepenit, cu privirea agăţată de locul acela. Roverul era la o distanţă de numai zece metri, era întuneric şi cînd şoferul văzu namila aceea căzînd din cer, ca un semn răzbunător al lui Dumnezeu, frînă cu un gest reflex maşina, făcînd-o să derapeze serios, lateral. Roverul se ciocni de bolovanul care prinsese o viteză de circa treizeci de mile pe oră şi Godwin auzi zgomot de sticlă spartă, de metal scrîşnind în contact cu piatra… Maşina se lovi cu faţa, se întoarse de-a curmezişul drumului şi fu proiectată în marginea acestuia, apoi izbită, într-un vîrtej uriaş de zăpadă, de suprafaţa dură a stîncii, către locul unde se afla hangarul, o umbră dreptunghiulară pe zăpadă. Godwin aşteptă, privi zăpada care se ridica asemeni spumei valurilor la ţărm, auzi bufnitura înăbuşită a maşinii care ricoşase. În cele din urmă nu se mai auzi decît şuieratul vîntului şi bătaia ca de Big Ben a inimii lui.

Jos, la poalele colinei nu mai mişca nimic. Abia dacă putea zări maşina, cu botul în jos, ca o năsălie care se scufundă în zăpadă. Încet, încercînd să nu cadă, coborî coasta, agăţîndu-se de bucăţi

de stîncă şi de arbuşti. Ajuns la drum, examină o clipă bolovanul, apoi se căţără pe panta dură a namilei, alunecînd pe turul pantalonilor. Maşina zăcea tristă în lumina lunii, radiatorul era spart, iar vaporii ţîşneau fără prea mare violenţă. Arăta ca o sculptură în aer liber sau ca o fîntînă, de parcă era acolo dintotdeauna, înconjurată de şorţul alb al zăpezii.

Godwin se apropie cu grijă, cu zăpada pînă la carîmbul cizmelor, zăpădă îngheţată, care scrîşnea. Rafalele de vînt îngrămădeau zăpada, apoi o învolburau, izbind-o de Rover. Privi înăuntru, prin fereastra laterală. Şoferul stătea în nemişcare, răsturnat pe scaunul de alături, cu faţa ascunsă în umbră. Era ciudat de înţepenit. Vîntul murise, aburul se împrăştiase de la sine. Parbrizul era spart. Geamul era împroşcat cu sînge, în locul unde se lovise cu capul. Godwin voia să caute ceva şi avea nevoie de puşcă.

Trase portiera, luptîndu-se cu zăpada şi se dădu înapoi. Nimic. Individul trebuie să fi fost mort. Nici un geamăt, nici o răsuflare, nimic altceva decît tăcerea. Godwin ajunsese la bancheta din spate şi, în fine, puse mîna pe puşcă, o trase afară şi o propti de aripa din spate a Roverului.

Apoi, strîngînd din dinţi cu dezgust, se aplecă spre habitaclul şoferului, trase corpul spre el, ţinîndu-l de piepţii jachetei de piele şi smuci în duşmănie, pînă cînd îl aşează în capul oaselor, în dreptul volanului. Capul îi căzu într-o parte. Godwin îi întoarse capul, i-l trase spre o sclipire albăstruie a luminii şi i-l răsturnă pentru a-i vedea lobul urechii. Era intact. Nimeni nu i-l spintecase.

Tocmai ieşea din maşină, părăsind trupul neînsufleţit, cînd, deodată, cu un mîrîit umed, nepămîntean, mortul reveni la viaţă. Degetele i se agăţară de faţa lui Godwin, alunecînd şi încercînd să se agaţe de buză. În cele din urmă, îi apucă gulerul cojocului şi-l trase înapoi, în maşină. Oribilul mormăit umed continua, sîngele îi ţîşni din gură, mîinile îl trăgeau pe Godwin spre faţa însîngerată şi acesta îşi simţi, deodată, faţa împroşcată cu sînge, îşi auzi propria voce urlînd de groază, o groază păgînă, care-i întuneca mintea, simţea degetele reci trăgînd şi zgîriindu-i gîtul. Godwin lovi orbeşte faţa aceea, reuşind să scape din strînsoare, trase degetele omului afară din maşină, prin uşa deschisă, apoi trase capul cu ochii aceia îngrozitori, privindu-l fix. Cu mîna liberă, găsi

mînerul uşii deschise şi cu o violenţă provocată de groaza viscerală, trînti portiera şi prinse capul omului, sub maxilar, pe gît. Faţa rămase afară, iar resul corpului în maşină, afară de mîini. Godwin era, în fine, liber. Văzu limba ieşind din cavitatea neagră a gurii, dinţii tăind limba ca un fierăstrău, în paroxismul strangulării, văzu mîinile cum se umflau la încheieturi şi-şi apăsă din nou, trupul cu toată forţa, de portieră, pînă cînd, din gura mortului ţîşni un şuvoi însîngerat, iar limba rămase atîrnată de un fir albicios, prins între dinţii încleştaţi. În cele din urmă, lăsă portiera în voia ei, privind cum trupul se rostogolea încet în zăpada pătată de sînge. Godwin se sufoca, se zbătea să tragă în piept o gură de aer şi se aplecă în faţă, cu mîinile pe genunchi, încercînd în zadar să nu vomite. Aşteptă pînă-şi deşertă tot ce avea în stomac, pe zăpadă şi cînd încetă să mai tremure, apucă puşca şi o luă peste cîmp, împleticîndu-se prin zăpadă, către casă.

În timp ce mergea, începu să se gîndească la întîmplarea a cărei proaspăt erou fusese. Se gîndi la toate, urcînd drumul spre casă. În minte i se aprinse un beculeţ, începuse să facă speculaţii şi să-şi imagineze ce se putea, oare, întîmpla.

Dar asta nu însemna că nu trăia, mai mult ca oricînd, un coşmar, pentru că îl omorîse pe Pangloss în Germania, dar lucrurile nu se terminaseră aici. Începu să judece situaţia în întregul ei, să încerce să înţeleagă modul în care crîmpeiele ciudate de realitate ar fi putut fi puse cap la cap.

Se întreba dacă era pe cale să descopere ceva. Sau poate era doar pe cale să-şi piardă minţile.

În casă era întuneric şi linişte. Toată întîmplarea prin care trecuse i se părea acum ireală, dar avea noroc. Cilla dormea încă. Era singur. Îşi încălzi o altă ceaşcă de cacao, aprinse un foc proaspăt în căminul din bibliotecă şi se aşeză, privind prin ferestrele lungi, în stil francez, spre terasă. Era ora trei dimineaţa. Stătea nemişcat, sorbind din cînd în cînd din ceaşcă. Ce să facă, ce să facă…

Trecu o oră. Godwin apucă telefonul şi ridică receptorul. Funcţiona, ceea ce însemna un alt noroc. Nu dură mult pînă i se dădu legătura şi reuşi să-l găsească pe Monk acasă, în Londra. Vocea îi suna obosită şi încordată şi spunea că nu închisese ochii toată noaptea. Aştepta un raport.

— Ce este? Ce s-a întîmplat? Ce s-a întîmplat la voi, acolo?

— Monk… totul e o nebunie curată, chiar acum a picat unul care a încercat să mă omoare, era pe drum, îndreptîndu-se încoace, prin zăpadă. A tras în mine. Monk? Mă auzi?

— Te aud, bătrîne. Dă-i bătaie.

— Monk, e o nebunie… m-am dus după el şi l-am omorît!

— Cum dracu' ai reuşit să faci asta?

— N-are importanţă. Întrebarea este DE CE a vrut să mă omoare? Ascultă, Monk, trebuie să-ţi spun ceva, pur şi simplu, n-am pe altcineva căruia să-i pot spune. L-am omorît pe Pangloss.

— Delirezi, bătrîne…

— Nu, ascultă-mă: l-am omorît pe Pangloss în Germania. Am descoperit cine era… era Stefan Lieberman. Îţi închipui aşa ceva, Monk? Ştiai?

— L-ai omorît pe Pangloss. Lieberman. Mă iei cam repede…

— Înţelegi, aveam toate motivele să cred că s-a terminat. Pangloss era mort. Se isprăvise cu el. Max era răzbunat… Dar apare cineva aici care încearcă să mă omoare. Monk, individul ăsta avea de gînd să intre, în noaptea asta, în casă şi să ne omoare, pe mine şi pe Cilla. Dar am avut noroc. Ce se întîmplă, Monk? Tu eşti singurul pe care-l cunosc şi care se află în miezul acestei afaceri. Va trebui să-mi dai o mînă de ajutor.

— Nu sînt sigur că…

— Nu-i aşa că Lieberman era Pangloss, Monk?

— Într-adevăr, nu pot…

— Joacă cinstit, Monk. Măcar de data asta.

— Perfect. Cinstit. Da, el era Pangloss.

— Atunci de ce mai există cineva care încearcă să mă omoare? Nu pricep. Am vrut să-l omor pe spionul nazist care l-a trădat pe Max Hood şi operaţiunea PRAETORIAN şi s-a nimerit să fie chiar Lieberman omul meu… dar Cilla spune că tu îl cunoşteai pe Lieberman, spune că el i-ar fi spus ei că era agent *britanic*. Nu prea-mi place ce văd… Dar vreau doar un capăt al firului care să mă scoată din labirint. Monk, simt că-mi pierd minţile. Am omorît doi oameni şi…

— Doi?

— Da, doi.

— Recunoşti că tu l-ai omorît pe Collister? Bine, spovedania e

bună pentru suflet. Dar noi ştiam asta, ştiam totul despre tine şi sărmanul Collister. Doi oameni din crîşma aceea care ţi-au recunoscut fotografia, ne-au spus că erai cufundat într-o discuţie serioasă cu el. Dar una-i una, alta-i alta. Apa trece, pietrele rămîn, nu-i aşa? Şi acum l-ai omorît pe Stefan Lieberman. Eşti un mic pericol public, nu-i aşa, bătrîne?

— Nu, *acum* am omorît un nebun oarecare, care intenţiona să mă omoare cu o puşcă. Nu-ţi bate joc de mine, Monk. Lieberman era agentul tău? Sau era al naziştilor? Se putea, oare, să nu ştii? Aşa este? Ştie, oare, cineva ce naiba se întîmplă? Monk, sînt la căpătul răbdării, nu mai pot continua să trăiesc cu gîndul că, în permanenţă, există cineva care încearcă să mă omoare... Monk, nu te condamn...

— Eşti foarte generos, bătrîne.

— Şi dacă tu nu mă poţi ajuta, sînt pregătit să încep să trag nişte sfori. Mă pot duce direct la Churchill. N-ar trebui s-o fac? El ar înţelege, nu-i aşa? El a fost la întîlnirea aceea, el a fost cel care m-a desemnat pentru operaţiunea PRAETORIAN şi acela a fost momentul din care lucrurile au început să meargă prost. Ţie ţi-ar fi de vreun ajutor? Dacă m-aş duce direct sus? Nu pot aştepta. Azi e ziua cînd vreau să rezolv problema asta.

— Rodger, ascultă-mă cu atenţie. Sîntem în puterea nopţii şi nu al tău era telefonul pe care-l aşteptam eu. Acum să trecem direct la obiect: ce vom face? În primul rînd, nu putem sta cu mîinile-n sîn, ştiind că fel de fel de năluci încearcă să te omoare, nu-i aşa? Deci, bătrînul Monk pune la cale un plan de mîna-ntîi: îţi trimit un detaşament înarmat să vă aducă înapoi. Cum ţi se pare?

— Mi se pare grozav, amice!

— Lasă-l baltă pe Churchill. El n-are nici cea mai vagă idee despre toate poveştile prin care ai trecut tu şi nici despre ceea ce se întîmplă acum. Vin acolo îndată ce pot. Cred că voi fi în măsură să-ţi lămuresc nişte semne de întrebare. Şi nu-ţi face griji în legătură cu uciderea lui Collister, a lui Lieberman şi a individului din noaptea asta. Rîse. Sîntem în vreme de război şi aflu că e un iad curat. Dar, pe de altă parte, încearcă să nu mai omori pe nimeni. Bine? Nu e sănătos să-ţi faci un obicei din asta. Totuşi trebuie să ţi-o spun.

— Ce vrei să-mi spui?

— Eşti un om periculos. Un ucigaş. Doamne Dumnezeule, eu n-am omorît niciodată pe nimeni!

Făcu o pauză.

— Vrei să te lege? Putem merge pînă-n pînzele albe cu treaba asta.

— Vreau să se termine o dată, Monk. Să se termine definitiv. A durat prea mult. O glumă e o glumă, Monk, dar asta e veche. Foarte veche.

— Mă pun în mişcare îndată ce primesc telefonul. Şi, Rodger, nu-ţi face griji. Îţi promit că totul se termină. Simt asta în oase.

Godwin se duse la dulapul din camera armelor şi scoase vechiul Webley din fundul raftului. Fusese al lui Max Hood. Godwin îl găsise întîmplător, într-o zi cînd se afla aici, pentru a se reface după şederea în spital. Îl curăţase şi-l unsese, apoi îl încercase pe o ţintă improvizată, în cîmp. Era un revolver şi jumătate. Trăgea straşnic şi nu lăsa mai nimic dintr-un bidon de tablă, pus ca ţintă. Acum dorea să-l aibă asupra sa. Voia să fie gata. Era un revolver făcut să ucidă. Nimic altceva.

Cînd îşi termină cacaoa fierbinte, ieşi pe terasă şi privi orizontul care începea să se lumineze. Departe, în stînga, în spatele stîncii, zări conturul negru al Roverului şi urmele sale de paşi care duceau spre casă, ca un cordon ombilical. Nu se gîndea deloc la trupul îngheţat.

Se gîndea la sfîrşitul jocului şi cum trebuia să-l joace.

Era trecut de prînz, cerul avea culoarea unui dolar de argint. Sub el, vîntul îşi făcea de cap, prost dispus, dar ninsoarea încetase pentru moment. Godwin stătea în picioare, lîngă ferestrele lungi, scrutînd terasa cu vasele ei pentru flori, ce arătau rotunjite sub haina groasă de zăpadă. Privirea i se pierdea pe spaţiile largi din cîmpie, spre pista unde Monk urma să aterizeze. Cilla coborîse scările, clămpănind cu papucii de casă şi-i vorbea din uşa care se afla în spatele lui:

— Mă simt ca o delincventă. Am dormit toată dimineaţa.

Mormăia somnoroasă, căscă şi se întinse.

— Cred că eşti aici, sus, de veacuri.

— De veacuri, spuse el. Eşti incredibil de frumoasă.

— Ah, te rog. Nu te uita la mine.

Purta o rochie de lînă cu cerbi tricotaţi. Stătea cu braţele încrucişate pe piept, ca într-o autoîmbrăţişare.

— Vrei cacao fierbinte? Cafea?

Ea se apropie, veni lîngă el şi-şi petrecu degetele printre degetele lui.

— Eu am să iau cafeaua sus. Am de gînd să fac o baie lungă şi foarte fierbinte.

O trecură fiorii la vederea peisajului alb cu cenuşiu de afară.

— Aprinde focul în baie.

— Aşa voi face, te asigur. Totul în ordine.

— Vine Monk.

— Monk Vardan? Pentru ce vine? L-ai invitat tu?

— Vrea să discutăm ceva.

— În seara asta?

— Vine cu un avion. O să pice dintr-un moment într-altul.

— Trebuie să fie ceva foarte important. Nu e ceva groaznic, nu-i aşa Rodger? Nu e nimic rău?

— Nu, nu, ceva în legătură cu administraţia. Îl ştii pe Monk. Face probleme din orice.

— Trebuie să fie ceva mai serios decît administraţia, din moment ce vine cu avionul. Nu prea e timp favorabil pentru zbor, nu-i aşa?

Faţa îi strălucea.

— Poate cade şi nu va mai trebui să ne ocupăm de el.

— Ninsoarea s-a oprit.

— Eşti sigur că te simţi bine?

— Da, desigur. Nu-ţi face griji.

În liniştea care-i înconjura, auziră un zgomot ca un bîzîit de bondar, ce venea din înălţimi. În curînd, bîzîitul se transformă în uruitul unui motor de avion. Godwin îşi privi ceasul.

— Monk. Punctual ca de obicei.

Avionul apăru, în fine, la orizontul cenuşiu, deasupra vîrfurilor copacilor, coborînd din nori şi din ceaţă.

— În momentul ăsta mi-e imposibil să mă ocup de Monk. Mă duc să fac baie. Poate că pînă termin eu, pleacă. Dacă nu, am să fac tot posibilul să mă port civilizat. Dar încearcă să-l trimiţi la plimbare mai repede, iubitule. Te rog.

— Voi face tot ce pot, răspunse Godwin.

Îşi trase în grabă cojocul de oaie peste puloverul pe gît, îşi ridică gulerul şi ieşi pe terasă chiar cînd micul avion ateriza, săltînd pe zăpada îngheţată şi se aşeza confortabil pe toate cele trei roţi. Nori albi de zăpadă se învolburară, cînd se îndreptă în direcţia hangarului. Godwin coborîse lungul şir de scări de pe faţada stîncoasă şi se îndreptă în direcţia avionului, în timp ce pilotul oprea motorul. Putu zări pilotul cu cască de piele şi ochelarii de protecţie ridicaţi în sus. Monk stătea în spatele lui.

Cînd carlinga se deschise, Monk fu primul care coborî, de parcă în silueta lui deşirată, de păianjen, se acumulase o energie primăvăratică. Purta o pufoaică bleumarin de sibir, cu gluga lăsată să atîrne pe spate. Vîntul îi flutura pantalonii largi pe picior, cînd puse piciorul pe aripă, apoi sări neîndemînatic în zăpadă.

— Noroc, Rodger, îl salută el, ironic. Sînt ultimul om care se plînge, dar pur şi simplu, am nevoie de un avion mai mare. Sau de o carlingă mai încăpătoare. Ceva de genul ăsta. Mă simt de parcă aş avea cangrenă la extremităţile inferioare.

Apoi îşi flutură braţul lung şi subţire:

— Ah, acela e Rover-ul de azi noapte? Da, aşa cred. I-am spus pilotului Davidson să bage camera asta de tortură zburătoare, în hangar, să aibă grijă de ea, s-o mîngîie şi s-o repare, apoi să arunce o privire la ruina aceea de azi-noapte.

— Cine e Davidson? Nu cred că e doar un pilot obişnuit...

— Unul dintre piloţii personali ai primului ministru, cel puţin aşa mi s-a dat a-nţelege. Se pare că i se încredinţează cele mai delicate sarcini şi asta de acum pare să fie una dintre ele.

Îl măsură pe Godwin cu privirea, de sus în jos, ca pentru a verifica eventualele urme ale aventurii din noaptea trecută.

— Eşti sănătos, voios şi zdravăn, aşa e?

— Aşa mi-ar plăcea să şi rămîn, Monk. Am bîjbîit prea mult prin întuneric după toate acestea. Acum aprind luminile şi pătrund înăuntru. Jocul ăsta m-a obosit... ca şi toate jocurile care s-au jucat pretutindeni, în jurul meu.

— Înţeleg. Desigur că eşti puţin cam sătul. Dar ca să fim drepţi, trebuie să admiţi că tu însuţi ai jucat jocul ăsta cu o vervă considerabilă. Şi-ţi vei aminti, de asemenea, sper, că umilul tău servitor, domnul Vardan, ţi-a cerut în mod repetat, ba mai mult, te-a implorat, să laşi totul baltă.

Motorul începea să fîlfîie, gata să se oprească, avionul aluneca uşor în josul pistei. Zgomotul lui acoperi o frază a lui Monk şi Godwin se aplecă spre acesta, să audă mai bine. Tot ce se spunea acolo era foarte important. Putea fi chiar periculos să laşi să-ţi scape vreun cuvînt.

— Am spus că tot timpul ai fost impetuos şi iresponsabil. Nu eşti un bun soldat, bătrîne.

— N-am avut de gînd niciodată să fiu soldat. Tu m-ai băgat în beleaua asta, tu şi cu Churchill…

— N-are rost să despicăm firul în patru, nu-i aşa? S-au făcut greşeli. Dar realitatea este că tu ai fi putut refuza această invitaţie. Odată ce ai acceptat, ai devenit un membru al armatei, supus ordinelor.

Clătină din cap. Faţa lui uscăţivă şi nasul lung şi osos se înroşiseră în bătaia vîntului îngheţat. Godwin nu-l mai văzuse niciodată cu un aer atît de sănătos.

— Totuşi, tu ai refuzat foarte ferm să urmezi ordinele… spun asta doar pentru că pari să te simţi înşelat, ameninţat de pericole şi, în general, furios din pricina celor ce ţi s-au întîmplat. Ţi-aş atrage atenţia că eşti la fel de condamnabil ca oricine… şi nimeni, în mod sigur nu noi, cei din guvern, nu ţi-a cerut să urmăreşti şi să omori oameni… Cu toate acestea – se grăbea, dorind să preîntîmpine o ceartă – oamenii pe care i-ai omorît tu erau nişte ticăloşi şi nimeni nu se gîndeşte să analizeze cazul, totuşi a fost foarte şocant şi noi avem opţiunea…

— Asta ar fi un lucru lipsit de înţelepciune, îţi jur. Am acces la cîteva tribune unde aş putea să povestesc totul… de pildă povestea celor întîmplate la Coventry… povestea operaţiunii PRAETORIAN…

— Haida de, bătrîne. Ce poveste a operaţiunii PRAETORIAN?

— Trădarea. Faptul că era o misiune sinucigaşă…

— Toate astea sînt poveştile pe care ţi le-a depănat Eddie Collister, bătrînul căluţ de lemn pe care l-a călărit tot drumul lui pînă la moarte. Nu sînt sigur că e o poveste pe care cineva este dispus s-o mai asculte. Războiul e pe sfîrşite. Operaţiunea PRAETORIAN e o noutate foarte prăfuită. Dacă mai poate fi vorba de o noutate. E mult mai probabil că întreaga perioadă a lui Rommel s-a şters din memoria oamenilor. Timpul merge înainte,

bătrîne. Trist dar adevărat. Publicul este nestatornic. Ai da dovadă de înţelepciune dacă ai accepta această realitate. Şi poveştile de demult ale războiului, depănate de un ucigaş... să fim serioşi, bătrîne. De ce să ne ameninţăm unul pe altul?

Îşi bătea palmele înmănuşate, una de alta, ca să se încălzească.

— Vino să ne plimbăm. Vom povesti totul. Scopul este să-i facem plăcere lui Vardan şi Compania.

Cu coada ochiului, Godwin îl văzu pe pilotul Davidson îndreptîndu-se către Roverul distrus.

— Îţi baţi gura de pomană, Monk. Îl vezi acolo pe pilotul tău? În clipa asta va privi în faţă un cadavru îngheţat... Cadavrul unui om care a încercat să mă omoare azi-noapte. La asta m-a împins viaţa, la crimă. Cîte crime, mai aşteaptă la rînd? Cine e următorul care mă caută? Şi de ce? Ce naiba se petrece? Cine era individul ăsta şi cine l-a trimis? Cine era Lieberman? Era al nostru sau al lor? Nu mă pot gîndi să mă adresez altcuiva decît ţie, Monk. Întotdeauna ai părut că ştii ce se petrece. Tu şi Churchill. Tu m-ai băgat în belea, tu şi cu Churchill şi apoi ai spus că Churchill a hotărît cum că eram un trădător, un agent al naziştilor sau unul care voia să-l ucidă pe soţul amantei sale. Monk, vreau să-i vorbesc lui Churchill despre toate astea. Îmi datorează o explicaţie...

— Dar asta nu e deloc practic. Aşa cum ţi-am spus, el nici n-ar şti despre ce vorbeşti. De fapt, mă îndoiesc chiar că-şi va aminti convorbirea cu tine la Cambridge, în noaptea aceea. E mult de atunci, Rodger şi el este un om foarte ocupat.

— Bine, Monk, atunci va trebui să-mi spui tu întreaga poveste, nu-i aşa? În momentul cînd vei fi gata să părăseşti Stillgraves, eu voi şti ce se petrece. Începe de unde vrei. Dar începe, Monk. Spune-mi toată povestea. Gîndeşte-te la ea ca la o chestiune de viaţă şi de moarte. Tu eşti maestru în ale spionajului, ăsta e adevărul, nu-i aşa? Numai un maestru al spionajului ştie totul aşa cum ştii tu. Deci vorbeşte-mi despre spioni.

Monk îşi întoarse privirea de la Davidson care deschidea portiera maşinii şi privea înăuntru.

— Tu îmi dai mie ordine? Eşti cam obraznic, bătrîne.

— Ai ghicit. De acum încolo am de gînd să fiu obraznic. Spune-

mi tot ce nu ştiu.

— Cu ce să încep? Mă pui, cu adevărat, în cea mai delicată situaţie…

— Priveşte lucrurile în felul următor: m-am cam obişnuit să omor oameni. Sînt un individ foarte periculos. Cine ştie ce aş putea face în clipa următoare? Aşa încît fă bine şi povesteşte-mi. Ai putea să începi chiar cu operaţiunea PRAETORIAN şi cu punctul în care totul a început să meargă prost.

— Întrebarea mea a fost o întrebare retorică, bătrîne. Presupun că povestea lui Pangloss este cea mai potrivită pentru a începe. Să vedem… da, el era Lieberman. Unul şi acelaşi. Da, era agent german la început, cu toate că nu ştiu ce credeau ei că le putea furniza el. Trebuie să fi fost informaţii de un nivel foarte modest, presupun că ciugulea bîrfele de la Rialto, firimiturile pe care le lăsa să-i scape vreunul dintre prietenii săi celebri, la conversaţiile de la banchete. Nişte nimicuri, cu adevărat. Ei îi ţineau familia ostatecă, era adevărat şi noi am aflat de asta, odată, cînd l-am luat la întrebări. Sărmanul Lieberman nu prea avea el stofă de spion, n-avea înclinaţie naturală către aşa ceva. Noi ne-am dat seama foarte repede cum stăteau lucrurile cu el şi l-am făcut să se întoarcă, înţelegi? Nu e greu de făcut asta. Dă-i unui tip posibilitatea de a lucra pentru tine sau a înfrunta un pluton de execuţie, într-o dimineaţă întunecată şi rece. Aşa încît a devenit omul nostru, în timp ce germanii credeau că este încă al lor. Dar chiar şi atunci nu preţuia cine ştie ce. Era sortit să ducă un război liniştit, fără evenimente, pînă cînd s-ar fi ivit ocazia cea mare. E ciudat felul cum s-au petrecut lucrurile; noi l-am folosit, cu adevărat, numai o singură dată, de data asta…

Godwin auzi zgomotul unei portiere de maşină. Pilotul Davidson închisese cadavrul înăuntru şi inspecta maşina şi zăpada dimprejur. Un om meticulos. Monk privea într-acolo în timp ce-şi extrăgea o tabacheră de aur din buzunarul pufoaicei. Scotoci cu mănuşile, extrase o ţigară preferată, pe care o fuma întotdeauna în Jermyn Street şi o aprinse. Vîntul îi suflă flacăra brichetei. O rază piezişă de soare se strecură pe furiş printre nori şi străluci pe zăpadă. Godwin îşi puse mîna streaşină la ochi, apoi continuară să se plimbe, îndreptîndu-se către linia copacilor de la capătul pistei. Parcă ar fi fost un consens tacit, nici unul dintre ei

nu-şi exprima dorinţa de a purta această conversaţie deosebită în casă. Pentru o clipă, Godwin se gîndi la Cilla, scufundată în cada fierbinte şi spera ca totul să iasă bine.

Godwin spuse:

— Dar e adevărat că lucra şi pentru stăpînii lui germani. A descoperit, într-un fel oarecare, operaţiunea PRAETORIAN şi ticălosul le-a vîndut pontul.

— Da, le-a vîndul pontul, asta a făcut-o cu siguranţă.

Fumul lui Monk se înălţa amestecîndu-se cu norişorii de abur ai respiraţiilor lor, în aerul rece.

— Nu înţeleg, Monk. Odată mi-ai spus că nu ştiai cine este Pangloss... mi-ai spus că el era cel pe care-l căutai, omul care ne-a trădat...

— O destăinuire pe care o voi regreta amarnic tot restul vieţii mele. E genul de greşeală groaznică pe care o faci cîteodată, fără să-ţi dai seama. Nu era nevoie să-ţi fi spus nimic din toate astea, ne-ar fi scutit pe toţi de multe necazuri...

— Dar, desigur, tu îi cunoşteai identitatea...

— Da, aşa este.

— Ceea ce nu înţeleg, este următorul lucru: dacă tu ştiai cine era şi ştiai că a trădat operaţiunea PRAETORIAN, de ce n-ai pus mîna pe el? Ce rost avea să-l laşi în pace?

— Ah... acum ai pus degetul pe rană.

— Spune-mi, Monk. Vorbesc serios. Aminteşte-ţi... e o chestiune de viaţă şi de moarte...

— Trebuie să înţelegi, eram şi sîntem încă, în vreme de război. Totul trebuie privit pe fundalul războiului. *Asta* a fost o chestiune de viaţă şi de moarte...

— Crede-mă, tot aşa este şi ceea ce spun eu.

— Cred că-ţi aminteşti planul pentru marea contraofensivă împotriva lui Rommel, din noiembrie ’41. Churchill era foarte încîntat de el. Noi, adică Auchinleck, aveam de gînd să-i dăm o lovitură ticălosului, şi operaţiunea CRUSADER era cheia pentru Africa de Nord, aşa cum vedeam noi lucrurile pe vremea aceea. O momeală afurisită pentru Rommel...

— Uiţi mica noastră operaţiune, Monk. Noi trebuia să-l lichidăm pe Rommel în ajunul operaţiunii CRUSADER, să provocăm în rîndurile lor panică şi derută, în timp ce CRUSADER i-

ar fi luat prin surprindere.

— Da… ăsta era clenciul. Asta trebuia să credeţi voi. Voi urma să-l ucideţi pe Rommel, da, asta era povestea.

Godwin se opri şi se întoarse să-l privească pe Vardan care se uita în soare.

— Ai face bine să explici partea asta foarte amănunţit, Monk.

— Ascultă, asta este partea în care tu trebuie să… priveşti lucrurile făcînd abstracţie de tine, trebuie să vezi lucrurile în mare, într-un cadru larg… trebuie să *înţelegi*. Nu spun că va fi uşor, a fost ideea primului ministru şi nu i-o puteai scoate din cap în nici un fel. Operaţiunea CRUSADER era foarte importantă… asta e cheia pentru tot.

Ţigara i se lipise de buză şi tremura. O aruncă şi-şi curăţă hîrtia de pe buză.

— El a spus că de ce nu le-am da germanilor în braţe operaţiunea PRAETORIAN. Să-l cooptăm pe Lieberman, alias Pangloss, care să le spună totul despre ea… şi aşa, ei l-au crezut cînd le-a spus că marea lovitură, operaţiunea CRUSADER, urma să vină *mai tîrziu*, *după* prima zi a anului. Trebuie să fii lucid, Rodger, trebuie să înţelegi partea interesantă a acestui plan.

Aşteptă, privind linia copacilor, bulgăraşii de zăpadă care se scuturau de pe ramuri.

— Spune ceva, pentru numele lui Dumnezeu. Nu-mi e deloc uşor… Nu e treaba mea deloc să-ţi spun asta, dar trebuie să laşi totul baltă. Trebuie să-i pot spune primului ministru că acum ieşi din joc… trebuie să ştie că eşti în siguranţă…

— În siguranţă? Asta e tot ce-mi doresc, să fiu în siguranţă!

— Nu, nu e vorba despre acelaşi fel de siguranţă. El vrea să ştie că *noi sîntem în siguranţă faţă de tine*, pentru că, în fine, ştii adevărul şi înţelegi de ce a trebuit să fie…

— Deci, lui Godwin i se uscase gîtul şi înghiţea în sec, deci tu eşti cel răspunzător de trădarea operaţiunii PRAETORIAN. Tu l-ai pus pe Lieberman să le sufle informaţia.

Aşteptă să-şi recapete suflul.

— E greu de crezut, Monk, că Anglia şi-ar trăda fii în acest mod. Oameni viteji.

— N-am fost eu. Pe moment, vocea lui Monk avu un sunet spart. Trebuie să mă crezi.

— Minţi, Monk. Dar n-are importanţă.

— Nu ţi-aş fi spus dacă ar fi fost ideea mea… Dar ascultă-mă, n-o scoţi la capăt cu primul ministru. Odată ce i-a intrat o idee în cap…

Ridică din umeri.

— Vreau să aud asta din gura lui.

— Ai să dai ortul popii mult înainte…

Făcu semn cu capul în direcţia Rover-ului din zăpadă. Davidson nu se vedea nicăieri.

— Cine crezi tu că l-a trimis pe omul de azi-noapte? Nu germanii, dragă băiete. Şi cine crezi că l-a trimis pe omul din ceaţă, atunci, demult? Şi cine crezi că l-a ales pe pilotul Davidson? Nu, nu, te sfătuiesc să-l laşi de o parte pe primul ministru în afacerea asta.

— Tu… primul ministru… n-are nici o importanţă, de fapt.

— De ce te-aş minţi? Îţi dezvălui un secret teribil. Comit o trădare spunîndu-ţi toate acestea…

— Ai putea foarte bine să pui totul în cîrca primului ministru pentru a-ţi salva pielea, Monk.

Vardan rîse spontan, cu asprime.

— Haida de, bătrîne. N-ai să-l omori tu pe bătrînul Monk.

— Cînd a fost luată hotărîrea de a trăda operaţiunea PRAETORIAN?

— Nu ţi-aş putea da data exactă.

Godwin veni lîngă el, îşi puse mîna mare pe umărul lui Vardan şi-l făcu să se întoarcă:

— Înainte sau după ce am fost eu implicat în ea?

Trăsăturile de şoim ale lui Vardan, luară subit un aer derutat.

Încerca să dea răspunsul potrivit, răspunsul care să-l pună la adăpost, dar nu ştia care este acel răspuns. Ce voia, oare, Godwin să audă?

— Minţi. Aud minciuna în tine. Eşti într-o încurcătură îngrozitoare, amice.

— Rodger, pentru numele lui Dumnezeu! Ce vrei să faci?

Privi în jos, spre mîna lui Godwin, în care se lăfăia bătrînul Webley.

— Nu trebuie să continui cu omorîtul oamenilor. E un obicei dezgustător, bătrîne.

— Tu l-ai fi putut curma, Monk, ai fi putut să-mi spui în cele din urmă… Ai fi putut salva toate aceste vieţi. Şi ai preferat să n-o faci.

— Operaţiunea Coventry, nu înţelegi? Totul pentru binele cel mare, binele general… crede-mă, a fost o luptă continuă cu mine însumi.

— Păcat. Trebuie să fi fost îngrozitor pentru tine…

— A fost. Ştii şi tu că aşa a fost, nu-mi *plăcea* să fac aşa ceva, fîr-ar să fie…

— Trebuie să fi fost înspăimîntătoare pentru tine clipa cînd ai descoperit că am supravieţuit. Ce supravieţuitor incomod!

— Te situezi pe o poziţie foarte neplăcută faţă de treaba asta. Oamenii mai şi mor. Misiunile *sînt* sacrificate. Ai spus-o cu gura ta: războiul e un iad.

— Tu l-ai trimis la moarte pe Max Hood. Şi pe toţi ceilalţi. Mîinile tale sînt mînjite de sînge, Monk. Nu prea mă simt bine cînd mă gîndesc la lucrul ăsta… am omorît oameni care nu trebuiau omorîţi. Şi acum iată-te, în sfîrşit, vinovăţia întruchipată.

Încercă să citească pe faţa lui Vardan gîndurile care-l frămîntau. Avea, oare, să se crape masca lui obişnuită? Privi înapoi, la drumul pe care-l făcuseră, pe zăpadă. Cîmpul era pustiu şi întunecat, nori îndesaţi acopereau faţa soarelui. Monk, ce să fac cu tine?

— Ţi-am spus. N-a fost ideea mea… Crezi tu că eu am vrut să se întîmple lucrurile în felul ăsta?

— Nu. Tu ai vrut ca eu să mor la Beda Littoria.

— Dumnezeule, totul e o glumă atît de înspăimîntătoare… gluma e pe seama ta şi a mea, pe seama noastră, a tuturor. Simbolizează esenţa războiului. Simbolizează tot ceea ce a însemnat războiul, în materie de violenţă, de trădare, de înaltă şi de joasă speţă. Şi totul nu e decît o glumă. Tot ce ai făcut tu nu e decît o glumă… Monk începu să rîdă, încet acum, clătinînd din cap. În ochi avea lacrimi. Şi cea mai bună glumă dintre toate… vrei să mă omori din pricina acestei întrebări idioate pe care mi-ai pus-o! E atît de afurisit de nobilă, patetică şi prostească…

Godwin aprobă din cap şi-l îmboldi pe Vardan să facă drumul înapoi spre hangar, departe. Nu era sigur ce avea de gînd să facă cu Monk. Cît din povestea lui era adevărat? Ce joc juca el acum?

Era, într-adevăr, Churchill în spatele întregii afaceri? Sau... sau... dar cine altcineva ar fi putut îndrăzni să trimită operaţiunea PRAETORIAN la moarte? Îl trimisese, oare, primul ministru pe ucigaşul de azi noapte? Sau poate autoritatea primului ministru fusese uzurpată de Monk Vardan? Exista, oare, vreo regulă a jocului, de-a viaţa şi de-a moartea?

Tălpile lor striveau zăpada care scrîşnea, vîntul era înţepător şi le şuiera în urechi. Vardan privi neliniştit spre Godwin.

— Fii rezonabil, bătrîne... doar nu vrei, cu adevărat, să mă împuşti?

— Ar trebui s-o fac. Încerc să iau o hotărîre. Am o datorie faţă de Max... nu mi-o pot scoate din minte. Eu l-am trădat cu Cilla. Tu i-ai aruncat viaţa la cîini. Cum l-aş putea trăda acum, din nou?

— Toate sînt în închipuirea ta. Eşti nebun de legat.

— Problema este că el ar fi făcut asta pentru mine... el m-a învăţat că au existat vremuri cînd un bărbat trebuia să facă exact lucrul care era drept, care se cerea făcut, oricare ar fi fost acel lucru. El m-a învăţat asta... altfel, viaţa n-ar mai fi avut nici un rost...

— Dumnezeule, ce prostănac afurisit eşti!

— Adevărat? Cel puţin sînt prostănacul cu pistolul.

— Ah, ce delicios de americăneşte sună! Tu eşti cel cu pistolul! Într-adevăr, bătrîne!

— Poate că sînt un prostănac pentru că cred în ceva...

— Exact! Dintre toate lucrurile în care ai putea crede, ce alegi tu? Pe Afurisitul-de-Max-Hood! E de rîsul rîsului, colega, asta e... Ai pierdut ani de zile încercînd să-l răzbuni pe Max Hood şi ce cîştig ai avut? Ţi-ai pierdut minţile complet şi totul n-a fost decît misiunea unui nebun, iar acum te gîndeşti că mă vei omorî pe mine! Eşti, pur şi simplu, nebun de legat!

Absurditatea faptului îl sufoca. Avea o privire sălbatecă în ochi.

— Împuşcă-mă şi Davidson îţi înfige un glonţ în inimă, înainte ca eu să ating pămîntul... se întîmplă să-l cunosc bine pe omul nostru, pe Davidson. Este asasinul în solda personală a lui Churchill, da, asta ca un amănunt! Şi apoi vom fi morţi cu toţii din pricina chemării tale nobile. Cîtă nebunie e în ea şi tu, tu, marele şi nevinovatul bufon, n-ai găsit încă firul care duce la adevăr...

Ştii, oare, ce s-a întîmplat cu adevărat? Ştii tu cine a dorit, nu, *a insistat* să pleci în misiune? Misiunea sinucigaşă?

Îşi şterse spuma de salivă din colţurile gurii.

— N-o să-ţi placă asta, bătrîne. Mai bine împuşcă-mă acum şi cruţă-te, să nu cazi din pod...

Privea revolverul din mîna lui Godwin.

— Zi-i mai departe, Monk. Te pot împuşca şi mai tîrziu.

— Îi tot dai zor cu trădarea, eşti obsedat de trădare, dar tu nu ştii nimic despre singura trădare care contează... toate omorurile tale şi urmăririle şi pîndele... şi nu ştii cine a făcut o nenorocită de glumă din viaţa ta... Max Hood a fost, prostănac fără leac ce eşti! *Max Hood!*

— Ce vrei să spui? Repede, Monk. Am şi întîrziat în ceea ce te priveşte.

— Max ştia că avea să moară. Ştia că erai îndrăgostit de nevastă-sa, sau cel puţin că te culcai cu ea, în orice caz, dorea să conducă ceva despre care ştia că era, virtual, o misiune sinucigaşă, nu, nu, *nu ştia* despre Pangloss, *nu ştia* că operaţiunea PRAETORIAN avea să fie sacrificată, dar, oricum, pentru el nu mai conta, era mai bine să moară la datorie... L-ai auzit vorbind despre un exemplu ce trebuia dat, despre faptul de a deveni eroul unor povestiri de război pe care oamenii le vor depăna mai tîrziu... Ei bine, la sfîrşit, nici măcar asta nu mai conta, nimic nu conta în afara unui singur lucru... Dumnezeule, mi-e îngrozitor de frig, bătrîne...

— Continuă. Ce conta pentru Max Hood?

— *Să te omoare!* Asta a fost singura lui condiţie... trebuia să faci parte din operaţiunea PRAETORIAN. Altfel n-ar fi mers nici el! Trebuia să te ia cu el acolo, la război... acolo, unde te putea omorî.

— E absurd. Nu încerca să mă duci, îţi răceşti gura de pomană. El cunoştea sentimentele mele pentru el...

— Vezi? Eşti obsedat, noi nu vorbim aici despre ceea ce simţeai *tu*. Noi vorbim despre ceea ce simţea *el*. Sînt două lucruri diferite. Tu puteai să simţi că-i datorai ceva. *Dar el nu-ţi datora nimic, nici o ceapă degerată!* El nu ţi-a datorat niciodată nimic. Tu confunzi sentimentele tale cu ale lui. Nu înţelegi? Ştia că nevastă-sa îl înşela cu tine. Nu respectai regula jocului, bătrîne. Nu

respectai codul.

— Nu cred nimic din toate astea. Nu poţi vorbi despre Max Hood în felul ăsta…

— N-are importanţă ce crezi tu. Noi avem o dovadă. Noi *ştim*…

— Ce vrei să spui?

— Mi-ai spus-o chiar tu. Mi-ai povestit ultimele momente ale catastrofei de la Beda Littoria, despre ceea ce s-a întîmplat acolo. Tu şi cu Max alergaţi şi germanii v-au prins în lumina reflectoarelor, iar Max a fost lovit. Ai spus că ai putut vedea gloanţele care-l loveau, care-i sfîşiau hainele… Mi-ai povestit cum s-a apropiat de tine chiar la sfîrşit şi apoi ai văzut un fulger orbitor, ţintaşii te-au lovit în cap…

— Gata! Ajunge! Taci, Monk!

— Întotdeauna mă minunez cum oamenii care, în mod obişnuit, sînt raţionali, pot nega evidenţa, se pot minţi pe ei înşişi; un soldat german, aflat la o oarecare distanţă, trage în tine, şi nu vezi nici un fulger! Max Hood trage în tine direct şi vezi un fulger îngrozitor!

— Încetează! Te previn, Monk!

Revolverul îi tremura, simţea că e aproape să leşine. Nu voia să se întoarcă în timp, la acel moment.

— Tot ce dorea era să-ţi plaseze ultimul glonţ în căpăţînă. Dar aşteptase prea multă vreme şi acum era pe moarte, puterile i se topeau… Prietenul tău, eroul tău, voia să te culce la pămînt…

— Monk!

Vîntul îi şuieră în urechi, se simţea departe de tot.

— Cînd te-au cules de acolo, raportul arăta că fuseseşi împuşcat de la o distanţă minimă, faţa îţi era arsă de suflul împuşcăturii, era evident, pentru numele lui Dumnezeu! Şi tu care, de atunci încoace, nu faci decît să-i răzbuni moartea! Te-a trădat în ultima clipă a vieţii lui. Dar de fapt, aici nu e vorba despre trădare… sărmane om care stai aici, rătăcit, cu un revolver îndreptat spre prietenul tău… e vorba despre *ironie*…

Întinse mîna spre revolverul lui Godwin. Revolverul se ridică încet spre el.

— Nu, nu, nu asta-i problema… eşti nebun, ţi-ai pierdut minţile, sînt eu, Monk…

Godwin ţinea pistolul drept, la capătul braţului întins. Monk

dădea înapoi, îngrozit. Culoarea îi pierise din obraji, îşi clătina capul, nu, nu...

— *Rodger!*

Godwin îşi desprinse privirea de pe faţa lui Monk Vardan.

Cilla stătea în capul scărilor care duceau la terasă. Vocea ei spulberată de vînt se auzea limpede şi disperată.

— *Rodger! Nu... nu!*

O privi şi Monk, apoi îşi întoarse, din nou, privirile spre Godwin.

Godwin îl privi în faţă pe Monk, peste ţeava pistolului.

Simţi că pistolul aluneca încet, ca o povară imensă. Respiră adînc şi închise ochii. Totul era atît de trist. Era atît de obosit...

Cînd deschise ochii, privirea lui întîlni un pistol pe care Monk Vardan îl scosese din buzunarul hainei sale de sibir.

— Îmi pare rău bătrîne. Eşti, într-adevăr, un individ deosebit de periculos. Gestul meu e justificat... eşti un pericol, ţi-ai pierdut raţiunea... m-ai ameninţat că-ţi vei folosi poziţia ca să comiţi o trădare... m-ai ameninţat cu pistolul, erai gata să-l foloseşti...

Godwin rîse. Era nebunie curată. Cea mai mare parte din cele ce păreau să se întîmple într-un război, erau nebunie. Mai mult sau mai puţin. Godwin privi degetul lui Monk pe trăgaci.

— Cum vrei tu, Monk. Sînt prea sleit de puteri ca să mai am vreo reacţie la toate astea... nu mai am...

Întoarse spatele pistolului ameninţător şi o văzu pe Cilla pe scări. Cobora. Se întreba dacă va mai trăi îndeajuns ca s-o poată atinge.

Auzi zgomotul împuşcăturii unul revolver.

Cilla ajunsese jos, la capătul scărilor. Alerga spre el, prin zăpadă.

Acum era în braţele lui, vie şi caldă, strîngîndu-l la piept cît putea de tare.

Trase pe nări, cu nesaţ, parfumul părului ei şi pe obraz simţi vîntul rece şi curat.

Era viu.

Monk Vardan zăcea însă, pe spate, în zăpadă.

Godwin se întoarse în fugă spre el şi îngenunche alături.

Vardan îl privea în ochi. În faţă, pe haina de sibir, se vedea o gaură zdrenţuită. Viaţa îl părăsea.

— Ce mai glonţ a fost... Oftă. Credeam că tînărul Davidson a venit să te omoare *pe tine*... dacă n-ai fi fost înţelegător... Viaţa e plină de lecţii pe care le înveţi prea tîrziu... surprize...

— Războiul e un iad, Monk.

Godwin îşi ridică privirea. Davidson se apropia alene de ei. Avea în mînă o puşcă. În spatele lui, avionul se odihnea liniştit, cu roţile îmbrăcate în zăpadă. Îşi scotea casca de piele cu cealaltă mînă.

Monk vorbea, respirînd cu greutate.

— Ascultă... niciodată nu l-aş fi lăsat pe Max să-mi vorbească despre implicarea ta în misiune... el ar fi condus-o oricum... dar am fost silit... spunea că trebuie să fie sigur că vei muri şi tu... atunci mi-a venit ideea să-i dau lui Pangloss operaţiunea PRAETORIAN... ca să salvez operaţiunea CRUSADER... eu am fost... primul ministru n-a ştiut niciodată...

— Nici unul dintre aceste lucruri nu mai are acum vreo importanţă, Monk. Oricum ar fi fost, la fel aş fi procedat. Chiar dacă aş fi ştiut adevărul. Tu nu înţelegi, Monk. Îi datoram asta lui Max, de multă vreme...

— Prostii afurisite... voi, yankeii... codul Vestului...

Tuşi. Ochii îi alunecară în sus, peste umărul lui Godwin.

— Cilla... îmi pare rău că a trebuit să vezi asta... mare porcărie... acum am scăpat de blestemăţia asta... ultimele cuvinte... Totul e deşertăciune, bătrîne, absolut totul...

Vocea îi era foarte slabă. Buzele i se mişcară, dar Godwin nu-l putea auzi. Îşi apropie urechea de gura lui Monk.

— Încă ceva... spune-i Cillei...

Cilla îngenunche lîngă el:

— Sînt aici, Monk.

Dar el n-o putea vedea. Ochii i se închiseră.

— Spune-i Cillei... am vorbit cu băieţii de la Eton... despre micul Charlie... totul e aranjat, nu vă faceţi griji... totul aranjat... o să vă placă să-l vedeţi cu joben...

Îşi întoarse capul uşor, de parcă zărea ceva pe cîmp, ceva ce ei nu puteau să vadă.

— Staţi, băieţi... aşteptaţi-l pe bătrînul Monk...

Zîmbea stins.

Cilla îi luă mîna rece ca gheaţa.

El i-o strînse uşor, apoi îşi dădu sufletul.

Pilotul Davidson privea în jos, spre cei trei. Godwin luă mîna Cillei din mîna lui Monk şi se ridicară.

— Îmi pare foarte rău pentru ce s-a întîmplat, domnule.

Vocea pilotului Davidson era foarte subţire. Arăta foarte tînăr fără casca şi ochelarii de aviator.

Godwin îl privea. Întorcîndu-se spre Cilla, observă, deodată, că începuse să ningă şi lumina zilei se destrăma.

— Am avut ordin să veghez să nu vi se întîmple nimic, domnule. L-am văzut cum vă ameninţa cu pistolul, domnule. V-ar fi împuşcat. Eu am avut ordin. Trebuia doar să vorbească cu dumneavoastră, asta era tot. Superiorii mei au fost foarte precişi, domnule. Se pare că s-au gîndit că s-ar putea întîmpla ceva nedorit. Primul ministru doreşte să vă aduc înapoi, domnule. Imediat. Doreşte să vă vorbească.

Godwin o privi pe Cilla.

— Vom pleca amîndoi.

— Ne vom descurca, domnule. Dar… cît se poate de repede, domnule. În ordine?

Fulgii de zăpadă cădeau pe pieptul lui Monk. Timpul începuse să-l troienească. Începuse deja să aparţină trecutului, se îndepărta. Zăpada începuse să se înroşească şi, în jurul lor, noaptea îşi desfăşura mantia întunecată.

— Da, desigur, e-n ordine. Să ne luăm doar cîteva lucruri.

— Desigur, domnule. Am să fac puţină ordine aici.

În timp ce urcau scările spre casă, Cilla se sprijini de Godwin.

— Acum chiar că s-a terminat cu totul nu-i aşa, Rodger?

— Da. Monk încerca să mă convingă că totul a fost opera Primului Ministru. Dar n-a fost aşa.

— Ah, Rodger, nu pricep nimic din toate astea…

— Apoi a încercat să pună totul în cîrca lui Max, spunea că Max voia să fie sigur că voi muri, voia să mă omoare. Spunea că Max a fost cel care a tras în mine.

— E adevărat?

— Nu ştiu. N-are importanţă. Ceea ce-i datoram eu lui Max, n-avea nimic de-a face cu ceea ce putea înţelege Monk. Era vorba despre lucruri vechi, petrecute în 1927. Atunci cînd a început totul.

— Acum eşti, în sfîrşit, chit faţă de Max?

— Da. Operaţiunea PRAETORIAN a fost, în întregime misiunea unui nebun… şi a fost cu totul şi cu totul ideea lui Monk. El credea că era o lovitură de maestru. Credea că războiul nu e decît un şir de trădări şi de ironii… că viaţa nu e decît trădare şi ironie… şi ceea ce a făcut Monk era pentru binele general. Cred că, la urma urmelor, asta îl făcea să se simtă implicat în războiul ăsta blestemat.

O ţinea strîns lîngă el, jurînd în faţa lui Dumnezeu că acum o cîştigase definitiv pentru el şi că niciodată n-o va mai pierde.

— A fost misiunea unui nebun, iubito. Şi m-a făcut să mă irosesc aproape cu totul, mi-a irosit viaţa.

— Nu de tot, iubitule.

— Nu, nu de tot.

— Totul era scris, spuse ea. Destinul.

— Max ar fi putut înţelege asta.

— Da, iubitule. Sînt sigură că ar fi înţeles.

Cînd coborîră din nou scările, lăsînd în urmă Stillgraves şi o luară, prin zăpadă, către avion, trecînd pe lîngă locul unde Monk îşi dăduse sufletul, Cilla întrebă:

— Crezi că Monk era un mare porc?

Îl ţinea strîns de braţ.

— Nu ştiu. Presupun.

Apoi adăugă:

— Nu, nu era porc. Deloc. Credea că făcea ceea ce trebuia făcut. Acum e doar o victimă în plus, din rîndul englezilor. Dumnezeule, ce lung a fost războiul…

— Totuşi a fost nemaipomenit de drăguţ ceea ce a făcut el.

Godwin îşi privi soţia.

— În legătură cu Charlie, spuse ea, în legătură cu fiul nostru şi cu Eton-ul.

— Da, Eton-ul însemna foarte mult pentru Monk.

— Nu-ţi face griji, iubitule. Nu te întrista prea tare. Aşa e războiul. Toate se duc dracului în timpul războiului, apoi războiul se termină…

— Şi pe urmă trebuie să le pui pe toate în ordine, din nou.

— Asta este, iubitule.

Lumina lunii strălucea pe faţa solemnă şi îmbujorată a lui

Davidson, atît de asemănătoare cu a unui băieţaş din corul bisericii, se gîndi Godwin. Avea înfăţişarea ireproşabilă a unui englez. În afară de urechea stîngă. Părea că cineva îi rupsese lobul. Davidson le întindea mîna pentru a-i ajuta să urce la bord.

Văzu privirea lui Godwin, pironită pe urechea lui. Roşeaţa îi inundă obrajii, apoi zîmbi sfios.

— Noaptea aceea în ceaţă, domnule…

Arăta foarte, foarte tînăr.

— Da?

— Îmi pare foarte rău, domnule. A fost o greşeală nemaipomenită.

— Îmi pare rău pentru urechea ta, fiule.

— A fost greşeala mea, în întregime, domnule. N-ar fi trebuit să mă aflu acolo. Şi dumneavoastră eraţi un adversar mult prea puternic pentru mine.

— Înţeleg. Regretele sînt de prisos. Războiul e un iad, fiule.

— Mulţumesc, domnule. Doamnă Godwin, spuse Davidson, văzînd-o pe Cilla în siguranţă, în avion.

Cilla îi zîmbi soţului ei.

— Domnule Godwin, spuse ea blînd.

OPERAŢIUNEA PRAETORIAN este încercarea mea de a recrea vieţi trăite într-un moment al istoriei în care ştachetele erau mai sus decît au fost de atunci încoace.

Deşertul, războiul, amprenta epocii, în cel mai larg sens al său, au oferit un creuzet pentru cei care şi-au trăit povestea vieţii, în acele zile îndepărtate.

Este un lucru pozitiv să ne amintim că, odată, demult, a avut loc un război care merita nu numai să fie purtat, dar care trebuia să fie cîştigat.

THOMAS GIFFORD

RAO International Publishing Company

ISBN 973-9164-52-8